

ANJOU-OKLT.
DOC. HUNG. ANDEG.
SUPPL. I.

**DOCUMENTA RES HUNGARICAS
TEMPORE REGUM ANDEGAVENSIIUM
ILLUSTRANTIA
1301–1387**

Fundavit

JULIUS KRISTÓ

Adiuverunt

**GEISA ÉRSZEGI
FRANCISCUS MAKK**

Praeside

TIBURTIO ALMÁSI

Adiuvantibus

**LADISLAO BLAZOVICH
EVA B. HALÁSZ
FRANCISCO PITI
GEORGIO RÁCZ
FRANCISCO SEBŐK**

BUDAPESTINI–SZEGEDINI

ANJOU-KORI OKLEVÉLTÁR

SUPPLEMENTUM I.

**Keltezetlen és hiányos keltezésű oklevelek
1301 - 1342**

Szerkesztette

SZŐCS TIBOR

A szerző az ELKH–MNL–SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport
tagja.

BUDAPEST–SZEGED
2023

Lektorálta

PITI FERENC

A kötet megjelenését támogatta az
Innovációs és Technológiai Minisztérium
Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapja
Mecenatúra 2021 pályázati programjának
MEC_K 141271 számú projektje.

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ PROJEKT

ISBN 963 481 852 8 Ö
ISBN 978 615 6194 04 6

PRAEFATIO
ELŐSZÓ

Az Anjou-kori Oklevéltár sorozat első pótkötetében azok a keltezetlen vagy hiányos keltezésű oklevelek kaptak helyet, amelyeket I. Károly-korára (egészen pontosan 1301. jan. 1. és 1342. július 16. közöttre) lehet vagy kell datálni. Így felvettük az olyan okleveleket is, amelyeknek a megállapítható évköre érinti a késő Árpád-kort, illetve I. Lajos korát (kivételes esetben a még későbbi időszakot), de elvileg belenyúlhat 1301 és 1342 közé is. Azok az oklevelek, amelyek tartalmazznak kiadási évet, de valamilyen okból kimaradtak a sorozat adott évet számba vevő köteteiből, nem szerepelnek, tehát a jelen Supplementum nem a sorozat hiányait pótló „pótkötet”, hanem kifejezetten a keltezetlen Károly-kori kiadványokat veszi számba.

Alapelvünk volt, hogy egy oklevél lehetőség szerint csak egy regesztaként jelenjen meg a teljes sorozaton belül, így azokat a keltezetlen okleveleket, amelyeket már felvettek a korábbi kötetekbe (rekonstruált dátummal), csak „apróbetűs”, utaló regesztákban jelenítjük meg. Ugyancsak utaló regesztaként vettük fel azokat, amelyeknek a DL-DF adatbázis szerint lehet Károly-kori datációja is, ám a véleményünk szerint nem ezen időben adták ki. Emiatt a jelen kötetben a szokottnál több számozatlan, „apróbetűs” regeszta található, nem egyszer egymás mellett, ami miatt szükséges volt a pontos regisztrációjuk. Ezeket az utolsó regesztaszámmal, és utána betűjellel jelöltük (pl. 263a, 263b, 263c, stb.), és a mutatókban is így utalunk rá.

A regeszták a rekonstruált kelet alapján lettek sorba rendezve, a felső időhatárt alapul véve, ez ugyanakkor sok tekintetben önkényes sorrend, és nincs tekintettel a DL-DF adatbázis, illetve az esetleges kiadások, regeszták által rekonstruált másféle időhatárookra. Emiatt szükségesnek látszott egy DL-DF mutató elkészítése a végére, ami a levéltári adatbázis keltezetlen okleveleit segít beazonosítani. A szövegközlések oklevelei esetében (ha azok nem közlik a DL-DF levéltári jelzetet) a névmutató segít a pontos beazonosításban.

Végül szeretnék köszönetet mondani a kötet lektorának, Piti Ferencnek, továbbá Kádár Tamásnak és Hegyi Gézának, akik ugyancsak átnézték az anyagot – mindhárman rengeteg hasznos észrevételt tettek. Köszönet illeti Almási Tibort is, aki a kötet kiadását lehetővé tevő pályázatot intézte.

INDEX ABBREVIATIONUM
RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

1. Archiva, libri, periodica

Levéltárak, könyvek, folyóiratok

- A. = Anjou-kori Oklevéltár. Szerk. Almási Tibor–Blazovich László–Géczi Lajos–Halász Éva–Kőfalvi Tamás–Kristó Gyula–Makk Ferenc–Piti Ferenc–Rábai Krisztina–Sebők Ferenc–Teiszler Éva–Tóth Ildikó Éva. I–LI. Bp.–Szeged, 1990–2022.
- Abaffy-Dancs-Hanvay = Ila Bálint–Borsa Iván: Az Abaffy család levéltára 1247–1515. A Dancs család levéltára 1232–1525. A Hanvay család levéltára 1216–1525. Bp., 1993.
- Acta Gent. = Acta legationis cardinalis Gentilis. Gentilis bíbornok magyarországi követségének okiratai 1307–1311. Bp., 1885. (Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia I/2.)
- AHA. = Arhiv Hrvatske Akademije (Horvátország).
- AI. = Arhiva Istorică a Filialei Din Cluj a Academiei RR. (Erdélyi Múzeum Egyesület egykori levéltára), Románia.
- AL. = Akadémiai Levéltár, Kolozsvár (Arhiva Istorică a Filialei Din Cluj a Academiei RR.).
- Almási, Vasvár = Almási Tibor: A vasvári káptalan 1328-ban átírt oklevelei. In: „Magyaroknak eleiről”. Ünnepi tanulmányok a hatvan esztendőes Makk Ferenc tiszteletére. Szerk. Piti Ferenc. Szeged, 2000. 19–38.
- AMB. = Archiv hlavného mesta SR Bratislavy (Pozsony, Szlovákia).
- AMB. Inventár = Archiv mesta Bratislavy. Inventár stredovekých listín, listov a iných pribuzných písomností. Praha, 1956.
- AO. = Nagy Imre–Tasnádi Nagy Gyula: Anjoukori Okmánytár. Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis. I–VII. Bp., 1878–1920.
- Apponyi = A Pécz nemzetség Apponyi ágának az Apponyi grófok családi levéltárában őrizett oklevelei. I. 1241–1526. Bp., 1906.
- ASV. = Archivio Segreto Vaticano (Archivum Secretum Vaticanum). Róma, Olaszország.
- Ba. = Biblioteca Documentara "Batthyaneum" Alba Iulia – Gyulafehérvári káptalan levéltára, Batthyaneum. Gyulafehérvár (Románia).
- Bakács, Pest m. = Bakács István: Iratok Pest megye történetéhez. Oklevéltárregeszták 1002–1437. Bp., 1982. (Pest Megye Múltjából 5.)
- Balassa = A Balassa család levéltára 1193–1526. Fekete Nagy Antal kézírata alapján s. a. r. és szerk. Borsa Iván. Bp., 1990. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 18.)
- Balássy, Reg. dec. = Ferenc Balássy: Regestrum decimarum papalium sexennalium dioecesis Agriensis de annis 1333, 1334, et 1335. Agriae, 1863.

- Bándi, Körmend = Bándi Zsuzsanna: Körmend a középkorban. Körmend, 1987.
- Beke, Erdélyi kpt. 1889 = Beke Antal: Az erdélyi káptalan levéltára Gyulafehérvártn. Első közlemény. Történelmi Tár 3. sorozat 12. kötet (1889) 555–587.
- Beke, Erdélyi kpt. 1895 = Beke Antal: Az erdélyi káptalan levéltára Gyulafehérvártn. Első közlemény. Történelmi Tár 3. sorozat 18. kötet (1895) 230–259.
- Békefi, Kápt. iskolák = Békefi Rémig: A káptalani iskolák története Magyarországon 1540-ig. Bp., 1910.
- Békefi, Népoktatás II. = Békefi Remig: A népoktatás története Magyarországon 1540-ig. II. rész. Oklevéltár. Bp., 1906.
- Béli, Nemesek négy bírója = Béli Gábor: A nemesek négy bírója. A szolgabírók működésének első korszaka 1268–1351. Bp.–Pécs, 2008.
- Benedek, Dévabánya = Dévaványai oklevelek 1332–1523. Latinból ford. és közreadta Benedek Gyula. Szolnok, 2000. (Documentatio Historica 2.)
- Benedek, Heves = Benedek Gyula: Oklevelek Jász-Nagykun-Szolnok megye volt hevesi részeinek 14. századi történetéből (1301–1400). Zounuk – A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár Évkönyve 11. (1996) 279–342.
- Benedek, Külső-Szolnok = Benedek Gyula: Oklevelek Külső-Szolnok vármegye XIV. századi történetéből. Zounuk – A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár Évkönyve 6. (1991) 283–329.
- Bertényi, Országbíró = Bertényi Iván: Az országbírói intézmény története a XIV. században. Bp., 1976.
- Berzeviczy = Berzeviczy Egyed: A Berzeviczy család nagylomniczi levéltárából. 1290–1527. Történelmi Tár. Új folyam 3. (1902) 591–609.
- BFL. = Bencés Főapátság Levéltára, Pannonhalma.
- Bgl. = Hans Wagner–Irmtraut Lindeck-Pozza et alii: Urkundenbuch des Burgenlandes und der angrenzenden Gebiete der Komitate Wieselburg, Ödenburg und Eisenburg. I–V. Graz–Köln–Wien, 1955–1999.
- Bp. I–III. = Budapest történetének okleveles emlékei. Monumenta diplomatica civitatis Budapest. I.: Csánky Dezső gyűjtését kiegészítette és sajtó alá rendezte Gárdonyi Albert. Bp., 1936. III.: (1382–1439.) Összeállította Kumorovitz I. Bernát. Bp., 1987.
- Bónis, Jogtudó értelmiség = Bónis György: A jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Bp., 1971.
- Bónis, Vinea = Bónis György: Petrus de Vinea leveleskönyve Magyarországon. II. rész. Filológiai Közöny 4. (1958) 173–193.

- Borsa, Mérey cs. I. = Borsa Iván: A Mérey család levéltára 1265–1526. (Forrásközlés) I. rész. Somogy megye múltjából. Levéltári évkönyv 23. (1992) 3–28.
- Borsa, Mérey cs. II. = Borsa Iván: A Mérey család levéltára 1265–1526. (Forrásközlés) II. rész. Somogy megye múltjából. Levéltári évkönyv 24. (1993) 3–26.
- Borsa, Somogyi kv. I. = Borsa Iván: A somogyi konvent oklevelei az Országos Levéltárban. (Forrásközlés) (Első közemény) 1215–1300. Somogy Megye Múltjából. Levéltári évkönyv 26. (1995) 3–18.
- Buda Jogkönyve = Buda város jogkönyve. I–II. Közreadja Blazovich László–Schmidt József. Szeged, 2001. (Szegedi Középkortörténeti Könyvtár 17.)
- CD. Mor. = Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. I–XV. Olomucii–Brunae, 1863–1903.
- Cod. ep. Boh. = Codex epistolaris Johannis Regis Bohemiae. Briefe des Königs Johann von Böhmen. Hrsg. Theodor Jacobi. Berlin, 1841.
- Cod. Str. II. = Codex diplomaticus primatialis ecclesiae Strigoniensis. Az esztergomi főegyháznak okmánytára Knauz Nándor által. 2. füzet: Az esztergomi főkáptalannak árpádkori okmányai. (Különlenyomat a Magyar Sion II. és III. évfolyamaiból.) Esztergom, 1866.
- Csák territórium = Oklevelek a Csák-territórium történetéhez. Közrebo csátják Karácsonyi Béla–Kristó Gyula. Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta Historica 36. (1971) 3–40.
- Csiba, Becskeházi = Csiba Balázs: Megjegyzések a Becskeszházi (Becskei) és Gancsházi nemesek középkori genealógiájához. Eruditio – Educatio 14. (2019) 4. sz. 19–29.
- Csukovits, Károly = Csukovits Enikő: Az Anjouk Magyarországon I. I. Károly és uralkodása (1301–1342). Bp., 2012.
- Csukovits, Sedriahelyek = Csukovits Enikő: Sedriahelyek – megyeszékhelyek a középkorban. Történelmi Szemle 39. (1997) 363–386.
- Decr. Hung. = Decreta regni Hungariae. Gesetze und Verordnungen Ungarns. 1301–1457. Coll. Francisci Döry–Georgius Bónis–Vera Bácskai. Bp., 1976. (Publicationes archivi nationalis Hungarici II. Fontes 11.)
- DF = Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Diplomatikai Fényképgyűjtemény. Bp.
- DIR C. XIII. = Documenta privind istoria României. C. Transilvania. Veacul XI–XIII. vol. I–II. București, 1951–1952.
- DIR C. XIV. = Documenta privind istoria României. C. Transilvania. Veacul XIV. vol. I–IV. București, 1953–1955.

- DL = Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Diplomatikai Levéltár. Bp.
- DL-DF adatbázis = A Középkori Magyarország Levéltári Forrásai. Internetes kiadás. <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/>
- DHA I. = *Diplomata Hungariae Antiquissima accedunt epistolae et acta. I. Edendo operi praefuit Georgius Györffy. Budapestini, 1992.*
- Doc. Val. = Antonius Fekete Nagy–Ladislaus Makkai: *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustrantia usque ad annum 1400 p. Christum. Bp., 1941. (Études sur l’Europe Centre-Orientale 29.)*
- DPM = Szöcs Tibor: *Damus pro memoria-oklevelek. Bp., 2017. (Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának kiadványai II. Forráskiadványok 54.)*
- Elenchus III/2. = *Elenchus fontium historiae urbanae. Ed. András Kubinyi. III/2. Bp., 1997.*
- Engel, Archontológia = Engel Pál: *Magyarország világi arcontológiája. 1301–1457. I-II. Bp., 1996. (História könyvtár. Kronológiák, adattárak 5.)*
- Engel, Genealógia = Engel Pál: *Középkori magyar genealógia. Arcanum DVD könyvtár IV. (családtörténet, heraldika, honismeret) [elektronikus dokumentum] H.n., 2003.*
- Engel, Ország újraegyesítése = Engel Pál: *Az ország újraegyesítése. I. Károly küzdelmei az oligarchák ellen (1310–1323). Századok 122. (1988) 89–146.*
- EOKL. = Erdélyi országos kormányhatósági levéltárakból.
- EPL. = Esztergomi Prímási Levéltár.
- EO. = Erdélyi Okmánytár. Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez. Közzéteszi Jakó Zsigmond–W. Kovács András–Hegyi Géza. I–V. Bp., 1997–2021. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 26., 40., 47., 53., 60.)
- EO. Pótkötet = Erdélyi Okmánytár. Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez. Pótkötet. Regesztákban jegyzetekkel közzéteszi Hegyi Géza. (Kézirat)
- Erdődy = B. Halász Éva–Piti Ferenc: *Az Erdődy család bécsi levéltárának középkori oklevélregesztái 1001–1387. Bp.–Szeged, 2019.*
- Érdy, Liptói regestrum = Érdy János: *A liptói regestrum MCCCXCI-ből. Magyar Történelmi Tár 4. (1857) 1–42.*
- Érszegi, Dunapentele = Érszegi Géza: *Dunapentele a középkorban. Fejér Megyei Történeti Évkönyv 9. (1975) 7–42.*
- Érszegi, Legaten Nikolaus = Géza Érszegi: *Zum Wirken des päpstlichen Legaten Nikolaus Bocassini in Ungarn. In: „Swer sinen vriunt behaltet, daz ist lobelich”. Festschrift für András Vízkelety zum 70. Geburtstag.*

- Hrsg. Márta Nagy–László Jónácsik, in Zusammenarb. Edit Madas–Gábor Sarbak. Bp., 2001. 157–171.
- Érszegi, Miklós legátus = Érszegi Géza: A pápai diplomácia kezdeti lépései Károly Róbert trónra segítéséért. Miklós pápai legátus magyarországi működéséhez. In: Károly Róbert és Székesfehérvár. Szerk. Kerny Terézia–Smohay András. Székesfehérvár, 2011. 16–31. (Magyar királyok és Székesfehérvár II. A Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum kiadványai 6.)
- Érszegi, Tolna = Évszázadokon át. Tolna megye történetének olvasókönyve I. Szerk. K. Balog János. Szekszárd, 1978.
- E. Kovács, Egri kápt. = E. Kovács Péter: Az egri káptalan hiteleshelyi és oklevéladó tevékenysége az Árpád-korban. Archivum. A Heves Megyei Levéltár közleményei 12. (1990) 5–43.
- F. = Georgius Fejér: Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. I–XI. Budae, 1829–1844.
- Fejérpataky, Oklevél-formulák = Fejérpataky László: Tapolczai Bertalan oklevél-formulái a XIV. századból. Magyar Könyvszemle 11. (1886) 41–66.
- Fenyvesi, Tolna = Fenyvesi László: Tolna megye középkori történetéhez kapcsolódó oklevelek regesztái 1009–1541. Szekszárd, 2000. (Tolna Megyei Levéltári Füzetek 8.)
- Gárdonyi, Károly nagypecsétjei = Gárdonyi Albert: I. Károly király nagypecsétjei. Turul 25. (1907) 30–57.
- Gerevich, Gótikus házak = Gerevich László: Gótikus házak Budán. Budapest régiségei 15. (1950) 121–238.
- Gorové, Tóldalék = Gorové László: A' Szolnokvári viszontagságokhoz járuló Tóldalék. Tudományos Gyűjtemény 5. (1821) VIII. sz. 45–82.
- Grünn, Lajos megerősítő záradéka = Grünn Albert: I. Lajos király oklevél-megerősítő záradéka. (A szöveg közt egy hasonmással). Turul 19. (1901) 27–37.
- Gy. = Györffy György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. I–IV. Bp., 1963–1998.
- Gyárfás = Gyárfás István: A jász-kúnok története. I–IV. Kecskemét–Szolnok–Bp., 1870–1885.
- GYKOL. = Gyulafehérvári Káptalan Országos Levéltára.
- GYMSML. = Győr-Moson-Sopron Megyei Levéltár.
- Györffy, Besenyők = Györffy György: Besenyők és magyarok. In: Uő: A magyarság keleti elemei. Bp., 1990. 94–191.

- Györffy, Pest-Buda = Györffy György: Pest-Buda kialakulása. Budapest története a honfoglalástól az Árpád-kor végi székvárossá alakulásig. Bp., 1997.
- Hautula, Confrontation = Roman Hautala: The Confrontation Between the Ulus of Jochi and the Catholic Europe from the Mid-13th to the Mid-14th Centuries. In: The Golden Horde in World History. A Multi-Authored Monograph. Kazan, 2017. 364–376.
- Házi, Pozsony vm. = Házi Jenő: Pozsony vármegye középkori földrajza. Pozsony, 2000.
- HDA. = Hrvatski Državni Arhiv. Zagreb, Horváto.
- Hegyí, Erdélyi káptalan archontológiája = Hegyí Géza: Az erdélyi káptalan Árpád- és Anjou-kori archontológiája (1199–1387). Turul 92. (2019) 69–94.
- Hegyí, Marosvásárhely = Hegyí Géza: Marosvásárhely első említése. In: Certamen I. Szerk. Egyed Emese–Pakó László–Weisz Attila. Kolozsvár, 2013. 175–190.
- Herpay = Debrecen szab. kir. város levéltára diplomagyűjteményének regesztái. Összeállította Herpay Gábor. Debrecen, 1916.
- Hervay: Rep. Cist. Hung. = Hervay I. Ferenc: Repertorium historicum ordinis Cisterciensis in Hungaria. Roma, 1984. (Bibliotheca Cisterciensis 7.)
- HML. = Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára.
- HO. = Hazai okmánytár. Codex diplomaticus patrius. I–VIII. Győr–Bp., 1865–1891.
- HOkl. = Hazai oklevéltár 1234–1536. Szerk. Nagy Imre–Deák Farkas–Nagy Gyula. Bp., 1879.
- Horváth, Galga-mente = Horváth Lajos: A Galga-mente történetének írott forrásai 1526-ig. Aszód, 1980. (Múzeumi Füzetek 17.)
- Horváth, Győr m. = Horváth Richárd: Győr megye hatóságának oklevelei 1328–1525. Győr, 2005. (A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai, Források, tanulmányok 1.)
- Horváth, Liptói registrum = Horváth Sándor: A liptói és a túróczyi registrum 1391. I–II. közl. Történelmi Tár. Új folyam 3. (1902) 1–57., 194–230.
- Horváth, Miklós ítélőlevele = Horvát István : Miklós Machovi Bánnak 1338-diki ítélőlevele Lekchei András Mester Perében. Tudományos Gyűjtemény 17. (1833) 10. sz. 64–75.
- Horváth, Regesták = Horváth Sándor: Regesták a liptói és túróczyi registrumhoz. I–III. közl. Történelmi Tár. Új folyam 5. (1904) 74–96., 240–265., 356–375.

- Huszár, Pénztörténet forrásai = Huszár Lajos: A középkori magyar pénz-történet okleveles forrásai. (I. rész) Numizmatikai Közlöny 70–71. (1970–1971) 39–49.
- Ipolyi, Okmányérdekességek = Ipolyi Arnold: Magyar okmányérdekességek. Második közlés. Századok 2. (1868) 73–89.
- Iványi, Teleki = Iványi Béla: A római szent birodalmi széki gróf Teleki-család gyömrői levéltára. Szeged, 1931.
- Jakubovich, Váradi tizedjegyz. = Jakubovich Emil: A váradi püspökség XIII. századi tizedjegyzéke. Magyar Nyelv 22. (1926) 220–223., 298–301., 357–363.
- Juhász, Aradi reg. = Juhász Kálmán: Egy dél-alföldi hiteleshely kiadványai: aradi regesták. Gyula, 1962.
- Juhász, Csanádi székeskápt. = Juhász Kálmán: A csanádi székeskáptalan a középkorban (1030–1552). Makó, 1941.
- Kádár, Harcban a koronáért I. = Kádár Tamás: Harcban a koronáért. I. Károly (Róbert) király uralkodásának első évei 1305 végéig. In: Történeti tanulmányok XXIII. Szerk. Bárány Attila–Bacsa Balázs Antal. Debrecen, 2015. 42–111. (Acta Universitatis Debreceniensis Series Historica 67.)
- Kádár, Harcban a koronáért II. = Kádár Tamás: Harcban a koronáért. II. I. Károly (Róbert) király uralkodásának 1306–1310 közötti szakasza. In: Történeti tanulmányok XXV. Szerk. Miru György–Novák Ádám–Bacsa Balázs Antal. Debrecen, 2017. 126–192. (Acta Universitatis Debreceniensis Series Historica 69.)
- Kádár, Kán László = Kádár Tamás: Kán nembeli László erdélyi vajda kapcsolata Szegeddel és a Maros menti régióval. Szeged. A Város folyóirata. 30. (2018) 6. sz. 4–10.
- Kádár, László itineráriuma = Kádár Tamás: IV. László király itineráriuma (1264–[1272]–1290) Fons 23. (2016) 3–64.
- Kállay = A nagykállói Kállay-család levéltára. (Az oklevelek és egyéb iratok kivonatai.) I–II. Bp., 1943.
- Kállay, Keltezetlen oklevelek = Kállay Ubul: Új adatok keltezetlen oklevelek időpontjának meghatározásához. Századok 47. (1913) 110–131.
- Karácsonyi, HH. = Karácsonyi János: A hamis, hibáskeletű és keltezetlen oklevelek jegyzéke 1400-ig. [A Történelmi Tár 1908. évi számában megjelent „Pótlások...”-kal kiegészítve] Szerk., előszó: Koszta László. Szeged, 1988. (Aetas könyvek 1.)

- Karácsonyi, Lónyay = Die ersten Lónyay. Eine Familiengeschitliche Studie. Verfasst und mit Dokumenten versehen von Dr. Johann Karácsonyi. Vom Ungarischen ins Deutsche übersetzt von Dr. Viktor Kereszty. Pozsony 1912.
- Karácsonyi, Nemzetségek = Karácsonyi János: Magyar nemzetségek a XIV. század közepéig. Bp., 1900. (Reprint: Bp., 2004.)
- Kárffy, Csicsery = Kárffy Ödön: A Csicsery család levéltára. Első közlemény. Történelmi Tár 1. (Új folyam) (1900) 385–410.
- Karlinszky, Veszprém = Karlinszky Balázs: A veszprémi székeskáptalan archontológiája 1079–1556. Veszprém, 2022. (A veszprémi egyházmegye múltjából 39.)
- Károlyi = Géresi Kálmán: A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára. Codex diplomaticus comitum Károlyi de Nagy-Károly. I–V. Bp., 1882–1897.
- Katona, Hist. crit. = Stephanus Katona: Historia critica regum Hungariae. Pestini–Budae, 1779–1817.
- Keglevich, Garamszentbenedek = Keglevich Kristóf: A garamszentbenedeki apátság története az Árpád- és az Anjou-korban (1075–1403). Szeged, 2012. (Capitulum VIII.)
- Kemény, Rebenarbeiten = Joseph Kemény: Archivarische Rebenarbeiten. In: Magazin für Geschichte, Literatur und alle Denk- und Merkwürdigkeiten Siebenbürgens. Hrsg. Anton Kurz. Kronstadt, 1847. II. Band IV. Heft. 462–473.
- Kis, Ákos István = Kis Péter: Ákos nembéli István. Egy magyar előkelő életútja a 13–14. század fordulóján. In: R. Várkonyi Ágnes emlékkönyv születésének 70. évfordulója ünnepére. Szerk. Tusor Péter, szerkesztőtársak Rihmer Zoltán és Thoroczkay Gábor. Bp., 1998. 57–78.
- KKOL. = Kolozsmonostori Konvent Országos Levéltára.
- Klaniczay, Kísérletek = Klaniczay Gábor: Kísérletek Árpádházi Szent Margit szentté avatására a középkorban. Századok, 140. (2006) 443–453.
- Knauz, Aranybulla = Knauz Nándor: Aranybulla. Magyar Történelmi Tár 10. (1861) 205–218.
- Knauz, Pozsonyi kpt. kéziratai = Knauz Nándor: A pozsonyi káptalannak kéziratai. Magyar Sion 6. (1868) 45–51., 131–134., 211–215., 289–296., 366–370., 455–460., 527–536., 605–608., 683–686., 845–847., 928–932.
- Komárom vm. = Alapi Gyula: Komáromvármegye levéltárának középkori oklevelei. Komárom, 1917.

- Komjáthy, Károly pecsétnyomója = Komjáthy Miklós: I. Károly király állítólagos pecsétnyomója. (Oklevéltani és kormányzattörténeti adalék.) Levéltári Közlemények 37. (1966) 207–226.
- Kosztai, Pécsi kpt. = Kosztai László: A pécsi káptalan kiadatlan oklevelei (1301–1325). Baranyai történetírás. A Baranya Megyei Levéltár évkönyve, 1990/1991. Pécs, 1992. 3–19.
- W. Kovács, Archontológia = W. Kovács András: Az erdélyi vármegyék középkori archontológiája. Kolozsvár, 2010. (Erdélyi tudományos füzetek 263.)
- Kovács, Pozsonyiak vámmentessége = Kovács Viktória: A pozsonyiak vámmentessége az Anjou- és a Zsigmond-korban. In: Pénz, posztó, piac. Gazdaságtörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Szerk. Weisz Boglárka. Bp., 2016. 341–365.
- Kovács, Túrje = Kovács Imre: A türjei Premontrei Prépostság története. Zalaegerszeg, 1991. (Zalai Gyűjtemény 32.)
- Kováts, Dunai vámok = Dr. Kováts Ferencz: Adalékok a dunai hajózás és a dunai vámok történetéhez az Anjouk korában. Magyar Gazdaságtörténeti Szemle 8. (1901) 433–470.
- Köblös, DREL. = Köblös József: A Dunántúli Református Egyházkerület Levéltárának magyar vonatkozású középkori oklevelei. Pápa, 1997. (A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai, Forrásközlések 1.)
- Köblös, Zalalövő = Köblös József: Adatok Zalalövő és környéke középkori településtörténetéhez. I. Oklevélregeszták. In: Közlemények Zala megye közgyűjteményeinek kutatásaiból. Zalaegerszeg, 1988. 19–37. (Zalai Gyűjtemény 28.)
- Körmend I. = Szemelvénygyűjtemény Körmend történetének tanulmányozásához. I. kötet. 1244–1849. Szerkesztette és a szövegeket válogatta Kondicsné Kovács Éva. Körmend, 1993.
- Kristó, Anjou-kor háborúi = Kristó Gyula: Az Anjou-kor háborúi. (A II. rész 2. fejezete és képanyaga Pandula Attila munkája) Bp., 1988.
- Kristó, Békés = Kristó Gyula: Békés megye a honfoglalástól a törökvilág végéig. Nyolcszáz esztendő a források tükrében. Békéscsaba, 1981. (Forráskiadványok a Békés Megyei Levéltárból 9.)
- Kristó, Csák Máté = Kristó Gyula: Csák Máté tartományúri hatalma. Bp., 1973.
- Kristó, Kán László = Kristó Gyula: Kán László és Erdély. In: Uő: Tanulmányok az Árpád-korról. Bp., 1983. 269–299.
- Kristó, Károly családja = Kristó Gyula: Károly Róbert családja. Aetas 20. (2005) 4. sz. 14–28.

- Kristó, Károly harcai = Kristó Gyula: I. Károly király harcai a tartományurak ellen (1310–1323) Századok 137. (2003) 297–347.
- Kristó, Olvasókönyv = Kristó Gyula: Olvasókönyv Békés megye történetéhez I. A honfoglalástól 1715-ig. Békéscsaba, 1967. (Forráskiadványok a Békés Megyei Levéltárból 1.)
- Kristó, Vármegyék = Kristó Gyula: A vármegyék kialakulása Magyarországon. Bp., 1988.
- Krassó = Pesthy Frigyes: Krassó vármegye története. III–IV. Oklevéltár. Bp., 1882–1883.
- Kruták, Congregatio = Kruták Anita: A nádori congregatio intézménye Druget Vilmos nádorsága alatt. In: Középkortörténeti tanulmányok 7. A VII. Medievisztikai PhD-konferencia (Szeged, 2011. június 1–3.) előadásai. Szerk. Kiss P. Attila–Piti Ferenc–Szabados György. Szeged, 2012. 425–438.
- KT-lt. = Konkoly-Thege-levéltár, Oslo (Norvégia).
- Kubinyi = Kubinyi Ferencz: Árpádkori oklevelek. Pest, 1867. (Magyar Történelmi Emlékek 1.)
- Kubinyi, Budai patríciátus = Kubinyi András: A budai német patríciátus társadalmi helyzete családi összeköttetéseinek tükrében a XIII. századtól a XV. század második feléig. Levéltári Közlemények 42. (1971) 203–269.
- Kubinyi, Pótlék = Pót-füzet ifj. Kubinyi Ferencz Magyar Történelmi Emlékeinek I. kötetéhez. Pest, 1868.
- Kukuljević = Kukuljević Sakcinski, Ivan: Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII. Zagrabiae, 1896.
- Kumorovitz, Lelesz = Kumorovitz I. Bernát: A leleszi konvent oklevéladó működése 1569-ig. Turul 46. (1928) 1–38.
- Lakatos, Mezőváros = Lakatos Bálint: Mezővárosi oklevelek. Települési önkormányzat és írásbeliség a késő középkori Magyarországon, 1301–1526. Bp., 2019.
- Laszowski = Emilius Laszowski: Monumenta historica nob. communitatis Turopolje olim „Campus Zagrabienensis” dictae. I. 1225–1466. Zagrabiae, 1904.
- Legend of Margaret = Legenda vetus, acta processus canonizationis et miracula Sanctae Margaritae de Hungaria. The oldest Legend, Acts of the Canonization Process, and Miracles of Saint Margaret of Hungary. Ed. by Ildikó Csepregi–Gábor Klaniczay–Bence Péterfi. Transl. by Ildikó Csepregi–Clifford Flanigan–Louis Perraud. Bp.–New York, 2018. (Central European Medieval Texts 8.)

- Leskó, Egri egyházmegye = Leskó József szerk.: Adatok az egri egyházmegye történelméhez. IV. Eger, 1907.
- Lipt. Reg. = Horváth Sándor: A lipitói és turóczi registorum. Bp., 1902. (Különlenyomat a »Történelmi Tár« 1902. évi folyamából.)
- LTR = Horváth Sándor: Regesták a lipitói és turóczi registorumhoz. Bp., 1904. (Különlenyomat a »Történelmi Tár« 1904. évi folyamából)
- Majláth, Soos = Majláth Béla: Jelentés a sóvári Soos-család oklevéltáráról. Századok 16. (1882) 49–56.
- Makkai–Mezey = Árpád-kori és Anjou-kori levelek XI–XIV. század. Sajtó alá rend. Makkai László–Mezey László. Bp., 1960.
- Marienburg, Verzeichniß = G. F. Marienburg: Verzeichniß der ältesten Pfarrer des Decanatus de Sebus d. i. des Unterwälder Kapitels aus urkundlichen Quellen des 13. und 14. Jahrhunderts zusammengestellt. Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde. Neue Folge 8. (1867) 284–324.
- Melczer = Okmányok a kellemesi Melczer család levéltárából. XIII., XIV., XV. század. Közli és kiadja Kellemesi Melczer István. Bp., 1890.
- MKA. = Magyar Kamara Archivuma.
- MS. = Magyar Sion. Esztergom, 1863–1869.
- MTA. Kvt. = Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára. Kézirattár: Oklevélgyűjtemény. Bp.
- Múz. Ta. = Magyar nemzeti múzeumi törzsanyag.
- MZsO. = Magyar-zsidó oklevéltár. Szerk. Friss Ádám–Mandl Bernát–Kováts Ferenc–Grünvald Fülöp–Scheiber Sándor, közreműk. Házi Jenő–Kubinyi András et alii. I–XVIII. Bp., 1903–1980.
- Nagy, Almádi konvent = Nagy Imre: Az almádi konvent. Győri történelmi és régészeti füzetek 3. (1865) 54–65.
- Nagy, Konkoly-Thege = Nagy Imre: Konkoly-Thege család oklevelei. Győri történelmi és régészeti füzetek 2. (1863) 14–27., 124–135., 240–254.
- NAZ. = Nadbiskupski Arhiv u Zagrebu (Zágráb, Horvátország).
- Németh, Szabolcs m. = Németh Péter: A középkori Szabolcs megye települései. Nyíregyháza, 1997.
- Németh, Szatmár m. = Németh Péter: A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig. Așezările comitatului medieval Satu Mare până la începutul secolului al XV-lea. Nyíregyháza, 2008. (A Nyíregyházi Jósza András Múzeum kiadványai 60.)
- Neumann, Bereg = Neumann Tibor: Bereg megye hatóságának oklevelei (1299–1526). Nyíregyháza, 2006. (A Szabolcs-szatmári-beregi Szemle Füzetek 3.)
- NRA. = Magyar Kamara Archivuma, Neo-regestrata acta.

- Ocskay = Miloš Marek: Archivum familiae Očkaj. Stredoveké dejiny rodiny Očkajovcov a listiny z jej archívu. Kraków–Trnava, 2015. (Fontes rerum Slovacarum IV.)
- Olgyay I. = Csiba Balázs: Az Olgyay család levéltárának oklevelei 1250–1378. Fons 22. (2015) 103–163.
- Ortvay, Pozsony = Ortvay Tivadar: Pozsony város története I–III. Pozsony, 1892–1894.
- Ózd = Nagy Károly–Tóth Péter–Seresné dr. Szegőfi Anna: Régi históriák. Ózd és környéke múltjának írott forrásai. Helytörténeti olvasókönyv. I. rész. Ózd, 1984. (Ózdi honismereti közlemények 4.)
- ÖN. = Österreichische Nationalbibliothek (Bécs, Ausztria).
- P. = Erdélyi László–Sörös Pongrácz (szerk.): A pannonthalmi Szent-Benedek-rend története. I–XII/B. Bp., 1902–1916.
- Palugyay, Külső Szolnok = Palugyay Imre: Magyarország történeti, földirati s állami legujabb leírása. III. köt. Jász-Kún kerületek s Külső Szolnok vármegye leírása. Pest, 1854.
- Pécsi egyházm. tört. I. = A pécsi egyházmegye története I. A középkor századai (1009–1543). Szerk. Fedeles Tamás–Sarbak Gábor–Sümei József. Pécs, 2009.
- Pest m. = Bártfai Szabó László: Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Függelékül az inárcsi Farkas, az irsai Irsay, valamint a szilasi és pilisi Szilassy családok története. Bp., 1938.
- Péterfi, Új oklevelek = Péterfi Bence: Régi és új oklevelek Árpád-házi Margit szentté avatásának történetéhez (1272–1467). In: Az első 300 év Magyarországon és Európában. A Domonkos-rend a középkorban. Szerk. Csurgai Horváth József. Székesfehérvár, 2017. 305–335.
- Petrik, Pápai járás = A pápai járás településeinek első említései. Primae mentiones locorum processus Papensis. Szerk. Petrik Iván. Pápa, 2016.
- Petróczy I. = Fekete Nagy Antal: A Petróczy levéltár középkori oklevelei. (Első közlemény.) Levéltári Közlemények 8. (1930) 190–264.
- Petróczy II. = Fekete Nagy Antal: A Petróczy levéltár középkori oklevelei. (Második közlemény.) Levéltári Közlemények 9. (1931) 38–111.
- Petrovics, Oklevelek = Petrovics István: Oklevelek Szeged középkori történetéhez. Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta Historica 65. (1979) 61–65.
- Petrovics, Szegedi vár = Petrovics István: A szegedi vár korai történetéhez. Tanulmányok Csongrád megye történetéből 6. (1982) 53–66.
- Pilis = Békefi Remig: A pilisi apátság története. I–II. 1184–1814. Pécs, 1891–1892.

- Piti, Dalmáciai hadjárat = Piti Ferenc: „...de adventu regis Hungarie” (Károly Róbert tervezett dalmáciai hadjáratáról az 1340. évi oklevelek tükrében). *Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historica* 115. (2001) 41–53.
- Piti, Datálások = Piti Ferenc: Szabolcs megye néhány Anjou-kori oklevélének datálásához. *Acta Universitatis Szegediensis. Acta historica* 117. (2003) 85–93.
- Piti, Dévai csata = Piti Ferenc: Egy Károly Róbert-kori oklevél keltezése és a dévai csata időpontja. In: *Studia professoris – professor studiorum. Tanulmányok Érszegi Géza hatvanadik születésnapjára*. Szerk. Almási Tibor–Draskóczy István–Jancsó Éva. Bp., 2005. 281–284.
- Piti, Hadoszlások = Piti Ferenc: Királyi hadoszlások Károly Róbert uralkodása idején. *Hadtörténelmi Közlemények* 129. (2016) 381–392.
- Piti, Keltezések = Piti Ferenc: Néhány Károly Róbert-kori oklevél keltezéséről. In: *Aktualitások a magyar középkorkutatásban*. Szerk. Font Márta–Fedeles Tamás–Kiss Gergely. Pécs, 2010. 241–243.
- Piti, Szatmár archontológia = Piti Ferenc: Szatmár megye Anjou-kori archontológiájához. In: *Auxilium historiae. Tanulmányok a hetvenesztendő Bertényi Iván tiszteletére*. Szerk. Körmendi Tamás–Thoroczkay Gábor. Bp., 2009. 255–263.
- Piti, Szabolcs m. = Piti Ferenc: Szabolcs megye hatóságának oklevelei (1284–1386). Szeged–Nyíregyháza, 2004.
- PML = Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára.
- PML oklevelei = Mohács előtti oklevelek a Pest Megyei Levéltárban. Átiratok és regeszták. Szerk. Balázs Gábor–Kiss Anita–Schramek László Péter. Bp., 2007. (Pest Megye Múltjából 12.)
- Pór, Csák Máté = Pór Antal: Trencsényi Csák Máté 1260–1321. Bp., 1888.
- Pór, Miklós követsége = Pór Antal: Miklós ostiai püspök követsége Magyarországon. *Uj Magyar Sion* 16. (1885) 321–337., 401–413.
- PPL = Pécsi Püspöki és Káptalani Levéltár, Pécsi Püspöki Levéltár (Pécs).
- Püspöki Nagy, Boldogfa = Püspöki Nagy Péter: Boldogfa. Bratislava, 1981.
- Rác, Megyei papíroklevelek = Rác György: Az első megyei papíroklevelek. In: *Erősségénél fogva várépítésre való. Tanulmányok a 70 éves Németh Péter tiszteletére*. Szerk. Juan Cabello–C. Tóth Norbert. Nyíregyháza, 2011. 307–313. (A Jósza András Múzeum kiadványai. 68.)
- Rat. Coll. = *Rationes collectorum pontificiorum in Hungaria*. Pápai tizedszedők számadásai. 1281–1375. Bp., 1887. (Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia I/1.)
- RD = Az Árpád-házi hercegek, hercegnők és királynék okleveleinek kritikai jegyzéke. Szentpéter Imre kéziratának felhasználásával szerk.

- Zsoldos Attila. Bp., 2008. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 45.)
- Reg. Arp. = Szentpétery Imre–Borsa Iván: Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke. *Regesta regum stirpis Arpadianae critico-diplomatica*. I–II. Bp., 1923–1987.
- Reg. Pal. = Az Árpád-kori nádorok és helyetteseik okleveleinek kritikai jegyzéke Szerk. Szócs Tibor. Bp., 2012. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 51.)
- Reg. Slov. = Vincent Sedlák: *Regesta diplomatica nec non epistolaria Slovaciae*. I–II. Bratislava, 1980–1987.
- ŠA. Nitra = Štátny archív v Nitre (sídlo v Ivánka pri Nitre) (Nyitra, Szlovákia).
- ŠA. Prešov = Štátny archív v Poprade Pobočka Prešov (Eperjes, Szlovákia).
- ŠAL. = Štátny archív v Levoči (Lőcse, Szlovákia).
- Schmauk, Suppl. = Michael Schmauk: *Supplementum analektorum terrae Scepusiensis. Pars II. Szepesváraljae*, 1889.
- Sedlák, *Rationes collectorum* = *Rationes collectorum pontificiorum in annis 1332–1337. Ad edendum praeparavit Vincentius Sedlák*. Trnava–Roma, 2008. (*Monumenta Vaticana Slovaciae* 1.)
- Smič. = Marko Kostrenčić–T. Smičiklas: *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae ac Slavoniae. Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije*. I–XVII. Zagrabiae, 1904–1981.
- SNA. = Slovensky Národný Archív. Bratislava (Pozsony).
- Solymosi, *Benedictina* = Solymosi László: *Collectio Diplomatica Benedictina. A Pannonhalmi Bencés Főapátsági Levéltár középkori oklevelei*. (Ismertetés). *Fons* 10. (2003) 179–185.
- Sopron vm. = Nagy Imre: *Sopron vármegye története. Oklevéltár*. I–II. Sopron, 1889–1891.
- Sörös, *Guary* = Sörös Pongrácz: *A Pannonhalmán őrzött Guary-levéltár Árpád- és Anjou-kori kiadatlan oklevelei*. *Történelmi Tár. Új folyam* 9. (1908) 161–195.
- Spekner, Buda = Spekner Enikő: *Hogyan lett Buda a középkori Magyarország fővárosa? A budai királyi székhely története a 12. század végétől a 14. század közepéig*. Bp., 2015. (*Monumenta historica Budapestinensia* 17.)
- SRH I–II. = *Scriptores Rerum Hungaricarum*. I–II. *Edendo operi praefuit Emericus Szentpétery*. Budapestini, 1937–1938.
- Str. = Ferdinandus Knauz et alii: *Monumenta ecclesiae Strigoniensis*. I–IV. Strigonii, 1874–1999.
- ŠÚA. = Štátny ústredný archiv. Bratislava (Pozsony).

- Sugár, Vizafogó szegység = Sugár István: Az egri püspökség és káptalan középkori vizafogó szegységei a Tiszán. Archivum. A Heves Megyei Levéltár közleményei 9. (1979) 5–33.
- Surányi, Bíródinasztia = Surányi Bálint: Pozsonyi bíródinasztia a XIII–XIV. században. Levéltári Közlemények 35. (1964) 173–186.
- Surányi, Ars Notarialis = Surányi Bálint : Az I. Lajos-kori Ars Notarialis városi vonatkozású formuláinak eredetéről. Történelmi Szemle 5. (1962) 275–285.
- Szabó, Erdélyi Múzeum I. = Szabó Károly: Az Erdélyi Múzeum eredeti okleveleinek kivonatai (1232–1540) Első közlemény. Történelmi Tár 37. (1889) 523–554.
- Szaszkó, Szeri Pósa = Szaszkó Elek: A Szeri Pósa család. Egy alföldi előkelő család története a 14–15. században. (Doktori disszertáció, kézirat) Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2013.
Online elérhetőség: https://btk.ppke.hu/uploads/articles/7429/file/Szaszk%C3%B3%20Elek_disszert%C3%A1ci%C3%B3.pdf
- Szatmár m. = Piti Ferenc–C. Tóth Norbert–Neumann Tibor: Szatmár megye hatóságának oklevelei (1284–1524). Nyíregyháza, 2010. (A nyíregyházi Jós András Múzeum Kiadványai 65.)
- Szeged története I. = Szeged története I. A kezdetektől 1686-ig. Szerk. Kristó Gyula. Szeged, 1983.
- Székely okl. = Szabó Károly–Szádeczky Lajos–Barabás Samu: Székely oklevéltár. I–VIII. Kolozsvár–Bp., 1872—1934.
- Szende, Mennyit ér a kiváltság = Szende Katalin: Mennyit ér a kiváltság? Városprivilegiumok kibocsátása és rendelkezéseik betartása I. Károly alatt. In: Pénz, posztó, piac. Gazdaságtörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Szerk. Weisz Boglárka. Bp., 2016. 285–339.
- Szentpéter, Borsmonostor = Szentpéter Imre: A borsmonostori apátság árpádkori oklevelei. Bp., 1916.
- Szentpéter, Középkori okl. = Középkori oklevélszövegek. Az oklevéltanba való bevezetés céljaira összeállította Szentpéter Imre. Bp., 1927.
- Szerdahelyiek = Tímár Péter: A Győr nembeli Szerdahelyi család története, birtokai és okmánytára. Szeged, 2016.
- Szombathely = Tóth Endre–Zágorhidi Czigány Balázs: Források Savaria-Szombathely történetéhez a római kortól 1526-ig. Szombathely, 1994. (Acta Savariensia 9.)
- Szovák, Külsővat = Szovák Kornél: Újabb adat Külsővat 14–15. századi történetéhez. In: Tanulmányok Külsővat történetéből. Külsővat, 1996. 105–114.

- Szöcs, Árpád-kori országbírók = Az Árpád-kori országbírók, udvarbírók és helyetteseik okleveleinek kritikai jegyzéke. Összeállította Szöcs Tibor. Bp., 2020. (A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának kiadványai II. Forráskiadványok 58.)
- Szöcs, Nádori intézmény = Szöcs Tibor: A nádori intézmény korai története 1000–1342. Bp., 2014. (Subsidia ad historiam medii aevi Hungariae inquirendam 5.)
- Szöcs, Kirendelt alországbírók = Szöcs Tibor: Kirendelt alországbírók. Adalékok I. Károly kúriai bíraskodásához. In: Szent Márton és Benedek nyomában. Tanulmányok Koszta László emlékére. Szerk. Fedeles Tamás–Hunyadi Zsolt. Szeged–Debrecen, 2019. 480–498. (Fontes et Libri 3.)
- Szöcs, Prépostállítás buktatói = Szöcs Tibor: Egy prépostállítás buktatói. A Drugetek és a Sztirteiek konfliktusa a leleszi konvent körül. *Aetas* 35. (2020) 2. sz. 142–154.
- Szöcs, Szabolcs m. = Szabolcs megye archontológiájáról (1310-es évek). *Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historica*. 144. Szeged, 2019. 51–66.
- SZPL. = Szombathelyi Püspöki és Vasvár-Szombathelyi Székeskáptalani Levéltár (Szombathely).
- SZR. = Bónis György: Szentszéki regeszták. Iratok az egyházi bíraskodás történetéhez a középkori Magyarországon. Szerk. Balogh Elemér. Szeged, 1997. (Jogtörténeti tár I/1.)
- Takács, Káptalanok és konventek = Takács Imre: A magyarországi káptalanok és konventek középkori pecsétjei. Művészettörténeti tanulmány és katalógus a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézete és a Budapesti Történeti Múzeum másolatgyűjteménye alapján. Bp., 1992.
- Teleki = Barabás Samu: A római szent birodalmi gróf széki Teleki család oklevéltára I–II. Bp., 1895.
- Temes = Ortway Tivadar–Pesty Frigyes: Oklevelek Temesvármegye és Temesvárváros történetéhez. I. 1183–1430. Pozsony, 1896. (Temesvármegye és Temesvár város története 4.)
- Thallóczy, Bosnyák bánság = Thallóczy Lajos: Tanulmányok a bosnyák bánság kezdetéről, főtekintettel a körmendi levéltár okleveleire. Bp., 1905. (Értekezések a Történeti Tudományok köréből 20. köt. 5. sz.)
- Theiner I–II. = Augustinus Theiner: *Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia*. I–II. Romae, 1859–1860.
- Theiner, Mon. Slav. = Augustinus Theiner: *Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia*. I–II. Romae–Zagrabiae, 1863–1875.

- Thoroczkay, Vasvári társaskáptalan = Thoroczkay Gábor: Prépostság a nyugati határszélen. A vasvári társaskáptalan története a kezdetektől a 14. század közepéig. Fons 26. (2020) 157–171.
- TML. = Magyar Nemzeti Levéltár Tolna Megyei Levéltára.
- Torma, Aranybulla-másolat = Torma Károly: Adalék az esztergomi Aranybulla-másolat provenienciájához. Századok 19. (1885) 349–352.
- C. Tóth, Esztergomi archontológia = C. Tóth Norbert: Az esztergomi székes- és társaskáptalanok archontológiája 1100–1543. Bp., 2019. (Subsidia ad historiam medii aevi Hungariae inquirendam 9.)
- C. Tóth, Geréb Péter = C. Tóth Norbert: Vingárti Geréb Péter országbíró ítéletlevele 1498-ból. Levéltári Közlemények 73. (2002) 131–175.
- C. Tóth, Magyar Királyság nádora = C. Tóth Norbert: A Magyar Királyság nádora. A nádori és helytartói intézmény története (1342–1562). Bp., 2020.
- C. Tóth, Nyitrai arch. = C. Tóth Norbert: A nyitrai székeskáptalan archontológiája 1111–1526. Archontologia Nitrianskej sídelnej kapituly 1111–1526. Bp., 2019. (Subsidia ad historiam medii aevi Hungariae inquirendam 10.)
- C. Tóth, Simontornya = C. Tóth Norbert: Oklevelek Simontornya középkori történetéhez (1264–1543). Levéltári Közlemények 71. (2000) 93–127.
- C. Tóth, Ugocsa m. = C. Tóth Norbert: Ugocsa megye hatóságának oklevelei (1290–1526). Bp., 2006.
- Tóth, Sátoraljaújhely = Tóth Krisztina: Sátoraljaújhely középkori történetére vonatkozó oklevelek. Széphalom. A Kazinczy Ferenc Társaság évkönyve. 15. (2005) 167–172.
- Tóth, Valkó = Tóth Ildikó: Adalékok a Valkó megyei oklevéladás kezdetéhez. Acta Universitatis Szegediensis. Acta Historica 115. (2001) 23–31.
- Udvardy, Kalocsa = Udvardy József: A kalocsai főszékeskáptalan története a középkorban. Bp., 1992.
- VÉFL. = Veszprémi Érseki és Főkáptalani Levéltár (Veszprém).
- VÉML. = Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára.
- Vespr. = Monumenta Romana episcopatus Vesprimiensis. A veszprémi püspökség római oklevéltára I–IV. Bp., 1896–1908.
- Veszp. Reg. = Kumorovitz I. Bernát: Veszprémi regeszták 1301–1384. Bp., 1953. (Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 2.)
- Veszprém város = Gutheil Jenő: Veszprém város okmánytára. Oklevelek a veszprémi érseki és káptalani levéltárakból (1002–1523). Kiad. előkész. Kredics László. Veszprém, 2007. (A Veszprémi Egyházmegye múltjából 18.)

- Veszprém pótkötet = Érszegi Géza–Solymosi László: Veszprém város okmánytára. Pótkötet. Veszprém, 2010.
- W. = Wenzel Gusztáv: Árpádkori új okmánytár. Codex diplomaticus Arpadianus continuatus. I–XII. Pest–Bp. 1860–1874.
- Wagner, Sáros = Carolus Wagner: Diplomatarium comitatus Sarosiensis. Posonii–Cassoviae, 1780.
- Wass = A Wass család cegei levéltára. Valentiny Antal oklevélkivonatait felhasználva bevezető tanulmányokkal és jegyzetekkel közzéteszi W. Kovács András. Kolozsvár, 2006. (Az Erdélyi Nemzeti Múzeum Levéltára 3.)
- Weisz, Szerémi = Weisz Boglárka: A szerémi és pécsi kamarák története a kezdetektől a XIV. század második feléig. Acta Universitatis Szegediensis. Acta historica 130. (2009) 33–53.
- Wertner, Csák nemzetség szlavóniai ága = Wertner Mór: A Csák nemzetség szlavóniai ága. Turul 14. (1896) 188–189.
- Wertner, Thurzó = Wertner Mór: A bethlenfalvi Thurzó család eredete. Turul 23. (1905) 1–10.
- Z. = A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára. Codex diplomaticus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vásonkeő. I–XII. Pest–Bp., 1871–1931.
- Zala = Nagy Imre–Véghely Dezső–Nagy Gyula: Zala vármegye története. Oklevéltár. I–II. Bp., 1886–1890.
- Zempléni közokiratok II. = Dongó Gyárfás Géza: Zempléni közokiratok a Zichy-kódexben. (II. közlemény.) Adalékok Zemplén-Vármegye Történetéhez 20. (1914) 296–300.
- ZML. = Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára.
- Zolnay, Balassák = Zolnay László: A „Balassák” és a Felvidék. (Adatok a XIII–XIV. század néhány kritikus évtizedéhez.) Borsodi Levéltári Évkönyv 5. (1985) 83–169.
- Zolnay, Demeter = Zolnay László: Miklósfia Demeter mester (1250–1312.) Turul 49. (1935) 35–37.
- ZW. = Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. Von Hans Zimmermann und Carl Werner. I–VI. Hermannstadt–Köln–Wien–Bukarest, 1892–1981.
- ZsO. = Zsigmondkori oklevéltár. Összeáll.: Borsa Iván–Lakatos Bálint–Mályusz Elemér–Mikó Gábor–Neumann Tibor–C. Tóth Norbert. I–XIV. Bp., 1951–2020. (Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 1., 3., 4., 22., 25., 27., 32., 37., 39., 41., 43., 49., 52., 55., 59.)

- Zsoldos, III. András = Lenkey Zoltán–Zsoldos Attila: Szent István és III. András. [Bp.], 2003.
- Zsoldos, Adorján = Zsoldos Attila: Adorján három ostroma. Oligarchák a Tiszántúlon a 13–14. század fordulóján. Nagyvárad, 2019. (Tanulmányok Biharország történetéről 6.)
- Zsoldos, András hat nádora = Zsoldos Attila: III. András hat nádora. In: Erősségénél fogva várépítésre való. Tanulmányok a 70 éves Németh Péter tiszteletére. Szerk. Juan Cabello–C. Tóth Norbert. Nyíregyháza, 2011. 289–299. (A Jósza András Múzeum kiadványai. 68.)
- Zsoldos, Archontológia = Zsoldos Attila: Magyarország világi archontológiája. 1000–1301. Bp., 2011. (História Könyvtár. Kronológiák, adattárak 11.)
- Zsoldos, Borsa = Zsoldos Attila: A Borsa-tartomány igazgatásának kérdései. In: A Szilágyság és a Wesselényi család (14–17. század). Szerk. Hegyi Géza–W. Kovács András. Kolozsvár, 2012. 25–44. (Erdélyi Tudományos Füzetek 277.)
- Zsoldos, Borsák és I. Károly = Zsoldos Attila: A Borsák és I. Károly első összecsapása. A Nyíregyházi Jósza András Múzeum Évkönyve 59. (2017) 57–72.
- Zsoldos, Debrecen = Zsoldos Attila: Debrecen, mint igazgatási központ a 14. század elején. In: Debrecen város 650 éves. Várostörténeti tanulmányok. Szerk. Bárány Attila–Papp Klára–Szálkai Tamás. Debrecen, 2011. 49–66.
- Zsoldos, Druget = Zsoldos Attila: A Druget-tartomány története 1315–1342. Bp., 2017.
- Zsoldos, Erdélyi háborúk = Zsoldos Attila: Erdélyi háborúk a 14. század elején. In: Elfeledett háborúk. Középkori csaták és várostromok (6–16. század). Szerk. Pósn László–Veszprémy László. [Bp.], 2016. 198–231.
- Zsoldos, Henrik-fiak = Zsoldos Attila: A Henrik-fiak. A Héder nembéli Kőszegiek „családi története”. Vasi Szemle 64. (2010) 651–661.
- Zsoldos, Kassa túsza = Zsoldos Attila: Kassa túsza. Pillanatfelvétel 1311-ből Aba Amádé familiájáról. Történelmi Szemle 39. (1997) 345–362.
- Zsoldos, Karászi Sándor = Zsoldos Attila: Karászi Sándor bán és utódai (Észrevételek a narratiók eredetéről és szerepéről). Századok 135. (2001) 385–407.

2. Nomina communia et propria Köz- és tulajdonnevek

a. = annus	Fk. = fénykép
Á. = átírás	Ford. = fordítás
an. = ante	Fro. = Franciaország
Ann. = Annuntiatio Mariae	glor. = gloriosus
ap. = apostolus	Ho. = Horvátország
Apr., ápr. = Aprilis, április	Id., Yd. = Idus, Ydus
arch. = archangelus	ill. = illetve
Asc. = Ascensio	Incarn. = Incarnatio
Ass. = Assumptio	ind. = indictio
Au. = Ausztria	Inv. = Inventio
B. = beatus	Jan., jan. = Januarius, január
Bapt. = Baptista	Jun., jún. = Junius, június
Bp. = Budapest	Jul., júl. = Július, júl.
Circ. = Circumcisio	k. = körül
Circumd. = Circumdederunt	K. = kiadás, kiadva
Conc. = Conceptio	Kal. = Kalendae
Conv. = Conversio	kb. = körülbelül
cs. = család, családi	köv. = következő
Cseho. = Csehország	l. = lásd
d. = dominus	Lo. = Lengyelország
D. = datum	lt. = levéltár, levéltára
Dec., dec. = December, december	m. = megye
Decoll. = Decollatio	m. lt., mlt. = magánlevéltár
Depos. = Depositio	Má. = másolat
dict. = dictus	Marc., márc. = Marcius, Martius,
domin. = dominicus	március
e. = előtt	mart. = martyr
E. = eredeti	Mai, May, máj. = Maius, május
Elev. = Elevatio	Megj. = megjegyzés
Eml. = említés	mont. = montis
Epiph., Epif. = Epiphaniae	Nat. = Nativitas
ev., ewang. = evangelista	Non. = Nonae
Exalt. = Exaltatio	Nov., nov. = November, novem-
f. = feria	ber
fe. = festum	o. = ország
Febr., febr. = Februarius, február	o. lt. = országos levéltár

oct. = octava
 Oct., okt. = October, október
 OO. SS. = omnes sancti
 p. = post
 Pent., Penth. = Pent(h)ecostes
 princ. = princeps
 prox. = proximus
 Purif. = Purificatio
 Quadr. = Quadragesima
 quind. = quindena
 R. = regesta
 Reg. = registrum
 Remin. = Reminiscere
 Resurr. = Resurrectio
 Ro. = Románia
 S. = sanctus
 sabb. = sabbatum
 sc. = scilicet
 Sept., szept. = September, szeptember
 Septuag. = Septuagesima

Si = Sicilia, Szicília
 Sz. = Szlovákia
 Sze. = Szerbia
 Szl. = Szlovénia
 szn. = személynév
 Szt. = szent
 Tá. = tartalmi átírás
 ti. = tudniillik
 u. = után
 ua. = ugyanaz(on)
 ue. = ugyanez(en)
 Ukr. = Ukrajna
 Uo., uo. = ugyanott, ugyanoda
 v. = vagy
 v. lt. = város levéltára, városi levéltár
 vig. = vigilia
 virg. = virgo
 vö. = vesd össze

3. Signa Jelek

[] additamentum, pótlás
 ~ alia forma correctionis, névváltozat
 ⋈ correctio, helyesbítés
 (?) datum incertum, bizonytalan keltezés
 lacuna, szöveghiány
 [?] lectio incerta, bizonytalan olvasat
 + falsae litterae, hamis oklevél
 < > pars superflua, felesleges rész
 [!] sic, így
 [[]] textus discrepans exemplarum, példányok közti eltérő szöveg

DOCUMENTA

1. (1270-es évek–1330-as évek [1282.?). dec. 7.

Kelemen Lipto-i alispán (curialis comes) év nélküli, dec. 7-i (2. die S. Nicolai conf.) oklevele egy Bobroch és Tarnoch falvak között elterülő föld kapcsán vívott párbaj, és az azt követő megegyezés ügyében.

Reg.: Bebek Imre országbíró, 1391. szept. 13. ŠA. Bytča. Liptó m. lt. Registrum. pag. 5b. (DF 266 606.)

Má. 1. DL 236. (NRA. 1857. 50.) (1816. márc. 25-i)

2. DL 64 680. (Péchy cs. lt. 42–43.) (1816. máj. 4-i)

3. ŠA. Bytča. Liptó m. lt. Registrum. (DF 266 606.) (1816. júl. 1-jei)

4. DL 102 952. (Batthyány cs. lt. Illésházy 25.2. 2.) (19. századi)

K.: Érdy, Liptói regestrum 21.; Horváth, Liptói regestrum 36.; Lipt. Reg. 38. (mind Reg. alapján)

R.: Horváth, Regesták 93. 97. sz.; LTR 97. sz.

Megj.: Horváth Sándor 1282-re vagy 1283-ra keltezte, Györffy György 1283-ra (Gy. IV. 55–56., 102–103.), DL-DF adatbázisban a 266 606-os jelzet alatt található felsorolás 1330–1350 közé. A regisztrum szerint az oklevelet egyszerre mutatták be IV. László három másik oklevelével, ezek közül kettő 1283-ból való, egy pedig év nélküli (Reg. Arp. 3277. sz.), és mindhárom az itt is említett Bobroc és Tarnóc között fekvő, Beharfiaitúl nevű birtokba való iktatásról szólt. Az 1283 körülre keltezők nyilván összefüggést vontak közöttük, hogy a párbaj utáni megegyezést követően iktattatta László ugyanazon embereket a földbe, tehát az összes oklevél azonos időszakból való. Ez nem teljesen kizárt, de nem is szól amellett semmi, hogy az év nélküli oklevél és László kiadványai egyidősek lennének. Bár Liptó megye a 13. század második felében még nem létezett, de liptói curialis comes-t (név nélkül) már 1279-ben is említettek, aki a zólyomi ispán liptói kerületi alispánja volt (Kristó, Vármegyék 378–379.). Az oklevél egészen bizonyos felső időhatára 1391, de nagy valószínűséggel 1282 körül kelt, ugyanakkor az azt követő néhány későbbi évtized sem teljesen kizárható.

2. (1276–1305. [1291.?). jan. 9., Várad mellett

András (A.) egri püspök kéri Péter Vys-i papot és Mihály Olozy-i és szentkereszti (de Sancta Cruce) papot, hogy keressék fel Tulchua-i Vza serviens-ét: Jakabot, aki megsebesítette Tulchua-i István feleségét, és leszúrta (percusit) nővérét (soror) és lányát – miként ezt a címzettek a korábbi, Pataka-ról [küldött] levelükben állították –, és tudják meg az igazságot. Figyelmeztessék Jakabot méltó elégtétel adására, és ha vonakodna megtenni, akkor vonják egyházi tilalom (interdictum) alá, ha pedig ez után is megmakacsolja magát, akkor közösítsék ki (excommunicetis) a püspöki hatáskörrel. D. prope Waradinum, 4. die Epyph. d.

E.: DL 82 941. (Zichy cs. zsélyi lt. 217. BB. 19.) Hátlapján azonos kéztől tárgy-megjelölés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: Z. I. 38.

Megj.: Az oklevelet csak András egri püspök hivatalviselése (Zsoldos, Archontológia 88., Engel, Archontológia I. 68.) datálja. Volt ugyanakkor 1291. jan. 5. környékén Várad mellett egy királyi közgyűlés, ahol III. András „minden bárójával” gyűlést tartott öt megye számára (Z. I. 99–100., Reg. Arp. 3697. sz.). Az ott felsorolt megyék között Zemplén nem szerepelt, csak Szabolcs. Az itteni helynevek többsége inkább Zemplén megyébe esik (egyedül Viss helyezhető Szabolcsba is), így nem biztos, hogy ezt a pert is ekkor tárgyalták. Ugyanakkor a hónap-nap és a helyszín egyezősége miatt, továbbá mivel az ügy területi vonatkozása „határesetnek” tekinthető a közgyűlésen érintett régió szempontjából, a legvalószínűbben nem az Anjou-korra, hanem 1291-re datálhatjuk ezt az oklevelet.

3. (1298–1304 [1298. okt.–nov.])

Zobolch megyei bírák: Bolug (dict.) János, Fuldreh frater-e: János, Pál fia Lőrinc és Lucus fia Péter tudatják, hogy amikor Roland (R.) nádor külön közgyűlésén (congregatio ... specialis) voltak Gaua mellett, akkor Rorand fia Sándor eltiltotta Belus comes-t, Fuldric (~Fuldreh) mestert és más fivéreiket, továbbá a hozzájuk tartozó jobbágyaikat az ő Solumus nevű birtokának, halastavának, erdejének az elfoglalásától és a föld minden haszonvételének a felhasználásától. A nevezettek meg is erősítették az eltiltás megtörténtét.

E.: DL 82 814. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 43.) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Z. I. 110.

R.: Piti, Szabolcs m. 8. sz.

Megj.: A közgyűlést tartó R. nádor Rátót nb. Leusták fia Rolanddal azonosítható, aki 1298–1299 között volt „dunántúli” (vagyis a keleti országrészt lefedő) nádor (Zsoldos, Archontológia 25.), továbbá 1300 után is viseli a nádori címet, adatolhatóan 1303–1307 között, bár nádori jellegű tevékenységéről 1301 után nem tudunk, csak I. Károly báróinak társaságában bukkan fel (Szöcs, Nádori intézmény 107.; Zsoldos, András hat nádora 291.). 1305 májusában más a szabolcsi szolgabírók neve (A. I. 730. sz.; Piti, Szabolcs m. 9. sz.), azonban Roland 1298. okt. 6. körüli Gáván tartott közgyűlésén épp a fentiek voltak a szabolcsi szolgabírók (Z. I. 89.), így nagyon nagy valószínűséggel erre a közgyűlésre céloztak, és a jelen oklevél is 1298. okt.–nov. körül kelt, bár elviekben a néhány évvel későbbi kelet sem kizárható.

4. (1299. okt.–1301. szept.)

Az erdélyi Szt. Mihály-egyház fehérvári káptalanja Almaas-i Simon fiainak: Istvánnak és Péternek a kérésére átírja saját, 1256. évi privilégiumát. Méltóságsor: István mester prépost, Gergely éneklő-, Pál ör- és Illés dékánkanonok.

E.: DL 30 098. (Erdélyi országos kormányhatósági lt. GYKOL Cista comitatum Torda 4. 27.) Hártájja szakadt, szövege hiányos, függőpecsétje elveszett.

K.: EO. I. 596. sz. (R. is)

Megj.: Az oklevélben olvasható méltóságsor egyetlen alkalommal, 1300. júl. 1-jén bukkan fel az itteni formában (EO. I. 595. sz.). 1301. okt. 20-án az örkanonok és a dékán személye már nem ugyanaz (A. I. 92. sz.). 1299. szept. 21-én szintén nem az itt olvasható Pál és Illés volt az örkanonok és a dékán (EO. I. 585. sz.). Az oklevél kelte így 1299 októbere és 1301 szeptembere közé tehető, bár az 1300-as kelet a legvalószínűbb, ahogy a kiadója, Jakó Zsigmond is feltételezte.

4a

A DL-DF adatbázis 1298–1301 közé keltezi az esztergomi káptalan oklevelét (SNA. Pozsonyi kápt. hiteleshelyi lt. 14. 18. 7., DF 226 828.; K.: W. V. 271–272.). Az ott megjelenő felek Kemény fia Lőrinc országbíró és zalai ispán előtti perükben egyeztek meg, így a kiadvány az ő tisztségviselése alapján 1262–1264., legtágabban is 1261–1265 között kelt (vö. Zsoldos, Archontológia 31., 232.).

5. (1301. dec.–1302. ápr.)

Simon mester pozsonyi örkanonok jelenti urának: Benedek (B.) veszprémi püspöknek, hogy amint kézhez kapta levelét, megmutatta a legátusnak, amit az saját maga a szemüvegével (cristallinus) elolvasott, de ott akkor nem válaszolt semmit, és nem is ígért egy órán belül választ. Aztán először csak Jakab frater, majd később mindketten bementek a legátus szobájába (camera), megemlítve azt, amit a címzett kért a legátustól, akinek a válasza ott van Jakab frater levelében, amit a címzetthez írt. Továbbá biztosítják a címzettet, hogy Jakab frater-rel együtt mindent megtettek az ügy érdekében. Annyit még elmondhatnak a legátus döntéséről, hogy addig akar maradni, amíg nem látja a terve megvalósulását. Egyébként, mint ez a püspök számára is tudott, zsinatot (concilium) fog tartani, és gyakran küld követeket a cseh királyhoz: most éppen Tamás (Th.) esztergomi prépost van nála a legátus követeként. Azt is jelenti, hogy a cseh király júl. 1-ig (usque oct. Nativ. B. Iohannis Bapt.) erővel Mo.-ra jön, Bohtus papot pedig a kiközösítés (excommunicatio) alól feloldozták. Ezen kívül a főtisztelendő úrnő (domina reverenda) a címzett kegyességében bízva az ő veszprémi egyházában kéri a legátustól az első megüresedő kanonokságot, vagy amelyik már megüresedett.

E.: DL 48 022. (Múz. Ta.) Hártáján kisebb szakadások, hátoldalan 1320–30-as évekből való (és újkori) feljegyzések.

K.: Reg. Slov. I. 56–57.

Megj.: A B. sziglával jelölt veszprémi püspök Rád nb. Benedek (1289–1309), mivel a hátoldali feljegyzés szerint ezt a levelet később Henrik veszprémi püspök nevében mutatták be – aki az 1323–1333 közötti püspökökkel azonos,

mivel más ilyen nevű veszprémi püspök az egész középkorban nem volt (Engel, *Archontológia* 77.). Őelőtte Benedeken kívül csak Bertalan veszprémi püspök neve kezdődött B. betűvel (1226–1244, vö. Zsoldos, *Archontológia* 100.), de az oklevél írásképe és a benne foglalt események kizárnak ilyen korai keltezést. A legátus emlegetése 1301 utánra keltezi a levelet, és Bocasini Miklós legátusi működésére szűkíti a kört Tamás esztergomi prépost személye (1301–1303., vö. A. I. 11., 102., 386., 398. sz.; 1304. március 21-én már nem ő a prépost, A. I. 574., 657., 710. sz.). Miklós legátus 1301 szeptemberében jött Mo.-ra, és budai, pozsonyi majd bécsi tartózkodás után 1303 januárja után tért végleg haza. Mivel a veszprémi püspököt itt a pozsonyi érkanonok képviseli a legátus előtt, ezért a levél Miklós pozsonyi tartózkodása idején kelt, 1301. dec. és 1302. júl. között (minderre l. Kádár, Harchan a koronáért I. 62–68.). Miklós 1302. máj. 22. előtt Pozsonyban zsinatot tartott (A. I. 223. sz.), erre a levél még majdani eseményként utal – Pór Antal szerint a zsinat 1302 januárjában volt, mert a főpapokat akkor ott találjuk (Pór, Miklós követsége 336.; vö. A. I. 164. sz.). Ha a(z egyik?) pozsonyi zsinat ideje nem is helyezhető bizonyosan januárra, a levél kelte így is leszűkíthető 1301. dec. és 1302. ápr. közé.

6. (1301–1302.) dec. 13.

Kuzu Barana-i curialis comes és a megye négy szolgabírája, továbbá Jakab, ue. vár hadnagya jelenti, hogy Owar-i Konrád mester fia Jakab comes dec. 13-án (in oct. B. Nicolai conf.) megjelenve a színük előtt bemutatta okleveleit [Lőrinc] volt nádor fia: [hátdalón: Bokou (dict.)] Miklós mester, a serviens-e: Pousa, ill. Pousa serviens-ei: Pál és Miklós ellenében, amely oklevelekben amazokat elmarasztalták, ám Miklós, Pousa és serviens-ei nem jöttek el, ezért az oklevéladók bírsággal sújtják őket. D. in termino superius memorato.

E.: DL 47 938. (Múz. Ta. Baranya m.) Hárttyája középen hiányos, hátdalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: A nevezettek (Jakab hadnaggyal együtt) 1302. jan. 25-én adtak ki oklevelet (A. I. 166. sz.), Lőrinc fiait (köztük Bakó Miklóst) pedig Kuzu alispán parancsára 1302. júl. 31-én idéztették meg a pécsváradi konvent elé Konrád fia Jakab nővérének a jegyajándéka ügyében, bizonyos birtokokra vonatkozó okleveleikkel együtt (A. I. 255. sz.). Hogy ez a decemberi oklevél megelőzte, vagy éppen követte ezt a júliusi idézést, nem egyértelmű, de az oklevél legvalószínűbben 1301 vagy 1302 folyamán kelt, de mindenképpen 1303-ig bezárólag, mert Kuzu egy bizonyos Ejza baranyai ispán alispánja volt, ám 1304 októberében már Kőszegi Henrik volt a megye ispánja (Engel, *Archontológia* 102.), és Kuzu nagy valószínűséggel nem maradt a helyén. l. még a 9. sz. oklevelet, amely szintén ehhez a perhez kapcsolódik.

7. (1291–1302)

Demeter mester Zolum-i comes levele Amadé (Omodeus) nádorhoz. Biztosítván hűségéről, és arról, hogy ügyét a királynál éjjel-nappal hűen képviseli (de facto vestro circa dominum nostrum regem die noctuque fideliter procuramus), kéri a nádort, hogy addig is, amíg nem találkoznak, a rokonait: a vele együtt lévő Symoun fia Symount és Tamás fia Lászlót ne háborgassa sem javaikat, sem birtokaikat illetően.

E.: DL 57 984. (Soós cs. lt. 28.) Hártájája két darabra szakadt, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: F. VI/2. 340.

R.: Majláth, Soos 51.

Megj.: „Balassa” Demeter zólyomi ispánsága forrásszerűen csak 1300-ig mutatható ki (Zsoldos, Archontológia 238.; Engel, Archontológia I. 244.: 1303-ban Domonkos a zólyomi ispán; vö. 1303. febr. 26.: A. I. 358. sz., ahol egykori zólyomi ispánnak nevezik Demetert), ám 1302-ig elvileg viselhette a tisztséget. Demeter igen bizalmas viszonyban volt III. Andrással (Zsoldos, III. András 202., 205., 211–213., 215., 217.), bár nem tudjuk, hogy milyen ügyet intézhetett Amadé nádor megbízásából a királynál. Ugyanakkor Demeter volt az egyike azoknak, akik 1301-ben Vencel királyt Mo.-ra kísérték, és jelen volt a fehérvári koronázáskor is, és Demeter ura, Amadé is Vencelt támogatta kezdetben (Kádár, Harcban a koronáért I. 55., 57–58.). Így lehet, hogy a levél az 1301–1302 körüli időszakra, és Vencelre utal. Egy harmadik elképzelés szerint a levél 1303-ban kelt, amikor a budai ostrom elől Vencelt Demeter oltalmára bízva a zólyomi várba menekítették (Zolnay, Demeter 36.; Zolnay, Balassák 108.), ám mindennek nem csak az 1303-ban már nem meglévő zólyomi ispáni cím mond ellent, de az esemény önmagában sem igazolható más forrásokkal.

7a

DL-DF adatbázis 1290–1302 közé datálja Benedek veszprémi püspök tartalmi átírásban fennmaradt levelét: VÉFL. Zepezd 13. (DF 200 346.). Regesztáját – Pál országbíró 1333. márc. 13-i oklevelébe foglaltan – I. A. XVII. 114. sz. Megj.: Benedek hivatali ideje alapján 1289–1309 közé keltezhetjük e levelet, l. Zsoldos, Archontológia 101.

8. (1301. szept.–1303. jan.)

Miklós ostiai (Hostiensis) és velletri (Weletrensis) püspök, szentszéki követ tudatja, hogy Mo.-n (U) régi hagyomány, hogy aki emberölés büntetésebe esik, annak bizonyos pénzösszeget kell fizetni a bűne miatt az egyház részére, ám néhány kapzsi templomigazgató (rector ecclesie) a gyilkos által fizetendő összeget az elhunyt rokonaitól kéri, és addig a temetést is megtagadja, amíg a kifizetésről biztosítékot nem kap. Ezért elrendeli, hogy emberöléskor csak a gyilkost terhelje a fizetés, és aki ezt megtagadja, azt egyházi fenytékkal kényszerítsék.

Má.: Narodna i Univerzitetna Knjžinica, Ljubljana (Szlovénia) 33. (Kos 35) I verso. (DF 292 771.)

K.: Érszegi, Legaten Nikolaus 168.; Érszegi, Miklós legátus 29.

Megj.: A másoló közlése szerint a levelet a pozsonyi levéltárban (in depositario Posoniensi), a nagy bullához csatolva őrzik. A keltezés Bocassini Miklós mo.-i működésén alapszik, l. Érszegi, Miklós legátus 17. Ugyanakkor az őrzési helye alapján nem kizárt, hogy kelte leszűkíthető Miklós pozsonyi tartózkodási idejére, 1301. dec. és 1302 júniusa közé (vö. Kádár, Harcban a koronáért I. 65–68.).

9. (1302. aug. 30. v. 1303. szept. 5.)

Kuzeu baranyai alispán (curialis comes) és a megye 4 szolgabírája, illetve Jakab hadnagy (maior exercitus) tudatja, hogy Jakab comes-nek pere lett volna a színük előtt az aug. 29. (Decoll. B. Johannis Bapt.) előtti csütörtökön Bokou (dict.) Miklós és Kemen fiai: Lőrinc és Konrád ellenében, amely pert Ayze–Eyze comes a parancsára és ítéletéből kifolyólag a következő szerdára tették át, végül Eyze comes a pert az oklevéladókra bízta a mondott ünnep utáni csütörtökre. A határnap elérkeztével Jakab meg is jelent a végső válaszdásra kötelezett Miklós és Kemeny fiai ellenében, ám azok nem jöttek és nem is küldtek senkit, ezért bírsággal tartoznak. D. die termini prenot.

E.: DL 38 675. (Ovári cs. Győr nb. lt.) Hártován, hátoldalán tárgymegjelölés és két zárópecsét foltja.

Megj.: A jelen per az 1302. júl. 31-én említett per folytatása lehet (A. I. 255. sz.), és összefüggésben állhat az itteni felek 1301–1302 decemberére keltezhető kiadványával (6. sz.). A legvalószínűbb kelet így az 1302-es év. Az egyetlen kétséget ébresztő tény, hogy 1302-ben a terminusokhoz viszonyított ünnep (aug. 29.) szerdára esett, így az azt megelőző csütörtök (a per eredeti időpontja) aug. 23. lenne. Amikor ehhez képest a következő szerdára helyezték át, az maga az ünnep napja lenne (aug. 29.), ám az oklevél nem úgy fogalmaz, hogy „in dicto festo”, „in festo Decoll. B. Johannis Bapt.” tették át, vagy hasonló módon, hanem hogy „a következő szerdára” („ad feriam quartam subsequentem”) helyezték az időpontot. Bár ez nem perdöntő, nem lehetetlen, hogy a per átnyúlt a következő évre, és az oklevél 1303 nyarán kelt.

10. (1302–1303.) okt. 26–27.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé v. bírósága] tudatja, hogy a színe előtt Ortolf mester okt. 16. (fe. S. Galli) utáni vasárnaptól kezdve 7 napon át várt Moyta fia Moys ellenében, aki nem jött és nem küldött senkit, ezért bírsággal tartozik, ha nem tudja magát kimenteni. D. 7. die termini supradict.

E: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 17. **Fk.:** DL 84 226. Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 349.

R.: DPM 251. sz.

Megj.: Az oklevél szinte szó szerint egyezik egy 1303. márc. 9-i datum pro memoria-oklevéllel (A. I. 363. sz., DPM 248. sz.), íráskéjük is azonos, és igen nagy valószínűséggel a kibocsátójuk is. Azt – a jászói konvent egy oklevele és a hátlapi pecsétfolt alapján – Aba Amadé nádor vagy bírósága kiadványának tarthatjuk, miként ezt is. A per 1304 februárjában zárult le (A. I. 558. és 565. sz., DPM 252–253. sz.), így a jelen oklevelet 1302–1303-ra tehetjük, mert nem tudható, hogy az 1303. évi bírságlevél előtt vagy után kelt-e. Az itteni ügy talán összefügg a 19. sz.-val is.

11. (1301–1311. [1303.?.]) nov. 19–25., Salamonharasztja

Ugrin mester levele a Volko-i szolgabíráknak, várnagyoknak és hadnagyoknak, hogy az oklevél kézhezvételét követően küldjenek ki valakit maguk közül, aki idézze a színe elé Roduan-i Péter fiait: Lászlót, Istvánt és Lukácsot, és ue. Roduan falut és a falunagyát, továbbá Daman-i Miklós fia Balázst és János fia Benedeket Logreth mester ellenében; továbbá Palgar-i Tamást Borizlo ellenében. Az idézés napját és az adott határnapot írják meg neki. D. in Solmunharasta, V. f. prox. p. oct. B. Martini conf.

E.: DL 94 011. (Festetics cs. lt.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsétnek való kivágások.

Megj.: Ugrin legvalószínűbben III. András uralkodása után vette át Valkó megye felett az uralmat, és 1311-ben halt meg, közelebbről ismeretlen időpontban. Feltűnő, hogy az ebben az időben Ugrin tartományába szorult I. Károly 1303-ban szintén Salamonharasztján keltezett oklevelet (ott sajnos a napi keletet nem tüntették fel, l. A. I. 509. sz.). Nem lehetetlen, hogy Károly és Ugrin együtt tartózkodtak, így a két oklevél datálása kölcsönösen kiegészíti egymást (l. Kádár, Harcban a koronáért I. 77. 102. jegyz.). Ez esetben a napi kelet 1303. nov. 21.

11a

DL-DF adatbázis 1301–1303 közé, dec. 19-re keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: PPL. Klimó-gyűjt. 66. (DF 285 810.) (K.: F. VIII/4. 647–648.). Az oklevél kiadója István alországbíró és kelte 1274, l. minderre DPM 59. sz. kommentárját.

12. (1296–1303) Csázma

Mihály zágrábi püspök megállapítja és elrendezi az Vgra nevű új szabad falujában (nove libere ville nostre de Vgra) élő hospeseinek szabadságjogait. Eszerint a hospesek évente közös akarattal tetszés szerint falunagyot (maiozem ville) választhatnak, aki minden köztük támadt vagyoni peres ügyet (causas peccuniales), együtt a falu vénjeivel, lefolytathat a szokott, 22 dénáros bírság erejéig. A nagyobb ügyekben, úgymint gyilkosság, rablás, lopás, gyújtogatás, emberek megsebesítése vagy megverése ügyében vagy a püspök mindenkor Vgra-i comes-e vagy a várnagya ítélkezzen közösen a falunaggal a piac napján. Az ilyen ügyeknél a bírság kétharmad része a comes-nek, egyharmad része a falunagynak jusson. Minden egyes bírságot az ügy milyensége és érdeme alapján vessenek ki, és ne többet, ill. egyetlen per során se ítéljenek párbajt, csak alkalmas tanúkkal és esküvel való bizonyítást. Aki közülük máshová akarna költözni, az választása szerint a telkét, házát és egyéb birtokait (curias et domos ac alias possessiones) szabadon eladhatja, vagy javait magával is viheti, csak a földbérrel tartozik (debito tamen curie sue persoluto). Bármely örökös nélküli hospes arra hagyhatja javait és birtokait, akire akarja. A faluban bármiféle adó nélküli szabad vásárt tarthatnak vasárnap, amelyre szombatn bárki összegyűlhet, és hétfő délig (usque meridiem die lune) maradhat. Ezt a vásártartást a zágrábi káptalan tagjai Casna-i vásárának a hátrányára és kárára rendeli el a püspök, mivel ők idővel majd engedélyt fognak kapni a vásáruk újbóli megtartására. A hospesek a most következő böjtközéptől kezdve egy éven át mentesek a püspöknek és az Vgra-i várnagyának fizetendő bármely adó, adomány és mindenféle szolgálat alól. Ezután évente három ünnepen, ti. aug. 20-án (in fe. S. regis Stephani), karácsonykor és húsvétkor kötelesek a püspöknek adni egy hizott marhát, háznépneként (mansio) egy tyúkot, mindenki két kenyeret, és 3 márkát zágrábi dénárban. A püspök várnagyának ugyanezeneken az ünnepken adjanak egy juhot, 20 tyúkot és 50 kenyeret. Ha a püspök serviens-ei erőszakkal elvinnék a telepések szénáját, takarmányát vagy más dolgaikat, akkor a falunagyuk elveheti a károkozó lovát addig, amíg az elégtételt nem ad. A hospesek ezen kívül teljesen mentesülnek mindenféle úti szolgálat alól, nem küldhetők lovas vagy gyalogos követségbe és nem kényszeríthetők oklevélvitelre a püspökhöz vagy bárki másához. D. Chasme.

- Á. 1.: Ágoston zágrábi püspök, 1307. ápr. 24. DL 35 844. (MKA Collectio Kukuljevicsiana)
2. Á. 1. > Jakab zágrábi püspök, 1348. jan. 17. AHA. Diplomata Latina 2. 78. (DF 230 240.)
3. Á. 1. > Eberhard zágrábi püspök, 1407. júl. 14. > Osvát zágrábi püspök, 1468. nov. 13. > Lukács zágrábi püspök, 1501. márc. 3. Uo. 3. 1. (DF 230 253.)

K.: Smič. VII. 217–218.

R.: Kukuljević 1608. sz. (1298. évi kelettel)

Megj.: Az 1307. évi átírásban a „Datum Chasme” után kihagytak egy hosszabb részt a keletnek, de nem írták be. Utólag valaki ceruzával az 1298. évvel egészítette ki, de ez bizonyosan nem középkori hagyomány, mert az 1501. évi átírásból még hiányzik ez az évszám, a „Chasme” után rögtön (kihagyás nélkül) Ágoston oklevele folytatódik. Vélhetően az eredeti kiadvány sem tartalmazott keltezt. Az oklevelet Mihály püspök hivatali ideje datálja (Zsoldos, Archontológia 103.).

12a

DL-DF adatbázis 1294–1303 közé datálja VIII. Bonifác pápa oklevelének tartalmi átírását: DL 9716. (MKA. Acta ecclesiastica ordinum et monialium VBuda 16. 7.). A levél a pápa 1296. júl. 4-i kiadványával azonosítható (vö. BTOE III. 306. 5. jegyz. és 321. 9. jegyz., márc. 14-i és márc. 4-i keletet írva, a helyes dátum júl. 4., l. Theiner II. 43.: IV. non. Iul., pontificatus nostri anno secundo).

12b

DL-DF adatbázis 1293–1303 közé datálja a tihanyi konvent oklevelét: DL 4. (MKA. Acta ecclesiastica 19. 1.) (K.: HO. VI. 436.; Szentpétery, Középkori okl. 40–42.; DHA I. 49.). A kelet leszűkíthető 1294–1297 közé, l. DHA I. 49. 4. jegyz. l. még a 41b sz.

12c

DL-DF adatbázis 1288–1304., jan. 21. elé datálja Péter újbári ispán levelét: DL 75 196. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 13.) Az oklevél 1300 előtt kelt, mert még peres félként bukkan fel benne az az Illés fia Enoch, akinek 1300. ápr. 17-én már az özvegyét említik (W. X. 409.).

13. (1304.) márc. 24., Petri

Péter comes és a négy újbári (Novicatri) szolgabíró tudatja, hogy a pert, amit Micov fiai: Miklós, Mok és Benedek folytattak Barcha-i Fekete (Niger) Miklós comes és Pere-i jobbágyai, ti. Iune fia: Egyed és Ded fia: Tamás ellen Virágvasárnap utáni kedden, a felek akaratából elhalasztják az ápr. 24. (B. Georgii mart.) utáni keddre, a per megkezdése vagy a megegyezés bejelentése céljából. D. in Petri, f. III. p. domin. Ramispalmarum.

E.: DL 75 177. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 16.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és több zárópecsétnek való kivágás.

Megj.: A perben letett eskürről és Miklósék felmentéséről 1304. máj. 5-én állított ki oklevelet a megyei hatóság, szintén Petriben keltezve (A. I. 600–601. sz.), így ez az oklevél ennek az ügynek a közvetlen előzménye.

14. (1304.) máj. 1. Adorján

Zudus mester tudatja, hogy Odon fia Iwanka Kopoz bán oklevele értelmében máj. 1-jére (in oct. Georgii) odaállította Pál bán fia Miklós mestert egy Sceggurg nevű föld ügyében, amelyet ue. Iwanka tilalmazott Drug fia Lőrinc mesterrel szemben Pál bán fiainak a nevében. Az oklevéladó a többi nemessel együtt úgy ítélte, hogy Pál bán fia Miklós máj. 4-re (f. II. an. Asc. d.) állítsa eléjük fivéreit a Lőrinc elleni végső válaszádsra. D. in Adran terminu supradicti.

E.: DL 47 785. (Múz. Ta.) Hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés, zárópecséknek való bevágásokkal.

K.: HO. VII. 319.

Megj.: A felek végül 1304. jún. 2-án egyeztek ki a váradi káptalan előtt a birtok ügyében (A. I. 620. sz.), valószínű, hogy ez az oklevél is ebben az évben kelt. Mellesleg Borsa nb. „Kopasz” Jakab ebben az évben máskor is használta a báni címét, az 1298-ban viselt szlavón báni titulusra utalva ezzel (Zsoldos, Archontológia 48., A. I. 644. sz.). Az oklevéladó Zudus mester Kopasz adorjáni várnagya és serviens-e volt (A. II. 9. sz.). Megjegyzendő még, hogy ha tényleg 1304-ben kelt a levél, akkor igen rövid határidőt kaptak a felek, mert a korai húsvét miatt az áldozócsütörtök előtti hétfő máj. 4-re esett. Mivel azonban nem országos, hanem lokális bíróságról van szó, ezért ez nem elképzelhetetlen.

15. (1296–1304.) jún. 29. u.

Tamás mester [esztergomi] prépost és a káptalan a jún. 29. (Petri et Pauli ap.) utáni pénteken Benedek (B.) veszprémi püspök [kérésére] átírja Jakab Zyrch-i (hátlapon: Cyrch-i) apát és apostoli megbízott [1296. máj. 25-i] oklevelét az esztergomi Szent István-ispotályosok kiközösítéséről, ami az Obun-i egyház elpusztítása miatt sújtotta őket. D. die et anno [prenotato].

E.: VÉFL. Litt. Adiunctae 1. A. (DF 283 097.) Hártyája rongált és vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: Bár az oklevél nagy része olvashatatlan, a néhány látható szó és a hátlapi feljegyzés alapján egyértelműen Jakab zirci apát oklevelének az átírása (DF 200 058.; F. IX/7. 718–720.). A per maga 1295–1304 között zajlott a felek között (vö. Gy. II. 281.; A. I. 123., 308., 362. és 599. sz.), ez idő alatt bármikor születhetett az átírás, bár a legvalószínűbb, hogy közvetlenül az átírt oklevél kelte után, 1296. júl. 6-án.

16. (1301. szept.–1304. jún.)

László (L.) [Vencel] levele [mostoha]anyjához Erzsébethhez (E.), Csehország és Lengyelország (B. et P.) királynéjához: bár gyermekkorában elvesztette édesanyját, vigasztalóan ő került a helyébe, és kéri, hogy figyelmeztesse ő is a férjét, a

levélíró apját: Vencel (V.) cseh és lengyel (B. et P.) királyt, hogy legyen a segítségére. Jelenleg ugyanis sok veszély fenyegeti, és szeretné az atyja védelme alá helyezni magát az ellenségeivel szemben.

Má.: Österreichische Nationalbibliothek (Bécs), Cod. 481. fol. 115v.

K.: Bónis, Vinea 191.

Ford.: Makkai–Mezey 219–220.

Megj.: A kódex katalógusában I. Lajos magyar király levelének tartják, a helyesbítést és a keltezést I. Bónis, Vinea 175. Bónis György leginkább 1302-re, Makkai László 1303 végére, 1304-re helyezte a szorongatott helyzetet említő szöveget. Mivel már 1301–1302 fordulóján az a hír járta, hogy a cseh király katonái segítséget fog nyújtani a Magyarországra küldött fiának (I. 5. sz. híradását), így a levél akár 1301-ben is íródhatott, bármikor egészen Vencel cseh király 1304 júliusi Magyarországra érkezétségéig (I. Kádár, Harcban a koronáért I. 84.).

17. (1299–1304.) aug. 3–8., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [János nádori albíró] tudatja, hogy a jelen oklevélnek quindena-ján Keer-i Lőrinc és János köteles a színe előtt megjelenni Moyta fia Edus ellenében válaszdásra azon perben, ami az aug. 10. (B. Laurentii mart.) előtti szombaton zajlott volna. D. in Wysl, sab. supradict.

E.: DL 75 215. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 44.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Pal. 318. sz. (R. is)

R.: DPM 258. sz.

Megj.: Bárcai Mojta fia Edus felbukkanása a 13–14. század fordulójára keltezi az ügyet, és a vizsolyi kelet hely Aba Amadé nádor bíróságára utal. A hátoldali pecsét mérete megfeleltethető János albíró pecsétjével, ami 1299–1304 közé keltezi a levelet. Részletesebben, forráshivatkozásokkal I. a K. és DPM 258. sz. kommentárjait.

18. (1299–1304.) aug. 3–9.

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [János nádori albíró?] tudatja, hogy a négy szolgabíró egyike, Illés comes köteles a jelen levél kiadásának 15. napjára (in quind.) a színe elé állítani az ő poroszlóját, Sebestyént, és bizonyítani vele, hogy az aug. 10. (fe. B. Laurentii mart.) előtti csütörtökre törvényesen a színe elé idézte Zaka-i Voitec-et. D. in termino antedict.

E.: DL 75 225. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 81.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: DPM 259. sz. (R. is)

Megj.: Az említett Illés comes szolgabíró azonos az Abaúj megyében élő Bárca nb. János fia Illéssel, aki az 1270-es évek elején tűnik fel, 1303-ban még élt, 1312-ben már biztosan nem. A hátoldali pecsétméret egyezik Jánosnak, Aba Amadé nádor vizsolyi albírájának a pecsétméretével, aki ebben az időben ebben a régióban tevékenykedett, így vélhetően ő a kiadó, ami leszűkíti a keletet 1299–1304 közé. Ha mégsem ő az oklevél kibocsátója, akkor a felső időhatár 1312, amikor már Illés nem élt. Minderre részletesebben l. a DPM 259. sz. kommentárját.

19. (1299–1304.) aug. 24.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [János, Amadé nádor albírája] tudatja, hogy azt a pert, amit aug. 24-én (in fe. Bartholomei ap.) Otolf~Ortolf mester folytatott a színe előtt Moys és jobbágysai ellen, a felek akaratából döntőbírákra bízta. Ha megegyeznek, legyen úgy, ha nem, akkor aug. 31-én (in oct. predict. fe. ... sine crastina die) jelenjenek meg ismét a színe előtt végső válaszadásra. D. in fe. supradict.

E.: DL 75 227. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 83.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét maradványai.

K.: DPM 260. sz. (R. is)

Megj.: A felek a 13–14. század fordulóján többször megfordultak Amadé nádor bírósága előtt, és a hátoldali pecsétfolt mérete egyezik János nádori albíróéval. János forrásszerűen csak a 13. század végéig (1300-ig) mutatható ki, de mivel Pál albíró csak 1305-ben bukkan fel, nem kizárható, hogy a 14. század elején is János töltötte be a tisztséget (l. 115. sz. megj.). Részletesebben l. DPM 260. sz. kommentárját. Az itteni ügy talán összefügg a 10. sz. és A. I. 363. sz. oklevelekkel, ez esetben 1303 körülre kell ezt is datálni.

19a

DL-DF adatbázis 1288–1304., okt. 16. utánra datálja Újvár megye levelét: DL 75 183. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 46.) Az oklevél 1300 előtt kelt, mert még peres félként bukkan fel benne azt a Bárcai Enoch, akinek 1300. ápr. 17-én már az özvegyét említik (W. X. 409.).

19b

DL-DF adatbázis 1288–1304., okt. 16. utánra datálja Újvár megye levelét: DL 84 209. (SNA. Bárczay cs. 10. 7.) Az oklevél 1300 előtt kelt, mert még peres félként bukkan fel benne azt a Bárcai Enoch, akinek 1300. ápr. 17-én már az özvegyét említik (W. X. 409.).

20. (1299–1304.) nov. 22., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [János nádori albíró] tudatja, hogy a színe előtt személyesen megjelent egyik részről Márton özvegye: Magdolna, az ura:

Etened fia Illés mester, sógora (genero suo): Konrád, és rokona: Balázs, a másik résztől pedig Ruzka-i Bogomer fia Serefyl az özvegy fiának: Tamásnak a halála ügyében, amelyet Serefyl serviens-e: Peteuch okozott, és a felek a következő egyezségről számoltak be. Serefyl vállalta, hogy a haláleset miatt fizet az asszonynak és Illésnek 15 márkát, részint kereskedelmi ezüstben, részint illő becsértékben (in estimatione competenti), amelyből 5 és fél márkát ezüstben már kifizetett az oklevéladó színe előtt, 9 és fél márkát pedig a Iazo-i konvent előtt fizet ki két részletben, ti. 5 és fél márkát böjtközép nyolcadára, 5 [o: 4] márkát pedig pünkösöd nyolcadára. Mindebből Illést harmadrész illeti meg. Ha Serefyl az első fizetési határidőt elmulasztja, akkor kétszeres büntetésbe essen, ha a másodikat is, büntessék úgy, mintha párbajban lett volna vesztes. Az utolsó fizetési napon Serefyl esküt tesz 12 nemes-sel, hogy a mondott haláleset véletlenül és nem szándékosan történt. Mindezek megtörténtével az asszony és Illés mester állítson ki mentesítő levelet a konventtől Serefyl részére. D. in Wysl, in fe. B. Chechelye mart.

E. 1–2: DL 75 219. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 56.) Mindkettő szakadozott hártán, hátoldalukon tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 98.

R.: Szöcs, Nádori intézmény 269–270. 13. sz.; DPM 262. sz.

Megj.: A kiadó nevét (János comes) l. a jászói konvent oklevelében (23. sz.), aki a vizsolyi kelethely és az itt felbukkanók 14. század legeleji életideje (l. Engel, Genealógia, ruszkai [Abaúj m.]) alapján János nádori albíróval azonosítható, és a kiadványa a működési ideje alapján 1299–1304 közé tehető. Részletesebben l. a regeszták kommentárjait.

20a

DL-DF adatbázis 1302–1304 közé datálja Romurgus curialis comes 1309. évi átírásban fennmaradt oklevelét: SNA. Pozsonyi kápt. lt. 14. 18. 4. (DF 226 826.) (K.: Str. II. 598–599.; R.: Reg. Slov. I. 285–286., Püspöki Nagy, Boldogfa 138.), amelynek regesztáját 1309. máj. 3-i dátummal l. A. II. 628. sz., vö. uo. 641. sz. (a pontos kelet az egyéb átírások alapján tudható).

21. (1276–1305.) febr. 22., Eger

András (A.) egri püspök felszólítja Farkas fia: Domonkos comes-t, hogy rendezze a Zerench-i Szent Péter-egyháznak nehéz helyzetét, és mivel a püspök Heym papot a monostor plébánosául rendelte, őt fogadja el és tartsa tisztségében, a monostor javait törekedjen helyreállítani, és ugyanerre vegye rá rokonait (consanguineus) is. D. Agrie, in fe. Kathedre S. Petri.

Á.: 1. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 376. (NRA. 1545. 2.)

2. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 71 908. (Rákóczi-Aspremont cs. lt. 59. 3. 1.)

3. Á. > esztergomi káptalan, 1430. nov. 8. > II. Ulászló, 1498. nov. 29. > jászói konvent, 1498. dec. 18. ŠAL. Andrassy cs. krasznahorkai lt.: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.) 18. századi Má.-ban.

R.: ZsO. II/1. 98. sz.

Megj.: Az oklevelet csak András egri püspök hivatalviselése (Zsoldos, Archontológia 88., Engel, Archontológia I. 68.) datálja. Azonban Bogátradvány nb. Farkas fia Domonkos életideje alapján (Engel, Genealógia, Bogátradvány nem 2. tábla: Cseleji és bánóci ág) valószínűbb, hogy a levél inkább még az Árpád-korban kelt. Mellesleg a DL 376. jelzetű átírásnál egy későbbi, lap széli ceruzás feljegyzés „(1297) febr. 22.”-re tette, általunk ismeretlen okból. A püspök a rokonság egy másik tagjához intézett ugyanezen tárgyú levelét l. 22. sz.

22. (1276–1305.) febr. 22. Eger

András (A.) egri püspök kiközösítés (excommunicatio) büntetése alatt szólítja fel Simon fia: Sándort, hogy ahogyan alázatosan elfogadta Heym papot, úgy mozgassa elő a [szerencsi] egyházának ügyét is, és vegye rá rokonait (consanguineus) a pap személyének elfogadására és az egyház parancsainak a teljesítésére. D. Agrie, in fe. Kathedre s. Petri.

Á.: 1. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 376. (NRA. 1545. 2.)

2. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 71 908. (Rákóczi-Aspremont cs. lt. 59. 3. 1.)

3. Á. > esztergomi káptalan, 1430. nov. 8. > II. Ulászló, 1498. nov. 29. > jászói konvent, 1498. dec. 18. ŠAL. Andrassy cs. krasznahorkai lt.: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.) 18. századi Má.-ban.

R.: ZsO. II/1. 98. sz.

Megj.: Összefügg a 21. sz. levéllel, keltezési ideje megegyezik vele.

23. (1300–1305.) márc. 11–ápr. 4.

Salamon prépost és a Iazo-i konvent tudatja, hogy János comes ... oklevele szerint Bogomer fia Serefel és ... köteles volt Márton özvegyének, sógorának (gener): Konrádnak, rokonának (cognatus): Balázsnak és Ethened fia Illés mesternek bőjt-közép nyolcadán fizetni. A határnap elérkezével ő 7 ezüstmárkát ki is fizetett nekik, abban állapotodva meg, hogy bármennyivel is tartozik még nekik, pünkösöd nyolcadán harmadfél márkat (tertiam dimidiam marcam) adjon még becsértékben. D. die prenotato.

E.: DL 75 203. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 103.) Hártájája részben szakadt, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: Reg. Slov. I. 106.

Megj.: Az oklevél datálása a fizetést elrendelő János nádori albíró nov. 22-i kiadványának a keltéhez igazodik, az érvelést l. 20. sz. megjegyzésében.

24. (1288–1305.) márc. 27–ápr. 24., Újvár

Péter Wyuar-i comes és a 4 bíró tudatja, hogy ők Barcha-i Illést és Fekete (Niger) Miklóst a színük elé idézték a húsvét utáni keddre, mivel azok a saját szolgálkat és egy jobbágyukat elfogták tolvajlás miatt, és egyet közülük a megye ítélete alapján (*secundum nostrum iudicium*) felakasztottak. Ezért az oklevéladók őket az ügyben nyugtatják. D. in Wyuar, f. III. p. Resurr.

E.: DL 75 178. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 17.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, befűzött hártjaszalagon zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Aba nb. György fia Péter 1288–1291 és 1300–1304 között mutatható ki újvári (al)ispánként (Zsoldos, *Archontológia* 218., Engel, *Archontológia* I. 94.; ispáni-alispáni voltára l. Zsoldos: *Archontológia* 218. 527. jegyz.), mivel azonban Amadé támogatásával viselte a címet, valószínű, hogy máskor is ő volt a megye (al)ispánja. 1305–1306 folyamán még biztosan élt (A. I. 702. sz., A. II. 95. sz.), és bár itt nem említik ispáni címét, ez nem mérvadó az oklevelek külföldi volta miatt (vö. 1304: A. I. 676. sz., ahol szintén nem említik). Utána eltűnik a forrásokból, és legkésőbb 1306. márc. 15-én már Marhard fia Pál az újvári (al)ispán (50. sz.). Bárcai Fekete Miklós és Illés halálának ideje szintén nem ismert, de 1312 októberében már csak fiaik tilalmazták egy öröklött birtokuk eladását (A. III. 387–388. sz.), ami elhunytukat jelzi.

25. (1288–1305.) ápr. 24. u., Forró

Péter újvári ([N]ovica[stri]) comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy korábbi levelük értelmében az ápr. 24. (s. Georgii mart.) utáni csütörtökön Debrut-i János köteles volt Jan-nak, ti. Fekete (Niger) Miklós jobbágyának fél márkát fizetni. A határidő eljöttével Jan megjelent, János viszont nem jött el és nem fizetett, miközben Jan és Fekete Miklós várta őt. D. in villa Forro, V. f. p. S. Georgii mart.

E.: DL 75 180. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 19.) Hártája kopott és szakadt, hátoldalán kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevelet csak Péter (al)ispán hivatali idejének hipotetikus határai datálják (l. a 24. sz. megj.).

26. (1288–1305) ápr. 3–máj. 1., Középnémeti

Péter comes és a 4 Wyuar-i szolgabíró tudatja, hogy korábbi kiadványuk értelmében a jelen oklevél kiadásának nyolcadán a személyesen megjelenő Moys fia György köteles választ adni Magdolna és lánya: Katus ellenében a köztük lévő, erőszakoskodásért (*violentia*) folyó perben. D. in Kuzepnemti, f. III. [hátlapon: f. V.!] p. oct. Passce d.

E.: DL 75 179. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 18.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsétek viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevelet csak Péter (al)ispán hivatali idejének hipotetikus határai datálják (l. a 24. sz. megj.), de Mojs fia György felbukkanása miatt valószínűbb, hogy inkább az Anjou-korban kelt (vö. Engel, Genealógia, Bárcai).

27. (1288–1305.) máj. 1–29.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, Péter újvári alispán] tudatja, hogy az áldozócsütörtök előtti kedden Moita fia Moius az oklevéladó előtt azzal vádolta a szintén személyesen jelenlévő Velchene fiait: Micou-t és Jánost, és Albert fia Gergelyt, hogy egy Tusa nevű birtokát lerombolták, a rajta lévő házakat felgyújtották, és Iudica-vasárnapon egy serviens-étől erőszakkal elvettek egy 3 márka értékű lovat. Mivel azok mindent tagadtak, az oklevéladó elrendelte, hogy az oklevél kiadásának quindena-ján Moius tanúkkal igazolja vádjait. D. f. III. prox. an. Asc. d.

E.: DL 105 730. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc) Szabálytalan alakú hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: DPM 303. sz.

Megj.: A per folytatására l. 30. sz., a két oklevél kiadója azonos, az érveket l. ott. Az oklevelet Péter alispán elviekben lehetséges hivatali ideje keltezi, l. erről a 24. sz. megj.

27a

DL-DF adatbázis 1304–1305. május hónapra helyezte [II.] Vencel cseh király oklevelét: DL 30 592. (EOKL. GYKOL. Miscellanea 1. 6. 2.). Az uralkodói évek és a hiányos dátum alapján 1304 májusában („anno Domini millesimo trecentesimo q... ..kalendas iunii, indictione... [... anno regnorum nostro]rum Boemie octavo, Polonie vero quarto”) kelt oklevélnek nincs magyar vonatkozása.

28. (1288–1305.) máj. 22.–jún. 19.

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Újvár megye, Péter újvári alispán] tudatja, hogy korábbi levele értelmében Barcha-i Moita fia Mois-nak a fivérével: Edussal egyetemben esküt kellett tennie a pünkösdi nyolcadát követő kedden Boxa-i Bece fia Imre ellenében, de a mondott határnapon az esküt a felek akaratából a jelenleg összehívott hadsereg feloszlásának 15. napjára halasztja. D. in termino supradict.

E.: DL 75 223. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 60.) Hártján, hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és kettő majdnem ép zárópecsét.

K.: Reg. Slov. I. 334.

R.: DPM 264. sz.

Megj.: A kiadója a hátoldali pecsét alapján bizonyosan Aba nb. Péter újvári alispán, akinek a hivatali ideje 1288–1305 közé keltezi a kiadványt (l. a 24. sz.

megj.). Ezen évkörön belül 1292-ben és 1296-ban bizonyosan tudunk olyan hadjáratról, ami a pünkösdi utáni időkben kezdődött, így az oklevél nagy valószínűséggel Árpád-kori, de nem zárható ki egy másik, nem azonosított hadjáratra való utalás lehetősége sem.

28/1. (1303. máj. 11.–1305. jún. 23.)

Az erdélyi fehérvári Szt. Mihály arkangyal-egyház tudatja, hogy a színe előtt megjelenő Ogmand nb. nemesek: egyik részről [M]áté fia Máté, másik részről Márton fia János – aki a maga és fivére: Herceg, ill. fivérük: Preglyn fia Domonkos nevében jelent meg –, ill. a mondott Márton fia Domonkos fiai: Péter és Mihály azt a bevallást tették, hogy az összes öröklött és bármely címen szerzett Torda megyei (districtus) birtokukat a következőképpen osztották fel maguk között. A mondott János és Péter a maguk és Herceg meg Domonkos nevében átengedik mások jogának sérelme nélkül a mondott Máténak Scent Thamas, a két Ryvch nevű, Varouteluke, Kaldmonorat földeket, és a [kelet és nyugati irányból fekvő] két erdőrészt, [továbbá] a Cheuzteluke földön lévő erdőt a birtok nélkül. Cserébe Máté átengedi a mondott Jánosnak, Hercegnek, Domonkosnak, Péternek és Mihálynak az Ozdscentpeter nevű földet minden tartozékával, továbbá Komlous, Cheuz és Pagan teluke nevű földeket. A Komlous és Varouteluke földeket délről észak felé egy berch osztja ketté. A felek a többiek nevében érvényesnek és visszavonhatatlannak ismerték el a felosztást, kérvén a káptalant, hogy mindezt foglalja privilegium-ába, amit az meg is tett, pecsétjével erősítve meg kiadványát. D.

E.: DL 30 591. (EOKL. GYKOL. Cista diversorum comitatum 2. 4. 38.) Oklevél hátuljára írt fogalmazvány. Ue. jelzet alatt 1786. évi átírása.

R.: EO. II. 24. sz.

Megj.: A helyenként rosszul olvasható oklevélfogalmazványt a kora újkori átírata alapján egészítettük ki (szögletes zárójelben). A feljegyzés egy eredeti példánynak szánt, ám végül meg nem erősített (így a káptalannál maradó) oklevél hátuljára került. Az oklevél kelte 1303. máj. 11. (A. I. 378. sz.), így a jelen fogalmazványnak ez után kellett készülnie, de még 1305. jún. 24. előtt, mert akkor Komlós földet már János, Herceg és Domonkos kezén találjuk, akik Máté beleegyezése nélkül adományozzák el (A. I. 749. sz.), vagyis akkor már az itteni birtokosztály lezajlott. A jelen és a másik kettő feljegyzés (61/1. és 61/2. sz.) vélhetően nem sokkal az elrontott oklevél kiállítása (tehát 1303 májusa) után került rá a hátuljára.

29. (1288–1305.) jún. 17–23.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, Péter újvári alispán] tudatja, hogy korábbi levele értelmében a jún. 24. (fe. S. Iohannis Bapt.) előtti csütörtökön Moita fia Edus köteles esküt tenni Gesche faluban Fodor János serviens-e: Máté ellenében arról, hogy Máté neki 1 márkányi kárt okozott, és ezen a

napon a mondottak miatt Fodor János állítson oda egy pei színű lovat júl. 8-ig (ad quind. Iohannis Bapt.). D. in termino supradict.

E.: DL 75 222. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 59.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek feltja.

K.: Reg. Slov. I. 338.

R.: DPM 305. sz.

Megj.: Az ügy összefügghet a 31. sz. oklevéllel, ez, illetve a hátlapi pecsétfelt mérete alapján bizonyosan Aba nb. Péter újvári alispán kiadványa. Kiadási idejeként csak az ő hivatalviselési ideje ad támpontot. Lásd még a DPM 305. sz. kommentárját.

30. (1288–1305.) máj. 29.–jún. 26.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, Péter újvári alispán] tudatja, hogy korábbi levele értelmében a pünkösöd quindena-ját követő kedden Volchene fiai: János és Micou, és Albert fia Gergely Pop-i Domonkos mester ellenében 2 márkát volt köteles fizetni Moita fia Moius részére, ám a határnap eléréstével azok nem fizettek, miképpen ezt Domonkos mester előszóban el is mondta. D. in termino supradict.

E.: DL 105 729. (Máriássy cs. lt., Máriássy Ferenc) Szakadozott hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét feltja.

K.: DPM 307. sz. (R. is)

Megj.: Az eset előzményét l. a 27. sz. regesztában. Az említett Újvár megyei bárcai Mojta fia Mojs 1311 júniusában már nem élt, és az 1290-es, 1310-es években Újvár (Abaúj) megyében keddi napokon tartottak megyegyűléseket. Az ügyelőzményt tartalmazó, és a jelen oklevél keddi határnapjai alapján feltételezhetjük, hogy a megyei törvényszékről van szó. A kiadvány hátulján lévő pecsétfelt mérete megfeleltethető Aba nb. Péter újvári alispán pecsétméretének. Az oklevelet Péter alispán elviekben lehetséges hivatali ideje keltezi, l. erről a 24. sz. megj.

31. (1288–1305.) júl. 1.

Péter újvári (Novi Castri) comes és a négy bíró tudatja, hogy Fodor János egy pei színű lovat egy ezüstmárkáért zálogba adott Edus comes-nek júl. 1-ig (usque oct. S. Iohannis Bapt.), és a határnap eléréstével a Fodor János nevében eljáró kezese: Cozma-i Guge fia Domonkos meghagyta a lovat a mondott egy ezüstmárkáért Edus tulajdonában. D. in termino antedict.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 7. **Fk.:** DL 84 207. Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: Reg. Slov. I. 36.

Megj.: Az oklevelet csak Péter újvári ispán hivatali ideje datálja (l. 24. sz. megj.), a többi szereplő életideje vagy nem ismert, vagy túlnyúlik ezen az időhatáron. Az ügy összefügghet a 29. sz. oklevéllel.

32. (1288–1305.) aug. 2–8.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, Aba nb. Péter ispán] tudatja, hogy korábbi memoriális oklevele értelmében Fekete (Niger) Miklós köteles volt tanúkat állítani az aug. 1. (oct. B. Jacobi ap.) utáni kedden Ec-heleus~Echleus~Echilles ellenében, és a határnap elérkeztével a felek az oklevéladó engedelmével és fogott bírák közbenjárásával a következő egyezségről számoltak be. A mondott határnap nyolcadán sorsot vetnek az oltáron (sortem ponunt in altare), és ha az Miklóstra esik, akkor a 15. napon tizenketted magával esküt tenni tartozik, Echleus pedig fizet 12 márkát a lentebb megírt határnapokra. Ha pedig a sorshúzás Echilles-re esik, akkor ő tartozik esküt tenni öt [?] nemes férfival. A fizetés pedig a tizenötöd nap nyolcadán legyen, amikor 4 márkát kell fizetni, ehhez három hétre még 4 márkát, majd három hét múlva újabb 4 márkát, részint ezüstben, részint becsértékben. D. f. III. p. oct. B. J[acobi] ap.

E.: DL 105 727. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és rányomott zárópecsére utaló foltok.

K.: DPM 308. sz. (R. is)

Megj.: A kiadóra és kiadási időre l. az ügy folytatását: 34. sz.

33. (1288–1305.) aug. 10. e.

Péter újvári (Novi Castri) comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy kiküldték Botiz fia Lőrincet és László fia Pált, hogy idézzék meg a színük elé Pál fiait: Pous [hátoldalon: Pos] comes-t és Balázst, továbbá annak jobbágját: Parobcha ~ Parakchat, Barcha-i Fekete (Niger) Miklós, a fivére: Herricus, továbbá a jobbágyaik: Lodomér és Mihály ellenében. A kiküldöttek az aug. 10. (S. Laurentii) előtti kedden visszatértek, és elmondták, hogy az aug. 1. (ad vinculam S. Petri) utáni vasárnap a nevezetteket otthon találva megidézték őket aug. 20-ra (ad diem S. reg. Stephani) a megye színe elé. D. f. III. an. S. Laurentii.

E.: DL 75 181. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 20.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, befűzött hártiaszalagon zárópecsétek viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevelet csak Péter (al)ispán hivatali idejének hipotetikus határai datálják (l. a 24. sz. megj.).

34. (1288–1305.) aug. 8–14., Újvár

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, Aba nb. Péter ispán] tudatja, hogy korábbi memoriális levele értelmében [32. sz.] az aug. 15. (Ass. B.

Virg.) előtti kedden Fekete (Niger) Miklós és Echilleus között oltáron lévő sorsvetés történt volna, ám a határnap elérkeztével csak Miklós jelent meg, Echilleus nem jött, és nem is küldött senkit. D. in Wyuar, f. III. prox. an. Ass. B. virg.

E.: SNA. Bárczay cs. 1. 43. Fk.: DL 84 235. Enyhén vízfoltos hártán, hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsétre utaló foltok.

K.: HO. VII. 332–333.

R.: DPM 309. sz.

Megj.: A provenienciából adódóan (Bárczay cs.) Fekete Miklós a 13–14. század fordulóján élő Bárca nb. János fia Miklóssal azonosítható. Mivel az oklevél Újvárott kelt egy keddi napon (az ügymenet egyéb határnapjai is rendre a keddet jelölték meg), Újvár megye kiadványának tarthatjuk, amelynek ekkor sokszor Újvárott, keddenként tartották a megyegyűlését. Vélhetően ehhez az üggyhöz tartozik Péter ispán intitulált levele is: 36. sz. Az oklevelet Péter (al)ispán hivatali idejének hipotetikus határai datálják, l. a 24. sz. megj.

35. (1288–1305.) aug. 22.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, Péter újvári alispán] tudatja, hogy a színe előtt személyesen megjelenő Zaka-i Voiteh vállalta, hogy a szept. 29. (fe. S. Micaelis arch.) előtti csütörtökön 1 márkát fizet Illés comes-nek, és ha ezt elmulasztja, akkor a kétszeresét. D. in oct. assump. b. Virg.

E.: DL 75 226. (Máriássy cs. lt., Máriássy Ferenc 82.) Szabálytalan alakú hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek foltjai.

K.: DPM 311. sz. (R. is)

Megj.: Az említett bárcai János fia Illés életideje, a több pecsét és méreteik alapján az oklevél Újvár megye, azon belül Aba nb. Péter alispán kiadványa, kiadási ideje az ő feltételezhető hivatali működése (l. a 24. sz. megj.). Részletesebben l. a K. kommentárját.

36. (1288–1305.) okt. 6., Újvár

Péter Wyuar-i comes és a 4 bíró tudatja, hogy korábbi memoriális oklevelük értelmében Garabos fia: Elleus köteles volt 4 márkát fizetni a színük előtt Barcha-i Fekete (Niger) Miklósnak okt. 6-án (in oct. B. Michaelis arch.), a mondott terminuson azonban csak Miklós jelent meg, Elleus nem jött és nem is küldött senkit. D. in Wyuar, in oct. B. Michaelis.

E.: DL 75 182. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 21.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és rányomott zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevelet csak Péter (al)ispán hivatali idejének hipotetikus határai datálják (l. a 24. sz. megj.). A perhez l. még 32. és 34. sz.

37. (1288–1305.) okt. 9–12.

Péter újbárai (Novicacstri) comes és a négy szolgabíró tudatja, hogy Caxa-i Sándor fia Péter perét, amit okt. 16. előtti kedden (III. f. prox. an. fe. S. Gallii) folytatott volna Barcha-i Moyta fiai: Edus és Moys ellen, a felek akaratából két héttel (ad quind. datarum presentium) elhalasztja, hacsak nem tudnak az okt. 16. előtti pénteken (VI. f. prox. an. fe. S. Gallii) egymással megegyezni. D. in termino supradict.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 6. **Fk.:** DL 84 206. Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: Reg. Slov. I. 45.

Megj.: Az oklevelet csak Péter újbárai ispán lehetséges hivatali ideje datálja (1288–1305, l. 24. sz. megj.), a többi szereplő életideje vagy nem ismert, vagy túlnyúlik ezen az időhatáron. Ugyanakkor csak azon évek jöhetnek számba, amikor okt. 16. szombat és kedd közötti napra esett, hiszen itt a 16-a előtti keddet követte a 16-a előtti péntek, ami nem lehetséges, ha okt. 16. szerda és péntek közé esne. Ez alapján az 1288–1291, 1294–1296, 1300–1301 és az 1305. évek egyike az oklevél kiadási ideje.

37a

DL-DF adatbázis 1291–1305 közé, okt. 16-ra datálja Demeter magánoklevelét: VÉFL. Misc. 5. (DF 230 084.) (R.: ZsO. V. 793. sz.-ban). Az oklevél, amit valójában Gyula (Gywla) fiai: Demeter és Gyula (Gyvla) közösen adtak ki saját pecsétjük alatt, 1291. évi lehet, mert a tartalma szerint ahhoz adták beleegyezésüket, hogy Roland bán fiai: Mátyás és Rathold eladták a 20 holdnyi Sárhely (Sarhel) földet. Az eladást az almásdi konvent 1291. jún. 7-i oklevelében foglalta írásba (l. ue. oklevélben átírva, DF 230 084., R.: ZsO. V. 793. sz.-ban), és egy másik föld Mátyásék általi eladását egy 1291. márc. 16-i oklevelükben hagyták jóvá (l. uo.).

38. (1275–1305.) nov. 13.

András (A.) egri püspök arra kéri Simon fia Sándort, hogy mivel a Zerench-i monostorának és az egyháznak hűséges híve, ezért bármely dolgot, ami az ő Zerench-i jobbágynál maradt a jelenlegi apát elődjétől, Benedek frater-től, azt hiánytalanul adassa vissza az apátnak. D. 3. die p. B. Martini conf.

Á.: 1. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 376. (NRA. 1545. 2.)

2. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 71 908. (Rákóczi-Aspremont cs. lt. 59. 3. 1.)

3. Á. > esztergomi káptalan, 1430. nov. 8. > II. Ulászló, 1498. nov. 29. > jászói konvent, 1498. dec. 18. ŠAL., Andrassy cs. krasznahorkai lt.: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.) 18. sz.-i Má.-ban

R.: ZsO. II/1. 98. sz.

Megj.: A levél az itt meg nem nevezett Heym plébános hivatalba kerülése után nem sokkal kelhetett, kiadási ideje ahhoz igazodik, l. 21–22., 39–40. sz.

39. (1275–1305., febr.–nov. 29. e.)

András (A.) egri püspök arra kéri Simon fia: Sándort, a Zerench-i Szent Péter-monostor patrónusát, hogy a neki tett esküje szerint adja vissza a monostor minden, általa elfoglalva tartott vagyonát és javait a monostor és Heym plébános kezelésébe, különben súlyosabban lép fel ellene.

Á.: 1. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 376. (NRA. 1545. 2.)

2. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 71 908. (Rákóczi-Aspremont cs. lt. 59. 3. 1.)

3. Á. > esztergomi káptalan, 1430. nov. 8. > II. Ulászló, 1498. nov. 29. > jászói konvent, 1498. dec. 18. ŠAL., Andrassy cs. krasznahorkai lt.: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.) 18. sz.-i Má.-ban

R.: ZsO. II/1. 98. sz.

Megj.: Az átírás még napi keletet sem tartalmazott, így csak András egri püspök hivatalviselése (Zsoldos, Archontológia 88., Engel, Archontológia I. 68.) datálja. Azonban Bogátradvány nb. Simon fia Sándor életideje alapján (Engel, Genealógia, Bogátradvány nem 3. tábla: Monoki ág), továbbá Heym plébános említése miatt (l. 21–22. sz.) valószínűbb, hogy a levél még az Árpád-kor folyamán kelt. A hipotetikus havi kelet a 21–22., 40. sz. alapján, a jelen ügy azon oklevelek közé esik.

40. (1275–1305.) nov. 29.

András [egri püspök] (dominus A.) bizonyítja, hogy a Zerench-i monostor patrónusának: Simon fia Sándornak a kérésére kiküldte tanúbizonyságul Lwch-i Sixtus és Boos-i Pál papokat, hogy jelenlétükben Sándor a monostor apátjának, akit a [püspök] annak élére állított, visszaadja a monostor javait. Végül Mihály pap, aki magát Sixtus társának (socius) nevezte, Sixtus és Pál nevében visszatért András püspökhöz, és elmondta, hogy Sándor patrónus a mondott tanúk jelenlétében átadott a monostornak és apátjának 120 köből különböző fajtájú gabonát (fruges specierum diversorum) és ugyanilyen fajtából további 160 kepét (capetias), 30 hold vetést, 8 ökröt, 4 tehenet, 22 juhot, 10 disznót, 2 lovat, könyveket, kelyhet és mindenféle egyházi felszerelést (ornamentum). Ezen kívül Sándor apja Simon és ő maga a saját költségükön befédtek a monostort segítségképpen. In vig. Andree ap.

Á.: 1. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 376. (NRA. 1545. 2.)

2. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 71 908. (Rákóczi-Aspremont cs. lt. 59. 3. 1.)

3. Á. > esztergomi káptalan, 1430. nov. 8. > II. Ulászló, 1498. nov. 29. > jászói konvent, 1498. dec. 18. ŠAL., Andrassy cs. krasznahorkai lt.: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.) 18. sz.-i Má.-ban

R.: ZsO. II/1. 98. sz.

Megj.: Az ügy a 39. sz. folytatása, keltezési ideje ahhoz igazodik. DL-DF adatbázis DL 71 908. és DF 265 529.-es jelzet alatt tévedésből Nagymartoni Pál országbíró leveleként rögzíti, és 1345–1348., ill. 1328–1349 közé datálja.

41. (1304. jún.–1305. dec.)

Rynekkerius pozsonyi alispán (*curialis comes*) tudatja, hogy az elébe járuló Hertlo, pozsonyi városbíró arra kérte, hogy adja emberét, ti. *Vrachyus comes*-t, aki együtt Gylianus-szal és Chene fia Farkas várjobbágyokkal és a pozsonyi káptalan emberével: Tybold mesterrel megjárta Moruchzygete föld határait, amit ő szentgyörgyi (*de Sancto Georgio*) Abraam-tól vásárolt. A nevezettek visszatérve elmondták az alispánnak és a 4 bírónak, ti. szentgyörgyi Abraam comes-nek, Nagy (*Magnus*) Jakabnak, Farkasius comes-nek és Gylianus comes-nek, hogy a mondott földet megjárva azt Hertlo bírónak iktatták a következő birtokszomszédok jelenlétében: a Duna innenső partján (*ex ista parte Danubii*) lévő Guttur-i nemesek, a túlsó partján pedig Mihály özvegye Fridlinus nevű fia, Sánta (*Claudus*) Márton, Eugeuch fia Tamás, Penkul fia István és a rokona: Tamás, továbbá Chum falu. A határjárás során a föld mindkét részén 7-7 új határjelet emeltek, a régi határjelek pedig a következők: keleti irányból szentgyörgyi Abraam comes Zemet nevű faluja, délre egy kis sziget, csendes Duna-ág (*Danubius sopitus*), Rennek nevű sziget, nyugati irányba a Nagy-Duna-ág (*Danubius magnus*), Tamás és a mondott többiek Vruzwar-i földjei, északról Jakab Heet nevű faluja, a Churle-i nemesek faluja.

Á.: Pozsonyi káptalan, 1306. jan. 8. DL 1695. (NRA. 378. 6.)

K.: AO. I. 119–120.

R.: Ortway, Pozsony III. 179.; Str. II. 567. (609. sz.); Reg. Slov. I. 185–186. (399. sz.); Bgl. III. 27. (51. sz.)

Megj.: Az átíró oklevelet I. A. II. 2. sz. A hivatkozott eladás 1304. jún. 11-én történt (A. I. 625–626. sz.), és mivel itt iktatták Hertlot (Hertlinust) a birtokába, vélhetően ez az oklevél nem sokkal későbbi ennél, de dátuma legfeljebb az átíró oklevél kiadásáig terjedhet. Lásd még Béli, Nemesek négy bírója 108.

41a

DL-DF adatbázis 1304–1305 közé keltezi Kalenda veszprémi főesperes levelét: BFL. Konventi It. Caps. 69. DD (DF 206 989.); K.: P. VIII. 284–286., R.: SZR. 285. sz. A csonka oklevelet valójában az esztergomi szentszéki bíróság adta ki, és átírásban tartalmaz három oklevelet, köztük Kalenda főesperesét is (az oklevél rövid ismertetése: Solymosi, Benedictina 183–184.). M. esztergomi érsek és B. veszprémi püspök említése alapján valóban helyezhetnénk 1303–1304 körültre (Mihály érsek: 1303–1304, Benedek püspök 1289–1309, I. Engel, Archontológia I. 63., 77.). Am Kalenda főesperes (1240: Theiner I. 242.) alapján az oklevél kelte, ahogy a kiadása, regesztája és a szakirodalom is kezeli, 1240–1241 (P. VIII. 286. 1239–1240-es kelettel, pontosítása: Solymosi, Benedictina 184.), Mátyás érsekhez és Bertalan püspökhöz kötve (Zsoldos, Archontológia 81., 100.).

41b

DL-DF adatbázis 1293–1305 közé datálja a tihanyi konvent oklevelét: VÉFL. Veszprémi Székeskápt. mlt. Insula Magna 5. (DF 201 417.) (K.: HO. VI. 436.; Szentpétery, Középkori okl. 40–42.; DHA I. 49.). A kelet leszűkíthető 1294–1297 közé, l. DHA I. 49. 4. jegyz. l. még a 12b sz.

42. (1285–1305)

András (A.) egri püspök kéri a Sceplok-i apátot és a Cassa-i plébánost, hogy a levelet, amelyet Illés (Helyas), Herruh, Miklós és Edus kápolnájának tilalmazásáról küldött, vigyék vissza Simon főesperesnek, mert meggondolva a dolgot megengedte a kápolna létesítését, ha az nincs az anyaegyház (matrix ecclesia) és a szomszédok kárára.

E.: DL 75 239. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 10.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, valamint mandorla alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Bárca nb. Illés és fivérei az 1270–1310-es években tűnnek fel Abaúj megyében (Engel, Genealógia, Bárcái). Simon abaújtúróvári főesperes 1299–1304 között bukkan fel (1299: W. XII. 641.; 1304: A. I. 681. sz.), de mivel utolsó hivatali elődje 1285-ben, utódja 1308-ban tűnik csak fel (W. XII. 440.; A. II. 531. sz.), ezért a kiadási időt 1285 és András püspök halálának éve, 1305 (Zsoldos, Archontológia 88., Engel, Archontológia I. 68.) közé tehetjük, bár az oklevél legnagyobb valószínűséggel a századforduló környékén kelt.

43. (1275–1305)

A Kassa-i plébános jeleti András (A.) egri püspöknek, hogy parancsa szerint megvizsgálta az M. comes örökségén esett kárt, amely igen nagy, mivel alig 10 curia maradt meg, és a készpénzt (paratam pecuniam) a sógor (gener) elvitte. Így megidézte M. özvegyét a püspök színe elé aug. 28-ra (oct. B. regis Stephani), hogy adjon feleletet Erne-nek és fivéreinek.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 36. **Fk.:** DL 84 249. Hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét maradványai.

K.: Reg. Slov. I. 38. (25. sz.)

R.: SZR. 547. sz.

Megj.: Az oklevelet csak András egri püspök hivatalviselése (Zsoldos, Archontológia 88., Engel, Archontológia I. 68.) datálja.

44. (13. század második fele–1305 u.)

Arnold fia Tirmannus, Saas fiai: Miklós és Iván, Lipót és a többi Scebnizbana-i polgár (societas) közös akarattal megígérik, hogy az éves census-t, amit a garamszentbenedeki monostornak (monasterium S. Benedicti super Gronam) megfizetni tartoznak Nade és Wiercz falvak földbéréként (terrarium), szept. 29-én (in fe.

Michaelis) késlekedés nélkül ki is fizetik, elhalasztása esetén a duplájával tartozva.

E.: EPL. Esztergomi Székesfőkápt. mlt. Acta Radicalia 40. 1. 2. (DF 236 986.)
Vízfoltos hártán, hátoldalán befűzött hártaszalagnál zárópecsét feltja.

K.: MS. 1865. 955.; Cod. Str. II. 233.; Str. II. 477.

Megj.: A kiadások és egyéb munkák (Gy. III. 244.; Keglevich, Garamszentbenedek 74., 123.) a 13. század végére keltezték, ám az azonosítható személyek közül Arnold fia Tirmann még 1305-ben is felbukkan (A. I. 805. sz.), így a keltezési időt legalább addig kitolhatjuk. Azonban pontos, egyetlen évszámmal kifejezhető terminus post/ante quem nem húzható.

45. (1289., 1295., 1306.) jan. 25., Újvár

Péter újvári (Novi Castri) comes és a 4 bíró tudatja, hogy jan. 25-én (Conv. B. Pauli) [megjelentek] színük előtt egyik részről ...-i [Micalet] fiai: Bertalan és Miklós, másik részről (hátlap: Bolse-i) Ivan fiai: Mihály és Arteus, és utóbbiak elvállalták, hogy 3 pondus híján [4 és] fél márkányi bírságot fizetnek Bertalanéknak az oklevél keltének quindena-ján, részint ezüstben, részint becsértékben. D. in Wyuar, in termino supradict.

E.: DL 75 175. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 14.) Hártáján az írás kopott és töredékes, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és kör alakú zárópecsét feltja.

Megj.: Az oklevél összefügg a 47. számmal, amely szerint a kijelölt napon, a febr. 2. utáni kedden meg is jelent Mihály és fivére a fizetés teljesítésére. Az oklevél egyes, itt nem olvasható részeit az alapján pótoltuk. Mivel itt a febr. 2. utáni keddet jan. 25. quindena-jának írják le, kiadási évként azok jöhetnek szóba, amikor jan. 25. is keddre esett. Péter újvári (al-)ispán lehetséges hivatali idején belül (l. a 24. sz. megj.) az 1289., 1295. vagy az 1306. év jöhet szóba.

46. (1288–1306.) febr. 2. u.

Péter újvári (Novicatri) comes és a 4 bíró tudatja, hogy abban a perben, ami egyik részről Barcha-i Moita fiai: Edus és Moys, továbbá serviens-ük: Zegen, másik részről pedig Gesche-i Demeter fia: Miklós között folyt Moys megverése és hüvelykujjának levágása (remactatio pollicis sui) miatt, amiket Miklós követett el, és más, köztük lévő perekben, fogott bírók közbenjárásával a következőképpen egyeztek ki. Miklós fizet Moys-nak 4 márkát részint ezüstben, részint becsértékben, ebből 2 márkát máj. 1-jén (oct. B. Georgii), a másik 2 márkát pünkösdi nyolcadán. Ha elmulasztja az első határnapot, akkor kétszeresen fizessen, ha a másodikat, akkor bírsággal tartozzon. A korábbi, ez ügyben kiadott okleveleiket adják

vissza, továbbá a megállapodást be nem tartó fél 10 márka bírságot fizessen. D. III. f. p. Purif.

E.: DL 75 176. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 15.) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: Az oklevelet csak Péter (al)ispán hivatali idejének hipotetikus határai datálják (l. a 24. sz. megj.).

47. (1289., 1295. vagy 1306.) febr. 8.

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Újvár megye, Péter újvári ispán] tudatja, hogy korábbi levele szerint a febr. 2. (Purif. B. virg.) utáni kedden Iván fiai: Mihály és Arteus köteles 3 pondus híján 4 és fél márkát fizetni Micalet fiainak: Bertalannak és Miklósnak. A határnap elérkeztével a maga és fivére: Arteus nevében megjelenő Mihály azt mondta, hogy fizetség fejében zálogba tenné Belse nevű földjét, ezért az oklevéladó elrendelte, hogy a felek jelenjenek meg hamvázószerdán e földön a szomszédok és határosok jelenlétében, és Mihály meg Arteus hívja össze oda a nemzetségének tagjait is. Ezek színe előtt a mondott földből zálogosítsanak el annyit Bertalan és Miklós számára, amennyit gondolnak. D. III. f. prox. p. Purif.

E.: DL 75 234. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 102.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: DPM 263. sz. (R. is)

Megj.: Az oklevél előzménye a 45. sz., a kibocsátóra és kiadási időre vonatkozó érveket l. ott, ill. a DPM 263. sz. kommentárjában.

48. (1288–1306. febr.)

Amadé nádor tudatja atyafiával (frater), György fia Péter Wyvar-i comes-szel, és a négy szolgabíróval, hogy ő Fekete (Niger) Miklós comes-t, Henrik comes-t és a hozzájuk tartozókat a megyei ítélőszéktől a saját különbírósa (ad nostrum iudicium speciale) elé vonta bárki, de különösen Sándor fia Péter comes és mások ellenében, ezért kéri a címzetteket, hogy Miklósék kapcsán ne ítéelkezzenek, hanem helyezzék át őket az ő különbírósa elé. Most még csak kéri ezt tőlük, mivel Péter a rokona, és a többiek a barátai (noster proximus et nostri amici estis), de ha másképp cselekednének, akkor nyílt oklevelével fogja Miklósékat magához vonni.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. T. 14. **Fk.:** DL 84 193. Vízfoltos, nehezen olvasható hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés.

K.: HO. VII. 351.

R.: Reg. Slov. I. 133. (256. sz.); Reg. Pal. 326. sz.

Megj.: Péter legkésőbb 1306 februárjáig lehetett újvári (al)ispán, l. a 24. sz. megj.

49. (1288–1306. febr.)

Péter újbári (Novicacstri) comes tudatja, hogy Edus comes a színe előtt megidézte fivérét: Moys-ot a máj. 25. (fe. Vrbani) utáni keddre.

E.: DL 75 197. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 22.) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és kör alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevelet csak Péter (al)ispán hivatali idejének hipotetikus határai datálják (l. a 24. sz. megj.).

50. (1306.) márc. 15., Vizsoly

Móric comes, Menhard fia Pál comes alispánja (vice) tudatja, hogy a színe előtt Tamás fia László mester officialis-a: Jakab böjtközép napjától kezdve hét napon át várakozott ügyvédvalló levéllel az ura nevében Budun fia Dénes és Abram fia Tamás ellenében. Mivel Dénes nem jött el és serviens-ét sem küldte, ezért bírsággal tartozik, ha nem tudja magát kimenteni. D. in Vysl, 7. die termini supradict.

E.: DL 57 985. (Soós cs. lt. 209.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, befűzött hártyszalagon zárópecsét viaszmaradványai.

K.: F. VI/2. 343.

Megj.: Legvalószínűbben a felek 1306 elején indult perével áll kapcsolatban (A. II. 14–15. sz.), hiszen a felperes ez év febr. 23-án bírta meg a leleszi konvent előtt Jakab nevű serviens-ét is a per továbbvitelére (A. II. 16. sz.), ez lehet az itt említett ügyvédvalló levél. Aba nb. Menhard fia Pál leghamarabb 1304-től lehetett Újvár (Abaúj) megye ispánja, 1311-ig (l. 24. sz. megj.; Zsoldos, Kassa túsza 349.), így a keletet legtágabban is 1311-ig tolhatjuk ki.

51. (1306.) márc. 16., Adorján

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Borsa Kopasz] tudatja, hogy korábbi memoriális oklevele értelmében máj. 12-én (in fe. Asc. d.) kötelesek megjelenni Harang, Razin és Negouenzyl birtokokon az oklevéladó embere: Nothk fia Iwan jelenlétében a következő nemes férfiak: Durug fia Miklós és Egyed fia Iwan – akiket Kozma (Cosmas) és fia: Iwanka állít oda –, továbbá Bereck comes és Keled fia Péter – akiket Odun fia Iwanka mesternek kell odavezetni –, és ott tegyenek birtokosztályt Kozma comes és Odun fia Iwanka mester között, és amit ott a mondott nemesek ezen birtokosztály ügyében határoznak, azt a felek kötelesek elfogadni, és máj. 29-én (in oct. Pent.) megjelenni az oklevéladó színe előtt. D. in Adryan, in oct. medii Quadr.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2078. Enyhén vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét szalagjának való kivágások.

R.: Erdődy 176. sz.

Megj.: A jelen ügy bizonyosan összefüggésben áll az itteni felek 1306–1307 folyamán zajlott birtokosztály-ügyével, amely Kopasz nádor előtt folyt (55–56. sz.; A. II. 164. sz.). Az adorjáni kelethely (amely a Borsák nemzetségi vára volt) szintén rá utal, így Kopaszt tarthatjuk az oklevél kiadójának. A jelen levél leginkább 1306-ban kelhetett. Ha 1307-re akarnánk tenni a jelen kiadványt, akkor a birtokosztály időpontja máj. 4-re lenne előírva, a Kopasz előtti megjelenés pedig máj. 21-re, ám ez a kronológia nem egyeztethető össze a váradi káptalan 1307. máj. 17-i oklevelében olvasottakkal (A. II. 164. sz.), így az 1306-os kiadási év a helyes. Kopasz (1306.) jún. 29-i kiadványa szerint (55. sz.) a májusra előírt birtokosztály valamiért nem jött létre, ezért akkor újra el kellett rendelni.

52. (1301–1306.) ápr. 11.–máj. 5.

Ry[nekkerius] pozsonyi alispán (curialis comes) tudatja, hogy az oklevél kiadásának 15. napján még a perük megkezdése előtt Luer (dict.) Gozma esküt fog tenni Nagy (Magnus) Jakab ellenében arról, hogy ő az ura parancsára volt Erdélyben (in Transilvanis partibus), és nem másfajta okból mulasztott a bíróságra eljönni. D. sabb. prox. an. misericordias d.

Fk.: DL 95 495. (Ocskay cs. lt. 13.)

K.: Reg. Slov. I. 33.; Ocskay 102.

Megj.: A keltére l. az 53. sz. megj.

53. (1301–1306.) ápr. 11.–máj. 5.

Ry[nekkerius] pozsonyi alispán (curialis comes) tudatja, hogy Nagy (Magnus) Jakab és Gozma perét Chuzee föld ügyében a jelen oklevél kiadásának 15. napjára halasztja végső válaszára. D. sabb. prox. an. misericordias d.

Fk.: DL 95 496. (Ocskay cs. 14.)

K.: Reg. Slov. I. 34.; Ocskay 102.

Megj.: Rynekker alispán 1301. márc. 11. és 1303. máj. 18. között bukkan fel (A. I. 23., 381. sz.), de 1304 júniusa körül vagy az után még bizonyíthatóan hivatalban volt (41. sz.). 1305-ben és 1306 januárjában úgy írták át okleveleiket, hogy nem utaltak hivatalának elvesztésére (l. A. I. 799. sz.; A. II. 2. sz.), bár ez nem mérvadó. 1306. januárja után már egyáltalán nem említik. Jányoki János fia Nagy Jakab 1305. máj. 31-én vásárolta meg Cuzee föld egy részét (A. I. 743. sz.), logikus lenne feltételezni, hogy a per ezután robbant ki (pl. mert Gozma határosként vagy az eladó rokonaként ellentmondott), ám az 1305-ös év esetén a napi kelet máj. 1. lenne, ami megelőzi az adásvételt. Lehetséges, hogy a föld egy részét Jakab korábban is magánál

tartotta, így nem biztos, hogy az 1305. évi adásvétel az itteni per előtt történt. Az oklevelet így csak Rynekker hivatali évei keltezik, de nem kizárt, hogy ezen belül 1305 körülre tehető.

54. (1288–1306.) máj. 30.–jún. 27.

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [leleszi konvent] tudatja, hogy Amadé nádor oklevele szerint Kuch fiai kötelesek pünkösöd 15. napján 8 márkát fizetni a színe előtt Cozuh-i László fiainak: Ábrahámnak és Pongrácnak. A mondott határnapon Kuch fiai nem fizettek sem személyesen, sem mások révén, és nem is jelezték ennek okát a rájuk törvényesen váró László-fiak felé. D. 4. die termini prenotati.

E.: DL 99 538. (Károlyi cs. nemzetségi lt. Pelejtey cs. Z. 13.) Vízfoltos és lyukas hátyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét darabjai.

K.: HO. VII. 329.; Károlyi I. 32–33.

R.: DPM 265. sz.

Megj.: Károlyi I. már beazonosította a kiadót a hátlapi pecsét maradványai alapján („zárlatán kerek pecsét maradványaival, melynek köriratából még az S . . ON . E E LEL . . [S. conventus de Lelez] betűk kivehetők”). Az oklevelet Amadé nádor hivatali, ill. az itt szereplők életideje alapján 1288–1306 közé tehetjük, részletesen, forráshivatkozásokkal l. a Reg. Pal. 324. sz. kommentárját.

55. (1306.) jún. 29., Bihar

Kopoz nádor és a kunok bírása kéri a váradelőhegyi (de promontorio Waradiensi) Szt. István-konventet, hogy küldjék ki tanúbizonyságukat Zudus mester nádori emberrel, hogy jelen legyenek azon a birtokosztályon, amelyet Cosma fia Iwanka mester és Odun fia Iwanka comes között kell végrehajtani az ő Harang, Razin és Neguenzyl nevű birtokaikon júl. 4-én (in domin. prox. p. oct. B. Johannis Bapt.). Ha megegyezésre jutnak a birtokosztályt illetően, legyen úgy, ha nem, akkor Iwanka comest a nádori ember idézze a színe elé, és a konvent írja meg neki a kitűzött terminust és az események lefolyását. D. in Byhor, in fe. ap. Petri et Pauli.

Á.: váradelőhegyi konvent: 56. sz.

Megj.: A keltezésre vonatkozó érveket l. ott.

56. (1306. júl. 13. k.)

... prépost és a váradelőhegyi (de promontorio Waradiensi) Szt. István elsővértanú-konvent jelenti Kopoz nádornak, hogy megkapták levelét (55. sz.), és az abban foglaltak szerint kiküldték Adorján mestert a nádor emberével, akik visszatérve egyetértőleg elmondták, hogy a birtokosztály nem történt meg, mert Cosma és a fia: Iwanka mester csak a nádori levélben említett három birtokot, Iwanka

comes pedig az összes öröklött birtokukat szeretne volna felosztani. Ezek után a nádori ember együtt a vele lévő nemesekkel: Bor...-i ..., Nyueg-i ... és ... [D. ...] B. Margarete ...

E.: DL 48 021. (Múz. Ta. Véghely) Hártája vízfoltos, szövege részben olvashatatlan, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: A felek 1307. máj. 17-én egyeztek meg a birtokaik felosztásáról, amely tárgyban – mint az oklevél is utalt rá – Kopasz nádor előtt folyt köztük a per (A. II. 164. sz.). Így Kopasz jún. 29-i birtokosztályt elrendelő levele, és a konvent júl. 13. körüli válasza legkésőbb 1306-ban kelhetett. Kopasz 1306 februárjában bukkan fel először nádori címmel (Engel, Archontológia I. 2.), bár nem kizárt, hogy I. Károly már az 1304. évi csehországi hadjárat után kinevezte, így hivatalát elvileg 1305-ben is viselhette (Zsoldos, András hat nádora 298–299.). Ám azon kívül, hogy erre nincs forrásunk, a per időrendje is inkább az 1306. évi kelteztést támogatja – megjegyezve, hogy kisebb eséllyel az 1305-ös év is számításba jöhet.

56a

DL-DF adatbázis 1303–1306 közé, júl. 13. körülre datálja Schad Herman pozsonyi ispán oklevelét: SNA. Pozsonyi kápt. hiteleshelyi lt. 14. 10. 15. (DF 226 708.), az oklevél kiadási adatait és regesztáját 1307-es kelettel I. A. II. 296. sz. Megj.: a regeszta Bartal Gy. 19. századi kiadása alapján készült, amely Gilétfi Miklós nádor 1352. évi átírásán alapult. A fenti jelzet az oklevél – rongált és hiányos – eredetijét takarja, amelyben a névalakok helyesírása eltér a regesztában olvashatóaktól. Belee az eredetiben: Bele; Eustachius az eredetiben: Leustachius; Karcza az eredetiben: Corza; a regesztában nem említett fogott bírák nevei: András fia Farkas comes, a fivére: Péter mester, Chene fia Farkas comes, Corza-i Bertalan fia Ylie, Corza-i Chege fia Boda és Kelemen fia Móric.

56b

DL-DF adatbázis 1303–1306 közé datálja a pozsonyi káptalan oklevelét: SNA. Pozsonyi kápt. hiteleshelyi lt. 14. 10. 15. (DF 226 708.), az oklevél regesztáját 1307-es kelettel I. A. II. 288. sz. A regeszta Bartal Gy. 19. századi kiadása alapján készült, amely Gilétfi Miklós nádor 1352. évi átírásán alapult. A fenti jelzet az oklevél – rongált és hiányos – eredetijét takarja.

56c

DL-DF adatbázis 1281–1306 közé keltezi (János) zágrábi püspök oklevelét: DL 94 030. (Festetics cs. lt.). Az oklevél valójában 1288. febr. 3-án kelt, mert János nádorhoz írt „similiter [Johannes] miseratione divina Zagrebiensis episcopus”. János nevű zágrábi püspök pedig csak 1288-ban volt hivatalban Héder nb. Kőszegi János nádorságai idején (vö. Zsoldos, Archontológia 22–23., 103.).

57. (1296. v. 1307.) ápr. 21–22., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy korábbi memoriális levele értelmében a húsvét nyolcadának 15. napját követő hétfőn a színe előtt meg kellett jelennie egyik részről Scyna-i Berche fia Péternek, a másik részről Moytha fia Moys-nak, hogy bemutassák a lazou-i konvent oklevelét Péter tanúállításáról. A mondott napon Péter be is mutatta a prépost és konvent levelét arról, hogy húsvét nyolcadának másnapján az oklevéladó mondott memoriális értelmében tanúkat állított a konvent színe elé, ám a konvent oklevele szerint Péter nem illő módon (debito modo), hanem hamisan (falso) bizonyított. Ezért az oklevéladó együtt a vele ítélező nemesekkel úgy ítélte, hogy Péter vesztse el a perét a fivére halála és a károkozás ügyében, amellyel Moys-t vádolta, és Moys-t tekintsék mindenben ártatlannak. D. in Wysl, sabb. prox. an. fe. B. Georgii mart.

E.: DL 75 221. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 58.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 331.

R.: Szöcs, Nádori intézmény 265–266. (8. sz.); DPM 268. sz.

Megj.: Az itt említett Mojta fia Mojs 1311 nyarán már nem élt, így az oklevél a 13–14. század fordulójára tehető, és a vizsolyi kelethely miatt Amadé nádor bíróságához köthető. A hátoldali pecsétfolt mérete Amadé 1295 utáni pecsétméretével egyezik. Ezen évkörön (1295–1311) belül kronológiai okokból (a megjelenésül előírt húsvét nyolcadának 15. napja utáni hétfő, vagyis a húsvétvasárnapot 3 héttel követő hétfőnek a keletként írt ápr. 24. előtti szombat elé kellett esnie, vagyis a húsvét igen korán volt az oklevél kiadásának évében) csak az 1296. vagy az 1307. év jöhet szóba. Részletesebben l. DPM 268. sz. kommentárját.

58. (1272–1307.) ápr. 7–24., Geresd

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Héder nb. Kőszegi János?] tudatja, hogy Mihály fia Mike a fivére: Tylay-i Severeus nevében perbe vonta az oklevéladó színe előtt Byr-i Miklós comes-t, azzal vádolva, hogy mondott fivérét, vagyis az oklevéladó jobbágját a Mortun nevű falujában nagyon megverte, négy súlyos sebet is okozva neki két ujjának a levágásával, és kezeit megkötözve, barmok módjára vitte a házához. Ezzel szemben Miklós azt mondta, hogy bármit állt ki Severeus az ő Mortun nevű falujában, azt saját vétke miatt kapta nála tartózkodva, és tőle – miután kezesekre bízta – elszökött. Az oklevéladó a felek meghallgatása után elrendelte, hogy Mike a vasvári káptalan előtt tanú állításával bizonyítsa vádjait máj. 1-jén (in oct. B. Georgii mart.), Miklós pedig Mike tanúállításának nyolcadán tegye meg ugyanezt, ugyanott. A második tanúállítás nyolcadán a felek térjenek vissza, és mutassák be a káptalan oklevelét az események lefolyásáról. D. in Geresd, in quind. Passce.

E.: AI. Sennyey cs. lt. Oklevelek 27. 4. (DF 253 116.) Vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: DPM 269. sz. (R. is)

Megj.: Az itt említett biri Olivér fia Miklós hozzátétőleges életideje és az írásképet alapján kb. az 1260-as évek–1320-as évek közé tehetjük a kiadványt. A kiadó egy, a helynevek alapján Sopron és Vas megyékben birtokos nagyhatalmú úr, akinek a jobbágya a színe előtt kereste igazát. Az időrend alapján a Kőszegiekre gondolhatunk, leginkább Kőszegi Henrik fia Jánosra (Ivánra). Ha ez így van, akkor János életideje és a napi kelet alapján 1272–1307 közé keltezhetjük az oklevelet, legvalószínűbben az Árpád-kor végére. Ha a kiadó azonosítása nem helyes, akkor is az 1260-as évek–1320-as évek jelentik a viszonylagos kiadási időt. Részletesebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 269. sz. kommentárját.

59. (1275–1307.) ápr. 25.–máj. 1., Kőszeg

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Héder nb. Kőszegiek] tudatja, hogy István fia Farkas és fivére: Demeter – akiknek a nevében a rokonaik (proximi): Gergely és Péter jelentek meg – kötelesek a színe előtt megjelenni Bozth-i Domonkos, János és Farkas ellenében csütörtökön, ti. a jelen oklevél kiadásának quindenáján. D. in Kuzig, f. V. p. fe. B. Georgii mart.

E.: DL 47 989. (Múz. Ta. 1895. 7.) Hátyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és záropecsét foltja.

K.: DPM 271. sz. (R. is)

Megj.: Az oklevél területi vonatkozása és a kőszegi kelet hely miatt leginkább a Héder nb. Kőszegiek oligarchikus magánbíróságának működését láthatjuk itt (hogy a Kőszegi-família központjában rajtuk, és a királyon kívül bárki más bírói tevékenységet folytasson, az nem valószínű, ám a tavaszi időpont a királyi itineráriumokkal nem egyeztethető össze). A kiadványon lévő pecsétfolt nem mérhető, de láthatóan nagy méretű (6 cm-nél nagyobb átmérőjű) volt. Ez vagy Kőszegi Miklós, vagy Kőszegi János pecsétméretét feltételezi, közülük János kedvelte az intuláció nélküli („damus pro memoria”) oklevélstílust, leginkább őt sejtethetjük kibocsátóként. Ha tényleg a fivérek valamelyike a kiadó, akkor az oklevelet 1275–1307 közé keltezhetjük (János 1308 áprilisában halt meg). Bővebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 271. sz. kommentárját.

60. (1273–1307.) jún. 25., Sár

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy a színe előtt Farkas mester igazolta, hogy Kuchk-i Dénes comes elégtételt adott neki a marháit elvitele, fivére megsebesítése és egyéb, ellene elkövetett jogtalanságok miatt. D. in Saar, in crast. fe. Nat. B. Johannis Bapt.

E.: DL 47 816. (Múz. Ta. Szily) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Bgl. III. 256–257.

R.: DPM 274. sz.

Megj.: A kiadványt Köcski Dénes életideje és a sár(vár)i kelethely alapján a Kőszegiekhez kapcsolhatjuk, és 1273–1307 közé keltezhetjük – nagyobb valószínűséggel az Árpád-kor végére. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 274. sz. kommentárját.

61. (1302. vagy 1307.) okt. 7–8., Adorján

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Borsa nb. Beke] tudatja, hogy Gurbeed-i Csépán fivére: Goganus köteles Mihály Chepha-i villicus-t a Rómából (de domo S. Petri~de basilica B. Petri) való hazatértének 15. napjára a színe elé állítani egy Tamás fia Miklós által elvitt kancájának szavatolása kapcsán. Csépán vállalta, hogy Mihály villicus hazatértét annak nyolcadán jelezni fogja Miklósnak, ha nem, akkor bírsággal sújtsák. Ugyanazon a napon Csépán köteles esküt tenni az oklevéladó által megjelölt helyen, hogy a korábban kitűzött határnapra a kancát annak betegsége miatt nem tudta az oklevéladó színe elé állítani. Goganus ugyanaznap arról tegyen esküt, hogy Mihály villicus-t nem tudta az eltávozta előtt értesíteni, mert ő már azelőtt elment, hogy az oklevéladó a hadseregével visszatért volna Budáról. D. in Adrian, dominico die prox. p. oct. B. Mychaelis arch.

E.: DL 56 597. (Kállay cs. lt. 1300. 304.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét darabja.

K.: HO. VII. 336–337.

R.: Kállay I. 1047. sz.; DPM 277. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 21. (román)

Megj.: Az adorjáni kelethely a Borsákhoz köti a kiadványt, és a budai ostrom említése 1302-re vagy 1307-re datálja. Részletesebben, további szakirodalommal l. DPM 277. sz. kommentárját.

61/1. (1303. máj. 11.–1307. nov.)

Egyed fia Miklóst, Valter fia Istvánt és János fia Istvánt [megidézték] aug. 22-re (oct. Ass. b. virg.) Miklós Tylegd-i főesperes ellenében.

E.: DL 30 591. (EOKL. GYKOL. Cista diversorum comitatum 2. 4. 38.) Oklevél hátuljára írt fogalmazvány. Ue. jelzet alatt 1786. évi átírása.

R.: EO. II. 26. sz.

Megj.: A feljegyzés egy eredeti példánynak szánt, ám végül meg nem erősített (így a káptalannál maradó) oklevél hátuljára került. Az oklevél kelte 1303. máj. 11. (A. I. 378. sz.), így a jelen fogalmazványnak ez után kellett készülnie. Vélhetően nem sokkal későbbi, mint 1303 májusa (hiszen egy másik, ue.

oklevél hátuljára írt fogalmazvány is 1305 előtt készült, l. 28/1. sz.), ám az egészen biztos felső határ csak 1309 novembere, amely az ezt követő bejegyzés (61/2. sz.) elvi felső időhatára. Mivel e jelen bejegyzés ez előtti, így ennek is ez az időpont a *terminus ante quem*je.

61/2. (1303. máj. 11.–1307. nov.)

Cantor (dict.) Mihály, különösen [...] fia Péter levele Péter (P.) erdélyi püspökhöz. Tudatják, hogy a zágrábi püspök jól van és neki is minden jót kíván [...] jelentik, hogy betegségük elmúltával már könnyebben engedelmeskedhetnek a címzettnak.

E.: DL 30 591. (EOKL. GYKOL. Cista diversorum comitatum 2. 4. 38.) Oklevél hátuljára írt fogalmazvány. Ue. jelzet alatt 1786. évi átírása.

R.: EO. II. 25. sz.

Megj.: A feljegyzés egy eredeti példánynak szánt, ám végül meg nem erősített (így a káptalannál maradó) oklevél hátuljára került. Az oklevél kelte 1303. máj. 11. (A. I. 378. sz.), így a jelen fogalmazványnak ez után kellett készülnie. Vélhetően nem sokkal későbbi, mint 1303 májusa (hiszen egy másik, ue. oklevél hátuljára írt fogalmazvány is 1305 előtt készült, l. 28/1. sz.), ám az egészen biztos felső határ csak 1307 novembere, amikor elhunyt Monoszló nb. Péter erdélyi püspök (Engel, Archontológia I. 69.).

62. 1307.

János, a Scypis-i Szűz Mária-egyház apátja és a konvent tudatják, hogy elébük járultak a néhai Stoyanus Hilbrandus fiai: Konrád és Miklós, és bemutatták a megboldogult Albert apát oklevelét, amit a kérésükre átírnak. D. et actum a. d. 1307.

E.: DL 60 961. (Rhédey cs. lt. 8.) Hártyája tiszta és ép, természetes színű selyemfonaton függőpecsét viasztöredéke.

K.: Reg. Slov. I. 242.

Megj.: Az 1307-re datált átírt oklevelet l. A. II. 289. sz. Az oklevél egyetlen záradékot tartalmaz („Datum et actum anno Domini millesimo CCCº septimo.”), amit hagyományosan Albert átírt okleveléhez szokás sorolni (l. még Reg. Slov. I. 242.). Azonban az itt átírt oklevél valójában 1264-ből való (DL 40 058., HO. VI. 125–126.), csak János apát és a konvent aktualizálták a dátumát, így az 1307-es év valójában az ő oklevelük kiadási ideje.

63. (1307 k.)

Ismeretlen kibocsátó [hiteleshely?] privilégiuma szerint Thekus fia Dénes fia János a Laak nevű öröklött, és a Kurthueles nevű vásárolt birtokát átadta Tegzew fia István mesternek örökös birtoklásra az ő Bayon nevű, Esztergom városa mellett fekvő (iuxta civitatem Strigoniensem) birtokáért cserébe.

Tá.: Nagymartoni Pál országbíró, 1334. szept. 10. > Lackfi István nádor, 1389. febr. 7. DL 42 413. (Múz. Ta. 1910. 33.)

R.: A. XVIII. 534. számú oklevélben.

Megj.: Bár a tartalmilag átíró 1389-es oklevél szövege szakadás miatt több helyen hiányos, itt nem ezért nem emítik a kibocsátót és a kiadási időt, hanem eleve nem írták bele, csak annyit említettek, hogy az országbíró előtt 1334-ben „egy privilégiumot” (quoddam privilegium) mutattak be, közelebbi támpont nélkül. Műfaja alapján (bevallás) vélhetően hiteleshelyi kiadvány lehetett. Ugyanitt bemutatták Ákos nb. István nádor 1307. évi kiadványát hasonló tartalommal (l. A. II. 295. sz.), amiben a felek szintén megerősítették ezt a csekrét. Mivel egyértelműen két különböző oklevélnek írták le a kettőt, és a megjelent felek száma sem azonos, ezért az előzőekben nem a nádori oklevelet említették, hanem egy másikat. Mivel a korban nem volt ritka, hogy egy jogeseményt egy világi hatóság és egy hiteleshely előtt is megerősítettek kevés időeltéréssel, itt is erről lehetett szó, ezért az itteni kiadvány évét is 1307-körré (leginkább az 1307-es évre) tehetjük.

63a

DL-DF adatbázis 1299–1307 közé datálja Amadé nádor nov. 12-i levelét: DL 75 151. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 31.) (K. Reg. Pal. 253. sz.), amelyen azonban a nádor régi, legfeljebb 1295-ig használt pecsétjének a lenyomata található, így biztosan Árpád-kori (l. a kiadás kommentárját).

63b

DL-DF adatbázis 1290–1307., nov. 18. utánra keltezte Mihály (M.) mislyei prépost Amadé nádorhoz írt levelét: DL 75 246. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 32.). Mivel a levél egy olyan pert tárgyal, ami 1290–1293 között zajlott (vö. Reg. Pal. 253. sz., a jelen oklevél konkrétan említi is Amadé ezen kiadványát), így a prépost levele is ezekben az években kelt.

63c

DL-DF adatbázis 1290–1307 közé keltezte Dénes bán és Rajnold volt nádor oklevelét: DL 84 201. (SNA. Bárczay cs. I. 16.). A kiadvány 1290–1295 között kelt Rénold volt nádor emlegetése miatt, részletesebben adatolva l. Szöcs, Kirendelt alországbírók 493.

64. (1308.) márc. 2., Balogjánosi

A Zobolch-i esküdt- és vizsgálóbírák (inquisitores veritatis) tudatják, hogy Aladár fia László a színük elé idézte Roland (Laurandius) fia Sándort, továbbá a fivérét: Tamást, két serviens-ét, ti. Zecul Tamást és Imguram fia Andrást, Chomora nevű faluját, és Beham nevű jobbágját. László az idézés napjára megjelent, ellenben a nevezettek nem jöttek és nem is küldtek senkit. D. in villa Bolugivanus, in primo sabb. Quatragesimali.

E.: DL 82 815. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A 35.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek foltjai.

K.: Z. I. 119.

R.: Piti, Szabolcs m. 21. (12. sz.)

Megj.: Az ügy, a peres felek nevei és az oklevelek kiadási ideje alapján vélhetően összefügg Szabolcs megye 1308. márc. 16-i levelével (A. II. 324. sz.). A keltezés részletes indoklását l. Piti, Datálások 86–87.

65. (1272–1308.) márc. 6.–ápr. 5., Körmend

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Héder nb. Kőszegi János] tudatja, hogy a virágvasárnap utáni ...-n (fer. ... p. domin. Palmarum) Imre, Imre fia András és Alastan fia A...kon – akik közül és a nevükben András, ill. Pál fia Béla jelent meg – kötelesek a színe előtt megjelenni a személyesen megjelent Marcell fia Marcell comes ellenében, hacsak nem tudnak megegyezni a vasvári kápt. színe előtt a Judica-vasárnap utáni hétfőn a következő személyek döntőbíráskodásával: Marcell részéről Péter fia Márton és Hudus fia János, a másik fél részéről Kázmér fia Benedek és Holosto-i Markys, ha nem tudnának mind jelen lenni, elegendő mindkét fél részéről 1-1 személy. A döntést be nem tartó fél 5 márkát fizessen a másiknak. A döntőbíráskodás napján a felek kötelesek a káptalan elé állítani 2-2 Telukus-i nemest, és a döntőbírák őket kikérdezve hozzák meg az ítéletüket. D. in Curmend, f. III. p. domin. Letare.

E.: DL 104 750. (Festetics cs. lt.) Szakadt és vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét maradványai.

K.: Bándi, Körmend 125.

R.: DPM 281. sz.

Ford.: Körmend I. 12–13.

Megj.: A rányomott pecsét maradványai és a pecsétfolt mérete alapján Kőszegi János az oklevél kibocsátója. Az itt felbukkanó személyek más forrásokban 1266–1309 között tűnnek fel, Marcell fia Marcell azonban 1308-ban már nem élt (A. II. 538. sz.). Kőszegi János 1272-től viselte első tisztségét, innen-től használhatta a pecsétjét. Az oklevél legvalószínűbben az 1280-as években kelt, de a 14. század eleje sem zárható ki egyértelmű módon. Részletesebben l. DPM 281. sz. kommentárját.

66. (1304–1308.) márc. 8.–ápr. 7., Szombathely

Tivadar (Theodorus) győri püspök levelében tudatja Istvánnal, a vasvári (de Castro Ferreo) Szűz Mária-egyház papjával (sacerdos), hogy az ue. város Gall falujából (villa Gallicorum eiusdem civitatis) neki járó tizedeket János (J.) nádor kérésére elengedte, ám a quarta magistralis-t, [amit] pedig Bors mesternek, ue. város prépostjának kötelesek adni, nem engedte el, ezért jelen oklevelével megparancsolja, hogy a mondott tizedek okán [senkit ne] zaklasson, de a [quarta]

magistralis miatt őrizze meg az egyházi tilalmat (interdictum velis conservare). D. in Sabarie, f. IV. prox. ... domin. Iudica me.

E.: AI. Sennyey cs., Oklevelek 29. 15. (DF 253 172.) Szakadozott hártján, szövege több helyütt hiányos, hátoldalán azonos kéztől címzés és rányomott zárópecsét foltja.

Megj.: Bors vasvári prépost 1307–1316 közötti forrásokban bukkan fel, elődje: Miklós utolsó megjelenése 1304-re tehető (A. I. 689. sz.; II. 291. sz.; Thoroczkay, Vasvári társaskáptalan 164–165.). Mivel Tódor/Tivadar győri püspök 1308 májusáig viselte hivatalát (utódja 1308 októberétől adatolható) (Engel, Archontológia I. 71.), így az oklevél 1304–1308 közé tehető.

67. (1304–1308.) ápr. 2–21., pacsintai rév

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [I. Károly király] tudatja, hogy azt a pert, ami egyik részről Gergely mester, másik részről Gyrizlao (~Byrizlou) között zajlott a színe előtt húsvét nyolcadán, Verey-i Lukács fia Balázs és Gorozlou fia Mihály kérésére és Gergely mester akaratából ápr. 24-ig (usque fe. B. Georgii) elhalasztja a megegyezés érdekében úgy, hogy ha a felek megegyeznek, akkor legyen úgy, ha nem, akkor máj. 1-jén (in oct. predict. fest. sc. B. Georgii mart.) jelenjenek meg ismét a színe előtt. D. in portu Pochinta, in die prius annotato.

E.: DL 93 996. (Festetics cs. lt.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: DPM 282. sz. (R. is)

Megj.: A kiadóra a per folytatása utal, I. 68. sz.: I. Károly adta ki, az említett Gergely mester pedig Pacsintai Gergely, aki 1308 szeptemberében már nem élt (Engel, Genealógia, Jánki; vö. A. II. 432. sz.). Azonban a folytatásként kiadott mondott oklevélben Gergelyt „Pacsintainak” nevezik, ami birtoklástörténeti okokból 1304 előtt nem történhetett meg (Szócs, Kirendelt alorshágbírók 484–485., ill. uo. 486–487.) Az oklevél így 1304–1308 közé keltezhető, de az 1305-ös év kizárható, mert akkor húsvét nyolcada (a jelen oklevél kelte) a halasztásként kijelölt új határnap: ápr. 24. utánra esett. Részletesebben I. DPM 282. sz. kommentárját és Szócs, Kirendelt alorshágbírók 480–488.

68. (1304–1308.) máj. 7., Zimony

János, Zoltán és Mihály comes-ek, kirendelt királyi alorshágbírók (viceiudices curie domini regis tunc deputati) tudatják, hogy a király oklevele szerint Pochuntha-i Gergely mester perbe vonta május 1-jére (in oct. B. Georgii mart.) a színük elé Tót (Sclavus) Berizlaus-t az erdejének a kivágása és más jogtalanságok miatt. Végül a felek akaratából úgy rendelkeztek, hogy Gergely a falujába, vagyis Pochuntha-ra való megérkeztenek harmadnapján hívja össze a szomszédokat, ti. a maga részéről Fulbert fia Istvánt és Purgat-i [?] Tamást, Berizlaus pedig Botox

fiai közül egyet és Berey-i Lászlót. Ha Berizlaus ekkor az otthonában tartózkodik, akkor Gergely értesítse őt, és ha nem akarna eljönni, vagy otthon sem lenne, akkor bírsággal tartozik. A mondott nemesek döntőbíráskodjanak közöttük, amit ha elfogadnak, akkor legyen úgy, ha pedig nem, akkor két héttel később ismét jelenjenek meg az alországbírók színe előtt. A felek mutassák be ugyanekkor az okirataikat is, ha vannak ilyenek. Berizlaus ezen kívül adjon elégtételt Gergelynek és az alországbíróknak azon bírság kapcsán, amelyben elmarasztalták őt, majd adják az oklevéladók tudtára a döntőbíráskodás kimenetelét. D. in Zemlynio, in 7. die termini supradicti.

E.: DL 93 905. (Festetics cs. lt.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegejelölés és több zárópecsét foltja.

Megj.: Az itt felbukkanó Pacsinati Gergely életideje, továbbá a 67. sz. oklevéllel való összefüggések alapján a jelen kiadvány 1304–1308 közé tehető úgy, hogy az 1305-ös év kizárható. Részletesebben l. a 67. sz. oklevél megjegyzését, ill. Szócs, Kirendelt alországbírók 480–488. A Zemlynium kelethelyi Zimonnyal való azonosítására l. uo. 485–486.

69. (1306–1308.) jún. 1–4.

Schad (dict.) Hermann pozsonyi curialis comes tudatja, hogy az oklevél kiadásának nyolcadáig Budo fia Mihály, Monza fia Benedek, Benke fia Ywan és Tyba fia Marcell kötelesek kimenni Buda falu földjére, ahogy a jog ezt megkívánja, és hatfelé osztani (dividere eam ad sex avos), miként köztük is felosztották azt régen. D. sabb. prox. p. diem S. Petronelle.

E.: DL 47 818. (Múz. Ta. Musaei) Hártján, hátoldalán kör alakú zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 330.

R.: Reg. Slov. I. 167. (346. sz.)

Megj.: Az oklevelet Hermann alispán hivatali ideje datálja, bár ez elődje, Rynneker alispán esetében is bizonytalan (1304–1305 körül). 1307-ben Hermann biztosan alispán volt, 1309. máj. 3-án pedig már utódja ült a székében (mindezekre l. 41., 56a és 56b sz.; Engel, Archontológia I. 166.). Az oklevelet így 1306–1308 közé tehetjük.

70. (1308.) jún. 11., Gerény

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy megjelent a színe előtt egyik részről András fia Miklós a maga és fivérei: Mihály és Dezső nevében, másik részről Helmech-i Jacou fiai: István mester, Tatyz [= Batiz], András és Gergely, és Miklós azt állította, hogy István mester és fivérei a tatárok kivonulása utáni 3. évben (tertio anno p. exitum Tartarorum) az éjszaka csendjében erőszakkal a Wolkoy nevű házára törtek, ott a fivérét megölték, és attól a naptól kezdve használták a földjét, amellyel neki 60 marka kárt okoztak.

1307. ápr. 24-én (a. d. 1307 p.modum in fe. B. Georgii mart.) az egyik jobbágyuknak, aki az engedélyükkel, hátralék nélkül költözött el tőlük, 8 márka kárt okoztak. Ugyanebben az évben aug. 5-én [c: máj. 25-én?] (in crast. B. Dominici conf.) a társaikkal együtt ismét rátörtek a házára, és minden ott lévő holmiját elvitték, és az éjszaka csendjében az anyját ruháitól megfosztva lemeztelenítették. Ezen vádakat István mester és fivérei az oklevéladó kérdésére tagadták. Az oklevéladó ezért – meghallgatván a helyi nemességet is – elrendelte, hogy András fia Miklós és fivérei állítsanak tanúkat a Lelez-i konvent színe előtt az állításuk igazolására, az oklevéladó Zylah-i elfoglaltsága után a házába való visszatérésének 15. napján. D. in Geren, 3. die oct. S. Trinitatis.

E.: DL 69 939. (Kende cs. lt. 8.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 260.; DPM 284. sz. (R. is)

Megj.: A keltezéshez irányadó a leleszi konvent 1307. nov. 26-i levele, amely szerint István mesternek esküt kell tennie az itt mondott vádpontokban, ám a felek végül kiegyeztek (A. II. 261. sz.). Ám a jelen oklevelet mégsem keltezhetjük ez elé, mert Szentháromság-vasárnap után kelt, ami 1307-ben máj. 30-ra esik, és az itt felsorolt vádpontok egy 1307. aug. 5-i hatalmaskodásról is szólnak. Két lehetőség van: vagy elírták az aug. 5-i hatalmaskodás idejét jelző ünnepet, és Szt. Domonkos (aug. 4.) helyett a translatio Dominici máj. 24-i időpontjára (másnapjára, tehát máj. 25-re) utaltak. Ez azonban nagyon sűrű időrendet feltételezne, ti. hogy egy máj. 25-i büntett elszenvedői és elkövetői egyaránt a bíró előtt álljanak máj. 30-án. Ez csak úgy lehetséges, ha feltesszük, hogy az idézés a korábbi, ápr.-i büntett miatt történt, és a felperesek ott helyben egészítették ki István mesterék bűnlajstromát. Valószínűbb azonban, hogy az oklevél későbbi, mert ha a konventi oklevélben mondott megegyezés mégsem vezetett eredményre, Miklósék újra pert kezdeményeztek 1308-ban. Erre utal, hogy a kiadó (aki az Ung megyei vonatkozás és a hátlapi pecsétfolt mérete alapján bizonyosan Aba Amadé nádor) 1308 május végén tényleg a közeli Beregszászon tartózkodott, továbbá hogy az 1307. évi Szt. György napra egy kiírt évszámmal utaltak, és nem úgy, hogy „az elmúlt Szt. György-napon”, ahogy szoktak a néhány héttel korábban elmúlt ünnepek esetén. Emiatt az oklevél leginkább 1308-ra tehető. l. még (bővebb forráshivatkozásokkal) DPM 284. sz. kommentárját.

71. (1304–1308.) máj. 22.–jún. 14.

A valkói (de Wlko) alispán (curialis comes), a szolgabírák, a vár- és hadnagy (maiores castri, exercitus) levele [I.] Károly (K.) királyhoz (H): Pachinta-i [Ge]rgely mester officialis-ától: Pétertől megkapták a király levelét, hogy küldjenek valakit maguk közül Pál comes-hez, aki meghallgatja, hogy az mit mond Gergely mester egy jobbágya javainak elvételéről, ill. a jobbágyok és asszonyok foglyul ejtéséről, amiről a király oklevele is ír. Ki is küldtek valakit maguk közül, aki

visszatérve elmondta: Pál comes azt állította, hogy Gergely mester officialis-a elvett az ő jobbágyaitól hét disznót, és emiatt az ő jobbágysai tartották vissza (inpe-divissent) Irig faluban Gergely mester jobbágysainak javait, ám sem asszonyokat, sem férfiakat nem ejtettek foglyul. D. f. II. prox. p. fe. S. Trinitatis.

E.: DL 93 927. (Festetics cs. lt.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés, és három zárópecsétnek való bevágás.

Megj.: A kelet Miklós fia Gergely „Pacsintai” mellékneve és életideje alapján 1304–1308 közé tehető (részletesen adatolva l. Szöcs, Kirendelt alországbírók 484–485.).

72. (1281–1308., júl. 8. k.)

Márton prépost és a Chorna-i premontrei konvent tudatja, hogy a színük előtt személyesen megjelenő Imre fia Gergely mester és Beled-i András fia Jakab azt a bevallást tették, hogy a júl. 8-án (in quind. B. Johannis Babt. [!]), a Jakabnak okozott károk miatt – amelyről ő királynéi oklevelet mutatott be – személyesen megvívandó párbajuk ügyében megegyeztek a következők fogott bíraskodásával: Herbord mester, Osl mester, Beled fia János, Mihal-i Domonkos és János, Márton fia István, Balanda fiai: János és Balanda, Gáspár fia János, Cristianus fia János, Márton fia János, Bach fia István és Bobud-i (dict.) András fia Miklós. Eszerint Gergely mester hét és fél márkát fizet Jakabnak, ti. aug. 1-jén (in oct. B. Iacobi ap.) négy márkát részint dénárookban, részint becsértékben, a maradék három és fél márkát pedig okt. 6-án (in oct. B. Michaelis arch.) szintén részben dénárookban, részben becsértékben. Ha a fizetést elmulasztaná, a duplájával tartozik. Továbbá a birtokok feldúlása és az ökrök meg más állatok elhajtása során keletkezett ötven márkányi kár kapcsán úgy egyeztek meg, hogy a nádor hadjáratról (expeditio) való visszatérének – ahová elmenni most tett ígéretet (in quam nunc ire promittit) – 15. napján Gergely a csornai konvent színe előtt tegyen esküt 24, vele egyenlő rangú nemessel, hogy semmilyen kárt nem okozott Jakabnak, különben fizessen 25 márkát az akkor megjelölt időpontokban. Ezenfelül Gergely azt állította, hogy Jakab okozott neki ötven marka kárt, ezért ugyanezen a helyen és napon ő is tegyen esküt 24 másik, hasonló nemessel, máskülönben ő köteles fizetni 25 márkát Gergelynek. A megállapodást be nem tartó fél ... [aki?] így Herbord mesterrel, Mihal-i Domonkossal és a többi mondott nemessel együtt áll [?], 50 márkát fizet a másik félnek, a bírónak és a poroszlónak közösen adnak elégtételt.

E.: HO. szerint Guary cs. lt.

K.: HO. I. 97–98.; Bgl. II. 337–338. (HO. nyomán)

Megj.: A DL-DF adatbázis DF 257 393. jelzeten tartja nyilván, de ott az oklevél nincs befényképezve. Márton csornai prépostot 1301–1302 folyamán említik (A. I. 97., 161. sz.), de az előtte lévő utolsó ismert csornai prépost: András 1280 októberéből való (W. IX. 286–287.), a következő: Vencel pedig 1309. januárjából (A. II. 565.). Azonban az egyik fél, Osl nb. András fia Jakab

1308. aug. 15-én már halott volt (A. II. 438. sz.), így ez az év a kelet felső határa. Az említett „nádor” Héder nb. Miklóst vagy Jánost takarja, de a „hadjárat” említése nem szűkíti le az időhatárt.

73. (1290-es évek vége–1308.) nov. 11.

Lőrinc vajda (vayauoda) és Zarand-i comes tudatja, hogy a Babuna-i Gergely és Chentey-i Zunkus (hátoldalon: Zuncus) közötti perben a felek fogott bírák közbenjárásával úgy egyeztek meg, hogy Zunkus köteles dec. 13-án (in oct. B. Nycolaii) 11 hasonló személlyel esküt tenni arról, hogy a Zumbot hel nevű falu előtt Gergely jobbágysait nem bántalmazta, és két embert a köpenyével együtt (cum clamide sua) nem vitt el (recepisset). Továbbá ue. Zunkus dec. 20-án (in quind. eiusdem B. Nycolaii) köteles huszonötöd-magával esküt tenni, hogy nem tört rá fényes nappal Gergely ménesére és vitt el 18 lovat erőszakkal. Az eskü helye a Chentey-i Szt. János-egyház, Ontus fiai: András és Andronicus, illetve Inata-i Péter színe előtt. D. in fe. B. Martini.

E.: DL 2635. (NRA. 1766. 1.) Szabálytalan alakú vízfoltos hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: Igmánd nb. Miklós fia Lőrinc „vajda” 1309-ben már nem élt (A. II. 800. sz.), egyébként 1299–1306 közötti okleveles forrásokban tűnik fel, ahol egyöntetűen a vajda titulussal látták el (1299: W. V. 202.; 1304: A. I. 644. sz.; 1306. febr. 2.: A. II. 9. sz. I. még 1282–1285: SRH I. 187.). Korábban viselt erdélyi (al)vajdai tisztségéről nem tudunk, pedig a vajdák névsora viszonylag hézagmentes, a helyettesek felbukkanása ugyanakkor csak alkalmoszerű (Zsoldos, Archontológia 39–40.). Mivel Igmándi Lőrinc és Babonyai Gergely 1306-ban Borsa Kopasz egyik perében volt fogott bíró (A. II. 9. sz.), és ugyanekkor Zaránd megye ispánja is Kopasz volt (Engel, Archontológia I. 239.), kapcsolatuk esetén feltételezhetjük, hogy Lőrinc zarándi ispánsága talán egy Kopasztól eredő alispáni tisztség lehetett (Kopasz egyetlen ismert zarándi alispánja 1306 februárjában Dénes, I. Engel, Archontológia I. 239.). Koppán nb. Gergely fia (babonyai) Gergely legkésőbbi felbukkanása szintén az 1306-os év (vö. Engel, Genealógia Koppán nem I. tábla: Bábolnai ág; A. II. 9., 12–13. sz.). Amennyiben Lőrinc zarándi (al)ispánsága ténylegesen a Borsák térnyerésével áll összefüggésben, akkor az oklevél kelte a 14. század első évtizede, 1308-ig bezárólag. Lőrinc „vajda” ugyanakkor III. András tanácsosai között is ott volt (1299: W. V. 202.), zarándi ispáni tisztségét akár tőle is nyerhette, bár ennek kisebb az esélye.

74. (1307–1308.) dec. 26–28., Böszörmény

Beke királynéi tárnokmester levele Mihály fia Helech, Dénes fia János, Tyba fia Tyba és Rofayn fia Pál mesterekhez: fivérével, Kopasz (K.) nádorral együtt az összes köztük támadt pert a címzettek vizsgálatára bízták az igazság kitudakolása

céljából, különösen Dana halála ügyében írják meg neki levelükben, amit kiderítettek. D. in Bezermen, V. f. prox. p. Nat. d. nostri.

E.: DL 48 020. (Múz. Ta. Szalay) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

Megj.: Beke királynéi tárnokmesterségére 1308 novembere és 1309 májusa közöttől van adatunk, ám Károly más királynéi tárnokmesterét ezelőtről nem ismerjük, a következő pedig csak 1313 augusztusában tűnik fel (Engel, Archontológia I. 54.). Károly 1305–1306 folyamán házasodott először, és Máriával 1309 első feléig élt együtt. Legkésőbb 1311 júniusától már ismét volt házastársa (Kristó, Károly családja 16–18.; Acta Gent. 389.). Bekét a források 1307 szeptemberéig csak „mesternek” említették (A. II. 131., 173., 232., 272. sz.), és utoljára 1309. máj. 8-án címezték királynéi tárnokmesternek. 1309. jún. 15-én már ismét csak „mester” a Károly második koronázását említő oklevélben, amely pontos titulaturákat tartalmaz, így az adat valószínűleg a címe elvesztését jelzi (A. II. 668. sz.). Mivel Beke továbbra is Károly híve maradt, hivatala nyilván a királyné ekkortájt történő halála miatt szűnt meg. Így az oklevél kelte 1307–1308-ra tehető, nagyobb valószínűséggel 1308-ra. Az oklevélre l. még Zsoldos, Borsa 38. A kelet helyéppőgy lehet az 1302-ben Bekének adományozott Szabolcs megyei Böszörmény, mint a Körösszeg melletti Bihar megyei Böszörmény (Gy. I. 606.; Németh, Szabolcs m. 49., a jelen adatot egyikük sem közli a maga településénél), mivel Körösszeg vára is Bekének jutott a Borsa-tartományon belül (Zsoldos, Borsa 32.).

75. (1302–1311. [1308.?]), Gerény

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy a fia: János mester oklevele értelmében Hungh-i Batiz comes János Lengyelországból (de Polonia) a házába való visszatértének quindena-jától kezdve 7 napon keresztül várakozott a színe előtt Konrád fia Tamás ellenében Tamás serviens-e: Mihály előállítása kapcsán, és egy kard bemutatása és igazolása miatt (super ... expeditione ipsius gladii). A határnap elérkezteével Tamás nem jelent meg, a serviens-ét nem állította oda, és a serviens-e nem hozta el a kardot, ezért bírsággal tartoznak, ha nem tudják magukat kimenteni. D. in Geren, 7. die predict. quind.

E.: PPL. Klimó-gyűjt. 65. (DF 285 809.) Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: F. VIII/4. 646–647.

R.: F. VIII/4. 629.; DPM 285. sz.

Megj.: Az Ung megyei gerényi kelet hely és a fiára: János mesterre való utalás miatt a kiadó bizonyosan Aba Amadé nádor. A kiadási idő alsó határa 1302, amikor Amadé fia Jánost még nem illették a „mester” titulussal, a felső időhatár maga Amadé halálának éve, de ha egy másik, 1308. évi kiadvánnyal

(70. sz.) fennáll valamiféle összefüggés, akkor talán 1308-as lehet ez is. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 285. sz. kommentárját.

76. (1295–1308)

Tivadar (Theodor) győri püspök Sopron városához: látta, miután a [borsmonostori] ciszterci Szűz Mária-konvent apátja és tagjai különféle magyar királyok okleveleit bemutatták neki, hogy ezek a királyok az egyháznak adományozták a Sopron megyei dézsmahusadot, ezért kéri a várost, hogy a monostort e jogaiban ne sértsék meg.

E.: DL 1358. (MKA. Acta ecclesiastica 28. 62.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés.

K.: F. VI/2. 53.; Bgl. II. 303–304.

R.: Szentpétery, Borsmonostor 133. (79. sz.)

Megj.: A kiadások és a regeszta Hevenesi G. 18. század eleji másolatán alapulnak, az eredeti oklevél szövege ettől kis mértékben eltér. A két kiadás 1296-ra datálta (érv nélkül), a regeszta óvatosabban 1296 körülre (nyilván Fejér datálásából kiindulva). A kiadványt csak Tivadar püspök hivatali ideje keltezi (Zsoldos, Archontológia 92.).

76a

DL-DF adatbázis 1256–1308 közé datálja egy meg nem nevezett kiadó oklevelét: EPL. Acta Radicalia K. 52. (DF 248 387.) (K.: Str. II. 591.). Regesztáját, 1308. dec. 6-i kelettel l. A. II. 508. sz. A jelzet az oklevél regisztrum bejegyzését tartalmazza, a keltezést is tartalmazó eredetije alapján tudható, hogy kiadója az esztergomi keresztes konvent.

77. (1290–1309.) máj. 2–30., Veszprém

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Benedek veszprémi püspök] tudatja, hogy az egyházuk éneklőkanonoka: Péter (P.) a színe előtt perbe vonta Pescey-i [hátlap: Pescei-i] Ányost az újonnan létesített egyház ügyében (super facto ecclesie de novo inchoate). A színük előtt megjelent Ányos azt felelte, hogy az ország szokásjoga szerint birtok vagy föld ügyében – amilyen földön az egyházat is alapították – a püspök nem illetékes, ezért azt kérte, hogy helyezze át őket határnap kijelölésével a királyi jelenlét elé. Amikor a püspök ezt a felek akaratából megtette, Ányos másnap visszatérve azt mondta, hogy mégis az ő bírósága elé szeretne állni úgy az egyház, mint a föld ügye kapcsán. Ezek után a püspök magához hívatta az éneklőkanonokot, aki nem akarta visszavonni a nekik a királyi jelenlét elé kitűzött határnapot. Mivel Ányos sem akarta az ügyet a király elé áttenni, miként ezt korábban vállalta, a püspöknek és a vele akkor ülnökként résztvevő káptalani tagoknak (fratres nostri) és nemeseknek úgy tetszett, hogy Ányos a királyi jelenlét előtti terminus visszavonása miatt bírsággal tartozik. Továbbá az ügy poroszljának a püspök a káplánját: Egyed mestert jelölte és küldte ki Péter

éneklokanonok számára, aki a kérdésükre azt mondta, hogy Ányos az első idézés és az egyház építésétől való eltiltás után az egyház nagy részét felemeltette és megcsináltatta (idem Anianus facta citatione prima et prohibitione ab opere ipsius ecclesie fecisset operari et construi in opere ipsius ecclesie magnam partem), ezért a püspök, amikor majd a felek ismét megjelennek a színe előtt, eldönti, hogy mit kell tenni az ügyben. D. in Wesprimii, in vig. Asc. d.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2082. (28-10-2) Enyhén vízfoltos hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 114. sz.

Megj.: Peszeji Ányos várjobbágy 1323-ban még élt, 1328 februárjában (és később) már örökös nélküli haláláról írnak (A. VII. 389. sz.; A. XII. 58., 128. sz.). Így – a napi keletet is figyelembe véve – a kiadás felső határa 1327. Ezekben az évtizedekben két olyan veszprémi éneklokanonokról tudunk, akire illik a P. szigla: Pálról (1262–1285) és Péterről (1287–1316), de akár már 1324-től ismét lehetett Péter nevű éneklokanonok a káptalanban (Karlinszky, Veszprém 37–38.). Az oklevél kiadója a szövege alapján a veszprémi püspök, és az 1327 előtti évtizedek veszprémi püspökeinek mind ismerjük a pecsétméretét. Az oklevél hátoldalán lévő pecsétfolt egyértelműen Rád nb. Benedek püspök sigillumának méretével egyezik (kb. 62 X 35 mm., vö. DF 200 078., 229 976.), és különbözik az 1327-ig utána következő István és Tamás püspökök pecsétméretétől (Istvánétól kissé, Henrikétől jelentősen, vö. DL 1948.; DF 230 047.). Így a kiadási időt Benedek püspök hivatali ideje alapján 1290–1309 (legfeljebb 1310) közé tehetjük (Engel, Archontológia I. 77.), ezt nem szűkíti jobban Péter kanonok hivatali ideje sem.

78. (1309.) jún. 10.

Beke Comarun-i comes és a 4 bíró tudatja, hogy korábbi oklevelük értelmében a felperes Sebestyén comes – a nepos-ai, azaz Mylertw-i Pousa fiai és árvái nevében – jún. 10-én (III. f. prox. an. fe. SS. Viti et Modesti) köteles volt a színük előtt megjelenni Jakab fiai: Miklós mester és Zumur ellenében azon perben, amit Sebestyén indított a Milertu mellett lévő dunai halászat miatt. A határnap elérkeztével meg is jelent Sebestyén, illetve Zumur a maga és fivére nevében, de Zumur a vádakát nem hallgatta meg, mert elmondása szerint a fivérei nélkül nem felelhet rájuk, és ők most a rutének (Rutenii) távoli határvidékén tartózkodnak. Ezért a pert az oklevéladók aug. 27-re (ad oct. S. regis Stephani) halasztották, amikor Zumur vagy álljon eléjük a fivéreivel, vagy a nevükben köteles felelni, bármiféle egyéb haladék nélkül. D. in die prenotato.

E.: DL 62 133. (Kisfaludy cs. lt. 52.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsétnek a másik oldalra is átütő foltja.

K.: HO. VII. 330–331.

R.: Reg. Slov. I. 259. (570. sz.)

Megj.: Az oklevél ahhoz az 1309–1311 közötti persorozathoz tartozik, amelyről több kiadvány is fennmaradt. Ezek közül csak egy keltezett (1309. okt. 11.: A. II. 758. sz.), a többi regesztáját l. 80., 83., 111., 119., 133–134. sz. Az itteni perhalasztást láthatóan a per elején adták ki, amikor az alperes Zumur még a fivére hiányára hivatkozva el sem akarta fogadni hivatalosan a vádat. Mivel az első ismert kiadványok 1309 októberéből valók, vélhetően az itteni levél is erre az évre tehető.

78a

DL-DF adatbázis 1308–1309., jún. 24-re keltezi Tamás esztergomi, Péter spalatói és Vince kalocsai érsek és más főpapok oklevelét: HDA. Sermage cs. lt. 1.3. C. (DF 279 523.). Az oklevél regesztáját 1309. jún. 24-i kelet alatt l. A. II. 675. sz. (további kiadások és regeszták feltüntetésével).

79. (1307–1309.) aug. 31.

Rumugus pozsonyi alispán (curialis comes) tudatja, hogy Beschk fia Jakab Pamlinus comes fiai ellen viselt perét a felek kérésére a szept. 29. (B. Michaelis) utáni szombatról ezen terminus 15. napjára halasztotta, amikor Pamlin mind a négy fia, vagy legalább az egyikük az összes nevében adjon feleletet Jakabnak egy öröklött rész ügyében. D. 2. [die] an. fe. S. Egidii conf.

E.: DL 62 139. (Kisfaludy cs. lt. 46.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 334.

R.: Ortway, Pozsony III. 179.; Reg. Slov. I. 124. (231. sz.)

Megj.: Romungus, más néven Raimund 1309-ben bukkan fel megyei alispánként (A. II. 628. sz.; Engel, Archontológia I. 166.). 1307-ben még Hermann volt az alispán (A. II. 296. sz., vö. itt, 69. sz.), 1310 februárjában már Ottó (Engel, Archontológia I. 166.). A kelet jobb szűkítésére biztos lehetőség nincs, de figyelemre méltó, hogy Romungus 1309. máj. 3-i levelében az itteni Beschk (Bechkez) fia Jakab a Pozsony megyei Szap (Zop, l. Csiba, Becskeházi 19–20.) birtokosaként bukkan fel (A. II. 628. sz.), és 1310. márc. 14-én Zop-i Pamlény özvegyét említik (A. II. 850. sz.). Tehát az „öröklött rész miatt” (super quadam hereditate) indított per Pamlény fiai és Jakab között bizonyára Szap földet érintette. Mivel az ezzel kapcsolatos személyek is 1309 körül bukkannak fel, ami Romungus egyetlen datálható megjelenése is egyben, ezért a jelen levelet legvalószínűbben 1309-re keltezhetjük.

80. (1309.) okt. 28.

Dénes Comarun-i alvárnagy, Beke comes távollétében comes, és a 4 bíró tudatja, hogy okt. 28-án (in fe. ap. Simonis et Jude) a színük előtt megjelent egyik részről

Jakab mester fia Zumur a maga és fivére: Miklós nevében, másik részről Sebestyén comes az árvái, azaz Pousa fiai nevében, illetve Mihály fia Miklós, és azt a perüket, amit a nádor uruk udvarbírójának: Istvánnak az oklevele értelmében nov. 1-jén (in fe. OO. SS.), szombaton 8 nemes fogott bíraskodására bíztak volna, közös akarattal elhalasztották nov. 15-re (ad quind. OO. SS.) [hátoldalán: nov. 8-ra! (ad oct. OO. SS.)] Beke comes és a mondott 8 ember távolléte miatt. A felek a döntőbíráskodás után dec. 7-én (in oct. B. Andree ap.) vagy a nádor, vagy az udvarbírója színe előtt jelenjenek meg. D. ut supra.

E.: DL 62 131. (Kisfaludy cs. lt. 50.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgy-megjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 339.

R.: Reg. Slov. I. 307. (696. sz.)

Megj.: A perre l. a 78. sz. megj., a számba jöhető évek közül csak 1309-ben esett nov. 1-je szombatra. l. még Karácsonyi, HH. 166–167. (258. sz.)

81. (1309. nov. 1. v. 8.), Márk

Sándor mester Zobolch-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy a színük előtt Tamás fia Roland megjelent a fivérével: Syge fia Lászlóval a kitűzött határnapra Jako-i Csépán fia Csépán ellenében, akinek a nevében a serviens-e: Mihály jelent meg, és az ura nevében elfogadta határnapként nov. 15-t (sabb. prox. p. fe. B. Martini) döntő válaszádsra. D. in villa Mark, apud domum Johannis dicti Bolug.

Fk.: DL 97 732. (Vay cs. berkeszi 66.) A fényképen befűzött hártyaszalag látszik.

R.: Piti, Szabolcs m. 17. sz.

Megj.: Az ügy 1309. nov. 29-i folytatása (A. II. 776. sz.) datálja az itteni oklevelet is, a részletes indoklást l. Piti, Datálások 87–88.

82. (1290–1309.) nov. 8.

A Lelez-i prépost és konvent tudatja, hogy a király oklevele értelmében Tamás fia László köteles volt okt. 27-én (crast. B. Demetrii mart.) 4 lovat visszaadni Gábor fia Tamás mester jobbágynak: Mártonnak és Miklósnak. Nov. 8-án (in oct. OO. SS.) a konvent színe előtt 3 lovat vissza is adott. Ezenfelül a 300 só, amit hasonlóan nov. 8-án volt köteles visszaadni, és az 1 ló átadását dec. 13-ra (ad oct. B. Nycolaii) halasztották úgy, hogy ha László a határnapot elmulasztja, akkor 10 márkát fizessen a másik félnek. D. eodem die.

E.: DL 57 992. (Soós cs. lt. 210.) Hártája enyhén szakadozott, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Baksa nb. Tamás fia László 1290–1329 közötti forrásokban bukkan fel (l. DPM 341. sz. megj.), Gábor fia Tamás pedig nagy valószínűséggel Káta nb. (Lázári) Gábor fia Tamással azonosítható (Engel, Genealógia, Káta nem 3.

tábla: Csarnavodai [Surányi]). Tamás 1299-ben bukkan fel utoljára biztosan datálható oklevélben (DPM 214. sz.), 1310 júliusában már nem élt, mert a fia intézkedett nemzetségi birtokuk ügyében (vö. A. II. 925–926. sz.). Az oklevél így 1290–1309 közé tehető, de talán inkább késő Árpád-kori lehet.

83. (1309.) okt. 28. (?: nov. 15.)

Beke Comarun-i comes és a 4 bíró tudatja, hogy megjelent egyik részről Jakab mester fia Zumur a maga és fivére: Miklós nevében, másik részről Sebestyén comes a neposai azaz Pósa fiai nevében, illetve Mihály fia Miklós, és azt a perüket, amit a nádor uruk udvarbírójának: Istvánnak az oklevele értelmében nov. 1-jén (in fe. OO. SS.), szombaton 8 nemes fogott bíraskodására bíztak volna, közös akarattal elhalasztották dec. 7-re (ad oct. B. Andree ap.) a mondott 8 ember távolléte miatt, akik a nádor ügyeivel voltak elfoglalva. A döntőbíráskodás után a felek vagy a nádor, vagy az udvarbírója színe előtt jan. 13-án (in oct. Epiph. d.) kötelesek megjelenni. D. in fe. ap. Simonis et Jude.

E.: DL 62 130. (Kisfaludy cs. lt. 49.) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: HO. VII. 338.

R.: Reg. Slov. I. 309. (699. sz.)

Megj.: A kiadási évre l. a 80. sz. megj., a jelen oklevél az ottani ügy folytatása. A kiadási nap – bár ugyanúgy okt. 28-át jelölte meg, mint az ottani, amely még Beke távollétéről beszélt – vélhetően antedatált, és helyesen nov. 8-án vagy 15-én adták ki, amikor Beke visszatértét valószínűsítették (attól függően, hogy a főszöveg vagy a hátlapi feljegyzés rögzítette helyesebben a terminust). Mivel a 8 fogott bíró Beke visszatérte után sem volt elérhető, még tovább halasztották az ügyet. Lásd ezzel kapcsolatban még Reg. Slov I. 309. 5. jegyz.

84. (1290–1309)

László barsi (Borsiensis) főesperes, a veszprémi egyház kanonoka Benedek (B.) veszprémi püspökhöz: méltatlan, hogy egy kanonok egyházi javadalmak (prebenda) nélkül legyen, pedig Benedek püspök a felszentelése után, amikor az első miséjét celebrálta az egyházában, Lászlót az egyház kanonokai közé vette fel a teljes káptalan előtt, ünnepélyesen kijelölve a helyét, vagyis a székét (stallum) a karban (in coro), címét (vox) a káptalanban. A felvétel után több javadalom is megürrült az egyházában, de ezekből egyet sem jelölt ki a számára, aminek nem tudja az okát. Ezért kéri a püspököt, hogy a jog és méltányosság szerint adjon neki valamilyen javadalmat: amennyire lehet, János nógrádi (Neugradiensis) főesperes Cholnuc nevű megüresedett kápolnáját.

E.: DL 47 767. (Múz. Ta. 1904. 65.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és mandorla alakú zárópecsét foltja.

Megj.: 1290-ben még Romanus volt a barsi főesperes (W. X. 8.), 1302-ben biztosan László, 1309-ben pedig már „hajdani” főesperesként hivatkoztak rá (utóbbi két adatra: A. II. 678. sz.). Mivel Benedek is 1289–1309 között (Zsoldos, Archontológia 101.) töltötte be hivatalát, ennél jobban nem szűkíthető le a keltezés, de azért valószínűbb, hogy a levél még az 1290-es évek első felében kelt, nem sokkal László kanonoki kinevezése után.

85. (1267–1309)

A vasvári káptalan értesíti Henriket, (H.) egész Szlavónia (Sclavonia) bánját, hogy az elébe járuló ... kérésére átírta [IV.] Béla király bemutatott oklevelét.

E.: DL 86 766. (Teleki cs. gyömrői lt. 23. 1. 1.) Hártája több helyen szakadt és rosszul olvasható, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

Megj.: IV. Béla 1248. máj. 1-jei oklevelére l. Reg. Arp. 882. sz. és az ott közölt kiadásokat. A rosszul olvasható első néhány sor miatt nem derül ki, hogy kinek a kérésére írták át a levelet. A címzett Héder nb. (Kőszegi) Henrik „Nagy” Henrikkel (szlavón bán: 1267–1270, 1273–1274) és annak fiával (szlavón bán: 1290–1291, 1293., 1301–1309; l. Zsoldos, Archontológia 46–48., Engel, Archontológia I. 16.) is azonosítható. Mivel a káptalani oklevél nem tartalmaz sem átírás utáni záradékot, sem egyéb, kiolvasható információt, ezért a fenti évek bármelyikén kiadhatták.

86. (1290–1300-as évek) aug. 20. u.

István soproni (Supruniensis) várnagy tudatja, hogy Miklós bán fia László mester hatszor megidézte a színe elé Gatal fiait: Iwanka-t és Lászlót 12 márka ügyében, hetediknek pedig az aug. 20. (S. regis Stephani) utáni keddre, de ők nem jöttek és nem is küldtek senkit, ezért a megye nemességével együtt úgy ítélte, hogy veszítsék el a perüket. D. termino supradict.

E.: DL 67 219. (Dessewffy cs. margonyai lt. 7.) Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét foltja.

K.: Sopron vm. I. 60–61.; Bgl. II. 300.

Megj.: A kiadások 1296 körülre és 1296-ra datálták, mert a felperes Miklós fia Lászlónak van egy ekkori levele, de az ottani ügy nem áll kapcsolatban az ittenivel. Gatal fia Ivánka 1289–1301 között bukkan fel (1289: Bgl. II. 216.; Engel, Genealógia, Gatal nem tamasóci [endrédi] Szász), halálának pontos ideje nem ismert, fivére: László még 1332-ben is élt (uo.). Miklós fia László 1300-ban tűnik fel utoljára (Engel, Genealógia, Gútkeled nem 5. Sárvármónostori ág 2. tábla: Majádi), az ő halálának pontos ideje sem ismert, és a kiadó István várnagynak ez az egyetlen említése e tisztségben (vö. Zsoldos, Archontológia 264.). Pontos *terminus post* és *ante quem* nem húzható, de az 1290-es évek mellett az 1300-as évek első évtizede is elképzelhető.

87. (1270-es–1300-as évek?)

István bán, továbbá László, Tamás és Baxa comes-ek év és nap nélküli zárt oklevele szerint Wys és Chenka földek egymással határosak.

Tá. 1. Garai Miklós nádor, 1424. jún. 9. ŠAL. Szepesi prépostság lt. 170. (DF 264 288.)

2. Tá. 1. > jászói konvent, 1425. szept. 19. Uo. 188. (DF 264 306.)

3. Tá. 1. > I. Mátyás, 1483. dec. 4. Uo. 416. (DF 264 534.)

4. Tá. 3. > I. Mátyás, 1486. dec. 6. Uo. 427. (DF 264 545.)

K.: ZsO. XI. 672. sz. Tá. 1. alapján készült R.-jában

Megj.: DL-DF adatbázis (264 288. és 264 545. jelezetek alatt) 1300–1330 közé keltezte István bán levelét. A szöveg alapján azonban nem csak a bán, hanem négyen adták ki a levelet („quarum [litterarum] prima Stephani bani, item Ladislai ac Thome et Baxa comitum sine die et anno clause emanate”). Két Szabolcs megyei birtok ügyében egy bán tisztséget viselő illető bizonyosan nem intézkedett hivatalból, és olyan bánt sem ismerünk, aki viselte volna a szabolcsi ispáni tisztelet is egyben, így a klasszikus báni oklevél műfaja kizárható, tehát a keltezés sem feltétlen igazodik István nevű bánok hivatalviseléséhez. A kiadók négyes száma utalhatna szabolcsi szolgabírókra, esetleg ispán és három szolgabíró levelére, de ez sem valószínű, mert a szolgabírók nem címeznék magukat „comes-nek”, és az ispán sem a „bán” titulussal jelenne meg, még akkor sem, ha ezzel nem egy területiális tisztségviselőre utalnak. Vis és Csenke földek egyaránt a Csicseri család birtokai voltak a 13–14. században (Németh, Szabolcs m. 55., 204.) de a család tagjai között ilyen nevű illetőket nem ismerünk (Engel, Genealógia, Csicseri 1. tábla, Csicseri 2. tábla: Ormos), tehát az sem valószínű, hogy valamiféle osztozkodást vagy cserét kinyilvánító magánoklevél lett volna. Legvalószínűbben fogott bírák kiadványára gondolhatunk, akik a mondott birtokok ügyében döntöttek. Így „Baxa” leginkább a 13. század végén élő, Szabolcs megyei kötődésű Baksa nb. Simon fia Baksával azonosítható (Engel, Genealógia, Baksa rokonsága 1. tábla), de hogy kik a társai (köztük „István bán”), nem deríthető ki. Ezért az oklevél lehetséges keltezése is igen tág határok között mozog Simon fia Baksa életidejét tágan figyelembe véve, de ez az azonosítás sem áll szilárd talajon.

88. (13. század közepe–14. század eleje) dec. 2.

[Ismeretlen hiteleshely, vagy hatóság] színe előtt a személyesen megjelent P... fia Mihály, ... fia Miklós, Pál fia ... Permus utódai és nepos-ai, továbbá Jakab ... Keres nepos-ai, Kozma fiai: Tamás és György, Wlch fia János fia Tamás, Bugard nepos-ai, Péter fia ..., továbbá Tamás fia Fudur (dict.) János, ... fia Mihály fia Iwan, Sandur fia Jakab, János fia Péter fia Mátyás és ... fia György, a Szent [András?] utáni hétfőn a kapott engedély birtokában egyezsége jutottak a következő [fogott bírák]

színe előtt: Kethi fia Gergely comes, Cuza [?] alnádor (vicepalatinus), ... az oklevéladó officialis-a: Keselches-i ..., és ...-i Vanchul fia Miklós, ill. a Szt. György-egyház rector-a: János ... [A megegyezés értelmében] az öröklött [birtokot] kilenc részre osztják, amiből ... a harmadik Zene nepos-aié, a negyedik Keres nepos-aié, ... [a hetedik] Péter utódaié, a nyolcadik Thapos nepos-aié, a kilencedik ... D. 3. die fe. B. Andree ap. prenotati ...

E.: ŠA. Nitra. Uzsovecs cs. könyöki lt. 206. 13. (DF 266 563.) Töredék, szövege nagy része nem olvasható, átfűzött pecsétzalag a hátoldalra nyomott zárópecséhez.

Megj.: A kiadvány talán egy hiteleshelyé lehet, bár az „officiali nostro” megfogalmazás egy ilyen intézménytől szokatlan, noha nem elképzelhetetlen. DL-DF adatbázis 1330–1370 közé datálta, ami véleményünk szerint túl késői, a szöveg – ha ugyan nem hamisítvány – szokatlan és archaikus névalakjai, és írásképe inkább a 13. század második felét valószínűsíti, esetleg a 14. század elejét. Az említett Cuza (bizonytalan olvasat) alnádort nem lehet azonosítani, de nevének formája, és az, hogy fogott bíróként jelenik meg, szintén az Árpád-korra utal. A szöveg szerint a Szent ... utáni hétfőn volt a megegyezés („feria secunda proxima p. festum Beati...”), a keletet pedig így írta le: „Datum tertio die festi Beati Andree apostoli prenotati...”. A „prenotatus” kifejezés, ill. a hagyományos eljárásrend alapján (a hiteleshely előtti megegyezést még aznap írásba is foglalják) vélhetően az első esetben is András neve állt ott, és ha a két dátum ugyanaz, akkor olyan évek jöhetnek szóba, amikor dec. 2. hétfőre esett.

89. (13. század második fele–14. század eleje)

Hugow testvér preceptor és a Chorgow-i konvent ismeretlen tartalmú levele.

Eml.: Bebek Detre nádor 1398. jún. 17. DL 42 677. (Múz. Ta. Vétel 1877.)

K.: Zala II. 285.

Megj.: Hugó nevű elöljáró egy forrásban tűnik még fel, ami szintén éves dátum nélküli, ám vélhetően az 1270–1280-as évekre tehető (92a sz.). Egyéb támpont híján ezt az oklevelet is ezekre az évtizedekre – feltételelesen a 14. század legelejére – tehetjük. Megjegyzendő, hogy a jelen kiadványt olyan oklevelek társaságában mutatták be 1398-ban, amik zömében a 14. század elejére, vagy a 13–14. század fordulójára helyezhetőek (l. Zala II. 285. és 92., 104. sz.).

89a

DL-DF adatbázis 1295–1310. közé, jan. 5-re datálja a leleszi konvent kiadványát: DL 69 936. (Kende cs. 4.). A konvent Amadé nádorhoz (O. palatino), zalai és karakói ispánhoz és a kunok bírójához címzi kiadványát, amely titulusokat Amadé 1299–1300 folyamán viselte csak így együtt (Zsoldos, Archontológia 25.), így a januári oklevél csak 1300. évi lehet.

89b

DL-DF adatbázis 1290–1310. közé, jan. 13. elé keltezi a vasvári káptalan oklevelét: AI. Sennyei cs. lt. 27. 8. (DF 253 120.), ugyanezen oklevél 1757. évi másolatát pedig 1305–1325., jan. 7–12. közé: Uo. 21. 6. (DF 253 100.). A rongált oklevél szövege szerint (amely a 18. századi másolat alapján sem állítható egészen helyre) a per „coram domino N. palatino” folyt, ugyanakkor I. Károly idején nem volt N. kezdőbetűs nádor (Engel, Archontológia I. 1–3.). A szigla – az oklevél századfordulós írásképe és területi vonatkozása alapján – kétségtávolosan Héder nb. Kőszegi Miklós nádort takarja, aki 1297–1298-ban viselte utoljára e tisztséget (Zsoldos, Archontológia 24.).

90. (1304 k.–1310.) febr. 18–márc. 14., Karász

Sándor mester Zobolch-i comes, és Inok, ugyanezen megye (provincia) 4 bírójának egyike tudatja, hogy a színük előtt a maga és fivére: Perebard nevében megjelenő Aladár fia László mester perbe vonta Theodort, mert az a jobbágyukként őket meglopva lovakban, lábasjóságokban, és a házak tartozékaiban 10 márkányi kárt okozott, és elfogva őt húshagyó kedden a törvény elé állították. Theodor átengedte a válaszádat az urának: Jakabnak, aki azt mondta, hogy Theodor az ő serviens-e, akit közúton fogtak el, és a mondottak közül semmilyen kárt nem okozott. Az oklevéladók úgy ítélték, hogy László mester a Letare-vasárnap előtti szombaton állítson tanúkat Theodor ellenében. D. in Karaz, sabb. prox. an. domin. Reminiscere.

E.: DL 82 830. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 16.) Enyhén vízfoltos hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és két kör alakú zárópecsét foltja, ill. viaszmaradványai.

K.: Z. I. 123.

R.: Piti, Szabolcs m. 15. sz.

Megj.: Az oklevelet csak Karászi Sándor fia Sándor szabolcsi ispán hivatali ideje datálja, l. a 109. sz. megjegyzését.

91. 131(0). júl. 1.

Jakab mester Bekes-i főesperes, Imre (E.) váradi püspök helynöke tudatja, hogy a püspök oklevele értelmében Péter fia Drug mester, Miklós fia János, továbbá frater-eik kötelesek a püspök színe előtt megjelenni máj. 29-én (quind. f. VI. prox. an. domin. Cantate domino) Kis (Parvus) Kozma comes és Odun comes fia Iwanka comes ellenében végső válaszádsra. A határnap elérkezteivel megjelent egyik részről Kis Kozma fia Iwanka mester ügyvédvalló levél nélkül a maga, apja és Odun fia Iwanka nevében, másik részről Drug mester (hasonlóképpen ügyvédvalló levél nélkül) a maga és frater-ei nevében, a püspök távollétében a helynök színe előtt a káptalanban (in capitulo). Ott a helynök és a káptalan – részint mert Drug mester megfontolva az ügy komolyságát a püspök jelenléte nélkül nem akart

feleletet adni, részint mert a felek ügyvédvalló levél nélkül jelentek meg – elhalasztották az ügyet a püspök visszatérének quind.-jára annak színe elé. D. 4. die termini prenotati, a. d. 131...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D62. Enyhén vízfoltos, jobb alsó sarkán csonka hártván.

Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétnek való szalagok.

Tá.: Imre váradi püspök, 1310. okt. 2. DL 40 330. (Múz. Ta.)

R.: A. II. 962. sz. (Tá.); Erdődy 137. sz.

Megj.: Az évszám utolsó eleme nem látszódik, de az ügy előzménye Imre püspök 1310. máj. 12-i, folytatása pedig okt. 2-i levelében látható (A. II. 884., 966. sz.), ezek közé jól beillik a jelen oklevél. A püspök előtti per Egyedmonostor kegyurasága ügyében folyt a felek között.

91a

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé, júl. 3-ra keltezi a veszprémi káptalan oklevelét: DL 105 151. (Batthyány cs. lt. Acta antiqua 3. 2. 1.) (K.: W. VII. 498.). Az ott olvasható ügy folytatása a veszprémi káptalan 1299. máj. 22-én kelt levele, amelyben Rénold fia Miske már meg is vásárolta Örsi Mátyás itt zálogból ki nem váltott palotáját és tartozékait (Zala I. 115–116.), így az itteni kiadvány ez előtt kelt.

91b

DL-DF adatbázis 1293–1310 közé, júl. 11-re keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [egri káptalan] kiadványát: DL 82 900. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 36.) (K.: Z. I. 82.). Az oklevél mindenképpen 1299 előtt kelt, és kiadója az egri káptalan, részletesebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 201. sz. Azonos a köv. oklevéllel, l. 91c sz.

91c

DL-DF adatbázis 1291–1310 közé, júl. 11-re keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [egri káptalan] kiadványát: DL 97 763. (Vay cs. berkeszi lt. 20.) (K. Z. I. 82.). Az oklevél mindenképpen 1299 előtt kelt, és kiadója az egri káptalan, részletesebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 201. sz. Azonos az előző oklevéllel, l. 91b sz.

91d

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé, júl. 14-re keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) kiadványát: DL 72 795. (Simonyi cs. lt. 5.) (K.: DPM 239. sz.). Az oklevél kiadója más oklevelekkel való összefüggés, és a hátoldali pecsét alapján bizonyosan István alországbíró, és 1299–1300 közé tehető. Részletesen, forráshivatkozásokkal l. DPM 239. sz.

92. (1280-as évek–1310.) júl. 22.

Ismeretlen tartalmú levél, amit hat személy, ti. Othyaz, Buzad mester, Nagy (Magnus) Péter comes, Farkas mester, Zah és Lorand adott ki júl. 22-én (in fe. B. Marie Magdalene).

Eml.: Bebek Detre nádor, 1398. jún. 17. DL 42 677. (Múz. Ta. Vétel 1877.)

K.: Zala II. 285.

Megj.: Az 1398. évi oklevélben átirrt és említett többi diploma alapján világos, hogy a mondott Othyaz Hahót nb. Buzád fia Atyuusszal, Buzád mester pedig Hahót nb. Csák fia Buzáddal azonos (l. Engel, Genealógia Hahót nem 2. tábla: Buzád ága). Atyusz 1264-ben bukkan fel, 1310-ben biztosan halott volt (A. II. 1032. sz.). Buzád 1274-ben tűnik fel a forrásokban, azonban 1288-ig egyszer sem nevezik mesternek (1274: HO. I. 64–65.; 1275: F. V/2. 299.; 1281: W. IX. 312.; 1288: HO. VI. 334.), 1289-től azonban lényegében folyamatosan (1289: Reg. Pal. 244. sz.; 1303: A. I. 419., 479. sz.; 1304: A. I. 638. sz.; 1305: A. I. 757–758. sz.; 1306: A. II. 56. sz., 1307 e.: A. II. 151., 153. sz.; 1310: A. II. 1032. sz.; egyetlen kivétel: 1308: A. II. 355. sz.). Ha ez nem is ad évre pontos *terminus p. quem*-et, de valószínű, hogy az 1280-as évek az alsó határ. Az említő oklevél szerint a zalai konvent év nélküli, szintén július 22-én kelt oklevelével párban mutatták be. Ez alapján, és az oklevéladók nagy számából ítélve egy, a zalai konvent színe előtt lezajló fogott bíraskodást írásba foglaló oklevél lehetett, amit a fenti bírók jegyeztek, és amit aztán a zalai konvent is megerősített a saját, ugyanaznap kelt oklevelében. l. még 104. sz.

92a

DL-DF adatbázis 1294–1310 közé keltezi a csurgói keresztes konvent aug. 21-i oklevelét: VÉFL. Misc. 5. (DF 230 084.) (R.: ZsO. V. 793. sz.-ba foglaltan). A kiadványban a földosztás szereplői között ott találjuk azt a Kewel Péter~Pető fia Mainolch-ot, akinek a fia, keszi Mainolch fia László 1289-től kezdve már rendszeresen a saját nevében intézkedik nemzetségi birtokügyekben (almádi konvent 1289. márc. 7., al mádi konvent 1291. jún. 7., l. a tartalmilag átiró oklevélben, regesztájuk ZsO V. 793. sz.; 1315. máj. 7.: A. IV. 67. sz.; 1318. márc. 25.: A. V. 83. sz.). Valószínű, hogy maga Mainolch legkésőbb az 1280-as évek második felében elhunyt. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a többi szereplő életideje a századforduló környékére tehető: Kewel Péter (Pető) fia Péter az al mádi konvent 1291. jan. 1-jei és márc. 21-i oklevelében (l. a tartalmilag átiró oklevélben), illetve 1310. febr. 1-jén bukkan fel (A. II. 828. sz.). Dénes fia Ilar 1313-ban (A. III. 439., 450., utóbbiban fiaival együtt), Galsa fia Máté pedig 1289. márc. 7-én (l. a tartalmilag átiró oklevélben) és 1313-ban (A. III. 439. sz.).

92b

DL-DF adatbázis 1290–1310. közé, szept. 1. utánra keltezi a vasvári káptalan oklevelét: AI. Sennyei cs. lt. 27. 6. (DF 253 118.), ugyanezen oklevél 1757. évi másolatát pedig 1305–1325., szept. 1. utánra: Uo. 21. 6. (DF 253 100.). A levél az ott felbukkanó Byr-i (Béri) Miklós életideje miatt inkább Árpád-kori, l. 103k sz.

93. (1298–1299. v. 1310.) szept. 7., Szeged

János, László erdélyi (Transsilvanus) vajda udvarbírája (iudex curie) tudatja, hogy a pert, ami Zemlek mester és Angathan mester között zajlott, a felek akaratából

elhalasztja a vajda Magyarországról (U) az erdélyi [részekre] való visszatérének 22. napjára. Ezen a napon mindkét fél köteles Fellok faluban négy nemest odaállítani, ti. Pucur (dict.) János mestert, Jakab fia Pál comes-t, a vajda étékfogóját (dapifer): Péter mestert, és Juh (dict.) Miklós comes-t, és elfogadni, amit ezek rendelnek az ügyükben. Aki ezt nem akarja elfogadni, három márkát tartozik fizetni. D. in Zegedino, in vig. Nat. B. virg.

E.: DL 76 208. (Zichy cs. zsélyi lt. 211. A. 6.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és pajzs alakú zárópecsét viaszmaradványai.

K.: Z. I. 122.

R.: EO. II. 170. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 176. (román)

Megj.: Az itt felbukkanó szereplők életideje vagy hivatalviselési ideje (Kán László vajdát leszámítva: 1295–1314) nem ismert, így a pontosabb keltezésre az egyetlen támpont, hogy a vajda az év szeptemberében még nem Erdélyben tartózkodott. Karácsonyi János és Engel Pál az 1310. évi koronázást tartotta a legvalószínűbbnek (Karácsonyi, HH. 170–171. 279. sz.; Engel, Ország újraegyesítése 94. 16. jegyz.), Kádár Tamás szerint valószínűbb az 1298–1299. év valamelyike, amikor a vajda szintén Erdélyen kívül tartózkodott (Kádár, Kán László 6–7.). Apró és bizonytalan támpontot adhat még a *terminus post quem*-re, hogy Zemlek mester valamikor 1303 után kapta a királytól Pucur birtokot, amit 1308 júniusában sikeresen meg is védett peres úton László vajda előtt (EO. II. 34., 41. sz., az 1303 utáni keltezés indoklásával, ill. A. II. 391. sz.). Mivel itt az egyik fogott bíró Pucur-nak mondott János, elképzelhető, hogy a birtoknévre utaltak valamilyen módon a jelzőjével, és Zemlek mester delegáltjaként ő akkor tűnhet fel, ha már legalábbis elnyerte a birtokot. Ez alapján az 1310 talán valószínűbb, de a késő Árpád-kori kelet sem kizárható. Egyébként Kán László az ismert okleveleinek kelethelyei alapján csak ritkán hagyta el Erdélyt, és 1304, 1306–1307-ből pozitív adattal is rendelkezünk, hogy az évek őszén ott tartózkodott (A. I. 650., A. II. 72., 241. sz.; l. még Kristó, Kán László 283., 288–291.). 1310 és 1314 között sem tudunk László kimozdulásáról, igaz, szeptember környéki erdélyi tartózkodásáról sincsen adatunk.

93a

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé, szept. 14. utánra datálja egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 75 230. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 98.) (K.: Reg. Slov. I. 125.). Az oklevél Aba Amadé nádor kiadványa, és mivel a nádor 1295 előtt használt pecsétje van rajta, ezért biztosan Árpád-kori, részletesebben l. DPM 157. sz.

94. (1290-es évek–1310.) szept. 14–20., Széplak

Miklós pap (sacerdos), újvári alesperes (vice harsidiaconus [ϰ: archidiaconus] Novi Castri) tudatja, hogy színe előtt János Enizke-i pap (sacerdos) köteles az

oklevél kiadásának 15. napján megjelenni Barcha-i Moita fia Moius ellenében válaszkodásra, és azelőtt János tegyen esküt Moius ellenében, hogy a jelen határnapra betegsége miatt nem jelent meg. János nevében a klerikusa: Benedek vállalta a terminust. D. in villa Seplac, sab. prox. p. fe. b. Matthei ap. et evang.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 21. **Fk.:** DL 84 254. A hátoldalán azonos kéztől tárgy-megjelölés és befűzött hártýaszalagon zárópecsét viaszmaradványai.

R.: SZR. 550. sz.

Megj.: Az „úJVári alesperes” vélhetően az úJVári főesperes valamilyen alesperesét jelenti, ahogy az egy bizonyos Enyickei Miklós titulusában máskor is felbukkan ([1329.] febr. 8. és febr. 22.: „Nicolaus de Enezke, vicearchidiaconus magistri Dominici archidiaconi Novicacstri” – Reg. Slov. I. 500. [vö. DL 75 248.], A. XIII. 68. sz.; DL 83 200., A. XIII. 88. sz.; 1328-ban csak „Nicolaus vicearchidiaconus de Enyzke” formában említették, l. DF 275 591., A. XII. 439. és 443. sz.). Mivel itt is egy enyickei pap ügyében ítélt, nem kizárt, hogy a két Miklós azonos. Ha fenn is áll az azonosság, ez az oklevél jóval korábbi 1328–1329-nél, mert bárcai Mojta fia Mojs 1288–1304 közötti forrásokban tűnik fel, 1311 júniusában pedig már biztosan nem élt (Reg. Pal. 329. sz. kommentárja, l. még A. I. 565. sz.). Az oklevél keltét Mojs életideje adja, de Enyickei Miklós valószínűsíthető hivatali idejéből adódóan inkább a 14. század első évtizede valószínűbb.

95. (1307–1310.) okt. 6., Bereg

Bereg megye (provincia) négy szolgabírája: Gábor fia János mester, Marcell fia János, Ollandus és István comes-ek, és ue. megye kirendelt nemesei tudatják, hogy Máté fia Balázs és testvére (germanus): Rusca korábban a Harabur nevű földjüket Simon fia Detre comes-nek adták és Detrét fiukká fogadták, Detre pedig nekik – mint apjainak – sokat fizetett ezért. Ezt hallván és látván a rokonuk (proximus et cognatus), Jób mester pert kezdett Detre ellen, de fogott bírák és a szolgabírák közbenjárásával olyan egyezsége jutottak, hogy azt az összeget, amit Detre fizetett Máté fia Balázsnak és Rusca-nak, Jób mester közbecsüvel visszafizeti Detrének, Harabur birtok pedig – miképpen ez szokás – Jób mesteré lesz, mint korábban. D. in Berg, in oct. S. Michaelis arch.

E.: DL 31 194. (Csicsery cs. lt. 849.) Hártýán, hátoldalán befűzött hártýaszalagon négy zárópecsét foltja, közöttük kettőnek viszmaradványai is.

R.: Kárfy, Csicsery 390.; Neumann, Bereg 6. sz.

Megj.: Neumann Tibor megfigyelése helyes lehet, hogy azért nem szerepel ispán a megyei oklevél elején, csak a szolgabírák, mert a kiadás idején a perben érintett Jób mester viselte éppen az (al)ispáni címet (Neumann, Bereg 6. sz., 1. sz. jegyz.). Jób 1308-ban volt a megye (al)ispánja, 1311 őszén már vélhetően nem élt, mert az egyik fia volt Amadé fiainak kassai túsza, és a fiúk

közösen léptek fel Károly ellen a rozgonyi csatában, ezért a király az ő birtokukat kobozta el, nem az apjukét (Zsoldos, Kassa túsza 354.; A. III. 321. sz.). 1311 nyarától kezdve Gábor fia János fiai is önállóan léptek fel nemzeti birtokügyben, ami arra mutat, hogy már János sem élt ekkor (A. III. 110., 111., 214., 480. sz.). Gábor fia Jánosnak a fia egyébként már 1307-től önállóan lépett fel károkozási perekben (A. II. 116., 387., 409. sz.), ahogy 1309-ben Simon fia Detre fia Miklós is egy tizedfizetési ügyben (A. II. 774. sz.), de ez nem feltétlen bizonyítja az apjuk halálát. Mivel Jób beregi alispán elődje 1307 januárjában még hivatalban volt (Neumann, Bereg 15.), így az oklevél keltét 1307 és 1310 közé tehetjük. Megjegyzendő ezen kívül, hogy Bereg megye kiadványai a 14. század elején a legtöbb esetben szombaton (1307. jan. 21., 1308. jún. 15., júl. 20., 1323. márc. 26., 1327. máj. 9.), két esetben pedig vasárnap keltek (1308. máj. 19. és [1318. – ha a kelet helyes, vö. 263g sz.] jan. 1.), tehát a közgyűléseket ekkor tartották. A jelzett időhatárok között egyszer sem esett szombatra okt. 6., vasárnapra pedig 1308-ban, épp amikor Jób is felbukkan beregi alispánként. Nem kizárt tehát, hogy az oklevél kelte éppen 1308, bár Szent Mihály nyolcada egy olyan általános törvényt nap volt a korban, hogy egy fogott bírói megegyezéskor akár felül is írhatta a közgyűlések hagyományos heti napját.

96. (1289–1320. [1289–1310.?) okt. 7–12.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy Guge fia Ábrahám, akit ő Garabus fia Jánossal együtt idézésre küldött ki, visszatérve elmondta, hogy ugyanezen János ellenében az okt. 6. (oct. B. Mychaelis arch.) utáni hétfőn megidézték a színe elé okt. 13-ra (ad quind. B. Mychaelis arch.) Stanch fiait: Jakab comes-t és Jánost az Isep nevű falujukban, továbbá Garabus fia Csépánt a Dethenk nevű falujában, Elleus fiait: Dénest, Buken-t, Izsákot, Tamást és Pétert a Rednuk nevű földjükön, és ugyanezek serviens-ét: Budát, ill. szolgájukat: Pous-t, továbbá Kulbasa falut, és különösen az onnan való Pous-t és fiát: Egyedet a falu nevében, továbbá Eccer fia Lászlót. D. in f. II. supradict.

E.: AI. Vécsey cs. lt. Oklevelek 3. (DF 254 216.) Hártyán, hátoldalán tárgymegjelölés és zárolépcsét foltja.

K.: W. X. 454–455.

R.: DPM 290. sz.

Megj.: A beazonosítható szereplők életideje alapján (l. Engel, Genealógia, Hontpázmány nem 14. Redneki-ág) a levél 1289–1320 közé tehető. Kiadója nem azonosítható biztosan, de valószínűleg Aba Amadé bíróságához kötődik – ez alapján a kiadási idő leszűkíthető 1310-ig. A hátlapi pecsétolt mérete alapján azonban nem köthetjük biztosan sem Amadéhoz, sem ismert albíráihoz. Részletesebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 290. sz. kommentárját.

96a

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé, okt. 13-ra keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 82 902. (Zichy cs. zsélyi lt. 218. B. 24.) (K.: Z. I. 67.). Az ott felbukkanó személyek életideje alapján az oklevél az 1260-as–1280-as évek folyamán kelhetett, l. DPM 124. sz.

96b

DL-DF adatbázis 1280–1310 közé, okt. 28-ra datálja a váradi káptalan oklevelét: PPL. Klimó gyűjt. 23. (DF 285 767.) (K.: F. VII/2. 204–206.). Az oklevél valójában 1280-ban kelt János alországbíró emlegetése (Zsoldos, Archontológia 34.) és más, 1280-ra datált oklevelekkel való összefüggése alapján (DPM 81. és 84. sz.).

96c

DL-DF adatbázis 1301–1310 közé, nov. 11. előttre keltezi Máté nádor oklevelét: DL 49 018. (Bossányi cs. lt. A. 35.) (K.: HO. VII. 306.; R.: Reg. Pal. 274. sz.), ám az oklevél 1296. nov. 22-én kelt, l. a R. kommentár.

97. (1295–1310.) nov. 6–11., Gönc

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy azt a pert, amelyet a mindkét részről személyesen megjelenő Herbord fia Benedek folytatott Zebene-i Sándor fiai: Lőrinc comes, Gergely, István és Tamás, ill. ue. Lőrinc fiai: László és Miklós ellenében az okt. 18. (fe. Luce evang.) utáni csütörtökön, továbbá azt a pert, amelyet Antal, Sebestyén és Benedek folytatott ue. Gergely ellen a nov. 1-jét (fe. OO. SS.) követő vasárnap azért, mert Antal, Sebestyén és Benedek megölte Gergelynek a gener-ét, Istvánt az oklevéladó korábbi oklevele, ill. a Jazou-i prépost és konvent, továbbá az újvári (Novi Castri) vizsgálóbírák: Pop-i Domonkos és Aladár mesterek levele szerint, az oklevéladó a nov. 18. (oct. B. Martini conf.) követő hétfőre halasztotta, mivel a megölt István fivérei és fia nem jelentek meg, és a haláleset kivizsgálása őket jobban érinti. Továbbá meghagyta a feleknek, hogy a megjelölt időpontban a fel- és alperesek személyesen, és ne ügyvéd útján legyenek jelen. D. in Gunch, f. II. prox. p. fe. B. Emirici conf.

E.: DL 75 232. (Máriássy cs. lt., Máriássy Ferenc 100.) Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Pal. 342. sz. (R. is)

R.: DPM 291. sz.

Megj.: Az ügy folytatásaként l. a 98. sz., l. még a 101., 107. és 110. sz. A gönci kelethely és a hátoldali pecsét mérete alapján egyértelműen Aba Amadé nádor a kiadó, és a pecsét mérete az 1295 után a haláláig használt sigillum-mal azonos, ez keltezi az oklevelet is. A szövegben hivatkozott korábbi nádori oklevelet l. Reg. Pal. 341. sz.

97a

DL-DF adatbázis 1295–1310 közé, nov. 20-ra keletezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 66 072. (Balassa cs. lt. 42. B.) (K.: W. V. 182.). Az oklevél István alországbíró kiadványa, és valószínű kelete 1280. nov. 20., l. DPM 88. sz. kommentárját.

98. (1295–1310., nov. 19–25.)

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé bírósága] tudatja, hogy azt a pert, amit korábbi oklevelük szerint egyik részről Zebene-i Herbord fia Benedek, másik részről ugyanonnan való Lőrinc és fiai folytattak a színe előtt a nov. 18. (oct. B. Martini conf.) utáni hétfőn, a felek akaratából elhalasztja azon nap nyolcadára, amikor a nádor Gunch-be visszatér.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 13. 2. **Fk.:** DL 84 240. Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: DPM 292. sz. (R. is)

Megj.: Az oklevél annak a sorozatnak a része, amiben Aba Amadé nádor több oklevélben is tovább halasztja a felek ügyét (97., 101., 107., 110. sz.). Azokat mind a nádor adta ki, ám itt harmadik személyben beszélnek róla, így a távollétében a kúriai személyzet adhatta ki a jelen levelet. Mivel a perhalasztás-sorozat oklevelein Amadé nagyobb, 1295 után használt pecsétje található, így ez a jelen kiadványt is ezen pecsét használati idejére keletezi. A kiadvány a hónap-nap keletet sem tünteti fel, de az ilyesfajta perhalasztásokat mindig az eredetileg megadott határral (itt: nov. 18. utáni hétfő) datálták, igen nagy valószínűséggel itt sem volt ez másképpen. Részletesebben l. DPM 292. sz.

99. (1288–1310.) nov. 25., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé bírósága] tudatja, hogy Zeme fia Dénes, továbbá Chyma, Lotur, Pethe és fivérei kötelesek megjelenni a színe előtt máj. 1-jén (in oct. B. Georgii mart.) Gylib-i Pál és Miklós ellenében végső válaszadásra, hacsak időközben meg nem egyeznek. D. in Vysl, is fe. B. Katherine virg.

E.: DL 82 908. (Zichy cs. zsélyi lt. 218. B. 23.) Hártacsíkon, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét halvány foltja.

K.: Z. I. 83.

R.: Szöcs, Náadori intézmény 270–271. (14. sz.); DPM 293. sz.

Megj.: A szereplők életideje és a vizsolyi kelet hely Aba Amadé vizsolyi bíróságára utal, és mivel a hátoldali pecsétfolt nem mérhető, ezért kiadási idejét Amadé tartományúri működése adja. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 293. sz. kommentárját.

100. (1310. dec. 8.)

[I.] Károly király (H, Da, C, Ra, Se, G, L, Bu, Cu) az elébe járuló Desakna-i hospesei kérésére és oklevélbemutatása alapján átírja és megerősíti megboldogult elődje: [III.] András király oklevelét.

Á.: Kolozsmonostori konvent, 1447. jún. 3. Arhivele Statului Cluj, Dés város levéltára: Dés város tanácsa 35. (DF 253 331.)

K.: ZW. I. 298–299.

R.: EO. II. 178. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 182. (román)

Megj.: Károly oklevelének záradéka (ha volt), az 1447. évi átíró oklevélben elmaradt. Ugyanezen átírás szerint Károly kiadványa függőpecséttel („sub pendente et autentico sigillo”) volt megerősítve. III. András átírt, 1291. jan. 6-i oklevelének a regesztáját és kiadásait l. Reg. Arp. 3699. sz. A keltezésre l. EO. II. 178. sz. megjegyzését: „E keltezés azon alapszik, hogy a király ebben az időben több oklevelet állíttatott ki Dés és Désakna javára”. Megjegyzendő, hogy a többi három, e napon kiállított ilyen témájú okleveléből egy biztosan hamisítvány, kettőt pedig csak kora újkori másolatban fennmaradt gyanús hiteľű szövegnek értékelték (l. EO. II. 175–177. sz. és kommentárjuk), az egyik ilyen oklevél azóta előkerült középkori másolata (DL 108 285.) igazolja, hogy Károly tényleg adott ki e napon oklevel(ek)et a désaknai hospeseknek, így az érvelés mindenképpen helyes.

101. (1295–1310.) dec. 12., Szina

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy azt a pert, amelyet Herbord fia Benedek folytat Zebene-i Sándor fiai: Lőrinc comes, Gergely, István és Tamás, és ugyanezen Lőrinc fiai: László és Miklós ellenében, akik személyesen is megjelentek, továbbá azt a pert, amelyet Marcell fiai: Antal és Sebestyén és a mondott Benedek folytatnak majd – akiknek a nevében Antal jelent meg – az oklevéladó Göncbe (in Gunch) való visszaérkezésének nyolcadán, elhalasztja jan. 20-ra (ad quind. Epiph. d.) azon kikötéssel, hogy Antal és Sebestyén személyesen, és ne képviselő útján legyenek jelen. D. in Scyna, in vig. Lucie virg.

E.: DL 75 233. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 101.) Hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét darabjai.

K.: Szöcs, Nádori intézmény 271–272. (15. sz.) (R. is)

R.: DPM 294. sz.

Megj.: Az ügy előzményeként l. 97–98. sz., folytatásaként a 107. és 110. sz. Ezek alapján a kiadót egyértelműen Aba Amadé náddal azonosíthatjuk, és – a többi oklevél időrendje alapján – a kiadási időt 1295–1310 közé tehetjük. A hátoldalán egyébként nem Amadé pecsétje látható, ennek magyarázatára l. a DPM 294. sz. kommentárját.

102. (1274–1310.) dec. 14., Buda

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) tudatja, hogy dec. 7-től (ab oct. B. Andree ap.) Aeka-i István fia István, Lőrinte (Leurente) mester, Aeka és Olup hét napon át várakozott a színe előtt Simon fiai: Csóka (Choka) és Benedek ellenében, akik nem jöttek és nem is küldtek senkit, ezért bírsággal tartoznak, ha nem tudják magukat kimenteni. D. Bude, 8. die termini prenotati.

E.: DL 66 401. (Thaly cs. lt. 15.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjölés és zárópecsétnek való kivágások.

K.: DPM 295. sz. (R. is)

Megj.: Az itt is felbukkanó Ehellős fiai: Ajka és Olup, ill. István fia István 1292-től kezdve jelennek meg a forrásokban, és 1312 legelején már per folyt az itt még élőnek említett Simon fia Benedek megölése miatt, ezért a kiadás felső időhatára (a decemberi keletet is figyelembe véve) 1310 lehet. Az alsó időhatár az 1270-es évek első fele, ami után Lőrinte nb. Saul fia Lőrinte viselni kezdi a mester címet, ahogy itt is említik (1272-ben és 1274-ben még nem mondták magister-nek). Részletesebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 295. sz. kommentárját.

102a

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé, dec. 21-re keltezi ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 84 225. (SNA. Bárczay cs. lt. 1. 9.) (K.: HO. VII. 341.) Az oklevél kiadója az egri prépost, és a DL 84 232. jelzetű oklevéllel való összefüggése és az ott felbukkanó személyek életideje alapján a kiadási ideje az 1250-es–1280-as évekre tehető, l. DPM 122. és 126. sz.

103. (1295–1310.) dec. 27., Gönc

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy azt a pert, amelyet Mihály fia Og – akinek a nevében a serviens-e: Máté jelent meg – folytatott a színe előtt dec. 27-én (vicesimo secundo die B. Nycolai conf.) Tamás fiai: László és Donch, ill. azok serviens-ei ellenében – akik közül és a többiek nevében Donch jelent meg –, a felek közös akarattal a következő döntőbírákra bízzák: Og mester részéről Konrád comes fiai: Boxa és Máté, a másik részről pedig Katha-i Tamás comes és Sámson comes A döntőbírák Lelez faluban bíráskodjanak a felek között, és aki nem fogadja el a döntést, az 3 márka bírságot fizessen. A felek febr. 9-én (in oct. Purif. B. virg.) térjenek vissza a színe elé, és mutassák be a konvent oklevelét a történekről. D. in Gunch, in termino supradict.

E.: DL 57 996. (Soós cs. lt. 202.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Pal. 343. sz. (R. is)

R.: DPM 296. sz.

Megj.: A gönci kelethely és a hátoldali pecsétfolt mérete Aba Amadé 1295 utáni pecsétjére utal, ami a lehetséges kiadási időt is meghatározza.

103a

DL-DF adatbázis 1307–1310 közé, december hónapra keltezi Ugrin tárnokmester 1371. és 1379. évi átírásban fennmaradt levelét: DL 91 789. (Festetics cs. lt. Vas 64. B.) és DL 90 927. (Khuen-Héderváry cs. lt. Viczay és Khuen-Héderváry cs. 38. NB. 7.) (K.: HO VII. 340. és Bgl. II. 141.). Mivel Ugrin titulusa „tárnokmester és Bosznia ura” (magister tavar-nicorum domini regis, dominus et de Bozna) ezért az oklevél kelte 1279., amikor egyide-jűleg viselte a tárnokmesteri és boszniai báni címet is (Zsoldos, Archontológia 52.). Mel-lesleg az oklevélben perelt Nádasd nb. Csapó fia András 1293–1294 körül halt meg (Reg. Pal. 259. sz. kommentárja).

103b

DL-DF adatbázis 1301–1310 közé keltezi a mislyei káptalan és Mihály mislyei prépost oklevelét: DL 84 222. (SNA. Bárczay cs. 1. 22.). A kiadványban Amadé nádorral szemben felperesként bukkan fel az az Illés fia Enoc (Inok), akinek 1300-ban már az özvegyét em-lítik (W. X. 409.). Az oklevél egyébként febr. 2-án szombaton kelt (sabbato in die Purif. B. virg.), és említik benne Aba nb. Péter újvári ispánt, aki 1288-tól legkésőbb 1306 febru-árjáig töltötte be a tisztségét (l. 24. sz. megj.). 1288 és 1300 között csak 1292-ben és 1297-ben esett Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe szombatra, így az oklevél e két év vala-melyikén kelt.

103c

DL-DF adatbázis 1301–1310 közé keltezi Amadé nádor oklevelét: Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Lt. Sinai Misc. Hist. Hung. 5. 50. (DF 283 074.) (K.: F. VIII/1. 258., 565–566., VIII/4. 641–642., Reg. Pal. 245. sz.), ám az oklevél a benne felbukkanó személyek életideje alapján 1290 körülre tehető (l. Reg. Pal. 245. sz. kommentárját).

103d

DL-DF adatbázis 1300–1310 közé keltezi ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 84 223. (SNA. Bárczay cs. lt. 1. 5.) (K.: F. VIII/7. 125–126.). Az oklevél Aladár királynéi udvarispán kiadványa, és vagy 1285-re, vagy 1288-ra tehető, l. DPM 115. sz. kommentárját.

103e

DL-DF adatbázis 1300–1310 közé datálja az almádi konvent keltezetlen oklevelét: VÉFL. Misc. 5. (DF 230 084.) (R.: ZsO V. 793. sz.-ba foglaltan). A jún. 25-i kiadvány nem lehet Anjou-kori, mert abban még az 1290-es években hivatalát viselő Konrád (Korrardus) az almádi apát, azonban 1301. júl. 2-án már Henrik töltötte be e tiszteket (A. I. 60. sz.).

103f

DL-DF adatbázis 1300–1310 közé datálja Eberhard pozsonyi ispán oklevelét: MTA. Kvt. 47. (DF 243 693.) (K.: W. I. 89–90.). Eberhard 1287–1289 között viselte a tisztségét, l. Zsoldos, Archontológia 186.

103g

DL-DF adatbázis 1300–1310 közé keltezi bizonyos „választott bírák” (Finta mester és Damas) oklevelét: DL 75 165. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 48.) (K.: Reg. Slov. I. 114.). Az oklevélben bárcai nemesek: Edus és Mojs alkut köt apjuk, Mojta gyilkosaival, az apja fivéreivel egyetemben (vö. Engel, Genealógia Bárcai). Az oklevél szinte biztosan Árpád-kori, mert Mojta fiai már az 1280-as évek vége óta önállóan léptek fel nemzetségi birtokügyek intézésekor is (l. Reg. Pal. 241. sz.; l. még 256., 317–318. sz.), ezért valószínűtlen, hogy az apjuk halála a 14. századra esett volna.

103h

DL-DF adatbázis 1299–1310 közé keltezi Amadé nádor oklevelét: DL 82 767. (Zichy cs. zsélyi lt. I. A. 46.) (K.: Z. I. 124.), ami legvalószínűbben 1296-ra (de mindenképpen az Árpád-korra) tehető, l. Reg. Pal. 271. sz. kommentárját (vö. még Reg. Pal. 272. sz. és DPM 184. sz.).

103i

DL-DF adatbázis 1299–1310 közé keltezi Amadé nádor oklevelét: DL 84 192. (SNA. Bárczay cs. lt. T. 11.) (K.: Reg. Pal. 256. sz.), amelynek hátulján a nádor régi, legfeljebb 1295-ig használt pecsétjének a lenyomata található, így biztosan Árpád-kori (l. a kiadás kommentárját).

103j

DL-DF adatbázis 1295–1310 közé keltezi János szebeni prépost és Myle tordai keresztes preceptor oklevelét: Ba. Erdélyi kápt. lt. I. 45. (Beke I. 47.) (DF 277 222.) (K.: EO. I. 543. sz.). Az oklevél legvalószínűbben 1295–1296-ban kelt, amire a kiadásban olvasható érvek mellett az is bizonyíték, hogy az ügy folytatását dokumentáló, szintén keltezetlen kiadvány (amely szerint még III. András volt a király) még fehérvári prépostnak mondja azt a Mihályt, aki 1296 folyamán már választott zágrábi püspök lett (Erdélyi Okm. I. 546. sz.; Zsoldos, Archontológia 103.).

103k

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé keltezi a vasvári káptalan átírásban fennmaradt oklevelét: DL 47 840. (Múz. Ta. Pongrác) (K.: HO. VII. 335–336.). A levél nagy valószínűséggel 1257 előtti, mivel az átírás keretszövege szerint a káptalan régi pecsétje volt rajta (*antiquo sigillo nostro confectas*). Az átíró oklevélen egy 45 mm átmérőjű körpecsét feltűnően látható. A vasvári káptalan kétszer cserélt pecsétet, egyszer 1257-ben egy mandorla alakú pecsétet (vö. 1256: DL 56 724.) egy 45 mm-es körpecsétre, majd 1325–1328 között egy újabb, szintén 45 mm átmérőjű körpecsétre (Takács, Káptalanok és konventek 96.). Nem tudjuk, hogy itt melyik 45 mm-es pecsét került rá, de az átírt levélben Byr-i Kundakur fia Domonkos és Byr-i Miklós

osztzkodtak Byr-i, Durug-i és Mortun-i birtokrészeik felett. Béri Miklós 1249–1273/75 között bukkan fel (1249: Dorogi Miklós néven, W. VII. 289–290.; 1273/75: Szőcs, Árpád-kori országbírók 125. sz.; további datálatlan oklevelekben I. Reg. Arp. 2719. sz.; DF 253 116.; DF 253 118., 253119.), 1311-ben már a lánya is özvegyasszony volt (A. III. 206. sz.). Másfelől az oklevelet Béri Miklós fia János, a fia íratta át, tehát a kiadása és az átírása között inkább csak néhány évtized telhetett el. Ez esetben, Miklós életideje alapján, a „régí pecsét” sokkal inkább az 1257 előtti sigillum lehet. I. még 351. sz.

1031

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé datálja a vasvári káptalan oklevelét: DL 93 961. (Festetics cs. lt.). A kiadvány összefügg a DL 104 751. jelzetű „Datum pro memoria” kiadvánnyal, és annak kiadási ideje alapján ez is biztosan Árpád-kori (legvalószínűbben 1276-ban kelt), I. DPM 67. sz.

103m

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé datálja a váradi káptalan oklevelét: DL 82 869. (Zichy cs. zsélyi lt. I. A. 23.) (K.: Zichy I. 48.). Az oklevél, az ott felbukkanó Gutkeled nb. Mihály fia: (Várdai) Aladár életideje alapján (vö. Engel, Genealógia, Gütkeled nem 5. Sárvármónostori ág 10. tábla: Várdai) szinte biztosan Árpád-kori.

103n

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé datálja M. (Mihály) mislyei prépost kiadványát: DL 84 253. (SNA. Bárczay cs. lt. I. 26.) (K.: Reg. Slov. I. 127. [239. sz.]). Az oklevél 1288–1295 között kelt, mert összefügg Aba Amadé nádor ezen évek alatt kiadott leveleivel, I. Szőcs, Nádori intézmény 266–267. (9–10. sz. és kommentárjuk).

103o

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé datálja „D. almádi apát” oklevelét: BFL. Konventi lt. Caps. 65. A. (DF 206 997.). Ilyen kezdőbetűs apát nem volt I. Károly uralkodása alatt, és az Árpád-kor folyamán is csak egyszer, 1273-ban (Dama, I. ZsO. V. 793. sz.). Mivel 1272-ben még Miklós, 1274-ben pedig már Herman volt az almádi apát (1274: Reg. Arp. 2519. sz.), így valószínűleg ez a kiadvány is 1273 körül kelt. A szakirodalomban felbukkanó „III. András-kori D[omokos] apát” (vö. P. XII/B. 315.) tévedés lehet, a hivatkozott Nagy Imre közöl ugyan egy másik oklevelet D. almádi apáttól, amely nevet „valószínűleg” Domonkos apátnak oldhatunk fel szerinte, de nem datálja III. András korára, I. Nagy, Almádi konvent 62–63. Vélhetően az is Dama kiadványa, 1273 körülől.

103p

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé datálja Joachim ugoicsai ispán levelét: DL 47 924. (Múz. Ta. Szalay) (K.: C. Tóth, Ugocsa m. I. sz.). Az oklevél valószínűleg Árpád-kori, vö. Zsoldos, Archontológia 215.

103q

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé keltezi bizonyos „királyi bírák” levelét: DL 57 974. (Soós cs. lt. 206.) (K.: Karácsonyi, Lónyay 67.). Az oklevél 1290–1295 között kelt, és valójában Zemplén megye szolgabírái adták ki, tehát megyei oklevél. Vö. Zsoldos, Arc-hontológia 235.; a keltezésre: Szőcs, Kirendelt alországbírók 494–495.

103r

DL-DF adatbázis 1290–1310 közé datálja „János mester választott bíró” oklevelét: DL 94 026. (Festetics cs. lt.). A kiadó Héder nb. Kőszegi János, aki 1300-tól már örökös nádori címet viselve mindvégig nádornak titulálta önmagát, az itt olvasható „Nos magister Johannes” intituláció tehát még az Árpád-korra mutat.

103s

DL-DF adatbázis 1280–1310 közé datálja a vasvári domonkos konvent oklevelét: SZPL. Székeskáptalan Magánlt., Vasvári kápt.: Rendezett iratok I. 9. (DF 279 074.) (K.: HO. IV. 94–95.; Bgl. II. 320–321. R.: Szombathely 41–42. [47. sz.]). Az oklevél – mivel 1298-ban azonnali átírása is készült – szintén 1298-ban kelt (vö. HO. IV. 95–97.; Bgl. II. 319–320.; Szombathely 41–42. [47. sz.]).

103t

DL-DF adatbázis 1280–1310 közé datálja Donch mester oklevelét: SNA. Kubinyi cs. olaszdechtári ága lt. 24. I. (DF 259 242.) (K.: Reg. Slov. I. 410–411.). A kora újkori másolatban fennmaradt, valójában 1312. jan. 25-én kelt oklevelet I. A. III. 225. sz.

104. (1260-as évek–1310)

Othyaz ismeretlen tartalmú oklevele.

Eml.: Bebek Detre nádor 1398. jún. 17. DL 42 677. (Múz. Ta. Vétel 1877.)

K.: Zala II. 285.

Megj.: Az 1398. évi oklevélben átírt és említett többi diploma alapján világos, hogy a mondott Othyaz Hahót nb. Buzád fia Atyusszal azonosítható. Életidejére, s így az oklevél lehetséges keltére I. 92. sz. megj.

105. (1297–1328. [1310 k.]) szept. 21., Majtény

Ismeretlen oklevéladó [Borsa nb. Kopasz?] kéri a váradi káptalant, hogy küldje ki tanúját ... Ivanka comes ... Miklós fia Wrđug (dict.) János az ő Egged birtokát ... D. in Mohthyn, in fe. B. Mathey ...

Á.: váradi egyház, 106. sz.

R.: Erdődy 75. sz.

Megj.: Az átíró oklevél nagy része (köztük a jelen kiadvány intitulációja) olvas-
hatatlan. Az egyetlen biztosan beazonosítható szereplő Gutkeled nb. Miklós

fia (Ördög) János, aki 1313 után tűnik el a forrásokból (vö. Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 2. tábla: Diószegi [Dobi]). Az említett Ivánka vagy Gutkeled nb. Kozma fia Ivánkával, vagy Odun (Adony) fia Ivánkával azonos (Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárhidi), előbbi a rozgonyi csatában esett el 1312 nyarán, utóbbi 1327–1329 között halt meg, 1329 szeptemberében már nem élt (l. a 143. sz. megj.). Így – a napi keletet is figyelembe véve – az oklevél keltének biztos felső határa 1328. Megjegyzendő, hogy a szöveg említi az „Egged” nevet, ami a család nemzetségi monostorára, Egyedmonostorra és a hozzá tartozó Egyed birtokra utal. A monostor birtoklásáért többször volt per az itteni felek közt, 1275-ben, majd 1278-ban is egyezsége jutottak, és a 13. század folyamán többször is előkerült a monostor és a birtok ügye, utoljára 1297 áprilisában. Ekkor Ördög János helyett még az apja, Miklós lépett fel (Erdődy 65–66., 75., 80., 89., 104. sz.). 1309–1310 folyamán új viszály robbant ki a nemzetség két ága között, részint Egyedmonostor okán, részint más ügyben (a viszály történetét ismerteti Zsoldos, Adorján 160–164.). Ekkor már következetesen Miklós fia Ördög János képviseli a maga ágát a nagybátyjai mellett (Erdődy 128–134. sz. Ezen ellentéthez kapcsolódhat az Erdődy 127. sz. is). Mivel itt Jánost említik, a kiadás alsó időhatára 1297. Hogy pontosan miről szól az ügy, nem egyértelmű, de vélhetően az 1310 körüli viszálysorozathoz kapcsolódik, és ez is ekkortájt kelt. Az oklevél kiadójának a neve nem látható, R. szerint – a majtényi kelethely miatt – Szatmár megye hatósága. Majtény tényleg gyakran szolgált a megye gyűléseinek helyszínül, de csak az 1330-as évektől kezdve (Szatmár m. passim), és nem világos, hogy egy Bihar megyei birtok és monostor ügyét miért Szatmár megye hatósága intézné. Mivel az 1310 körüli viszályt következetesen Borsa nb. Kopasz nádor igyekezett elrendezni, ezért a kiadót kérdőjelesen vele azonosíthatjuk.

106. (1297–1328. [1310 k.], szept. 21. u.)

A váradi egyház káptalanja jelenti ...-nak [Kopasz nádornak?], hogy teljes terjedelemben átírt parancslevele értelmében kiküldte tanúként ... a ...-i [váradi?] egyház Mindenszentek-oltárának igazgatóját (rector altaris OO. SS. de ecclesie ...) ... visszatérve elmondták, hogy ... Já[nos] ...-i Egged ...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2071. Erősen vízfoltos hártván, szövege nagyrészt olvashatatlan. Hátoldalán záropecsét foltjának nyoma.

R.: Erdődy 76. sz.

Megj.: A kelte a benne átírt parancslevél alapján, l. 105. sz.

107. (1295–1311.) jan. 20., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy Ötvenedvasárnapra (ad domin. prox. an. Carnisprivium) halasztotta azokat a pereket, amelyet egyrészt Herbord fia Benedek viselt Zebene-i Sándor fiai: Lőrinc, Gergely, István és Tamás, továbbá ue. Lőrinc fiai: László és Miklós ellen, másrészt Marcell fiai: Antal és Sebestyén, továbbá a mondott Benedek folytatott jan. 20-án (in quind. Epiph.) a színe előtt. D. in Wysl, in quind. supradict.

E.: DL 75 228. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 96.) Vízfoltos hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét darabjai.

K.: Reg. Pal. 344. sz. (R. is)

R.: DPM 297. sz.

Megj.: Az ügy előzményeként l. 97–98., 101. sz., folytatásként a 110. sz. Az oklevél hátulján Aba Amadé 1295-től használt pecsétjének a töredéke látható, ami a kiadót is beazonosítja (az idézett oklevelekkel együtt), és a kiadási időt is leszűkíti.

108. (1290–1311.) jan. 26.–febr. 1.

A Lelez-i prépost és konvent Amadé (O.) nádorhoz. Megkapták a levelét, hogy adják egy emberüket a nádor embere: Pouka fia Pál comes mellé, aki Potok településen (villa) idézze meg Miklós bírót, illetve Lukács, és Zenthés fia Domonkos ugyanonnan való polgárokat (concivis) a nádor színe elé Tamás fia László ellenében, akinek a kezesei (fideiussores). A konvent a parancslevélnek megfelelően kiküldte emberét a nádori emberrel, akik elmondták, hogy a febr. 2. (Purif. B. virg. Marie) előtti szombaton a mondott helyen megidézték a nádor elé Miklóst, Domonkost és Lukácsot, az idézés quindena-ját szabva nekik megjelenésre László ellenében. D. sabb. prox. an. Purif. B. virg.

E.: DL 57 993. (Soós cs. lt. 215.) Szakadt és vízfoltos hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgymegjelölés, és befűzött hártyaszalagon zárópecsét viaszmaradványai.

K.: Reg. Slov. I. 362.

Megj.: A kiadás (indoklás nélkül) 1311. jan. 30-ra keltezte az oklevelet, magunk semmi jelét nem látjuk, hogy ebben az évben kelt volna. Baksa nb. Tamás fia László 1290–1329 közötti forrásokban bukkan fel (l. DPM 341. sz. megj.), Póka fia Pál pedig 1296-os és 1300-as kiadványokban (Reg. Arp. 4071. sz.; Reg. Pal. 320. sz.), így az oklevelet csak Amadé nádor személye keltezi, bár az oklevél jellege inkább a századforduló környékére, vagy a 14. század első évtizedére utal.

109. (1304 k.–1311.) jan. 21–febr. 14., Ramocsa

Sándor mester Zobolch-i comes és ugyanezen megye (provincia) 4 szolgabírája tudatja, hogy Komoro-i Roland fia Sándor az Esto mihi-vasárnap előtti szombaton megjelenni tartozik a színük előtt válaszádsra Karaz-i Mihály ellenében. Sándor nevében a jobbágya: Márk jelent meg, és az ura nevében vállalta az időpontot. Ezen Mihály azt is mondta, hogy ő megidézte Sándor Komoro faluját és falunagyát is, de azok nem jöttek el és nem is küldtek senkit. D. in villa Ramacha, sab. prox. an. domin. Circumdederunt.

E.: DL 82 829. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 44.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét viaszmaradványai.

K.: Z. I. 119–120.

R.: Piti, Szabolcs m. 14. sz.

Megj.: Karászi Sándor fia Sándor kimutathatóan 1308 márciusa és 1310 júliusa között volt Szabolcs megye alispánja, igaz, hivatali utódja csak 1316-ban bukkan fel. Mivel a Borsák szolgálatában állt, ezért az ispánok sorából következően 1300 után nyerte el hivatalát (Piti, Szabolcs m. 11.), és Szabolcs megyére a Borsák legkésőbb 1304-ben már kiterjesztették befolyásukat (ekkor Borsa Kopasz embere intézkedik egy ottani birtokügyben: 14. sz.; l. még Zsoldos, Borsa 28–29.). Valószínű azonban, hogy 1311–1312 folyamán már nem ő volt az alispán, mert az ottani oklevelek nem utalnak (még csak jelző nélküli „comes” formában sem) e titulusára (1311. márc. 14.: A. III. 24. sz.; 1312. jan. 15.: A. III. 220. sz.). A felső időhatár így legkésőbb 1311 lehet (de valószínűbb, hogy 1310). A kiadás alsó időhatára nem húzható meg egyértelműen, elvileg lehet korábbi, mint 1308 (Sándor első datálható felbukkanása szabolcsi alispánként), de nem valószínű, hogy jóval 1304 elé ki lehetne tolni.

110. (1295–1311.) jan. 29.–febr. 25., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy korábbi levele szerint hamvazószerda nyolcadán jelenjenek meg a színe előtt egyik részről Sándor fiai: Lőrinc, Gergely, István és Tamás, továbbá Zebene-i László és Miklós – akik közül és nevében Gergely és László volt jelen –, másik részről pedig Herbord fia Benedek, és Pank-i Marcell fiai: Antal és Sebestyén – akik közül és nevében Antal jelent meg –, és mivel a perük már régóta húzódik, akkor végső döntés lesz az ügyükben. D. in domin. Exurge, in villa Wysl.

E.: DL 75 229. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 97.) Vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét darabjai.

K.: Szöcs, Nádori intézmény 272–273. (17. sz.) (R. is)

R.: DPM 298. sz.

Megj.: Az ügy előzményeként l. 97–98., 101., 107. sz. Az oklevél hátulján Aba Amadé 1295-től használt pecsétjének a töredéke látható, ami az idézett oklevelek mellett a kiadót is beazonosítja, és a kiadási időt is leszűkíti.

111. (1310–1311.) márc. 20–28.

Beke Comarun-i comes és a 4 bíró tudatja, hogy azt a pert, amit az uruk: Máté (M.) királyi tárnokmester udvarbírájának: István comes-nek az oklevele értelmében Sebestyén comes folytatott volna a nepos-ai, azaz Milertu-i Pousa fiai nevében böjtközép nyolcadán Jakab mester fiai: Miklós és Zumur ellenében Milertu föld becsértéke és haszonvételei miatt, az ország fenyegető zavarai és viszályai miatt a felek akaratából pünkösdi nyolcadára halasztották. E napon az István oklevelében foglaltak szerint kötelesek kimenni a mondott földre, majd az ott leírtak szerint cselekedve a terminus nyolcadán M[áté] mester vagy István comes színe elé visszatérni. D. sabb. an. oct. medii Quadr. predict.

E.: DL 62 136. (Kisfaludy cs. lt. 58.) Vízfoltos hártmán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 325.

R.: Reg. Slov. I. 328. (753. sz.)

Megj.: Az itteni persorozat ismert oklevelei 1309–1311-ből valók (l. 78. sz. megj.). Az oklevél összefügg a 119. sz., pünkösdi nyolcadára datált oklevéllel, amely szinte szóról szóra ismétli meg az itteni szöveget, új határidőket adva. Csak nb. Máté 1309. okt. 11-én még nádor volt (A. II. 758. sz.), 1310. febr. 2-án már viselte az I. Károlytól kapott tárnokmesteri címet (A. II. 830. sz.). Utolsó biztosan datálható felbukkanása 1310. okt. 4-re tehető (A. II. 967. sz.), 1310. decemberében már csak „Máté mesternek” nevezik, és 1311. ápr. 16-án már bizonyosan más volt a tárnokmester (A. II. 1000., 1015–1016. sz.; A. III. 39. sz.). Karácsonyi János 1310-re datálta a kiadványt (Karácsonyi, HH. 166–167. [260. sz.]), Engel Pál pedig 1311-re a benne olvasható „közelgő háború és viszály” kitétel miatt, mert ez „sokkal pontosabban megfelel a körülményeknek” (Engel, Ország újraegyesítése 96. 27. jegyz.). Archontológiailag kizárólag az 1310-es év jöhet szóba, mert az ügy folytatását jelző pünkösdi nyolcadán kiadott oklevél is tárnokmesternek címezte Mátét, pedig 1311. áprilisában már más viselte e tisztséget. A szövegben pedig nem említene kifejezetten háborút, csak általánosabban zavarokat („propter inminens regniurbationem et discordiam”), aminek nincs feltétlen kényszerítő ereje arra, hogy az 1311-es konkrét háborús fenyegetéssel kössük össze. Tény ugyanakkor, hogy a pünkösdi utánra datált oklevél szövege olyan nagyfokú hasonlóságot mutat ezzel, hogy bizonyosan ennek a szövegét használták fel kissé átalakítva, amikor ott a pert hasonló feltételek mellett tovább halasztották, és elképzelhető, hogy Máté tartományába még nem jutott el a hír, hogy Károly megfosztotta őt a tárnokmesteri méltóságtól (vagy szándékosan nem tekintették legitimnek a lépést), a tárnokmesteri cím ezek miatt, a „hivatalos” archontológiával szemben is bekerülhetett a szövegbe. Bár a „zavarok és viszály” emlegetése jelen tudásunk szerint (!) tényleg az 1311. évre illene jobban, a megfogalmazás közhelyszerűsége, és a júniusi oklevél archontológiai ellentmondása inkább az 1310. évre mutat.

112. (1288–1311.) márc. 11.–ápr. 8., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé bírósága] tudatja, hogy Iruzlaus fia Dénes mester és Ite fia Mochk köteles a virágvasárnap előtti péntekre a színe elé állítani az ő emberét, ti. Dénes és Mochk poroszlóját: Pétert, aki Fekete (Niger) Péter serviens-e, továbbá Simon várnagyot (maiozem castri), és Zokol-i Marcell fia Istvánt, az Wyvar-i comes emberét. Az odaállítottak kötelesek megerősíteni, hogy Márton fia Fábián 10 disznót vásárolt Barcha-ban János fiaitól: Illéstől, Miklóstól és Henriktől, továbbá azt, hogy Dénes és Mochk megidézte az oklevéladó színe elé Edus-t és Moytha fia Moys-ot. D. in Wysl, in domin. Iudica.

E.: DL 75 220. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 57.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 325.

R.: Szócs, Nádori intézmény 273. (18. sz.); DPM 300. sz.

Megj.: A szereplők a 13–14. századra kelteznek az oklevelet, a vizsolyi kelet helye ekkor Aba Amadé nádor bíróságára utal, ahol többnyire a bírái, ritkán maga a nádor ítélezett. Az említett Mojta fia Mojs 1311 júniusában már nem élt, Márton fia Fábián pedig 1288-ban még kiskorú volt, egyébként is ezután indult Amadé vizsolyi bírósága. Az elmosódott pecsét folt mérete, és így a kiadó személye nem állapítható meg, ezért a kelet nem szűkíthető le jobban.

113. (1295–1311.) ápr. 17–23., Gönc

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé] tudatja, hogy korábbi oklevele szerint egyik részről Iruzlaus fia Dénes mester a maga és Miklós nevű fivére nevében, továbbá Ite fia Mochk a maga és János nevű fivére nevében, másik részről pedig a személyesen megjelenő Barcha-i Illés, Miklós, Henrik, Edus és Moys közbecslőket (estimatores) vettek magukhoz Márton fia Fábián Felbarcha nevű földjének a felbecslése céljából. Végül arról számoltak be, hogy a közbecslők a 2 ekényi földet 8 márkára becsülték, amiből a Barcha-i nemesek két márkát fizessenek ki Sándor fia Demeter színe előtt az ápr. 24. (fe. B. Georgii mart.) utáni csütörtökön vagy új dénárokból, vagy azok értékével egyező becsértékben. Ezután Iruzlaus és Ite fiai pünkösdi quindena-jáig kötelesek királyi oklevéllel és az egi káptalan oklevelével megerősíteni a földet a mondott nemeseknek, és ha a megerősítő okleveleket át tudják adni Illés comes-nek és a többieknek, akkor azok ugyanaznap a fennmaradó 6 márkát is kifizetik ugyancsak új dénárokból, vagy azok értékével egyező becsértékben. Ha pedig nem tudják átadni a megerősítő okleveleket, akkor ugyanaznap fizessék vissza a mondott nemeseknek a 2 márkát. D. in Gunch, sabb. prox. an. fe. B. Georgii.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 22. **Fk.:** DL 84 230. Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és befűzött szalagon zárópecsét darabjai.

K.: DPM 301. sz. (R. is)

Megj.: A jelen ügygel összefüggésben l. 114. sz. A gönci kelethely Aba Amadé személyes bíróságára utal, és a hátoldali pecsétmaradvány Amadé 1295-től használt sigillum-ával egyezik. Az oklevelet a pecsét használati ideje keltezi.

114. (1288–1311.) ápr. 8.–máj. 6., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé bírósága] tudatja, hogy mikor per támadt Márton fia Fábián Felbarcha nevű földjének az ügyében egyik részről Barcha-i Illés, Miklós, Henrik, Edus és Moys, másik részről Iruzlaus fiai: Dénes és Miklós, és Ite fiai: Mochk és János között, akkor Cassa-i Herbord fia György serviens-e: Kuka (dict.) György az ura nevében azt állította, hogy Felbarcha hozzá tartozik, és erről oklevelei vannak. Ezek bemutatását elvállalta a hűsvét nyolcadát követő szerdára, ám amikor elérkezett e határnap, akkor nem mutatta be azokat, pedig törvényesen várták. D. in Wysl, 5. die termini. supradict.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 10. 3. **Fk.:** DL 84 237. Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét halvány foltja.

K.: Szócs, Nádori intézmény 273–274. (19. sz.) (R. is)

R.: DPM 302. sz.

Megj.: A szereplők a 13–14. századra kelteznek az oklevelet, a vizsolyi kelethely ekkor Aba Amadé nádor bíróságára utal, ahol többnyire a bírái, ritkán maga a nádor ítélkezett. Az említett Mojta fia Mojs 1311 júniusában már nem élt, Márton fia Fábián pedig 1288-ban még kiskorú volt, egyébként is ezután indult Amadé vizsolyi bírósága. Az elmosódott pecsétfolt miatt nem megállapítható, hogy a nádor vagy egy albirája adta-e ki. Az itt olvasható ügy talán összefüggésben áll a 113. sz. oklevéllel, amit 1295 után adtak ki, de a bizonytalan kapcsolat miatt a tágabb kiadási időt tüntettük fel.

114a

DL-DF adatbázis 1307–1311 közé, máj. 13-ra keltezi az erdélyi káptalan megcsonkult oklevelét: DL 30 594. (EOKL. GYKOL. Centuriae 6.). A hiányzó részek, így a pontos évszám (1312. ápr. 19.) az 1371. okt. 4-i átírás (DL 30 102.) alapján pótolható. Regesztáját l. A. III. 269. sz. (csak átírás alapján) és EO. II. 197. sz. (eredeti és átírások alapján).

115. (1301–1311.) máj. 1–28.

A Jazov-i konvent és prépost jelenti urának: Amadé nádornak, hogy megkapták albirájának: Pálnak a levelét, amelyben az utasította őket, hogy adják tanújukat Illés fia Márk nádori ember mellé, aki idézze a nádor külön jelenléte elé (ad vestram specialem presentiam) Benedek fia Péter comes-t és fivérét: Izsépet, továbbá Ethened fiait: Lászlót, Illést, Moch-ot és Bychke-t Bogomer fia Serephil ellenében. A konvent ki is küldte emberét, aki a nádori emberrel visszatérve arról számolt be, hogy Rogate-vasárnapon (in domin. vocem iocunditatis) kimenve

megidéztek a nevezetteket Seraphin ellenében Rogate-vasárnap quindena-jára a nádor külön jelenléte elé Sempse birtok ügyében. D. in crast. ipsius dominice.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 15. **Fk.:** DL 84 217. Hátoldalán azonos kéztől címzés, tárgymegjelölés, és záropecsét foltja.

K.: HO. VII. 360–361.

R.: Reg. Slov. I. 336. (775. sz.); Reg. Pal. 327. sz. (Pál albíró leveléé)

Megj.: 1290–1300 folyamán (1300 novemberében is) János volt Amadé nádor albírja (Reg. Pal. 317–318., 321. sz.), 1305 februárjában már Pál (A. I. 706. sz., vö. A. III. 790. sz.). Az oklevél így mindenképpen 14. századi, felső határa Amadé nádor halálának az éve. Lásd még az ügy folytatását: 118. sz.

116. (1311.) máj. 29., Patak vára alatt

[I.] Károly király (H) tudatja, hogy a színe előtt máj. 25-én (f. III. prox. an. fe. Pent.) a maga és fivérei nevében megjelenő Kis (Parvus) Jób fia Domonkos kötelezte magát, hogy a szintén személyesen jelenlévő Roland fia Sándornak okozott pusztítások, gyújtogatások és foglyul ejtések miatti károk ügyében kész minden elégtételt megadni, amit a király kápolnájában aug. 1-jén (in oct. B. Jacobi ap.) a következő fogott bírák rendelnek majd: Domonkos részéről Simon fia Péter és Zolouch fia Mihály, Sándor részéről pedig Keleed fia Péter és Batka-i András. Ha az ítéletet valamelyik fél nem fogadná el, akkor aug. 27-én (in oct. S. regis Stephani) Kopasz (K.) nádor előtt jelenjenek meg végső válaszádsra, 14 márka büntetés lefizetése mellett. D. sub castro Patak, in vig. Pent.

E.: DL 82 741. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 47.) Hártován, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és rányomott záropecsét foltja.

K.: Z. I. 120–121.; Zempléni közokiratok II. 296–297. (Ford. is)

R.: Reg. Slov. I. 258. (566. sz.)

Megj.: Az ügy előzménye a váradi káptalan 1311. febr. 27-i levele (A. III. 20. sz.), l. még Engel, Ország újraegyesítése 96–97. 34–35. jegyz.; Spekner, Buda 142. 770. jegyz.

117. (1301–1311.) máj. 5.–jún. 1., Szentmárton mellett

Ugrin mester, bácsi, szerémi (Sirmiensis), Volko-i és Pasaga-i comes levele a Volko-i alispánnak (curialis comes), a 4 szolgabírónak, várnagyoknak és hadnagyoknak. Márton bán fia Miklós officialis-a: Drugauch fia Péter comes azt állította, hogy amikor az ura parancsára Wlkovar(~Wlkowar)-ba ment a címzettekhez, ők ott a lovát elvették, és csak kezesség ellenében adták vissza. Ezért Ugrin megparancsolja nekik, hogy tudják meg: Péter csakugyan a mondott Miklós officialis-a-e, és ha igen, akkor a lovat a kezesek megterhelése nélkül adják neki vissza. Megparancsolja azt is, hogy a mondott Miklós fivérei: Pál vagy Imre tette

miatt (pro facto) Miklós serviens-eit és jobbágyságait ne zaklassák. D. prope Sanctum Martinum, in crast. Asc. d.

E.: DL 93 936. (Festetics cs. lt.) Szabálytalan alakú hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés és gyűrűspecst foltja.

Megj.: Az Ugrin címében jelzett négy megye egyedül egy 1303 szeptemberi kiadványban bukkan fel (A. I. 437., 442. sz.). A pozsegei ispáni címet 1297-től III. András haláláig Morosini Albert birtokolta (Zsoldos, Archontológia 181–182.), így a kiadás alsó határa 1301. Ugrin 1311-ben halt meg, közelebbről ismeretlen időpontban. Némi támpontot még az adhat, hogy Márton bán itt is említett három fia (l. még 1301. máj. 23.: A. I. 47. sz.) közül 1308. szept. 1-jén már csak Pált és Imrét említették, mint akiknek egy birtokot elzálogosítottak (A. II. 432. sz.). Lehetséges, hogy Miklós ekkor már nem élt, bár ez nem túl szilárd támpont, hiszen Pál és Imre a testvérük nélkül is zálogba vehetett egy birtokot.

118. (1301–1311.) máj. 13.–jún. 9., Regéc

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy Benedek fia Péter, akinek a nevében serviens-e: László jelent meg, ennek a fivére, a személyesen megjelenő Izsóp, továbbá Ethened fia Illés, akinek a nevében Pouca, ill. László, akinek a nevében László, továbbá Mogh, akinek a nevében Imre, ill. Bychke, akinek a nevében pedig Miklós, ezek serviens-ei jelentek meg, kötelesek ott lenni a színe előtt a pünkösöd 22. napját megelőző szombaton Bogomer fia Serafin ellenében végső válaszára. D. in Regwech, sabb. prox. an. oct. Pent.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 57. **Fk.:** DL 84 241. Enyhén vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecst foltja.

K.: HO. VII. 361.

R.: DPM 273. sz.

Megj.: A per előzményeül szolgáló levél (115. sz.), amely szerint a feleket Aba Amadé nádor külön színe elé (ad ... specialem presentiam) idézték meg az itt is megjelölt határnapra, elárulja a jelen oklevél kiadóját. Abban Pál nádori albíró is említik, ez alapján azon (és így a jelen) oklevél legtagabban 1301–1311 közé tehető. Van Amadénak egy datálatlan oklevele, ami máj. 5-én szintén Regécen kelt, valószínűleg ugyanabban az évben adták ki, mint a jelenlegit. Azt a kiadások és regeszták indoklás nélkül 1307-re teszik (vö. A. II. 161. sz. és az ott jelzett adatok). Mivel azonban ez bizonytalan évmegállapítás, így az okleveleket tagabban, 1301–1311 közé tesszük. Részletesebben adatolva l. még DPM 273. sz. kommentárját.

119. (1310–1311.) jún. 7–15.

Beke Comarun-i comes és a 4 bíró tudatja, hogy azt a pert, amit az uruk: Máté (M.) királyi tárnokmester udvarbírájának: István comes-nek az oklevele értelmében Sebestyén comes az ő nepos-ai, azaz Mylertu-i Pósa fiai, továbbá Miklós nevében folytatott volna pünkösdi nyolcadán Jakab mester fiai: Miklós és Zumur ellen Milertu föld becsértéke és a vizekhez és egyebekhez kapcsolódó haszonvételei miatt, az ország fenyegető zavarai és viszályai miatt a felek akaratából aug. 1-jére (ad oct. B. Iacobi ap.) halasztották. E napon az István oklevelében foglaltak szerint kötelesek kimenni a mondott földre, majd az ott leírtak szerint cselekedve aug. 27-én (in oct. S. regis Stephani) M[áté] mester vagy István comes színe előtt megjelenni, ha csak időközben fogott bírák által nem tudnának kiegyezni. D. 2. die oct. Pent.

E.: DL 62 132. (Kisfaludy cs. lt. 51.) Szakadozott hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 290.

Megj.: A keletre l. a 111. sz. megjegyzését.

120. (1288–1311.) máj. 20.–jún. 17., Gönc

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé] elrendeli, hogy Gábor fiai: Tamás comes, János comes és Miklós mester – akiknek a nevében a serviensük: Chyzer jelent meg – adjanak végső választ júl. 29-én (36. die B. Johannis Bapt.) Aladár fiai: László és Prebard ellenében – akik közül László jelent meg a maga és fivére nevében –, és ugyanezen a napon fizessék meg azt a bírságot is, mivel pünkösdi nyolcadán nem jelentek meg, és a mondott serviensük sem adott feleletet Lászlóéknak. D. in Gunch, in oct. Pent.

E.: DL 82 904. (Zichy cs. zsélyi lt.) Hártján, hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Z. I. 116.

R.: Reg. Pal. 340. sz.; DPM 304. sz.

Megj.: Az itteni szereplők a 13–14. század fordulóján éltek (l. Engel, Genealógia, Káta nem 3. tábla: Csarnavodai [Surányi]; Gútkeled nem 5. Sárvármonostori ág 10. tábla: Várdai), és a gönci kelethely Aba Amadé nádor bíróságára utal. Kiadási időként csak Amadé gönci bíróságának működési ideje adható meg.

121. (1308–1311.) máj. 29.–jún. 18., Esztergom

Tamás esztergomi érsek és örökös comes levele Johanca~Johancha fia István mesterhez. Tudatja, hogy a király megparancsolta levelében, hogy ő, vagy az ország más püspöke közönsen ki bárkit az egyházi birtokok, tizedek, vámok bitorlása, és más jogtalanságok miatt, és a kiközösítettet nem lehet feloldozni sem a halálakor, sem az otthonára vonatkozólag. Mindezek alapján kéri a címzettet, hogy a

Zeuleus-i plébános és egyház tizedeihez és egyéb jogaihoz ne nyúljon, hanem engedje, hogy a plébános kapja meg azokat. Ha másképp cselekedne, akkor Tamás, vagy Magyarország (U) más püspöke az apostoli szék által küldött legátus ítéletén felül az ilyen bitorlókat kiközösítéssel is sújtja, és ezt a címzett ellen is ki fogja hirdetni a királyi udvarban és minden más alkalmas helyen. D. Strigonii, in fe. Corp. Christi.

E.: DL 56 598. (Kállay cs. lt. 1300. 44.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

R.: Kállay I. 102. sz.; SZR. 708. sz.

Megj.: A pápai legátusra való utalás alapján az oklevél Gentilis magyarországi működésének idejére datálható (1308–1311), mert a másik pápai legátus, Boccasini Miklós ittléte (1301–1303) nem esett egybe Tamás esztergomi érsek hivatalviselési idejével (1305–1321, vö. Engel, Archontológia I. 63.).

122. (1288–1311.) máj. 27.–jún. 24., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé bírósága] tudatja, hogy Wid fia Heym az elmondása szerint abból a 6 márkányi összegből, amellyel neki Márton fia Fábián tartozott, és amiért Fel Balcha [ꝛ: Barcha] nevű birtokát neki elzálogosította, 2 márkát javakban (rebus) Moytha fiaitól: Edus-tól és Moys-tól a kérésükre átvett. D. in Wysl, in quind. Pentecost.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 20. **Fk.:** DL 84 229. Vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Szöcs, Nádori intézmény 274–275. (20. sz.) (R. is)

R.: DPM 306. sz.

Megj.: A szereplők a 13–14. századra kelteznek az oklevelet, a vizsolyi kelethely ekkor Aba Amadé nádor bíróságára utal, ahol többnyire a bírái, ritkán maga a nádor ítélkezett. Az említett Mojta fia Mojs 1311 júniusában már nem élt, Márton fia Fábián pedig 1288-ban még kiskorú volt, egyébként is ezután indult Amadé vizsolyi bírósága. A hátoldali pecsétfolt mérete és töredéke nem egyezik Amadé nádor egyetlen sigillum-ával sem, így valamelyik bírója volt a kiadó. Hivatkozásokkal l. DPM 306. sz. kommentárját.

123. (1311. máj. vége–jún.)

[Tamás] esztergomi érsek és örökös comes levele Péter mesterhez, a gömöri (Gume[riensis]) főesperesség egyházkormányzójához (administrator): [megkapta] Gentilis, Hegyi Szent Mártonról címzett bíborospaptól és szentszéki [követtől] a legutóbbi áldozósütörtök (Asc. d. prox. preteritum) utáni [szombaton kiadott leveleit és egyéb iratokat, amiket átírva továbbít Péternek]: Gentilis két 1311. máj. 22-i levele, [Tamás esztergomi érsek?] 1311. jún. 20-i levele, és a Gentilis által tartott, 1308. dec. 3-án kihirdetett zsinati határozat 8. cikkelyének másolata.

E.: VÉFL. Oklevelek. Litt. Mancae 11. (DF 283 106.) és Egyházmegyei Levéltár, Győr. Győri Püspökség Levéltára, Varga Ferenc simasági esperes által feltalált iratok 4. (DF 287 827.) Az oklevél két darabja két külön jelzet alatt található, az első kb. 1/3 része hiányzik. A megmaradt két másik harmadrész kopott és szakadozott hártján, függőpecsétje zsinórostól hiányzik.

Megj.: Az átírt oklevelek regesztáit l. A. III. 63. és 64. sz.; A. III. 84. sz.; A. II. 501. sz. (Acta Gent. 280–281.). A csonka oklevél különféle, az elbitorolt egyházi javakkal kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz. Gentilis 1311. máj. 22-i pozsonyi rendelkezéseit (a korábbi budai zsinat végzéseivel), amit a főpappal közösen hozott, minden egyházmegye főpapja továbbíthatta kihirdetés céljából a főespereseinek. A kiadvány egyáltalán nem tartalmaz záró részt (az utolsó átírt tétellel ért véget), de kiadási ideje közel eshetett a máj. 22-i rendelkezésekhez. A 3. oklevél kiadási helye Esztergom, kiadója talán Tamás esztergomi érsek, mert Gentilis ekkor Pozsonyban tartózkodott (hiányos regesztája A. III. 84. sz., a két töredék alapján teljesebb regeszta adható: [Tamás esztergomi érsek?] utasításítja [a címzettet], hogy az egyházakhoz tartozó birtokok és egyéb jogok elfoglalásáról és bitorlásáról szóló rendelkezéseket az egyházmegyéjében minden vasárnapon és ünnepen egészen ...-ig az összes plébános, apát és pap szóról szóra, ahogy itt is olvasható, hirdesse ki: következik az 1308. évi budai zsinat 8., júl. 14-én kihirdetett rendelkezésének a másolata, l. Acta Gent. 280–281., reg.: A. II. 501. sz. 8. pont).

124. (1290-es évek–1311.) júl. 20.

A váradi egyház káptalanja tudatja, hogy a maga és fivérei nevében megjelent Drug fia László vállalta, hogy ő és fivérei mindenkitől szavatolják Kozmát (Cosmas) és fiát azon föld kapcsán, ami miatt közöttük pereskedés van, ha úgy esne, hogy Drug fiai elveszítik, Kozma comes pedig megtartja a földet. D. in fe. Elie prophete.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2058. Hártján, hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés, és zárópecsét maradványai.

R.: Erdődy 135. sz.

Megj.: Az említett Kozmának csak egy fiáról tudunk, Ivánkáról, így vele azonosíthatjuk a meg nem nevezett fiút, aki elesett az 1312. júniusi rozgonyi csatában (Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárthidi), emiatt az oklevél kiadásának felső határa 1311. Az alsó határ nem húzható meg pontosan, Kozma fia Ivánka 1307-ben bukkan fel először, (Vak) Drug fiai: László és fivérei 1291-ben (W. X. 69.). Ezek alapján az 1290-es éveket tekinthetjük alsó határnak.

124a

DL-DF adatbázis 1298–1311 közé, júl. 25. utánra datálja a csornai konvent oklevelét: DL 1498. (MKA. NRA. 1588. 17.) (K.: Bgl. II. 306.). A benne foglalt zálogügylet azonban – mint erre a kiadás kommentárja is rámutatott – mindenképpen 1298. ápr. 9. előtti, mert a keltezetlen kiadványban Osl nb. Sur 30 márkáért zálogosítja el Höflány (Heblen, Sopron m.) nevű birtokát meghatározott időpontra történő visszaváltással, míg 1298. ápr. 9-én 120 márkáért teszi meg ugyanezt (Bgl. II. 315.). Aztán 1301. október 26-án végrendelkezve a 120 márkáért elzálogosított birtokot a zálogbavevő fivérének is adományozta (A. I. 97. sz.), tehát a 120 márkás elzálogosítás volt a későbbi, 1301-ben is hatályos ügylet, a csornai konvent által rögzített zálogbatétel ez előtt kellett hogy történjen. Az oklevélre l. még A. III. 236. és 273. sz.

125. (1306–1311.) aug. 7., Várad

Kopoz nádor és a kunok bírása tudatja, hogy mikor Koroug birtok ügyében a színe előtt per támadt egyik részről Kis (Parvus) Kozma comes és fia: Iwanka mester, másik részről Odun fia Iwanka comes között ... a nádor úgy ítélte, hogy Cosmas comes mutassa be a földdel kapcsolatos okiratait a színe előtt, ami meg is történt. Ezzel szemben Iwanka comes ... a váradi püspök emberének neve alatt odarendelvé ... ugyanezen pap (sacerdos) a püspöke szavaival ... köteles odaállítani ... ugyanezen Máté pap (presbiter) ... állítása szerint Koroug föld ... nem vállalta, ezért a nádor úgy rendelkezett, hogy ... Cosmas és fia: Iwanka tartoznak a birtokot ... a pap kapcsán pedig így ítélte, hogy a határnap adása terén csalást követett el (falsarius in astando termino fuerit comprehensus). D. ... Waradini, in crastino B. Syxti conf.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2080. Hártájára vízfoltos és szakadozott, szövegének egy része nem olvasható. Hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 144. sz.

Megj.: Borsa Kopasz 1306 februárja és 1314 között volt nádor (Engel, Archontológia I. 2.), Kis Kozma fia Ivánka pedig 1312 júniusában elesett a rozgonyi csatában (Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárhidi), így az oklevél 1306 és 1311 közötti lehet. Megjegyzendő, hogy a jelen ügy vélhetően kapcsolódik ahhoz az ügyhöz, amiről a váradelőhegyi konvent 1307. máj. 18-i oklevelében olvashatunk, amiben szintén a jelen felek, illetve közelebbről nem tisztázva a váradi püspök pereltek Kórógy birtok miatt (Erdődy 123. sz.). Ez alapján a jelen oklevél leginkább 1306–1308 körülre tehető.

126. (1311.) aug. 14., Nyárhid közelében a Nyitra folyó mellett

[I.] Károly király (H) levele az egri káptalanhoz. Mivel hű bárói: Ugrin mester és Csák fia János mester kérésére a fiúutódok nélkül meghalt Meney-i Endre fia

Kunch két szerzett birtokát, ti. Wryn-t és Koplen-t Endre lányainak, Kunch nővéreinek adta, megparancsolja a káptalannak, hogy küldjék ki egy emberüket tanúságtételre Almagi-i Márk fia Péter királyi emberrel, aki a szomszédok jelenlétében bejárva régi határait, iktassa a birtokokat Endre lányainak, ha nem akad ellentmondó. Az esetleges ellentmondókat idézzék a színe elé, és levelükben írják meg neki az események menetét az ellentmondók nevével, az idézés és a megjelenés napjával együtt. D. iuxta fluvium Nytra prope Nyarhyd, in vig. Ass. B. virg. gloriose.

E.: SNA. Beniczky család pribóci lt. G. 2. 3. (DF 280 415.) Hátoldalán azonos kéztől címzés, és befűzött hártaszalagon zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: A birtokot megkapták Vencel királytól is a női rokonok 1304. ápr. 29-én (A. I. 594. sz., vö. 1304. [!] jún. 9.: A. I. 746. sz., keltére DPM 257. sz.). Vencel távozta után vélhetően Károllyal is meg akarták erősíteni az adományt, ami meg is történt. Az itt említett Csák nb. Pós fia Ugrin 1312-ben halt meg (vö. 1317. dec. 27.: A. IV. 670. sz., ami Ugrin halálának 6. éve). Károly ismert itineráriuma alapján 1304–1311 közöttől kizárható az 1307–1308. és 1310. év (Kádár, Harcban a koronáért II. 190–192.; Spekner, Buda 139–141.). Az 1304–1306., 1309. és 1311. év is elképzelhető pusztán az itinerárium alapján, Engel Pál az oklevelet feltételesen 1311-re tette, összekapcsolva az 1311 nyarán zajlott Csák Máté elleni hadjáratral (Engel, Ország újraegyesítése 96. 30. jegyz.). Bár ez a legvalószínűbb időpont, elméletileg a jelzett többi (a datációban fel sem tüntetett) év is elképzelhető sokkal kisebb valószínűséggel. Hogy 1304 és a jelen megerősítés között eltelt némi idő, az is mutatja, hogy 1304-ben a birtokokat még Endre özvegye és lányai kapták, itt pedig csak a lányai, tehát az özvegy időközben elhunyt.

127. (1295–1311.) aug. 15., Ungvár

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Aba Amadé nádor] tudatja, hogy Moytha fia Edus serviens-e: Zegun aug. 10-től (a fe. B. Laurentii mart.) 6 napon át várakozott a színe előtt János fia Egyed felperesre, aki nem jött el és nem is küldött senkit, ezért Egyed addig ne merészeljen új eljárást kezdeni, amíg a bírságot be nem fizette. D. in Wngwar, 6. die termini supradict.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 19. **Fk.:** DL 84 228. Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. V. 100–101.

R.: DPM 310. sz.

Megj.: A felek a 13–14. század fordulóján éltek, gyakran megfordulva Aba Amadé bírósága előtt. A hátoldali pecsétfolt alapján a kiadót Amadéval azonosíthatjuk, a pecsétméretet pedig az 1295-től használt sigillum-ával, ez keltezi az oklevelet is. Részletesebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 310. sz. kommentárját.

128. (1294–1311. aug.)

Amadé (Omodeus) nádor Tamás fia Lászlóhoz: azt mondta neki Zakarus-i Pál, a nádor Cassa-i officialis-nak: Honnus-nak a kereskedője (mercator), hogy a címzett négy vég posztót, két lovat és más javait ok nélkül visszatartotta. A nádor ezért megparancsolja, hogy a levél kézhezvételekor, amit embere, Miklós visz el neki, nyomban adja Pálnak vissza ezeket.

E.: DL 57 971. (Soós cs. lt. 200.) Hártán, hátoldalán címzés és zárópecsét foltja.

K.: F. VI/2. 339.; Reg. Slov. I. 167.

R.: Majláth, Soos 54.

Megj.: Karácsonyi János 1304–1311 közé keltezte, mert a „kibocsátó Szkárosit »kassai tisztviselőjének« írja. Ő [Amadé] 1304-ben foglalta el Kassát s 1311-ben halt meg.” (Karácsonyi, HH. 158–159. [220. sz.]) Azonban a szöveg Honnus-t mondja Amadé officialis-ának, aki Kassán lakott, és nevében máskor is felbukkant a városra utaló név (1293: „Hannus filio Herbordi de Casa”, Reg. Pal. 254. sz.). Lehet, hogy itt sem kifejezetten „kassai szolgálattevőről” esik szó, hanem a nádor Kassáról származó szolgálattevőjéről („comitis Honnus, officialis nostri de Cassa”), és a név akkor sem kötődik a város feletti uralom megszerzéséhez, ha tényleg történt ilyen, nem pedig – mint feltételezték újabban – eleve az uralma alá tartozott az újbíró ispánság tartozékaiként (Zsoldos, Druget 107–108.). A korábbi keletet indokolhatja, hogy 1299-ben Hennus-t és unokaöccsét Amadé nádor gönci kúriájába idézték az itt megvádolt Tamás fia László ellenében (Reg. Pal. 301. sz.), nem kizárt, hogy az itteni konfliktus az 1299-es ellentét előzménye/folyamodványa valamilyen módon. A két pert azonban nem lehet világosan összekötni (ott Tamás fia László perli Hennus-t és unokaöccsét, itt viszont ő okozott kárt Hennus emberének, így közvetve neki magának is), így az oklevél Amadé életében bármikor kelhetett, bár a hátoldalán a nagyobbik, 1294–1295-től használt pecsétjének lenyomata látható (vö. Reg. Pal. 231., 252. sz. megj.). Ezzel együtt a levél legvalószínűbben 1299 körül, vagy valamivel utána kelt.

129. (1293–1311. aug.)

Amadé (Omodeus) nádor utasítja Fekete (Niger) Miklós és Sándor fia Demeter comes-eket, hogy a levél kézhezvétele után személyesen menjenek ki Areus comes Gerbec nevű birtokára, és ha a régi határait megjárva el tudják határolni a kassaiak földjétől (a terra Cassensi) és Pousa fia Máté földjétől, akkor tilalmazzák azokat, akik ezt a földet elfoglalva tartják tőle. Ezután előszóban számoljanak be neki a történetekről.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. T. 10. **Fk.:** DL 84 191. Hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Pal. 325. sz.

Megj.: Az oklevélre inkább Amadé nagyobb méretű, 1293/1295-től használt pecsétjét nyomták (I. Reg. Pal. 238. sz.). A kiadás utáni kommentárban írottakkal ellentétben Bárcai János fia Fekete Miklós (Engel, Genealógia Bárcai) elhunytának feltételezhető *terminus ante quem*-je 1312. okt., amikor már csak fiai tilalmazták egy öröklött birtokuk eladását (A. III. 387. sz.; A. II. 399. sz. alatti Fekete Miklós nem azonos az ittenivel). Az oklevél évének felső határa így Aba Amadé halála.

130. (1288–1311. aug.)

Amadé (Omodeus) nádor értesíti István Gunch-i várnagyot, hogy Konrád fia Benedek kérésére visszavonja azt a párbajt, amit Moytha fia Moys ellen vívott volna a saját jobbágysági ügyében, mert Benedek biztosította a nádort, hogy a nádor jobbágyságainak okozott károkért Moys részéről teljes mértékben elégtételt fog kapni, ezért a várnagy is tartózkodjon a párbajtól, és ne tartsa tovább a bajvívóját.

E.: DL 75 152. (Máriássy cs. lt., Máriássy Ferenc 33.) Hártván, hátoldalán azonos kéztől címzés és záropecsétnek való kivágások.

K.: Reg. Pal. 329. sz.

Megj.: Az oklevelet csak Amadé nádori címe keltezi, részletesebben I. Reg. Pal. 329. sz. kommentárját.

131. (1288–1311. aug.)

Amadé nádor az egri káptalan tudomására hozza, hogy Gueleb-i nemesek, úgy-mint Merse fiai: Pál és Miklós, Chyma, Pethe, Lotur, Benke, Péter, Bálint, István fia Pál, Thalyas fia Miklós, Pál comes és Mihály comes neki és az egész megyének (toti provincie) panaszt tettek amiatt, hogy a rokonaik: Edemen és Dénes titkon, az ő véleményük figyelembe vétele nélkül adták el az egri káptalan előtt – annak oklevelével – Edemen Gueleb földben bírt birtokrészét Guebarth-i Lőrinc fia Mihálynak és fivéreknek. Továbbá azok helyett és nevükben a káptalan előtt más személyeket iktattak a birtokba. A nevezettek ezért a nádor előtt tilalmazták mondott rokonaikat minden törvényteleniségtől, kérvén a nádort, hogy ez ügyben küldjön levelet a káptalannak. A nádor így arra kéri a káptalant, hogy adjanak oklevelet a tiltakozóknak, mivel azok határosként ellentmondtak az eladásnak.

E.: DL 82 766. (Zichy cs. zsélyi lt. 214. C 95.) Szabálytalan alakú, vízfoltos és gyűrött hártván, hátoldalán azonos kéztől címzés és záropecsétnek való kivágás.

K.: Z. I. 83.

R.: Reg. Pal. 330. sz.

Megj.: Az oklevél kiadási évét csak Amadé hivatali ideje datálja, l. a R. kommentárját.

132. (1308–1311. szept.)

Gentilis, a Hegyi Szent Mártonról címzett bíborospap és szentszéki követ számadáskönyve, amely az 1305–1312 között beszedett összegeket és adókat tartalmazza, köztük az 1308–1311 közötti magyarországi tartózkodásának költségeit.

E.: ASV. Cod. 313. A. (a magyar vonatkozású részek fol. 104–191.)

K.: Acta Gent. 416–464. (magyar vonatkozású részek); Vespr. II. 29–31. (veszprémi egyházmegyét érintő részek)

R.: Juhász, Csanádi székeskápt. 98. 30. sz.; A. II. 546. sz.; EO. II. 95. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 61–63. (román, az erdélyi vonatkozású részek)

Megj.: A tétel nem hiányos keltezésű, hanem a fenti évkörön belül folyamatosan bővült. A záródátum az az időpont, amikor Gentilis elhagyta Magyarországot.

133. (1310–1311.) okt. 6.

Dénes Comarun-i alvárnagy és a 4 bíró tudatja, hogy azt a pert, amit egyik részről a nepos-ai nevében Sebestyén comes, másik részről Miklós és Zumur folytattak volna a Milertu-i föld és halászat ügyében okt. 6-án (in oct. S. Michaelis arch.) úgy, hogy az ez ügyben kiadott korábbi oklevél szerint akkor kimentek volna a földre, Beke comes távolléte miatt elhalasztja okt. 20-ra (ad quind. eiusdem diei) Beke színe elé, amikor már otthon lesz. D. in die prenotato.

E.: DL 62 134. (Kisfaludy cs. lt. 53.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és gyűrűspecsét foltja.

K.: HO. VII. 336.

R.: Reg. Slov. I. 349. (815. sz.)

Megj.: A persorozatra l. 78. sz. megj. Ez az oklevél egyértelműen a 134. sz. előzménye, ahol „Máté mesternek” nevezik trencsényi Csák Mátét. Az oligarchát az őt körülvevők és ellenfelei is nádornak címezték, amíg 1309–1310 fordulója körül meg nem kapta a tárnokmesteri címet (A. I. 173., 184–186., 213. sz.; A. II. 224., 332., 464., 482., 634., 668., 720., 739., 758. sz. Tárnokmesteri címére l. a 111. sz. megj.). Akkor egy ideig mindig kitették, hogy ő királyi tárnokmester, a „mester” címzés egyértelműen a titulus elvesztése után megmaradt megtisztelő cím. Mátét 1310 decemberében nevezik „Máté mesternek” először, bár nem biztos, hogy akkor már ténylegesen elvesztette a hivatalát (minderre l. 111. sz. megj.). 1311-ben, címének elvétele után egy ideig „Máté mesternek” címezte őt pl. I. Károly is (A. III. 147., 169. sz.), majd Máté és hívei visszatértek a „nádor” titulusra, amit Károly már nem ismert el. 1310. október legelején Máté még tárnokmester volt, utána viszont már egyetlen biztosan datált forrás sem nevezi annak (ugyanakkor elképzelhető, hogy címét 1311 késő tavaszig-kora nyárig még megtartotta, akár I. Károly akaratától függetlenül is). Mivel az ezzel összefüggő okt. 20-i oklevélben mesternek címzik Mátét, így ez a két oklevél 1310 vagy 1311 folyamán kelt. Tudjuk továbbá, hogy Komárom megye gyűlései 1370 után mindig,

1370 előtt pedig többször is keddi napokon voltak, ezen kívül hétfő is előfordult 1370 előtt (Csukovits, Sedriahelyek 382.; l. még 570. sz. megj.). Az 1310-es év esetén mind a jelen dátum, mind az okt. 20-ra adott halasztás keddre esne, 1311 esetén szerdára, ami tudomásunk szerint sosem fordult elő komáromi megyegyűlés-napként. Mindez mégsem dönti feltétlen 1310 felé a kelteztést, mert az eredeti terminus (Szt. Mihály nyolcada) olyan általános, országos bírósági nap volt, hogy az felülírhatta a hét konkrét napjára eső gyűlések rendjét is, így mindkét év mellett egyaránt szólnak érvek, nem lehet biztosan dönteni.

134. (1310–1311.) okt. 20.

Beke Comarun-i comes és a 4 bíró tudatja, hogy azt a pert, ami az uruk: Máté (M.) mester udvarbírájának: István comes-nek az oklevele értelmében egyrésről Sebestyén comes és az ő nepos-ai, azaz Pósa fiai, illetve ezek fivére: Milertu-i Mihály fia Miklós, másrésről Jakab mester fiai: Miklós mester és Zumur között zajlott volna okt. 20-án (22. die B. Michaelis) a Milertu-i dunai halászat és jogok ügyében, az uruk [Máté] különféle elfoglaltságai miatt a felek akaratából elhalasztják máj. 1-jére (ad oct. S. Georgii mart.), úgy, hogy Miklós és Zumur addig is tárgyaljanak az Erdélyben (in partibus Transilvanis) tartózkodó fivéreivel, és ha úgy találják, hogy Sebestyénéket jogtalanság érte miattuk, akkor állítsák helyre a békét. D. in die prenotato.

E.: DL 62 135. (Kisfaludy cs. lt. 54.) Hártján, hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsét feltjének részlete.

K.: HO. VII. 337–338.

R.: Reg. Slov. I. 265–266. (586. sz.)

Megj.: Keltére l. a 133. sz. megj.

135. (1304–1311.) nov. 12–18.

Pál Vyvar-i comes és a négy bíró tudatja, hogy a színük előtt Eleis comes a fiverei: Henrik és Miklós nevében is teljesen kifizette azt a bírságot, amivel Bece fiainak: Mártonnak és Lőrincnek tartoztak. D. f. III. prox. p. fe. B. Martini conf.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 38. **Fk.:** DL 84 204. Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét(ek?) feltja(i?).

K.: HO. VII. 339–340.

R.: Reg. Slov. I. 308. (698. sz.)

Megj.: Az oklevél keltét Merhard fia Pál újvári alispáni éve adják, aki legtagabban is 1304. máj. vége és 1311 között viselhette e posztot (l. az 50. sz. megj.), mivel a többi szereplő, bár azonosítható, pontos haláluk ideje vagy nem ismert, vagy a legkésőbbi lehetséges időpont túlnyúlik Pál hivatalviselésének

az időhatárán (vö. DPM 91. és 316. sz. komm., Reg. Pal. 241. sz., DPM 148., 209., 334. sz.).

136. (1290-es évek–1311.) dec. 22.

Az egri káptalan utasítja [hátlap: Marcell] Ida-i, Marhard fiainak a falujából való papot (sacerdos), hogy a levél kézhezvételét követően menjen a káptalan nevében Beel-i Ratolth királyi emberrel (és ne annak emberével), aki idézze a király elé alkalmas időpontra Churka (dict.) Istvánt és serviens-ét: Barcha-i Márton fia Fábiánt Barcha-i Illés, Henrik és Miklós ellenében, majd visszatérve jelentsék az idézés napját és a kitűzött határnapot. Menjen és jöjjön a jelen oklevél vivőjének lován és költségén, az ünnep után az oklevelet visszavíve. D. in crast. B. Thome ap.

E.: DL 75 202. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 75.) Enyhén vízfoltos hártván, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét viaszmaradványai.

R.: Reg. Slov. II. 238. (511. sz.)

Megj.: Marcell idai pap 1300-ban és 1319-ben bukkan fel (W. X. 398–399.; A. V. 394. sz.), Zerye fia béli Rathold pedig 1320-ban (A. V. 898. sz.). Márton fia Fábiánt 1288-ban még kiskorúnak nevezte egy forrás („Fabyano parvulo filio eiusdem Martini” – W. IX. 482.), Aba nb. Csurka (Csirke) István pedig 1290–1311 közötti forrásokban tűnik fel (Engel, Genealógia Aba nem 1. Széplaki ág 2. tábla: Csirke). Bárcai János fiai: Illés, Henrik és Miklós (Engel, Genealógia Bárcai) közül Illés és Miklós 1303-ban, ill. 1304-ben még élt (A. I. 436., 600–601. sz.), 1312 októberében már csak Miklós fiai tilalmazták egy öröklött birtokuk eladását (A. III. 387–388. sz.), ami Miklós elhunytát jelzi. Az oklevél kiadásának felső határa így 1311, de egyébként nem kizárt, hogy még az 1290-es években kelt.

136a

DL-DF adatbázis 1308–1311 közé keltezi Tamás esztergomi érsek és örökös ispán oklevélét: Egyházmegyei Levéltár, Győr. Győri Püspökség Levéltára. Varga Ferenc simasági esperes által feltalált iratok 2. (DF 287 825.) (K.: HO. V. 81–83.). Az oklevél regesztáját „1309. jan. 15. e.” kelettel l. A. II. 559. sz. Az oklevél eredetijét l. VÉFL. Veszpr. Székeskápt. mlt. Veszpr. eccl. et capit. 12. (DF 200 753.).

137. (1304–1311), Garadna

Pál mester Vyuar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy a színük elé járuló Barcha-i Miklós fia János kért egy embert, hogy Barcha-i Tamással szemben tilalmazza a birtokát, amit együtt vettek pénzért, ezért birtokosztályt tettek egymás közt. Az oklevéladók kirendelték Miklós fia Lászlót és az idősebb Makiam-ot (Makiam [had/vár]nagyot?) (Makiam maiorem) a mondottak elintézésére. Azok visszatérve elmondták, hogy Tamást tilalmazni akarták, aki nem akadályozta ezt, és őt ugyanezen a földön a saját ekéjével látták. D. in Garadna.

E.: DL 75 184. (Máriássy cs. 52.) Szakadt hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és négy zárópecsét nagyrészt ép viaszmaradványa.

K.: Reg. Slov. I. 317.

Megj.: Az oklevelet Pál újvári (al)ispán legtagabban vett hivatali ideje datálja, l. az 50. és 135. sz. megjegyzéseit.

138. (1270-es évek–1312.) jan. 21–27., Kassa

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) tudatja, hogy Mokyan mester köteles febr. 16-án (in quind. Purif. B. virg.) a színe elé állítani egy zew színű, 1 márka értékű lovat, amelyre Barcha-i János fia Miklós támasztott igényt vele szemben, úgy, hogy ha időközben a ló elpusztulna, akkor Makján mester ugyanezen a napon 1 márkát köteles fizetni Miklósnak. D. in Cassa, domin. die prox. P. quind. Epyf. d.

E.: DL 75 218 (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 49.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 168.

R.: DPM 312. sz.

Megj.: Az egyetlen biztos támpont bárcai János fia Miklós életideje, aki 1277–1304 között bukkan fel, és 1312 októberében már biztosan nem élt. Makján mester nagy valószínűséggel valamelyik Aba nb. Makjással azonos (két ilyen nevű személy is élt ebben az időszakban a bárcaiak közelében, Bökény fia Makján és Becse fia Makján, l. Engel, Genealógia, Aba nem 5. Debrőitartjáni ág 1. tábla: Debrői). A századforduló környékére már mindketten eltűntek a forrásokból, nem egyértelmű, hogy megélték volna a 14. századot, bár nem is zárható ki. Az oklevél kiadásának biztos felső határa így 1312, ám nagyobb valószínűséggel Árpád-kori. Kiadója szintén nem azonosítható, de vélhetően az 1290-es évek elejétől fennálló Amadé-tartomány valamelyik bírájához köthető. Bővebben l. a DPM 312. sz. kommentárját.

139. (1312.) márc. 17., Boldogkő

[Mihály új]vári comes (Nos ... castro) tudatja, hogy [Miklós mester fia] Kelemen a színe előtt panaszt tett [Keer-i] Kenez fia János fia Miklós ellenében, hogy Pere nevű birtokán két jobbágyát megsebesítette, egyet pedig megölt. Az oklevéladó kiküldte vizsgálatra emberét: Zitmar fia Peteu-t, aki megerősítette mindezeket. D. in Boldakw, VI. f. an. diem Ramispalmarum.

E.: DL 105 733. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc) Szakadt, vízfoltos hártján, szövege több helyen nem olvasható, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevelet Amadé fia János mester 1312. márc. 21-i vizsgálati levele datálja, amely alapján bizonyos neveket is kiegészítettünk (A. III. 254. sz.). Az itteni levelet az újvári (Novum Castrum) ispán adta ki, amelyre a „...

castro” szó utal. Ekkor Mihály volt az újvári ispán (Engel, Archontológia I. 94.), és egyértelműen rá utal az is, hogy a kiadvány hátoldalán egy 37 mm-es pecsét foltja és apró viaszmaradványai láthatóak, ez pedig egyedül Mihály újvári ispán pecsétméretével egyezik meg (vö. DL 60 158.).

140. (1260-as évek–1312.) ápr. 17–23.

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [leleszi konvent] tudatja, hogy egyik részről János fiai: Illés, Henrik és Miklós, másik részről Farkas fia Lőrinc és fiai: Péter és Mihály a színe előtt elmondták, hogy Illés és fivérei jobbágyának: Barrangt-nak a halála ügyében a megyebeliek közül kikerülő fogott bírák közbenjárásával a következő egyezségekre jutottak. Lőrinc és fiai 2 márkát tartoznak fizetni a jelen oklevél kiadásának 15. napján, aztán az első kifizetés 15. napján újabb 2 márkát, végül a második kifizetés 15. napján ismét 2 márkát, az összes fizetést becsértékben teljesítve. Továbbá ha az első kifizetés napján Illés, Henrik és Miklós két másik nemessel együtt esküt tesz arról, hogy a mondott jobbágyukat a falujukban ártatlanul ölték meg, akkor Lőrinc és fiai a haláleset miatt adjanak még 5 márkát az eskü által megjelölt határnapokra. Ezen kívül Lőrinc és fiai 25 nemessel együtt vonuljanak börtönbe azon a napon és helyen, amelyet majd az eskü napján jelölnek ki nekik. Az ügyüket végül Pere-i Burtius (Tiborc?) (coram [Ti?])burtio) és Papy-i Domonkos mester fejezze be, és a bírónak egyenlően adnak elégtételt. D. V. f. prox. an. f. S. Georgii mart.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 18. **Fk.:** DL 84 227. Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 326–327.

R.: DPM 313. sz.

Megj.: A per folytatására l. a 141. sz. Az itt szereplő személyek életideje alapján az oklevél az 1260-as évek és 1312 közé tehető, és kiadója a leleszi konvent lehet. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 313. sz. kommentárját.

141. (1260-as évek–1312.) ápr. 25.–máj. 1., Újvár

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) igazolja, hogy János fiai: Henrik és Fekete (Niger) Miklós kifizették neki azt a békebírságot, amellyel azért tartoztak, mert az engedélyével kiegyeztek abban a perben, ami Kekebarty-i Farkas fia Lőrinc és fiai: Péter és Mihály, ill. az ugyanonnan való Miklós fiai: Dénes és Demeter között folyt Miklósék jobbágya: Barangt halála miatt. D. III. f. prox. p. fe. S. Georgii mart., D. in Novo Castro.

E.: SNA. Bárczay cs. 1. 35. **Fk.:** DL 84 233. Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 327.

R.: DPM 314. sz.

Megj.: A per előzményére l. a 140. sz. Az itt szereplő személyek életideje alapján az oklevél az 1260-as évek és 1312 közé tehető, és kiadója valamilyen Újvár (Abaúj) megyei hatóság, vagy az ispán, vagy az előzmény-oklevélben említett megyei vizsgálóbírák. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 314. sz. kommentárját.

142. (1300-as évek–1312.) ápr. 16.–máj. 13.

A győri egyház káptalanja tudatja, hogy korábbi memoriális oklevelük értelmében Jakab mester fiai: Miklós és Zumur, és fivérük: Mihály mester kötelesek voltak a színük előtt 10 márkát fizetni Milerthu-i Mihály fia Pousa halála miatt Sebestyén comes-nek és Pousa árváinak Letare-vasárnap 40. napján. Akkor Zumur mester a fivéreinek nevében ki is fizette a 10 márkát becsértékben, úgy, hogy a következő határnapra ugyancsak 10 márkát köteles fizetni Győrben (in Jaurino), akkor forgalomban lévő dénárokból a saját és rokonai pénzéből. D. 4. die termini prenotati.

E.: DL 62 146. (Kisfaludy cs. lt. 44.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárolás volt.

K.: HO. VII. 325–326.

R.: Reg. Slov. I. 333. (767. sz.)

Megj.: A szereplők felbukkannak abban a millértői persorozatban is, ami 1309–1311 közé tehető (78., 80., 83., 111., 119., 133–134. sz.; A. II. 758. sz.). Mivel az első, 1309-re tehető oklevelekben már árváknak nevezik Pósa fiait (akiket abban a perben is Sebestyén képviselt) (78. és 80. sz.), így a gyilkosságnak legkésőbb 1309 legelejéig meg kellett történnie. A fivéreikkel való megegyezés azonban történhetett a millértői perrel párhuzamosan is, amikor ott lezárták az ellenségeskedést. Az oklevél keltének felső határa így 1311–1312, amikor (véltetően) abbamaradt az a viszály; alsó határa nem határozható meg pontosan, de ha 1309–1311 folyamán az árvákat még a rokonuk képviselte, vagyis nem voltak még nagykorúak, a gyilkosság legfeljebb egy évtizeddel korábban történhetett a millértői pereknél. A legvalószínűbb azonban, hogy ugyanerre az időszakra tegyük ezt a kiegészítést is.

143. (1290-es évek–[1312. máj.?] 1329. aug.)

Iwanka comes levele barátaihoz (amicus): Iwan comes-hez és Symon [hátlapon: comes]-hez. Kéri őket, hogy zaklatás nélkül küldjék vissza a Harong nevű földjére azon jobbágyságait, akik náluk vannak, és ha azok földbérrel (terrarium) tartoznak, azzal se zaklassák őket, hanem őrajta hajtás be a kétszeresét. Továbbá Pouka villicus-tól azt kéri, hogy ha a mondott jobbágyságok Iwanka földjére akarnak [viszsa]menni, akkor őket szabadon vezesse oda, és javítsa meg Iwankának a Pouka tava melletti malmát. Bármilyen kiadása van, azt kifizeti Pouka-nak, aki tudja meg azt is, hogy csak az az övé, amit meg tud javítani (scis etiam, quod tanta habes, quod etiam poteris reparare).

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2056. Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 113. sz.

Megj.: A levélíró mindenképpen a Gutkeled nemzetség tagja, és vagy Kozma fia Ivánkával, vagy Adony fia Ivánkával azonosítható (vö. Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárhidi). A Szabolcs megyei Harang birtok Kozma és leszármazói kezén volt egészen 1327-ig, amikor Kozma fia Ivánka fia János egy alku keretében Adony fia Ivánkára és fiaira hagyta (A. II. 164., 340. sz.; A. XI. 122. sz.). Ekkor Adony fia Ivánka még életben volt, de egy ideje már csak fiai képviselték őt, és ekortájt halhatott meg: 1329 szeptemberében már nem élt (vö. Erdődy 225. sz., ahol a fiai pereskednek egymás közt az örökségen, és később is ugyanígy). Ez alapján valószínűbb, hogy a levélíró Kozma fia Ivánkával azonosítható, és nem Adony fiával. Így a *terminus ante quem* 1312 késő tavasza, mert Ivánka elesett a rozgonyi csatában (l. Engel, Genealógia, id. rész). Azonban 1308-ban történt arra utalás, hogy két Harang nevű birtok is volt egymás mellett (A. II. 340. sz.), és ha a másikban része volt Adony fia Ivánkának (bár ezt nem tudjuk), és ő a levélíró, akkor a lehetséges záradatum 1329 nyara. Harang birtok Kálló mellett feküdt (Németh, Szabolcs m. 89.), így a címzetek Balogsemjén nb. Kállói Egyed fiaival: Ivánnal és Simonnal azonosíthatóak, közülük Simon ugyancsak 1329 körül halt meg (Engel, Genealógia, Balogsemjén nem 1. Kállai 3. tábla: kállói Vitéz). A nyitódatum, a két Ivánka életideje alapján, kiterjedhet a késő Árpád-korra is, de valószínűbb, hogy a 14. század elejéről való.

144. (1305–1307., 1311–1312.) júl. 14–16.

A vasvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanjának levele Miklós királyi tárnokmesterhez. A levele értelmében kiküldték emberüket Finta királyi emberrel, aki megidézte a tárnokmester színe elé Sánta (Balog?) (Claudus) Benedeket, Ilork fia Pétert, Ortholphus fia Márkot, Markalph fia Mihályt és fivérüket András fiai: László és Deseu [c: Dénes] ellenében a júl. 20. (oct. Margarete virg.) utáni péntekre. D. f. VI. prox. p. fe. B. Margarete virg.

E.: DL 93 965. (Festetics cs.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés, csonka tárgymegjelölés, és rányomott zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevelet Kőszegi Miklós két tárnokmesterségének legtágabban vett lehetséges, a jelen napi kelettel még összhangba hozható időhatárai datálják (Engel, Archontológia I. 36.), és az a feltevés, hogy ha András fiainak: Lászlónak és Dénesnek 1313. júl. 30-án hétfőn pere volt más személyekkel a tárnokmester előtt (154. sz.), akkor nem idézték volna meg őket júl. 27-re is az itteni személyek ellenében (1313-ban a júl. 20. utáni péntek júl. 27-re esett). A két per egy hetes várakozási időtartama ez esetben ugyanis „összeért” volna, így igen valószínű, hogy az itteni oklevelet nem 1313-ban adták ki.

145. (1305–1312., júl. 24. k.)

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Domonkos újvári főesperes] tudatja, hogy Illés és Edes comes júl. 24-re (3. diem p. fe. B. Marie Magdalene) a színe elé idézték Fülöp Zebes-i papot (sacerdos), de ő nem akart választ adni, mondván, hogy az egyháza patrónusai nélkül ezt nem teheti meg. Elfogadva az érvelést az oklevéladó úgy határozott, hogy aug. 27-én (oct. S. regis Stephani) jelenjenek meg az ő vagy az alesperese színe előtt olyan feltétellel, hogy ha Fülöp oda tudja állítani az egyháza patrónusait, akkor legyen úgy, ha pedig nem, akkor ő maga tartozik választ adni Illéseknek.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 25. **Fk.:** DL 84 231. Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét maradványai.

K.: HO. VII. 324–325.

R.: SZR. 590. sz.; DPM 315. sz.

Megj.: A pecsét és a „vicearchidiaconus noster” megfogalmazás egyházi személyre (püspök, főesperes) utal, és mivel a perelt Fülöp zsebesi (Abaúj m.) egyháza az egri egyházmegye illetőségébe tartozott, az egri püspök, vagy az újvári főesperes jöhet szóba. A felperes bárcai János fia Illés és Mojta fia Edus életideje a 13–14. század fordulójára keltezi a levelet, 1312 októberrel bezárólag (vö. Engel, Genealógia, Bárcai; DPM 91. sz. megj.). A hátoldali pecsétfolt Domonkos újvári főesperesre utal, aki 1311-től tűnik ugyan fel, de hipotetikusan 1305-től is viselhette a tisztségét. A felső időhatár 1312, amikor Illés már nem élt. A napi keletet a júl. 24-i perhalasztás napja körülre tehetjük. Részletesebben adatolva l. DPM 315. sz. kommentárját.

146. (1300-as évek–1316. ápr. [1312. máj.–júl. k.?.])

A pozsonyi káptalan tudatja, hogy a színük előtt Aba (gen.: Abee) fia Nagy (mag-nus) Aba famulusa: Dyr-i Pál comes kérte, hogy mivel Doncha asszony, egykor Zela-i Moyus comes, jelenleg pedig Baab-i Móric comes felesége a hely messze-sége miatt személyesen jönni nem tudott, ezért küldjék hozzá egy emberüket ta-núnak. A káptalan el is küldte kanonokát: György nagyszombati (Tirnensis) plé-bánost. Ő visszatérve elmondta, hogy az asszony a Loch nevű birtokát – amelyet Domonkos nevű fia a végrendeletében hitbér (dos) címén ráhagyott – minden ha-szonvételével Aba comes-nek és örököseinek eladta örökös birtoklásra 32 márká-ért, minden egyes márkát 10 pensa-val számolva, a pénzt hiánytalanul megkapva. Szavatolja továbbá, hogy ha a leányai: Chala asszony és Buza asszony a leányne-gyed okán keresetet indítanak Aba vagy utódai ellen, akkor őket a saját birto-kaival, amin tartózkodik, tartozik kisegíteni.

E.: SNA. Pozsonyi kápt. hiteleshelyi lt. 14. 11. 3. (DF 226 736.) Sarkán szakadt, alján chirografált, fényképen függőpecsét zsinórja látszódik.

K.: Pór, Csák Máté 162.

R.: Ortway, Pozsony III. 299.; Reg. Slov. I. 317–318. (726. sz.)

Megj.: A 14. század elején többször is felbukkanó Aba fia Aba 1310-ben még biztosan élt, 1316. máj. 1-jén már nem (A. II. 1035. sz.; A. IV. 271. sz.), ez az oklevél kiadásának felső időhatára. György nagyszombati plébános az 1310 körüli években viselte hivatalát (1309. febr. 23.: A. II. 578. sz.; 1313. márc. 11.: A. III. 468. sz.). Nem lehetetlen, hogy az eladás összefüggésben áll azzal az 1312. aug. 3-i oklevélben (A. III. 356. sz.) leírt eseménnyel, amely szerint az asszony itteni férje, bábi István fia Móríc szorult helyzetében 40 ezüstmárkát kapott feleségétől (ott az oklevél csúzi Miklós lánya Dominikának nevezi az itt Doncsának hívott asszonyt). Ha az itteni adásvételre az 1312. aug. 3-án említett kölcsönzés miatt volt szükség, akkor a jelen oklevél nem sokkal megelőzi azt az eseményt, és ez az időpont jól összevág György plébános felbukkanási idejével. Ha nincs összefüggés, akkor a kiadás alsó határa nem határozható meg pontosan.

147. (1270-es évek–1312.) szept. 30., Torna

Ismertlen oklevéladó (Damus pro memoria) tudatja, hogy a személyesen megjelenő Zobody-i Rudolf vállalta, hogy nov. 18-án (in oct. S. Martini) a színe elé állítja azt a pej (pey) színű, vágott jobb fülű lovat (equum ... habentem dextram aurem incisam), amelyre Tuusa-i Miklós a királyi kúriában támasztott igényt vele szemben azon a címen, hogy ez az övé. Ezen kívül Rudolf az oklevéladó színe elé állítja a ló kezesét: Zobody-i Pétert, és ha a ló időközben elpusztulna, akkor a bőrét és az árát, ti. 1 márkát, amennyire becsülték az értékét. D. in Tornoua, in crast. B. Michaelis.

E.: DL 75 231. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 99.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét maradványai.

K.: Reg. Slov. I. 60.

R.: DPM 316. sz.

Megj.: Az oklevél az itt felbukkanó tuzsai (bárcai) János fia „Fekete” Miklós életideje alapján legtágabban az 1270-es évek és 1312 közé tehető, a kiadója a pecsét viszonylagos épsége ellenére sem határozható meg. Bővebben l. DPM 316. sz. kommentárját.

148. (1306. vagy 1312.) dec. 23., Sár

Miklós királyi tárnokmester levele rokonának (cognato), Byter fia Miklós mesternek. A címzett követségével kapcsolatban, amiről neki levélben és szóban is beszámolt, azt üzeni, hogy jan. 8-án (in prox. oct. Strennarum) a király László vajdához és Kopoz nádorhoz készül tárgyalásra, ezért kéri, hogy ha személyesen nem tudna odamenni, akkor egy fivérét vagy servitorát küldje el, ahogy a levélíró is ünnepélyesen elküldi követeit (nuncios). A címzett ügyéről a királynak és báróinak említést tesz, és ha már ott tárgyalnak róla, akkor legyen úgy, ha nem, akkor

a királynál – értesülvén szándékáról – törekedni fog minden jóra vele mint rokonával kapcsolatban. D. in Sar, 3. die S. Thome.

E.: DL 25 165. (Ismeretlen proveienciájú iratok) Vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 356.

R.: EO. II. 203. sz.

Megj.: Kőszegi Miklós először 1307 februárjában, majd másodjára 1311 áprilisa és 1313 decembere között bukkan fel tárnokmesterként (Engel, Archontológia I. 36.). Jakó Zsigmond 1312 végére keltezte a levelet, I. Károly 1313. júniusi erdélyi látogatása miatt (EO II. 203. sz. kommentárja), amit ezek szerint már korábban tervezett Károly, csak késett fél évet (vö. Zsoldos, Erdélyi háborúk 204.). Tény, hogy Kopasz alapvetően Károly nádorának számított, ám 1307 elején Ottó király is hívének tekintette és nádorának címzete (1307. márc. 4.: A. II. 131. sz.). A levél tehát Miklós első, 1306 végén, 1307 első felében viselt tárnokmestersége idején is kelhetett, annál is inkább, mert Ottó király 1307 február elején már a Borsák tartományában tartózkodott (1307. febr. 8.: A. II. 120. sz.), és innen indult Kán László vajda meglátogatására. Ez a kronológia sokkal jobban beleillik egy, a Borsákhoz és a Kánokhoz január elejére tervezett látogatás tervébe, mint Károly 1313 júniusi erdélyi látogatása (az 1306. decemberi keltezés mellett érvel Kádár, Harchan a koronáért II. 142. 55. jegyz.). Mindkét időpont lehetséges, de az Ottó királlyal való azonosítás (vagyis az 1306. évi kelet) valamivel valószínűbb.

149. (1306–1307., 1312–1313.) febr. 6–11.

A vasvári (de Castroferreo) [Szt. Mihály-egyház káptalanjának] levele Miklós királyi tárnokmesterhez. Megkapták levelét, ami szerint [András fia László] arról tett panaszt, hogy Benedek comes serviens-ei és jobbágysai a címmel együtt ... ünnepe körül hadban lévén (vobis in exercitu circa fes[tum ...] existentibus) személyesen az ő házához jöttek, és ott jobbágysait megsebesítették, ... kárt okozva, aztán Exurge-vasárnapon hasonlóképpen személyesen szekerekkel (cum curribus) a házára törtek, két serviens-ét megsebesítették, egy jobbágysát pedig elvitték a javaival együtt Pyzd nevű birtokukra. Mindezek miatt a tárnokmester kérte a káptalant, hogy küldjék ki egy emberüket Saarfeu-i Péter királyi emberrel az igazság kitudakolására, majd írják meg neki az események menetét. A káptalan ki is küldte emberét a mondott királyi emberrel, akik visszatérve elmondták, hogy Benedek comes jobbágysai és serviens-ei a mondottakat András fia Lászlóval szemben elkövették. D. ... die B. Agathe.

E.: DL 93 963. (Festetics cs. lt.) Szakadt és vízfoltos hártán, szövege részben csonka, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevelet Kőszegi Miklós két tárnokmesterségének legtágabban vett lehetséges, a jelen napi kelettel még összhangba hozható időhatárai datálják

(Engel, Archontológia I. 36.), illetve az, hogy az itt még élőnek említett Bene fia Benedek comes 1313 júliusában már nem élt (l. 154. és 156. sz.).

150. (1313.) febr. 12.

A vasvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanja tudatja, hogy Miklós mester memoriális levele szerint Gelse-i Chopou fia András comes fiai: László és Dénes febr. 12-én (II. f. prox. p. oct. Purif. B. virg.) kötelesek konrádföldi (de terra Corradi) Benedek fiai: Jakab, Tamás és István, illetve Imre fiai: János és Finta ellenében a káptalan színe elé tanúkat állítani az oklevélben leírt ügyek kapcsán. A határnap elérkeztevel László és Dénes oda is állították tanúikat, akik közül Nezeley-i Abraank fia János felelt először, sorban elmondva az említett ügyet. Azok nevei, akik mindenben megerősítették ezen János állításait: Apati-i Kemen; Vg-i Saul comes a maga, Symun-i Salamon fia Benedek és Jowan fia István nevében; Lampert fia István a maga, Apati-i Arlabus [?] fia Mihály és Simon fia Simon nevében; Holmosy-i György fia Márton a maga és az ugyanonnan való Paznan nevében; Benedek ...-i [*üres hely a hártján*] falunagy (villicus) a maga és Mihály fia Mihály nevében; az ugyanonnan való Domonkos fia Péter a maga, és András fia Péter nevében; az ugyanonnan való Pál fia Bálint; Sagud-i János fia Gergely; Kuku-nus-i Imre fia László; Kuchk-i Erme, és ugyancsak Kuchk-i Kozma fia Lőrinc, Mihály fia Mihály és Dániel fia Márton; Bochor [?] faluból való Gune fia Csépán, Simon fia András, Benedek fia Péter és Péter fia János; Sumlou-i Nagy (Magnus) ..., Orbán és Demeter; Duka-i János; Surchuk-i Mog fia Péter, és ugyanezen Surchuk-i Zombor fia Gergely, István fia István és Lippoldus fia Márk; Beybh-i Simon fia Lőrinc; No[ug?]-i Kulcsár (Claviger) Miklós; Kamnath-i Simon fia Pál; Sedun-i Mykouch fia György; Pog-i Péter fia György; Pider-i Domonkos a maga és az ugyanonnan való ... és István nevében; Sumlou-i Pál fia András a maga és a fivére: Csépán nevében; Pider-i Lippoldus fia Mihály a maga és Pider, illetve Seured nevében; Pál a maga és a fivére: Morkolph, illetve Lőrinc nevében; ugyanezen Pider-i Máté és Lőrinc a maguk és Sandor nevében, és az ugyanonnan való Tywan; Bozey-i Vyda fia Pál a maga és Lőrinc nevében; ugyanezen Buzey-i Guge fia Miklós, illetve Csépán; Medies-i Beke és Márton; Molnar-i Berrnoldus; ugyanezen Molnar-i Lazar fiai: János és Miklós, Lampert fia Tamás, László fia Tamás, Buge, László fia Miklós; Chypkerek-i Miklós; Pog-i Endurus fia Jakab; Gely-i Luka; Wosper-i Benedek fia István, és az ugyanonnan való Simon és János; Senne-i Tyma fia Miklós a maga és az ugyanonnan való Senne, Balduin, a fivére: Gergely, és Moysa nevében; Vnon-i Eynardus; Herman-i Pál fia Domonkos a maga és az ugyanonnan való Boronch nevében; az ugyanonnan való Finta és Simon fia Simon; a Zala menti Vytalk klerikus a maga és fia: Péter, illetve Huda fia Bálint nevében; Zala-i Bertalan fiai: János és Tamás; Saar-i Mihály fia Mihály a maga és az ugyanonnan való Péter fia Nagy (Magnus) Péter, és Batiz-i Tyloy nevében; Makua-i Péter fia Bálint és Vzkou-i jobbágysai: Belyd, Noster fia István, Mihály fia Péter, Domonkos és Máté; Makua-i Fábián, Benedek, Pál, Konrád és György; Gely-i Jakab fia Miklós; Saar-i Ehelleius fia Miklós, Márton fia

András, és ugyanezen Saar-i Ferenc, Nagy (Magnus) Miklós, Demeter és Márk; ugyanezen Saar-i Ortolphus fia János, Morkolphus fia Budur és Elerk fia Péter; Kormoch-i Beke és János. D. f. II. p. oct. premissas.

E.: DL 93 968. (Festetics cs. lt. Misc. 202.) Vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevelet Kőszegi Miklós tanúállítást előíró – tartalmi átírásban fennmaradt – oklevele, és az itteni eseményt követő, 1313. máj. 8-i kiadványa datálja (A. III. 451., 513. sz., l. még DPM 317. sz.).

151. (1305–1307., 1312–1313.) márc. 4–24.

A vasvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanjának levele Miklós (N.) királyi tárnokmesterhez. Megkapták levelét, amely szerint András fiainak: Lászlónak és Dénesnek a jobbágya: Domonkos Zorwoskend-i Bichow mester egyik jobbágjának a lányát – akit Bichow mester állítása szerint erőszakkal elraboltak – a káptalan színe előtt adja Pauli-i Domonkos kezére az Oculi-vasárnap előtti pénteken, ahogy erről a felek megállapodtak. A megadott határnapon Dénes és jobbágya: Domonkos meg is jelent a káptalan előtt, de mivel Pauli-i Domonkos nem jelent meg, a mondott Dénes és Domonkos megígérte, hogy ha látják majd Pauli-i Domonkost, akkor a nőt a kezére adják. D. sabb. prox. an. domin. Letare.

E.: DL 93 967. (Festetics cs. lt.) Enyhén vízfoltos hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevelet Kőszegi Miklós két tárnokmesterségének legtagabban vett lehetséges, a jelen napi kelettel még összhangba hozható időhatárai datálják (Engel, Archontológia I. 36.).

152. (1313.) máj. 1., Ibrony

Zobolch-i Carus Sándor fia Miklós vagy: Sándor fia Miklós Zobolch-i comes (Nicolaus filius Alexandri Carus/comes de Zobolch) és Vylmod fia Miklós és Ibrun-i Demeter [Zobolch-i] bírák tudatják, hogy Mykos fia Dénes a jelen oklevél kiadásának 15. napján köteles a színük előtt megjelenni Keled fia Péter, továbbá Jurk ellenében, és feleletet adni Márton özvegye javainak [?] elvételéről. D. in villa Ibron, in oct. b. Georgii mart.

Fk.: DL 97 739. (Vay cs. berkeszi lt. 21.) Fényképe alapján vékony hártacsíkon.

R.: Piti, Szabolcs m. 10. sz.

Megj.: Az intuláció egyik kulcsszava nem olvasható egyértelműen, így Karászi Sándor fia Miklósról, avagy Miklós szabolcsi comes-ről is szó lehet. Ha utóbbiként értelmezzük, akkor egy eddig ismeretlen alispánnal van dolgunk, ha az előbbiként, akkor három szolgabíróval. Közülük kettő, Vilmod fia Miklós

és Ibronyi (Péter fia) Demeter 1305-ben és 1313-ban tűnnek fel mint szabolcsi szolgabírák, de nem Karászi Sándor fia Miklós társaságában, (1305: A I. 730. sz., 1313: A III. 629. sz. Vilmod fia Miklós további felbukkanásai: 1317: A IV. 553. sz.; 1322: A VI. 502., 582. sz.). Az oklevél *terminus ante quem*-jét az itt csak Jurknak említett Marázi Gyula fia Györk életideje adja, aki 1305-ben és 1313-ban szintén szolgabíró volt (l. fent), 1315-ben Gyulaházi Jurk néven tanú a jelenlegi pertársa, Keled fia Péter felesége mellett (A IV. 31. sz.), és 1321 januárja után már fiait intézkednek a nemzetségi ingatlanvagyon kapcsán (1321: A VI. 21. sz., l. még 1324: A VIII. 487., 516. és 552. sz.), tehát ekkor már nem élt, így az oklevél legkésőbb 1320-ban kelhetett. A pontos *terminus post quem* nem meghatározható. Gutkeled nb. Keled fia Péter 1272 és 1317 közötti forrásokban tűnik fel, 1317-ben már végrendelkezett (A IV. 400. sz.). Ellenben Karászi Sándor fia Miklós sokkal fiatalabb: 1306–1314 közötti oklevélben bukkan fel először (163. sz.), de többségében 1316–1329 közötti forrásokban szerepel (Zsoldos, Karászi Sándor 393–395., 406–407.). Hasonlóan a kötelezett Mikus fia Dénes is, aki csak 1323-tól tűnik fel datálható oklevelekben (1323: A VII. 13., 179. sz.; 1324: A VIII. 488. sz.). Ezen kívül támpont, hogy az oklevelet máj. 1-re keltezték, és a határnapot két héttel későbbre adták, tehát a megyegyűlés hagyományos napjairól lehet szó. Szabolcs megye gyűléseit 1309-ig szombatonként, 1309 dec.-től 1317-ig mindig keddenként tartották, majd 1318-tól ismét átkerült szombatra (Szöcs, Szabolcs m. 59.). Ez alapján a jelen oklevél vagy 1305-ben kelt (akkor máj. 1. szombatra esett), vagy 1313-ban (máj. 1. kedd), más esetben a napi kelet napja nem egyezik a megyegyűlés kitűzött napjával 1320-ig bezárólag. Mivel 1305-ben Sándor fia Miklós apja, Karászi Sándor még élt, és mivel Szabolcs megye alispánja volt 1308–1310 között (Piti, Szabolcs m. 11.), nem valószínű, hogy a fia az ő alispánsága előtt szolgabíró, pláne alispán lett volna. Ezek alapján az oklevelet leginkább 1313-ra datálhatjuk. Ezen év novemberében valóban felbukkan a két utóbbi szolgabíró (l. fent), de másokkal, így vagy év közben szolgabírói kart cseréltek, vagy Sándor fia Miklós tényleg alispán lett az apja halála után, ám 1313 májusa és szeptembere között leváltották, mert szeptemberben már Kállói Iván viselte e tiszteletet (Szöcs, Szabolcs m. 65., Miklós feltételezhető alispánságát nem feltüntetve).

153. (1313.) júl. 3., Buzita

István Wyuar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy a Ruzka-i Serephil comes ellenében személyesen is megjelent Chon-i Tóbiás fia János köteles Belse-i Simon várnaggyal együtt júl. 17-én (f. III. prox. p. quind. B. Petri et Pauli ap.) esküt tenni arról, hogy ő azt a pey színű lovat vezette elő, amit Serephil comes Chon-i Iacovtól tilalmazott, és nem másikat. D. in Bozita, f. III. prox. p. fe. ap. Petri et Pauli.

E.: DL 75 193. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 69.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymejelölés, és zárópecsét viaszmaradványai.

K.: Reg. Slov. I. 435.

Megj.: A per előzménye Újvár megye (István alispán és a négy szolgabíró) Buzitán kiadott 1313. máj. 22-i oklevelében olvasható (A. III. 517. sz.), ez alapján a jelen kiadványt is erre az évre tehetjük.

154. (1313.) júl. 16.

A vasvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanjának levele Miklós királyi tárnokmesterhez: a levele értelmében kiküldték emberüket Lőrinc fia Márk királyi emberrel, aki megidézte a tárnokmester színe elé Benedek comes özvegyét, illetve Makua birtokot és falut András fiai: László és Dénes ellenében júl. 30-ra (II. f. prox. p. fe. B. Jacobi ap.). D. f. II. prox. p. fe. S. Margarete virg.

E.: DL 93 964. (Festetics cs.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgy-megjelölés, és rányomott zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevélben foglalt ügy folytatása a vasvári káptalan (1313.) aug. 14-i oklevelében olvasható (156. sz.), a keltezésre vonatkozó érveket l. ott.

155. (1310. vagy 1313.) aug. 1., Buda

[I.] Károly király (H) levele az erdélyi (Transsilvanus) káptalannak. Már intézett írásbeli kérést a püspökökhöz, Benedekhez és hozzájuk, a káplánja, a neki sok jó szolgálatot tett Mátyás Feneufolua-i plébános ügyében, hogy neki az egyházukban kanonokságot juttassanak. A kérést akkor elutasították, mert nem volt javadalom üresedésben. Aztán amikor a püspök a király előtt jelen volt az esztergomi érsekkel és az ország más főpapjaival és báróival, akkor a király újra szóba hozta ezt, mondván, hogy ahol nincs a kanonokságok száma meghatározva, ott üresedés nélkül is kanonokságot lehet adni annak, aki esetében ezt kéri, sőt, gondoskodni kötelesek erről. Ott a püspök azzal mentette ki magát, hogy a káptalan jóváhagyása nélkül nem cselekedhet, de az akaratukat elfogadja, bárhogyan is döntsének, így a kérés végrehajtását elhalasztotta a káptalani beleegyezésig. Jóllehet a jog tiltja, hogy nem üres javadalmat adományozzanak, de más esetben – ti. hogy ahol a kanonokságok száma nincs meghatározva, nem kell üres javadalom annak, akinek kanonokságot akarnak adni – olyan jogon is meg lehet valakit választani, hogy hivatala a megválasztásával kezdődik, és a halálával megszűnik. Mert néha még ott is, ahol a kanonokságok száma meg van határozva, kiváltképp szükség esetén, vagy ha a hasznosság úgy kívánja, akkor is lehet a választók (electores) beleegyezésével új kanonokot állítani, ha javadalom nincsen üresedésben, olyan joggal, hogy az a kanonokság megszűnik az illető halálával. Mivel tehát az adományozás csupán a káptalan beleegyezésétől függ, ezért Károly kéri őket, hogy az iránta való szeretet és az egyházuknak való kedvezés miatt adják hozzájárulásukat ahhoz, hogy a főpapjuk juttasson egy létszám feletti kanonokságot Mátyás plébánosnak javadalommal együtt, amit ő a személyében nyerhet el. D. Bude, in fe. B. Petri ad vincula.

E.: Ba. Erdélyi kápt. lt. 1. 73. (Beke 1. 77.) (DF 277 249.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés, befűzött hártyaszalagon záró pecsét viaszmaradványai.

K.: ZW. I. 302–303.

R.: Beke, Erdélyi kpt. 1889. 583. (77. sz.)

Ford.: DIR C. XIV. I. 182–184. (román)

Megj.: Benedek erdélyi püspököt 1309. júl. 24-én választották meg, Gentilis 1310. júl. 2-án erősítette meg címében, és 1320 első feléig látta el hivatalát (1320. júl. 1-jén már utódjával találkozunk) (Engel, Archontológia 69.). Mivel az 1309. júl. 24-i megválasztás esetén abba az évbe bizonyosan nem fér össze az elmesélt eseménymenet (Károly levelet intéz a püspökhöz, aki elutasítja, később egy országos gyűlésen újra személyesen megkéri) az aug. 1-jei napi kelettel, így a kiadás alsó időhatára 1310. Károly itineráriuma csak 1310–1311 és esetleg 1313 folyamán enged meg 1310–1319 között egy budai keltezt (Spekner, Buda 141–148.). 1311 júniusában Csák Máté megtámadta Budát, Károly pedig augusztus elején ellentámadást intézett, ekkor főpapjaival és báróival együtt vonult ellene (Engel, Ország újraegyesítése 96.). Tudjuk ugyanakkor, hogy Benedek püspök nem volt köztük, mert 1311. júl. 24-én Gyulafehérvárott adott ki oklevelet (A. III. 115–116. sz.), így a Károly jelen kérését közvetlenül megelőző gyűlés nem az ezen hadjárat előtti gyülekezésre vonatkozott. 1313 nyarán Károly Erdélybe tett egy utat, ahol együtt volt Benedek püspökkel, ráadásul augusztus elején Budán a főpapok és főurak gyűlést is tartottak (Spekner, Buda 143. 790. jegyz.; A. III. 573. sz.), valószínű ugyanakkor, hogy Károly nem várt volna a Benedekhez intézett személyes kéréssel a budai gyűlésig, hanem már a röviddel azelőtti erdélyi útja során megtette volna ezt, ha úgyis találkoztak (az oklevél szerint a személyes kérés kifejezetten a gyűlésen hangzott el, bár annak helyszínét nem említi). A mondott esemény így legvalószínűbben 1310-ben történt, amikor Károly harmadik, augusztusi fehérvári koronázására gyűltek össze a főurak Buda környékén, de az 1313. év sem zárható ki.

156. (1313.) aug. 14.

A vasvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanjának levele Miklós királyi tárnokmesterhez. A levele értelmében kiküldték emberüket Lőrinc fia Márk királyi emberrel, aki megidézte a tárnokmester színe elé Bene fia Benedek comes özvegyét és Makua birtokot a rajta élő néppel együtt András fiai: László és Dénes ellenében aug. 27-re (oct. S. regis prox. venturas). D. in vig. Ass. virg. glor.

E.: DL 93 966. (Festetics cs. lt.) Hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgymegjelölés, és rányomott zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az ügy előzménye a 154. sz. Bene fia Benedek 1313. máj. 5-én még élt (A. III. 507. sz.), itt azonban már az özvegyét perlik. Kőszegi Miklós tárnokmester ugyanakkor 1314. ápr. 3-ra már elhunyt (A. III. 722. sz.), így az özvegyet említő júliusi és augusztusi oklevelek csak 1313-ra keltezhetők.

157. (1313.) szept. 20.

Pousa mester prépost és a veszprémi káptalan tudatja, hogy Miklós királyi tárnokmester korábbi levele értelmében Ayka-i Boltha fiai: Tamás és Lukács, és ugyanonnan való Pál fiai: János és Miklós kötelesek szept. 15-én (in oct. Nat. virg. glor.) a káptalan színe előtt 3-3 márkát fizetni egy birtokrész, egy Torna folyón lévő malomhely, és 10 holdnyi föld visszaváltásáért, amiket Ayka-i Gylanus révén adtak zálogba 6 márkáért Ehelleus fia Olup-nak. A mondott határnapon Pál említett fiai a rájuk eső rész erejéig elégtételt is adtak Ehelleus fiainak, de Boltha fiai nem jöttek el és nem is küldtek senkit, bár Ehelleus fiai öt napon át vártak rájuk. D. 6. die termini prenotati.

E.: DL 66 400. (Thaly cs. lt. 10.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, befűzött hártaszalagnál zárópecsét foltja.

K.: HO. IV. 97.

Megj.: Kőszegi Miklós tárnokmester visszaváltást elrendelő 1313. júl. 8-i levelét l. A. III. 571. sz., a veszprémi káptalan ezzel kapcsolatos 1313. szept. 21-i levelét l. A. III. 604. sz. Ezek datálják az itteni kiadványt is.

158. (1288–1313.) okt. 6. u.

Mihály (M.) mester mislyei (Myslensis) prépost bizonyítja, hogy Moytha fia Edus az okt. 6. (oct. Mychaelis arch.) utáni szombaton 11 nemessel együtt esküt tett a színe előtt arról, hogy Copoz nevű serviens-e Potak faluban nem vitte el Tyba fia: Hemericus lovát, és más tolvajlást sem követett el, és így nem okozott neki nyolc márká kárt, hanem az ügyben ártatlan. Továbbá Edusnak az eskü napjának nyolcadát jelölte meg, hogy a bíró előtt megjelenjen ezzel az oklevéllel. D. in sabbato supradict.

E.: DL 75 247. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 12.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Mihály mislyei prépostról 1288–1300 közöttől vannak adataink, de a következő prépost (Péter) csak 1317-ben bukkan fel (A. IV. 403–404. és 415. sz.). Maga Edus 1314 novembere előtt halt meg (A. III. 846. sz.). Az oklevél kelte így elvileg kitolható az 1310-es évek elejéig, ám más esetben is előfordult, hogy Edus említett serviens-ének: Kopasznak esküt kellett tennie a mislyei prépost előtt, ami az 1290-es évek első felére datálható (Szócs, Nádori intézmény 266–267. [9–10. sz.]; és 103n sz. – ez utóbbi keltezése is a többihez igazodik!). Bár a két eset nem függ össze, valószínűbb, hogy ez az oklevél is inkább késő Árpád-kori.

158a

Erdődy 141. sz. (Erdődy cs. bécsi lt. D2076.) 1301–1313 közé keltezi [I. Károly] király oklevelét. Az erősen vízfoltos oklevél szövegéből egyértelműen csak (Gutkeled nb.)

Kozma fia Kozma neve, Tiba név, és Pelbárthida (Priv[a]rdh[ida]) birtoknév olvasható, illetve az évszámból halványan az 128...-as rész (... do[mini] M^o CC... oc...gesimo ...). Az évszázad lehetne háromszáz is, de az írásképp és Kozma fia Kozma életideje (vö. Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárthidi) kizárja az egy évszázaddal későbbi keltezt. A késő Árpád-kori keltezésre utal az is, hogy a harmadik kiolvasható név, Tiba, bizonyára a Pelbárthida birtokban érdekelt Tomaj nb. Csák fia Tibával lehet azonos, aki az Árpád-korban halt meg (Erdődy 18. sz.; Engel, Genealógia, Tomaj nem 1. tábla: elágazás).

159. (1313.) márc. 21. v. (1314.) márc. 13., Buda

[L.] Károly király (H) levele az erdélyi Szt. Mihály arkangyal-egyház káptalanjához. Mivel a Kyráli kerületben (districtus) lévő Petresfolua nevű falut a pohárnokmesterének és Besterce-i comes-nek: Moyus fia Moyus-nak adományozta hűségesszolgálatiért, ezért felszólítja a káptalant, hogy adják tanúbizonyságukat Benedek fia Egyed királyi ember mellé, aki a szomszédokat összehívva járja meg a föld határait, és iktassa Moyus számára, ha nem akad ellentmondó. Az esetleges ellentmondókat idézzék a színe elé, és az idézést, a számukra rendelt határnapot, és az ellentmondók neveit írják meg neki levelükben. D. Bude, IV. f. prox. p. domin. Oculi mei.

E.: DL 30 365. (EOKL. GYKOL. Miscellanea 3. 1. 46.) Hártyán, hátoldalán címzés, a királyi ember neve, és a rányomott zárópecsét foltja.

K.: ZW. I. 300.

R.: EO. II. 218. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 186–187. (román)

Megj.: Ákos nb. Mojs fia Mojs itteni címeit csak ebből az oklevélből ismerjük (Engel, Archontológia I. 43., 111.). Borsa Kopasz veje, Mojs ugyanakkor 1316 őszén fellázadt Károly ellen, és utána már haláláig ellenséges viszonyban állt vele, így az oklevél felső határa ez az időpont. Az alsó határ az 1311-es év, mert Károly 1310 első felében lépett egyezsége Kán László erdélyi vajdával, majd az év nyarán megkoronázták, ezután nevezhetett csak ki az erdélyi megyék élére saját ispánt és adományozhatott ott birtokot. 1311–1316 között egyedül 1314-ben tartózkodott a király biztosan Budán az Oculi-vasárnap környékén, és 1313-ban valószínűsíthetően (Spekner, Buda 142–145.), így az oklevél e két év valamelyikén kelt.

160. (1313–1314. márc.)

Egyed, pécsi székesegyházi (kathedralis) főesperes és Péter pécsi püspök iconomus-a kéri Konrád (Korraddus~Conraddus) mester fia Jakab comes-t, hogy ha békére vagy egyezsége lépne Miklós mesterrel, akkor levelében írja meg neki a napot és helyet, mielőtt bármit is tenne.

E.: DL 38 676. (Óvári cs. Győr nembeli lt.) Vízfoltos hártmány, hátoldalán azonos kéztől címzés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: Koszta, Pécsi kpt. 18–19.

Megj.: Az „iconomus” alapjelentése gazdasági intéző, de ekkor már a püspöki helynökök elődei voltak (Pécsi egyházm. tört. I. 163–164.). Rátót nembeli Rénold fia Miske mester a felesége, Kata nevében 1313–1314 folyamán folytatott pert Óvári Konrád fia Jakab ellen a felesége leánynegyede, illetve az anyósa (Kata és Jakab anyja, Óvári Konrád özvegye) hozománya és jegyajándéka ügyében. (Kata Óvári Konrád lánya volt, tehát ő és Jakab testvérek voltak.) A pert végül Péter pécsi püspök 1314. márc. 29-én tette át az esztergomi érsek elé (A. III. 465., 566., 568., 597., 634., 717. sz.). A jelen levél, amiben Miklós mesternek nevezik Miksét), akkor keletkezett, amikor a per még a pécsi püspök előtt járt.

161. (1306–1314.) márc. 8.–ápr. 1., Adorján

Kopoz nádor és a kunok bírāja tudatja, hogy színe előtt egyik részről Vak (Cecus) Drug fia László és fivérei, másik részről Odum fia Iwanka mester és fia: Miklós mester elmondták, hogy abban a perben, amit a Feleghez nevű föld vagy birtok ügyében, illetve öt lábasjószág (pecus) elvitele ügyében László és fivérei indítottak a nádor színe előtt Iwanka és fia ellen böjtközép nyolcadán, a felek fogott bírák közbenjárásával a következő egyezsége jutottak. Beszüntetvén minden köztük lévő ellentétet, az Iwanka comes által egészen mostanáig bírt birtokrészt László és fivére átengedi Iwanka-nak egy évnnyi birtoklásra olyan feltétellel, hogy minden hold után fizet nekik egy köből gabonát. Ezenkívül Miklós a most következő hús-vét nyolcada előtti ...-n Adryan-ban a nádor színe előtt esküt tesz harmadmagával László és fivérei ellenében arról, hogy Drug fiai öt jószágának elvitele nem az egyetértésével és helyeslésével történt. D. in Adryan, in oct. medii Quadr.

E.: DL 47 949. (Múz. Ta. Véghely) Hártmánya vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevelet csak Kopasz nádor hivatali ideje datálja, a peres felek életideje túlnyúlik ezen az évkörön.

162. (130)4. v. (131)4. ápr. 24.

[A váradi?] káptalan tudatja, hogy ... elzálogosítása ... Byhor [megyében lévő] Zentgurg [birtok] a Szt. György tiszteletére emelt egyházzal ... Drug mondott fiainak az oltára [?] ... másik fele ...-nak és Iwanca-nak marad minden haszonvételeivel és tartozékával, Vak (Cecus) Drug fia Lászlót és fivereit: Albertot, Márkot és Domonkost, és mindenki mást is tilalmazván az elfoglalásától. D. in [fe.] S. Georgii, a. [d.] ...4.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2064. Erősen kopott és szakadozott hártyán, szövege jó része olvashatatlan. Hátoldalán tárgymegjelölés és átfűzött szalagnál zárópecsét feltja.

R.: Erdődy 112. sz.

Megj.: A keltezésből csak az utolsó elem látszódik („quarto”). Az említett Vak Drug fiai a Gutkeled nemzetséghez tartoztak, Engel, Genealógia nem szerepelteti őket, ám a források rendszeresen a Gutkeled nemzetség birtokosztályai és birtokperei kapcsán emlegetik őket (1304: Erdődy 119–120. sz.; A. I. 620. sz.; 1307: Erdődy 124. sz.; A. II. 164. sz.; 1315: A. IV. 152. sz.), az Egyedmonostori ág tagjai között, ahol egyébként is igen gyakori volt a Drug (Dorog) név (vö. Engel, Genealógia, Gutkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárthidi, 2. tábla: Diószegi [Dobi]), így mindenképpen ezen ághoz kell őket sorolnunk. Vak Drug fiai 1291-ben bukkannak fel először (W. X. 69.), és 1317. ápr. 6-án már halottnak mondják közülük Márkot és Domonkost (A. IV. 439. sz.). Így az oklevél kiadásának felső határa 1314. Az itt említett Szentgyörgy földet (amit a szöveg Bihar megyeinek mond, de általában Szabolcs megyébe sorolták, l. Németh, Szabolcs m. 175.) 1304 nyarán vették a nemzetség tagjai az itt megnevezett és tilalmazott Vak Dorog fiaitól. 1304. jún. 2-án még csak fizetési kötelezettséget vállaltak a részükre (A. I. 620. sz.), 1307-ben már úgy említették a földet, hogy lezártnak tűnik az adásvétel (A. II. 164. sz.), ám a földet megvásárlók még 1313-ban is egyezkedtek egymás közt a vásárlással kapcsolatos oklevelek át nem adása miatt (1313: A. III. 463. sz.). Hogy a jelen birtokosztály, és az eredeti tulajdonosok tilalmazása hogyan függ ezzel a folyamattal össze, nem teljesen világos (már csak a szöveg hiányos voltából fakadóan sem), ám bizonyosan 1304-re vagy 1314-re tehetjük a kiadványt. Kiadója intitulációjából csak a „...m ecclesie ...” látszódik, tehát egy káptalanról van szó, és mivel a felek a birtok fentebb ismertetett adásvételi ügyét a váradi káptalan előtt intézték, ezért itt is ezt valószínűsíthetjük.

163. (1306–1314.) máj. 2–7., Várad

Kopoz nádor tudatja, hogy azt a pert, amit a váradi káptalan oklevele szerint máj. 1-jén (in oct. B. Georgii mart.) folytatott volna a színe előtt a személyesen megjelenő Roland (Lorand) fia Sándor Karaz-i Sándor fiai: Miklós és László ellen – akiknek a nevében a serviens-eik: Miklós és János (Ihanes) jelentek meg –, a felek akaratából további bírság nélkül az oklevél kiadásának 22. napjára halasztotta végső válaszára, ha a felek nem tudnának addig megegyezni. D. Waradini, f. II. prox. an. quind. B. Georgii mart.

E.: DL 82 768. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 45.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét viaszmaradványa.

K.: Z. I. 120.

Megj.: Az oklevél keltét csak Borsa nb. (Kopasz) Jakab nádori évei szűkítik le (Engel, Archontológia I. 2.), annyi megjegyzéssel, hogy az 1307. és 1312. év nem jöhet szóba, mert akkor a megjelenésre kitűzött határnap (máj. 1-je) hétfőre esett, és így a „Szent György 15. napja előtti hétfő” keltezés értelmetlen lenne, hiszen az maga a máj. 1-jei határnapkal lenne azonos.

164. (1312.) máj. 10. v. (1314.) máj. 8.

Mihály Abauyuar-i comes tudatja, hogy a máj. 7. (fe. divi Stanislai mart.) utáni szerdán egyik részről Ite fia Vz mester, másik részről Chana mester és fivérei: Máté és Thekela a színe előtt megjelenve előadták, hogy a köztük fennálló perben a következő fogott bírák ítéletére bízzák magukat: Hvz részéről Perven-i Tamás, Barcha-i Miklós és Kocso-i Gergely, Chana és fivérei részéről pedig Monay-i Domonkos, Kocso-i Sándor (Alessander) fia Demeter és Ida-i Amadé (Homodeus). Aki nem fogadná el a döntésüket, az perkezdet előtt 3 márkát fizessen a másik félnek. A döntőbíráskodás Heneske faluban legyen a pünkösöd utáni pénteken, a felek pedig az ő színe előtt jelenjenek meg, ha a döntőbíráktól határnapot kapnak. D. in termino supradict.

E.: –

K.: F. VIII/5. 205–206. (Cornides Dániel oklevélgyűjteményéből, 5. sz.); Reg. Slov. I. 512–513. (F. alapján)

Megj.: Az oklevelet elvileg csak Marhard fia Mihály legtagabban vehető ispáni hivatali ideje datálja 1312–1316 közé (vö. Engel, Archontológia I. 94.), ezek közül két év megfontolásra érdemes. Az egyik az 1314-es, amikor máj. 12. körül Mihály generalis congregatio-t tartott Újvár megye számára (A. III. 751. sz.), és az itteni ügy napi keletje közel esik ennek az időpontjához. A másik az 1312-es év, mivel az egyik fogott bíró neve „bárcai Miklós”, aki nagy valószínűséggel Bárcai János fia „Fekete” Miklóssal azonosítható, a bárcai nemesek családfáján ugyanis más Miklóst ebből az időből nem ismerünk (vö. Engel, Genealógia, Bárcai). Miklós 1311. máj. 1-jén még élt, 1312 októberétől kezdve viszont már mindig fiai léptek fel minden nemzetségi birtokügyben, ami azt jelenti, hogy elhunyt (A. III. 47., 387., 388., 752. sz.). Ha az itt említett Miklós tényleg Fekete Miklós, akkor az oklevél csak 1312-ben kelhetett. Az 1315. év viszont mindenképpen kizárható, mert akkor a Szaniszló utáni szerda (máj. 14.) már pünkösöd (máj. 11.) utánra esett. Bár a pünkösöd utáni péntek mint határnap (máj. 16.) nem előzné meg az oklevél kiadási idejét, de ez esetben a napi keletet is biztosan pünkösödhöz igazították volna a kijelölt határnaphoz hasonlóan, nem a jelentéktelenebb Szaniszló-ünnephez. A szövegben található névalakokat egyébként az újkori másolat és a kiadás jelentősen eltorzította.

165. (1313.) máj. 29. v. (1314.) máj. 21., Buzita

István Wyuar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy a személyesen megjelent Ethened fia Illés, illetve a fivérei: László és Mog – akiknek a nevében Orbán és Mike jelent meg – kötelesek a pünkösdi nyolcada utáni kedden feleletet adni Ruzka-i Serephil comes ellenében. D. in Bozita, f. III. prox. an. fe. Pent.

E.: ŠÚA. Bárczay cs. lt. 1. 29. **Fk.:** DL 84 205. Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsék foltjai.

K.: HO. VII. 373.

R.: Reg. Slov. I. 424. (988. sz.)

Megj.: Az oklevél összefügg a 166. sz. oklevéllel, a keltezéssel kapcsolatos érveket l. ott.

166. (1313.) jún. 19. v. (1314.) jún. 11., Buzita

István Wyuar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy korábbi oklevelük értelmében Etened fia Illés köteles volt a pünkösdi 15. napja utáni kedden feleletet adni és esküt tenni Ruzka-i Serephil comes ellenében. A mondott határnapon Illés nem jelent meg, csak a nevében Simon nevű serviens-e. Az oklevéladók elrendelték, hogy a jún. 24. (Nativ. B. Iohannis Bapt.) utáni kedden Illés jelenjen meg Serephil ellenében válaszként, mivel nem jött el az eskütételre. D. in Bozita, f. III. prox. p. quind. Pent.

E.: DL 75 190. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 66.) Erősen vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 471–472.

Megj.: Az ügy előzménye a 165. sz. István nevezetű alispánja volt Marhard fia Mihály (1312–1314/15) és János (1316) újvári ispánoknak is. Bár felmerült a két alispán azonosítása (l. Engel, Archontológia I. 94.), ám nem valószínű, hogy ugyanarról a személyről lenne szó, mert eltért a pecsétméretük. Mihály ispán István nevű alispánjának kb. 35 mm-es (DL 75 190., 75 192., l. még 75 188.), János ispán István alispánjának 27–28 mm-es pecsétje volt (DL 60 166., 75 191.). Ezen kívül Buzitán csak Mihály ispánsága alatt keltek Újvár megye oklevelei, mert a faluban neki is birtokrésze volt (1319. jan. 11.: A. V. 366. sz., l. még Gy. I. 73.). Mihály idején az összes megyei oklevél Buzitán kelt (A. III. 517., 724., 729., 752., 814., 827. sz., ill. itt a 153., 167., 170–171. sz.), János ispánsága alatt – a másik István alispánsága idején – már egy sem (A. IV. 276., 286., 371. sz., ill. itt a 198. sz.), így a két István alispán a pecsétméret vagy a keletkezési hely alapján is elválasztható egymástól. A jelen oklevél buzitai keletkezési helye tehát 1312–1315 közé keltezi az oklevelet. (Hogy Mihály 1315 szeptemberében még hivatalban volt, kétséges, l. a 171. sz. megj. Azonban az ottani oklevél egy évvel korábbra helyezése sem zárja ki, hogy Mihály hivatali idejét kiterjesszük 1315-re). A megye más okleveleiből tudjuk, hogy ebben az időben a megyegyűlés minden héten kedden ülésezett,

és a következő határnapokat egy vagy kéthetes határidővel tűzték ki. A jelen oklevél a pünkösdi 15. napja utáni kedden kelt, és a következő megjelenést a jún. 24. utáni keddre írták elő. Ebből következik, hogy az adott évben e két időpont nem esett túl messze egymástól, ami kizárja az 1312-es (négy hét) és az 1315-ös (öt hét) évet. 1313-ban épp egy hét lenne a következő megjelenés határnapja (az oklevél kelte jún. 19., a Keresztelő Szt. János utáni keddi jún. 26.), 1314-ben két hét (az oklevél kelte jún. 11., a Keresztelő Szt. János utáni keddi jún. 25.). Az előzményként szolgáló oklevélben (165. sz.) a pünkösdi előtti kedden írták elő a pünkösdi nyolcada utáni keddet új határnapként, tehát két hetes periódust. Ám ez az oklevél már a pünkösdi 15. napja utáni kedden kelt, tehát egy héttel később (vagy a felek akaratából elhalasztották az ügyet egy héttel, vagy meg nem jelenés miatt már egy hetes megjelenést írtak ismét elő egy mára már elveszett kiadványban). Mivel bármelyik ütemmel számolhatunk itt is, az 1313-as év éppúgy elképzelhető kiadási időként, mint az 1314-es.

167. (1314.) júl. 9., Buzita

Mihály mester helyettese: István comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy azt a pert, amit Edes fia Egyed folytatott Bolezlaus fia Bálint és annak fiai: Péter, Miklós és János ellenében, továbbá azok serviens-ei: László, Ekard és egy másik László ellenében – akiknek a nevében Petev mester jelent meg –, a felek akaratából júl. 30-ra (ad f. III. prox. p. quind. B. Margarete virg.) halasztotta. D. in Bozita, f. III. prox. an. fe. B. Margarete virg.

E.: DL 75 188. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 62.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 436.

Megj.: A keltezésre l. az ügy folytatásához (170. sz.) írt megjegyzést.

168. (1288–1314.) júl. 26.–aug. 1., Karász

Miklós Karaz-i pap (sacerdos) és Bursua-i főesperes tudatja, hogy az oklevél keltének nyolcadán Chubuldur fia Jakab és Ioanka fia Miklós köteles megjelenni a színe előtt Jurk mester ellenében válaszádsra, a nőtestvére, ti. Gegen-i Péter comes felesége megverése és megsebesítése ügyében. D. in Karaz, sab. prox. p. fe. B. Jacobi ap.

E.: DL 82 952. (Zichy cs. zsélyi lt. 218. B. 34.) Hártája egy helyen csonka, a szövege hiányos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és mandorla alakú zárópecsét foltja, illetve viaszmaradványai.

K.: Z. I. 129.

Megj.: Miklós borsovai főesperes címzése nem teljesen helytálló, valójában alesperesről van szó (vö. Németh, Szabolcs 104.). 1315. febr. 23-án már volt borsovai alesperesként említették, és ebben az oklevélben megjelenik Gyulafalvi (más néven Gyulaházi) Gyula fia Jurk mester is (A. IV. 31. sz.). Az oklevél tehát ez előtt kelt, vagyis felső időhatára 1314. Chubuldur fia Jakab 1310 februárjában már Gégényi Péter fiával, Miklóssal zárta le peres ügyeit (A. II. 833. sz.), bár ez nem zárja ki, hogy Péter még élt. Az oklevél alsó időhatára 1288, mert 1287. júl. 30-án a fiatal Gyula fia Jurk-ot még nem címezték „mesternek”, 1305-ben azonban már igen (Reg. Arp. 3455. sz.; A. I. 730. sz.). Az oklevél legvalószínűbben a 14. század első évtizedében kelt.

169. (1297., 1303., 1308. vagy 1314.) aug. 29.

Gergely Wolko-i alispán (*curialis comes*), a szolgabírák, és Péter várnagy meg János hadnagy (*maiores castri et exercitus*) tudatják, hogy Dema és Péter *villicus* pert indított Iseph fia János *comes* ellen, azzal vádolva, hogy a curia-jában egy lovukat és két ökrüket ott tartatta, és Dema ezen János hívására ment az ő házához. Mikor János tagadta mindezeket, az oklevéladók úgy rendelkeztek, hogy Dema és Péter a szept. 8. (Nat. glor. virg.) utáni csütörtökön állítsanak tanúkat előttük János ellenében. D. V. f. prox., in fe. Decoll. Johannis Bapt.

E.: DL 93 926. (Festetics cs. lt.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és befűzött hártaszalagon két zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az oklevél a formulás részei alapján az 1290-es évek és 1323 között kelt, l. a 241. sz. megjegyzését. A napi kelet aug. 29., csütörtökre esett, és ez a fenti évkörön belül 1297, 1303, 1308 és 1314 esetén teljesül. Mivel Izsép fia János életideje lefedi a fenti éveket (vö. A. I. 44–45. sz., A. II. 321. sz., A. III. 440. sz., A. IV. 187. sz.), így a kelet nem szűkíthető tovább.

170. (1314.) szept. 3., Buzita

István Wyuar-i *comes* tudatja, hogy azt a pert, amit Edes fia Egyed folytatott Bolezlaus fia Bálint és annak fia: Péter, továbbá azok *serviens-ei*: László, Ekard és egy másik László ellenében, a felek akaratából szept. 10-re (ad f. III. prox. p. fe. Nat. B. virg.) halasztotta. D. in Bozita, in quind. B. Stephani reg.

E.: DL 60 953. (Máriássy cs. lt. Vegyes iratok 24.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 371.; Reg. Slov. I. 443–444.

Megj.: A dátumra l. A. III. 814., 826–827. sz. A tartalmi összetartozás mellett az is az 1314-es év mellett szól, hogy amikor István abaúji alispánsága ideje alatt (l. 166. sz. megj.) Abaúj megye törvényszéke keddi napokon, Buzitán ülésezett, azon időhatárokon belül a jelen oklevél keltezési ideje (Szt. István király 15. napja, szept. 3.) csak 1314-ben esett keddre.

171. (1314.) szept. 10., Buzita

Mihály Wyvar-i comes tudatja, hogy azt az 5 márka bírságot, amivel neki Edes fia Egyed tartozott, Mikch mester kérésére elengedte neki. D. in Bozita, f. III. prox. p. fe. Nat. B. virg.

E.: DL 75 199. (Máriássy cs., lt. Máriássy Ferenc 64.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és rányomott gyűrűspecstét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 445.

Megj.: Engel Pál szerint csak 1315-ben kelhetett Ákos nb. Mikcs mester sárosi ispán említése alapján (Engel, Archontológia I. 94. 2. jegyz.). A szöveg nem említi Mikcs mester titulását, valószínűleg azért, mert nem hivatalviselőként, hanem „informálisan” járt el Egyed érdekében. Mikcs először 1315. jan. 12-én bukkan fel mint sárosi várnagy (és ispán), egyben a király híve (A. IV. 10. sz.), előtte csak a nemzetségi birtokszerzések résztvevője fivérei társaságában (1312. júl. 25.: A. III. 344. sz.; 1314. ápr. 22.: A. III. 735. sz.), ám már 1313 elején ott harcolt I. Károly oldalán (vö. A. IV. 10. sz.; Engel, Ország újraegyesítése 103.). Mivel 1314-ben a jelen oklevél kiadási napján (a szept. 8. utáni kedden, 1314-ben szept. 10-én) és helyén (Buzitán) Edus fia Egyed Mihály ispán ítélőszéke előtt tartózkodott egy másik pere kapcsán (A. III. 826–827. sz., l. még itt a 167. és 170. sz.), valószínűbb, hogy ez az oklevél is ekkor kelt, Egyednek aznap intézték mindkét ügyét. Mikcs ispánnak ekkor már lehetett annyi ismertsége és befolyása, hogy sikerrel közbenjárhasson.

172. (1306–1314. [1312–1314.]) okt. 3.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Borsa „Kopasz” Jakab] tudatja, hogy korábbi memoriális oklevele értelmében Zala-i Miklósnak 9 nemessel együtt esküt kell tennie Byr-i Gergely fia János ellenében azon közgyűlés 4. napján, amelyen a Zatmar megyei nemesekkel együtt tartott, ám a határnap elérkeztevel Miklós nem jött és nem is küldött senkit, bár János törvényesen várt rá. D. 5. die B. Mychaelis arch.

E.: DL 56 593. (Kállay cs. lt. 1300. 303.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét darabjai.

K.: DPM 322. sz. (R. is)

R.: Kállay I. 361. sz.; DIR C. XIV. II. 338. (621. sz.) (román)

Megj.: A pecsét még látható részei (amin a „Jacobi” név részlete olvasható), és történeti adatok alapján Borsa nb. „Kopasz” Jakabbal azonosíthatjuk a kiadót, aki nádorként Szatmár megye számára tarthatott közgyűléseket. A jelen közgyűlést más forrásból beazonosítani nem tudjuk, elvileg a teljes nádori ciklusa szóba jöhet 1306 elejétől 1314 végéig, 1315 elejéig, ám az őszi megyei közgyűlések 1312–1314 között szaporodtak meg, valószínűleg a jelen oklevél is erre az időszakra esik. Részletesen l. DPM 322. sz. kommentárját.

173. (1295–1314., okt. 13. e.)

Az aradi (Orodiensis) káptalan tudatja, hogy Zeer-i Pousa mester serviens-e, Tamás alkalmas korú ifjú (idoneus iuvenis) a színük elé járult, és bemutatta Sándor Solumus-i várnagy és aradi comes oklevelét, ami szerint amikor Pousa mester László vajda emberét maga mellé véve a Zeudi nevű falut visszakapta György fia János mestertől, és László vajda ez ügyben a feleket a színe elé rendelte okt. 13-ra (quind. B. Michaelis), a határnap előtt János mester Pousa két, Zeudi faluból való jobbágját, vagyis háznépét (mansiones) minden javától megfosztotta, ezen felül minden egyes háznéptől behajtatott egy negyedmárkát (ferto).

E.: DL 93 947. (Festetics cs. lt.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Borkalán nb. Izsép fia (Szeri) Pósa a 14. század eleje körül szerzett Arad megyei birtokokat, az itt említett Szödi egy részét 1311-ben már a kezén tartotta (A. III. 83. sz.; Szaszko, Szeri Pósa 22.). Kán nb. László 1295–1314 között volt erdélyi vajda, Sándor nevű aradi ispánja más forrásban nem bukkan fel, csak annyit tudunk, hogy 1311. jún. 19-én már/még Domonkos volt az aradi ispán és solymosi várnagy (ő egyébként szintén szeri Pósa Szödi nevű birtoka kapcsán intézkedett, de az ottani és az itteni eset nem hozható összefüggésbe) (Engel, Archontológia I. 97.; A. III. 83. sz.). A pontos időhatárokat így csak Kán László vajdai címe adja, de valószínű, hogy az oklevél az 1310-es évek körül kelt valamikor.

174. (1287?–1314., dec. 6. e.)

A budai káptalan kinyilvánítja, hogy korábbi emlékeztető levele értelmében Honowa-i Miklós fia Vyncezaus köteles volt a színük elé állítani a királyi had oszlásának 15. napjára (in quind. residencie exercitus d. regis) nővérét (soror), azaz Zuha-i Miklós fia Miklós fivérének: Borsnak az özvegyét: Margit asszonyt, és vele együtt a káptalantól oklevelet adni a mondott Miklósnak az asszony hitbére és jegyajándéka kifizetéséről. A kijelölt terminuson azonban Vencezlaus nem jött el, nem is küldött senkit, az asszonyt sem állította a káptalan elé, és oklevelet sem adott a fenti kifizetésről. D. f. III. an. Nycolai conf.

E.: SNA. Szepesi kápt. hiteleshelyi lt. 11. 1. 27. (DF 263 334.) Vízfoltos hártján, zárópecsét szalagjának való kivágásokkal.

R.: F. VIII/7. 162–163.

Megj.: DL-DF adatbázis 1243–1310 közé datálja., Gy. II. 554. a 14. század elejére. Miklós fia Miklós Szuha birtoka biztosan a Gömör m.-i valamelyik Szuha (Gy. II. 554–555.), ezért a fivére, Bors talán azonos azzal a Mátyás fia Borssal, akinek 1282-ben a Gömör megyei Szuha másként Apáti jutott a birtokába, és 1287-ben is élt (Abaffy-Dancs-Hanvay 28–29. [6–7. sz.]). Mivel itt már halott, az azonosság esetén 1287 a *terminus post quem*. Miklós fia Vinclo fiát és unokáját szintén Miklósnak hívták (A. IX. 124., 295. sz.), és

ez a Miklós fia Miklós nevű unoka 1315 májusában már Hanva öröklött birtokkal kapcsolatban perel (A. IV. 76. sz.), ekkor Vinclo már biztosan nem élt. Ezen belül nem állapítható meg a pontosabb kelet.

174a

DL-DF adatbázis 1310–1314 közé keltezi Beke komáromi ispán átírásban fennmaradt oklevelét: DL 50 261. (Ernst gyűjtemény) (K.: Reg. Slov. I. 508–509.). R.-ját „1314. ápr. 25. e.” kelettel I. A. III. 738. sz.

174b

A DL-DF adatbázis 1309–1314 közé keltezi Giselbertus szebeni dékán és Valter szebeni mester, kiküldött pápai bírók oklevelét: Ba. Erdélyi kápt. lt. I. 65. (Beke I. 67.) (DF 277 241.) (K.: ZW. I. 293–295.). R.-ját „(1309.) okt. 20.” kelettel I. A. II. 596. és 759. sz., EO. II. 100. és 157. sz.

175. (1305–1314)

Imre (Aymericus) váradi (Waradiensis) püspök és a káptalan [V.] Kelemen (C.) római pápához: a mindig tündöklő esthajnalcillag új fénysugárral ragyogta be Magyarország (U) földjét [IV.] Béla magyar király lánya, Margit révén, aki a domkosok őrizete és tanítása alatt nevelődve oly isteni kegyelemhez jutott, hogy még az életében nem csak a szüzesség és a regula erénye ékesítette, hanem számtalan csoda is. Ezeket a csodákat és a szüz életét pedig – a megbízható tanúkkal együtt – lejegyezték az apostoli szék által rendelt vizsgálóbírák. És mivel nem illendő elrejteni az égi fénysugarat, kéri a pápát, hogy Margitot iktassa be a szent szüzek katalógusába, hogy így a lelke és a nemes törzsök véréből nemzett teste is méltó helyére kerülhessen.

E.: Archivio Storico Capitolino (Róma, Olaszország). Archivio Orsini n. inv. 225. (DF-jelzete nincs) Hártája ép, függőpecsétje szalagostól elveszett, hátoldala korabeli, de nem azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: Péterfi, Új oklevelek 316–317.; Legend of Margaret 738–741. (angol fordítással)

Megj.: A keltezés V. Kelemen pápa pontifikátusán alapszik, bővebben I. Péterfi, Új oklevelek 316. 30. jegyz. és Legend of Margaret 739. 29. jegyz. I. Károly király 1306-ban vette fel a kapcsolatot a pápával Margit kanonizációja érdekében (Klaniczay, Kísérletek 447–448.), nem kizárt, hogy az itteni levél is ezen időpont körül kelt valamikor.

176. (1313–1315.) jan. 13., Szatmár

Tamás Vgocha-i főesperes és ue. provincia volt helynöke (vicarius), illetve Péter Zotmar-i plébános és Benedek (B.) erdélyi püspök Mezes-en túli helynöke tudat-

ják, hogy Laskod~L[asko]dy-i Abraam fia János mester a színük előtt egy emberük kiküldését kérte, aki tanúsítja Illés bán özvegyének, azaz Vetys-i Mihály Klára nevű lányának, és az ő László nevű fiának a végrendelkezését. Ők ki is küldték képviselőjüként Barthal Yuuanusy-i papot (presbiter), aki visszatérve elmondta, hogy az ő, továbbá András Lyudir-i, Márton Chakal-i és János Popusy-i papok (sacerdotes) jelenlétében az asszony és a fia a mondott János mesternek adott örökös tulajdonul három főt, ti. egy Anna nevű asszonyt, annak Péter nevű fiát, és annak Pregmethi [?] nevű fiát a szomszédság és rokonság okán. Az adományt a címzettek is megerősítik a következők jelenlétében: Miklós, Kantor István, Bakta-i János, Tamás fia Loránd mesterek, és Vylmod fia Miklós comes. D. in Zotmar, in oct. Ephiph. d., 13..

Fk.: DL 97 773. (Vay cs., berkeszi 1637.) Fényképe alapján az eredeti vízfoltos és szakadozott hártján volt, átfűzött pecsétzalaggal.

Megj.: Az oklevél igen nagy valószínűséggel összefügg azzal a perrel, ami ue. Péter szatmári plébános és vikárius 1315. ápr. 18-i (A. IV. 55. sz.), Debreceni Dózsa 1317. jún. 18-i (A. IV. 495. sz.) és ugyancsak Péter szatmári vikárius 1321. márc. 25-re datált oklevelében bukkan fel, bár ez utóbbi keltezés félreértésen alapszik, valójában valamikor 1312–1316 között adták ki (A. VI. 71. sz., vö. SZR. 716. sz., Erdélyi Okm. II. 392. sz.. Szöcs, Szabolcs m. 61–62.), illetve Szabolcs megye keltezetlen, április végén kiadott oklevelével (181. sz.). Péter itteni intulációja (szatmári plébános és Benedek erdélyi püspök Meszesen túli vikáriusa) 1312–1316 között állt fent, 1312. febr. 16-án még csak szatmári plébánosnak említették, vikáriusi cím nélkül, 1315 áprilisában és 1316 júliusában Benedek Meszesen túli helynökeként, 1317 márciusában és 1321 januárjában már újra a helynöki címe nélkül (részletesen adatolva I. Szöcs, Szabolcs m. 62.). Az itteni oklevél az egész ügy legelső dokumentumának tűnik, az örökül hagyásnak, ami a rokonok perét indította Ábrahám fia János ellen. Ezen kívül már csak olyan okleveleket ismerünk, amiben a felek kijelentik, hogy minden perüket lezárják egymással, a legkorábbi 1315. ápr. 21-i. A kiadványt így (Péter vikáriusi címe alapján) 1313–1315 közé tehetjük.

177. (1315.?) febr. 4., Ibrony

Ivan mester Zobolch-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy az egyik részről Bille-i Lőrinc, másik részről Berzet (dict.) János közötti, a febr. 2. (Purif. Marie) utáni kedden zajló perben János bemutatta a király oklevelét. Az oklevéladók úgy rendelkeztek, hogy a hűvét utáni kedden János köteles bemutatni Beke mesternek a levelet. Ha Beke mester elfogadja a privilegiumot, akkor legyen úgy, ha pedig nem, akkor ugyanezen a napon folytassák a pert. D. in villa Ibrun, p. Purif.

E.: DL 56 522. (Kállay cs. lt. 1200. 2.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és záropecsét(ek?) foltja(i?).

K.: AO. I. 502.

R.: Kállay I. 90. sz.; Piti, Szabolcs m. 35. sz.

Megj.: Az oklevél keltezésére l. Szöcs, Szabolcs m. 63.

178. (1307–1315. k.) febr. 10–16.

Tamás újvári (Novicastri) comes tudatja, hogy Beret-i [áthúzva: Simon] János fia Gábor a színe elé idézte Moys fiait: Györgyöt és Tamást két ökör miatt, amit azok apja: Moys vitt el. Amikor a felek előálltak, Gábor előadta, hogy a meghalt Moys fiai: György és Tamás már elégtételt adtak neki a két ökör miatt, e téren felmenti őket, és az ökrök ügyében Moys ellen kiadott okleveleit átadta érvénytelenítésre. D. f. IV. prox. p. oct. Purif. B. virg.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 28. **Fk.:** DL 84 210. Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétnek való kivágások.

Megj.: György és Tamás apja Mojs bárcai Mojta fia Mojssal azonos (pl. A. I. 14–15. között; A. III. 76. sz.; A. V. 153. sz.), aki 1304. febr. 29-én még élt (A. I. 565. sz.), 1311. jún. 7-én már bizonyosan halott (A. III. 76. sz., vö. Reg. Pal. 329. sz. kommentárja). Itt Mojs már nem él, így e febr. 9. után nem sokkal kelt levél alsó időhatára 1305. Egyértelmű felső időhatár nem húzható, de mivel a bűncselekményt Mojs követte el, ám Gábor a fiaival egyezett meg, vélhetően nem sokkal Mojs halála utánra datálható, és – tág időhatárokkal számolva – nem későbbi 1315-nél. Az újvári (al)ispánok neveit ebből az időből nem ismerjük, az 1304-ig bizonyosan hivatalban lévő Péter talán 1306 körül halt meg, utódja, Pál 1306-ban biztosan, de akár 1311-ig viselhette a tisztségét (l. az 50. sz. megj.). 1312–1315 között Szikszói Mihály ispánsága alatt csak 1314 tavaszáról-nyaráról ismerünk alispánt (Engel, Archontológia I. 94.), Tamás hivatali ideje bárhová beilleszthető, akár egy Pál utáni, akár egy Mihály alatti alispánként.

179. (1303. ápr.–1315. febr.)

A Scepus-i Szt. Márton-egyház káptalanja tudatja, hogy a színük előtt megjelenő Jurk fia Péter comes és fiai: Péter, Arnold és János (~Iván), továbbá ue. Péter fia: Balázs, ezen kívül Jurk fia Jurk és fiai: István, Miklós, Márk, Márton és Jordanus a bevallásuk szerint eladták a Micheleth nevű faluban bírt teljes öröklött birtokrészüket minden hasznvételeivel 65 finom ezüstmárkáért Ursi-i Hench [fia] Jordanusnak szavatosság vállalása mellett, amely 60 [!] márkát teljesen át is vették tőle.

Á.: (Schmauk szerint) szepesi káptalan, 1353. aug. 16. (nem fellelhető)

K.: Schmauk, Suppl. 116.

R.: Reg. Slov. I. 61. (78. sz.)

Megj.: Az itt megjelenő Jurk (Gyürk) fia Péter 1315. márc. 10-én már nem élt (A. IV. 37. sz.). Az oklevél vélhetően nem korábbi 1303. márc. 22-nél, mert akkor Jurk fia Péter és fiai szintén eladtak 60 ezüstmárkáért egy földet a szepesi

káptalan előtt, de ott még nem említették Péter fia Péter fiát, Balázst (Jurk fia Péter unokáját), csak magát Pétert (A. I. 366. sz.). Ha a fiú nagykorú lett volna, akkor mindenképpen része lett volna a földben, így az ő jelképes jóváhagyása is szükséges lett volna az adásvételnél, mint a jelen oklevélben, az itteni kiadvány tehát ez után kelt, amikor Balázs már nagykorúvá vált.

180. (1280-as évek–1315.) márc. 15.–ápr. 14.

László Borsod-i alispán (curialis comes) és a négy szolgabíró: Barreus, Lőrinc, Demeter és Sebestyén tudatják, hogy abban a perben, amit Pál fia Miklós indított Ceb-i Demeter ellen összesen 60 marka értékű károkozás és foglyok ejtése ügyében, a következő fogott bírák: Phioch fia Tamás, Endre fia Sebestyén és Zunye-i Domonkos által egyezsége jutottak. Ennek értelmében Demeternek huszadmagával együtt esküt kellett tennie Zolcha faluban. A határnap eljöttével Demeter a mondott személyekkel le is tette az esküt Miklós jelenlétében, aki ezért őket ártatlannak nyilvánította. D. sabb. prox. an. ramis palmarum.

Fk.: DL 97 749. (Vay cs. berkeszi lt. 50.)

Megj.: László nevű borsodi alispán 1312. dec. 15-i oklevélből ismert (A. III. 406. sz.), elődje márciusban még hivatalban volt (Engel, Archontológia I. 118.). Csebi Demeter 1297–1308 között bukkan fel (DL 75 829.; A. II. 405. sz.; l. még uo. 140–141., 167., 178., 184. sz.; DL 96 044. és 96 045.), biki Fioch fia Tamás 1300-ból (HO. VIII. 414.). Az eskü színhelye, Zsolca falu Ákos nb. István birtoka volt (Gy. I. 817.), így bizonyára abban az időben adták ki az oklevelet, amikor ő volt a borsodi ispán, vagy legalábbis hatalma volt a megye felett, vagyis az 1280-as évek eleje és 1315 között (vö. Zsoldos, Archontológia 144.; Engel, Archontológia I. 118.; Kis, Ákos István 72–76.). Ezen belül lehetséges az 1312-es év (vagy környéke), amikor adatunk van László alispánságáról, de tény, hogy az 1312-ben kiadott megyei oklevelek formulás része (köztük Lászlói is) jelentősen eltérnek az ittenitől („Nos XY curialis comes de Borsod, et quatuor iudices per nobiles pro tempore constituti”, a szolgabírók megnevezése nélkül, l. 1312. márc. 9.: A. II. 243. sz.; dec. 15.: A. II. 406. sz.), ami ugyan nem zárja ki az 1312–1313-as keltezést, de nem is támogatja.

181. (1315.) ápr. 22., Ibrony

A Zobolch-i 4 szolgabíró tudatja, hogy a színük előtt megjelent egyik részről Abraam fia János és Csépán fia Kozma, másik részről pedig Comorzan, és elmondásuk szerint az Illés bán feleségének hitbére és jegyajándéka ügyében köztük zajló perben olyan egyezsége jutottak, hogy ezek fejében Chomorzan húsz márkát fizet Jánosnak és Kozmának, hozzátéve, hogy Jánosén és Kozmáén kívül mások javait és más embereket Chomorzan és fia nem akar megszerezni. D. in Ibrun, f. III. prox. an. fe. B. Georgii mart.

Fk.: DL 97 738. (Vay cs, berkeszi lt. 51.)

R.: Piti, Szabolcs m. 63. sz.

Megj.: Az oklevél összefügg több más kiadvánnyal, részletes felsorolásukat l. a 176. sz. megjegyzésében. A keltezés indoklását l. Szöcs, Szabolcs m. 61–63.

182. (1312–1315.) jún. 25.–júl. 1., Buzita

István Wyuar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy korábbi oklevelük értelmében Chon-i Iacov-nak a jún. 24. (Nat. B. Iohannis Bapt.) utáni kedden bírság terhe mellett meg kellett jelennie Ruzka-i Serephil comes ellenében válaszádsra. A mondott határnapon Iacov nem jelent meg és nem is küldött senkit, míg Serephil törvényesen várt rá. D. in Bozita, termino prenotato.

E.: DL 75 192. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 68.) Hártacsíkon, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek foltja.

K.: Reg. Slov. I. 432–433.

Megj.: Ruszkai Szerafin és Csányi Jakó között egy ló ügyében zajlott per a jelen hatóság előtt (1313. máj. 22., júl. 3.: A. III. 517. sz.; itt a 153. sz.). Az itteni kiadványban talán erről, talán egy másik ügyről van szó, így az év biztosan nem állapítható meg. A buzitai kelethely mindenesetre Marhard fia Mihály ispánságának az idejére (1312–1314/15) mutat (l. 166. sz. megjegyzését). Ha a per összefüggésben áll a ló 1313. évi ügyével, akkor a kiadása csak 1313. jún. 26. lehet, ha nem, akkor bármelyik év 1312 és 1315 között.

183. (1314–1315.) aug. 5–6., Fövény

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy a vassvári káptalan oklevele alapján a júl. 25. (B. Jacobi ap.) utáni hétfőtől kezdve András fia László a maga és fivére: Dénes nevében 8 napon át várakozott Benedek comes özvegye és Makwa falu (villa seu possessio) ellenében, akik nem jöttek és nem is küldtek senkit. Mivel az oklevéladó nem emlékszik, hogy vajon az ügyet a bírái döntésére (iudicio iudicum nostrorum) bízta-e, vagy sem, akkor dönt majd, amikor a felek megjelennek a színe előtt, és a jelen oklevelet visszaviszik neki. D. in Fuen, 9. die termini prenotati.

E.: DL 93 992. (Festetics cs. lt.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: DPM 323. sz. (R. is)

Megj.: Mákfai Benedek – akinek itt az özvegyét említik – 1314-ben még élt (A. III. 877. sz.), ám a felperesek, András fia László és Dénes valamikor 1314–1315 folyamán haltak meg (részletesen l. DPM 323. sz. kommentárját). Így a jelen kiadványt, a napi kelet figyelembe vételével, 1314–1315-re tehetjük. Kiadója ismeretlen, de valamilyen oligarcha vagy nagybíró lehet, akinek saját „bírái” (iudices noster) vannak (a király azonban kizárható a pecsétméret

és az itineráriuma alapján is). Részletesebb indoklást l. a DPM 323. sz. kommentárjában.

183a

DL-DF adatbázis 1300–1315 közé, aug. 30-ra keltezi a váradi káptalan oklevelét: DL 56 590. (Kállay cs. lt. 1300. 307.) (R.: Kállay I. 357. sz.; DIR C. XIV. II. 337. [617. sz.] [román]). A kiadvány közvetlen előzménye a váradi káptalan 1291. jún. 20-i levele (HO. VII. 217.), ez alapján a jelen levél 1291. aug. 30-án kelt. l. még a 187b sz.

184. (1310–1315.) szept. 16–22.

Iwan mester Zobolch-i alispán (curialis comes) és az ottani 4 szolgabíró tudatja, hogy a jelen had oszlásának 15. napja utáni kedden Lőrinc (László?) fiai: János és István – akik személyesen vállalták a határnapot – kötelesek [Ábrahám?] fia János ellenében feleletet adni a színiük előtt Ibrun faluban, ha magukat nem tudják kimenteni. D. ..., f. III. prox. p. oct. Nat. B. virg.

Fk.: DL 97 737. (Vay cs. berkeszi lt. 61.) Fényképe alapján alul szakadt, vízfoltos oklevél volt, azon részén olvashatatlan írással.

R.: Píti, Szabolcs m. 42. sz.

Megj.: János apjának neve olvashatatlan, de a Vay család 14. század eleji okleveleiben gyakori szereplő volt laskodi Ábrahám fia János (vö. Engel, Genealógia, Vajai [Vay]). Mivel a másik fél nem a Vay családdhoz tartozott, János vélhetően Ábrahám fiával azonosítható. Az oklevél a keddi kiadási nap alapján Kállói Egyed fia Iván első, 1313–1315 között kimutatható, de elvileg 1310 nyarától 1316 júliusáig is feltételezhető szabolcsi alispánságához kötődik, l. Szöcs, Szabolcs m. 59–60.

185. (1290-as évek–1315.) nov. 1. u.

A vasvári Szt. Mihály-egyház káptalanja tudatja, hogy saját korábbi memorialis oklevelük értelmében Copou fia András fia Lászlónak esküt kellett tennie eskütársaival együtt a nov. 1. (fe. OO. SS.) utáni szombaton Sar-i Geus comes ellenében a mondott oklevélben előadott peres ügyeik kapcsán. A kitűzött napon László a társaival kész is volt az eskü letételére, de Geus comes nem jött el és nem is küldött senkit annak meghallgatására. D. in crast. termini predict.

E.: DL 93 973. (Festetics cs. lt.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárolécsét viaszmaradványai.

Megj.: Nádasd nb. András fia László 1292–1315 között bukkan fel, és 1315-ben vagy 1316 elején ölték meg (Engel, Genealógia Nádasd nem 3. tábla: Pető [gersei]; László megölésének idejére l. Szöcs, DPM 323. sz. kommentár). Sári Iván fia Gös csak 1302-ben tűnik fel (Engel, Genealógia Gös [gösfalvi] és Frankói; A. I. 234. sz.). Az oklevelet így a felnőttkorú László életideje datálja.

186. (1310–1315.) dec. 7–12.

Iwan mester Zobolch-i alispán (curialis comes) és az ottani 4 szolgabíró tudatja, hogy embereik: Wamdoch fia János, illetve Peder, akiket Jurk mester panaszára küldtek ki tudományvételre, visszatérve elmondták, hogy Márton a társaival: Péter mester serviens-eivel nov. 10-én (in vig. S. Martini) Salamon faluból Jurk mester házára törvén az egyház klerikusát: Jakou-t megölték, az ott talált javakat elvitték, lovát megsebesítették, miközben Jurk mr. nem érdemelte meg (pulpis [o: culpis] suis non exigentibus eidem magistri Jurk). D. f. III. prox. p. fe. B. Nicolai conf.

Fk.: DL 97 740. (Vay cs., berkeszi 22.)

R.: Piti, Szabolcs m. 45. sz.

Megj.: Az oklevél a keddi kiadási nap alapján Kállói Egyed fia Iván első, 1313–1315 között kimutatható, de elvileg 1310 nyaratól 1316 júliusáig is feltételezhető szabolcsi alispánságához kötődik, l. Szöcs, Szabolcs m. 59–60.

186a

DL-DF adatbázis 1301–1315 közé keltezi a váradi káptalan oklevelét: DL 40 292. (Múz. Ta. Nagy Imre) (K.: HO. VII. 354–355.). Az oklevél regesztáját „(1304.) máj. 22.” kelettel l. A. I. 610. és 613. sz. (Az évszám a kiadás alapján került megállapításra, bár egyértelmű bizonyítékok nem szólnak mellette.)

187. (1301–1315)

Odouf [hátlapon: Odoof] fiai: Jakab mester és Kurmus kéri a fivérüket: Odouf fia Egyed mestert, hogy küldje hozzájuk a fegyvereikkel együtt a serviens-eiket, ti. Hannus-t és fiát: Miklóst, továbbá Mihályt és másokat. Mihályt Kocas mesterrel majd ők békítik össze. Ha valaki közülük nem akarna jönni, akkor biztosítsa őket arról, hogy a szolgálataikat készséggel megfizetik, mert elegendő javakkal rendelkeznek, de serviens-eknek híján vannak. Kurmus mester azt is üzeni, hogy ha jönnek, akkor hozzák el nekik a szög (sug) színű lovukat is; illetve Egyed majd Ernye (Herneus) fia István nádor falujába küldje őket, és majd ő fogja továbbküldeni hozzájuk.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 35. 9. **Fk.:** DL 84 203. Hártján, hátoldalán címzés és zárópecsét foltja.

K.: HO. V. 100.

Megj.: Keltezését Karácsonyi, HH 172–173. (289. sz.) Ákos nb. István nádor említése alapján 1303 körülre tette, ezt Wertner Mór 1301–1315 közé pontosította, megjegyezve, hogy szerint 1311 előtt kelt (Wertner, Thurzó 4–5.). István 1301-től (talán 1300 augusztusától?) viselt nádori címét 1307-től I. Károly már nem ismerte el, de hívei igen (minderre l. Zsoldos, András hat nádora 289–290.; Szöcs, Nádori intézmény 103.), így Wertner évhatárai helyesek.

187a

DL-DF adatbázis 1301–1315 közé keltezte „János mester magán” oklevelét: DL 40 421. (Múz. Ta. Véghely). A jelzet alatt Miklós szlavón bán 1323. máj. 30-i levele található (A. VII. 247. sz.; K.: Smič. IX. 122.), amelyben az elébe járuló Farkas fia Imre kérésére (Köszegi) Henrik bán fia János mester levelének átírását ígéri, ám az átírás hiányzik a kiadványból, csak Miklós bán levelének kezdő és befejező formulás részei szerepelnek. Így János mester – csak említésben fennmaradt – oklevelének külön regesztázásától eltekintünk.

187b

DL-DF adatbázis 1300–1315 közé keltezi a váradi káptalan oklevelét: DL 56 591. (Kállay cs. lt. 1200. 9.) (K.: HO. VII. 371. R.: Kállay I. 64. sz.; DIR C. XIV. I. 207. [173. sz.] [román]). Az oklevélben olvasható ügy előzménye a váradi káptalan 1291. jún. 20-i és (1291.) aug. 30-i oklevelében található (HO. VII. 217. és itt, 183a sz.), ez a kiadvány sem lehet sokkal későbbi, főként hogy az (1291.) aug. 30-i kiadvány írásképe (vö. DL 56 590.) azonos az itteniével.

187c

DL-DF adatbázis 1300–1315 közé keltezi Kán László erdélyi vajda oklevelét: AL. Wass cs. Oklevelek 7. 11. (DF 252 896.) (K.: DIR C. XIV. I. 387–388.), amely Péter alvajda 1347. júl. 1-jei átírásában (A. XXXI. 630. sz.) található. Az oklevél az eredetije szerint 1304. szept. 28-án kelt (A. I. 650. sz.; EO. II. 43. sz.).

188. (1312–1316. jan.)

Lew (dict.) István és fiai: Miklós és János (Ihones) levelében kérik Saul mestert és András nyitrai örkanonokot, hogy szolgálataikra tekintettel méltóztassanak nekik a pecsétet elfogadni (nobis sigillum recipere dignemini), mert az uruk: Miklós mester tilalmazta azt (quia nobis inhibuit dominus noster), a levél vivőjének pedig mindenben higgyenek.

E.: DL 75 817. (Sándor-Metternich cs. lt. A. 3. 5. A.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés, befűzött hárt yaszalagon ép megtartású gyűrűspecst.

Megj.: Salamer fia Lövőnek mondott István 1302. szept. 27-én, 1306. aug. 1-jén és szept. 14-én Aba nb. Aba fia Aba comes és fia: Miklós serviens-e volt (A. I. 288. sz.; A. II. 57., 71. sz.), 1310. febr. 2-án még mindig Aba comes serviens-ének mondják (A. II. 830–831. sz.). Aba az 1312. jún. 15-i rozgonyi csatában esett el (Engel: Genealógia, Aba nem 1. Széplaki ág 1. tábla), fia, Miklós mester ebben az évben még továbbvitte apja hatalmi politikáját (A. III. 432. sz.), 1316-ban viszont megvakították és -csonkították Csák Máté embelei (A. IV. 327. sz.). Lövő István valamivel hamarabb Csák Máté szolgálataiba állt, 1316 februárjában már biztosan (A. IV. 243., vö. Kristó, Csák Máté 125.), de már 1314-ben is előtte pereskedett (igaz, itt alperes volt, így nem feltétlenül ő választotta meg a fórumot, l. A. III. 811. sz.). 1316. szept. 26-án Csák Máté kifejezetten említést is tett azokról a jogtalanságokról, amiket Aba

fia Miklós követett el Lövvő István fia Miklós ellen (A. IV. 331. sz.). Az oklevél mindenképpen abban az időben kelt, amikor Lövvő István és fiai még Aba fia Miklós szolgálatában álltak, tehát 1316 februárja előtt. Pontos terminus p. quem nem húzható, de mivel itt csak és kifejezetten Miklós „mestert” említették István uraként, és Miklóst csak az 1310-es évek elejétől kezdve címezték mesternek, vélhetően már Aba halála után kelt a dokumentum, amikor megromlott a viszony Miklós és Lövvő István között, ami később a szakításukhoz vezetett – e megromlott viszony egy apró részletéről szól a jelen levél is. A későbbi, 1310-es évekre tehető datálás mellett szól az is, hogy András nyitrai örkanonok először 1316-ban bukkan fel, 1323-ban Miklós viselte e tisztséget, 1324-ben újra (ugyanezen?) András (C. Tóth, Nyitrai arch. 36.), Saul nyitrai kanonok pedig 1321-ben (A. VI. 239. sz. – épp András örkanonok társaságában).

189. (1311–1316.) jan. 21–febr. 13.

Iuan mester Zobolch-i comes és az ottani 4 szolgabíró tudatja, hogy Sándor fia Miklós serviens-e: Pál köteles esküt tenni húshagyó kedd nyolcadán, kedden (f. III. prox. in oct. carnis privium) [hátoldalán: Pozon-i] Jako ellenében 23 hozzá hasonló személlyel együtt Ibrun faluban arról, hogy nem támadt rá Jako házára, nem részes a fivére halálában és a neki okozott károkbán. Ha leteszi, ártatlannak nyilvánítják, és Sándor fia Miklós kezességére bízták. D. f. III. prox. p. domin. Septuagesime.

E.: DL 82 831. (Zichy cs. zsélyi lt. 218. B. 35.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét(ek?) elmosódott foltjai.

K.: Z. I. 174.

R.: Piti, Szabolcs m. 36. sz.

Megj.: Az oklevél az eskühelyszín és a kiadási nap alapján Kállói Egyed fia Iván első, 1313–1315 között kimutatható, de elvileg 1310 nyarától 1316 júliusáig is feltételezhető szabolcsi alispánságához kötődik, l. Szöcs, Szabolcs m. 59–60.

190. (1303–1316.) febr. 22.

Pál nyitrai (Nitrensis) alispán (curialis comes) és Móric comes Bab-i nemes, Máté (M.) nádor által kirendelt megyei bíró (iudex in provincia Nitriensis per M. palatinum constitutus) tudatják, hogy a Márton mester által kirendelt Márk comes levele szerint (in litteris Mark comitis constituti per magistrum Martinum) Richun-i Síke fia Lestáknak esküt kell tennie febr. 22-én (in fe. Katedre B. Petri ap.) 10 másik emberrel együtt Wod fia Miklós halála ügyében Aba fia Aba comes ellenében. A mondott napon Lesták le is tette az esküt Aba officialis-a: Benus comes és Miklós fiai: János és Egyed jelenlétében, akik Lestákot ártatlannak ismerték el a mondott halálesetben. D. in fe. Katedre S. Petri.

E.: DL 75 811. (Sándor-Metternich cs. lt. B. 1. 4.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és két zárópecsét foltja.

Megj.: Csák nb. Máté 1302. febr. 28-án kapta meg Nyitra megyét Venceltől (A. I. 184. sz.), Pál comes tehát azonos Csekei Péter fia Pál nyitrai alispánjával, aki 1305–1307 között bukkan fel, 1318-ban pedig Máté nyitrai officialisaként említik, ugyanakkor más nyitrai alispánt nem ismerünk, hivatali ideje tehát kiterjedhet akár az időszak egészére (Engel, Archontológia I. 159.; 1318: A. IV. 48. sz.). Bábi István fia Móriccál 1292–1312 között találkozhatunk (Gy. IV. 345–346.), Aba fia Aba pedig 1310-ben bukkan fel utoljára, 1316. máj. 1-jén már nem élt (A. II. 830–831. és 1035. sz.; 1316: A. IV. 271. sz.), és mivel tudjuk, hogy részt vett Csák Máté oldalán az 1312. évi rozgonyi csatában (A. III. 361. sz.), nem lehetetlen, hogy ott esett el. Az oklevél így 1303–1316 közötti, de valószínűbb, hogy a rozgonyi csata előtt kelt.

191. (1316.) márc. 16.

Tamás mester Sepes-i várnagy és Peren-i Miklós, Sepes-i alispánok (vice comites) tudatják, hogy Orbán fia Orbán a színük elé idézte Lukács fia Györgyöt, Poka fia Márkot és fivérét: Pétert [utána kihúzva: és Gula fia Hank-ot] márc. 16-ra (fer. III. prox. p. fe. B. Gregorii pape). A határnapon a színük előtt Orbán nevében a fivére: Pál, György nevében Oproud (dict.) Miklós, Márk nevében pedig Abraam fia Fülöp jelent meg, Poka fia Péter személyesen, az oklevéladók pedig a felek ügyét elhalasztották márc. 27-re (sabb. prox. an. domin. Iudica me). D. f. III. prenotata.

E.: DL 39 649. (Petróczy cs. lt. AS. 24.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét(ek) halvány foltja(i).

R.: Petróczy I. 203. (28. sz.); Reg. Slov. II. 159. (321. sz.)

Megj.: Az oklevél archontológiai megfontolások alapján 1316–1319 között kelt, legvalószínűbben 1316-ban, I. Zsoldos, Druget 122–123. Az ott közölteken túl az 1316-os évet támogathatja az is, hogy abban az évben az új határnap márc. 27-re esett, ami másfél héttel későbbi időpont az oklevél kelténél, a megyei szintű bíróságok pedig ebben az időben 1–2 hetes határidőkkel dolgoztak. Ugyancsak másfél hetes halasztással számolhatunk 1319 esetén (bár ezt az évet az archontológiai adatok kevésbé támasztják alá). 1318. évi kelet esetén majdnem egy hónappal későbbi lenne a halasztás időpontja, 1317-ben pedig csak négy nappal későbbi (a napi dátum márc. 15 lenne, a Iudica-vasárnap előtti szombat pedig márc. 19.), ami lényegében kizárja ezt az évet.

192. (1312–1316.) ápr. 1–24., Daróc

Kopoz fia Bech mester levele Mihály fia Mihály mesterhez. A hozzá küldött követének olyan választ adott, hogy a levele kézhezvételét követően Mihály nyomban csatlakozzon a familiárisai közé (ad nostram familiaritatem accedatis), és hi-

tére megfogadja, hogy az első nap, amikor megérkezik, egy falut minden haszonvételével együtt neki ad szállás gyanánt (*pro loco mansiones*), és Zotmar-ban a colonus-aiból jókora részt, és mindezen túl a saját javaiból is ad neki. Amilyen gyorsan tud, siessen hozzá. D. in Darohc, III. f. p. oct. Passce.

E.: DL 56 662. (Kállay cs. 1300. 179.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés, és pajzs alakú zárópecsét viaszmaradványai.

K.: HO. VII. 381.; DIR C. XIV. I. 417.

R.: Kállay I. 101. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 311. (román)

Megj.: Borsa nb. Kopasz (Jakab) fia Bekcs azután kaphatta meg Szatmárt (hogy itt rendelkezessen felette), miután felosztották a tartományt egymás között a Borsák, és talán 1312-től Bekcs lehetett az ispánja (Zsoldos, Borsa 41–42.). A levél tartalma és a tavaszi napi kelet alapján felmerült, hogy a Borsák első, 1315. évi lázadásához kapcsolódna (Karácsonyi, HH. 170–171. [284. sz.]; Zsoldos, Borsa 42.), amelynek a lezárulta vitatott: ha már 1315 január-februárjában zajlottak a béketárgyalások (Zsoldos, Borsák és I. Károly 59–61.), akkor ez a tavaszi levél nem tekinthető mozgósításnak, ezáltal az a kényszerítő erő is elveszik, hogy egy ismert katonai eseményhez (ti. a Borsák lázadásához) kapcsoljuk. Ha mégis, akkor fel kell tételeznünk, hogy a harcok folytatásának legalábbis felmerült a lehetősége 1315 áprilisának elején, ha erre végül nem is került sor. Szatmár megyét talán már 1315-ben elvesztette Kopasz fia Bencs (Engel, Archontológia I. 187.), de lehet, hogy egy ideig, 1316 első feléig, még megőrizte tisztségét, és az 1316 végén kitörő második lázadásig befolyását is (Zsoldos, Borsák és I. Károly 66. és uo. 100. jegyz.). Hogy az oklevél tényleg a Borsák valamelyik lázadásához kapcsolódna, nem egyértelmű (a felkelések bizonytalan kronológiája miatt sem), ezért a levelet csak Bekcs Szatmár feletti befolyása keltezi, de nagy valószínűséggel a jelzett időszak végére, 1315–1316-ra tehető.

193. (1311–1316.) máj. 3., Szentmihály körül

Iwan mester Zobolch-i alispán (*curialis comes*) tudatja, hogy amikor máj. 3-án (in die Inv. S. Crucis) Beke mester Szentmihály körüli katonai táborában (in descensu magistri Beke circa Sanctum Michaellem) tartózkodott, Abraam fia János egy feyerpeg színű, 1 márkára és 1 fertóra becsült lovat tilalmazott Mátyás fia Miklóstól. Mind ezért elrendelte a feleknek, hogy a Beke mester jelen hadserege oszlásának 15. napja utáni kedden (f. III. prox. p. quind. residentie exercitus eiusdem magistri Beke) Ibrun faluba álljanak a színe elé, és hozzák oda a lovat is. D. in festo prenotato.

Fk.: DL 97 733. (Vay cs. berkeszi lt. 65.) Fényképe alapján vízfoltos hártján, átfűzött hártyaszalaggal.

R.: Piti, Szabolcs m. 37. sz.

Megj.: Az oklevél a megjelenés helye és napja alapján Kállói Egyed fia Iván első, 1313–1315 között kimutatható, de elvileg 1310 nyarától 1316 júliusáig is feltételezhető szabolcsi alispánságához kötődik, l. Szöcs, Szabolcs m. 59–60., 64–65.

194. (1315–1316.) máj. 1. v. 6., Forró

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, István újvári alispán] tudatja, hogy ítélete értelmében Zour (dict.) Miklós fia János és serviens-e: Iwan – akit Miklós mondott fiának kell előállítani – kötelesek Ruska-i Szerafin ellenében megjelenni válaszára, hacsak nem tudják magukat kimenteni. D. in Furrou, f. V. an. fe. Stanizlaii mart.

E.: DL 75 224. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 72.) Vízfoltos hártayacsíkon, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsének foltjai.

K.: DPM 319. sz. (R. is)

Megj.: A forrói kelet helye és a több pecsét miatt bizonyosan Újvár megye kiadványa, és valószínűleg összefügg azokkal az 1316-ban kelt, István újvári alispán által kiadott oklevelekkel, amikben szintén az itteni felek jelennek meg (198. sz.; A. IV. 369., 371. sz.). Az összefüggést még egyértelműbbé teszi, hogy a hátoldali nagyobbik pecsét mérete (27–28 mm) egyértelműen azonos az 1315–1316 folyamán hivatalát töltő István alispán pecsétméretével (minderre l. a 166. sz. megj.). Mindezek alapján a jelen oklevél dátumát leginkább 1316. máj. 6-ra tehetnénk. Azonban ebben az évben máj. 4-én kedden (két nappal korábban) a megye Középnémetiben tartott megyegyűlést, és a következő hetekben szintén kedden, Középnémetiben voltak a gyűlések (195. sz.; A. IV. 276., 286. sz.), ezért nem valószínű, hogy ezzel összeegyeztethető lenne egy „közbeszúrt” csütörtöki forrói megyegyűlés. Így az oklevél vagy 1315-ben kelt (ebben az évben János ispánsága és a János alatti István alispánsága nem igazolható, de nem is zárható ki, mert a Mihályt újvári ispánként említő, Engel, Archontológia I. 94. által 1315. szept. 9-re keltezett levél inkább 1314. szept. 10-i, l. a 171. sz.); vagy 1316-ban, feltételezve, hogy nem egy megyegyűlésen adta ki az alispán, hanem attól függetlenül – bár formailag és az ügy jellegét illetően minden egy megyegyűlésre utal. Az 1315. év ellen szól azonban, hogy ez esetben a napi kelet (máj. 1.) pont áldozócsütörtök napjára esett volna, és nem valószínű, hogy ennek a kiemelt rangú egyházi ünnepnek a napját a „Szaniszló előtti csütörtök” kifejezéssel írták volna le, mint a jelen keltezésben. Megjegyzendő, hogy a DPM 319. sz. alatt közölt keltezés (1314. máj. 2.) és okfejtés bizonyosan téves.

195. (1316.) máj. 18., Középnémeti

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye, István újvári alispán] tudatja, hogy máj. 18-án (f. III. prox. an. Asc. d.) Edus fia Egyed, a serviens-e:

János, és jobbágysai: György, Bogdan és Jakab kötelesek voltak megjelenni a színe előtt Sándor fia János ellenében, ám a határnap elérkeztevel sem Egyed, sem serviens-e és jobbágysai nem jöttek el és nem is küldtek senkit, bár János várt rájuk. D. in Kuzepnemti, f. III. prox. an. Asc. d.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 42. **Fk.:** DL 84 234. Hártaszeleten, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltjai.

K.: DPM 324. sz. (R. is)

Megj.: A levél hátulján több pecsét van, és Középnémetiben kelt egy keddi napon, amely hely és időpont az újvári (abaúji) megyegyűlések bevett helye és ideje volt, ezért bizonyosan Újvár megye kiadványa. A megye másik kettő, 1316. máj. 4-i és 1316. máj. 25-i diplomájával (A. IV. 276. és 286. sz.) való összefüggés alapján ez is ebben az évben kelt. Bővebben, egyéb forráshivatkozásokkal l. a DPM 324. sz. kommentárját.

196. (1312–1316.) ápr. 29.–máj. 22.

István Wyuar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy az István mester nevében fellépő György Geche-i pap (sacerdos) azt állította, hogy Iacov-nak nincs semmilyen része Chon-ban, és erről Istvánnak oklevele is van. Az oklevéladók ezért elrendelték, hogy a jelen oklevél kiadásának nyolcadán István mester mutassa be ezt az oklevelet. D. f. III. prox. an. Asc. d.

E.: DL 75 189. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 65.) Enyhén vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és két zárópecsét viaszmaradványai.

K.: Reg. Slov. I. 423.

Megj.: István nevű újvári alispán Marhard fia Mihály és János ispánsága idején is irányította a megyegyűlést, és az eltérő pecsétméret, vagy a kelethely segíthetne dönteni, hogy melyik ispán alárendeltje volt éppen, mert Mihály idején minden megyei oklevél Buzitán kelt (l. részletesebben a 166. sz. megj.). A jelen oklevél azonban nem tüntette fel a kelethelyet, az ispáni pecsét mérete pedig nem egyértelmű (pedig még viaszmaradványok is találhatók), így egyéb támpont híján az évköre 1312–1316 közé tehető, mindkét István alispán hivatali idejét feltüntetve (vö. még Engel, Archontológia I. 94.). A jelen per vélhetően kapcsolódik ahhoz a birtokperhez, amit Izsák fia István mester folytatott a csanyi nemesekkel, többek között az itt megjelenő Jakóval, még 1319. júl. 8-án is (A. V. 523. sz.).

197. (1312–1316., márc.–máj.)

Donch mester levele rokonaihoz (proximis): Boxa fia Miklós és Tamás fia László mesterekhez. Meg akarván tudakolni, hogy miért követtek el ellene sok jogtalanságot, meghallgatta a címzeteket a rokona: György fia János mester révén, és szavait hallva, helyreállt a bizalma. Tudatja velük azt is, hogy a pünkösdi előtti

vasárnap férjhez adja a lányát, és kéri a címzetteket mint kedves rokonait, hogy jöjjenek el hozzá vendégségbe azon a napon, hogy így minden törvénytelen tettet békésen lezárhassanak. Ezen kívül az emberét, aki ezt a levelet elviszi, vezettessék Pethune fia Péter elé is.

E.: DL 57 999. (Soós cs. lt. 198.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: F. VI/2. 341–342.; Reg. Slov. I. 149.

R.: Majláth, Soos 53.

Megj.: Az oklevelet csak Petenye fia Péter említése szűkíti le, mert vélhetően azért akarta elküldeni emberét hozzá Dancs mester, mert akkoriban a környék politikai urának számított. Petenye fia Péter 1317 elején lázadt fel a király ellen, és nem sokkal később már le is verték (Engel, Ország újraegyesítése 103. 61. jegyz.). Hogy ez a levél a mondott éven belül mikor kelt, nem tudjuk, de vélhetően nem sokkal (legfeljebb 1–2 hónappal) az esküvő tervezett időpontja előtt, vagyis április környékén. Így a levelet 1312–1316 közé datálhatjuk.

198. (1316.) jún. 24., Forró

István Wyuar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy Seraphin-t abban a bírságban, ami azért járt volna neki Scour (dict.) Miklós fia János ellenében, mivel a köztük folyó ügyben nem adott ügyvédvalló levelet a serviens-ének, nem marasztalja el, ugyanis Seraphin az oklevéladó az egyik társa (socius): Popi-i Mihály színe előtt rábízta a pert a serviens-ére. D. in Forrou, f. V. [?], in die Iohannis Bapt.

E.: DL 75 191. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 67.) Erősen vízfoltos és szakadozott hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymejelölés és zárópecsétek foltjai.

K.: Reg. Slov. I. 476.

Megj.: István nevű személy Marhard fia Mihály és János ispánsága idején is alispán volt, ám Mihály ispánsága idején a megye oklevelei mindig Buzitán kelttek, ill. a jelen oklevél hátulján lévő nagyobbik pecsétméret inkább a János ispán alatti István alispán 27–28 mm-es pecsétnyomójával egyezik, mint Mihály ispán István alispánjának kb. 35 mm-es pecsétméretével (a két István alispán elkülönítésére l. a 166. sz. megj.). Így ez az oklevél bizonyosan János ispánsága alatt kelt. Mindezt erősíti, hogy a jelen per egy 1316. dec. 16-i, szintén Forróon kiadott oklevélben is felbukkan (A. IV. 369., 371. sz.), és egy kiadó megjelölése nélküli memoriálisban is (194. sz.). Mivel 1317 márciusában már nem János volt az ispán (és így István alispán is elvesztette hivatalát) (vö. Engel, Archontológia I. 94.), ezért az itteni eset az előzménye annak a decemberi oklevélnek. Hogy János mikor került hivatalba, 1315 vagy 1316 folyamán, nem tudjuk, Mihály ispánsága csak 1314-ig mutatható ki biztosan, 1315-ben bizonytalanul (171. sz. megj.). Bár elviekben nem zárható ki, hogy a jelen kiadvány 1315-ös legyen, a legvalószínűbb, hogy ez a nyári oklevél csak néhány hónappal előzte meg a decemberit, és ez is 1316-ban kelt. Az

itteni napi kelet vízfolt miatt igen rosszul olvasható, ami biztos: „Datum in Forrou, feria qu... in die Johannis baptiste.” A kiadás szerint „feria quarta, in die Johannis bapt.” áll ott, vagyis jún. 24., ami szerdára esne. Ez azonban sem 1316 esetén nem áll meg (csütörtök), sem 1315 esetén (kedd), sőt, semmilyen egyéb évben ekkortájt, így bizonyosan más olvasattal kell számolnunk. A legegyszerűbb, hogy a „quarta” szót „quinta”-ra módosítsuk, aminek a rövidített formája egyébként is igen közel áll az előbbihez, és ez a történetileg is legvalószínűbb 1316-os év esetén helyes keltezést ad, mert abban az évben jún. 24. valóban csütörtökre esett.

199. (1301–1316.) máj. 29.–jún. 28.

Benedek barsi (Borsiensis) comes tudatja, hogy Úrnapja nyolcadán (in oct. Corp. Christi) Byleg-i Lampert megjelent a színe előtt Renduey-i Gebarth fia Péter ellenében – akit fia: Tamás képviselt –, és bemutatta a nyitrai káptalan oklevelét, amely szerint Péter a Peckfyzu nevű egy ekényi földjét Lampertnek adta zálogba 20 pensa-ért és a kétszereséért (XXⁱⁱ pensis et duppli). Ezért Renduey-i Péter az Úrnapja 15. napján váltsa meg a földet Lamperttől, vagy ha nem, akkor ugyanekkor örökjogon adja át neki, avagy vásárolja tőle vissza az oklevéladó vagy a káptalan levelének közbenjárásával. D. in oct. Corp. Christi.

E.: EPL. Acta radicalia T 436. (DF 248 723.) Hártován, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: Str. II. 476.

Megj.: Benedek Csák nb. Máté (al)ispánja volt, Máté pedig 1301–1321 között birtokolta a megyét (Engel, Archontológia I. 106.) és Benedek 1307. febr. 19-én bukkan fel barsi ispánként (A. II. 124. sz.). Bellegi Lampert 1317. június 24-én valószínűleg már nem élt, mert Csák Máté a fiának, Andrásnak adott vissza egy falut (A. IV. 499. sz.), és mivel ezen évben a kelet jún. 9-re esne, az 1317-es oklevél pedig egy hosszabban elnyúló ügyben intézkedik Lampert fia András érdekében, az oklevél felső határát 1316-ban húzhatjuk meg.

200. (1316.) júl. 1., Géc

Gek fia P. Zotmar-i alispán (vicecomes) és a 4 szolgabíró tudatja, hogy Vörös (Ruphus) Benedek comes a saját perében a színük előtt megjelenvén előadta keresetét Miklós fia Tivadar (Tyodor) comes ellenében egy bizonyos pénzösszeg és föld felosztása ügyében, ám Tivadar a birtok ügyében nem jelent meg, ezért az oklevéladók Pál mester hada oszlásának 15. napjára halasztották az ügyet a színük elé végső válaszádra. D. in Gych, in oct. Nat. S. Johannis Bapt.

Fk.: DL 97 742. (Vay cs. berkeszi lt. 52.) Fényképe alapján enyhén vízfoltos hártován.

R.: Szatmár m. 12. sz.

Megj.: A keletre l. Piti, Dévai csata, vö. 1316. dec. 9.: A. IV. 365. sz. és 1316. júl. 6.: A. IV. 302. sz. Az ott közölteken túl az 1316-os év mellett szól az a megfigyelés is, hogy az egymáshoz közeli időszakra eső megyei oklevelek általában a hét azonos napján keltek, amikor a megyegyűlés ülésezett (Csukovits, Sedria-helyek passim). Ebben az időben Szatmár megye (vagyis az alispán és szolgabírók) oklevelei mindig csütörtökre estek, l. Szatmár m. 13., 17., 19., 20., 21. sz. stb. A jelen oklevél júl. 1-jére van datálva, és ez a nap 1316-ban éppen csütörtökre esett, a többi számba jöhető év során már nem. Piti Ferenc szerint az itt említett Pál mester Szécsi Pál, későbbi asztalnokmester és somogyi ispánnal azonos (Piti, Dévai csata 282–283.), Zsoldos Attila szerint inkább Szatmár megye éppen hivatalban lévő ispánja, hiszen az alispán éppen ezért halasztotta el az ügy tárgyalását, mert az ispán és a megye hadat viselt, és személyét feltételelesen Dénes fia Pállal, Tamás ugocsai és beregi ispán fivérével azonosította (Zsoldos, Borsák és I. Károly 66. 100. jegyz.). Pál mester személye nem teljesen tisztázható, ám ez a keltezés évét nem befolyásolja.

201. (1304–1316.) aug. 24., Gerde?

Ambrus fia Jakab Barana-i comes, a 4 szolgabíró és Jakab baranyai hadnagy (maior exercitus castris de eodem comitatu) tudatja, hogy saját oklevelük értelmében aug. 24-én (fe. Batholomei ap.) Jakab comes Budun falubeli falunagya (villicus): Jakab köteles 100 tanút kiállítani egy lopáson kapott, és ott megölt ember ügyében, és közülük 50-et kiválasztva azokkal esküt kell tennie. A mondott napon Jakab elő is állította a 100 embert, továbbá másokat a pécsi püspök és káptalan és a Warad-i konvent jobbágysai közül és más Barana megyei nemeseket, és közülük a magasabb rangúak közül ... (50?)-nel együtt esküt tett arról, hogy az elhunyt az tolvaj volt, és Budun faluban ölték meg. Ezért az oklevéladók ... Jakabot ... Budun nevű faluját ... D. in Ge... prenotato, a. d. 1...

E.: DL 47 937. (Múz. Ta. Wenzel) Hártyája vízfoltos, szakadt, több helyütt olvashatatlan, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét foltna.

Megj.: Keltezésére l. Engel, Archontológia I. 102. 18. jegyz.

202. (1312–1316.) szept. 8., Csap

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy azon a közgyűlésén (in congregatione), amelyet az Wng és Bereg megyei nemesekkel tartott, Roland fia Sándor azzal vádolta Buchta-i Jánost és Bereg-i Makou-t, hogy az ő Komora nevű faluját elpusztították, és ezzel neki 50 márka kárt okoztak. Az érintettek tagadták mindezt, ezért az oklevéladó elrendelte, hogy Sándor szept. 22-én (in quind. Nat. B. virg.) a színe előtt tanúkkal bizonyítsa állítását. D. in Chop, in festo memorato.

E.: DL 82 795. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 42.) Szakadozott hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és befűzött szalagon zárópecsét foltja és darabjai.

K.: Z. I. 136.

R.: Reg. Slov. I. 388.; DPM 320. sz.

Megj.: Az oklevél kiadási ideje és kiadója megegyezik a 203. sz. oklevéllel. Az érveket l. ott.

203. (1312–1316.) szept. 22., Semjén

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy Roland fia Sándor a következő tanúkat állította szept. 22-én (in quind. Nat. B. virg.) Boccha-i János és Hethe-i Mokou ellenében a színe elé: Sung fia Pál, Wandus fia János, Keled fia Péter comes, Aladár fia László, Kelyan fia Kelyan, Samud fia Miklós, és a sógora (gener): Herbord comes, Gergely fia János, Petery-i Gergely fia András, Ders-i Rophoyn fia Lőrinc, Péter fia Mihály, Arabya fia Egyed, János fia Miklós, Sung fia Rophoyn. A tanúk egybehangzóan azt állították, hogy János és Mokou lerombolták Sándor Komorou nevű falvát, és ezzel neki 50 márka kárt okoztak. A többi tanú nevét Sándor egy oklevélbe írva mutatta be, amelyet az oklevéladó a pecsét-főjével (cum capite sigilli nostri) pecsételtetett meg. János és Mokou nem jött el a tanúállítás megtekintésére, és nem is küldtek senkit. D. in Semyen, in quind. supradict.

E.: DL 82 906. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 7.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Z. I. 135.

R.: Piti, Szabolcs m. 25. sz.; DPM 321. sz.

Megj.: Az ügy előzményeként l. a 202. sz. oklevelet, kiadási idejük és kibocsátójuk azonos. Kállay Ubul mindkettőt 1312-re datálta, a kiadót Borsa Kopaszszal azonosítva (Kállay, Keltezetlen oklevelek 130–131.), magunk leginkább 1312–1314 közé, kibocsátóként nem teljesen biztosan, de feltehetően szintén Kopaszt feltételezve (DPM 321. sz. kommentár). Tágabban 1312–1316 közé tehetjük az oklevelet, és az egészen bizonyos felső határ 1319, mert a tanúként említett Sung fia Pál 1320 júniusában már nem élt (A. V. 818. sz.). Részletesebben, a politikai háttér felvázolásával l. DPM 321. sz. kommentár.

204. (1290-es évek–1316.) okt. 9–15.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Vas megye hatósága] tudatja, hogy a vasvári (Castriferrei) káptalan oklevele értelmében az okt. 16. (fe. B. Galli) előtti hétfőn Chopou fia András fiai: László és Dénes a színük elé álltak Marcell fia Imre ellenében, ám Imre nem jött el, hanem egy Benedek nevű ember jelent meg a nevében, és azt mondta, hogy Imre Sándor comes szolgálatában van elfoglalva. De mivel ez az oklevéladóknak nem tűnt elégséges oknak, ezért bírsággal sújtották Imrét, ha csak nem tudja magát kellőképpen kimenteni. D. in termino prenotato.

E.: DL 94 001. (Festetics cs. lt.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és több zárópecsét foltja.

K.: DPM 325. sz. (R. is)

Megj.: A több pecsét, a földrajzi vonatkozások és a hétfői napra tett idézés miatt Vas megye kiadványa, a kiadási időt csak Nádasd nb. András fiai: László és Dénes, illetve káldi Marcell fia Imre életideje adja. Előbbiek mindketten 1315–1316 folyamán haltak meg, míg Imre 1308 után nyeri el örökségét, az 1290-es évek előtt nem lehetett még nagykorú (részletesebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 325. sz. kommenttrját). A kiadvány legnagyobb valószínűséggel a 14. századra tehető.

205. (1297–1316.) nov. 13., Várad

Imre (E.) [váradi püspök] levele János Kereszeg-i papnak (sacerdos): utasítja, hogy ... [menjen] személyesen Beken [ɔ: Beke] mesterhez és kérje meg [élő]szóban ... János... a püspök jobbágynak a ... kárral, aki ha megtéríti, ... ne merészelje ... D. Waradini, in fe. S. Bricii ...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2072. Hártyán, szövege vízfoltos, több helyen nehezen olvasható. Hátoldalán egy másik oklevél szövege.

R.: Erdődy 140. sz.

Megj.: A kiadó titulust bizonyosan a váradi püspökkel azonosítja az intituláció „miseratione d[ivina]” része, a váradi kelethely, és az, hogy egy váradi egyházmegyébe tartozó papnak ad utasítást. Az íráskép alapján az „E.” szigla az 1297–1317 közötti Imre püspököt takarja (Engel, Archontológia I. 76.). Az említett Beken mester bizonyára Borsa Beke (egyébként a szó végi „n” betű talán át is lett satírozva, mintha a scriptor is érezte volna a hibát), mert a Borsa-tartományon belül Körösszeg vára neki jutott (Zsoldos, Adorján 149.), és a püspök a körösszegi papot utasította az üzenet célba juttatására. Ez meg is történhetett, mert a jelen oklevél hátuljára maga Beke írta rá a saját levelét a várnagyának (208. sz.). Mivel a Borsák tartományát – köztük Körösszeg várát – 1317 nyarán semmisítette meg véglegesen Károly (Zsoldos, Adorján 204–209.), ezért – a napi kelet miatt – a jelen oklevél kiadásának felső határa 1316.

206. (1311. nov.–1316. nov.), Szikszó

Marchard fia Mihály újvári (de Novo Castro) comes levele a Cassa-i bíróhoz, tanácshoz és polgárokhoz. Embereinek (proborum viroorum) a jelentése alapján tudomására jutott, hogy a serviens-ét: Fekete (Niger) Miklós fia Kelemen a saját kérésére sem engedték ki a városukból, arra hivatkozva, hogy elvitte a lovaikat. Hitére fogadja, hogy Kelemen a lovak elvitelében ártatlan, és nem vett benne részt, ezért kéri a várost, hogy az ő ügyében eljáró Kelemen bocsássák el, különben ő fog az ügyében igazságot tenni. D. in Zikzou.

E.: DL 75 198. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 63.) Szakadozott és néhol vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 455.

Megj.: A levelet csak Marhard fia Mihály legtagabban vehető ispáni hivatali ideje datálja (vö. Engel, Archontológia I. 94.).

207. (1315–1316.) dec. 18–23., Forró

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Újvár megye, István újvári alispán] tudatja, hogy Lachk mester köteles 25 másik nemessel együtt a jan. 6-át (Epiph. d.) követő csütörtökön esküt tenni a színe előtt egy Chala nevű leány ellenében arról, hogy az elmúlt évben a szept. 29-ét (fe. B. Michaelis arch.) megelőző hétfőn nem ment Torna faluba e leány fivérének, Pálnak a szállására (ad ospiculum Pauli), és ott nem ölette meg Pált. D. in Forrou, f. V. prox. an. Nat.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 44. **Fk.:** DL 84 236. Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és több zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 60–61.

R.: DPM 326. sz.

Megj.: A több pecsét megyei kiadványra utal, az Újvár megyei Forró csütörtöki napon pedig Újvár megye gyűléseit tartották az 1310-es években (Csukovits, Sedriahelyek 381., Gy. I. 81.). Az egyik pecsétfolt mérete megfeleltethető János újvári ispán István nevű alispánjának a pecsétméretével, így a levél a hivatali ideje alapján (a decemberi napi keletet is figyelembe véve) 1315–1316 között kelhetett (vö. Engel, Archontológia I. 94., és a 166. sz. megj.), talán épp 1316-ban, amikor december második felében István biztosan tartott megyegyűlést Forró, de ez 1315 esetében sem zárható ki. Részletesebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 326. sz. kommentárját.

207a

DL-DF adatbázis 1302–1316 közé keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) oklevelét: DL 68 589. (Kisfaludy cs. idősebb ága lt. 130.) (K.: Bgl. III. 142.). Az oklevél regesztáját „(1322.) márc. 24.” kelettel l. A. VI. 501. sz., kiadója Héder nb. Kőszegi András. l. még a DPM 343. sz.

207b

Az almádi konvent „1316 körülre” keltezett oklevelét (Karácsonyi, HH. 164–165. [255. sz.]; vö. HO. VII. 323.) l. „(1315.?)” kelet alatt A. IV. 182. sz.

208. (1298–1317.) jan. 2., Körösszeg

B[e]ke mester [meghagyja] várnagyának: Nagy (Magnus) (dict.) ... mesternek, hogy ... mindenhogyan Priuardhyda-i Kis (Parvulus) Cosma comes-szel ... [50] [kö]bölt gabonaféléből (de frugile), ti. 25-öt búzából (frumentum), 25-öt

rozsból (siligo) ... [megparancsolja] erősen, hogy ne merészeljen tőle semmi többet elvenni ... 5 ...-ból mérjék ki, hogy a mondott ... ne merészelje zaklatni. D. in Kereszek, in oct. [S. Stephani] prothomart.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2072. Egy másik hártyaoklevél hátoldalára írva, szövege vízfoltos, több helyen nehezen olvasható.

R.: Erdődy 140. sz.

Megj.: Az üzenet Imre váradi püspök novemberi levelének a hátoldalára íródott (205. sz.), így vélhetően néhány hónappal követi annak kiadási idejét. Ez alapján a keletet 1298–1317 közé tehetjük, ami nem szűkíthető tovább, mert az említett Kis Kozma előtte és ezután is élt (vö. Erdődy 65–66., 161., 174. sz.), a várnagyot pedig nem sikerült azonosítani.

209. (1312 nyara–1317. jan.)

Péter Zemlyn-i és Vngh-i comes levele Tamás fia László mesterhez, Boxa fia Miklóshoz, Detre fia Miklóshoz, Donch-hoz és Franchik-hoz. Ebben felszólítja komáját (compater), László mestert, hogy a falujában induljon meg Róbert ellen, mivel az őhöz tartozóknak mindennap kárt okoz. A. d. 1320.

K.: F. VIII/5. 115. (Szirmay A. alapján)

Megj.: Szirmay Antal 1804-es részleges közlése szerint az oklevél 1320-as évszámot tartalmazott, ami történeti okokból nem lehetséges, mert Petenye fia Péter már 1317 tavaszán kegyvesztett lett Károlynál, minden titulásától megfosztva (vö. Engel, Ország újraegyesítése 103. 61. jegyz.). Ezen a töredéken kívül nincs más adat Péter ispáni címeire, de legkorábban 1312 nyarán, a rozgonyi csata után nyerhette azokat el Károlytól, és a zemplénit legkésőbb 1317 elején, lázadása idején veszítette el, amikor Debreceni Dózsa, majd Druget Fülöp kapta meg a megye irányítását (Zsoldos, Druget 87–90.). Ung megye ispánsága problémásabb, Engel Pál szerint az Amadé örökbirtokának számító megyét a fia, László 1313-tól tovább kormányozhatta (ez alapján a jelen kiadványt Engel 1312–1313-ra datálta), bár László csak 1317-ben bukkan fel ungi ispánként (Engel, Archontológia I. 219.). 1313–1316 között egy bizonyos Jakab volt az ungi comes, vagyis alispán (Engel, Archontológia I. 219.), de nem azonosítható be, hogy ő kinek a kinevezettje volt, így a jelen kiadvány időhatárait óvatosságból kiterjesztettük Petenye fia Péter katonai bukásáig (ami nem azonos a kegyvesztettségével, hiszen Péter utána is címezhetette még magát ispánnak).

209a

DL-DF adatbázis 1313–1317 közé, febr. 14-re keltezi Péter királynéi tárnokmester levelét: DL 57 972. (Soós cs. lt. 197.). Az oklevél regesztáját (1315.) febr. 14-i kelettel I. A. IV. 28. sz. A regesztát készítő Kristó Gyula később kétségbe vonta a kelet helyességét, 1316-

ot javasolva: Kristó, Károly harcai 318–319., 326. A keletre I. még Zsoldos, Borsák és I. Károly 59–60.

210. (1316. nov.–1317. febr.)

Amadé nádor fia János mester megparancsolja Zobozlaus comes fia Egyednek, hogy Barza-i Illés fia János perét halassza el két héttel (duabus septimatis) a hadsereg visszatérte utánra (p. exercitus reversione), és aki perelni akarna vele, az az ő személye előtt tegyen panaszt.

E.: DL 75 167. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 61.) Szabálytalan alakú hárttyája két oldalán vízfoltos, hátoldalán zárópecsét foltja.

R.: Reg. Slov. I. 360. (844. sz.)

Megj.: Amadé fia János 1302-ben tűnt fel először, és 1308-ban már az itt is olvasható módon címezte magát (A. I. 202. sz., A. II. 307. sz.). Ezt a titulust apja halála után is megtartotta, amikor Göncön Abaúj megyei ügyekben előtte tettek panaszt (13[12.] márc. 21.: A. III. 254. sz.). Ám kiadási év nem vehető ki jól az oklevélen (vö. DL 60 157.), a kiadások és a regeszta 1312-re keltezték, de nem kizárható, hogy az oklevél későbbi, mivel 1312-ben a megyéspáni címet Marhard fia Mihály töltötte be (Engel, Archontológia I. 94.), és nem valószínű, hogy Amadé fia Jánosnak Göncön ilyen párhuzamos hatalma lett volna a megyében. A rozgonyi csata után néhány évvel azonban egy időre „rehabilitálták” az Amadé-fiakat, és a megye élén 1316. december 16-án már egy bizonyos „János mestert” találunk, aki nagy valószínűséggel azonosítható Amadé fia János mesterrel (Engel, Archontológia I. 94., vö. Zsoldos, Druget 38.). Az említett 1312-es oklevelet így akár 1316-ra is keltezhetjük, és mivel az itt feltűnő Bárcai Illés fia János szintén Abaúj megyei birtokos volt (vö. Gy. I. 64–67.; Engel, Genealógia, Bárcai), az oklevél olyan időben kelt, amikor Jánosnak hatalma volt Abaúj megye felett. Ez így volt 1316 folyamán és 1317 elején. Hogy apja életében is gyakorolt volna hasonló jogosítványokat a megye felett, ha nem is teljesen kizárható, de nem valószínű. Az oklevélben említett „hadsereg” visszatérte így akár a saját hadba-vonulására is vonatkozhat, amikor Debreceni Dózsa oldalán részt vett a debreceni csatában a Borsák ellen (Engel, Ország újraegyesítése 117.). I. Károly király – a győztes csata ellenére – gyorsan leváltotta Amadé fia Jánost, Druget Fülöp fegyverrel szerezte meg Göncöt, ami az Amadé-fiak 1317 végi lázadásához és gyors bukásához vezetett (minderre l. Engel, Ország újraegyesítése 118–119.; Zsoldos, Druget 38–40.). Ha tényleg erről van szó, akkor az oklevél 1316 legvégén, 1317 elején kelt valamikor. A kelet nem mond ellent annak sem, hogy Bárcai Illés fia János utolsó ismert felbukkanása 1312-re tehető (A. III. 388. sz.).

211. (1314–1317.) máj. 4., Esztergom

Tamás esztergomi érsek és örökös comes Miklós (N.) győri püspökhöz és örökös comes-hez: Tamás Bel-i apát panaszt emelt, mert a Nul faluból a szent királyok privilégiumai alapján nekik járó bortizedet a címzett tilalmazta, ezért levelében kéri a püspököt, hogy a mondott tizedet ne vegye el a serviens-e: Budur tanácsára. D. Strigonii, in crast. Inv. S. Crucis.

E.: BFL. Konventi lt. Caps. 317. (65. B.) (DF 207 124.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és befűzött hártjaszalagon mandorla alakú zárópecsét feltja.

Tá.: Bebek Imre országbíró 1368. máj. 26. Uo. 546. (49. 23.) (DF 207 345.)

K.: AO. I. 562.; Str. II. 788.; P. VIII. 304–305.; P. VIII. 366. (Tá. alapján)

Megj.: DL-DF adatbázis mind az eredetit, mind a tartalmi átírást 1310. máj. 4-re datálja, és ez olvasható az oklevél mikrofilm-másolata melletti cédulán is. A kiadások 1315 és 1320 körülre tették a keletet. Az 1310-es évszám ha nem is teljesen lehetetlen, de elég valószínűtlen, mivel Kőszegi Miklós győri püspököt 1308–1310 között csak *postulatus* (választott) titulussal említették, V. Kelemen pápa 1310. júl. 28-án erősítette meg titulását (A. II. 931. sz.), és egy esztergomi érsek szinte biztosan beleírta volna a címzésbe a *postulatust* 1310 nyara előtt. Miklós 1313 őszétől lett Győr megye örökös ispánja (ahogy itt is nevezik), és 1318 elejéig viselte e címet (Horváth, Győr m. 13–20.). Az oklevél keltét így 1314–1317 közé tehetjük, leginkább az 1314–1315. évekre, aminek májusában Tamás érsek bizonyosan Esztergomban tartózkodott (Horváth, Győr m. 14. 18. jegyz.). Mindez egybevág Tamás bakonybéli apát egyetlen datálható felbukkanásával is (1315. máj. 5.: A. IV. 65. sz.).

212. (1307–1317.) máj. 6.

A váradi káptalan tudatja, hogy egyik részről Zothmar megyei nemesek: Rosaly-i és Gochaly-i Miklós fiai: Elleus és Gergely, másik részről Monustur-i Apay fia István a káptalan színe előtt azt a bevallást tették, hogy előbbiek a Monustur szomszédságában lévő Scentphal birtokot, amin egy Szent Pál apostol tiszteletére emelt kő körtemplom (ecclesia rotunda lapidea) áll, ezen Apay fia Istvánnak és utódainak eladták az egyház patronátusi jogával és minden egyéb haszonvételével együtt 40 finom ezüstmárkáért örökös birtoklásra, szavatolván őt a birtokban és tartozékaiban. A birtokkal kapcsolatos okleveleket átadják, az át nem adottakat érvénytelennek nyilvánítják, és ennek kapcsán is szavatolják Istvánt, és ha sikeresen védelmezni a birtokban nem tudnák, akkor a saját birtokaikból kárpótolják őt. D. in fe. b. Johannis an. portam Latinam, a. d. ..., Yvanka a prépost, Csanád (Chanadinus) az olvasó-, János az éneklő-, Jakab az örkanonok.

Fk.: DL 97 758. (Vay cs. berkeszi lt. 27.) Fényképe alapján az oklevél alja a függőpecsét zsinórjánál hiányos, évszáma emiatt nem látható, alján 3 betűből álló chirográfum.

Megj.: Az itt olvasható káptalani méltóságsor 1308–1315 között mutatható ki forrásszerűen, de feltételeSEN 1307–1317 közé kiterjeszthetjük ezt az állapotot (l. 1306. okt. 18.: A. II. 78. sz. még nem, 1308. ápr. 17.: A. II. 339. sz.; 1315. jún. 15.: A. IV. 96. sz. utoljára, 1318. febr. 5.: A. V. 27. sz. már nem, vö. még Engel, Archontológia I. 76.: Ivánka már 1318 januárjában váradi püspök volt). A Gutkeled nemzetség itt felbukkanó tagjainak életideje lefedte ezeket az éveket, és az ügyletet más forrásból nem ismerjük, ezért csak a káptalani archontológia keltezi az oklevelet.

213. (1317.) máj. 15., Eger

Domonkos mester újbári (Novicasteri) főesperes és Má[rton] egri püspök bírāja és kancellárja levelében kéri a maga és főképpen uruk, a püspök nevében [Péter mislyei] prépostot és Pál alesperest, hogy máj. 29-én (in oct. Pent.) Ruska-i nemesek: Izsep, Mochy, Keuche és András vagy az embereik jelenlétében, és a velük lévő alkalmas világi és egyházi személyek társaságában a nevezettek Semche vagy Ruska nevű birtokából jelöljék ki az ország szokásjoga szerint Serefel özvegyének a hitbér és jegyajándék okán járó részét, illetve a két leányának – ti. Barcha-i Fekete (Niger) Miklós fiai: Kelemen és László unokahúgainak (soror) – járó negyedrészt. Mindezeket írják meg neki levelükben, és a Ruska-i nemeseket, ha azok nem akarnák az asszonynak és lányainak a kijelölést végrehajtani, kényszerítsék egyházi fenytékkal (censura ecclesiastica). D. Agrie, 4. die Asc. d.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 9. 3. **Fk.:** DL 83 175. Hártájá szakadozott és csonka, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 375.

R.: Reg. Slov. II. 100. (186. sz.)

Megj.: Az ügy annak a persorozatnak a része, amit Bugumel v. Bogomer fia Szerafinnak az özvegye: Margit (aki az itt is említett Bárcai László és Kelemen testvére volt) folytatott más ruszkai nemesekkel a maga hitbére és jegyajándéka, ill. a lányai, Margit és Erzsébet leánynegyede ügyében (a nevekre és rokonsági fokokra l. 1319. jan. 3.: A. V. 362. sz.). A perek első fele 1317 folyamán Domonkos újbári főesperes és Péter mislyei prépost előtt folyt, Márton egri püspök irányításával (219–220., 226. sz.; A. IV. 394., 403–404., 415., 694. sz.). Miután az egyházi hatóság sikertelenül lépett fel, 1318-ban már Újbár megye előtt folyt a per, végül a felek még ebben az évben egyezségre is jutottak, és a pert véglegesen lezárták (A. V. 51–52., 72., 74., 136., 165., 167., 280., 362., 655. sz.). A perhez tartozó két oklevélben egyébként az özvegyet Bogomer özvegyének és Serefel anyjának nevezik (1317. jan. 21.: A. IV. 394. sz.; 1317: 694. sz.), ám ez vélhetően tévedés, és nem két személyről van szó. Mivel ruszkai Szerafin 1316. dec. 16-án még élt (A. IV. 371. sz.), és ez a levél még a per azon szakaszához tartozik, amikor a főesperes intézkedett, ezért a keletjét 1317-re tehetjük.

214. (1317.) jún. 18., Debrecen

Dausa mester, a király személye helyett eljáró bíró és vele együtt ülésező társai tudatják, hogy megjelent előttük Waiay-i Medui fia Jakab, és a megsebesítésével és fél kezének megcsonkításával kapcsolatos, Pál fia Raphayn szolgálai elleni perének vitelét a végső döntésig rábízta Abraam fia Jánosra. D. in Debrecen, sabb. prox. an. fe. B. Johannis Bapt.

Fk.: DL 97 728. (Vay cs. berkeszi lt. 40.)

Megj.: A kiadási évhez l. 1317. jún. 18. (A. IV. 495. sz.), amelyben nem csak a kiadók személye, a kiadási idő és a kelet hely egyezik, de a két oklevél írásképe is.

215. (1300-as évek eleje–1317. jún. [1315. márc–1317. jún.]), Körösszeg

Ismeretlen oklevéladó [Borsa nb. Beke?] kiadványa: ... az oklevéladó és a ...-i 4 [szolga]bíró oklevele szerint ... köteles, és jöllehet az adott napon I[wanka] mester késznek mutatkozott ... börtönbe vonulni (carcerem introire ... paratus), ám ekkor ue. Iwanka mester bemutatta a király oklevelét azon tartalommal, hogy ő ... Erdélybe (ad partes Transiluanas) a király szolgálata miatt, és ezért [mentesíti] őt a börtönbe vonulástól. Az oklevéladó, megtekintvén a királyi oklevelet, annak külön kérésére Iwanka mestert teljesen [felmenti] a börtönbe vonulástól. D. in Keresceg, 3. die fe. ...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2073. Vízfoltos hártván, szövegének mintegy fele nem olvasható. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és szalag mellett rányomott zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 136. sz.

Megj.: A kiadó intulációja nem látszódik, de talán Borsa nb. Beke lehet. Körösszeg vára a Borsa-tartományon belül neki jutott, ő adott ott ki okleveleket (208. sz. és Zsoldos, Adorján 149.), viselte a bihari és a szabolcsi ispáni címeket is (Engel, Archontológia I. 112., 183.; Szőcs, Szabolcs m. 65.), és a jelen oklevéladó is a saját, 4 szolgabíróval együtt kiadott (tehát megyei) oklevelére hivatkozott. Ivánka mester – az oklevél őrzési helyéből fakadóan – mindenképpen a Gutkeled nemzetség egyedmonostori ágához tartozó valamelyik Ivánkával azonos, vagy Kozma fia, vagy Adony fia Ivánkával (Engel, Genealógia, Gutkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárt-hidi). Mindketten Bihar és Szabolcs megyék területén voltak birtokosak, tehát ezen ispánoknak (a 14. század elején: Borsa Bekének) kellett eljárni ügyükben. Hogy a Borsa-tartomány másik nagyhatalmú főura, Kopasz lenne a kiadó, azt a pecsétméret nem valószínűsíti, mert a jelen kiadvány 38–40 mm.-es pecsétfoltja nem azonos Kopasz 56 mm.-es pecsétjével (vö. DL 31 197.). Bekétől sajnos nem maradt fent hiteles pecsétnyomat, így az ő tipáriumával nem lehet összehasonlítani. Hogy az ispáni címek a késő Árpád-korig visszavezethetők lennének, arra nincs adat (Zsoldos, Archontológia

140., 201.), így a kiadási idő alsó határa a 14. század eleje. A Borsák, köztük Beke hatalmát 1317 nyarán számolta fel Károly (Zsoldos, Adorján 204–209.), ez a kiadás biztos felső időhatára. Bár Kozma fia Ivánka már 1312 júniusában elhunyt, Adony fia Ivánka csak 1327–1329 között halt meg (143. sz. megj.), és mivel a pontos azonosítás kétséges, ez nem szűkíti le a keltezést. Hogy (I. Károly) király milyen erdélyi ügyei miatt kapott Ivánka felmentést, a szövegben nem látszódik, de a hátoldali feljegyzés alapján (pro magistro Iuanka super expeditione ... carceris) egy katonai hadjáratra gyanakodhatunk. Ez esetben 1315–1317 közötti időszakra szűkül le a keltezés, mert azelőtt egyetlen király sem vezetett Erdélybe hadjáratot a 14. században, ám legkorábban 1315 elejétől megélénkültek a harcok (Zsoldos, Erdélyi háborúk 205–216., más elképzelések kicsit későbbre helyezik a harcok kitörését, l. uo.). Ez esetben az említett Ivánka mindenképpen Adony (Odun) fia, hiszen Kozma fia Ivánka ekkor már nem élt.

216. (1260-as évek–1317.) júl. 4.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [leleszi konvent] tudatja, hogy korábbi memoriális levele értelmében Simon fia Simon comes-nek júl. 1-jén (in oct. Nat. B. Iohannis Bapt.) 1 márkát kell fizetnie, és egy Pál nevű szolgát visszaadnia a színe előtt szenterzsébeti (de Sancta Elizabeth) János özvegyének. A mondott határnapon Simon officialis-a: Veres (Rufus) Jakab meg is jelent az ura nevében, és késznek mutatkozott a magával hozott 1 márka kifizetésére és a szolga visszaadására, ám az asszony nem jött el, és nem is küldött senkit a pénz és a szolga átvételére. D. 4. die termini prenotati.

E.: DL 57 998. (Soós cs. lt. 218.) Szakadt hártján, hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: DPM 327. sz. (R. is)

Megj.: Az oklevél provenienciája (Soós cs.) alapján Simon fia Simon Baksa nb. Simonnal azonosítható (Engel, Genealógia, Baksa rokonsága 1. tábla), aki a századforduló környékén tűnik el a forrásokból, ám elhunyt csak 1318 első felére tekinthető biztosnak. Mivel más, itt felbukkanó személyek életidejét nem sikerült hozzávetőlegesen sem meghatározni, ezért az alsó időhatár is Simon forrásokban való feltűnése. Az oklevél nagyobb valószínűséggel késő Árpád-kori, kiadója pedig – a hátoldali pecsét és a szöveg stílusa alapján – a leleszi konvent. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 327. sz. kommentárját.

217. (1317.) aug. 11., Géc

Miklós, Peteu mester Zotmar-i comes vice comes-e és ugyanezen megye 4 szolgabírája tudatja, hogy az engedélyükkel és a felek akaratából aug. 25-re (ad quind. datarum presentium) halasztották Szilveszter fia Tamás felperes, és Gothhard [!] comes, ill. a fia: András perét, hacsak nem tudnak addig megegyezni. Ellenkező

esetben a felek jelenjenek meg az oklevéladók színe előtt. D. in Gych, in crast. S. Laurentii mart.

E.: DL 56 544. (Kállay cs. lt. 1300. 305.) Hártován, hátoldalán azonos kéztől tárgy-megjelölés, és befűzött hártyaszalagon három zárópecsét foltja, ill. viaszmaradványai.

K.: HO. VII. 377.

R.: Kállay I. 1045. sz.; Szatmár m. 16. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 277. (román)

Megj.: Archontológiai okokból és a kelethelyből következően leginkább 1317–1319 közé datálhatjuk, l. 237. sz. megj.; Szatmár m. 16. sz. Ezen kívül ebben az időben Szatmár megye gyűlései mindig csütörtöki napra estek (pontosan adatolva l. a 200. és 221. sz.), és 1317-ben a kelet és a halasztás napja is csütörtök volt.

218. (1317. aug. 11. k.)

Herricus mester, a szepesi (de Scepus) Szt. Márton-egyház prépostja, és Tamás esztergomi érsek és örökös comes kancellárja az alesperesének: Péternek, továbbá más, a tarcai kerületbe (in districtu Tarcensi) rendelt plébánosnak és papnak (sacerdos) a kérésére átírja és pecsétjével megerősíti Tamás esztergomi érsek oklevelét, amit ő ugyanezen plébánosok és papok számára bocsátott ki Henrik elődjének: Pál egykori szepesi prépostnak az akaratából.

Á.: János közjegyző, 1331. ŠAL. Szepesi kápt. mlt. II. 11. NB. 19. (DF 275 939.)

Megj.: Tamás érsek 1312. jan. 14-i oklevelét l. A. III. 218. sz. Az átírás bevezetője szóról szóra megegyezik az itt hivatkozott Pál prépost korábbi átírásának bevezetőjével (l. 284b sz.), az intulációt kivéve, és azt, hogy az ottani „de voluntate nostra” kifejezést „de voluntate discreti viri magistri Pauli quondam prepositi Scepsiensis antecessoris nostri karissimi”-val váltotta fel. Ez alapján feltételezhetjük, hogy Henrik nem az eredeti érseki oklevelet írta át, hanem Pál átírása alapján készítette el a magáét. Henrik 1315 szeptemberében bukkan fel először szepesi prépostként, rögtön egy olyan ügyel foglalkozva, ami az itt átírt oklevéllel kapcsolatos (A. IV. 151. sz.). Miként egy 1317. aug. 11-i okleveléből kiderül: ekkor még nem ismerte Tamás esztergomi érsek átírt kiadványát, ezért máshogyan döntött a perben. Azonban amikor bemutatták neki ezt az oklevelet, a döntését megváltoztatta (A. IV. 537. sz.). Valószínűleg ekkor került sor Tamás oklevelének itteni megerősítésére is, ezért ezt az átírást is 1317. aug. 11. körülre tehetjük, vagy nem sokkal korábban.

219. (1317.) aug. 20., Eger

Márton egri püspök megparancsolja P[éter mislyei prépostnak, Pál középnémeti alesperesnek és] Gueche-i [Györgynek], egyháza papjainak, hogy kiközösítés

(excommunicatio) büntetése alatt [személyesen keressék fel] Ethened fiait: Moghot és Bydke-t, továbbá Iseph-et, Ruska-i nemeseket, és [emlékeztessék őket, hogy] Serefel özvegyének, Barcha-i Fekete (Niger) Miklós lányának a [hitbére] és jegyajándéka, és [a lányainak] leánynegyede [ügyében adjanak elégtételt. Ha megteszik], akkor legyen úgy, ha nem, akkor egyházi büntetésként tilalommal (interdictum), és ha [az nem elég, akkor kiközösítéssel] sújtsák őket egészen addig, amíg nem adnak elégtételt. D. Agrie, in die Stephani regis, a. d. 1...

E.: DL 75 240. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 50.) Kettészakadt hártján, fele hiányzik, hátoldalán mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 195–196.

R.: SZR. 597. sz.

Megj.: A levél az 1317–1318 folyamán zajlott per egyik kiadványa, az érveket l. 213. sz. Közvetlen folytatását l. 220. sz., a levél tartalma annak alapján került kiegészítésre.

220. (1317. aug. 20.–szept.)

Péter Misle-i prépost, Pál Kuzepnemti-i alesperes és György Keche-i pap tájékoztatja M[árton] (M.) egri püspököt, hogy a püspök a levele szerint nekik kiközösítés (excommunicatio) terhe mellett erősen megparancsolta, hogy a levele kézhezvételekor személyesen keressék fel Moch, Bichke és Isyp Ruska-i nemeseket, és emlékeztessék őket arra, hogy Serephin özvegyének hitbére és jegyajándéka, illetve Serephin két lányának a leánynegyede ügyében kötelesek elégtételt adni. Ám azok sem intésükre, sem egyházi tilalom (interdictum) alá helyezésükkor nem adtak elégtételt. Ezek után a püspök mondott levelének hatalmánál fogva kihirdették a kiközösítést (excommunicatio) a vasárnapokra és ünnepekre. És ők aug. 20-tól (a fe. S. Stephani regis) kiközösítve maradtak, de nem adtak elégtételt.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 9. 6. **Fk.:** DL 84 252. Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és átfűzött hártjaszalagon rányomott zárópecsét viaszmaradványa.

K.: Reg. Slov. I. 196.

R.: SZR. 549. sz.

Megj.: A levél az 1317–1318 folyamán zajlott per egyik kiadványa, az érveket l. 213. sz. Az itt hivatkozott püspöki oklevelet l. 219. sz. A jelen oklevél pontos napi kelte nem állapítható meg, de ha a püspök aug. 20-án kelt levelében parancsolta meg a nemesekhez való azonnali kiszállást, akkor augusztus végén, esetleg szeptember elején kelhetett.

221. (1317–1322. [1317.] okt. 13., Vetés

Petheu mester Zothmar-i comes és a négy ottani szolgabíró, ill. a megye összes nemese tudatja [I.] Károly királlyal (H), hogy az őket szüntelenül dúló és pusztító Tamás mester Ugacha-i comes most azt a Mihály fia István mestert zaklatja és

nyomorgatja ok nélkül, aki a teljes nemzetségével mindig megmaradt a királyok és szent elődeik (omnibus regibus et sanctis progenitoribus) hűségén. Ezért kéri a királyt, hogy a Tamás részéről Istvánt és őket ért pusztításokat vizsgálja meg. D. in Vethes, in quind. S. Michaelis.

E.: DL 47 843. (Múz. Ta. 1910. 55.) Hártáyja ép, hátoldalán azonos kéztől címzés, kisebb zárópecsének bevágásai, ill. egy nagyobb méretű zárópecsét foltja.

R.: Szatmár m. 33. sz.

Megj.: Szántói Pető a debreceni csata után lett Dózsa szatmári (al)ispánja, először 1317 áprilisában tűnik fel, ám Dózsa halála után, 1324–1330 között is szatmári comes-ként szerepel – akkor már vélhetően „teljes jogú” ispánként (Engel, Archontológia I. 188.; Zsoldos, Debrecen 58.; Szatmár m. 28.). Balogsemjén nb. Mihály fia István 1323. jan. 19-én már nem élt (A. VII. 14. sz.), így a legkésőbbi október 1322-re eshetett. Megjegyzendő, hogy a megye közgyűléseit ebben az időben a legtöbbször csütörtöki napon tartották (Szatmár m. 17., 19., 20., 21., 24., 25., 26., 27., 29. sz.), és a mondott évkörben 1317-ben esett a napi kelet csütörtökre, így ez a legvalószínűbb év.

222. (1306–1317.) dec. 21., Eger

Márton (M.) egri püspök kiközösítés (excommunicatio) büntetése alatt megparancsolja János és Péter Sekzow-i papoknak, hogy levele kézhezvételét követően egyházi hivatali tevékenységüket szüntessék be a parókiájuk alá tartozók számára, ha csak azok meg nem fizetik a püspöknek járó tizedeket. D. Agrie, in die Thome ap.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 55. **Fk.:** DL 84 246. Vízfoltos hártáyán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét maradványai.

Megj.: Az oklevelet csak Márton egri püspök napi kelet alapján szóba jöhető hivatali ideje datálja (1306–1321, vö. Engel, Archontológia I. 68.). A keltezés azonban tovább szűkíthető az alapján, hogy az egri püspök és a káptalan között per folyt bizonyos – így az Abaúj m.-i Szikszó – tizedeiről is, és végül a püspök ígéretet tett az esztergomi érsek ítélete után, hogy a kérdéses tizedeket átengedi a káptalannak (1317: A. IV. 678., 680. sz.; 1319. ápr. 10.: A. V. 427. sz.). Ha feltételezzük, hogy a püspök betartotta saját fogadalmát, és a per után már nem ő intézkedett volna a szikszói tizedek ügyében, akkor a felső időhatár 1317-re módosul, az említett Szikszó ugyanis az oklevél provenienciája alapján (Bárczay cs.) bizonyosan az Abaúj m.-i települést takarja.

222a

DL-DF adatbázis 1312–1317, ill. 1318. év alatt regisztrálja Dózsa mester levelét: DL 56 659. (Kállay cs. lt. 1300. 102.) (K.: AO. I. 462. R.: Kállay I. 79. sz.; DIR C. XIV. I. 292.). Az oklevél regesztáját (1318.) márc. 22. kelettel l. A. V. 79. sz. A kiadási év biztosan jó, l. még Dózsa (Szabolcs m.) ugyanakkor kiadott levelét: 237e sz.

222b

DL-DF adatbázis 1311–1317 közé keltezi a nyitrai káptalan nov. 11-i oklevelét, amelynek az évszáma szakadás miatt nem látszik: MTA. Kvt. Okl. 45. (DF 243 691.). Az oklevél 1378. máj. 19-i átírása alapján (DF 243 702.) tudható, hogy a kiadási dátuma 1313. nov. 11., regesztáját I. A. III. 628. sz. (csak az átírás alapján, az itteni eredetit nem jelzi).

223. (1301–1317)

Simon mester olvasókanonok [?: éneklőkanonok?], az egri püspök ezen ügyre ki-rendelt albírája (viceiudex) tudatja, hogy Ceeb-i Ambrus a felesége, vagyis Buldwa-i Dethmar fia Dethmar özvegye nevében perbe vonta Sebestyén comes-t, Walther-t és fiait az asszony hitbére és jegyajándéka kapcsán, amit azoknak ki kellene adniuk az asszony számára Dethmar Buldwa és Alachka birtokokban bírt részeiből. Erre Sebestyén a maga, továbbá Walther fiai: Dethreh és János nevében azt felelte, hogy Dethmar a tatárok (Thartari; Á.2.: Tharthari) fogságába esett, de él, és a fogságból kiszabadulhat és haza fog térni, tehát az asszonynak nem kell kiadniuk a hitbért és jegyajándékot. Erre Ambrus azt felelte, hogy Dethmart megölték a tatárok a háza mellett a berekben (prope domum suam in nemore). Amikor az oklevéladó el akarta rendelni, hogy bizonyítsák állításukat, akkor azok nem akartak bizonyítást, így inkább a felek akaratából elhalasztotta a pert pünkösöd nyolcadára az ura színe előtt való megjelenésre. D. 4. die oct. Cinerum.

Á. 1. Bátori István országbíró, 1486. dec. 4. DL 70 375. (Szinyei Merse cs. lt. R.)

2. Bátori István országbíró, DL 70 376. (Szinyei Merse cs. lt.)

Megj.: DL-DF adatbázis 1290–1305 közé keltezi a levelet, Gy. I. 752., 760., 765. 1300 elé. A szövegben Simon titulusa mindkét átírásban „lector”, ám Simon nevű olvasókanonokot nem ismerünk, éneklőkanonokot azonban igen, 1301–1317 közöttől (vö. A. I. 145. sz., A IV. 681. sz., számos közbeeső adattal). Az olvasókanonokok névsora folyamatosnak mondható 1252-től (E. Kovács, Egri kápt. 19.), így az adat vagy elírás, vagy egy nagyon rövid ideig tisztségét töltő Simon említése. Ha Simon tényleg az éneklőkanonok, akkor a levél ezen évek során kelt, és vélhetően nem az 1285. évi tatár betörésre gondoltak, hanem a Felvidéket érintő (és talán délebbre is elérő) betörések egyikére (egy szepességi hagyomány 1344-ben már a negyedik helyi tatár betörést regisztrálta, vö. Kristó, Anjou-kor háborúi 96.), bár az 1285. évi esemény sem zárható. Ha azonban tényleg egy nem regisztrált (esetleg személyükben azonos) Simon olvasókanonokról van szó, akkor a datálásra közelebbi támpontunk nincsen, ez esetben Árpád-kori is lehet az oklevél.

224. (1291–1317)

Szentmártoni (de Sancto Martino) László vajda levele a fehérvári egyház káptalanjának. Igazolja, hogy a kanonokuk, Miklós mester jelenlétében Rodna-i Miklós, és fivérének: a megboldogult Benus~Benuchs~Benedek~Benachs comes-nek

a fiai az alábbi osztozkodást hajtották végre az elődeiktől rájuk háramlott örökségből. Sófalva (villa salis) fele a haszonvételeivel és a malmok felével, és Zereth felével Miklós come-snek és fiainak, a másik fele pedig Benuchs fiainak jutott. Mungerochs [~Munaros] és Kelemenesch [~Kelemenesh] falvakat minden haszonvételükkel Rodna-i Miklós és fiai kapták meg felosztás nélkül örökjogon, kivéve Pyppinch hegyet, ami közös marad olyan feltétellel, hogy egyik fél sem építhet ott várat a másik akarata nélkül. Zereth-ben az erdőt mindkét fél jobbágysai közösen használják, és Kentel [~Kenteluk], Weizhorn [~Scoizorma] és Mytteldorf [~Kuzepfolu] falvak minden haszonvételükkel a mondott Benachs fiainak jutottak. A Bysterche-n lévő ház felerészt Miklósnak és fiainak, felerészt Benuchs fiainak jutott olyan feltétellel, hogy Benuchs fiai teljes egészében birtokolhatják a házat a tartozékaival és jövedelmével addig, ameddig Miklós a Rodna-i palotát (palatium) magánál tartja, ahol tartózkodik. Az arany- és ezüstbányáknak, és a többinek, amit (vulg.) huthten-nek neveznek, hegyek, halfogók, vadfogók és erdők jelenlegi és jövőbeni hasznát felerészt Miklós és fiai, felerészt Benuchs fiai kapták. A Rodna városban lévő örökséget, ti. azt a háznépet (mansionem), amely azon palotához tartozik, ahol Miklós lakik, és a többi házhoz, bolthoz (taberna), sütőházakhoz, malmokhoz, mészárszékhez, vargákhoz és mészárosokhoz, fürdőházakhoz és mérlegházakhoz (examinatorium vel kuthelhofforum) tartozó háznépet, és a többi, Rodna városában vagy akörül lévő épített vagy elpusztult örökséget, szántókat vagy erdőket szintén fele-fele részben osztották el. A felek kölcsönösen kötelezték magukat, hogy a másik fél beleegyezése vagy akarata nélkül nem vásárolnak vagy építenek semmilyen örökséget [Rodna-ban]. A Budán lévő, mindkét fél elődei által rájuk hagyott örökséget, ami bizonyos összegért le van kötve, Miklós comes a saját pénzén köteles visszaváltani, és azon ő és fiai, illetve Benedek [~Benush] fiai fele-felerésztben kötelesek osztozni.

E.: DL 30 574. (Erdélyi országos kormányhatósági lt. GYKOL. Misc. 1. 4. 22.)

Hártyája lyukas és vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől címzés.

K.: ZW. I. 203–205.

R.: EO. I. 500. sz.

Ford.: DIR C. XIII. II. 382–383. (román)

Megj.: A szöveget több más kéztől származó – de láthatóan középkori – beszúrással és javítás tarkítja, ezeket szögletes zárójellel jelöltük. Az intitúláció a következőképpen néz ki: „Ladislaus woiwoda *de Sancto Martino*”, amiből a dőlttel szedett részt kivakarták, és a vajda titulus fölé egy másik kéz azt írta, hogy *Transilvanus* (vö. DL 30 574., és ZW. I. 203. 1. jegyz.). Azonban mára valaki a kivakart *de Sancto Martino* szavakat újra átírta tintával, amelyek így sokkal erőteljesebbek lettek, mint az oklevél többi része. A kiadványt hagyományosan Kán nb. László erdélyi vajdához kötötték, és kiadási idejét a vajda hivatali ideje datálná (pl. ZW. I. 203–205.; Gy. I. 558., 563., II. 59., 75., 79., 87., 90.). Jakó Zsigmond mutatott rá, hogy itt valójában Borsa nb. László fia László alvajdáról van szó, aki 1288–1291 között töltötte be hivatalát (EO. I.

500. sz. utáni kommentár, vö. Zsoldos, *Archontológia* 40. Hogy tényleg ő az, vö. 1306: A. II. 72., 85. sz., EO. II. 51–52. sz.). Jakó 1291–1292 közé tette a levelet azzal az indoklással, hogy „László 1288–1291 viselte az alvajdai tisztséget, itt viszont már csak származási helyéről nevezi magát, noha olyan fontos jogügyletről tanúskodik a káptalannak, amelynek intézésében hivataloskodása idején, de nem sokkal korábban kellett részt vennie.” (EO. I. 500. sz. utáni kommentár). Szentmártoni László itt láthatóan a káptalani kiküldött ember mellett hasonlóan tanúként jelent meg, és a családi birtokai Doboka megyében feküdtek (I. EO. II. 51–52. sz.). Mivel az itteni kiadványban főként Doboka megyei birtokokról esik szó az osztozkodáskor, így egy nagy tekintélyű Doboka megyei birtokos tanúként való felbukkanása később is elképzelhető, nem kell az alvajdai hivatali idejéhez kötni. Mindezt támogatja, hogy László alvajda hivatali ideje környékén nem nevezte vajdának magát, saját kiadványaiban és a helyettesének okleveleiben is alvajda titulussal bukkan fel (EO. I. 437., 467., 479. sz.), igaz, 1292-ben a fehérvári káptalan „quondam Wayouode Transiluanie” formában említette (W. X. 85.). Azonban 1306-ban „Ladizlaus vayvoda de Sancto Martino” formában bukkan fel, pont úgy, ahogy itt (DL 28 574.), vagyis a „vajda” mellől hiányzik az „erdélyi” jelző (itt ezt utólag szúrta be egy másik kéz!). Ez alapján nincs kényszerítő erő, hogy 1291–1292 körülre tegyük a levelet, László volt alvajda életében bármikor lehet. Lászlót 1306-ban említik utoljára (A. II. 72., 85. sz.), fiait pedig 1319. június 21-én először, amikor I. Károly – mint Mojs fia Mojszhoz csatlakozott lázadóknak – elveszi birtokaikat (A. V. 501. sz. Hogy az ott említett „Csonka” dict. László azonos szentmártoni Lászlóval, l. Engel, *Genealógia*, Borsa nem 3. Iklódi; ill. A. II. 72., 85. sz., amely szerint szentmártoni László öröklött földje volt az a Poklostelek, amely 1320-ban már Csonka László fiai: Beke és Domonkos neve alatt bukkan fel, a beszédes nevű Vajdaháza föld társaságában: A. V. 760. sz.). Ákos nb. Mojs fia Mojs lázadása összehangoltan a Borsák újabb Károly ellen fordulásával talán 1316 végén történt, 1317-ben Károly már ellene és a Borsák ellen viselt hadat (legújabbban: Zsoldos, *Erdélyi háborúk* 214–219., ellenkező álláspontokat is ismeretve), és a Borsa nemzetséghez tartozó Lászlófiak legkésőbb ekkor sodródhattak a harcokba. Mivel az oklevél őket említi ellenfeleknek, legkésőbb 1317-ben szentmártoni László már nem élt. Az oklevél keltének alsó határa 1291, mert 1288–1291 között inkább az aktuális erdélyi alvajdai címét használta volna, 1288 előtt pedig értelemszerűen nem használná az általánosabb „vajda” méltóságjelölőt sem.

225. (1304–1317. k.)

A [várad]előhegyi [konvent] kiadványa Zentgurg birtok ügyében ...[Iwa]nka és Drug fiai között. További kivehető név: Pál fiai.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2083. Erősen vízfoltos és szakadozott hártján, szövege néhány szó kivételével olvashatatlan. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

R.: Erdődy 111. sz.

Megj.: A birtoknév, a „Drug fiai” és az [Ivá]nka szavak a hátoldali összefoglalóból vehetők ki. Szentgyörgy birtok ügyében 1304-ben és utána biztosan, és esetleg az 1310-es években is folytak perek és megegyezések Gutkeled nb. Drug fiai: László, Albert, Márk és Domonkos, illetve Odun fia Ivánka között, illetve közel egyidőben Odun fia Ivánka és Pál bán fiai között ugyanezen nevű birtok (egy másik része?) miatt – ebben egy másik Drug fia Lőrinc is felbukkan mint Pál fiainak képviselője (14. és 162. sz.; A. I. 620. sz.). A hátoldali feljegyzés szerint Drug fiai itt peres fél voltak („... possessionis Zentgurg contra filios Drug”), tehát ahhoz az ügghöz kapcsolható a jelen kiadvány is. Mivel az egész pert elindító adásvétel 1304-ben történt, a jelen oklevél sem lehet ennél korábbi, és legkésőbb az 1310-es évek elejére le is zárult (a birtokkal kapcsolatos pertörténetet l. a 162. sz. megj.-ben). Valószínű, hogy a jelen oklevél is ehhez az időszakhoz kapcsolódik, amit a késő Árpád-kori, kora-14. századi írásképe is erősít.

226. (1317. szept.–1318. febr.)

Marchard fia Pál mester levele a tudományokban jártas (scienciarum titulis adornato) Domonkos mesterhez, újvári (Novicatri) főespereshez, Márton (M.) egri püspök alispánjához (vicecomiti). Tudatja, hogy Kelemen, illetve Moch, Ysip, Witke~Vitke és Kulche~Chulche között per zajlott hitbér és jegyajándék ügyében, és ue. Moch, Ysip, Vitke és Kulche a perét őrá bízta döntésre, ám a per napjáról és a határnapról nem tájékoztatták őt. Ezért kéri a címzettet, hogy – ezen akadály közbejövetele miatt – a mondott személyek helyzetén enyhítsen (eosdem ... relaxetis), mivel a címzett emberének a színe előtt ő majd elégtételt fog adni Kelemennek az ország szokásjoga és a jogrend szerint.

E.: DL 75 168. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 70.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés, és záropecsét feltja.

K.: Reg. Slov. I. 244.

R.: SZR. 667. sz.

Megj.: Az ügy annak a persorozatnak a része, amit Bogomer fia Szerafínnak az özvegye: Margit (aki az itt is említett Kelemen testvére volt) folytatott az itt nevezett ruszakai nemesekkel a maga hitbére és jegyajándéka, ill. a lányai, Margit és Erzsébet leánynegyede ügyében. A perek első fele 1317 folyamán Domonkos újvári főesperes és Péter mislyei prépost előtt folyt, Márton egri püspök irányításával. Itt odáig jutott az ügy, hogy Izsépeket 1317. aug. végén

v. szept. folyamán kiközösítették (219–220. sz.). Az alperesek ezután átkértek magukat Újvár megye hatósága elé, és 1318-ban már előttük folyt a per, végül abban az évben egyezsége is jutottak (a források részletes felforrólását l. a 213. sz. megj.-ben). Itt éppen a világi hatóság elé való áthelyezés szándékánál járunk, és a levélíró Pál mester a kiközösítésre utalhatott akkor, amikor kérte Domonkos főesperest, hogy enyhítsen (*relaxetis*) a nevezett személyeken, mert ő majd elégtételt fog adni a felperes Kelemennek. Így az oklevelet 1317 szeptembere utánra keltezhetjük, de még 1318 márciusa elé, amikor már Újvár megye hatósága tárgyalta a felek ügyét (A. V. 52. sz.).

227. (1318.) ápr. 11., Középnémeti

Beke mester Wyuar-i alispán (*curialis comes*) és a 4 szolgabíró tudatja, hogy Ruzka-i Iseph köteles ápr. 25-re (*fer. III. prox. p. fe. B. Georgii mart.*) a színük elé állítani Mihály nevű *serviens*-ét és azt a *pey* színű, 1 márkára becsült lovat, amit Fekete (Niger) Miklós fia Lachk a megyei emberrel: Belse-i Lőrincsel törvényesen tilalmazott. D. in Kezepnemty, f. III. p. domin. Judica.

E.: DL 75 185. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 53.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, hártjaszalagján zárópecsét viaszmaradványa.

K.: Reg. Slov. I. 279.

Megj.: Beke *curialis comes* 1318-ban és 1319 elején tűnik fel, 1317-ben és 1320-ban már más volt az újvári alispán (Zsoldos, Druget 237.). Az oklevél valószínűleg 1318-ban kelt, és közvetett módon része annak a nagy pernek, ami (többek között) az itteni felek között zajlott Szerafin özvegyének hitbére és lányai leánynegyede ügyében (a perre l. a 213. sz. megj.) Újvár megye hatósága előtt 1318-ban. Az egyik erről szóló oklevélben 1318. máj. 23-án ugyancsak feltűnik Bölzsei Lőrinc megyei ember a felek ügyében eljárva (A. V. 136. sz.). Az 1318-as keltezési évet támogatja, hogy a jelen oklevél Judicavasárnap (a húsvét előtti 2. vasárnap) utáni kedden kelt, és a határnapot a ló előállítására ápr. 24. utáni keddre írta elő. A megyei bíróságok ebben az időben szinte mindig rövid, egy-két hetes határidővel dolgoztak (l. pl. Beke néhány másik levelét: A. V. 74. sz., ill. itt a 228–229. sz.), és ennél a keletnél ez csak úgy lehetséges, ha a húsvét a kiállítás évében igen kései időpontra esik. Ez az elvileg számba jöhető évek (1318–1320) közül csak 1318-ban volt így, ez esetben két hetes terminust szabtak, míg 1319–1320 esetén több, mint egy hónapra adtak volna határnapot, ami a megyei bíróságokra nem volt jellemző. Véltetően összefügg ezzel a perrel a 228. sz.

228. (1318.) ápr. 25., Középnémeti

Beke mester Wyuar-i alispán (*curialis comes*) és a 4 szolgabíró tudatja, hogy máj. 2-án (*oct. datarum [presentium]*) Roh (*dict.*) Petheu apródja (*parvulus*): Mihály köteles megjelenni Petheu úrral együtt Fekete (Niger) Miklós fia János ellenében

egy 1 márkára becsült veres pegy színű, Edes fia Egyed házánaál Symon várnagy-
gyal törvényesen visszatartott ló ügyében. A lovat Mera-i Mihály fia János és
Miklós fia György tartozik elővezetni. D. in Kezephnemty, f. III. prox. p. fe. B.
Georgii mart.

E.: DL 75 186. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 54.) Hártován, hátoldalán azonos
kéztől tárgymegjelölés, befűzött hártýaszalagon több zárópecsét foltja ill.
egyiknek viaszmaradványa.

K.: Reg. Slov. I. 284.

Megj.: Az itteni ügy vélhetően összefűgg azzal a perrel, ami Beke 1318. ápr. 11-i
levelében olvasható (227. sz.), bár a hasonlóságok mellett különbségek is
adódnak. Ott Fekete Miklós fia László perelt Mihállyal, ruszkai Izsép servi-
ens-ével egy 1 márkára becsült pej ló ügyében, és Mihálynak az ápr. 24. utáni
kedden kellett a megye elé állni. Itt a mondott napon újra előírják a következő
hétre Mihálynak (akit Pető apródjának mondanak), hogy jelenjen meg egy 1
márkára becsült verespej színű ló ügyében Fekete Miklós fia László (az ottani
János testvére) ellenében. A ló tilalmazását a másik oklevélben bölzsei Ba-
lázs, itt Simon várnagy hajtotta végre. A két ló tehát vélhetően nem azonos,
de úgy tűnik, hogy a per mégis összefűgg valamilyen módon, és talán a két
említett Mihály is ugyanaz a személy. Ettől függetlenül Beke mester alispán-
sága alapján (l. Zsoldos, Druget 237.) legtagabban 1318–1320 közé, de leg-
valószínűbben 1318-ra keltezhetjük a jelen oklevelet.

229. (1318.) máj. 2., Középnémeti

Beke mester Wyuar-i alispán (curialis comes) és a 4 szolgabíró tudatja, hogy a
pert, amit Serefél özvegye folytat hitbér és leánynegyed ügyében Ruzka-i neme-
sek, ti. Benedek fia Iseph, Etened fiai: Mogy és Bychke, továbbá Illés fia Keuche
ellen, a felek akaratóból elhalasztja máj. 16-ra (ad quind. datarum [presentium]) a
per folytatására, vagy hogy megegyezzenek addig. D. in [áthúzva: Forrou] Kezep-
nemty, f. III. prox. p. oct. B. Georgii mart.

E.: DL 75 187. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 55.) Hátoldalán azonos kéztől
tárgymegjelölés, és befűzött hártýaszalagján két zárópecsét viaszmaradványa.

K.: Reg. Slov. I. 286–287.

Megj.: Az itteni levél annak a pernek egy állomása, ami 1317–1318-ban zajlott
Szerafin özvegyének hitbére és lányai leánynegyede ügyében a megye előtt
1318-ban (a perre l. a 213. sz. megj.). Beke alispánságának fényében (l. Zsol-
dos, Druget 237.) ez az oklevél csak 1318-ban kelhetett.

229a

Rufinus de Cibinio pápai tizedszedő jegyzékét, melyben tételesen feljegyzí, hogy a Gen-
tilis pápai legatus által kivetett összegeket hogyan hajtotta be XXII. János pápa utasítására,

illetve kiknek a nyugtáját mutatta be procurator-a: Hobocto pozsonyi civis, l. (1318.) jún. 17-i kelettel: A. V. 162. sz.; ott nem jelzett kiadása: Acta Gent. 464–465, ill. 464–472., R.: EO. II. 194. és 345. sz. Ford.: DIR C. XIV. I. 258., 258–259.

230. (1283–1318.) máj. 28–jún. 28., Rákos

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) tudatja, hogy a jelen oklevél kiadásának nyolcadára halasztja azt a pert, amit István comes fia János és fivérei: Lampert, Miklós és Matha, ill. ezek anyja – akiknek a nevében serviens-ük: István fia Péter jelent meg – indítottak a színe előtt Mikus és fiai: Balázs, Lőrinc és Mihály ellen, továbbá Kyrch-i Pouka és fia: Móric, ill. Franceus~Frenceus és Fudur Mihály ellenében, királyi bírói vizsgálatra. De mivel az alperesek azt állították, hogy őket nem idézték meg, ezért János és fivérei mutassák be azokat az okiratokat is, amelyekkel megidézték a nevezetteket. D. in Rakus, f. IV. p. quind. Pentecostes.

E.: DL 39 128. (Királyi jogügyigazgatóság. Ismeretlen állagok) Szabálytalan alakú, vízfoltos hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és befűzött szalagon zárópecsét maradványai és foltja.

K.: DPM 329. sz. (R. is)

Megj.: A szóhasználat alapján talán országbírói vagy alországbírói oklevél lehet, és leginkább a 13. század utolsó két évtizedében tartott rákosi országgyűlések valamelyikéhez köthető. Egyébként azon pereskedések egy darabja, amit Hontpázmány nb. István itt felsorolt fiai folytattak az esztergomi érsekkel és másokkal a Hont m.-i Kemence és Berence birtokok egyes részei ügyében. A konfliktus egy 1283-as oklevélben tűnik fel először, és véglegesen 1319. máj. 2-án zárult le a birtok eladásával (A. V. 445. sz. – részletesebben l. a DPM 329. sz. kommentárját). A jelen levél bármikori lehet, ám, mint említettük, nagyobb valószínűséggel esett az Árpád-korra.

231. (1318.) júl. 6.

Márton (M.) egri püspök kiközösítés (excommunicatio) terhe alatt megparancsolja István Peturi-i papnak (sacerdos), hogy idézze a színe elé Pál fia Jánost és Benedek fia Pétert, Banchk-i nemeseket aug. 27-re (oct. S. regis Stephani) Semien-i Ubul fia Mihály fiai: István [áthúzva: László] és fivérei ellenében. D. in oct. Petri et Pauli ap.

E.: DL 56 601. (Kállay cs. lt. 1300. 300.) Hártván, hátoldalán azonos kéztől címzés, és zárópecsétnek való bevágások.

R.: Kállay I. 84. sz.; SZR. 692. sz.

Megj.: Az oklevelet Márton egri püspök előzményként szolgáló 1318. júl. 4-i levele (A. V. 180., 195. sz., vö. DPM 330. sz.) keltezi 1318-ra. Az úgy folytatásaként l. 236. sz.

231a

DL-DF adatbázis 1315–1318. aug. 10. k.-re keltezi Miklós erdélyi vajda oklevelét: AI. Vécsey cs. 4. (DF 254 217.) (K.: W. XII. 207., R.: EO. II. 244. sz., egyéb közléseit és fordításait l. ott). A levél R.-ját (1315.) aug. 9-i kelettel l. A. IV. 141. sz.

232. (1311–1318.) aug. 26., Debrecen

Dausa mester és ... tudatja, hogy okt. 6-án (oct. S. Mikaelis) Zoloch-i Miko fia Péter köteles egy márkát fizetni Odon fia Ivánka ellenében, részint dénárokbán, részint becsértékben. Ha a határnapot elmulasztaná, bírsággal tartozik. Péterért Mihály (Mikael) fia Sándor vállalt kezességet, a kifizetés Sándor házában legyen. D. in Debrecen, 3. die S. Bartholomei ap.

E.: DL 47 814. (Múz. Ta. Véghely) Hártyája egy helyen foltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét nyoma.

Megj.: Debreceni Dózsa titulációja egy folt miatt hiányos, kb. egy vagy két szó állhatott még a helyén. Dózsa az 1310-es évek elejéig passzív szerepet játszott a Borsák oldalán (l. A. I. 231. sz.; A. II. 131., 159. sz.), I. Károly 1311-es nagyobb mérvű birtokadományai után került be a királyi udvar bárói karába. 1316-tól lett szabolcsi (al)ispán, majd 1317-től több megyére kiterjedő bírói felhatalmazást kapott, 1318-tól erdélyi vajda, majd nádor lett (Engel, Archontológia II. 56.). Egyrészt logikus lenne, hogy egy Bihar megyei vonatkozású ügyet vagy a bihari ispáni címet is magába foglaló „kiküldött bírói” korszakában, vagy nádorként intézzenek előtte, másrészt viszont a tituláció (hiányos volta ellenére is) valószínűtlenné teszi, hogy ezeket viselte volna. Az sem valószínű, hogy a Gutkeled nb. Adony fia Péternek járó tartozást még a korai, politikailag jelentéktelen időszakában épp előtte foglaltatták volna írásba, így az oklevelet leginkább 1311 utánra, de 1317 előttre kell tennünk, legvalószínűbben 1315–1316 körülre. Ha azonban feltesszük, hogy kiküldött bírói vagy bihari ispáni címére erősen rövidítve utalt, az 1317–18 körüli időszak is elképzelhető (1318 nyarának derekán Dózsa hadat vezetett Erdélybe, de augusztus végére visszatérhetett Debrecenbe, így kategorikusan ez az év sem zárható ki).

233. (1318. aug. 27.)

Péter prépost és a Lelez-i Szt. Kereszt-egyház konventje tudatja, hogy a személyesen megjelenő Tamás comes fia László mester azt a perét, amit aug. 27-én (in oct. B. Stephani regis) a király országbírója előtt folytat Pál bán fiai: Miklós, István és Vid ellen, a serviens-ére: Ludveg fia Jakabra bízta teljes felhatalmazással.

E.: DL 57 991. (Soós cs. lt. 207.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevél írásképe teljesen, tartalma pedig nagyrészt egyezik a leleszi konvent azon ügyvédvalló levelével, amit László fivére Donch számára adtak

ki aug. 27-én, legvalószínűbben 1318-ban (235. sz.), és teljes a hasonlóság a jelen ügyvédvallás aug. 27-i párjával (234. sz.). Vélhetően ezt az ügyvédvallást is ugyanaznap állították ki, talán ez a példány a javítások és hiányok miatt nem felelt meg Lászlónak, ezért kiállított a káptalannal egy másikat.

234. (1318.) aug. 27.

Péter prépost és a Lelez-i Szt. Kereszt-egyház konventje tudatja, hogy a személyesen megjelenő Tamás comes fia László mester azt a perét, amit aug. 27-én (in oct. B. Stephani reg.) a király országbírója előtt folytat Pál bán fia: Miklós, István és Vid ellen, Ludveg fia Jakabra bizza teljes felhatalmazással. D. in oct. B. Stephani regis.

E.: DL 57 994. (Soós cs. lt. 216.) Hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelenés, és kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevél írásképe teljesen, tartalma pedig nagyrészt egyezik a leleszi konvent azon ügyvédvalló levelével, amit László fivére: Donch számára adtak ki aug. 27-én, legvalószínűbben 1318-ban (235. sz.), és teljes a hasonlóság a jelen ügyvédvallás napi kelet nélküli párjával (233. sz.). Vélhetően ezt az ügyvédvallást is ugyanakkor állították ki, talán a másik a javítások és hiányok miatt nem felelt meg Lászlónak, ezért kérte a káptalantól a jelen példányt.

235. (1318.) aug. 27.

Péter prépost és a Lelez-i Szt. Kereszt-egyház konventje tudatja, hogy a személyesen megjelenő Tamás comes fia Dohnc [!] mester azt a perét, amit aug. 27-én (in oct. B. Stephani regis) a király országbírója előtt folytat Abaa fia János, Abram fia János, Kemen fia Jakab, Tamás mester, és Pál bán fia: István és Vid ellenében, a serviens-ére: Ludveg fia Jakabra bizza teljes felhatalmazással. D. in oct. B. Stephani regis.

E.: DL 57 995. (Soós cs. lt. 217.) Hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelenés és kör alakú zárópecsét foltja.

K.: F. VI/2. 338–339.

R.: Reg. Slov. II. 180. (371. sz.)

Megj.: Az oklevél a tartalma és az írásképe alapján összefügg azokkal az ügyvédvalló levelekkel, amiket Donch testvére, László részére állított ki a káptalan ugyanazon a napon (233–234. sz.). Péter leleszi prépost összesen egy oklevélben tűnik fel, 1318. márc. 19-én (A. V. 70. sz.), amiben ráadásul egy Tamás fia Donch és Aba fia János közti perről ír, csakúgy, mint itt (bár a jelen oklevélben János mellett mások is felbukkannak). 1318. jan. 22-én István volt a leleszi prépost, 1318. nov. 13-án pedig Jakab (A. V. 22., 302. sz.), így a jelen oklevél kelte csak 1318-ra tehető. Ez az évszám lehet a leginkább helyes keltezés, de tény, hogy a leleszi prépostok névsora ebben az időben

igen kusza és zavaros. Nagy általánosságban 1311–1319 között Jakab volt a leleszi prépost, legalábbis ez a név szerepel a leggyakrabban, de hivatalviselését időről-időre megszakítják más személyek: 1315. máj. 8-án Balázs (A. IV. 72. sz.), 1318. jan. 22-én a már említett István, márc. 19-én pedig Péter, júl. 13-án ismét Balázs, de a két Balázst említő oklevél hamis, vagy legalábbis elírták az évszámát, leginkább a 14. század végén keltek, íráskéjük is erre az időszakra mutat (A. IV. 72. sz., V. 210. sz. vö. DL 76 237., DL 40 375.). 1318. aug. 1-jén pedig egy szakadt oklevélen nem látszik a kiadó neve, de a regesztája Jakab prépost levelének tulajdonítja (A. V. 224. sz.; vö. Reg. Slov. II. 177. [362. sz.], ahol nem döntöttek a kérdésben). Ha a kiegészítés helyes lenne, akkor a jelen oklevelet csak igen nagy nehézségekkel datálhatnánk 1318-ra, de mivel az eredetiben egyáltalán nem látszik a prépost neve, ezért a legvalószínűbb, hogy Jakab helyett Péter állt ott is. Elvi szinten elképzelhető, hogy ezen évek zavaros viszonyai során Péter máskor is viselte hivatalát, és így az oklevél néhány évvel korábbi, bár erre egyértelmű bizonyíték nincsen.

236. (1318.) aug. 30., Eger

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [Márton egri püspök] tudatja, hogy Pál fia Jánosnak és Benedek fia Péternek, Bank-i nemeseknek aug. 27-én (in oct. S. regis Stephani) meg kellett jelenni a színe előtt Ubul (Wbuul) fia Mihály fiai: László, Mihály és István ellenében. A mondott határnapon egyik részről a személyesen megjelenő Mihály fiai, a másik részről pedig Márton – elmondása szerint Benedek fia Péter serviens-e – elhalasztották a pert okt. 6-ra (ad oct. B. Michaelis arch.), és mivel Péter nem megfelelő képviselőt küldött, ezért az oklevéladó bírsággal sújtotta őt. D. Agrie, IV. die termini prenot.

E.: DL 56 594. (Kállay cs. lt. 1300. 299.) Hártján, hátoldalán azonos kézzel tárgy-megjelölés és zárópecsét foltja.

K.: DPM 331. sz. (R. is)

R.: Kállay I. 86. sz.

Megj.: A jelen oklevél előzménye a püspök (szintén intituláció nélküli) 1318. júl. 4-i, ill. Márton intitulált (1318.) júl. 6-i oklevele (A. V. 195. sz.; 231. sz.), amik a kiadót és a kiadási évet is beazonosítják.

237. (1317–1319. [1318.]) nov. 23., Géc

Miklós (N.) Zotmar-i vicecomes és az ottani 4 szolgabíró tudatja, hogy Nagy (Magnus) János panaszt emelt, hogy Péter fia Fülöp ellopatta az ő Chengur-i Kosut nevű jobbágyának 3 ökrét, ezekből kettőt visszaadott, a harmadikat pedig el akarta vinni, hogy 4 penza-ért eladja. D. in Gych, in fe. Clementis pape.

E.: DL 47 941. (Múz. Ta. 1910. 55.) Hártáján kopottas írás, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és több zárópecsét foltja.

R.: Szatmár m. 34. sz.

Megj.: A megye 1316-ban adott ki Gécen oklevelet (Szatmár m. 12–13. sz.), és Szántói Pető alispánja, Albert fia Tagyi Miklós is adott ki még ott levelet leginkább 1317-ben (217. sz.; Szatmár m. 16. sz.), így a kelethely alapján az itteni Miklóst is Tagyi Miklós alispánnal azonosíthatjuk. Mivel a megye ezekben az időkben általában csütörtöki napokon ülésezett (adatolva l. a 200. és 221. sz. megj.), és a napi kelet 1318-ban esett csütörtökre, a legvalószínűbben ebben az évben kelt a levél. Ugyanakkor más évek is elképzelhetők az 1310-es évek végén. Az 1320-as évektől a megyegyűlés helyszínéként már soha fel nem bukkanó géci kelethely miatt nem valószínű, hogy a datálást kitolhatnánk az 1320-as évekig, bár archontológiai okokból nem is zárható ki, mert Tagyi Miklós még 1325-ben is Pető alispánja volt (Szatmár m. 28.).

237a

László kalocsai érsek, János nyitrai püspök, Benedek csanádi püspök és [Tamás esztergomi érsek?] pecsétjével látja el [II.] András király 1222. évi kiváltságlevelének, az ún. Aranybullának a szövegét: EPL. Acta Radicalia V. 1. (DF 248 769.) Hártán, záradék nélküli nem hivatalos másolat. Négy befüggesztett hártaszalaggal, ebből három pecsét ép, egy elveszett. A pecséthierarchia és -logika alapján az elveszett pecsét az esztergomi érseké lehetett. A három azonosítható pecsét alapján a másolat mindenképpen 1317 októbere és 1328 februárja közötti (vö. Engel, Archontológia 65., 67., 72.), Knauz Nándor feltételezése szerint az 1318. évi kalocsai gyűlés alkalmából készítették (Knauz, Aranybulla 205–218.). Az oklevél provenienciájára l. Torma, Aranybulla-másolat 349–352.

237b

DL-DF adatbázis 1317–1318 közé, nov. 25. u.-ra datálja Pottendorfi Rudolf soproni ispán oklevelét: DL 62 140. (Kisfaludy cs. lt. 57.) (K.: Sopron vm. I. 79–80.; Bgl. III. 104–105.). A kiadvány regesztáját „(1317.) nov. 26.” kelettel l. A. IV. 645. sz. A kelethez l. még Engel, Ország újraegyesítése 121., 147. jegyz.

237c

DL-DF adatbázis 1317–1318 közé keltezi Tamás esztergomi érsek kettő, tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 40 368. (Múz. Ta. Jankovich) (K.: AO. I. 452., R.: Reg. Slov. II. 143–144. sz.). Az oklevelek regesztáit „1318. jan. 18. e.” kelettel l. A. V. 13–14. sz. Az oklevelek, illetve az 1318. jan. 18-i átíró levél tartalma alapján az érsek kiadványai nem sokkal korábban, 1317 legvégén, 1318 legelején kelhettek.

237d

DL-DF adatbázis 1317–1318 közé keltezi Debreceni Dózsa király személye helyetti bíró kiadványát: DL 57 973. (Soós cs. lt. 199.) (K.: F. VI/2. 340–341.). Az oklevél regesztáját „1317. jún. 18. körül?” kelettel l. A. IV. 496. sz. Dózsa az 1317. febr. 10-i debreceni csata

után kapta meg a király személye helyetti bíró címet, amely különféle megyék ispánságával társult. A jelen oklevélben olvasható ispánságok először egy 1317. jún. 18-i oklevélben tűnnek fel (innen a viszonyított keltezés), ám 1317. aug. 1-jén már nem pont ugyanezen megyék ispánja (minderre I. Zsoldos, Debrecen 52–53.). A jelen kiadvány tehát mindenképpen 1317 tavasza és augusztusa között kelt. Mivel a jelen oklevél kelethelye (Hajdúböszörmény) a jún. 18-i oklevél kelethelye (Debrecen) szomszédságában található, vélhetően ugyanarról a gyűlésről szólt mindkettő, amit a két település között tartottak meg. Így tényleg a „jún. 18. körüli” keltezés a legvalószínűbb.

237e

DL-DF adatbázis 1317–1318-ra keltezi Szabolcs megye oklevelét: DL 82 816. (Zichy cs. zsélyi lt. I. A. 48.) (K.: Z. I. 190.). Az oklevél regesztáját „(1318.) márc. 22.” kelettel I. A. V. 78. sz. A kiadási év mindenképpen helyes, mert az oklevélben Debreceni Dózsa király által kiküldött bírói címet visel, és ez az állapot márciusi kelet esetén csak 1318-ban állt fent, I. Zsoldos, Debrecen 52–56.

238. (1312–1319. máj.)

Arnold Cassa-i bíró levele komáihoz (compater): László és Donch mesterekhez, Zemel-i [!] comes-ekhez. A fivére: Demeter azt mondta, hogy a címzettek a hitükre állították: Péter Cassa-i polgár (civis) leszúrta a serviens-üket, és ügyében a Cassa-i esküdtekre bízta magukat, hogy ítéelkezzenek felette. Mikor ezt a levélíró megtudta, a címzettekhez küldte Pétert, kérvén, hogy fivére visszatértéig adjanak haladékot ez ügyben, és tudomásukra jutván a fivére visszaérkezése, ne késlekedjenek visszaküldeni hozzá Pétert a lovával együtt a Cassa-i esküdtek ítélethozatalára. Ám Péter a távozta után nem tért vissza, és nem szólt távozásáról sem, ezért kéri a címzetteket, hogy ez ügyben tűzzenek ki neki egy végső határnapot, amikor Péter a lovával együtt megjelenik ítélethozatalra a színe előtt.

E.: DL 57 986. (Soós cs. lt. 214.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés, zárópecséhez való hártyaszalagnak kivágások.

K.: Reg. Slov. I. 244.

Megj.: Az oklevelet Baksa nb. Tamás fia László zempléni comes-i címe datálja, ami a pataki uradalom viselését takarja. Hogy fivére, Doncs is viselte volna, arról más oklevélből nem tudunk, lehet, hogy csak a levélíró „nagyvonalú” címzéséről volt szó. Arnold bíró 1317-től tűnik fel, ezért a levelet inkább 1316–1319 körülre tehetjük, de a korábbi időszak sem zárható ki kategorikusan. A datálással kapcsolatos források pontos ismertetését l. a 239. sz. megj.

239. (1312–1319. máj.)

Arnold bíró és Cassa-i polgárok közösségének (communitas) levele a néhai Tamás fiához: Lászlóhoz, Potok-i várnagyhoz és comes-hez. Panaszolják, hogy egyik famulus-a a levélírók barátját (amicum), a bíró rokonát, ti. Potok-i Istvánt súlyosan

megsebesítette, és elvitt tőle 13 márka értékű javakat. Ezért kéri, hogy a barátjuknak az elvett dolgait adassa vissza, és a sebesülésből fakadó sérelmeiért szolgáltatasson elégtételt.

E.: AI. Vécsey cs. lt. 6. (DF 254 219.) Hártován, hátoldalán azonos kéztől címzés, és befűzött hártószalag körül zárópecsét foltja.

R.: Reg. Slov. II. 278. 608. sz.

Megj.: Baksa nb. Tamás fia Lászlót az itteni levélen kívül egy alkalommal, 1314. jan. 1-jén címezték pataki várnagynak (A. III. 667., 669. sz.), de a zempléni ispáni címe vélhetően ezt a titulust takarja (Zsoldos, Druget 88–90.). Címét ismeretlen időpontban, de mindenképpen a rozgonyi csata után nyerte el I. Károlytól, amikor az átvehette a környék felett az uralmat, és saját embereit nevezhette ki. 1319. jún. 1-jén már Zólyomi Doncs volt a pataki ispán, és az erdőispáni címet Károly nem sokkal 1323 után meg is szüntette (Engel, Archontológia I. 451.). Arnold kassai bíró datált oklevélben 1317-től bukkan fel, 1323 júliusában még hivatalban volt, 1324 augusztusában már nem (A. IV. 532., 681. sz.; A. VI. 104. sz.; A. VII. 336. sz.; A. VIII. 389. sz., l. még 1312–1319. máj.: 238. sz.). 1330-tól ismét (ugyanazon, vagy egy másik) Arnold a kassai bíró (A. XIV. 473. sz., vö. 1332: DL 74 793.). Egy 1307-es hamis (vagy legalábbis nem eredeti formájában fennmaradt) oklevélben is megjelenik (A. II. 189. sz., hamis voltára l. Gy. I. 108.), és talán ő az a kassai Arnold, akit 1316. szept. 18-án említett a szepesi káptalan levele (A. IV. 321. sz.). Hogy hivatali idejének alsó határát meddig tolhatjuk ki, nem egyértelmű, mert más kassai bírót nem említenek ekkor a források. Ha ő az 1316-ban szereplő Arnold, akkor talán még nem viselte ebben az évben hivatalát, de egyrészt az azonosítás sem biztos, másrészt az említés hiánya nem szilárd bizonyíték. Így az oklevelet csak László pataki ispáni címének legtagabban vett lehetséges időhatárai datálják, de igen valószínű, hogy az oklevél az 1310-es évek második felében, leginkább 1317–1318 körül kelt valamikor. László és a kassaiak közötti konfliktusokról más levelek is szólnak (238. és 307. sz.), de azok vélhetően nem erre az ügyre vonatkoznak.

240. (1315. v. 1319.) júl. 1., Temesvár

[I.] Károly király (H) felszólítja az óbudai (de Veteri Buda) Szt. Péter-egyház káptalanját, hogy küldjék ki tanújukat Ders királyi emberrel, hogy az kimenve a Duna folyón a Taxun mellett fekvő Ilw nevű szigeten található földre, a szomszédokat összehívva megjárja határait, és újra iktassa a Szűz Mária-szigeti apácák vagy officialis-uk számára. Ezen kívül a királyi ember a káptalan tanújának a jelenlétében iktassa az apácák számára a felhévízi (in Calidis Aquis) malmukat is a vízfolyásokkal és más tartozékaival együtt, ha nem akad ellentmondó. D. in Temeswar, in oct. Nat. B. Johannes Bapt.

E.: DL 3394. (MKA. Acta ecclesiastica ordinum et monialium. VBuda 5. 59.)
Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: AO. IV. 180–181.

R.: Pest m. 269. sz.; Bakács, Pest m. 548. sz.

Megj.: Károly 1315 és 1319 folyamán tartózkodott júl. 1-jén Temesvárott, és – bár nincs rá pozitív adat – talán nem vethető el 1320 és 1322 sem (Spekner, Buda 139–178.). A többi év esetében kizárható az ekkori temesvári jelenlét, így az oklevél leginkább a felsorolt kettő év valamelyikén kelt.

241. (1302., 1313. vagy 1319.) aug. 20.

Márton Wilko-i alispán (curialis comes), a szolgabírák, és a várnagy meg a hadnagy (maiores castri et exercitus) tudatják, hogy azt a pert, ami aug. 20-án hétfőn (II. f. prox. videlicet in fe. S. Regis) zajlott volna Dumbo-i Egyed, ill. Gyur~Gyurk jobbágysai: Rados és Rada között, akiknek a nevében Gyurk officialis-a: László, ill. Egyed nevében Miklós jelent meg, az oklevéladók elhalasztják aug. 27-re (ad oct. dicti termini) megegyezésre, vagy a per korábbi oklevelük szerinti folytatására. D. in termino prenotato.

E.: DL 93 928. (Festetics cs. lt.) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, befűzött hártýaszalagon zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Zsoldos, Archontológia 220. 1300 körülre datálja az oklevelet. A Valkó megyei oklevéladás inkább a 14. század elején indul meg, első datálható fennmaradt kiadványuk 1303-ból való, és az itt is olvasható intulációs forma (az alispán és szolgabírák mellett a vár- és hadnagy is szerepel) a század első évtizedére jellemző, igaz, utána 1323-ig egyetlen datálható megyei levelet sem ismerünk (Tóth, Valkó 23.). Ez ugyan nem zárja ki, hogy a jelen levél az 1290-es évekből való, de jóval nagyobb a valószínűsége az Anjou-kori keletnek. A biztos *terminus ante quem* 1323, mert innentől kezdve a curialis comes helyett mindig az ispán jelenik meg (Tóth, Valkó 24.). Ezen kívül a szöveg azt is elárulja, hogy aug. 20. hétfőre esett, és ez a fenti évkörön belül csak 1296, 1302, 1313 és 1319 esetén van így. A legvalószínűbb a legutóbbi két dátum, mert Dombói Miklós fia: Egyed 1315-től kezdve bukkan fel a forrásokban (A. IV. 187. sz., A. V. 606. sz., A. VII. 640–645., 648. sz., stb.), így életideje alapján 1296 talán kizárható, de még az 1302 is kevésbé valószínű.

242. (1307. dec.–1319. aug.)

Jakab Lelez-i prépost tudatja, hogy egy Otho nevű Kopus-i polgár (civis) a saját akaratából kötelezve magát az egyházuk jobbágysa lett, az egyház pedig megígérte neki, hogy a jobbágysaival együtt, ti. Miklós falunaggyal (villico), Veres (Ruphus) Alberttel és falubelijével (concive nostro): Kench-el közösen minden zaklatástól megvédelmezi őt, biztonságosan jöhet és kára nélkül itt maradhat. Ezért megkéri

Detre comes fia Miklós mr-t, hogy a mondott jobbágyuknak adja vissza azt a két lovat, amit magánál tartott, mert ő tényleg a jobbágyuk, és László mester rendelkezésére hozzájuk készül jönni.

E.: DL 57 997. (Soós cs. lt. 203.) Hártyája vízfoltos, zárópecsétnek való bevágásokkal, hátulján azonos kéztől Detre comes fia Miklós mestert említő címzés.

K.: F. VI/2. 338.

R.: Reg. Slov. I. 273. 608. sz.

Megj.: Jakab leleszi prépost elődje, Valter 1307. nov. 26-án tűnik fel utoljára (A. II. 261. sz.), maga Jakab 1311. máj. 1. és 1319. jan. 20. között bukkan fel (A. III. 47. sz.; A. V. 375. sz.), utódja, János pedig 1319. szept. 14-én először (A. V. 577. sz. – egy 1319. máj. 22-i oklevélben csak „I. prépost” szerepel, a szíglát Iacobus-nak és Ioannes-nak is feloldhatjuk, l. A. V. 463. sz.). Az említett László mester bizonyára Baksa nb. Tamás fia László, aki az oklevél kiadása idején Zemplén m. ispánja és a leleszi monostor kegyura is volt (Engel, Archontológia 241.; Szócs, Prépostállítás buktatói 145.), a címzett Detre fia Miklós pedig szintén a Baksa nemzetséghez tartozott, az ő életidejük azonban nem szűkíti le a keltezt.

243. (1274–1319. szept.)

A fehérvári (Alba) Szent István-egyház keresztes konventjének oklevele Kanya birtokkal kapcsolatban. [Lehetséges tartalma: A konvent előtt Ompud comes fia Kanya-i Fülöp, utódai nem lévén, Ambrus fia Azara-i Sándor mestert és utódait fiává és örökösévé fogadja, és összes öröklött és szerzett birtokát (a Kanya nevűt, és mindent, ami hozzá tartozik, amik neveit az oklevél tartalmazza), minden haszonvételével együtt örökjogon a vejének (gener) Sándornak és örökösének adja örökös birtoklásra.]

Tá.: Köcski Sándor országbíró, 1325. febr. 23. > I. Károly király 1325. febr. 24. DL 86 970. (Eszterházy cs. hercegi ág lt. 35. l. 270. A.)

Megj.: Köcski Sándor oklevelét l. A. IX. 65. sz., I. Károly oklevelét A. IX. 66. sz. A konvent kiadványáról csak annyit tudunk, hogy Ambrus fia Sándor bemutatta 5 másik oklevéllel együtt Konrád fia Márk ellenében, hogy igazolja Kanya birtokkal kapcsolatos tulajdonjogát. Hogy a keresztes konvent kiadványa részletesebben mit tartalmazott, arra nem tértek ki, de a hosszan elmesélt per és birtoklástörténet alapján feltételezhetjük, hogy ebben az oklevélben ruházta rá Ampod fia Fülöp a birtokai tulajdonjogát Sándorra. Ez ugyanis az egyetlen olyan fontos jogi mozzanat, amit bizonyosan oklevéllel kellett igazolni, ám a szöveg nem köti ezt a részt az egyik bemutatott kiadványhoz sem (a másik öt bemutatott oklevél tartalma rekonstruálható és másról szól). Ha a feltételezett tartalom helyes, akkor a *terminus ante quem* Fülöp 1319 nyarán-kora őszen történő halála (erről l. a 293. sz.). A *terminus p. quem* a birtok megszerzése, ami részint anyai örökségként, részben Erzsébet királyné (IV.

László felesége) adományaként, részint vásárlás útján szállt Fülöpre (l. a Köcski Sándor oklevelében elmesélt birtoklástörténetet, ill. RD 248. sz.). Erzsébet oklevele nem keltezhető, de nem lehet 1274-nél korábbi.

244. (1312–1319.) dec. 22., Újlak

Ismeretlen oklevéladó (*Damus pro memoria*) tudatja, hogy Warda-i Aladár fia László a dec. 13. (oct. S. Nycolai) utáni keddtől megjelent a színe előtt Ruhud-i Fodor ellenében, akit az oklevéladó a Karaz-on tartott gyűlésére (in *congregatione nostra*) idézett meg embere útján a külön jelenléte elé (ad *nostram presentiam ... specialem*), de az nem jött és nem is küldött senkit, ezért bírsággal tartozik, ha nem tudja magát kimenteni. D. in Wylak, in crast. B. Thome ap.

E.: DL 82 903. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 37.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Z. I. 113–114.

R.: DPM 328. sz.

Megj.: Gutkeled nb. Várdai Aladár fia László életideje az 1280-as évek és 1319 közé szorítja a keltezést, azonban az oklevéladó által említett közgyűlés (*congregatio*), ahol a külön(ös) jelenléte (*presentia specialis*) elé idézett, inkább a 14. század első felére. A rányomott pecsétfolt mérete nem egyezik egyik, a korban hivatalt betöltő nádorral sem, vagy egy szabolcsi megyéspánnal, vagy nagyobb valószínűséggel egy királyi különmegbízottra gondolhatunk, aki a Szabolcs megye felett hatalmat gyakorolt, leginkább az Amadé-tartomány összeomlása (1312) után. A közgyűlés karászi színhelye miatt leginkább Karászi Sándor szabolcsi ispánra gondolhatnánk, de az ő pecsétmérete nem egyezett az ittenivel. Bővebben (a jelen gondolatmenettől minimálisan eltérően) l. a DPM 328. sz. kommentárját.

245. (1312–1319)

Tamás Bereg-i comes és a négy szolgabíró tudatja, hogy a színük előtt személyesen megjelentő Lőrinc fia János abban a perben, amit egy lovasának (*equitus*) megsebesítése okán indított János ellen, fogott bírák közbenjárásával olyan egyezsége jutott, hogy Aladár fia László mester tegyen esküt a dec. 24. (Nat. d.) előtti szombaton arról, hogy János és jobbágjai: Benedek és Rofoyun ártatlanok János mester lovasának megsebesítésében, amit ha letesz, akkor mentsék fel őket. Ha László mester nem teszi le az esküt, János fia János és jobbágjai 4 márkát fizessenek.

E.: DL 82 822. (Zichy cs. zsélyi lt. 218. B. 36.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és hártaszalagnak való kivágások.

K.: Z. I. 129–130

R.: Neumann, Bereg 9. sz.

Megj.: Az oklevelet csak Jánki Tamás beregi ispáni hivatalának lehetséges legkésőbbi időhatárai kelteznek (Engel, Archontológia I. 109.), és az, hogy Aladár fia László 1320. szept. 18-án már egy ideje nem élt (A. V. 892. sz.), így – még ha a kiadás pontos napját nem is tudjuk, csak az eskü kitűzött időpontját – a korabeli szokásjogot figyelembe véve legkésőbb 1319-ben adhattak neki esküidőpontot karácsony körülre.

246. (1280-as évek–1310-es évek) febr. 3–9.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Újvár megye?] tudatja, hogy a febr. 2. (fe. Purif. B. virg.) utáni kedden a színe előtt megjelenő Vid fia Olivér azt mondta, hogy törvényesen megidézte Bece fia Mártont és a fivérét: Lőrincet, akik nem jöttek el, és nem is küldtek senkit. D. f. III. prox. p. fe. B. virg.

E.: DL 75 211. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 39.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét darabjai.

K.: DPM 334. sz. (R. is)

Megj.: A megidézett alperesek az 1280-as évek végén, 1290-es évek elején, ill. a 14. század első felében bukkannak fel (utóbbira l. 135. sz.), és az Abaúj megyei Bárcán voltak birtokosak. A jelen oklevél nem köthető biztosan egy környékbeli kibocsátóhoz sem, de ezekben az időkben Aba Amadé nádor és bírósága, ill. az ebben az időben működő megyei közgyűlés igen kedvelte a damus pro memoria-oklevélformát, így legvalószínűbben hozzájuk köthető. A feltételezhető keltezés nagyjából Amadé bírósági működésének a tágabb idejét fedi le, egyéb támpont az oklevélre nincsen. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 334. sz. kommentárját. Megjegyzendő még, hogy ebben az időben Abaúj megye sedriaidőpontja a keddi nap volt (Csukovits, Sedriahelyek 381.), mint az itt kiszabott határnap, és mivel a pecsét nem köthető egyértelműen Amadéhoz vagy albíráihoz, könnyen lehet, hogy megyei kiadványról van szó.

247. (1280-as–1310-es évek) aug. 25–31.

László Edelen-i pap (sacerdos), Borsod-i alesperes tudatja, hogy szept. 7-én (in quind. Bartolomei ap.) Kelemen comes jobbágya: Miklós köteles magával együtt négy tanút állítani – kivéve Miklós jobbágyságait – Cheb-i Demeter ellenében arról, hogy amikor Miklós Demeternek a jobbágya volt, és júl. 15-én (in 22. die s. Johannis bapt.) engedéllyel eltávozott, majd elküldte anyját és feleségét a gabonája megtekintésére, akkor Demeter a fiával hozzájuk menve őket megverte és vérüket ontotta. D. II. f. p. fe. Bartolomei ap.

Fk.: DL 97 768. (Vay cs. berkeszi lt. 50.) Fényképe alapján szabálytalan alakú hártyán.

Megj.: DL-DF adatbázis Andrásként regisztrálta a kiadót, Gy. I. 772. (Edelény szócikk) Lászlóként – ez utóbbi valószínűbb. Csebi Demeter 1297–1308 közöttől ismert (DL 75 829.; A. II. 405. sz.; l. még uo. 140–141., 167., 178., 184. sz.; DL 96 044. és 96 045.). 1307-ben került jobbággyokkal szembeni hatalmaskodási ügyekbe (A. II. 141., 167., 178. sz.), de azoknak nincs köze az itteni esethez. Az oklevél így csak nagyon hozzávetőlegesen keltezhető, bár elég valószínű az 1300-as évek első évtizede.

248. (1265–1310-es évek) szept. 15.

A vasvári Szt. Mihály-egyház káptalanja az elébük járuló Allar-i Lorand fia Pál kérésére átírja [Lőrinc országbíró és] zalai [ispán] 1264. évi oklevelét, mivel Pál azt az utak veszedelme miatt fél magával vinni. D. in oct. Nat. B. virg. glor., a. d. 1...

E.: DL 93 962. (Festetics cs. lt. Zala 4.) Vízfoltos, szakadozott és csonka hártján, díszes N kezdőbetűvel, függőpecsétje zsinórostól hiányzik.

Megj.: Az átírt oklevelet l. HO. VI. 126–128., ám az ott olvasottal ellentétben nem Pál, hanem Lőrinc a zalai ispán (és országbíró) neve, mint ez az évszámból és a Simon alországbíróra való hivatkozásból következik (vö. Zsoldos, Archontológia 31.; Szöcs, Árpád-kori országbírók 82–83. sz.). Az oklevél kb. 1/3-a hiányzik, az évszám nem látható, az egyetlen támpont az a feltételezés, hogy az oklevelet átírató Loránt (Roland) fia Pál talán az 1264. évi földosztást végrehajtó Rolandnak a fia lehet. Mivel a nevezett személyeknek más forrásban nem akadtunk nyomára, ez csak nagyon tág kelteztést ad.

249. (1290-es–1310-es évek) nov. 24.

A győri káptalan tudatja, hogy megjelent a színe előtt egyik részről Bertalan fia Domonkos Vezekyn-i nemes nevében Lukács Zyl-i pap (presbiter) és Imre Chorna-i pap (sacerdos), másik részről Kelemen fia János az ura: Chorna-i Imre fia Lőrinc mester nevében, és Domonkos a Vezekyn birtokán fekvő erdejét, amelyet két út szel keresztül, és amely keletről Thordas-sal, nyugatról pedig a telkével határos, 4 márkáért zálogba adta Lőrinc mesternek olyan feltétellel, hogy Domonkos, a fiai vagy a rokonai bármikor, kétszeres büntetés terhe nélkül kiválthatják azt 4 márkáért, részint dénárokbán, részint becsértékben fizetve. D. in vig. B. Katherine virg. et mart.

E.: DL 24 449. (NRA. 449. 8.) Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán, befűzött hártyszalag mentén kör alakú zárópecsét foltja.

K.: Sopron vm. I. 71–72.

R.: Bgl. III. 45. (92. sz.)

Megj.: Karácsonyi János, 1300 körülre keltezve, a következő megjegyzést fűzte hozzá: „Nagy I. [Sopron vm. I. 71–72.] ez oklevelet 1310 tájára teszi, mert Kanizsay Lőrinczet csak 1308-tól kezdve emlegetik okleveleink. Azonban e

Lőrincz testvére, Gergely, már 1284-ben nagykorú, tehát Lőrincz is nagykorú lehetett már 1300 táján és Domonkos testvérének, Dénesnek oklevélileg megállapított kora azt mutatja, hogy Domonkos életpályája sem terjedt 1300-on túl.” (Karácsonyi, Nemzetségek 1048.) Bertalan fia Domonkosnak ez az egyetlen ismert felbukkanása, és tény, hogy a fivére, Bertalan fia Dénes 1260–1299 között tűnik fel, 1260-ban már a kroissenbrunni csatában harcolt (Karácsonyi, Nemzetségek 1047–1048.), ami akkor is a késő Árpád-kor felé tolja Domonkos életidejét, ha nagyobb életkorbeli különbséget feltételezünk a testvérek között. Mindez természetesen nem zárja ki, hogy megélte a 14. század első néhány évtizedét. Az oklevél kiadásának biztos felső határa 1329, 1330 novemberének elején ugyanis Imre fia Lőrinc elesett a „posadai” csatában (Engel, Genealógia, Osli nem 4. tábla: Csornai), ám valószínű, hogy ennél évtizedekkel korábbi.

250. (1280-as–1310-es évek)

A veszprémi káptalan tudatja, hogy megjelent egyik részről Mykolad-i Konrád fia Herbord a maga és Jakab fivére Mihály nevében a veszprémi káptalan ügyvédvalló levelével, másik részről Paloznuk-i Bozma fia Lőrinc a maga és fivére: István nevében, és Herbord azt állította, hogy Lőrinc és István Mihály serviens-ének: Pethke fia Demeter halálának kapcsán mindennemű elégtételt megakadályozott Mihálynak és neki, ezzel szemben Lőrinc azt állította, hogy fivére: István megsebesítése kapcsán elégtétel jár nekik Mihály és Herbord részéről. Így a felek kölcsönösen lezártak tekintik egymás elleni pereiket olyan feltétellel, hogy ha valamelyik fél ezen ügyek miatt, vagy bármilyen más okból, különösen Mihály épületeinek felgyújtása kapcsán, valamilyen jogtalanságot követne el, és ezt nyilvánvalóan meg is erősítik a veszprémi káptalannak vagy a tihanyi (Thykonienensis) konventnek a felek által kiválasztott megyebéli emberek, ti. Herbordék részéről Latyr-i Endree mester, Saar-i Domonkos comes, Jutas-i Heym mester és Mykolad-i Fábián, a másik fél részéről pedig Hydegkuth-i Saul comes, Keek-i Miklós, Wazul-i Sebestyén comes és Borlogh-i Konrád, vagy pedig valaki bármely eddig elkövetett károkozás és jogtalanság miatt pert indítana a másik fél ellen, akkor azt per nélkül 50 márka bírságban marasztalják el. D. f. III. p. domin. Reminiscere.

E.: DL 47 842. (Múz. Ta. Majláth) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és átfűzött hártjaszalag mentén mandorla alkú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: A felek közül Herbord 1305-ben tűnik fel (A. I. 714–715. sz.), Bazma fia Lőrinc 1312-ben (A. III. 285. sz.), a tanúk közül sári Domonkos 1296-ban (Reg. Arp. 4049. sz.), jutasi Heim 1299-ben, 1308-ban és 1315-ben (HO. VI. 446.; A. II. 433. sz.; A. IV. 34. sz.), vászolyi Sebestyén pedig 1305-ben (A. I. 714. sz.). (Kérdéses, hogy az 1318-ban temesi alispánként feltűnő sári Domonkos azonos-e az itteni tanúval, vö. A. V. 154., 158., 168. sz.) Az oklevelet

ez alapján a századforduló évtizedeire datálhatjuk, pontosabb időhatárok nélkül. A veszprémi káptalan ebben az időben egyébként kör alakú zárópecsétet használt, ezért vélhetően a prépost erősítette meg a megállapodást.

251. (1270-es évek–1310-es évek)

A vasvári Szt. Mihály-egyház káptalanja az elébük járuló Jakab fia Miklós kérésére átírja és megerősíti saját – ismeretlen tartalmú – privilegiális oklevelét.

E.: SNA. Eszterházy cs. cseszneki lt. Oklevelek és iratok Muraközy József elenchusa szerint J N (DF 282 316.) Két csonka hártycsík, díszes N kezdőbetűvel.

Megj.: Az egész oklevél két vékony, összesen három sort tartalmazó hártycsík-ból áll, amin a kezdősorok vannak. Az átírt oklevelet kivágták. Az íráskép és az iniciálé a 13. század második felére utal. Jakab fia Miklós – az oklevél provenienciája alapján – döröskei Jakab fia Miklóssal azonosítható, aki az Eszterházy cs. cseszneki lt.-nak más oklevelében is felbukkan (1292. szept. 7.: Bgl. II. 271.). Miklós életideje nem ismert, így az oklevél csak igen táغان és bizonytalanul keltezhető, de az íráskép inkább utal az Árpád-korra, mint a 14. századra.

252. (1230-as évek–1310-es évek)

Bereck comes tudatja, hogy a perben, ami egyik részről Mihály comes fia László, másik részről András mester között zajlott két ló miatt, úgy ítélte, hogy András három nemessel együtt tegyen esküt arról, hogy a Lőrinc nevű serviens-e nem vitte el László lovait. A határnap elérkeztével a két fél olyan egyezsége jutott, hogy András fizet Lászlónak júl. 8-ra (ad quind. S. Johanis Bapt.) két márkát és egy fertót, és ha a határnapot elmulasztaná, bírsággal tartozik.

E.: DL 47 923. (Múz. Ta. Szalay) Hártya, hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és rányomott gyűrűspecsét foltja.

Megj.: Az archaikus írással és igen rossz latinsággal megfogalmazott levelet DL-DF adatbázis 1330–1350 közé datálta, bár írásképe alapján inkább tűnik száz évvel azelőttinek. Az egyes szereplőket vagy az ügyet helynevek hiányában nem lehet biztosan azonosítani. A 14. század eleji keltezés csak akkor elképzelhető, ha feltételezzük, hogy egy idős, még az Árpád-kori hagyományokon nevelkedett gyakorlatlan írnok keze munkája, és ez a rossz latinság miatt nem is lehetetlen. Az oklevél azonban inkább tűnik 13. századinak.

252a

DL-DF adatbázis 1300–1320 közé, jan. 25. utánra keltezi ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 84 232. (SNA. Bárczay cs. lt. 1. 30.) (K.: DPM 122. sz.). Az oklevél kiadója az egri prépost, és a DL 84 225. jelzetű oklevéllel való összefüggése

és az ott felbukkanó személyek életideje alapján a kiadási ideje az 1250-es–1280-as évekre tehető, l. DPM 122. és 126. sz.

252b

DL-DF adatbázis 1290–1320 közé, febr. 9. utánra keltezi ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: ŠA. Nitra, Uzsokei cs., könyöki 66. (DF 266 415.) (K.: DPM 154. sz.). Az ott szereplő személyek életideje alapján az oklevél bizonyosan Árpád-kori, és kiadója a sági konvent, részletesen, forráshivatkozásokkal l. a DPM 154. sz. kommentárját.

253. (1314–1320. febr.)

Detre pozsonyi alispán (curialis comes) és a király által kinevezett négy bíró: Guttur-i Péter, Werekne-i Péter, Paka-i Lipót és Szerafin fia István tudatják, hogy Kundurus-i Péter fia Tamás a színük elé idézte az ugyanonnan való Lampert fia Pétert, mert az egy éjszaka elvitte hét lovát nyereggel, kantárral, ám Péter a hét idézésből egyszer sem jelent meg és nem is küldött senkit. Ezen kívül az oklevéladók parancsára 14 napon belül Chollokuz minden vásárán (forum) kihirdették, hogy Péter bántódás nélkül eljöhet felelni a vádakra, de ő ugyanúgy nem jött és nem is küldött senkit, miközben Tamás törvényesen várt rá. Ezért az oklevéladók a megye (provincia) velük együtt ülésező nemeseivel és nem nemeseivel elmarasztalták Pétert az ország szokásjoga alapján a nekik járó 50 márkában, továbbá – mivel Tamás jeles férfiak tudomása szerint 60 marka értékűnek mondta a lovakat – a Tamásnak járó 60 márkában is. Mivel Péternek más vagyona nem volt, mint a Kundurus-on lévő birtokrésze, ti. 30 hold szántó és 2 hold telek, ezért összehívták Péter rokonát, ti. Tamás fia Jakabot, ill. birtokszomszédait: Bertalan (Bartalinus) fiait: Dénest és Miklóst, és János fiait: Jakabot és B[alázst?], és megtudakolták, hogy meg akarják-e váltani a mondott birtokrészt. Mivel azok nem akarták, ezért a mondott birtokrészt Tamásnak juttatták birtoklásra, egyrészt a Tamásnak járó 60 marka fejében, másrészt a nekik járó 50 marka fejében, mivel Tamás sok dologban a szolgálatukra volt már, olyan kikötéssel, hogy Péter, vagy az utódai és rokonai 110 márkáért visszaválthatják azt. D. sabb. prox. ...

Á.: 254. sz. oklevélben.

K.: Reg. Slov. I. 57–58.

Megj.: Detre pozsonyi alispán 1310–1322 között viselte hivatalát (Engel, Arc-hontológia I. 166.), ám 1313. jún.-ig a szolgabírói kar nem volt teljesen azonos az ittenivel (A. III. 6., 186., 384., 552. sz.). Viszont 1315-től egészen 1322-ig – ha feljegyezték a szolgabírókat is – az itteni névsorral találkozunk (A. IV. 183., 232., 337., 497.; A. VI. 647. sz.). Egy újkori átírásban fennmaradt, 1301-re datált, keltében 1311-re módosított oklevélben (A. III. 99. sz.) szintén az itteni névsor látható (vereknyeie Márton fia Péter hibásan Máté fia Péterként, ami az átírás során módosulhatott). Az oklevél keltét Karácsonyi János módosította 1311-re, mert „a kibocsátó tisztikar tagjai nem 1301-ben,

hanem 1311-ben viselték hivatalaikat” (Karácsonyi, HH. 84–85., 171/a. sz.), de az általa felhozott források (F. VIII/1. 149., AO. I. 120., 220., 315.; vö. A. I. 381. sz., A. II. 2. sz., A. III. 6., 552. sz.) egyikében sem szerepelnek 1311-re keltezhetően a fenti személyek teljes körűen, így az az oklevél is 1314–1322 közé tehető. A szolgabírói kar tehát 1314–1322 közé szűkíti a keletet. Továbbá a pozsonyi káptalan 1320. szept. 27-i okleveléből kiderül, hogy már egy ideje per folyt Lampert fia Péter kondorosi birtokrésze ügyében a birtokot itt megkapó Péter fia Tamás és az itt rokonként feltüntetett Tamás fia Jakab között (A. V. 895. sz.). Nagy valószínűséggel ezen birtokrészről van szó, és Tamás fia Jakab később mégis megtámadta Péter fia Tamás birtokjogát. Bár a „hosszan pereskedtek a jogrend szerint” („diu ordine iudicario fuissent altercati” – AO. I. 577.) lehet formulás megfogalmazás is, valószínű, hogy a per 1320 előtt kezdődött, főként, hogy Tamás fia Jakab 1320. márc. 20-án mint beteg ember végrendelkezett és eladományozta a maga kondorosi birtokrészét (A. V. 727. sz.), ezért nem hihető, hogy ezután indított volna pert egy rokona kondorosi birtokrésze ügyében. Így a jelen oklevél kiadásának felső határaként 1320 februárja húzható (hiszen Jakab csak akkor kezdett pert a birtokrészért, miután Lampert fia Péter itt elveszítette azt), de valószínűleg korábbra, 1315 és 1319 közé tehető.

253a

DL-DF adatbázis 1310–1320 közé keltezi a jászói konvent ápr. 4-i oklevelét: DL 84 220. (SNA. Bárczay cs. lt. I. 56.) (K.: HO VII. 363.; R.: Reg. Slov. I. 330. 758. sz.), amelyben Miklós fiai: „Balassa” Demeter és Péter mellett szerepel az a bárcai Illés (Elyas) fia Inok, akinek 1300-ban már az özvegyét említik (W. X. 409.).

254. (1314–1320.) márc. 9.–ápr. 9. k.

A pozsonyi káptalan az elébe járuló Kundurus-i Péter fia Tamás kérésére átírja és megerősíti Detre pozsonyi alispán (curialis comes) 30 hold föld és 2 hold telek (sessio) eladásáról szóló oklevelét. [D. ...domin. q]ua cantatur Judica, a. eiusd. ut supra.

E.: SNA. Pozsonyi kápt. hiteleshelyi lt. 14. 10. 46. (DF 226 731.) Teteje chirográfalt, hártájára vízfoltos, alul szakadt, szövege hiányos.

K.: Reg. Slov. I. 58.

Megj.: Az átírt oklevél regesztáját l. a 253. sz., az a jelen átírás alsó időhatára. A felső időhatár 1320, mert az év szept. 27-én az itteni birtokrészt Tamás eladományozta egy perbeli kiegyezés fejében, amit egy rokona indított a birtokrész ügyében (A. V. 895. sz.), ezután már nem lett volna értelme megerősíttetni a saját birtokjogát.

255. (1317. aug.–1320. ápr.)

Fülöp mester felesége és Lukács, ue. Fülöp mester udvarbírája (iudex curie) levele a rokonukhoz (proximo suorum), Tamás fia László mesterhez. Az asszony László sürgető kérésére elküldte hozzá levelével Thilmanus~Thylmanus frater-t, az [asszony] rokonát (proximus) bemutatásra, hogy László felvegye őt a préposti hivatalba (in preposituram et prelatum ... reciperetis). Ő visszatérve azt állította, hogy amikor felkereste Lászlót, akkor annak a szentegyházában maradó korábbi prépostja – László segítségével és tanácsára – őrá rontva őt súlyosan megsebesítette. Ezért arra kéri Lászlót, hogy Thilman frater megsebesítése és minden, a prépostja részéről neki okozott jogtalanság ügyében adjon neki igazságos kárpótlást, mert mindezt nem Thilman ellen, hanem az asszony és Fülöp mester ellenében követték el.

E.: AI. Vécsey cs. lt. 10. (DF 254 223.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés, és befűzött hártaszalagon zárópecsét viaszmaradványai.

K.: Szócs, Prépostállítás buktatói 144. 15. jegyz.

Megj.: A keltezésre és az itt olvasható események történeti háttérére l. Szócs, Prépostállítás buktatói 142–154.

256. (1318. aug.–1322. márc. [1320. máj. –jún.?!])

Fülöp mester Scepus-i és Wyvar-i comes levele [I.] Károly (K) királyhoz (H). A király a levelében azt írta neki, hogy Tamás fia László és a többi fivére számára – miután megtekintette az okleveleiket – jelölje ki a Kéttamási (Duo Tomasi) nevű birtokukat. Fülöp a parancs szerint átolvasta okleveleiket, és azok szerint egy birtokon sem voltak lakosok (terrano), ezért az ország joga szerint kijelölte nekik a birtokokat olyan meghagyással, hogy ha ez jogtalan lett volna, akkor az ő ítélőszéke legyen az illetékes.

E.: DL 57 979. (Soós cs. lt. 201.) Hártán, hátoldalán azonos kézzel címzés és kör alakú zárópecsét foltja.

R.: Reg. Slov. II. 54. (79. sz.)

Megj.: Először 1318 késő nyarán próbálták Károly parancsára iktatni Baksa nb. Tamás fia Lászlót és rokonait a Szepes megyei Tamási (vagy Kéttamási) birtokba, ám az iktatásnak a szomszédok ellentmondtak, és egy hosszabb pereskedés kezdődött (A. V. 254–256., 271., 527. sz.). 1320 májusában újra próbálkoztak, de az iktatásnak itt is ellenmondás lett a vége (A. V. 773., 805. sz.), végül Lászlóék a kezdetben értük eljáró Druget Fülöppel szemben is meg kellett védjék a birtokot (1322. dec. 6.: A. VI. 857. sz.). Hogy Károly itt említett parancslevele és Fülöp válaszlevele melyik szakaszban kelt, nem megállapítható, mert a kiadvány a napi keletet sem tünteti fel. Az bizonyos, hogy 1322 áprilisa előtt kelt, mert akkor Fülöp királynéi tárnokmester lett, és ezt a címét ezután minden (ránk maradt) saját kiadású oklevelén feltüntette

egészen a nádorrá választásáig – onnantól pedig csak nádornak címezte magát. Talán 1320 körül adhatták ki, mert csak azokban az oklevelekben említik – az ittenivel egyezően – Kéttamási néven a birtokot (A. V. 773., 805. sz.).

257. (1306–1320.) júl. 7–12., Esztergom

Tamás (Th.) esztergomi érsek és örökös comes levele a Zelews-i bírónak, tanácsnak és polgároknak. Tudomására jutott, hogy egy kánoni szabályokat áthágó pap (sacerdos) üzérkedő módon (symoniace) azon igyekezett, hogy az egyházuk plébánosát: Pétert a jogában megkárosítsa, és laikusok segítségével el is üzte őt. Mivel az érsek – hivatali kötelességéből adódóan – Péter plébánost az ő Zeleus-i egyházában kívánja tartani, ahol már több éve hivatalát tölti, ezért inti a címzetteket, hogy semmilyen parancsra, kérésre vagy ajándékokért nem szabad e hozzájuk jött simoniákus papot maguk közé venni, ezért az ő igaz és törvényes lelkipásztoruknak (pastori vestro): Péter plébánosnak adják a tizedeket és minden egyebet, ami jogszerűen neki jár. D. Strigonii, f. V. prox. an. quind. B. Petri et Pauli ap.

E.: DL 56 599. (Kállay cs. lt. 1300. 321.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés, befűzött hártaszalagon mandorla alakú zárópecsét viaszmaradványai.

K.: AO. I. 646.

R.: Str. II. 789. 907. sz.; Kállay I. 113. sz.; SZR. 710. sz.

Megj.: Az itt említett Péter plébános nagy valószínűséggel azonos azzal a Mihály fia István fia Péter mesterrel, akit a szőlői és ugoccai Szűz Mária-egyház plébánosává választottak, és ezt Tamás érsek 1313. aug. 13-án kiadott levelében meg is erősítette (A. III. 583. sz.). Ha ezt Péter hivatalviselése kezdetének tekintjük, akkor a jelen oklevél kiadásának alsó határa 1315 körül van, hiszen a szöveg szerint Péter a levél megírása idején „már több éve” („pluribus iam annis”) bírta egyházi hivatalát. Azonban az is lehet, hogy az 1313-as levél az itteni ügy lezárása, és az érsek formailag ismét megerősítette Pétert a hivatalában. Az 1313-as levélben az érsek kiközösítéssel is megfenyegette a választást megszegőket, ami utalhat arra, hogy abban többről volt szó, mint egy „rutin-ügyről”. De hogy a két levél hogyan kapcsolható össze (és összekapcsolható-e egyáltalán), az bizonytalan, így a jelen kiadványnál a biztonság kedvéért Tamás esztergomi érsek hivatali idejét vettük alapul (Engel, Archontológia I. 63., megerősítése csak 1306-ban volt), megjegyezve, hogy az évkörön belül kizárható az 1307., 1312. és az 1318. év, mert akkor Péter és Pál napja csütörtökre esett, tehát a napi keletet nem úgy írták volna, hogy Péter és Pál quindena-ja előtti csütörtök, hanem egyszerűen Péter és Pál octava-ja. Ezen kívül az érsek tartózkodási helyei alapján kizárható az 1314. és 1315. év is (vö. A. III. 798. sz.; A. IV. 123. sz.), és talán az 1309. és 1316. év is (vö. A. II. 695. sz.; A. IV. 305. sz.), bár ez utóbbi nem egyértelműen. A megmaradt évek közül (az 1313-as oklevelet is figyelembe véve) a jelen kiadvány dátumaként az 1313. év a legvalószínűbb, de nem teljesen bizonyos.

257a

DL-DF adatbázis 1310–1320 közé, júl. 14-re keltezi (Kőszegi) András mester kiadványát: DL 47 784. (Múz. Ta. Neuhoﬀer) (K.: HOkl. 143.; Bgl. III. 145–146.). Az oklevél regesztáját (1322.) júl. 23-i kelettel I. A. VI. 696. sz. Megjegyzendő, hogy a keltezési év (amelyet Bgl. III. 145–146. is 1322-re tett) téves. Az évszám mellett érvelők helyesen utalnak Kőszegi András 1322. máj. 3-i oklevelére, amely ugyanezen per továbbhalasztásáról szól, és az itteni ügy előzményének tekintették. Ám a jelen oklevél szövege úgy írta le a júl. 22-i határnapot, hogy a feleknek „feria quarta, scilicet in festo beate Marie Magdalene” (szerdán, vagyis Mária Magdolna ünnepén) kellett megjelenniük, 1322-ben pedig a mondott júl. 22-i ünnep csütörtökre esett. 1321-ben azonban szerdára, vagyis az itteni oklevél nem az 1322. máj. 3-i perhalasztás után kelt, hanem előzménye annak. Ezt az is bizonyítja, hogy Kőszegi András csak ebben a július végi oklevélben rendelte el a per tárgyát képező birtokokkal kapcsolatos oklevelek bemutatását, ám a május 3-i oklevél már a felek kötelességként említette az oklevelek prezentálását. A kiadási dátuma tehát 1321. júl. 23.

257b

DL-DF adatbázis 1300–1320 közé, júl. 20-ra datálja egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) oklevelét: DL 82 907. (Zichy cs. zsélyi lt. 218. B. 22.) (K.: Z. I. 33.). A kiadvány – Salamon királynéi udvarbíró említése alapján – mindenképpen Árpád-kori, részletesebben l. a DPM 118. sz. kommentárját.

258. (1319–1320.) júl. 31. v. aug. 5., Adorján

Pous Adrian-i várnagy és Zonuk-i comes tudatja, hogy az ura: Dausa vajda korábbi oklevele értelmében Emich fia Gergely aug. 1-jén (in oct. b. Jacobi ap.) köteles egy Tunug nevű birtokot 20 márkáért visszaváltani Semeyen-i Mihály fiaitól: Lászlótól és Mihálytól. A mondott határnapon Emich fia Gergely nem jelent meg és nem is küldött senkit, míg Mihály fiai nevében jelen volt képviselőjük: János Semeyn-i pap (sacerdos). D. in castro Adrian, f. III. prox. an. fe. B. Syxti pape.

E.: DL 56 559. (Kállay cs. lt. 1300. 359.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgy-megjelölés, hártyaszalagoknak való kivágásokkal.

K.: AO I. 479.

R.: Kállay I. 85. sz.; DIR C. XIV. I. 302. (328. sz.) (román)

Megj.: Dózsa erdélyi vajda itt hivatkozott kiadványa az a keltezetlen, pünkösdhétfőn kiadott (fer. II. prox. Pentecost.) oklevél, amelyben elrendeli Emich fia Gergelynek, hogy aug. 1-jére váltsa vissza Tunyog birtokot Mihály fiaitól (DF 285 775., kiadásai: F. VIII/4. 645–646. [keltezetlenként], F. VIII/2. 100–101. [a kiadást megelőző regesztában 1317-re keltezve], ez utóbbi alapján készült regesztája 1317. máj. 23-i kelettel: A. IV. 469. sz.). Bár egyik kiadása 1317-re keltezte, ez biztosan téves, mert az intulációban Dózsa vajdának és szolnoki ispánnak címezi magát, ami 1317-ben és 1318 tavaszán még nem állt fent, e címe először 1318. júl. 8-án bukkan fel (A. IV. 495–496., 527–528., 553., 611. sz., A. V. 77–78., 117. sz. és 201. sz., l. még Engel, Archontológia I. 11.). Mivel tehát az az oklevél legkorábban 1319-ben kelhetett,

ezért a jelen kiadványt is 1319–1320 folyamán adták ki, mert 1321 júliusában már nem Dózsa volt a vajda. Az ügy összefügg Dózsa egy másik, 1320. márc. 13-i oklevelével is, ahol megidézi ápr. 5-re Emich fia Gergelyt Mihály fiai ellenében (A. V. 722. sz.). Ám nem tudhatjuk, hogy ez az eddigi okleveleknek az előzménye-e, és ezután rendelte el pünkösdhétfőn az aug. 1-jei kifizetést (ez esetben a jelen oklevél kelte 1320. aug. 5.), vagy az itteni meg nem jelenést további perszakaszok követték a következő év tavaszán, és az 1320-as oklevél onnan való (ez esetben a kelet 1319. júl. 31.). Bár a kelet megfogalmazásából nehéz biztosat levonni, de valószínűbb az 1320-as év, mert akkor Sixtus pápa napja (aug. 6.) szerdára esett, így az előző napon, Sixtus vigíliáján nyilván az az ünnep volt a reális viszonyítási alap. 1319-ben azonban hétfőre, így az azt megelőző kedd július 31-re esett, és valószínűbb, hogy ez esetben inkább a közelében lévő Szent Jakab-ünnephez, vagy más-hoz viszonyították volna. Ugyanakkor pusztán e miatt nem zárható ki az 1319-es év sem, de a legvalószínűbb időpont 1320, és az 1317-re datált pünkösdhétfői oklevél is ebben az évben, vagyis 1320. máj. 19-én kelt.

258a

DL-DF adatbázis 1300–1320 közé, aug. 14-re keltezi a zalai konvent oklevelét: DL 93 983. (Festetics cs. lt.). A levél Bud fia László, Mikó fia Miklós, illetve egy bizonyos András comes kölcsönös esküjéről szól, amelyen csak András comes jelent meg – így a konvent ezt igazoló oklevelét ő kaphatta meg, és nem a másik felet képviselő két személy. Az oklevél írásképe a késő Árpád-korra (esetleg az Anjou-kor első évtizedeire) mutat, és mivel a levél a Festetics család levéltárában maradt fent, így András comes Nádasd nb. Csapó fia Andrással azonosítható, aki ebben az időben a családi levéltár több kiadványában is felbukkan (pl. DL 93 885., 93 982., DL 93 959. stb.). Mivel András 1293–1294 körül hunyt el (Reg. Pal. 259. sz. kommentár), így az oklevél Árpád-kori.

258b

DL-DF adatbázis 1300–1320 közé, szept. 15. utánra keltezi a vasvári káptalan oklevelét: DL 2479. (MKA. NRA. 1711. 2.). Az oklevél a káptalan 1328. máj. 11-i átírásában maradt fent (A. XII. 259. sz.; K.: AO. II. 356.), és Miklós alországbíróhoz (viceiudex aule regie) címez. Miklós ezen titulusa (*curie* helyett *aule regie*) korai, az 1260-as évekig felbukkanó címe volt az ország- és alországbíróknak, így a személye az 1237–1240 közötti Karul fia Miklóssal azonosítható (Zsoldos, Archontológia 30.; Szöcs, Árpád-kori országbírók 28. sz.), esetleg egy általunk ismeretlen, de mindenképpen 13. századi Miklós alországbíróval. Így a vasvári káptalan oklevele is az 1230–1260-as években kelt.

258c

A DL-DF adatbázis 1305–1320 közé, szept. 20-ra datálja egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 75 217. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 47.) (K.: Reg. Slov. I. 125–126. R.: Szöcs, Nádori intézmény 267. 10. sz.). Az oklevél kiadója Aba Amadé nádor, és mivel a hátoldalára az 1295 előtt használt pecsétjét nyomták, ezért bizonyosan Árpád-kori. l. részletesebben a DPM 157–158. sz. kommentárját.

259. (1320.) nov. 15., Vizsoly

Miklós, Fülöp mester udvarbírája (iudex curie) tudatja, hogy azt a pert, amit a korábbi oklevele értelmében Inok fia Doch folytatott a színe előtt Miklós fia Lachk ellenében birtokfelosztás ügyében nov. 15-én (in quind. OO. SS.), az ura akaratából nov. 22-re (ad oct. datarum presentium) halasztotta a korábbi helyzet fenntartásával. D. in Visl, die et termino prenotato.

E.: DL 75 157. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 78.) Hártán, hátlapján azonos kéztől tágymegjelölés és zárópecsét viaszmaradványai.

R.: Reg. Slov. II. 468. (1077. sz.)

Megj.: A jelen ügy előzménye Fülöp mester 1320. nov. 5-i levele, amiben elrendeli nov. 15-re az itteni felek között a birtokaik felosztását (A. V. 920. sz.).

259a

DL-DF adatbázis 1290–1320 közé, nov. 16-ra datálja „Ach [helyesebben inkább Och] szombathelyi várnagy” oklevelét: DL 66 441. (Salamon cs. lt. 23.). Az oklevél egyrészt inkább november 1-jén vagy 2-án kelt, bár paleográfiailag a „Datum sedecimo die festivitatis Omnium Sanctorum” tűnik valószínűbbnek, ám Och „sabbato proximo post festum Omnium Sanctorum” rendeli el a színe elé a tanúállítást, így vagy a „sepedicto” szó szerepel ott, visszautalva Mindenszentek ünnepére, vagy egy hibásan leírt „secundo”. Az oklevél szereplői közül ovadi Solka, Marcell fia Tiborc és Jurk fia Szabolcs 1256-ban (Bgl. I. 254.), ugyanezen ovadi Tiborc és Szabolcs Solka fia Salamonnal együtt említve 1274-ben bukkan fel (Bgl. II. 53.). A két oklevélben említett Jurk fia Szabolcs bizonyosan azonos az itt tárgyalt oklevélben szereplő „Zoboch~Zobolch iobagio castri de Oad” nevű személlyel, mert 1274-ben is várjobbágnak nevezték, továbbá 1256-ban Jurk fiának említik, ebben a forrásban pedig Jurk két árva lánya fivérének („idem Zobolch frater et cognatus earum”, ti. „orfanarum ... Enud et Vnnl vocatarum, filiarum Jurk”). Ezen szereplők életideje alapján – ha forrástanilag bizonyíthatóan nem is zárható ki az Anjou-kori keltezés – valószínűbb, hogy az oklevél 1250–90-es években kelt. Ezt a hozzávetőleges keltezést további két – nem teljesen bizonyos – adat is erősítheti. Egyrészt az alperesek, ovadi Litold fiai: Bertalan és Arnold egy keltezetlen, de szintén inkább 1280–1300 közé helyezhető oklevélben jelennek meg (DL 66 440., hozzávetőleges keltezése uo.). Másrészt egy leginkább a századforduló környékére (1295–1307) keltezhető oklevélben találkozunk egy bizonyos ovadi Kont fia Lőrincel (321. sz.). Amennyiben ő az itt felbukkanó ovadi Salka fia Kontnak a fia, akkor az Kontnak a késő Árpád-kori életidejét valószínűsíti, a többi szereplőhöz hasonlóan.

260. (1320.) dec. 7., Debrecen

Dausa [erdélyi] vajda és Zounuk-i [comes], a király által öt megyébe kinevezett bíró tudatja, hogy [Mouis~Moyus fia] Mihály ügyét ... az ő képviselője (procurator) nov. 30-án (in fe. B. Andree ap.) indította Odun fia Iwanka ellenében ue. S... birtok ügyében ... Végül a mondott napon a felek megjelentek a színe előtt, és ott az engedélyével és a felek [akaratából] elhalasztotta a pert máj. 1-jére (ad oct. S. Georgii mart.) olyan feltétellel, hogy Mouis fia Mihály az oklevéladó emberével

és a káptalan tanúja előtt újra vegye birtokba (recaptivet) a földet, ha pedig ezt nem akarja, akkor a kitűzött határnapon jelenjen meg a színe előtt, megadva a perhalasztás okát. D. in Debrecen, domin. prox. p. fe. B. Nicolai conf.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2079. Vízfoltos hártván, szövege néhol nem olvasható. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 175. sz.

Megj.: Debreceni Dózsa 1318 júliusa és 1321 májusa között volt erdélyi vajda (1321 júliusában már más viselte e címet, l. Engel, Archontológia I. 11.). Bár a „vajda” tiszteletbeli titulust később is megtartotta (pl. A. VI. 317. sz.), a szolnoki ispáni cím akkor már nem szerepelt mellette, a jelen levél tehát a tényleges vajdai korszakából való. Az „öt megyébe kinevezett bíró” címe még vajdai megbízatása előtt, 1317-től jelenik meg, aztán vajdai kinevezésével a kitétele megszűnik, egészen 1320 áprilisáig. 1320 májusától vajdai címével együtt tüntették fel, egészen a nádorrá való kinevezéséig (minderre l. Zsoldos, Debrecen 53–54.). A napi kelet figyelembevételével tehát 1320 a legvalószínűbb kiadási idő, de – az erdélyi vajdai cím alapján – mindenképpen 1318–1320 közötti.

260a

DL-DF adatbázis 1317–1320 közé keltezi Rufinus de Cibinio pápai tizedszedő tizedlajstromát: ASV. Camera Apostolica: Collectoriae Nr. 183. fol. 14–18. (DF 292 450.). (K.: F. VIII/2. 101–134.; Theiner, Mon. Slav. I. 136–151.; Rat. Coll. 13–38.) Regesztáját „1317. okt. 22. u.–1320. márc. 22.” kelettel l. A. IV. 603. sz. (egyéb regesztáit is feltüntetve). l. még (erdélyi egyházakra vonatkozó, azóta megjelent regesztáját): EO. II. 280. sz. A dokumentumban olvasható adatok nem egy időből származnak, a keltezés Rufinus magyarországi működési idejét tükrözi, amely során az összegek beszedése folyamatos volt.

260b

A DL-DF adatbázis 1316–1320 közé datálja a pozsonyi káptalan csonka oklevelét: GYMSML. Sopron város, Diplomatarium 3394. (DF 204 732.), ill. 1315–1320 közé annak 18. századi másolatát: Uo. 3395. (DF 204 733.). Az oklevél regesztáját „1316. okt. 13. u.”-i kelettel l. A. IV. 338. sz.

261. (1312. jún.–1329. [1312. jún.–1320.]

[I.] Károly válaszlevelével visszaküldi Tamás fia Lászlóhoz és Boxa fia Miklós-hoz a nevezettek üzenetét hozó Gábor küesdi plébánost.

R.: Majláth, Soos 53.

Megj.: Az oklevél jelenleg csak az 1882-ben publikált regesztájából ismert, amely évszám nélkülinek mondja. Műfaját tekintve egy olyan „kísérőlevél” lehetett, amely a tényleges üzenetet vivő küldőt hitelesítette a címzetteknek (l. pl. itt a 396. sz.). Károly említése mellett további támpont, hogy Baksa nb. Tamás

fia László 1290–1329 közötti forrásokban bukkan fel, 1330. jan. 17-én már az özvegyét említik (A. XIV. 43. sz.), rokona, Baksa fia Miklós 1329. okt. 13-án még élt, őt 1331. máj. 1-jén mondják elhunynak (A. XV. 167. sz.). Olyan levelet nem ismerünk, amit Károly közvetlenül a fivérekhez címzett volna (egyébként sem lenne biztos, hogy az lenne a visszaküldött válaszlévé), így a felső időhatár 1329. Az alsó időhatár 1312, amikor a rozgonyi csata után a Baksa-fivérek és Károly között olyan szorosabb kapcsolat alakult ki, ami egy ilyen levelezést is feltételezhet (Szócs, Prépostállítás buktatói 150–151.). Tegyük hozzá: Károly és az itt említettek között 1321 elején megszakadt a szorosabb kapcsolat (Szócs, Prépostállítás buktatói 154.), így – ha nem is bizonyosan, de valószínűleg – a levél inkább 1321 előtti.

261a

DL-DF adatbázis 1310–1320 közé datálja Bihar megye (Benchencius alispán és a 4 szolgabíró) oklevelét: DL 47 795. (Múz. Ta. Nagy Imre) (K.: HO VII. 319–320.). Az oklevél összefügg az ugyanazonnap kelt és datált 1299. jún. 17-i oklevéllel (DL 40 257.), és ennek a keletje is ugyanez az év-hónap-nap.

261b

DL-DF adatbázis 1310–1320 közé datálja Bihar megye (Benchenc alispán és a 4 szolgabíró) oklevelét: DL 47 802. (Múz. Ta. Nagy Imre) (K.: HO VII. 320–321.). Benchenc alispánnak csak 1299-ből ismerjük datált kiadványát, és ebben az évben, amennyire megállapítható, még nem a Borsák viselték a megye ispáni címét (Zsoldos, Archontológia 140.). III. András halála után azonban már a Borsák ragadták magukhoz az uralmat a megye felett (Engel, Archontológia I. 112.), és a korabeli gyakorlatnak megfelelően ilyenkor lecserélték az alispánokat is. Benchenc teljes hivatalviselése tehát az Árpád-kor utolsó éveire esett.

261c

A DL-DF adatbázis 1305–1320 közé keltezi a nyitrai káptalan oklevelét: DL 58 579. (Forgách cs. lt. 214.) (K.: Reg. Slov. I. 140–141.). Az oklevél regesztáját (1304.) febr. 13-i keltezéssel l. A. I. 555–556. sz.

262. (1301–1320)

Pál fia Imre mester tudatja Byter comes özvegyével és annak nőrokonával: Miklós mester özvegyével, hogy a saját serviens-ei: Kun (Comanus) (dict.) János és Jurk elvettek egy fekete színű lovat Hewes-ben Budmer emberétől, és csalárd módon elszöktek. Ha a lovat Imre mester nem adja vissza, akkor okt. 6-án (in oct. B. Mychahelis) 10 márkát fog fizetni, ezért kéri az asszonyokat, hogy a lovat adják neki vissza.

E.: DL 66 071. (Balassa cs. lt. 46. A.) Vízfoltos hártván, hátoldalán azonos kéztől címzés.

R.: Balassa 67. sz.

Megj.: Byter özvegyének és Miklós özvegyének a rokonságát (a szövegben „soror” szerepel) a hátoldali felirat világítja meg: „Domine consorti comites (!) Byter et consorti magistro Nycolai filii eiusdem”. Tehát az oklevél kiadásának idején sem „Balassa” Mikó fia Biter, sem fia, Miklós nem élt már (vö. Engel, Genealógia, Zólyomi rokonság 1. tábla.). Bytert 1299-ben már halottnak említik (HOKl. 170–171.), és az utolsó adat a még élő fiáról 1300. okt. 17. (Balassa 63., vö. uo. 65. sz.), az oklevél keltének alsó határa tehát 1301. 1321. máj. 1-jén I. Károly már Miklós fiának ad vissza olyan várakat és birtokokat, amiket Csák Máté tőlük elfoglalt (A. VI. 107. sz.), ekkor vélhetően Imre mester már nem Miklós özvegyétől és annak özvegy anyósától, hanem közvetlenül Miklós fiától kérte volna a fentieket. Az oklevél egy olyan időszakot örökít meg, amikor Miklós fia még túl kicsi ahhoz, hogy ő intézkedjen a hozzájuk szökött szolgák ügyében. A felső határt így 1320-ban húzhatjuk meg, de a kelet legvalószínűbben a század első évtizedére esik.

262a

DL-DF adatbázis 1300–1320 közé keltezi egy általa meg nem jelölt kiadó oklevelét: DL 25 959. (MKA. Archivum familiae Nádasdy). A 15. századi másolat öt oklevél részletét tartalmazza Izdenc (ma Veliki és Mali Zdenci, Ho.) birtok határjárásairól. Három a császári káptalan levele, egy „István báné”, egy pedig I. Lajos királyé. Ezek közül csak a császári káptalan 1246. évi (Smič. IV. 303–304.) oklevelét lehet beazonosítani (harmadik részlet, említve II. András király oklevelét is, l. Reg. Arp. 550. sz.), és a káptalan 1272. évi oklevelét (HO. VI. 185–186.; a második oklevélrészlet). Az első oklevélrészlet (császári káptalan), István bán és I. Lajos oklevele még nem azonosított. Hogy bármelyik I. Károly-kori lenne, arra nem utal semmi, ebből az időből (A. I–XXVI. alapján) nem ismerünk olyan oklevelet, ami Izdenc határjárását tartalmazná. „István bán” oklevele („Mete autem in litteris Stephani bani expressate hec sunt...” elvileg jelenthetné Babonics István bán (1310–1316) egy elveszett kiadványát is (vö. Engel, Archontológia I. 16.), de erre közelebbről semmi nem utal, és a 15. századig több István is viselt báni tisztséget (vö. Zsoldos, Archontológia 45–48.; Engel, Archontológia I. 16–18.), ezért a jelen oklevelet nem vettük fel a Károly-kori kiadványok közé.

263. (1296–1297, 1300–1320), Bolondóc

Máté nádor megparancsolja Albertnek, hogy a levél kézhezvétele után tüstént küldje ki fiát a Kassa-i, Oruslanku-i, Lednuche-i, Bestručee-i, Hrychov-i, Lytwa-i és a Strechun-i várkerületekbe (provincia), és a nádor ottani jobbágyaitól minden curia és mansio után szedjen be egy trencsényi (Trinchyniensis) szapu zabot és egy szekér szénát, és nyomban küldje Trencsénbe (in Trinchynium). D. in Bolondoch.

Fk.: DL 95 587. (Binnyey vétel 50.) Fényképén az egykori megerősítési mód nem vehető ki.

K.: Csák-territórium 20.

R.: Reg. Slov. II. 84. 146. sz.; Reg. Pal. 332. sz.

Megj.: A keltezésre l. Reg. Pal. 332. sz. kommentárját.

263a

DL-DF adatbázis 1295–1320 közé keltezi a budafelhévízi keresztes konvent oklevelét: DL 1493. (MKA. Acta ecclesiastica ordinum et monialium. Poson 64. 77.) (K.: HO. VII. 324. R.: Pest m. 148. sz.; Bakács, Pest m. 287. sz.). Az oklevélben egy, a budai alnádor színe előtti pert említenek („in presentia vicepalatini Bude residentis”), amely hivatal legkésőbb Druget Vilmos nádorsága alatt szűnt meg, azonban már Druget János alatt sem mutatható ki, és úgy tűnik, hogy a 14. század első két évtizedében sem igazán töltötték be (Szöcs, Nádori intézmény 206–207., 211., 220.). Az oklevelet továbbá a konvent élén álló Miklós perjel jegyzi („frater Nicolaus prior”). Ilyen nevű perjelt többet is ismerünk az Árpád-korból (1281.: DF 275 793.; 1290: Bp. I. 263–264.; 1290: Pest m. 24. 128. sz.; 1292: Str. II. 329.). Azonban 1301 utánról 1342-ig bezárólag (amikor már bizonyosan nem létezett Budán székelő alnádor) egyet sem, pedig a budafelhévízi perjelek névsora elég jól adatolható, mert feltüntették hiteleshelyi okleveleik intulációjában (vö. A. I–XXVI. passim). Az oklevelet így legvalószínűbben 1290–1292 körülre tehetjük. Megjegyzendő, hogy az írásképe is támogatja a késő-Árpád-kori keltezést.

263b

DL-DF adatbázis 1290–1320 közé keltezi a váradi püspökség egyik tizedjegyzékét: ÖN. Handschriftensammlung: Codices, Cod. Lat. 1062. 118r. (DF 286 314.) (K.: Jakubovich, Váradi tizedjegyz. III. 357–359.). A jegyzék Benedek váradi püspökségének idejéből való, aki 1296–1297 folyamán hunyt el, l. Jakubovich, Váradi tizedjegyz. III. 360.

263c

DL-DF adatbázis 1290–1320 közé keltezi a váradi püspökség egyik számadását: ÖN. Handschriftensammlung: Codices, Cod. Lat. 1062. 119r. (DF 286 314.) (K.: Jakubovich, Váradi tizedjegyz. III. 359–360.). A jegyzék Benedek váradi püspökségének idejéből való, aki 1296–1297 folyamán hunyt el, l. Jakubovich, Váradi tizedjegyz. III. 360.

263d

DL-DF adatbázis 1290–1320 közé keltezi Benedek váradi szentszéki bíró egyik fogalmazványát: ÖN. Handschriftensammlung: Codices, Cod. Lat. 1062. 118v. (DF 286 314.) Ez, és a körülötte lévő feljegyzések mind Benedek váradi püspökhöz (1287–1296) kötődnek, akit 1297-ben már néhaiként említenek (l. Jakubovich, Váradi tizedjegyz. III. 360.), így ez a fogalmazvány is Árpád-kori.

263e

DL-DF adatbázis 1290–1320 közé keltezi a türjei konvent kiadványát: DL 47 793. (Múz. Ta. Wenzel) (R.: Kovács, Türje 173–174. 10. sz.). Az erősen rongált oklevélben felbukkan az a Gurbise, aki zalai várjobbágy volt 1251-ben (W. VII. 328.). Mivel a kiadványt J.

prépost jegyezte, és 1279-ben János volt a türjei prépost (HO. VI. 255–256.), később azonban ilyen nevű személy nem bukkan fel a konvent élén, igen valószínű, hogy a levél Árpád-kori, leginkább az 1270-es évekből való.

263f

DL-DF adatbázis 1290–1320 közé keltezi egy ismeretlen oklevéladó (közjegyző) feljegyzését: MTA. Kvt. 42. (DF 243 688.). A feljegyzésnek nincs magyar vonatkozása.

263g

DL-DF adatbázis 1318–1321 közé keltezi Tamás beregi és ugocsai ispán jan. 1-jei oklevelét: DL 69 663. (Kende cs. lt. 13.). Az oklevél regesztáját „(1318.) jan. 1.” kelettel I. A. V. 1. sz., I. még Neumann, Bereg 8. sz. A keltezésre vonatkozó érveket I. uo.

263h

DL-DF adatbázis 1316–1321 közé datálja a nyitrai káptalan jan. 25-i oklevelét: DL 2030. (MKA. Acta Jesuitica. Tyrnavia 18. 4.). Az oklevél regesztáját „(1321.) jan. 25.” kelettel I. A. VI. 20. sz. A kiadási évet a korábbi regeszta (Reg. Slov. II. 281. [616. sz.]) tette 1321-re, vélhetően azon megfontolásból, hogy a káptalani kiadvány egy birtoknak az év márc. 11-ig történő elzálogosításáról szól. Ezt a zálogot érvényesítették I. Károly előtt 1321. okt. 2-án (A. VI. 258. sz.), így a zálogbaadásnak logikailag abban az évben kellett történnie, mert a zálognyerő nem valószínű, hogy egy évnél hosszabb időt várt volna a joga érvényre juttatásával.

263i

DL-DF adatbázis 1321. jan. 28. utáni keltezéssel listázza a váradi káptalan egy 1408-as átírásban fennmaradt oklevelét: DL 53 424. (Kállay cs. lt. 1400. 399.), hivatkozva Kállay I. 120. sz. regesztájára, amely 1321. jan. 28. és 1323. febr. 9. közé keltezte az oklevelet. Az itt közölt levél valójában a váradi káptalan 1321. dec. 7-i oklevelével (A. VI. 328. sz.) azonos, amelyet a Kállay I. 143. sz. alatt szintén leközöltek, csak ott másfajta átírás alapján (tehát ugyanazt az oklevelet a különféle átírásai miatt kétszer is regesztázták, egyszer kelettel, egyszer anélkül).

264. (1321.) febr. 11., Debrecen

Dausa erdélyi vajda és Zonuk-i comes tudatja, hogy a korábbi memoriális levele értelmében Azarias fia András köteles volt megjelenni a színe előtt a febr. 2. (Purif. B. Marie) utáni szerdán Pál bán fia István ellenében. A mondott határnapon a megjelent felek akaratából elhalasztotta az ügyet böjtközép napjára úgy, hogy ha meg tudnának egyezni, akkor számoljanak be neki ennek feltételeiről, ha nem, akkor jelenjenek meg előtte Debrecenben a per folytatására. D. in Debrecen, 2. die Scolastice virg.

E.: DL 56 502. (Kállay cs. lt. 1300. 55.) Hártyája vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és befűzött hártaszalagjánál zárópecsét foltja.

K.: AO. I. 597.

R.: Kállay I. 122. sz.

Ford.: DIR C. XIV. II. 4. (12. sz.) (román)

Megj.: Dózsa 1318–1321 között volt erdélyi vajda (Engel, Archontológia I. 11.). Azarias fia András felesége Pál bánnak volt a leánya, aki férjére hagyott egy leánynegyedként neki járó földet 1319. máj. 1-jén (A. V. 444. sz.). Véltetően ez indította el a pert András és az asszony fiútestvérei között. 1321. júl. 1-jén és nov. 25-én már András és István között létrejött megegyezésről, és az ennek nyomán fizetendő békebírságról esett szó (A. VI. 187., 317. sz.). Az oklevél kelte így 1320–1321-re szűkül, amikor még nem jött létre a megegyezés. Mivel Dózsa 1319 végétől 1320 februárjáig Erdélyben tartózkodott (A. V. 643., 645., 704. sz.), ezért az 1321-es év jöhet szóba, amikor a konkrét megegyezés is létrejött. Szintén az 1321-es év mellett szól, hogy 1320-ban Skolasztika napja (febr. 10.) pont az Esto mihi-vasárnapra esett, és akkor (nagyobb hierarchiájú ünnep révén) a dátumban a febr. 11-et nem Skolasztika másnapjaként, hanem az Esto mihi-vasárnap utáni hétfőként tüntették volna fel.

265. (1319–1321.) márc. 4–24., Illés mester házánál

Miklós erdélyi alvajda tudatja, hogy az emberével együtt András comes tilalmazta Miklós fiait: Jánost és Miklóst, továbbá jobbágyaikat a földje, vagyis az erdő, a rét és a szántóföld (agricultura) használatától. Megmutatta az alvajda emberének a kivágott erdőket, és az alvajda megparancsolja, hogy ha továbbra is vágnák az erdejét, akkor akadályozzák meg azt. D. apud domum magistri Elie, f. III. p. domin. Oculi mei.

E.: DL 74 426. (Teleki cs. marosvásárhelyi lt. 33.) Szabálytalan alakú hártya, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Teleki I. 38.

R.: EO. II. 355. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 344–345. (román)

Megj.: Miklós Debreceni Dózsa alvajdája volt, és 1319. aug.–1320. márc. között bukkan fel a forrásokban, ám Dózsa vajdasága alapján működési ideje elvi szinten kitolható 1318–1321 közé is (Engel, Archontológia I. 11.). Ugyanakkor az Erdély feletti uralmat az hozta el Dózsa számára, amikor 1318 júliusában hadjáratban legyőzte Ákos nb. Mojsot (Zsoldos, Erdélyi háborúk 216.). Valószínű, hogy ezután nevezett ki alvajdát, így az oklevél keltének alsó időhatára 1319. Hogy pontosabban mikor kelt az oklevél, nem egyértelmű, de az 1320-as év a legvalószínűbb (ez esetben a napi kelet márc. 4.), ám a többi sem zárható ki.

266. (1318–1321.) máj. 10.–jún. 3., Kálló

Ywan mester Zobolch-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy abban a perben, ami Kallo faluban a színük előtt zajlott az áldozócsütörtök utáni szombaton (sabb.

prox. p. Asc. d.) Abraam fia János és Pál bán fia Vid mester között János lerohanása ügyében (super destructionem Johannis), a felek fogott bírák közbenjárásával úgy egyeztek meg, hogy Vid mester fizet Abraam fia Jánosnak [3] márkát két részletben dénárokból vagy becsértékben, másfél márkát az oklevél kiadásának 15. napján, ugyancsak másfél márkát a jelen királyi had [oszlásának] 15. napján (in quind. die presentis exercitus regali [!]) olyan kikötéssel, hogy ha az első fizetést elmulasztja, bírságot fizet, ha a másodikat, akkor a dupláját. D. in Kallo, ut supra.

Fk.: DL 97 734. (Vay cs. berkeszi lt. 64.) Fényképe alapján a szabálytalan alakú hártya erősen vízfoltos volt.

R.: Piti, Szabolcs m. 38. sz.

Megj.: A jelen levél a szombati kiadási nap és a kállói kelethely alapján Kállói Egyed fia Iván 1318 júliusa és 1321 decembere közötti kimutatható alispán-sága idejére tehető (Szöcs, Szabolcs m. 59–60.). Egyéb lehetőség a keltezés szűkítésére nincsen, olyan királyi hadoszlásról sem tudunk ebben az időben, ami teljes bizonyossággal idevonható lenne (Piti, Hadoszlások 382–383.). Ugyanezen ügyben, egy héttel később adták ki a 267. sz. oklevelet is.

267. (1318–1321.) máj. 17.–jún. 10., Kálló

Iwan mester Zoboch-i comes a 4 szolgabíró tudatja, hogy korábbi oklevelük értelmében Pál bán fia Vid mester 3 márkát tartozik fizetni a színük előtt Kallo-ban Abraam fia Jánosnak két időpontban. Az első határnapon fizetnie kellett másfél márkát, és ki is fizetett 12 pensa-t, 3 pensa-t pedig azzal a feltétellel halasztottak el a második határnapra, vagyis a jelen had oszlásának 15. napjára, hogy ha nem fizetne, akkor az első kifizetése is érvénytelen legyen. D. in Kallo, sabb. [prox.] p. oct. Asc. d.

Fk.: DL 97 736. (Vay cs. berkeszi lt. 62.) Fényképe alapján hártáján zárópecsét szalagjának való bevágások voltak.

R.: Piti, Szabolcs m. 47. sz.

Megj.: Ugyanezen ügyről, egy héttel korábban adták ki a 266. sz. oklevelet is, a keltezéssel kapcsolatos érveket l. ott.

268. (1319.) jún. 18. v. (1321.) jún. 15., Gönc

Fülöp mester Scepes-i és Wywar-i comes tudatja, hogy Parich-i várnagya: Eles János az oklevél kiadásának 15. napján köteles esküt tenni az ő, vagy Lukács mester színe előtt Gunch-ben Tamás fia László mester ellenében arról, hogy László mester kettő, ruh színű 4 éves lovát nem vette el, nincsenek nála, és nem is tud róluk. D. in Gunch, f. II. prox. p. fe. B. Barnabe ap.

E.: DL 57 981. (Soós cs. lt. 205.) Hártyája enyhén vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Reg. Slov. II. 103. (196. sz.)

Megj.: Az oklevél archontológiai és birtoklástörténeti megfontolások alapján mindenképpen 1319–1322 közé tehető, legvalószínűbben 1321-re, l. Zsoldos, Druget 147. 559. jegyz. Az 1319-es év sem zárható ugyanakkor ki, mert Fülöp ezen év áprilisában nyerte el a királytól Parics várát (Zsoldos, Druget 167.), ez esetben az itt említett Lukács nem az abaújházi ispáni tisztséget töltötte be, hanem azzal (ugyanazzal?) a Lukács udvarbíróval azonos, aki 1320 májusa előtt viselte e tisztséget (l. Szöcs, Prépostállítás buktatói 145–146., l. uo. 28. jegyz.). Mivel Fülöp udvarbírái később is állítottak ki Göncön oklevelet (l. Zsoldos, Druget 147.), az ítélezési helyszín sem zárja ki, hogy az udvarbíró említik, és ez esetben az oklevél 1319-re tehető. Mivel 1320 júniusában Lukács biztosan nem volt sem udvarbíró, sem abaúji alispán, ez az év biztosan kizárható, ahogy az 1322-es év is, mert áprilistól Fülöp már királynéi tárnokmester volt, és ezt a címét ezután minden (ránk maradt) saját kiadású oklevelén feltüntette.

269. (1312–1321.) máj. 17.–jún. 17., Jánk

Tamás Beregi és Ugocha-i comes tudatja, hogy abban a perben, amit Mihály fia István mester és Nagy (Magnus) János folytatott Laskod-i Ábrahám fia János ellen öt márkára becsült 30 disznó Kochord-ról való elvitele miatt, és amiért István mester három nemessel együtt esküt volt köteles tenni a pünkösdi nyolcada előtti szombaton, a felek fogott bírák közbenjárásával egyezsége jutottak. Eszerint Ábrahám fia János fizet Istvánnak és Nagy Jánosnak egy márkát, amiért azok ártatlannak nyilvánítják Jánost, a serviens-eit és jobbágyait ebben az ügyben. D. in Janch, die sabb. prox. an. oct. Pent.

Fk.: DL 97 754. (Vay cs. berkeszi lt. 68.) Fényképén a megerősítés egykori módja nem látszódik.

Megj.: A keltezést a legjobban Jánki Tamás beregi ispáni címe szűkíti le, amely 1315–1320 között kimutatható, 1321. dec. 19-én már más viselte e címet. Tamás hivatalviselésének a kezdete legfeljebb 1312-ig tolható ki, mivel akkor szerezte meg I. Károly a megyét Aba nb. Amadétól (mindezekre l. Engel, Archontológia I. 109.).

270. (1318–1321.) jún. 16–21., Kálló

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Szabolcs megye hatósága] tudatja, hogy a jelen levél kiadásának 15. napján Mihály fia Demeter köteles a színiük előtt megjelenni Kálló-ban Mihály fia Mihály ellenében végső válaszára. D. in Kálló, f. sabb. prox. p. fe. Viti mart.

E.: DL 56 525. (Kállay cs. lt. 1300. 311.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgy-megjelölés és több zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 388.

R.: Kállay I. 103. sz.; Piti, Szabolcs m. 59. sz.; DPM 339. sz.

Megj.: A több pecsét, a kállói kelethely és a szombati keletnap alapján Szabolcs megye oklevele Egyed fia Iván alispánsága idejéből, amikor a megyegyűléseket mindig Kállóban tartották szombatonként (Szöcs, Szabolcs m. 59–60.). Az ügy vélhetően összefügg a 273. sz. oklevéllel, amit szintén Iván mester szabolcsi alispán adott ki, a jelen oklevél kelete az alispán hivatalviselési idejére tehető (vö. Szöcs, Szabolcs m. 65.).

271. (1318–1321. jún.), Debrecen

Dausa erdélyi vajda és Zonuk-i comes levele a Patak-i esküdt bírákhoz és hospesek közösségéhez (universitas). Frater-e és serviens-e: Simean-i Mihály fia István fia János azt állította, hogy elvették két lovát, és a címzettekhez vitték. Mindezért kéri őket, hogy János bármely társukra is gyanakodna a lovai miatt, a híve: Fuldric fivére Balázs színe előtt szolgáltatassanak neki igazságot. D. in Debrechen.

E.: DL 56 500. (Kállay cs. lt. 1300. 378.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja, ill. viaszmaradványai.

K.: AO. I. 645–646.

R.: Kállay I. 111. sz.; DIR C. XIV. II. 1. (2. sz.) (román)

Megj.: A levelet csak Dózsa erdélyi vajdai címe datálja, l. Engel, Archontológia I. 11.

272. (1307–1321., máj.–jún. k.) Vizsoly mellett

[Ismeretlen oklevéladó (I. Károly?)] levele Márton (M.) egri püspökhöz: már az előző évben élőszóban kérte tőle, hogy ... Zachud fia Martonos Nogozor nevű faluja az egyházhoz [tartozó?] Pluhtha nevű [birtokkal?] lett összekapcsolva, [ezért] egyik részről Martonos mester, másik részről Simon fia Mihály és ... fiai: Miklós és Simon között hosszan folyt az ellenségeskedés, ami miatt Martonos már nem is mert jún. 29. előtt ... (...[an]te B. Petri ap.) az [egri] anyaszentegyházba menni, nehogy nagyobb botrány támadjon. Miként a püspök nyílt levelében azt látta, engedett a kérésének, és ismét nyomatékosan kéri, hogy ezt senki tanácsára ne vonja vissza, hanem Martonost háborítatlanul őrizze meg a saját jogában. Ez esetben az oklevéladó is engedni fog a püspök néhány kérésének. D. prope Wysl, in ... Pent.

E.: DL 99 549. (Károlyi cs. nemzetségi lt. Pelejtthey cs. ZS.) Hártája szakadt és csonka, hátoldalán azonos kéztől címzés.

Megj.: A szakadt és hiányos szövegű oklevelet DL-DF adatbázis I. Károly kiadványaként regisztrálta. Bár a Vizsoly környéki kelethely, és az a tény, hogy Zochud fia Martonos Aba nb. Amadé familiárisa volt (Zsoldos, Kassa túsza)

353.), utalhatna Aba Amadé tartományúrra is, a király sokkal valószínűbb, mert egyrészt a kelethely nem maga a település, hanem „Vizsoly mellett” (Amadé mindig a településen kelezett, ahol rezidenciája is volt), másrészt a címzés látható részében (...[p]atri M. per eandem episcopo Agriensis ecclesie) található „per eandem” alapján feltehetjük, hogy az oklevéladó intitúciójában is szerepelt a „Dei gratia” formula (az „eandem” a gratia-ra vonatkozik), ami Amadé esetén nem volt jellemző, Károly esetében annál inkább. Márton 1306 és 1322 között viselte hivatalát (Engel, Archontológia I. 68.), de mivel itt az oklevéladó azt írta, hogy már a „megelőző évben” (anno preterito) is beszélt vele az ügyről, ezért a legkorábbi szóba jöhető kiadási év 1307. Ha tényleg a király a kiadó, akkor a királyi itinerárium alapján – a pünkösdi körüli három hetes időszakkal számolva – elég nagy biztonsággal kizárhatjuk az 1310., 1312., 1315–1318., 1320. és 1322. évet (Spekner, Buda 140–151.). Károly egyébként 1311 pünkösdi táján Zemplén megyében és a környékén tartózkodott (Spekner, Buda 142.; l. még 116. sz.), vélhetően Amadé társaságában, nem kizárt, hogy ekkor terjesztették elé Amadé egy serviens-ének az ügyét, és tiszteletből az ő neve alatt adták ki az oklevelet.

273. (1318–1321.) jún. 27.–júl. 1., Kálló

Iwan mester Zabolch-i comes és a megye 4 szolgabírája tudatja, hogy Mihály fia Demeternek öt hozzá hasonló személlyel együtt esküt kell tennie a színük előtt Kallo-ban a jelen oklevél kiadásának nyolcadán Mihály fia Mihály ellenében arról, hogy Mihály Ker nevű faluját nem rombolta le, és ezzel nem okozott neki 10 márkányi kárt. D. in Kallo, f. sabb. prox. p. fe. Johannes Bapt.

E.: DL 56 527. (Kállay cs. lt. 1300. 220.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgy-megjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Kállay I. 643. sz.; Piti, Szabolcs m. 40. sz.

Megj.: A jelen levél a szombati kiadási nap és a kállói kelethely alapján Kállói Egyed fia Iván 1318 júliusa és 1321 decembere közötti kimutatható alispánsága idejére tehető (Szöcs, Szabolcs m. 59–60. Vö. még 270. sz.

274. (1318–1321.) júl. 4–8., Kálló

Iwan mester Zoboch-i comes és ue. megye 4 szolgabírája tudatja, hogy per folyt a színük előtt Kallo-ban egyik részről Panala-i János fia Péter, másik részről ... Mihály között ... Péter számára fizetségképpen (pro stipendio) javakat adott át. Végül a felek fogott bírák közbenjárásával olyan egyezsége jutottak, hogy a nov. 1. (fe. OO. SS.) utáni szombaton Péter fizet Mihálynak egy márkát, és ugyanaznap esküt tesz, hogy Mihály Péter munkájának fizetése képpen (pro stipendio laborum suorum) más javakat nem engedett át. D. in Kallo, sabb. p. oct. Johannis Bapt.

E.: PPL. Klimó-gyűjtemény 63. (DF 285 807.) Hártyája szabálytalan alakú, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és befűzött hártýaszalagon két zárópecsét viaszmaradványa.

Má.: DL 56 521. (Kállay cs. lt.) (19. századi)

K.: F. VIII/4. 646.

R.: Piti, Szabolcs m. 41. sz.

Megj.: A jelen levél a szombati kiadási nap és a kállói kelethely alapján Kállói Egyed fia Iván 1318 júliusa és 1321 decembere közötti kimutatható alispán-sága idejére tehető (Szöcs, Szabolcs m. 59–60.

275. (1310–1321.) aug. 10. e.

László és Baxa fia Miklós Zemplen-i comes-ek és a négy szolgabíró levele szerint a Zerench-i apát rábízta a Kemey-i Miklós elleni perének lefolytatását patrónusára: Pongrác mesterre, és annak serviens-ére: Tamásra. [D.] III. f. an. Laurentii mart.

Á.: 1. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 376. (NRA. 1545. 2.)

2. Bebek Detre nádor, 1400. febr. 21. DL 71 908. (Rákóczi-Aspremont cs. lt. 59. 3. 1.)

3. Á. > esztergomi káptalan, 1430. nov. 8. > II. Ulászló, 1498. nov. 29. > jászói konvent, 1498. dec. 18. ŠAL. Andrassy cs. krasznahorkai lt.: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.) 18. századi Má.-ban.

R.: ZsO. II/1. 98. sz.

Megj.: Tamás fia László 1308–1321 között volt zempléni ispán, Baksa fia Miklós pedig 1318-ban bukkan fel alispánjaként, egy ízben pedig ispántársként, mint itt. 1310 és 1318 közöttől ugyanakkor nem ismerünk más alispánt, ahogy 1318–1321 között sem (Engel, Archontológia I. 241.). Mellesleg két, 1320 nyarán kelt oklevél már nem nevezi ispánoknak őket, ugyanakkor mégis párban szerepelnek (A. V. 773., 805. sz.). A monostor patrónusának, Bogátradvány nb. Domonkos fia Pongrácnak az életideje (Engel, Genealógia, Bogátradvány nem 2. tábla: Cseleji és bánóci ág) nem szűkíti le jobban a keletet, ahogy Kemeji Miklós említése sem, már amennyiben Koppány nb. János fia „kemeji” Miklóssal azonosíthatjuk (Zsoldos, Kassa túsza 357.). Az oklevél legvalószínűbben 1318–1320 körül kelt, de hipotetikusán közvetlenül az 1310 utáni évek is szóba jöhetnek.

276. (1320. szept. 5.–1321. szept. 4.), Avignon

[XXII.] János pápa levele a veszprémi egyházméi bakonyi (de Bokonio) Szűz Mária-monostor apátjához. Panaszt tett a veszprémi püspök és a káptalan, hogy a veszprémi püspökség területén található Kalus falu melletti szentendrei (Sancti Andree ... eccl.) és Zenche-i egyházak igazgatói (rectores) a püspököt és a kápta-

lant illető bizonyos tizedekkel és javakkal jogtalanul bánnak, ezért megparancsolja az apátnak, hogy a feleket meghallgatva hozzon döntést. D. Avinione, [pápaságának] 5. évében.

E.: VÉFL. Veszprémi Székeskápt. mlt. Ius Gladii 4. (DF 200 808.) Hártýája erősen csonka, eredetileg I. Károly 1323. máj. 28-i oklevelének (A. VII. 235. sz.) pecsétjét burkolták be vele, jelenleg ue. oklevél jelzete alatt található.

K.: Veszprém pótkötet 196–197.

Megj.: Egy olyan János nevű pápa van, aki Avignonban keltezhetett oklevelet, XXII. János, az ő pontifikátusának 5. éve 1320. szept. 5. és 1321. szept. 4. közé esik, l. a kiadás datálását. l. még a 365. sz. és megj.

277. (1321.) szept. 14.

Mihály mester helyettese: Mark Zottmar-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy Zacharias fia János az egyházából elvitt javak ügyében tanúkat állított elébük Chiba (dict.) István ellenében szept. 14-én (in fe. Exalt. S. Crucis), ám István a tanúk esküjét nem akarta [elfogadni]. Az oklevéladók ezért a felek akaratából úgy ítélték, hogy a felek okt. 19-én (f. II. prox. p. fe. S. Galli) vívjanak gyalogos párbajt a színük előtt, ahol István személyesen küzdjön, János pedig állítson ki olyan jó bajvívót, amelyet csak tud. D. in Zothmar, II. f. in fe. prenotato.

K.: F. VIII/2. 688. (Kaprinai alapján)

R.: Szatmár m. 22. sz.

Ford.: DIR C. XIV. II. 17–18. (román)

Megj.: A keltezéshez l. A. VI. 393. sz.; DIR C. XIV. II. 17. 3. jegyz.; Szatmár m. 22. sz.; Piti, Keltezések 243.

277a

DL-DF adatbázis 1318–1321., szept. 21-re keltezi Szabolcs megye kiadványát: DL 56 523. (Kállay cs. lt. 1200. 11.) (K.: AO. I. 533. R.: Kállay I. 96. sz., Piti, Szabolcs m. 53. sz.). Az oklevél regesztáját „(1319.) szept. 21.” kelettel l. A. V. 589. sz. Az oklevél kelte valószínűsíthetően nem 1319, hanem 1313. szept. 21., l. Szöcs, Szabolcs m. 60–61.

278. (1316., 1319–1321.) okt. 13., Temesvár

[I.] Károly király (H) levele a váradi káptalanhoz. Panaszt tettek a színe előtt Mihály fiai: István, László és Mihály, hogy Dénes fiai: János és Lőrinc erővel rárontva a házukra, azt feltörvén minden szekrénybeli (scrinialibus) és egyéb javukat elvitték, két – a Boldogságos Szűz és a Szent Kereszt tiszteletére szentelt – egyházukat is feltörték, azok javait és jobbágyságait elhurcolták, mindezzel 200 márka kárt okozva. Károly ezért kéri a címzettet, hogy küldjék ki tanúbizonyságukat, akinek a jelenlétében Samuel fia Dénes királyi ember tudja meg mindezekről az igazságot, amit írjanak is meg neki. D. in Temesvar, in quind. B. Mychaelis.

E.: DL 56 474. (Kállay cs. lt. 1300. 222.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgymegjelölés, és zárópecsét foltja.

R.: Kállay I. 395. sz.; DIR C. XIV. III. 282. 114. sz. (román)

Megj.: Károly az itineráriuma alapján (Spekner, Buda 142–177.) 1316 és 1319 októberének közepén biztosan Temesvárott volt. 1320–1321 folyamán ugyan nincs erről adat, de ottani tartózkodása kategorikusan nem is vethető el. A többi évben viszont egyértelműen kizárható egy okt. 13-i temesvári jelenlét, így az oklevél csak ezekben az években kelhetett (valószínűbben 1316 vagy 1319 folyamán). A kiadási idő további szűkítésre nincs lehetőség.

279. (1270-es évek–1321.) okt. 17.

A fehérvári (Albensis) káptalan tudatja, hogy amikor Zochud fia Márton [!] (Martinus ɔ: Martonos) négy pondus híján két márka finom ezüstöt helyezett el serviens-e révén a káptalan kincstárában (camera) a Koppan-i [hátlapon: Kopan] apátnak való kifizetés céljából, az apát azon a napon sem személyesen, sem embere útján nem jelent meg. Végül – mint ezt a káptalan örkanonok-helyettese (subcustos): G. elmondta – Márton nevében mégis kifizették az apátnak ezt az összeget, aki ezt jóváhagyta Márton felé. D. 2. die S. Galli, sub sigillo magistri Petri karissimi socii nostri.

E.: DL 99 537. (Károlyi cs. nemzetségi lt. Pelejtthey cs. Z. 12.) Hártjája lyukas, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 322–323.; Károlyi I. 32.

Megj.: Az oklevelet csak Zochud fia Martonos életideje datálja, aki 1279–1318 közötti forrásokban tűnik fel (részletesen adatolva: Hegyi, Marosvásárhely 179.). 1324-ben már biztosan nem élt (vö. A. VIII. 431., 436., 439., 546. sz.), de egy 1321. szept.–1322. aug. közé tehető oklevél alapján úgy tűnik, hogy már akkor sem (302. sz.). Az oklevelet így – a napi kelet figyelembevételével – legkésőbb 1321-ben adhatták ki.

280. (1318–1321.) nov. 4–10., Kálló

Iwan mester Zobolch-i alispán (curialis comes) és ue. megye 4 szolgabírája tudatja, hogy azt a pert, ami korábbi oklevelük értelmében a színük előtt zajlott a nov. 11. (Martini confessoris) előtti szombaton Kallo-ban egyik részről Abraam fia János, másik részről Jakab fia Kozma és három serviens-e között, közös akarrattal elhalasztották a jelen oklevél kiadásának 15. napjára olyan feltétellel, hogy ha időközben nem tudnának megegyezni, Kozma és serviens-ei feleletet tartoznak adni János ellenében. D. in Kallo, in die prenot.

Fk.: DL 97 731. (Vay cs. berkeszi lt. 67.) Fényképe alapján hártáján zárópecsét szalagjának való kivágásokkal.

R.: Piti, Szabolcs m. 43. sz.

Megj.: A jelen levél a szombati kiadási nap és a kállói kelethely alapján Kállói Egyed fia Iván 1318 júliusa és 1321 decembere közötti kimutatható alispán-sága idejére tehető (Szócs, Szabolcs m. 59–60.). Lehet, hogy az itteni ügy valamilyen módon összefügg a 283. sz. oklevéllel.

281. (1321.) nov. (17. k.), Avignon

[XXII. János] pápa levele a győri egyházmegyei pannon[halmi] Szt. Márton-egyház apátjának. Panaszt tett [István] veszprémi püspök, hogy a veszprémi egyházmegyei fehérvári egyház káptalanja megfosztotta őt bizonyos [tizedektől és] más, hozzá tartozó jogoktól. A pápa ezért kéri az apátot, hogy a feleket összehívva hallgassa meg az ügyet és jusson döntésre, amit egyházi fenyték alkalmazásával tartasson be, a tanukat pedig hasonlóképpen egyházi fenytéssel bírja igaz tanúskodásra. D. Avinione, [XV.?] [Ka]l. Dec., pápasága 6. évében.

E.: VÉFL. Veszprémi Székeskápt. mlt. Bullae Pontificiae 1. (DF 230 069.) Hártyájának első negyede letépve, a maradéka több helyen is lyukas, vízfoltos és olvashatatlan.

K.: Vespr. IV. 355.

R.: SZR. 681. sz.

Megj.: A kiadásból a datáció előtti, utolsó (tisztán formulás részeken alapuló) két és fél sor hiányzik: „... [fine decidas] faciens, quod decreveris [per] censuram ecclesiasticam firmiter observari. [Testes aut]em, qui fueri[nt] nominati, [si] se gratia, odio vel timore subtraxerint, censura [simili apella]tione cessante [compe]llas veritati testimonium perhibere.” A kiadás nem próbálta beazonosítani a pápát, Bónis György pedig a regesztában indoklás nélkül XXII. Jánossal azonosította, 1316–1334 közé keltezve a kiadványt. Bónis azonosítása helyes, mert az oklevél írásképe és a szélén a két kancelláriai klerikus neve (Jo. de Anagnia és Bartholomeus de Plumbavola) azonos XXII. János pápa 1321. nov. 17-én ([XV.] kal. decembris, pontificatus nostri [anno] VI.; a pontos keletre l. A. VI. 302. sz.) kelt oklevelével, amit szintén a veszprémi püspök érdekében állított ki (A. VI. 302. sz.). Ebben László pécsi püspököt utasította, hogy egy bizonyos ügyben bíróként járjon el. A két oklevél vélhetően azonos napon, vagy legalábbis egymáshoz igen közeli időpontban kelt, mert a pápai kancellária „tömbösítve” intézte ezeket az ügyeket.

282. (1315–1321.) nov. 25., Nyaláb vára alatt

Tamás mester Mukach-i [!] várnagy, Beregi és Ugaka-i comes megparancsolja Nalab-i várnagyának: László mesternek, hogy ha a hozzá (ad nos) jövő szabad állapotú (libere condicionis) jobbágyokat bárki akadályozza, vagy nem engedi a várával kapcsolatos munkák elvégzésére, akkor az ilyen jobbágyokat vezesse oda biztonságban, a munkálkodókat pedig sürgesse (operarios vero compellat). D. sub castro Nalab, in fe. Katherine virg.

E.: DL 56 547. (Kállay cs. lt. 1300. 308.) Hártyán, hátoldalán befűzött hártyaszalagon a zárópecsét előoldalra is átütő foltja.

K.: HOKl 193.

R.: Kállay I. 142. sz.; C. Tóth, Ugocsa m. 8. sz.

Megj.: Jánki Tamás 1320-ig mutatható ki beregi ispánként, 1321. dec. 19-én már más viselte e címet. Nyaláb várát 1315 legelejéig a Borsák tartották a kezükön, utána került I. Károlyhoz, ezáltal Tamáshoz, hogy ott (al)várnagya legyen (mindezekre l. Engel, Archontológia I. 109., 377.). Nem lehetetlen, hogy a levél 1315-ben kelt, bő fél évvel az ostrom után, amikor a várat átvevő Tamás helyrehozatta Nyalábot.

283. (1318–1321.) nov. 24–29., Kálló

Iwan mester Zobolch-i comes és ue. megye 4 szolgabírája tudatja, hogy a jelen oklevél kiadásának 15. napján Kallo-ban Jakab fia Kozma köteles 20 hozzá hasonló személlyel esküt tenni a színük előtt Abraam fia János ellenében arról, hogy Moyses, Miklós és Bálint nem fogták el Loskud faluban János hat emberét és nem voltak ártalmukra. D. in Kallo, f. sabb. prox. p. fe. Clementis pape.

Fk.: DL 97 735. (Vay cs., berkeszi lt. 63.)

R.: Piti, Szabolcs m. 44. sz.

Megj.: A jelen levél a szombati kiadási nap és a kállói kelethely alapján Kállói Egyed fia Iván 1318 júliusa és 1321 decembere közötti kimutatható alispánsága idejére tehető (Szöcs, Szabolcs m. 59–60., 65.). Lehet, hogy az itteni ügy valamilyen módon összefügg a 280. sz. oklevéllel.

284. (1318–1321.) dec. 13, Kálló

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Szabolcs megye hatósága] tudatja, hogy a színe előtt Kallo-ban megjelenő Gergely fiai: Lőrinc és Sándor, ill. Mihály fiai: István, László és Mihály dec. 13-án (in oct. N. confess.) esedékes ügyét fogott bírák kérésére elhalasztja Ywan mester visszatértének 15. napjára, hacsak nem tudnak addig megegyezni. Ha a felek közül valaki nem fogadná el Ywan mester és a nemesek ítéletét, akkor 9 márkát köteles a per kezdete előtt fizetni. D. in Kallo, in die prenot.

E.: DL 56 524. (Kállay cs. lt. 1300. 249.) Enyhén vízfoltos hártyán, hátoldalán egy pecsét foltja és kettő darabjai.

K.: HO. VII. 390.

R.: Kállay I. 106. sz.; Piti, Szabolcs m. 46. sz.; DPM 340. sz.

Megj.: A kelethely és a három hátoldali pecsét alapján Szabolcs megye oklevele, az említett Iván mester 1318–1321 között volt szabolcsi alispán (Piti, Szabolcs m. 11.). A megye gyűlései Iván alispánsága idején nagyon ritkán hétfőn, általában szombati napokon voltak (l. Szöcs, Szabolcs m. 59–60.), és a

dec. 13-i határnap kizárólag 1320-ban esett szombatra (hétfőre egyszer sem a fenti évkörben). Így célszerű lenne erre az évre helyezni a levelet, ám ismerjük Iván 1320. dec. 13-i, Kállóban kelt eredeti oklevelét (Piti, Szabolcs m. 58. sz.), vagyis abban az évben a településen tartózkodott, míg itt a távollétére utalnak. Mivel a két oklevél írásképe is eléggé hasonló (mondhatni: azonos, vö. DL 50 681.), ezért lehet, hogy a jelen oklevelet mégis 1320-ban adták ki. A fenti ellentmondás többféleképpen is feloldható: pl. az Iván mester nevében kibocsátott dec. 13-i oklevelet a távollétében adták ki, vagy a jelen oklevélben a fogott bírák elé utalás miatt – mivel ugyanis halasztani kellett – csak hivatkoztak az alispán távollétére, esetleg Ivánnak pont a megyegyűlés alatt kellett sürgősen távoznia, és ezért a perek egy részét nem fejezték be. A problémák miatt a teljes 1318–1321 közé eső évkört felvettük, de a szombati sedrianappal való egyezés miatt – a kételyek ellenére is – magunk az 1320-as kiadási évet tartjuk a legvalószínűbbnek.

284a

DL-DF adatbázis 1318–1321 közé datálja Dózsa erdélyi vajda és szolnoki ispán oklevelét: PPL. Klimó-gyűjtemény 31. (DF 285 775.) (K.: F. VIII/4. 645–646.; F. VIII/2. 100–101.) Az oklevél regesztáját „1317. máj. 23.” kelettel l. A. IV. 469. sz. A kelet bizonyosan téves, helyesen 1319–1320 folyamán adták ki, valószínűbben 1320-ban, l. 258. sz. megj.

284b

DL-DF adatbázis 1312–1321 közé datálja Pál szepesi prépost oklevelét: ŠAL., Szepesi kpt. m. lt. II. 11. NB. 19. (DF 275 939.) (K.: Reg. Slov. I. 409.). Az oklevél regesztáját „1312. jan. 14. u.” kelettel l. A. III. 219. sz. Az oklevél 1312. jan. 14. és 1315. aug. között kelt, Pál szepesi prépostot 1315. ápr. 17-én említik utoljára (A. IV. 52–53. sz.), szept. 8-án már Henrik az új prépost (A. IV. 151. sz., vö. 238. sz.).

285. (1307–1321)

Miklós mester levelében megparancsolja Kuchk-i Dénesnek és Neuger-i Kulcsár (Claviger) Miklósnak, hogy ha Mestur-i László kibékül perében Benke falunaggyal, Thama fia Tamással és az oklevéladó Nadasd-i, újfalui (de Novavilla) és alsósági (de Sub Saagy) jobbágyaival, akkor legyen úgy, ha nem, akkor adjanak nekik a színe elé határnapot bíraskodásra.

E.: DL 68 591. (Kisfaludy cs. id. ága lt. 126.) Hártyája erősen foltos, hátoldalán azonos kéztől címzés.

Megj.: Köcski Dénes 1311-től bukkan fel, 1330-ban valószínűleg már nem élt (adatokkal l. DPM 274. sz. kommentárját). Ebben az időszakban feltételezen két olyan Miklós mesterrel számolhatunk, akiknek jobbágysai lehettek a jelzett településeken: Kőszegi Gergely fia Miklós (1307 és 1311–1314 között tárnokmester, 1314-ben elhunyt), és Kőszegi Miklós fia „Kakas” Miklós

(1314-ben tűnik fel, 1333-ban hunyt el) (minderre I. Engel, Genealógia, Héder nem 4. tábla: Kőszegi [és Rohonci]; Engel, Archontológia I. 36.). Kakas Miklós azonban 1321-ben politikailag megbukott, és hogy utána nagyhatalmi státuszt épített volna ki Vas megyében, és a felsorolt települések a tulajdonát képezték volna, arról nem tudunk (Zsoldos, Henrik-fiak 655–661.). Így valószínűbb, hogy Gergely fia Miklós leveléről van szó, amit talán a két tárnokmestersége közötti időszakban adott ki (hiszen nem címzi magát tárnokmesternek), de még ez sem teljesen bizonyos. Mellesleg Gergely fia Miklós 1313-ban Nyőgére keltezett (A. III. 640. sz.) egy nem a birtokot érintő ügyben, lehetséges, hogy a település a fennhatósága alá tartozott, és a jelen oklevélben is Nyőgéri Miklósnak ad utasításokat – de ez sem köti kétségtelenül Gergely fia Miklós személyéhez az oklevelet. A kiadványt így csak igen tág keretek között, 1307–1321 közé keltezzük (megengedve, hogy „Kakas” Miklós is lehet a kiadó), ám véleményünk szerint inkább Gergely fia Kőszegi Miklós levele lehet, és az 1307–1311 közti kelet a legvalószínűbb.

286. (1300-as évek–1321)

Miklós mester utasítja Hegunfelde-i népeit, hogy László mesternek és megyebeli (provincialis) fivéreinek kötelesek adni egy szekeret két ökörrel, 15 köből lisztet, egy szalonnát, egy lábasjóságot (pecus pascuale), 20 köből bort, minden egyes ház után egy csirkét, továbbá elegendő embert.

E.: DL 104 603. (Batthyány lt.) Hártája enyhén vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől címzés, zárópecsét feltja és viaszmaradványa.

Megj.: Az íráskép alapján a levél 13. század végi, 14. század első feléből való lehet. Hogy a Zala megyei Hégenföld birtokosai kik voltak ebben az időszokban, nem ismert, de több körülmény is szól a mellett, hogy a Kőszegiek között keressük a kiadót. Egyrészt, a hátoldalra nyomott zárópecsét feltja alapján az oklevelet nem gyűrűspecséttel erősítették meg, az oklevéladó nagyméretű tipáriummal rendelkezett, ami nem egy „egyszerű” nemesre utal. Másrészt, a kérdéses időben, az 1310-es években a Hégenföldtől mintegy 20 km-re található Pölöske vára Kőszegi Miklós fia „Kakas” Miklós tulajdona és egyik székhelye volt (Engel, Archontológia I. 396.; Zsoldos, Henrik-fiak 655.), nagyon is elképzelhető tehát, hogy a Kőszegiek uralma ebben az időben kiterjedt a vár vonzáskörzetében lévő Hégenföldre is. „Kakas” Miklósnak volt egy László nevű fia is (Engel, Genealógia, Héder nem 4. tábla: Kőszegi [és Rohonci]), talán rá gondolt, amikor utasította a jobbágyságot, hogy neki is adják meg a szabott szolgáltatásokat, bár ez akkor sem biztos, ha a kiadó tényleg Kakas Miklóssal azonos, Miklós egy serviens-e ügyében is eljárhatott. Ha a kiadó azonosítása helyes, akkor az oklevél felső időhatára 1321, amikor I. Károly elfoglalta Pölöskét Miklóstól, ezzel véget vetve környékbeli uralmának (Engel, Archontológia I. 396.). Ha nem, tágabban akkor is a 13. század végére, 14. század első harmadára tehetjük a keletet.

287. (1280-as évek–1321)

A pozsonyi káptalan tudatja, hogy Felső (de superiori) Luche-i Fábián fiai: Máté és István bevallásuk szerint eladtak a saját vásárolt földjeikből 3 hold, ti. 1 hold Z... tó körüli, két hold Zeleuto tó körül fekvő szántót, minden tartozékával együtt Chugud fia Andrásnak 10 széles bécsi dénárért, szavatosság vállalása mellett, amely pénzt meg is kapták tőle. Az eladásba a teljes rokonságuk, köztük a káptalan előtt személyesen megjelenő Lőrinc fia Pál és ... fia Márton is beleegyezett. D. f. VI. prox. p. oct. ...

E.: SNA, Pozsonyi kápt. hh. lt. 14. 11. 6. (DF 226 739.) Hártýája szakadt és hiányos, szövege rosszul olvasható, zöld selyemfonatán ép függőpecsét.

Megj.: Az itteni szereplők közül csak Chugud fia András ismert, ő 1295–1318 közötti forrásokban bukkan fel (1295: W. V. 144.; 1297: Reg. Arp. 4122. sz.; 1300: W. V. 251.; 14. századi adatok: A. I. 176., 236., 239., 376., 381., 382. sz.; A. II. 181., 388., 1029. sz.; A. III. 99. sz.; A. V. 238–239. sz.). 1282-ben még a fivérével, lúcsi Chuguth fia Chene-vel találkozunk (Str. II. 154–155.), és bár nem biztos, hogy András akkor még kiskorú volt, de életideje alapján valószínű, hogy az oklevél alsó határa az 1280-as évek. 1322-től kezdve már csak András fiaival találkozunk, vélhetően ekkor már nem élt (A. VI. 647., 691–692. sz.; A. VII. 553. sz.). Tegyük hozzá: a századfordulón András több birtokot is szerzett vásárlás útján (1300: W. V. 251.; 1302: A. I. 176. sz.), nem kizárt, hogy ez az oklevél is erre az időre tehető.

288. (1309–1322.) jan. 28., Sáros

Domonkos mester újvári (Novi Castri) főesperes, M[árton] egri püspök bírāja és kancellárja megparancsolja Lőrincnek, Forro-i alesperesének, hogy Wasvár-i János fia Jánosnak és György fia Balázsnak a Deeh-i [Deeh?] fia (contra filium de Deeh) és más Gebard-i nemesek elleni perét rakja át a színe elé. D. in Sarus, in oct. B. Agnetis virg.

Má.: Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi lt. Sinai Misc. Hist. Hung. 5. 145. (DF 283 086.)

Megj.: Az oklevelet csak Domonkos újvári főesperes első datálható felbukkanása (1311. máj. 29.: A. III. 71. sz.; elődje: János 1308-ban volt főesperes: A. II. 531. sz.), illetve Márton egri püspök hivatali idejének vége (Engel, Archontológia I. 68.) datálja. Lőrinc forrói alesperessel 1327-ben találkozunk (A. XI. 610. sz., l. még 376. sz.), így a kelet talán inkább 1322-höz eshet közelebb, mint 1309-hez. A kora újkori másolat vélhetően több elírást is tartalmaz, a „contra filium de Deeh” zavaros rész mellett a „de Wasvár” is pontatlan lehet, mert ilyen településről nem tudunk a megyében vagy a környékén.

289. (1306–1322.) jan. 18.–febr. 18.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Márton egri püspök] tudatja, hogy egy korábbi levelében kiküldte embereit: a Salomon-i és Bothyan-i papokat (sacerdotes), hogy tekintsék meg: Chama özvegyét miként bocsátják el (abire permittitur) a férje rokonai a birtokából és javaiból, továbbá kire bízta rá a hitbérével és a leányegyeddel kapcsolatos perét. A mondott papok visszatérve elmondták, hogy az asszony a jelenlétükben a hitbérrel és leányegyedével kapcsolatos perét Simon fia Tamás fia Lászlóra bízta. Azt is mondták, hogy az asszonyt a férje rokonai csak egy tournai (de Dorneto) köpenyben és egy tunica-ban bocsátották útjára. D. sabb. prox. ante domin. Circumd.

E.: AI. Vécsey cs. lt. Oklevelek 7. (DF 254 220.) Hártyán, hátoldalán tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: DPM 341. sz. (R. is)

Megj.: Az egyházi törvényszék hatáskörébe tartozó ügy, a mandorla alakú pecsét, és a papok saját embereinek titulálása okán a kiadó bizonyosan a területileg illetékes egri püspök vagy a helyettese. Az említett Baksa nb. László életideje (Engel, Genealógia, Baksa rokonsága 7. tábla: Sztritei, Csapi [polyánkai]) és a pecsétfolt mérete alapján leginkább Márton egri püspök jöhet szóba. Részletesebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 341. sz. kommentárját.

290. (1319–1322.) febr. 16.–márc. 7., Kálló

Iwan mester Zoboch-i comes és ue. megye 4 szolgabírája tudatja, hogy a jelen oklevél kiadásának 15. napján Kerch-i Pál fia János köteles Kallo-ban a színük előtt a korábbi oklevelükben foglaltak szerint megjelenni Tamás fia Rorand ellenében végső válaszadásra, hacsak időközben nem tudnak megegyezni. D. in Kallo, sabb. prox. an. domin. Uadragesime [!].

E.: DL 47 836. (Múz. Ta. Szalay) Lyukas hártyán, hátoldalán tárgymegjelölés, és befűzött hártaszalagoknál több zárópecsét foltja, és egynek viaszmaradványa.

R.: Piti, Szabolcs m. 39. sz.

Megj.: A jelen levél a szombati kiadási nap és a kállói kelethely alapján Kállói Egyed fia Iván 1318 júliusa és 1321 decembere közötti kimutatható, de feltételeken 1322 április elejéig kitolható második alispánsága idejére tehető (Szöcs, Szabolcs m. 59–60.). A napi kelet értelmezése nem teljesen bizonyos, de ha ténylegesen a quadragesima-vasárnapról van szó, akkor az oklevél 1319–1322 közé tehető.

291. (1322.) márc. 27., Zirc

Jakab, a Chyrch-i ciszterci monostor apátja tudatja László pécsi püspökkel, az apostoli szék legátus-ával [!], hogy márc. 27-én (sabb. die prox. an. domin. Iudica) megkapta a pápai parancsot is tartalmazó levelét, amely értelmében megidézte a

Luold-i papot (sacerdos) István veszprémi püspök ellenében máj. 4-re (III. f. prox. p. oct. B. Georgii mart.). D. in Chyrch, in sabb. prenot., a. d. 1...

E.: VÉFL. Misc. 118. (DF 283 108.) Az oklevél 1/3 része hiányzik. Hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgymegjelölés, és mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: Vespr. IV. 316.

R.: SZR. 649. sz.

Megj.: A hiányos oklevél tartalmát csak a hátoldali címzés és tárgymegjelölés alapján lehet a regesztában olvasható módon rekonstruálni. László alkalmi címe („apostolice sedis legatus”) elírás, „delegatus”-ról, vagyis megbízott bíróról volt szó. Az oklevelet László pécsi püspök, pápai delegált bíró 1322. máj. 10-i kiadványa keltezi erre az évre, amiben leírja, hogy a veszprémi püspök pert folytat többek között István lövöldi pappal is (A. VI. 567. sz.). Nem mellesleg ugyanebben az évben járt el Jakab zirci apát István püspök egy másik perében is, amiben a pannonthalmi apát volt a pápai megbízott bíró (1322. júl. 9.: A. VI. 684. sz.). A jelen idézés biztosan nem lehet korábbi, mert a pécsi püspöknek szóló pápai megbízás 1321. novemberében kelt (A. VI. 302. sz.), és nem is nyúlhatott át az 1323-as évre sem, mert az év februárjában már Kéki István utódja, Henrik volt a veszprémi püspök (Engel, Archontológia I. 77.).

291a

DL-DF adatbázis 1322. márc. 31. előttinek datálja a jászói konvent oklevelét: DL 40 445. (Múz. Ta.). Az oklevél Druget Fülöp nádor 1324. ápr. 6-i levelének tartalmi átírásaként maradt fent, regesztáját – a nádor oklevelébe foglaltan – l. A. VIII. 164. sz.

292. (1318–1322.) márc. 17.–ápr. 10., Besenyőd falu

Dausa udvarbírája (iudex curie): Vilmod fia [Miklós] és a [vele ülésező?] bírák tudatják, hogy abban a perben, ami Tamás fia Lorand és Ábrahám fia János, illetve Domonkos fiai: Chak, Péter és Miklós között indult egy ló és 13 rőf posztó (tredecim brachia panni) megszerzése ügyében, a felek fogott bírák közbenjárásával úgy egyeztek meg, hogy János és Lorand 11 dénárt fizet az oklevéladók színe előtt, és ezzel teljesen mentesülnek. D. in villa Beseneud, f. II. prox. p. domin. Iudica.

Fk.: DL 97 729. (Vay cs. berkeszi lt. 47.) Fényképe szerint felső része vízfoltos volt, szövege ott nem olvasható.

Megj.: A kiadó nevéből csak a „filius Vilmod iudex curie” vehető ki, és Dózsa neve, de személye nagy biztonsággal azonosítható Debreceni Dózsa emberével: Vilmod fia Miklóssal, úgy is, hogy annak udvarbírói titulusa más forrásban nem bukkan fel (1317. aug. 19.: A. IV. 553. sz.; 1322. márc. 24.: A. VI. 502. sz.; 1322. máj. 22.: A. VI. 582. sz.). Mivel itt Szabolcs megyei településen

hagyták jóvá helyi nemesek megegyezését, az oklevelet Dózsa szabolcsi ispán-ságának az idejére (Piti, Szabolcs m. 11.), a napi kelet figyelembevételével 1318–1322 közé tehetjük.

293. (1320–1322. ápr.)

[I.] Károly király (H) privilegiális oklevelében az elébe járuló Ambrus fia Azara-i Sándor mesternek adta szolgálatai fejében Ompud fia Kanya-i Fülöp birtokait, ti. Kanya, Tyngeld és Ewsy birtokokat és a Raad-on lévő birtokrészt, amik rokonság címén egyébként is őt illették, a fehervári káptalant bízva meg az iktatás lebonyo-lításával.

Tá.: Köcski Sándor országbíró, 1325. febr. 23. > I. Károly király, 1325. febr. 24. DL 86 970. (Eszterházy cs. hercegi ág lt. 35. l. 270. A.)

R.: A. IX. 65. sz. (Sándor orázbíró oklevelébe foglaltan)

Megj.: Az országbírói oklevélben elmesélt pertörténet szerint Fülöp akkor halt meg, amikor Károly a szerb uralkodó kezén lévő macsói vár megvívására vezetett hadat (eo tempore, quo dominus noster rex ... ad occupandum castrum de Machow ad recuperandum ius a se alienatum, quod per regem Servie in preiudicium regie maiestatis potentialiter detinebatur accessisset ... Phillippo de Kanya filio comitis Ompud ... debitum universe carnis interim exsolvente; DL 86 970.). A királyi adomány tehát ez után történt, ugyanakkor – egy másik helyen olvasható rész szerint – Fülöp (mint örökös nélkül meg-halt ember) birtokait Károly először Miklós mester somogyi ispánnak (magistro Nicolao comiti Symigiensi) adományozta. Sándor ez után kezdett tiltakozni Károlynál, aki helyben is hagyta ezt, és mégis neki adta az öröksé-get. Károlynak két, Macsó felé irányuló hadjáratáról tudunk, az első idő-pontja vitatott (1314 és 1317 telére is keltezik), a második bizonyosan 1319 késő nyarán történt (Engel, Ország újraegyesítése 115., 127.; Kristó, Károly harcai 309–311., 339.). A lehetséges legkorábbi időponttól (1314) számolva először 1320-ban találkozunk Miklós nevű somogyi ispánnal, elődje, Pál, 1318 júliusában bukkan fel utoljára (Engel, Archontológia I. 175.). Ezek alapján az itt említett macsói hadjáratot az 1319. augusztus-szeptemberi ese-ménnyel kell azonosítanunk. Ha tehát Miklós ispánságát kiterjesztjük a had-járat előtt, 1319 nyarára, és Károly azonnal a hadjárat után eladományozza a reá szállt birtokokat, és Sándor rögtön tiltakozik is, aminek Károly mindjárt helyt is ad, az adománylevél akkor sem lehet korábbi 1319 legvégénél (de sokkal valószínűbb, hogy inkább 1320 a legelső szóba jöhető év). Ezen kívül azt is közli az országbírói oklevél, hogy Sándor iktatásának ellentmondott Konrád fia Márk (l. a 294. sz.), és ő azon a máj. 1-jén állt Lampert országbíró elé, aminek az oklevél kelte évében a harmadik évfordulója lesz (in oct. B. Georgii mart., cuius tertia revolutio proxime est ventura annualis), vagyis 1322. május 1-jén. Így Károly adománylevele 1320 és 1322 áprilisa közé te-hető, leginkább 1320–1321-re.

294. (1320–1322. ápr.)

A fehérvári (Albensis) káptalan tudatja, hogy [I.] Károly király parancsára kiküldték tanújukat Cychwar (dict.) András mester fivére Illés királyi emberrel, aki Kanya, Tyngeld és Ewsy birtokok régi határait a szomszédok jelenlétében bejárta és Ambrus fia Azara-i Sándor mesternek ellentmondás nélkül iktatta. A Raad-i birtokrész iktatásánál azonban Rady-i Konrád fia Márk a királyi embernek ellentmondott.

Tá.: Köcski Sándor országbíró, 1325. febr. 23. > I. Károly király 1325. febr. 24.: DL 86 970. (Eszterházy cs. hercegi ág lt. 35. l. 270. A.)

R.: A IX. 65. sz. (Sándor országbíró oklevelébe foglaltan)

Megj.: Az oklevél datálása összefügg I. Károly adományával, a vonatkozó érveket l. ott (293. sz.).

295. (1270-es évek–1322.) máj. 9–15.

Pál nyitrai alispán (curialis comes) tudatja, hogy Kemen comes a máj. 8. (oct. ap. Filipi et Jacobi) utáni szerdán (csütörtökön?) a színe elé perbe idézte Gurk fiait: Dorgo-t, Lőrincet és Leustachius-t, továbbá azok serviens-eit: Marcellt és Bogomer-t egy ökrének az elvitele miatt, amit azok tagadtak. A felek meghallgatása után az alispán elrendelte, hogy Gurk fia Dorgo és Lőrinc, illetve Marcell és Bogomer két másik emberrel együtt tegyenek esküt a színe előtt Kemen ellenében a máj. 15. (quind. ap. Filipi et Jacobii) utáni csütörtökön arról, hogy Marcell és Bogomerius nem vitte el Kemen ökrét az éjszaka csendjében. D. f. V. prox. p. oct. ap. Filipi et Jacobii.

Fk.: DL 95 492. (Ocskay cs. lt. 7.) Fényképén a megerősítés módja nem vehető ki.
K.: Ocskay 105.

Megj.: A 13–14. század fordulóján két Pál nevű nyitrai alispánról is tudunk: Vincló fia Pálról (akinek pontos hivatali ideje nem állapítható meg, az egyetlen bizonyosan hozzá köthető oklevél az 1270-as évek és 1322 közé tehető, l. 310. sz.) és Péter fia Pálról, aki 1305–1307 között bukkan fel (Engel, Archontológia I. 159.). Hogy az itteni Pál melyikükkel azonos, nem tudható. Kemény comes vélhetően azonos azzal a személlyel, aki János nyitrai püspök és ispán levelében Gurk fia Tamással, valószínűleg az itteniek fivérével perelt 1298–1327 között (352. sz.), ám ez nem szűkíti le a keletet.

296. (1318–1322.) máj. 9.–jún. 2.

István (S.) veszprémi püspök Kázmér fia András kérésére kiküldi az oklevélben megnevezett embereit Katha asszony, Kezy-i Menolth fia László özvegye vallo-másának a meghallgatására. Azok visszatérve elmondták, hogy az asszony szerint férjének, Lászlónak a fia: Miklós megadta neki a hitbért és jegyajándékot. [D.] in crast. fe. Asc. d. a. eiusdem M° decentesimo [!].

Tá.: Garai Miklós nádor, 1415. jún. 29. (1468. évi másolatban) VÉFL. Misc. 5. (DF 230 084.)

R.: ZsO V. 793. sz. (a nátori oklevél R.-jában)

Megj.: Az „S” szigla a veszprémi püspökök közül egyedül az István névre vonatkozhat, más ilyen betűvel kezdődő ottani püspök nem volt. A 13. században egy István sem viselte a hivatalt, a 14. századból az 1310–1322 közötti Kéki István püspök jöhet szóba (minderre l. Zsoldos, Archontológia 100–101.; Engel, Archontológia I. 77.). Így a tartalmi átírásban megjelölt kiadási év (M^o decentesimo) nem értelmezhető eltévesztett „ezerkettőszáz...”-nak. Keszi Menolth fia László 1289–1318 közötti forrásokban bukkan fel (felsorolásukat l. 92a sz.), és 1318. márc. 25-én még élt (A. V. 83. sz.). Megjegyzendő, hogy a tartalmi átírás szerint Kata asszony László özvegye és keszi Menolth lánya volt (relicte Ladislai filie Menolth de dicta Kezy), ám itt bizonyosan keszi Menolt fia Lászlóról esik szó, így a „filie” szót „filii”-re kell javítani.

297. (1322.) jún. 11., Jánosi

István Ders-i pap (sacerdos) és Zotmar-i alesperes tudatja, hogy Medvee fia Jakab jún. 11-re (fe. Barnabe ap.) színe elé idézte Loscod-i János mestert és Mihályt, akik a mondott napon meg is jelentek. Jakab azt állította, hogy oklevelekkel rendelkezik, és a fogott bírák egy héttel későbbre tűzték ki a bemutatásának idejét. D. in Janosi, f. VI., in fe. S. Barnabe ap.

Fk.: DL 97 769. (Vay cs. berkeszi lt. 86.) Fényképe alapján vízfoltos hártján, a megerősítési mód nem látszódik.

Megj.: A keltezéshez l. az ügy folytatását, 298. sz.

298. (1322.) jún. 18., Jánosi

István Ders-i pap (sacerdos) és Zotmar-i alesperes tudatja, hogy megjelent színe előtt Medve fia Jakab, továbbá Loscod-i Abram fia Mihály és János, akik meghallgatták Jakab bemutatott oklevelét az alesperes szavaival előadva és meg is tekintették azt. János minderre azt felelte, hogy az oklevelet pénzért (pro pretio), hamis pecsét alatt adták ki, és fogott bírák döntése révén vállalták, hogy ezzel szemben bemutatnak ők is egy oklevelet két héttel később. D. in Janosy, f. VI. prox. ante fe. Gervasi et Protasi martirum.

Fk.: DL 97 770. (Vay cs., berkeszi 90.) Fényképe alapján szakadozott hártján, átfűzött hártyaszalaggal.

Megj.: Előzményként l. a 297. sz. Az oklevelet István pap és alesperes két héttel későbbi oklevele keltezi (1322. júl. 2.: A. VI. 667. sz.). Az év helyességét az is igazolja, hogy az előzményként szolgáló oklevél dátuma „péntek, Szent Barnabás apostol ünnepe” (fer. VI., in fe. S. Barnabe ap., l. 297. sz.), és 1322-ben jún. 11. valóban péntekre esett.

299. (1319–1322.) jún. 12.–júl. 2., Csenger

Zotmar megye (provincia) 4 szolgabírája tudatja, hogy abban a perben, ami egyik részről Abraam fia Péter, másik részről Emuch fiai: Simon és András között zajlott, fogott bírák közbenjárására olyan egyezségre jutottak, hogy Simon és András aug. 1-jén (in oct. s. Jacobi ap.) köteles két és fél márkát fizetni [a dátum után hozzátoldva: Paghud-ban Tovodorius mester előtt részint dénárokból, részint becsértékben], azzal a kikötéssel, hogy ha összehívnák a hadsereget (si exercitus fieret), akkor a hadoszlás 15. napján kell fizetnie. Ha a határnapot elmulasztja, akkor másnap a duplájával tartozik a megye színe előtt. D. in Chungur, in quind. Corporis Christi.

E.: DL 47 950. (Múz. Ta. 1910. 55.) Enyhén vízfoltos és lyukas hártván zárópecsétnek való bevágásokkal, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

R.: Szatmár m. 26. sz.

Megj.: 1319–1320 folyamán találkozunk egy Péter fia Tivadar mester nevű szatmári szolgabíróval (A. V. 756., 798., 812. sz.), és 1322-ben pedig Császári Miklós fia Tivadar mester szolgabíróval (A. VI. 587. sz., vö. uo. 3. sz.). Az itt említett Tivadar mester vélhetően az egyikükkel azonos. Hadoszlást 1322-ben említ Szatmár megye egy közelebbiről nem keltezett oklevele (A. VI. 913. sz., Szatmár m. 28. sz.), hogy pontosan milyen hadi eseményről van szó, nem tudjuk. Lehet, hogy a szeptemberben kezdődő és nov. végén véget érő horvátországi királyi hadjáratot említették (Kristó, Anjou-kor háborúi 61–63.; Piti, Hadoszlások 383.), ami viszont biztosan nem kötődhet ehhez a júniusi oklevélhez. 1322 tavaszán-nyarán is összehívták valamely okból a hadsereget (A. VI. 575., 682. sz.), bár arról nem tudunk, hogy ez a Szatmár-környéki régiót érintette volna (az országos és helyi hatóságok mindenestre május-június folyamán rendben végezték a munkájukat a környék, így Szatmár megye számára is: A. VI. 581–582., 587–588., 600., 617., 620., 623., 626., 655. sz.). Az oklevél szerint ugyanakkor még nem állt fel a had, csak elvi lehetőségként számoltak vele. A kiadási időt így tágabban 1319–1322 közé tehetjük Tivadar említése alapján. Annyi megjegyzendő az 1322. évi datálással kapcsolatban, hogy ez esetben a napi kelet jún. 24-re, Keresztelő Szent János ünnepére esne, és legalábbis furcsa, hogy ezt a keltezéseken gyakran viszonyítási pontként használt ünnepnapot úgy jelölték volna, mint az Úrnapja (Corpus Christi) quindena-ját. Ez azonban nem zárja ki ezt az évet sem a szóba jöhető lehetőségek közül.

300. (1315–1322.) júl. 7–12.

A Seps-i Szt. Márton-egyház káptalanja tudatja Fülöp mester Seps-i comes-szel és várnaggyal, hogy a címzett elküldte hozzájuk emberét: Tumpa (dict.) Miklóst, kérvén, hogy adják mellé saját emberüket tanúságul, akinek a színe előtt megtekinti azokat a károkat, amiket a néhai Polyán fia András fiai: Miklós és János, illetve jobbágyaik okoztak Poka fiainak: Pálnak és Péternek, és Lukács fia

Györgynek. A káptalan ki is küldte klerikusát: Miklóst a mondott emberrel, akik visszatérve arról számoltak be, hogy a nevezett Miklós és János, és az általuk Scepcz faluba gyűjtött jobbágyok a júl. 13. (fe. B. Margarete) előtti pénteken fegyveresen Poka fiainak és Lukács fiának a birtokára törtek, az ő és jobbágyaik gabonáit és különféle állatokból álló nyáját megtámadták, másnap pedig a jelentéstevők ugyanott találták őket, a szekereknek állított akadályokat eltávolították, és különféle eszközökkel a földet tarra kaszálva a teljes földet tönkretették. D. sabb. prox. an. fe. B. Margarete memorate.

E.: DL 39 641. (Petróczy cs. lt. AS. 17.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgy-megjelölés, és rányomott zárópecsét foltja.

R.: Petróczy I. 202. 26. sz.; Reg. Slov. II. 39. 44–45. sz.

Megj.: A keltezésben a „sabbato” szót egy másik kéz írta be, eredetileg „... feria” (Reg. Slov. II. 40. szerint „sexta feria”) volt, azt kivakarták, és a pénteket szombatra módosították. Akármilyen is állt ott, a módosított dátum is csak akkor lehet az oklevél kiállításának a napja, ha a júl. 13. előtti péntek a tudományvételt végzők birtokra való kiszállásának az idejét jelenti, és nem a károkozás eredeti napjának a kezdetét (a szövegből ez utóbbi következik). Ezen kívül, ha másnap ott találták az elkövetőket, akkor a vizsgálók még aznap visszatértek a káptalanhoz, és rögtön írásba is foglaltatták az általuk látottakat. Mivel eredetileg nem is szombat állt ott, ezért valószínű, hogy az oklevelet eleve antedatálták és a pusztítás napját is a birtokra való kiszállás napjával azonosították, jelezve, hogy a károkozás a vizsgálat idején még fennállt. A kiadási év kereteit Druget Fülöp szepesi ispáni címe és a nádori titulus 1322–1323 fordulóján történő elnyerése adja – utána ugyanis már biztosan beleírták volna azt is Fülöp címzésébe (Engel, Archontológia I. 3., 195.).

301. (1322.) aug. 8., Esztergom

János boszniai (Boznensis) prépost és esztergomi érseki kancellár és világi ügyekben általános procurator (procurator suus in temporalibus generalis) kéri az urát: Boleszlót (B.), pápa által megerősített esztergomi érseket, esztergomi örökös comes-t és tosti (Tostensis) herceget, hogy ő rendelkezessen azon [javadalom] betöltéséről, ami az egyházának kanonoka: Pál halála révén üresedésbe került. D. Strigonii, in domin. p. fe. B. Syxti pape prox.

Fk.: DL 95 497. (Ocskay cs. lt. 17.) A fénykép alapján hártájára szakadozott volt, szövege hiányosan olvasható.

K.: Str. III. 19–20.; Ocskay 116–117.

Megj.: A 19. századi kiadás szerint (Str. III. 20.) a hátoldalán mandorla alakú pecséttel volt megerősítve. Az oklevél a Sixtus pápa ünnepe (aug. 6.) utáni vasárnapon kelt, és Boleszló érseket 1321. okt. 2-án erősítette meg a pápa (Engel, Archontológia I. 63.), a levél tehát legkorábban 1322-ben kelhetett.

János 1323 elején még az ittenivel egyezően boszniai prépost és érseki kancellár volt, de febr. 13-án a szepesi káptalan prépostjukká választotta (A. VII. 35–36. sz.), amit az érsek máj. 6-án meg is erősített (A. VII. 171. sz.). A kelet tehát csak 1322 lehet. Az érsek egyébként ezekben a napokban Temesvárott tartózkodott (1322. aug. 6.: A. VI. 726. sz.), az Esztergomban lévő (és a kanonok elhunytáról hamarabb értesülő) János ezért fordult hozzá levélben.

302. (1321. szept.–1322. aug.)

Az egri káptalan tudatja, hogy megjelent a színe előtt egyik részről Zouchud fia Martonos (Mortunus) fia János, és ue. Martonos fia Wyzulo fia Miklós, másik részről György fia Mihály a maga és fivére: Obuydych (dict.) Péter és Gál nevében, és Miklós meg János azt a bevallást tette, hogy Martonos lánya, az ő nővérük, a megjelent Mihály felesége elhunyt, és egy Zemlen megyében lévő, Wpor nevű birtoka, amit az asszony és a férje kapott meg a házasságkötéskor, visszajutott az asszony halála után az ő kezükre. Azonban a György fiai iránt érzett rokoni szeretet miatt nem akarják tőlük e birtokot visszavenni, és részint emiatt, részint azon 150 márka miatt, amit tőlük már megkaptak, a mondott birtokot minden haszonvételével és tartozékával együtt átadják György fiainak és utódaiknak örökös birtoklásra, és szavatolják őket abban. A birtok határjelei: Zemlen-ből jövő út, oda-helyezett kő (lapis positus), Helmeche folyó, nagy út, cserjés, szederbokor, The-rebes-re vezető közút, tölgyfa, cserjés. Az oklevél méltóságsora: Péter prépost, Miklós olvasókanonok, Márton éneklőkanonok, Miklós örkanonok, Péter Zemlen-i főesperes, Domonkos Wyvar-i, Walter Borusua-i, Lőrinc Kemey-i, Jakab [Sum]hun-i, Pé[ter] Zabouch-i, Benedek Borsod-i, másik Benedek Ung-i, István Heues-i főesperes. [I. Károly] király, [B]oleszló esztergomi érsek, László kalocsai érsek, [Márton] egri püspök. A. d. 13...

E.: DL 82 847. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 39.) O iniciáléval, alján ABC betűkkel chirografált, hártájára vízfoltos és és hiányos, függőpecsétje vörös-zöld fonatának csak kis része maradt meg.

K.: Z. I. 208–209.; Zempléni közokiratok II. 299–300. (csak a határjárás)

R.: Reg. Slov. I. 328. 738. sz.

Megj.: Az oklevél (látható) méltóságsora a káptalan 1321–1322-es okleveleivel mutat egyezést (vö. A. VI. 268., 271., 888., 889., 890. sz.), és azon oklevelek írásképe és külső díszítményei is megegyeznek az ittenivel (vö. DL 103 158., DF 210 808., 210 790.). Az oklevél végén szakadás miatt az egri püspök neve nem olvasható, annyi látszik, hogy „domino nostro venerabili patre ... Dei g... ..ensi”. A szövegezés a párhuzamos oklevelek alapján rekonstruálható, l. DL 103 158. és DF 210 808. (A. VI. 268. és 888. sz.): „domino nostro venerabili patre M. Dei gratia episcopo Agriensi” mindkét helyen, vagyis ott Mártont említik. Ő 1322-ig volt püspök, utóda, Csanád 1322 szeptemberében bukkan fel először (Engel, Archontológia I. 68.), és Csanáddal a formula is

megváltozott (l. DL 2134., A. VI. 890. sz.: „domino Chanadyno electo ecclesie Agriensis”). A jelen levél keltét így Boleszló esztergomi érsek hivatalba kerülése (1321. máj., azonban pápai megerősítése csak 1321. szept. 2., l. Engel, Archontológia I. 63.) és Márton legfeljebb 1322 augusztusáig tartó egri püspöksége adja.

302a

DL-DF adatbázis 1320–1322 közé, okt. 21. utánra keltezi Mikcs „királynéi országbíró” levelét: PPL. Klimó-gyűjt. 58. (DF 285 802.) (K.: F. VIII/1. 393–394.; Temes 8., ford.: DIR C. XIV. I. 177–178.) Az oklevél regesztáját „(1321.) okt. 25.” kelettel l. A. VI. 287. sz. A kelet Karácsonyi János indoklása szerint került 1321-re: „A kibocsátó 1321. október 8-án birta itt említett méltóságát [ti. királynéi udvarbíró], 1322. október 21-én Drugeth Fülöp már nádor s e helyett csak »mgr«-nak nevezik.” (Karácsonyi, HH. 170–171. [281a. sz.]) Maga Kristó Gyula is hozzátette a regeszta utáni megj.-ben, hogy „Engel Pál szerint valószínűbb kelte 1322” (A. VI. 287. sz. – itt Engel lektori véleményére célzott). Egyébként korábban maga Karácsonyi is 1322-re keltezte a levelet (Karácsonyi, HH 170–171. [280. sz.]), később igazította ki 1321-re. Hogy Karácsonyi milyen forrásokra célzott, nem világos, nem ismerünk sem olyan 1321. okt. 8-i levelet, amiben Mikcs királynéi udvarbíró, sem olyan 1322. okt. 21-it, amiben Druget Fülöp nádor lenne (vö. A. VI. passim). Mikcs 1322 nyarán említik először udvarbírónak, és Fülöp egészen bizonyosan csak 1323 januárjában nyerte el a nádori címet (Engel, Archontológia I. 2., 56.). Ez alapján – bár az 1321-es év sem kizárható – 1322 a valószínűbb (ez esetben a napi kelet okt. 24.).

303. (1319–1322.) nov. 2.

Márton mester fehérvári főesperes végrendelete, amit papi rendű (presbyteratus ordinis) kanonoktársai: János szentendrei (de Sancto Andrea) főesperes, Kozma al-éneklőkanonok (succentor), Mátyás jegyző (notarius) és György dékán, továbbá a veszprémi (de Wesprimio) Szent Miklós-egyház papja (sacerdos): Gergely, illetve más jelenlévők színe előtt tett gyengélkedő testtel, ép elmével. A fivérét: Jánost rendeli örököséül. Az Olvrs-ban lévő birtokait, amiket a veszprém-völgyi (de Valle Wesprimiensi) Szűz Mária-egyház apácáitól, Menchel-i Móric comes fia Petheu nemesről, illetve Leurenté-i Merse comes-től vásárolt, a veszprémi káptalanra hagyja. Veszprémi (de Wesprimio) Zobou fia Páltól vásárolt telket (sessio) a frater-e: Eguke fiára Ágostonra hagyja, a Veszprém várában (in castro) lévő házait, a kőből épült pincét és más épületeket pedig János nevű fivére fiára: Miklós tanulóra (scolaris). Azt a telket, amin János szabó tartózkodik, a hozzá tartozó földekkel együtt ugyanezen Jánosra, továbbá azon fiaira hagyja, akik a végrendelkező Ilona nevű nővérétől születtek. Azt a szörmebélés nélküli palástot (tabardam ... sine farratura), amit a pécsi püspöktől kapott, Kozma mester al-éneklőkanonokra, az elülső részén szakadt felsőruháját (tunicam) finom szövettel bélelt fejfedővel a mondott Mátyás mesterre, a fehér palástját pedig a mondott Gergely papra hagyja. A nagy horogféle szerszámát [?] (angistoriam meam magnam) a veszprémi egyházra hagyja, a többszínű bő felsőruháját Lodomérra, a

veszprémi várbeli Mindenszentek[-egyház] papjára (sacerdos), rókabőrből készült régi köpenyét (garnathia) pedig ugyancsak Gergely papra. 10 söt (decem sales) ad a Szűz Mária-egyház apátnőjének és apácáinak, ugyanennyit a veszprémvölgyi Szent Katalin-egyház perjelnőjének és nővéreinek, továbbá 5-5 söt ezen apácák papjainak, a Keresztelő Szent János-egyház papjainak, és a Szent Margit-egyház papjainak. Azt a követelését, amivel Vrs-i Mátyás comes fia Mihály tartozik neki, a Szent Mihály-egyház – amiben a főesperességét töltötte – munkájára (ad opus) fordítja és ruházza rá. Egy genti (de Ganti) fejfedőt Tamásra, a veszprémi egyház altemplomában lévő Szűz Mária-oltár papjára (presbiter) hagy, egy többszínű fejfedőt pedig Péter Ozoufeu-i papra (sacerdos). Egy ... könyvet (unum librum galadaris [?]) és kidíszített és befedett ...-t a mondott Szent Miklós plébániai egyházra hagyja. A fenti tanúk Márton főesperes kérésére mindnyájan pecsétjükkel erősítették meg ezt. D. et act. II. die fe. Omn. Sanct., a. D. ...

E.: VEML. Veszprémi Székeskápt. hh. lt. Testam. Eccl. 1. (DF 230 043.) Hártyája két helyen szakadt és hiányos, hátoldalán befűzött hártyaszalagok és legalább 6, kör- és mandorla alakú zárópecsét foltja és viaszmaradványa.

K.: Békefi, Kápt. iskolák 373–374.; Veszprém város 42–43.

R.: Veszpr. Reg. 99. sz.

Megj.: Az itt említett adásvétel Alsóörs birtok kapcsán a veszprémvölgyi apácák és Mihály fia Márton mester és fivére között 1317. máj. 29-én történt, ekkor Márton még csak örsi prépost volt, nem fehérvári főesperes, mint itt (A. IV. 478. sz., vö. 1318. febr. 28.: A. V 45. sz.). Márton még 1319. júl. 28-án is örsi prépost volt (A. V. 547. sz.), főesperesi kinevezése tehát ezután történt. Olyan oklevelet ezen kívül nem ismerünk, ami Márton fehérvári főesperesnek mondaná, de 1323. júl. 28-án már Mátyás viselte ezt a tisztséget (A. VII. 386. sz.), ezért a legvalószínűbb, hogy a jelen végrendelet 1319–1322 között kelt. Elvileg lehetséges, hogy Márton csak Mátyás 1323-as feltűnése után lett fehérvári főesperes, ez esetben a végrendelet keletkezésének biztos felső határa 1327, mert 1327. dec. 14-én már említést tettek Márton itteni végrendeletéről (A. XI. 582. sz., vö. Zala I. 251: „idem dominus Martinus successu temporis eandem terram Olwrs ... ecclesie Wesprimiensi legasset titulo testamenti”). Valószínűbb azonban az 1323 előtti kelet. A keletzésre l. még (az 1318-as évet valószínűsítve) Veszprém város 43.

304. (1317–1322.) nov. 22.

A nyitrai káptalan tudatja, hogy a színük elé járuló Halasd fia Jakab fiai: György mester és Miklós mester bemutatták a Zaag-i Szűz Mária premontrei monostor konventjének oklevelét, amit a káptalan a kérésükre átírt (l. 1317. szept. 25.: A. IV. 572. sz.). Ezután a személyesen megjelent Bugud fia Bugud azt a bevallást tette, hogy amikor Máté volt nádor ok nélkül, zsarnoki módon megvakította őt, akkor a saját rokonsága közül senki sem mert segíteni neki, csak a mondott

György és Miklós vállalt kockázatot miatta és segített neki, és emiatt Máté zaklatta és kínoztatta őket. E jótéteményük, és a nekik okozott 32 márkányi kár miatt a saját Morouth nevű birtokát Györgynek és Miklósnak adta örökös birtoklásra, és szavatolja őket a birtokban rokonaival szemben. Kelt Kelemen mester nyitrai olvasókanonok keze által, in fe. B. Cecilie virg. et mart., a. d. ...

E.: PML. Antemohácsiana 7. (DF 280 079.) Hártyája kopott és vízfoltos, néhány helyen nem olvasható. Díszes kezdő U betűvel, alján ABC betűkkel chirográfált, függőpecsétje zsinórostól hiányzik.

K.: PML oklevelei 17–18. (R. is)

Megj.: A felső időhatárt Kelemen nyitrai olvasókanonok említése adja, aki már 1317-ben is betöltötte tisztségét, 1321. okt. 24-én még ő volt a lector, ám egy (napi kelet nélküli) 1322. évi oklevélben már nem (A. IV. 359. sz.; A. VI. 286., 897. sz.). Felmerülhet, hogy a káptalani oklevél „Matheum condam palatinum” megfogalmazása esetleg arra utal, hogy Csák Máté már nem élt, így az oklevél annak 1321-es halála után kelt, ám már a sági konvent itt átírt 1317. évi kiadványa is „Mathe condam palatino”-nak írta le őt (PML oklevelei 17.), tehát itt a tisztségére utaltak, nem a személyére, továbbá a nyitrai káptalan már Máté életében is adott ki olyan oklevelet, amiben nyíltan írtak a trencsényi nagyúr zsarnoki voltáról (1317. jún. 24.: A. IV. 498. sz.), így ez nem keltezi feltétlenül Máté halála utánra az átírást. Nem kizárható, hogy az átírás az 1317. szept. 25-i adásvétel után nem sokkal történt, 1317. nov. 22-én, bár megjegyzendő, hogy akkor az eladás Bugud fiai: Bugud és Máté részéről Halasd fia Jakabnak és fiainak történt, míg itt csak Bugud (a fivére nélkül) kizárólag Jakab fiainak erősítette meg az átadást, az apjuknak nem. Lehet, hogy az itt hiányzó személyek ezalatt a két hónap alatt meghaltak, vagy más oka volt távolmaradásuknak, de nagyon is elképzelhető, hogy a jelen átírás nem 1317-ben történt, hanem néhány évvel később.

305. (1300-as évek–1322.), dec. 21. e.

Gatal Wlko-i curialis comes, a szolgabírák, és a várnagy meg a hadnagy (maiores castris et exercitus) a dec. 21. (B. Tome ap.) előtti csütörtökön tudatják, hogy Dumbo-i Egyed jobbágya: Fábián a jan. 6. (Epiph. d.) utáni csütörtökön tizenötödmagával esküt fog tenni File fia Lőrinc ellenében arról, hogy nem vitte el tolvaj módjára egy ökrét, és négy hold meg egy uncia búzáját. D. in termino prenotato.

E.: DL 93 929. (Festetics cs. lt.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és három kisméretű kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: A keletre l. a 241. sz. megjegyzését.

306. (1322)

A nyitrai egyház káptalanja az elébük járuló Ratold fia Tamás comes fia Laack mester kérésére átírja [III.] András király (H) 1291. és 1298. évi okleveleit (I. Reg. Arp. 3795. sz. és 4187. sz.), amelyekben Konrád fia Konrád Chatar nevű birtokát adományozza el.

E.: DL 39 202. (Vétel 1920. 717.) Hártyán, az alsó hajtásán chirografált, függőpecsétje zsinórostól hiányzik.

K.: Reg. Slov. I. 58–59.

Megj.: A káptalan oklevelének az átírás utáni befejező záradéka elmaradt, ám alul chirografált, aminek az lehet az oka, hogy Divék nb. Tamás fia László (Lack) egymás után több birtokjogi oklevelet is átíratott a nyitrai káptalannal egy-szerre, amelyek egy hártyára kerültek, és a chirografálás mentén választották szét azokat. A jelen, keltezetlen hártya pontosan összeillik a káptalan 1322. évi oklevelével mind írásképpen, méretben, mind az elvágott betűk tekintetében (DL 1280.; A. VI. 896. sz.), és szinte szóról szóra megegyezik a bevezető záradékuk is. Ebben Lack egy másik, apjától örökölt birtokról szóló okleveleit íratta át. A jelen oklevél tehát egyidős azzal.

306a

DL-DF adatbázis 1321–1322-re datálja az egri káptalan rongált, a keltezésnél hiányos oklevelét: DL 103 158. (Batthyány lt. Bajomi cs.). Az oklevél a méltóságsor alapján 1321-re tehető, regesztáját I. A. VI. 268. sz., aminek a keltezése: „132(1). (okt. 2. u.)” véletlen elírás „okt. 2. e.” helyett, mert ahogy Kristó Gyula az indoklásban jelezte is, „Boleszló 1321. okt. 2-től számít a pápa által megerősített esztergomi érseknek”, és az oklevél méltóságsorában ő csak mint „archielectus” (választott érsek) szerepel.

306b

DL-DF adatbázis 1320–1322 közé datálja az egri káptalan oklevelét: DL 40 445. (Múz. Ta.), ami Druget Fülöp nádor 1324. ápr. 6-i levelének tartalmi átírásában maradt fent. Regesztáját – a nádor oklevelébe foglaltan – I. A. VIII. 164. sz.

306c

DL-DF adatbázis 1317–1322 közé datálja János szlavón bán oklevelét: DL 93 913. (Festetics cs. lt.). A levelet János (?) szlavón bán és mosoni ispán címezte Marcell körösi ispánnak („J... banus totius Sclavonie comes Musuniensis tibi Marcello comiti Crisiensis” – a kiadó neve vízfolt miatt nem vehető ki jól, de úgy tűnik, hogy J betűvel kezdődik). Mindez Héder nb. (Kőszegi) Henrik fia János 1284–1285-ös bánságára illik rá, akinek tényleg volt egy Marcell nevű körösi ispánja (Zsoldos, Archontológia 47., 165.). Egyetlen János nevű szlavón bán mosoni ispánságára sincs adat (pontosabban ez az egyetlen adat), ám az 1316–1322 közt hivatalt viselő Babonics János horvát-szlavón bán esetén a megye felbukkanása nehezen magyarázható lenne a címei között (mellesleg ismerjük az akkori mosoni ispánt, Jánosnak hívták, de nem azonos Babonics Jánossal, I. Engel, Archontológia I. 155.). Azonban egy Kőszegi-bán esetén, a família birtokviszonyai alapján, semmi

meglepő nincsen a mosoni ispáni cím felbukkanásában. Az oklevelet így 1284–1285-re lehet keltezni, Kőszegi Jánosnak tulajdonítva.

307. (1317–1322)

Fülöp mester Scepus-i comes és várnagy levele Tamás fia László és Frakc mesterrekhez. A Cassa-i bíró és plébános azt mondták, hogy egy rokonuktól (proximo eorum), aki át szokott haladni a címzettek földjén lévő úton, azok elvették a borát. Ezért kéri őket, hogy adják azt vissza, cserébe ő is úgy tesz, ahogy az nekik tetszik majd.

E.: DL 48 017. (Múz. Ta. Jankovich) Hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés, zárópecsét hártaszalagja és feltja

K.: W. X. 451–452.; Reg. Slov. I. 455.

R.: F. VI/2. 349. (6. sz.); Reg. Slov. I. 455. (1069. sz.)

Megj.: Fejér regesztája (Jankovich Miklós kivonata alapján), amit a Reg. Slov. is átvett külön oklevélként, egy gyerek elrablásáról ír („puerum ab ipsis captiutum”), de a „puerum” biztosan a „vinum” félreolvasása, és ugyanerről a levélről van szó (a „vinum” kezdő u betűje alatt ugyanis látszódik egy szár, ami miatt p-nek is értelmezhető lenne az első betű, ám az csak az alatta lévő szónak a rövidítésjele, vö. DL 48 017.). Druget Fülöp 1315 elején lett szepesi ispán és várnagy, 1317 elején pedig abaúji ispán is, 1317 második felétől Zemplén megye felett is hatalma lett, végül 1322 legvégén, 1323 legelején nyerte el a nádori címet (Engel, Archontológia I. 3., 94., 195., zempléni ispáni címére l. Zsoldos, Druget 88–90.). Az bizonyos, hogy a levél keltének idején még nem volt nádor, mert 1323 után már csak így címezte magát. Igen valószínű az is, hogy a levél már azután kelt, hogy Fülöp Abaúj és Zemplén megyék felett is befolyást szerzett, mert nehéz lenne megmagyarázni, hogy egy Abaúj megyei város és egy Zemplén megyei birtokos viszályában a kassaiak miért a szepesi ispánhoz fordultak volna panasszal. Bár Fülöp nem tüntette fel abaúji ispáni címét, az oklevelet 1317-re vagy utána kell datálnunk, felső időhatárként a nádori cím elnyerésének évével.

307a

DL-DF adatbázis 1317–1322 közé datálja Fülöp szepesi és újvári ispán levelét: DL 57 980. (Soós cs. lt. 204.) (K.: F. VI/2. 342–343. R.: Reg. Slov. II. 91. [164. sz.]). Az oklevél regesztáját „(1317.) márc. 20.” dátummal l. A. IV. 425. sz. A keletre l. Engel, Ország újraegyesítése 116. 125. jegyz.; l. még Zsoldos, Druget 38–39., vö. ellenben Karácsonyi, HH. 138–139. (224. sz.), aki ugyanazzal az indoklással (nagy valószínűséggel tévesen) 1316. márc. 28-ra keltezte a levelet.

307b

DL-DF adatbázis 1315–1322 közé keltezi a bácsi káptalan oklevelét: DL 47 770. (Múz. Ta. Jankovich) (K.: W. X. 429–430.). A káptalan ebben annak a (csak szigljáról ismert)

„D.” ifjabb királyi nádornak a parancsát hajtja végre, aki 1263–1266 között volt hivatalban (l. Reg. Pal. 134. sz.), vagyis az oklevél Árpád-kori.

307c

DL-DF adatbázis 1311–1322 közé datálja István veszprémi püspök tartalmi átírásban fennmaradt levelét: VÉFL. Zeped 13. (DF 200 346.). Regesztáját – Pál országbíró 1333. márc. 13-i oklevelébe foglaltan – l. A. XVII. 114. sz. István hivatali ideje alapján inkább 1310–1322 közé keltezhetjük e levelet, l. Engel, Archontológia I. 77.

307d

DL-DF adatbázis 1311–1322 közé keltezte a fehérvári káptalan oklevelét: VÉFL. Alba 8. (DF 283 107.) (K.: Károly, Fejér vm. II. 692. R.: Veszp. Reg. 51. sz.). Az oklevél regesztáját „1312. máj. 8. e.”-i dátummal l. A. III. 282. sz., a keltezéshez l. még A. III. 283., 291. és 302. sz.

308. (1310–1322)

[I.] Károly király (H), mielőtt megszilárdította volna hatalmát az országban (ante convalescentiam potentie ... Karuli regis), a főpapjaival és báróival tanácsot tartva törvényt hozott (statutum fecit seu decretum) azon bírságoknak (iudiciorum seu birsagiorum) a behajtásáról, amit az országbíró, nádor, ispánok (conventuum [!] o: comitum) és szolgabírák emberei szednek be. Eszerint ők csak a királyi ember közbenjárásával és egy hiteleshely tanúságával hajthatják be a bírságot úgy, hogy először királyi oklevéllel keressenek fel egy hiteleshelyet, és a királyi ember, illetve a hiteleshelyi tanú társaságában menjenek a megye ítélőszékéhez (ad sedem iudiciarium illius comitatus), és ott olvassák fel a király oklevelét, ill. a saját uruk regisztrumát, majd a megye nemeseinek köznyelven (in layca lingua) is magyarázzák meg, egy megfelelő határnapot kijelölve a behajtásra, amikor az összehívottak megjelenhetnek. Akik a mondott napon megjelenve gondoskodnak a bírság kifizetéséről, azokat a királyi ember és a hiteleshelyi tanú előtt húzzák ki a regisztrumból (retrahuntur de registro), és a bírságszedőtől kapjanak mentesítő levelet (litteras expeditorias), amit a nagyobb biztonság kedvéért erősítsenek meg egy káptalan vagy konvent oklevelével is. A nemesek a bírságbehajtó levele helyett kérhetnek a királyi ember vagy a hiteleshelyi tanúk által kiállított mentesítő levelet is. Ha pedig egy bírságban elmarasztalt nemes vagy bármely más állapotú személy a kitűzött napon nem gondoskodott a kifizetésről, akkor a behajtók a királyi és káptalani emberrel menjenek a mondott személy birtokára vagy lakhelyére, és a faluja határában a béke és igazságosság jeleként a hegyével egy dárdát szúrva a földbe (in signum pacis et iustitie hastam cum suo ferro in terram figere), törvényes intést téve (facta legitima amonitione) három napig ott várakozzanak a kifizetésre. Ezalatt semmi többet ne vegyenek el, mint ami élelemként szükséges. Ha ezalatt az elmarasztalt kifizeti a bírságot, hasonlóképpen húzzák ki a regisztrumból, és kapjon mentesítő levelet. Ha nem fizeti meg, akkor a három nap elteltével az ingó és ingatlan vagyonból szedjenek be annyit zálog gyanánt (sub federe

impignorationis), amennyit a bírság kitesz. Ha a nádor vagy az országbíró bírság-behajtói indulnak ilyen eljárásra, akkor kötelesek maguk mellé venni a királyi embert, a hiteleshelyi tanút, továbbá az ispán emberét, és a négy szolgabíróból egyet vagy kettőt. Ezeknek a bírságbehajtóknak úgy kell elosztani a behajtott dolgokat, hogy tizedrész jár a királyi és hiteleshelyi embereknek együttesen, harmadrész az ispánnak és szolgabírának, kétharmad rész pedig az ő uruké. Ha pedig az ispán vagy a szolgabírák behajtói indulnak az eljárásra, akkor elég csak a királyi embert és a hiteleshelyi tanút maguk mellé venni, és a tizedrészt nekik adni, a megmaradt részt pedig az ispán és szolgabírák között kell szétosztani, miként ez szokásban van. Miután a bírságok behajtása rendben befejeződött, a behajtók a káptalani tanúval térjenek vissza az adott hiteleshelyhez, és állíttassanak ki mentesítő levelet a tanúknak, ahogy maguknak, a királyi embereknek és a szolgabírának is.

Tá.: Österreichische Nationalbibliothek (Bécs), Cod. 4276. 104r–105r.

K.: CD VIII/1. 612–615.; Decr. Hung. 74–75.; Reg. Slov. II. 277–278.

Megj.: Az Ars Notaria-nak nevezett formuláskönyv részeként maradt fent I. Lajos-kori tartalmi átírásban. Eredetijének keltezéséhez az egyetlen támpont a lejegyző azon megjegyzése, hogy „a boldog emlékezetű Károly, hajdani magyar király ... hatalmának megszilárdulása előtt” („ante convalescentiam potentie ... Karuli condam regis Hungarie felicis memorie”) történt a törvényhozatal. Mindez (ha a megjegyzés helyes volt) 1322 elé, és – vélhetően – a harmadik, 1310-ben történt koronázása utáni időszakra keltezi az eseményt.

309. (1290-es évek–1322)

Hambat pozsonyi polgár (civis) levelében figyelmezteti Kozma comes-t, hogy bármikor kész a dolgai ügyében elégtételt venni, ezért tudatja, hogy a jobbágyaitól elvett hajó az ő szegyehelyéhez (zegehel) tartozik, ezért azt, a dénáraival együtt, teremtsse elő.

Fk.: DL 95 588. (Binnyey vétel 7.) Fényképe alapján a pecsétzalagnak való kivágások körül gyűrűspecsét előoldalra is átütő foltja.

K.: Reg. Slov. I. 138.

Megj.: Mivel a címzett Kozma nem azonosítható biztosan, ezért a levél datálását csak Hambat pozsonyi polgár alapján szűkíthetjük le. A 14. század elején gyakran szereplő Hambat(o) (Hombot[o]) 1320 szeptemberében tűnik fel utoljára (A. V. 895. sz.), 1323 áprilisától már a fia intézi a családi ügyeket (A. VII. 143., 552., 636. sz.), Hambat valamikor 1320–1323 között halhatott meg. A halfogó hely régi magyar „szegye” nevére l. Sugár, Vizafogó szegyek 9–11.

310. (1270-as évek–1322)

Vinclo fia Pál nyitrai alispán (curialis comes) tudatja, hogy korábbi oklevele értelmében a júl. 1. (oct. B. Johannis Bapt.) utáni csütörtökön Thaman-i Gurk fia

Mihály köteles megtudni Rechen-i Ochoz akaratát (voluntas) a bírságával kapcsolatban és teljesíteni azt. D. in fe. Corporis Christi.

E.: DL 75 810. (Sándor-Metternich cs. lt. B. 1. 3.) Lyukas hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és pajzs alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Récsényi Atyusz IV. László korától 1305-ig bukkan fel, 1323 áprilisában már nem élt (1305: A. I. 695. sz.; 1323: A. VII. 146. sz., benne IV. László Atyusz részére tett adománya). Vinclo fia Pál nyitrai alispánról ezen kívül semmilyen információnk nincsen (vö. Zsoldos, Archontológia 176–177.; Engel, Archontológia I. 159.). Hacsak nem elírásról van szó (ami nem valószínű), akkor nem azonos Péter fia Pál nyitrai alispánnal, aki 1305–1307 között töltötte be a tisztségét. Hogy az oklevél Árpád-kori, vagy Károly-kori, nem megállapítható, de valószínűbb, hogy inkább a késő Árpád-korra esett.

311. (1290-es évek–1323.) febr. 22. e.

Scepuđ Borsod-i alispán (curialis comes) és a 4 szolgabíró előírja Bel-i István fia Sándornak, hogy a bőjtközép előtti szombaton tizedmagával tegyen esküt a Vysnou-i egyháznál az egyik [szolga-?]bíró, László előtt (coram uno iudice Ladislao) Fábián és fia: Péter ellenében arról, hogy a vizet, ami a malmánál folyik, nem erővel vett el, hanem törvényesen tilalmazta, továbbá hogy Márton nevű jobbágyától nem kért szállásadást (descensus), és nem okozott neki 10 márkányi kárt. Ugyanekkor Fábián fia: Péter is tegyen esküt hatodmagával István fia Sándor ellenében, hogy a jobbágyainak nem okozott kárt sem a marháiban, sem másban. A bírónak 2/3-ad részben Sándor, 1/3-ad részben Fábián ad elégtételt, és Fábián azt a pert, amit az országbíró előtt visel, folytassa tovább. D. f. V. an. Katedre S. Petri.

Fk.: DL 97 750. (Vay cs. berkeszi lt. 50. A.) Fényképe alapján hártáján átfűzött pecsétzalagnak való kivágásokkal, egyik mentén előoldalra is átütő zárópecsét foltja.

Megj.: Engel, Archontológia I. 118. 1310 körülre datálta, Gy. I. 758., 816. pedig 1320 körülre. 1323. júl. 5-én visnyói Fábián fia István a fivérei: Pál és János nevében lépett fel, ekkor sem Fábiánt, sem Pétert nem említették, valószínűleg egyik sem élt már (A. VII. 345. sz.; vö. Engel, Genealógia, Miskolc nem 3. tábla: Bolyoki). Feltűnő azonban, hogy magát Fábiánt már 1300 után sem említik (l. Engel, Genealógia, uo.), és a fiai közül Péter és Pál 1291-ben is aktívak, ezért az itteni kiadvány alsó határa is kitolható legalább az 1290-es évekig.

312. (1316. máj.–1323. ápr.)

Waltherus [somogyvári] apát Keled fiainak: Arnold és Mihály mestereknek írt levelében a rosszallását fejezi ki, hogy a Szent Egyed-monostort illető Hoholt-i

Szent Margit-monostort több, mint 18 éve a hatalmukba kerítették, pedig az egyház igazi alapítója [I.] Szent László, a magyarok (Pannoniorum) királya, aki olyan adományokkal látta el, amit Szent Egyed monostora is kapott, elsősorban azt, hogy mindenkit átok (anathema) sújtsa, aki a Szent Egyed-monostort, vagy az ahhoz tartozó egyházakat zaklatná. Ennek bizonyosságára átírja Szent László király keltezetlen oklevelét.

E.: DL 48 018. (Múz. Ta. Neuhofer) Hártyája több helyen kopott, és nehezen, vagy egyáltalán nem olvasható, hátoldalán címzés, és kör alakú zárópecsét feltja.

K.: DHA I. 304. (Valter apát levelének részlete); Reg. Arp. 32. sz. (Szent László oklevele); DHA I. 305. (Szent László oklevele)

Megj.: László oklevele biztosan hamis, vélhetően éppen azért hamisították, hogy a somogyvári apát rávegye a monostor Hahót nb.-i patrónusait, hogy ne foglalják le a javait (Reg. Arp. 32. sz.; DHA I. 304–305.), tehát az átíró oklevél eredeti. Hahót nb. Hahót fiai: Arnold és Mihály (Engel, Genealógia, Hahót nem 1. tábla) utoljára 1327-ben bukkanak fel (A. XI. 294. sz.), 1331. szept. 1-jén már Mihály két fia intézkedik a Szent Margit-kolostor patronatusi kérdésében (F. VIII/3. 546–547., A. XV.-ben nem szerepel a regesztája), a levél tehát e dátum előtti. Mihályék 1293-ban már birtokügyben adják beleegyezésüket (W. X. 133.), tehát akkor már nagykorúak voltak, és apjuk nem élt. Valter nevű somogyi apátot ezen a levélen kívül nem ismerünk, ám 1309–1316 között többször találkozunk egy ilyen nevű örkanonokkal (A. II. 564., 864. sz.; A. III. 453. sz.; A. IV. 269. sz.), utoljára 1316. ápr. 26-án, utána eltűnik a forrásokból. Ha feltételezzük, hogy a két személy azonos, és Valter az örkanonokságból később az apáti posztra emelkedett, akkor az oklevél 1316 áprilisa után kelt. A következő ismert apát 1323 májusában János volt, ugyanígy hívták az apátot 1327–1328 folyamán is (A. VII. 194. sz.; A. XI. 151. sz.; A. XII. 19. sz.); hogy a két személy azonos, és a köztes időben folyamatosan betöltötte volna a hivatalt, csak sejthető. 1329 júliusában és 1330 júliusában István és Mihály volt az apát (A. XIII. 403. sz.; A. XIV. 425. sz.). Ezek alapján a legvalószínűbb, hogy Valter 1316 májusa és 1323 áprilisa között töltötte be valamikor az apáti széket, így az oklevelet erre az időszakra keltezhetjük, de ha az örkanonok nem azonos a későbbi apáttal, vagy 1323 és 1327–1328 között nem csak István töltötte be e címet, akkor más időpontok is elképzelhetők Mihály és Arnold életideje, vagyis az 1280-as évek és 1331 között.

313. (1322. jan.–1323. júl.)

Pál bán Budrugh-i comes és a négy szolgabíró tudatja, hogy az előttük megjelent Beche-i [hátoldalán: Bechew-i] Imre mester kérésére a szomszédok [hátoldalán: ti. Finta, Aran, Bolar, Luka] jelenlétében megjárták a határait Zigeth és Buth [hát-

oldalán: Both] Monostora nevű birtokainak, amiket a királytól kapott. A határjel-
lek: Woas folyótól és Lok falutól a Hold [!] Duna irányába keletre, Kolonbok víz
mellett keletre, majd délre, majd keletre három földhatárjel, keletre füves rész Bob
falual szemben, Lademer Aran nevű faluja, délre Tarnok falu, út három földha-
tárjellel, Bolar, Gergely, Demeter és Pete nevű nemesek határai, nyugatra tartva
Baracha falu felé két földhatárjel, Barascha falu előtti víz, nagy halastó és Kerk to
nevű halastó, Oroztew felé áthalad a Woos folyón Senbecherenere felé nyugatra,
Tutus körül Lok falu felé északra.

E.: DL 82 825. (Zichy cs. zsélyi lt. 211. a. 53.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől
tárgymegjelölés, átfűzött hártiaszalag mentén két kisméretű kör alakú záró-
pecsétje ép.

K.: Z. I. 162.

Megj.: I. Károly 1322. jan. 8-án adományozta Becsei Imrének Bátmonostor bir-
tokot (A. VI. 403. sz.), amit 1323. febr. 26-án erősített meg privilégiális for-
mában is (A. VII. 49. sz.). A birtokba iktatásra 1323. jún. 25-én adott Károly
parancsot, amit a kalocsai káptalan júl. 28-ra végre is hajtott (A. VII. 301. és
285. sz.). Hogy az itteni határjárás mikor történt, nem egyértelmű, de bizo-
nyosan a király 1322 januári adománya után, és vélhetően a káptalani bir-
tokba iktatás (1323. júl.) előtt. Garai Pál macsói bán 1328. márc. közepéig
viselte a báni, és a vele egyesített bodrogi ispáni címet (Engel, Archontológia
I. 27., 114.), ez az oklevél kiadásának egészen bizonyos felső időhatára.

314. (1315–1327. [1323.?!]) aug. 11.

Balázs Sarus-i comes és a 4 szolgabíró tudatja, hogy abban a perben, amiben Le-
mes-i János mester jobbágyai: János és Mortunus a színük elé idézték Ivanch fia
Miklós Buku-i officialis-t és bizonyos Buku-i jobbágyokat, a felek megegyeztek
azzal a megkötéssel, hogy a megyének járó [béke]bírságot teljes egészében Ivanch
fia Miklós fizeti meg. D. in crast. B. Laurentii mart.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 24. **Fk.:** DL 84 208. Hártán, hátoldalán azonos kéztől
tárgymegjelölés és zárópecsét fotjai.

K.: HO. VII. 332.

Megj.: Gyármán fia Balázs Ákos nb. Mikcs sárosi ispán (1315–1327) alispánja
volt, 1322–1325 közötti forrásokban bukkan fel (Engel, Archontológia I.
170.). Egyéb biztos lehetőség a kelet szűkítésére nincsen, de megjegyzendő,
hogy az egyetlen olyan fennmaradt datált oklevélben, amiben Sáros megye
élén Balázs gyűlést tartott, az csütörtöki napra esett (1325. aug. 15.: A. IX.
358. sz.), ami máskor is felbukkan Sáros megye gyűlésnapjaként ekkortájt
(1331. febr. 21.: A. XV. 66. sz.). Ám az időpont még nem szilárdult meg,
mert tartottak gyűlést hétfőn is úgy, hogy keddre halasztottak a színük elé
(1329. máj. 15.: A. XIII. 254. sz. – később a hétfői nap lett az általános, l.
Csukovits, Sedriahelyek 382.). A jelen oklevél napi keletje (aug. 11.), 1323-

ban esett csütörtökre Balázs felbukkanásának az idején, Mikcs sárosi ispán-ságát alapul véve pedig 1317 és 1323 folyamán. Ezért nem kizárt, hogy a jelen levél is 1323-ban kelt, de mivel a megyegyűlések napja még nem volt szilárd ebben az időben, továbbá a kevés forrás miatt nem tudhatjuk, hogy Balázs mettől meddig volt Mikcs sárosi alispánja, ezért a legtágabb időhatárokat, Mikcs ispáni hivatalviselését vettük alapul a keltezéskor.

315. (1270-es évek–1323.) aug. 23.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [egri káptalan] tudatja, hogy a korábbi memoriális oklevele szerint Farkas (dict.) Miklós comes köteles aug. 20-án (in fe. B. regis S[tephani]) a színe előtt 50 márkáért visszaváltani Zochud fia Mortunus-tól Detreh nevű vásárolt birtokát. A határnap elérkeztevel Miklós nem jelent meg és nem is küldött senkit a birtok visszaváltására, míg Martonos officialis-a: Konth várta Demetert, a serviens-ét, az ezen ügyre vonatkozó oklevéllel együtt. D. 4. die termini prenotati.

E.: DL 99 543. (Károlyi cs. nemzetségi lt. Pelejtthey cs. Z. 11.) Vízfoltos és a szélein csonka hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 321.; Károlyi I. 31.

R.: DPM. 345. sz.

Megj.: Az oklevelet csak Zochud fia Martonos életideje datálja, aki 1279-ben tűnik fel, és 1324-ben már biztosan nem élt (Hegyi, Marosvásárhely 179.). A kiadó – a stílus, területi vonatkozás és a pecsétméret alapján – nagy valószínűséggel az egri káptalan. Részletesebben l. a DPM 345. sz. kommentárját.

316. (1312–1323.) szept. 8., Kassa alatt

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy Zochud fia Mortunus a színe előtt panaszt emelt Malcha-i Pál bán fia István ellen, hogy az a szept. 8. (nativ. b. Virg.) előtti szombaton fegyveresen az ő Abram nevű falujára támadt, azt kifosztotta, javaikat elvitte. Mivel az oklevéladó válaszolni tartozik minden panaszra (cum nos omnibus nobis conquerentibus vel lesis respondere teneamur), kiküldte tanúságát, hogy vizsgálja meg az esetet. Az visszatérve elmondta, hogy István tényleg rátámadt a mondott falura és kifosztotta. D. sub civitate Cassensi, in die Nat. glori. virg. Marie.

E.: DL 99 544. (Károlyi cs. nemzetségi lt. Pelejtthey cs. Z. 10.) Enyhén vízfoltos hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés (Abara névalakkal) és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 322.; Károlyi I. 30–31.

R.: DPM 346. sz.

Megj.: Az itt említett Zochud fia Martonos 1279–1318 közötti forrásokban tűnik fel (részletesen adatolva: Hegyi: Marosvásárhely 179.), 1324-ben már nem élt (vö. A VIII. 431., 436., 439., 546. sz.). A károkozással vádolt Gutkeled nb. Pál fia Istvánnal 1300 és 1341 között találkozunk (Engel: Genealógia, Gútkeled nem 5. Sárovarmonostori ág 2. tábla: Majádi), így a jelen levél leginkább a 14. század első két évtizedére keltezhető. A hátapon egy kb. 42–43 mm-es körpecsét feltja látható, ami nem azonos a 14. század elején a térségben legfőbb bírói szerepet betöltő Aba Amadé pecsétjével, sem az albírái sigillum-ával. Az oklevelet így 1312 (Amadé bukása) és 1323 (az utolsó év, aminek szeptemberében Martonos még élhetett) közé datálhatjuk. Kiadója nem azonosítható be biztosan, az erre vonatkozó részleteket l. a DPM 346. sz. kommentárjában.

317. (1280-as évek–1323.) szept. 15–21.

A somogyi Szt. Egyed-monostor konventje tudatja, hogy személyesen megjelentek a színe előtt egyik részről Andronicus fiai: Miklós, Dénes, László és András comes, Heym a maga és a fivére: Sandur nevében, továbbá Roma fia Domonkos, másik részről pedig Csépán fiai: Marcell, Sstefk [!], Leustachius és Péter, illetve Botyan-i Olbricht, és elmondták, hogy minden, különösen a földjükkel és birtokukkal kapcsolatos ügyükben a következők döntőbíráskodására bízták magukat. Az egyik fél részéről Pál fia Domonkos comes, János fia János, és Bona, a másik fél részéről pedig Trepk comes, Bálint mester, és Wztupan-i Dénes. Ezek mind, vagy a felek által választott négy menjen ki nov. 15-én (in quind. OO. SS.) Botyan birtokra, és hallgassák meg, amit a felek ott nekik előadnak, majd az ott látottak és hallottak alapján nov. 29-én (15. die ab ipsis quind.) a konvent színe előtt döntőbíráskodjanak a felek közt. Az ezt be nem tartó fél 50 márkát fizessen a másíknak perkezdet előtt. D. die domin. p. fe. Exalt. S. Crucis.

E.: DL 1540. (NRA. 1533. 51.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.
K.: W. X. 359–360.

R.: Borsa, Somogyi kv. I. 15. 31. sz.

Megj.: Az oklevél hátuljára egy újkori kéz „17 aug 1299”-et írt, ez alapján Wenzel G. is 1299-re datálta az oklevelet (a napi kelet azonban ez év esetén szept. 20.). Borsa Iván 1290–1310 közé tette a regesztát, mert az „oklevél egyes szereplőire e két évtizedből van adat”. Andornak három fia (Miklós, Dénes és László) és Csépán két fia (Marcell és Stefik) 1293-ban tűnik fel (DL 66 197., Borsa, Somogyi kv. I. 33. sz.). Rajtuk kívül az egyik döntőbíróra, Bő nb. János fia Trepk vannak bővebb adataink: 1274-től (Reg. Arp. 2533. sz.) többször is feltűnik, 1313. jan. 6-án még él (A. III. 440. sz.), 1324. ápr. 11-én már nem (A. VIII. 173.). Ha az itt említett János fia János döntőbíró azonos János fia Trepk fivérével (vö. Engel, Genealógia, Bő nem I. Somogyi ág 1. tábla: Létai, Sörnyei), akkor ő még 1302-ben tűnik fel (A. I. 265.). Ez alapján tényleg a századforduló két évtizedét jelölhetjük meg, de a biztos *terminus ante quem* az 1323-as év.

318. (1323. aug.–szept.)

Fülöp nádor, a kunok bírása, Scepus-i és Wyvar-i comes megkéri mindegyik, a fertók felét begyűjtő adószedőt, hogy ne hajtsák be a rokona (proximus) és Scepus-i várnagya: Tamás mester serviens-eitől: Wz fia Jánostól és Péter fia Lukácstól a fertók felét, mivel nevezettek az ő szolgálatában állva vele vannak Horvátországban (in Croatia) a jelen hadseregében.

E.: PPL. Klimó-gyűjt. 38. (DF 285 782.) Hátoldalán azonos kéztől címzés, és záró gyűrűspecsét foltja.

Má.: SA Prešov, Úsz család, úszfalvi lt. 180. A. (54 v.) (DF 268 443.) (1747. évi)

K.: F. III/2. 480–481.; F. VIII/2. 315.

Megj.: Karácsonyi, HH 118–119. (24. sz.) 1322-re datálta, Zsoldos – a horvátországi hadjárat alapján – 1323-ra (Zsoldos, Druget 223. 24. jegyz.). Az 1323 aug.–szept.-i hadjáratra l. Engel, Ország újraegyesítése 131.; Kristó, Anjoukor háborúi 64.

319. (1330-as évek–1316. aug. v. 1321. szept.–1323. szept.)

A pozsonyi káptalan tudatja, hogy a színük előtt megjelentek egyik részről a Kurtuelus~Kurtuuelus faluból való Chege fiai: Egyed és Baksa a maguk, és fivérük: Mihály nevében, másik részről pedig az ugyanonnan való Demeter pap (sacerdos), és azt a bevallást tették, hogy jóllehet per volt köztük az öröklött Kurtuelus birtok felosztása ügyében, végül fogott bírák közbenjárásával egyezsége jutottak. Ennek értelmében Demeter átadja Egyednek és fivéreinek örök jogon Kurtuuelus birtok felének azon harmadrészét, ami észak felől Dalyan-i Péter fia Domonkossal szomszédos, minden haszonvételével együtt, és egy, a háza körül fekvő telket (fundus curie) csúrral és kerttel (orreo et orto), azzal a feltétellel, hogy Egyed és fiverei a malom és a (vulg.) gat-nak nevezett gát (obstaculum) kapcsán nem háborgathatják Demetert, nepos-ait és rokonait.

E.: EPL. Pozsonyi káptalan országos levéltára 14. 10. 26. (DF 261 265.) Hártájája enyhén vízfoltos, alján és tetején ABC betűkkel chirografált, selyemsodraton függő pecsétje ép.

Megj.: Az itt szereplő Chege fia Egyednek 1331-ben már az özvegyét említik (A. XV. 65. sz., azonosságukra vö. 1324. febr. 25.: A. VIII. 83. sz.), ám a kelet vélhetően még tovább szűkíthető. A szomszédként említett Dalyan-i Péter fia Domonkos 1316. jún. 11-én még élt, amikor özvegy anyjával együtt eladták Dalyan birtokukat (A. IV. 293. sz.), ám 1323. szept. 12-én Dalyan-i Péter özvegye már a férjétől kapott körtvélyesi birtokrészét más örökösök híján a Pétertől született lányainak adományozza (A. VII. 456. sz., vö. Str. III. 36.). Vagyis ekkor már Domonkos fia sem élt. Körtvélyes birtok azonban 1316–1321 között nem volt Chege fiai tulajdonában, mert 1316. szept. 26-án Csák Máté nádor az egyik hívének adományozta azt, és I. Károly csak Máté halála után, 1321. aug. 26-án adta vissza Egyednek és más rokonainak (A. IV. 330.

sz., A. VI. 231. sz.). Így a jelen oklevél vagy 1316 előtt, vagy 1321. szept.–1323. szept. között kelt. Az itt osztozkodó Demeter pap 1311. jún. 28-án már érintett volt egy Körtvélyes birtokhoz kapcsolódó ügyben (A. III. 94. sz.), így az oklevél 1316 előtti is lehet, de az sem kizárható, hogy a jelen per a birtok 1321-es visszaadása után támadt, amikor a rokonok között az újra birtokba vételt követően tisztázni kellett bizonyos viszonyokat.

320. 13[2]3. okt. 10., Kőrös

István kőrösi (Crisiensis) comes levelében megkéri a császmái (Chasmensis) káptalant, hogy embere: Bank fia Erdeu mellé adják saját tanújukat, és járják meg Bascina (ϣ: Rascina?), két Zalatnok, Koprinna, Haraszt, Pousa Hege és Mátyás (Matheas) birtokokat, amelyekről Pousa fia Márk mesternek oklevele van, iktasák a számára, [az ellentmondókat] pedig, ha vannak, idézzék meg a közgyűlésére, amelyet okt. 24-én (in quind. datarum presentium) tart majd. D. in Crisio, f. II. prox. p. fe. B. Dyonisi mart., a. d. 13[2]3.

E.: HDA. Obitelj Oršic 57. 48. (DF 276 897.) Erősen szakadt és vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymejjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: Két István nevű kőrösi ispán is követte egymást a 14. század első felében, Sándor fia István (1323–1324) és Pál bán fia István (1325–1337) (Engel, Archontológia I. 253.). Utóbbi mindig Pál bán fia Istvánnak titulálta magát, így a jelen oklevelet Sándor fia István kiadványának tarthatjuk. Az évszám eredetileg ki volt írva, de az évtized szakadás miatt ma már nem látható, ám Sándor fia István hivatali idejét figyelembe véve csak az 1323-as év jöhet szóba. Vö. két 1329-es oklevéllel: A. XIII. 42. és 87. sz., ami egyébként azonosnak tekinti az itt külön említett Pósahegye és Mátyásfölde birtokokat („Matheasfelde ... aliter Pousahege” – DL 2521.).

321. (1260-as évek–1323.) nov. 9.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy a színe előtt megjelenő Konth fia Lőrinc Owad-i nemes és Harazti-i Tima pert indítottak ue. Owad-i Atlip fia Péter ellen, azzal vádolva, hogy áldozócsütörtökön (in Cena d.), amikor a keresztények minden ügyüket félretéve szentmise hallgatására és imádkozás céljából a Szűz Mária (Sancta Mater)-egyházba mennek, Péter a mondott Konth özvegyét: Viola nemesasszonyt nagyon megverte, és egy szolgálóleányát megbecsületlenítette és gyalázatos szavakkal illette. Mivel Atlip fia Péter tagadta mindezt, az oklevéladó, együtt az egyháza káptalanjával, és más, vele együtt ülésező nemesekkel úgy döntött, hogy Lőrinc és Tima nov. 23-án (15. die datarum presentium) a színe előtt állítson tanúkat Péter ellenében vádjainak igazolására. D. in crast. oct. OO. SS.

E.: DL 66 442. (Salamon cs. lt. 25.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: DPM 278. sz. (R. is)

Megj.: 1324. febr. 22-én már Atlip fia Péter özvegyét említik, maga Péter 1291-ben bukkan fel utoljára, társa, Tupud fia Tima pedig 1279-ben. Az oklevél kiadója bizonyosan egy egyházi személy, leginkább egy prépost, esetleg püspök. Az illetékességi terület miatt egy nyugat-magyarországi káptalan jöhet szóba, és a vasvári prépost máskor is eljárta a fenti személyek ügyében. A hátoldali mandorla alakú pecsétfolt nehezen mérhető, elvileg megfeleltethető Miklós vasvári prépost pecsétjének, de az azonosítás nem teljesen biztos. Ha mégis Miklós a kaidó, akkor a lehetséges keltezés 1295–1307 közé szűkül, egyébként Atlip fia Péter életideje az irányadó. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. DPM 278. sz. kommentárját.

322. (1311–1323.) dec. 26.–jan. 1., Sár

András mester tudatja, hogy azt a pert, amit Csépán fia Mike – akinek a nevében Pyder-i Pál jelent meg – folytatott a színe előtt Sandur fiai: Gergely és Péter, és Márton fiai: János és Jakab ellenében ugyanezek Németországból (de Theotonia) való visszatérte 15. napján, a felek akaratából böjtközép nyolcadára halasztja. D. in Sar, die domin. p. fe. Nat. d.

E.: DL 47 844. (Múz. Ta. 1895. 7.) Hártyáján zárópecsét szalagjának való kivágások, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

K.: HO. VII. 386.

R.: Bgl. III. 129. 244. sz. (német)

Megj.: Az oklevelet biztosan csak Kőszegi Gergely fia András működési ideje keltezi, aki talán 1309-től (vö. DPM 287. sz.), bizonyosan 1311-től jelenik meg a forrásokban, és 1314-től folytatott bíraskodást Vas megye területén (vö. A. III. 765. sz.). András vélhetően 1324 második felében halt meg (Engel, Genealógia, Héder nem 4. tábla: Kőszegi [és Rohonci]; vö. F. VIII/2. 549.).

323. (1322–1323)

Tamás mester Ugacha-i comes levele komájához (cumpatri): nagysejéni (de magno Semien) Hubul [fia Mihály] fia Mihályhoz, hogy a kérésére engedje át neki Nabrad-i János serviens-einek: Demeternek és Pálnak az ügyét, amit az urukhoz való visszatérésük kapcsán folytatnak vele, mert az uruk szept. 8-án [előtte áthúзва: S. Petri] (b. virg. Marie) minden szükséges dolgukat tőle elvitte. Ha épségben hazatér, akkor a címzettnek Demeter és Pál serviens-eivel együtt igazságot fog szolgáltatni. A továbbiakat az oklevélvivő elmondja.

E.: DL 56 567. (Kállay cs. lt. 1200. 10.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

K.: HOKl 193–194.

Reg.: Kállay I. 145. sz.

Megj.: Zavaros fogalmazású oklevél, a fenti regeszta csak az egyik lehetséges értelmezése. Néhány példa: a szöveg nyelvtanilag nem János serviens-einek mondja Demeteréket, hanem a János név dativusban áll („Demetrium et Paulum servientem comiti Johanni de Nabrad”), továbbá az alany és a birtokos névmások végig egyes számban állnak (causam suam, vertebatur, dominus suus, necessitatem suam, stb.), ám az eredetiben csak egy serviens-ről, Demeterről volt szó (azért áll utána „servientem” és nem „servientes”), Pál nevét utólag szúrták be a sor fölé. Így elég nehéz meghatározni, hogy az egyes számú birtokos esetek, állítmányok és névmások mikor vonatkoznak az eleve zavaros szövegben a két serviens-re, és mikor az urukra. Jánki Dénes fia Tamás 1315–24 között bukkan fel ugocsai ispánként (Engel, Archontológia I. 217., vö. Engel, Genealógia, Jánki), ám ezzel nem áll egészen összehangban Balogsemjén nb. semjéni (kállai) Ubul fia Mihály életideje (Engel, Genealógia, Balogsemjén nem 1. Kállai 1. tábla: semjéni ág), aki 1250–1292 között bukkan fel, és úgy tűnik, hogy 1307-ben már nem élt (A. II. 120. sz. már a legidősebb fia, István, és testvérei birtokának mondja Semjént és az egyéb atyai örökséget). Ez esetben egy másik, eddig nem ismert Tamás ugocsai (al)ispánról lehetne itt szó. Ismerjük azonban Debreceni Dózsa nádor 1322. jan. 16-i oklevelét, amely szerint Ubul fia Mihály fia István perben állt az itteni Dénes fia Tamással, és nábrádi Jánost abban is Tamás serviens-ének mondják (A. VI. 411. sz.). Ez biztossá teszi, hogy a kiadó Dénes fia Tamás, vagyis az oklevél címzettje nem Mihály, hanem valamelyik fia. Ezen kívül Szatmár megye 1322. máj. 13-i oklevele szerint Ubul fia Mihály fia Mihály perben állt nábrádi Jánossal és fivérével: Miklóssal, továbbá azok jobbágyaival: Demeterrel és Pállal (A. VI. 572. sz.), ezért a címzettet nem Mihállyal, hanem azonos nevű fiával azonosíthatjuk. (A tévesztés illik a levél zavaros megfogalmazásához.) A levél vélhetően ezután kelt, amikor nábrádi János ura megkérte Mihályt (de nem Ubul fiát, hanem Ubul fia Mihály fiát), hogy engedje át neki a perét a megyei ítélőszéktől, és ő János visszatértekor igazságot fog szolgáltatni. Az oklevél a legvalószínűbben 1322-ben kelt, esetleg egy évvel később.

323a

DL-DF adatbázis 1321–1323 közé keltezi Boleszló esztergomi érsek oklevelét, ami a pozsonyi káptalan 1323. nov. 1-jei átírásában maradt fent: EPL. Pozsonyi kápt. orsz. lt. 9. M 2. (DF 261 237.) (K.: Str. III. 37–38.). Az oklevél regesztáját „1323. ápr. 27.” kelettel I. A. VII. 143. sz. Az oklevél tartalmaz évszámot: „Datum anno Domini M° CCC° XXIII°, feria quarta proxima p. festum beati Georgii martiris.” (DF 261 237.).

323b

DL-DF adatbázis 1315–1323 közé datálja a váradi káptalan azon oklevelét, ami Miklós nádori albíró 1323. júl. 2-i levelének tartalmi átírásában maradt fent: DL 40 424. (Múz. Ta.). A káptalan (valójában két külön) oklevelének a regesztáit „1323. júl. 2. előtt” kelettel I. A. VII. 334. és 335. sz.

324. (1311–1324.) máj. 10.–jún. 10., Sár

András mester tudatja, hogy az oklevél keltének 15. napján Ogmand fivére Dénes comes köteles megjelenni az általa odavezetett fiával: Mártonnal együtt a színe előtt László fia: Miklós és Mihály ellenében, Miklós pedig, ha tud, köteles megjelenni ... és vele a mondott Mártont és Miklóst ... [mint] a mondott Miklós és Mihály fivérének: Zubou-nak a gyilkosait ... D. in Sar, in vig. Penth.

E.: DL 94 027. (Festetics cs. lt.) Hártája vízfoltos, szövege ott nehezen olvasható, hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevelet biztosan csak Kőszegi Gergely fia András működési ideje keltezi, aki talán 1309-től (vö. DPM 287. sz.), bizonyosan 1311-től jelenik meg a forrásokban, és 1314-től folytatott bíraskodást Vas megye területén (vö. A. III. 765. sz.). András vélhetően 1324 második felében halt meg (Engel, Genealógia, Héder nem 4. tábla: Kőszegi [és Rohonci]; vö. F. VIII/2. 549.).

325. (1324. szept. 19.)

A Zotmar-i négy szolgabíró tudatja, hogy a korábbi oklevelük szerint [Dénes fia János és] János fia Péter Berue faluban úgy egyeztek meg a Szent Kereszt ünnepe utáni szerdán (fer. IV. prox. p. fe. Sancte Crucis) a színük előtt János pusztítása ügyében (super destructione sua), hogy Dénes fia János ad Péternek nov. 8-án (in oct. OO. SS.) a bíróság helyszínén (loco iudiciario) a méneséből egy egy évet betöltött csikót (unum poledrum anni transactum). Ha elmulasztaná az időpontot, akkor 4 márkát fizessen. D. die prenotato.

E.: DL 56 543. (Kállay cs. lt. 1300. 215.) Hártán, hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés és négy zárópecsét foltja és viaszmaradványai.

Eml.: Szatmár megye 1324. nov. 8. DL 50 761. (Uo. 1300. 216.)

K.: HO. VII. 388–389.

R.: Kállay I. 1046. sz.; A. VIII. 492. sz. (Eml. alapján); Szatmár m. 37. sz.

Ford.: DIR C. XIV. I. 371. és II. 134. (román)

Megj.: Az oklevelet a megye 1324. nov. 8-i kiadványa keltezi, amely szerint Dénes fia János nem jelent meg, hogy megadja János fia Péternek az egyéves csikót (A. VIII. 494. sz.). A forrás a Szent Kereszt-ünnep alatt vélhetően a Szentkereszt felmagasztalása szept. 14-i ünnepét érti.

326. (1324.) szept. 22., Kálló

Pál bán fia István mester Zobolch-i comes és az ottani négy szolgabíró tudatja, hogy azt a pert, ami a korábbi oklevelük értelmében szept. 22-én (sabb. prox. p. fe. Mateii ap.) zajlana egyik részről Péter Semien-i pap (clericus), másik részről Rakamaz falu, István fia Miklós falunagy, Ebed fia Pál és Zalizca fia Péter között, okt. 6-ra (ad quind. datarum [presentium]) halasztják teljes válaszádsra. D. in Kallo, sabb. prox. p. fe. prenotati.

E.: DL 56 529. (Kállay cs. lt. 1300. 178.) Hártyája foltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek (egy nagyobb, három kisebb) foltja.

R.: Kállay I. 174. sz.; Piti, Szabolcs m. 92. sz.

Megj.: Az oklevelet az ügy előzményeként szolgáló 1324. szept. 1-jei kiadvány datálja (A. VIII. 392. sz.), részletesebben l. Piti, Datálások 88–89.

327. (1324.) okt. 6., Kálló

Pál bán fia István mester Zobolch-i comes és a négy ottani szolgabíró tudatja, hogy okt. 27-én (22. die) Banch-i Péter 11 nemessel esküt tesz Liengel (dict.) János ellen arról, hogy 40 kepe gabonáját nem úgy vette el, hogy az nem adta oda neki, és ha megteszi, akkor felmentik ez ügyben. D. in Kallo, in oct. B. Michaelis arch.

E.: DL 56 530. (Kállay cs. lt. 1300. 242.) Hártyája vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Kállay I. 175. sz.; Piti, Szabolcs m. 72. sz.

Megj.: Pál fia István 1322–1325 júniusa között volt szabolcsi (al)ispán, 1325 júliusában már nem ő viselte e tisztelet (Piti, Szabolcs m. 11–12.), így ez alapján 1322–1324 közé keltezhető a jelen kiadvány. A megye közgyűléseit változó, de az adott perióduson belül meghatározott napokon tartották, István alispán-sága alatt 1322 áprilistól 1323. jan. 27-ig mindig csütörtökön (Piti, Szabolcs m. 67–71., 75. sz.), 1323. márc. 15-től jún. 14-ig mindig kedden (Piti, Szabolcs m. 76–83. sz.), 1323. aug. 20-tól 1325. máj. 11-ig majdnem mindig szombaton (Piti, Szabolcs m. 84–87., 90–97. sz.). Egy alkalommal, 1324. máj. 24-én, csütörtökön is tartott a megye közgyűlést (Piti, Szabolcs m. 88–89. sz.), de ez nem szakította meg a szombati közgyűlések sorát, mert máj. 19. és máj. 26. szombaton is tartottak közgyűlést (Piti, Szabolcs m. 87., 90. sz.), ez a csütörtöki rendkívüli alkalom csak beékelődött a szombati közgyűlések közé. A jelen levél biztosan okt. 6-án kelt, ez a nap 1322-ben szerdára, 1323-ban csütörtökre, 1324-ben pedig szombatra esett. A nap csak 1324-ben áll összhangban az éppen abban az időszakban tartandó közgyűlések rendjével (bár 1323 első felében csütörtök volt a kijelölt nap, az év második felében már átálltak szombatra). Az oklevelet így 1324-re tehetjük, írásképe egyébként egyezik a megye 1324. szept. 22-i, két héttel korábbi oklevelével (326. sz.).

328. (1311–1324.) okt. 5–11., Sár

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Héder nb. Kőszegi András] tudatja, hogy Iak-i Kemény (Keminus) fia Kemény az oklevélkibocsátó színe előtt pert indított Iak comes fiait: István és Mike ellen, mert miközben per volt köztük, azok a fivérek: Péter és Iak tanácsára a közúton (in via publica) megsebesítették a serviens-ét, Miklóst, hozzátéve, hogy ők magát Keményt akarták volna megsebesíteni, ha akkor ott találták volna. Mivel a vádlottak tagadták mindezt, az oklevélkibocsátó elrendelte, hogy Kemény bizonyítsa tanúkkal állítását a vasvári káptalan előtt okt. 18. (quind. S. Francisci) utáni vasárnap, majd egy hétre rá a felek térjenek hozzá vissza, és mutassák be a káptalan erről szóló oklevelét. D. in Saar, f. VI. prox. p. ipsum festum.

E.: DL 47 775. (Múz. Ta. Jankovich) Vízfoltos hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Kubinyi 178–179. (vö. Kubinyi, Pótlék 11.); W. X. 468.; Bgl. II. 336.

R.: DPM 347. sz.

Megj.: Az oklevélben a Ják nemzetség 13. század végén és 14. század első felében felbukkanó tagjai szerepelnek (vö. Engel, Genealógia, Ják nem 2. Rába-balparti főág 2. tábla: Ebed ága), amikor a kelethelyként megjelölt Sárváron a Kőszegiek tartottak rendszeresen törvényszéket. A hátoldali pecsétfolt a szóba jöhető családtagok közül leginkább Kőszegi András pecsétméretének feleltethető meg, ami 1311–1324 közé szűkíti le a keletet. Bővebben, adatolva l. a DPM 347. és 348. sz. kommentárját.

329. (1311–1324.) okt. 13., Kőszeg

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [Héder nb. Kőszegi András] tudatja, hogy egyik részről Ivánka (Johanka~Jowanka~Jowanca) villicus és a Curmend-i polgárok és zsidók, másik részről Severedus fia László mester beszámoltak arról, hogy korábbi levele értelmében okt. 13-án (in quind. b. Michaelis archang.) párbajt kellett volna vívniuk a köztük fennálló peres ügyek miatt, ám végül egyezsége jutottak. Mivel Ivánka és társai azt állították, hogy bizonyos károkozásban, ti. öt ló és más javak elhurcolásában László mester is érintett harmadrész erejéig, ezért Ivánka 6 másik körmendi polgárral esküt fog tenni a vasvári káptalan előtt az okt. 30. (quind. B. Galli confessoris) előtti csütörtökön arról, hogy az öt ló elhurcolása miatt László révén 1 és $\frac{3}{4}$ marka (duas marcas minus fertone) káruk keletkezett, továbbá a bajvívó felfogadása miatt 2 márkát és a tanúállítás miatt ugyancsak 2 márkát fizettek. Ha az esküt leteszik, akkor László mesternek ki kell fizetnie az 5 és $\frac{3}{4}$ márkát Ivánkának és társainak a káptalan által megjelölt időben és helyen. Ugyanekkor, ugyanott Miklós fia Dénes is tegyen esküt arról, hogy az oklevéladó már lezárt ügyére vonatkozóan az a két András (duo Andree) nem volt László mester serviens-e, akik kapcsán tiltakoztak, hogy elvették három lovukat. D. in Kuzeg, in quind. B. Michaelis arch.

E.: DL 47 794. (Múz. Ta. Véghely) Vízfoltos és lyukas hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét maradványai.

K.: MZsO. V/1. 12–13.; Bgl. II. 300–301.

R.: DPM 348. sz.

Megj.: A kőszegi kelethely és a hátoldali pecsétméret alapján Kőszegi András kiadványának tarthatjuk, ami 1311–1324 közé keltezi az oklevelet. Részleteiben, forráshivatkozásokkal l. DPM 348. sz. kommentárját.

330. (1323–1324.) nov. 5–7., Kőrös

István kőrösi (Crisiensis) comes tudatja, hogy korábbi oklevele értelmében Ybrahon fia Sebestyén mester az ura: H[en]r[ik] fia János mester nevében elfogadta az oklevelek bemutatására kitűzött határnapot Herborth fia István ellenében, ezért a jelen oklevél kiadásának quindená-ján János mester tartozik az oklevéladó színe előtt bemutatni István ellenében az összes oklevelét Rascina birtokról, ahol a Szt. János evangélista-egyház épült. D. in Crisio, f. II. prox. an. fe. B. Martini confessoris.

E.: DL 56 817. (Jeszenák cs. lt. 21.) Szakadt és kopott hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és befűzött szalagon viasz zárópecsét.

K.: Smič. IX. 585.

Megj.: Két István nevű kőrösi ispán is követte egymást a 14. század első felében, Sándor fia István (1323–1324) és Pál bán fia István (1325–1337) (Engel, Archontológia I. 253.; az 1323-as év kőrösi ispánjára l. itt, a 320. sz.). Utóbbi mindig Pál bán fia Istvánnak titulálta magát, és a pecsétje is nagyobb méretű volt (kb. 35–36 mm, vö. DL 40 758.), mint a jelen kiadványon található kb. 27 mm-es pecsét. Így a jelen oklevelet Sándor fia István kiadványának tarthatjuk.

331. (1319–1324)

Geletus comes fia Miklós mester somogyi comes a barátjához (amico): Bagar (dict.) István mesterhez: mivel a címzett elvett két ökröt János mester és János fia Imre szolgájától: Chenke-től annak vétke nélkül (sine culpa eiusdem), ezért kéri őt, hogy a barátságuk érdekében a két ökröt adassa vissza, különben ő veteti el.

E.: DL 82 828. (Zichy cs. zsélyi lt. 211. 3.) Hártván, hátlapján azonos kéztől címzés és zárópecsét darabjai.

K.: Z. I. 249–250.

Megj.: Gilétfi Miklós adatolhatóan 1320–1324 (legfeljebb 1318 vége és 1325 eleje) között volt somogyi ispán (Engel, Archontológia I. 175.). Az ügy egyéb részletei nem ismertek.

332. (1310-es évek második fele–1325. jún.), Középnémeti

Pál pap (sacerdos), a Kuzepnemti-i Szt. Jakab apostol-egyház rector-a tudatja, hogy Tamás Barcha-i nemes köteles volt a színe előtt megjelenni egy Anna nevű leány ellenében, ami meg is történt, és az oklevéladó esküre kötelezte őt Anna ellenében arról, hogy nem tartozik neki három, összesen négy forint értékű marhával. D. in Kuzepnemti, die et loco prenotato.

E.: DL 75 241. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 73.) Papíron, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét mandorla alakú feltja és viaszmaradványa.

K.: Reg. Slov. I. 537.

R.: SZR. 695. sz.

Megj.: A zavaros megfogalmazású levél írásképe és szóhasználata egyezik a 333. sz. levéllel, szinte bizonyosan egy napon keltek, az érvelést l. ott.

333. (1310-es évek második fele–1325. jún.), Középnémeti

Pál pap (sacerdos), a Kuzepnemti-i Szt. Jakab apostol-egyház rector-a tudatja, hogy Péter fia Nekkel köteles volt a színe előtt megjelenni Budur leánya ellenében, ami meg is történt, és az oklevéladó esküre kötelezte őt másodmagával Budur leánya ellenében arról, hogy egy 1 forint értékű karddal nem tartozik neki. D. in Kuzepnemti, die et loco prenotato.

E.: DL 75 242. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 74.) Szakadozott papíron, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét mandorla alakú feltja és viaszmaradványai.

R.: SZR. 696. sz.

Megj.: A levél szinte biztosan egy napon kelt a 332. sz. levéllel. Pál középnémeti plébános és alesperes 1317–1318-as forrásokban bukkan fel (213., 220. sz.; A. V. 72., 136. sz.), a másik levélben szereplő bárcai Tamás pedig vagy bárcai Mojs fia Tamással, vagy János fia Tamással azonosítható (Engel, Genealógia, Bárcai), a többi szereplőre semmi támpontunk nincsen. A leveleket a kiadó felbukkanása, és a két számba jöhető Tamás életideje alapján az 1310–20-as évekre tehetjük, feltételeesen az 1310-es évek második felére, de erre Pál pap felbukkanásán kívül közelebbről semmi nem utal. A kiadás felső határa 1325. júl. 10., amikor már János volt a középnémeti plébános (A. IX. 316. sz.). Tegyük hozzá: az oklevelek anyaga papír, ami Magyarországon az 1310-es évek legelején jelent meg Gentilis bíboros környezetében, a megyei hatóságok szintjén pedig (ami nagyjából azonos az itteni kibocsátó hierarchiájával) pedig csak az 1320-as évek közepén (Rácz, Megyei papíroklevelek 309.). Mindez az 1310-es évek végére, vagy az 1320-as évekre helyezi a keletet.

334. (1320–1325.) jún. 9.–júl. 2.

[I.] Károly király (H) levele József kamaraispánhoz és Saaskew-i várnagyhoz, továbbá ue. vár alvárnagyához, minden nemeshez, ill. a Bars (Borsiensis) megyében lévő Ketvidriche, Nadeyfolua és Kaltren birtokok szomszédaihoz. Tudatja, hogy nemrég (nuper) a garamszentbenedeki monostor (monasterium S. Benedicti iuxta Goron) minden birtokát visszaadni rendelte, és ez ügyben Pál udvari ifjút küldte ki. Amikor ő a fentebbi birtokokat vissza akarta adni a monostornak, akkor a mondott József tilalmazta azokat, mondván, hogy nem a monostorhoz tartoznak. Ezért László apát bemutatta a birtokról szóló privilégiumait, amelyek láttán a király az igazság kiderítésére kiküldte tárnokát: Antalt. Mindezért megparancsolja Józsefnek, hogy együtt a mondott emberével menjenek ki a birtokokra, és elkülönítve a király joga alá tartozó részt a monostorétól, aszerint járják meg a határokat és iktassák az apátnak a birtokokat, ahogy a privilégiumaiban ezt látják. Ha József nem akarná ezt megtenni, akkor a királyi ember maga iktatja a monostornak a birtokokat. D. f. V. prox. p. oct. Corporis Christi.

E.: EPL. Esztergomi Székesfőkápt. mlt. Acta radicalia 9. 4. 18. (DF 238 506.)
Vízfoltos hártýán, hátoldalán zárópecsét foltja, jelenleg átfűzött zsinóron az oklevélhez erősített zacskóban pecsétmaradványok (?).

Megj.: Az oklevelet egyrészt László garamszentbenedeki apát (1320–1329) említése datálja (P. XII/B 100.), másrészt József saskői várnagyé. Az ő pontos hivatali idejét nem ismerjük, de tudjuk, hogy 1325–1327 között bizonyosan Becsei Imre volt a várnagy. 1340-ben egy bizonyos Selmec(bánya)i Szász fia Jánost említenek saskői várnagynak, mint az 1336-tól felbukkanó Becsei Vesszős elődjét, aki megfizette László apát idején Garamszentbenedeknek a fenti birtokok után a bérleti díjat (A. XXIV. 631., 634. sz.; Engel, Archontológia I. 406.). Kérdéses, hogy az említett selmecbányai János azonos lehet-e *József* kamaraispánnal és várnaggyal. Akár fennáll az azonosság (és akkor a név elírásáról van szó az egyik helyen), akár nem, József hivatali idejét a Becseiek elé kell kelteznünk – ha pedig nem azonos a Jánosként említett várnaggyal, akkor vélhetően János elé is. Mindez az oklevelet 1320–1325 közé datálja. Megjegyzendő, hogy az itt említett József vélhetően azonos az 1325-ben említett József kamaraispánnal (A. IX. 474. sz.), ami 1324–1325 körülre szűkíti a keltezést, bár kategorikusan a korábbi éveket sem zárja ki.

335. (1280-as évek–1325.) júl. 17.

Benedek mester pápai (de Papa) főesperes tudatja, hogy Ieneu-i Warda fiai: Tamás és János a színe előtt perbe vonták Demeter Wath-i papot (presbiter) és Ieneu-i Herman fiait: Jánost és Istvánt, Miklóst és Eck-et, azzal vádolva őket, hogy Demeter és fivérei a jún. 24. (fe. Nati. B. Johannis Bapt.) előtti csütörtökön a serviens-üket, vagyis rokonukat: Mihályt a közúton, a vásárról jövet megtámadták és három sebet ejtettek rajta, 15 pensa kárt is okozva. Mivel a pap (sacerdos) és fivérei tagadták mindezt, az oklevéladó a vele együtt ülésezőkkel egyetemben úgy

döntött, hogy a pap az állítását egy másik pappal, és két szabad emberrel együtt az alesperese előtt leteendő esküvel bizonyítsa. Ezen kívül Warda fiai elvállalták, hogy Mihály ilyen ügyben a pap és fivérei ellen nem indíthat pert, és ha mégis újra megtenné, akkor Warda fiai kötelesek őket védelmezni, vagy 3 márkában marasztalják el őket. D. in fe. B. Benedicti et Andree.

E.: DL 94 034. (Festetics cs. lt.) Hártája foltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

K.: Szovák, Külsővat 113–114.; Petrik, Pápai járás 79–80. (Ford. is)

R.: SZR. 552. sz.

Megj.: 1326. márc. 19-én Péter mester volt a pápai főesperes (A. X. 100. sz.). A levél az írásképe alapján inkább korábbi, és mivel júl. 17-i, így 1325 a felső határ. Ez előttről nem ismerünk 14. századi pápai főesperest, és a többi szereplőt sem lehet egyértelműen azonosítani, így az oklevelet csak hozzávetőlegesen keltezhetjük.

336. (1318–1325. [1325.]) szept. 1–7.

Symon mester Kraso-i comes alispánja (vice): Balázs, továbbá János comes és Miklós comes szolgabírák tudatják, hogy Humur falvi Gál mester officialis-a: János comes panaszt tett, hogy az urának 16 kepe szénáját Gergely mester jogtalanul Szentgyörgy faluba (in villam Sancti Georgii) szállíttatta. Az oklevéladók által az igazság kiderítésére kiküldött emberük: Kylyanus visszatérve elmondta, hogy látta a mondott kepék üres helyét, és megtudta, hogy azokat Szentgyörgy faluba vitték. D. sabb. prox. an. fe. Nat. virg. glor.

E.: DL 60 117. (Forgách cs. lt. 75.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek foltja, ill. viaszmaradványa.

K.: F. IV/3. 560.; Krassó III. 5–6.

Megj.: Kacsics nb. Mihály fia Simon 1319–1325 között volt krassói ispán (Engel, Archontológia I. 142.). A megelőző ispánokat nem ismerjük, de Simon 1317-ben még biztosan Csák Máté híve volt, és csak 1319 tavaszán tűnik fel I. Károly környezetében (A. IV. 499., 561. sz., A. V. 454. sz.; Kristó, Csák Máté 117., 204.), 1318 előtt tehát nem nyerhette el itteni címét. Az ügy más oklevélben nem bukkan fel, azonban feltűnő, hogy 1325. szept. 15-én Krassó megye nevében Balázs, Simon mester helyettese és Pósa, Pósa mester helyettese (a régi és az új krassói ispán közös okleveleként) ugyancsak János és Miklós szolgabírákkal adtak ki oklevelet (A. IX. 406. sz.). Azon oklevél tárgya szerint Heim fiai és egy bizonyos Kilián mester megegyeztek Perdvej és Kopajt nevű birtokaik határait illetően. Kilián Kopajt nevű birtoka pedig az itteni ügyben szereplő Omor és Szentgyörgy birtokok szomszédságában feküdt (a birtokok lokalizációját l. Gy. III. 487., 491., 492., 495.). Mivel a megyei ember (ahogy a királyi, nádori stb. ember) a kérdéses vidéket ismerő helyiek közül került ki, igen valószínű, hogy a két Kilián ugyanaz a személy,

és az itteni oklevélben azért kérték fel megyei embernek, mert éppen ő is felkereste azokban a napokban a megyei hatóságot a saját ügyében, nem sokkal később meg is egyezett peres ellenfeleivel, és ezt egy héttel később írásba is foglalták. Mindezek a párhuzamok (a szolgabírák azonossága és Kilián felbukkanása) igen valószínűvé teszik, hogy a jelen oklevél Simon ispánságának legutolsó napjaiban, 1325-ben kelt (ez esetben a napi kelet szept. 7.), bár feltételelesen a teljes 1318–1325 közötti időszak megengedhető.

336a

DL-DF adatbázis 1323–1325 közé keltezi Miklós pozsonyi ispán kiadványát: DL 2253. (MKA. Neo-regestrata acta 1671. 20.) (K.: AO. II. 141–142.). Regesztáját „1324. körül” keltezéssel I. A. VIII. 585. sz. A kelethez I. még 389a sz.

336b

DL-DF adatbázis 1323–1325 közé keltezi I. Károly kiadványát: DL 33 736. (MKA. NRA. 1534. 54.) (K.: Smič. IX. 159–162.). Regesztáját „(132)3. (okt. 5. után)” keltezéssel I. A. VII. 491. sz. A keltezés egy majdnem szó szerint egyező párhuzamos oklevél (A. VII. 670. sz.) alapján került kiegészítésre, I. ott.

336c

DL-DF adatbázis 1323–1325 közé keltezi Miklós szlavón bán, soproni és komáromi ispán oklevelét: HDA, Archivum communitatis nobilium de Turopolje: Diplomata et donationes I. 39. (DF 267 908.) (K.: Smič. IX. 177–178.; Laszowski 42–43.) Az oklevél regesztáját „1324. jan. 26. Zágráb” kelettel I. A. VIII. 40. sz. Megj.: A kiadvány tartalmaz keletet („D. Zagrabie, in crast. conv. S. Pauli, anno d. incarn. millesimo CCC^o XX° quarto”) bár a fényképmásolatán ez tényleg nem látszódik a függőpecsét zsinórjának befűggesztése miatt, ám a kiadásában benne van.

336d

DL-DF adatbázis 1315–1325 közé keltezi a vasvári káptalan tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét, amit Nagymartoni Pál országbíró 1343. aug. 15-i levele őrzött meg: DL 58 017. (Békássy cs. lt. 14.). Ugyanott alternatív kelet nélkül regisztrálja a vasvári káptalan egy másik, tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét. A valójában 1282. és 1293. évi oklevelek regesztáját I. az átíró oklevélbe foglaltan: A. XXVII. 548. sz.; teljes szövegű kiadásukat: Bgl. II. 162. és 291–292.

336e

DL-DF adatbázis 1310–1325 közé keltezi a budai káptalan oklevelét: DL 82 839. (Zichy cs. zsélyi lt. 214. C. 31.) (K.: Z. I. 64.). Az adásvételt említi IV. László egy keltezetlen levele is (Reg. Arp. 3471. sz.), de az bizonyosan évekkel korábbi. A februárban (Esto mihi-vasárnap előtti szombaton) kiadott levél a legvalószínűbben 1290 után kelt, mert 1290 áprilisában még (úgy tűnik) élőknek említették azt a Baksa nb. Simon fia Tamást (Reg. Arp. 3553–3554. sz.), akit itt már elhunynak mondanak (az ügy részletesebb elemzését I. Kádár, László itineráriuma 35. 57. jegyz.). Az egyes szereplők (Baksa nb. Simon

fia Detre és Rátót nb. Roland fia Mátyás) életideje (Engel, Genealógia, Rátót nem 1. tábla: elágazás, Baksa rokonsága 1. tábla) alapján a késő Árpád-korra keltezhetjük a levelet.

336f

DL-DF adatbázis 1310–1325 közé datálja egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 75 216. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 45.) (K.: Reg. Pal. 338. sz.). Az oklevél kiadója bizonyosan Aba Amadé nádor, és mivel a hátoldalán a régebbi, 1295 előtti zárópecsétjének a feltja látható, ezért 1288–1295 között adta ki. Részletesebben l. a kiadás és a DPM 163. sz. kommentárjait.

336g

DL-DF adatbázis 1305–1325 közé keltezi egy ismertlen kiadó töredékes oklevelét: DL 28 048. (EOKL. GYKOL, Lymbus) (K.: ZW. I. 159–160. Ford.: DIR C. XIII. II. 308–309.). Az oklevél szövege újkori másolatok segítségével helyreállítható, kiadója Péter erdélyi püspök, keltezése pedig 1289. máj. 30. Minderre l. a legújabb regesztáját: EO. I. 445. sz.

336h

Erdődy 78. sz. (Erdődy cs. bécsi lt. D2065.) 1278–1325 közé datálja egy ismeretlen oklevéladó (véltetően egy hiteleshely) kiadványát, melyben megidézik Ivánka fiait: Istvánt és Lököst a fivéreivel: Tamással és Jakabbal egyetemben a király vagy az országbíró színe elé „E.” váradi püspök ellenében. Az itt szereplő személyek életideje (Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárhidi), illetve az oklevél anyaga (papír) alapján a nevezett püspök csak Cudar Imre váradi püspökkel azonosítható, ezáltal az oklevél kelte 1376–1377 közé tehető (Engel, Archontológia I. 76.).

337. (1283., 1290-es évek, 1310., 1318–1326.) márc. 22.–ápr. 20.

Jakab prépost és a váradelőhegyi (de Promontorio Waradiensi) Szt. István-konvent tudatja, hogy megjelent előttük egyik részről Kozma (Cozmas) comes, másik részről a serviens-ei: Detre, János, Pál és Domonkos, és az utóbbiak azt állították, hogy nővérük két kiskorú fiát túszként (pro obside) adták át az uruknak: Kozmának egészen azon ügyük végéig, amelyet Buda fia István és fivérei folytatnak a nevezett serviens-ek és Kozma ellen a fivérük halála ügyében. Ha pedig [a serviens-ek] az ügy vége előtt elhagynák urukat, vagy elmenekülnének, Kozma comesnek hatalmában álljon átadni a fiúkat az ellenfeleik kezére, az elmenekülőket pedig – bárhol is találják meg őket – bírósági eljárás nélkül elítélheti és fogságba vetheti. Detre és társai az István és társai elleni perüket az eljárás végéig az urukra: Kozma comes-re bízzák, érvényesnek tekintve mindent, amit tenni fog. D. in Cena d.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2053. Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét feltja.

R.: Erdődy 100. sz.

Megj.: Gutkeled nb. Kis Kozma 1269-ben tűnik fel (vö. Engel, Genealógia, Gütkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárthidi), 1321-ben még élt (Erdődy 174. sz.), utána véglegesen eltűnik a forrásokból, 1322 májusától már végig a leszármazói pereskednek a családi ág nevében (A. VI. 563. sz.; Erdődy 181. sz. stb.). Ezalatt többször is állt Jakab nevű prépost a konvent élén, egy rövid ideig 1283-ban (F. V/3. 194.; vö. HO. VII. 198.), majd az 1290-es években (kimutathatóan 1295–1299: W. V. 143.; W. X. 207.; HO. VIII. 347.; F. VI/2. 201–202.). 1310 elején is megszakítja egy rövid időre Márton 1300–1316 közötti hivatalviselését (A. II. 867., 1030. sz.), és hosszabb ideig 1318-tól 1326 májusáig. Aug.-tól már Péter a prépost (vö. A. V. 285., 287., 320. sz. stb.; A. VI–IX. passim; A. X. 212., 341. sz.). Az íráskép alapján az oklevél bármikori lehet ezen évekből.

338. (1290-es évek–1326. ápr.)

A váradi káptalan tudatja, hogy a színe előtt személyesen megjelentek egyik részről Mykes fiai: Péter és Dénes a maguk és édestestvérük (frater uterinus): Márton, továbbá unokatestvérük (consubrinus): Nyakas (dict.) Miklós nevében, másik részről pedig Chwboldor fia Jakab hasonlóképpen a rokonai nevében, és Mykes fiai azt a bevallást tették, hogy mivel sürgető szükségből eladták Jakab engedélyével Zlandus (ϣ: Zlaudus?) fia Albert mesternek Kylssevgegen birtok azon részét, amelyben Jakabnak is része van, ezért Jakabnak a mondott birtokrészért cserébe a saját Belgegen birtokukból adnak egy megegyező részt, avagy az értékének megfelelő készpénzt.

Tá.: György esztergomi érsek, 1437. márc. 13. DL 88 114. (Esterházy cs. hercegi ága lt. Repositorium 47. P. 13.)

Megj.: A Tá. szerint év nélküli (sine anno) és zárt oklevél volt. Az itt említett Péter fia Nyakas Miklós 1339. júl. 2-án már nem élt (A. XXIII. 395. sz.), ez az oklevél egészen biztos felső határa, ám 1326. máj. 1-jén az itt is említett Mikes (Mikus) fia Dénes már Chuboldor fia Jakab fia Istvánt tilalmazta bizonyos belgégényi birtokrész ügyében (A. X. 170. sz.). Ez alapján – ha nem is teljes bizonyossággal – igen valószínű, hogy maga Jakab sem élt már ekkor. Az oklevelet így 1326 májusa elé keltezhetjük. A korábbi kelet mellett szól az is, hogy Péter, Dénes és Márton apja, Mikus/Mikes IV. Lászlótól kapta Külső- és Belgégény nevű földeket 1282-ben (Reg. Arp. 3170. sz.), tehát akkor már nagykorú volt, így fiai életideje inkább a századfordulóra és az azt követő évtizedekre esik, mintsem I. Károly uralkodásának a végső periódusára.

339. (1323., 1325–1326.) jún. 25–29., Vizsoly

Fülöp nádor tudatja, hogy egyik részről a Scepus-i Szt. Márton-egyház olvasónoka a maga és a káptalan nevében, a másik részről Hannus fiai: Miklós és Zeures a maguk és fivéreik nevében a színe előtt azt a bevallást tették, hogy vita

támadt köztük Hannus fiainak Ragolch nevű birtoka és a káptalan Jazarmegi nevű birtokrészének határjárása során, végül úgy egyeztek meg, hogy a júl. 8. előtti vasárnap (domin. die prox. an. quind. fe. S. Iohannis Bapt.) a felek saját fogott bírásokkal együtt Fülöp aljegyzőjének (subnotario) a jelenlétében kimennek a mondott birtokokra, és ott a fogott bíráik a felek oklevelei alapján felállítják a birtokok közti határokat. A történetekről mondott embere, Imre fog majd beszámolni neki. D. Vysul, f. IV. prox. p. fe. Nat. S. Iohannis Bapt.

E.: DL 75 153. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 77.) Hártján, hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét viaszmaradványai.

R.: Reg. Slov. II. 432. (994. sz.)

Megj.: Fülöp nádor tartózkodási helyei alapján az oklevél 1323, vagy (nagyobb valószínűséggel) 1325–1326 folyamán kelhetett valamikor (Zsoldos, Druget 223–225., vö. 225. 41. jegyz.).

340. (1283., 1290-es évek, 1310., 1318–1326. júl.)

Jakab prépost és [a váradelőhegyi] Szt. István-konvent közelebbről ismeretlen tartalmú kiadványa.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2067. Erősen vízfoltos és szakadt hártján, hátoldalán zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 101. sz.

Megj.: A szövegből kivehető nevek: Adun; István [fia] ...; János; J[owan]ka; Sándor comesnek a ... Az oklevelet csak Jakab váradelőhegyi prépost hivatali ideje datálja (l. a 337. sz. megj.), mert a kiolvasható nevek közül azonosítható Gutkeled nb. Adony fia Ivánka 1326-ban még élt (A. X. 203. sz.).

341. (1323–1326.) aug. 29., Vizsoly

Fülöp nádor albírája (viceiudex) Miklós comes tudatja, hogy az ügyet, amit korábbi memoriális levele értelmében a személyesen megjelenő János fia István folytatott aug. 22-én (in oct. fe. Ass. B. virg.) István fia János ellenében, a felek akaratából okt. 6-ra (ad oct. B. Mychaelis) halasztotta végső válaszádsra. D. in Wisl, 8. die termini prenotati, a. d. 132...

E.: DL 56 497. (Kállay cs. lt. 1300. 41.) Hártája egy helyen rongált és hiányos, hátlapján azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Kállay I. 193. sz.

Megj.: Az oklevél datált, de szakadás miatt az évszám vége nem látszódik. Kora újkori kézírással az 1320-as évszámot írták rá (ezek szerint a hártja már akkor is szakadt volt), de az Druget Fülöp nádori címe miatt nem lehetséges. Fülöp 1323 lelegejétől (1322 legvégétől) volt nádor 1327 jún. végi haláláig,

és ezt az időszakot Miklós albíró is végigkísérte (Zsoldos, Druget 220., 236.), így az oklevél 1323–1326 közötti lehet.

342. (1320–1326.) aug. 29.–szept. 4.

Mikich mester helyettese: Márk Zemlen-i comes, és a 4 ottani szolgabíró tudatja, hogy aug. 28. (oct. B. regis Stephani) utáni hétfőn – miként a király oklevelében is látták – jan. 13. (oct. Epiph. d.) utáni hétfőre halasztották azt a pert, amit a korábbi memoriális levelük értelmében egyik részről Tamás fia László, másik részről pedig Koch fiai: Bod és Mok, Markolph fia János, János fia Imre, Balázs fia Donch, Jakou fia János, Ábrahám fia Péter, és Imre serviens-e: Moys folytattak egymással. D. in termino prenotato.

E.: DL 57 976. (Soós cs. 212.) Hártován, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: Ákos nb. Mikcs és Rádi Márk hivatali idejére I. a 346. sz. megj. Az itteni szereplők közül mindegyik megélhetette 1326-ot, így a kelet szűkítésére nincs mód (Engel, Genealógia, Baksa rokonsága 7. tábla: Sztritei, Csapi [polyánkai]; uo. Kolcs rokonsága [Zemplén m.]).

342a

DL-DF adatbázis 1320–1325, ill. 1323–1326 közé, okt. 6. u.-ra keltezi az erdélyi káptalan oklevelét: DL 57 146. (Dancs cs. lt.). Az összességében olvashatatlan szövegű oklevél pontos kiadási ideje a későbbi tartalmi átírás (1348. júl. 4.: A. XXXII. 434. sz.), továbbá az egyik látható személynév és titulusa alapján 1324. okt. 9-re tehető. Regesztáját 1324-es kelettel (csak a tartalmi átírás alapján) I. A. VIII. 596. sz. A keltezés részletesebb indoklását, és újabb, az eredeti példány látható szövegét is felhasználó regesztáját I. EO. II. 506. sz.

343. (1324–1326. okt.)

Miklós mester győri (Iauriensis) comes levele jóbarátjához (amici suo speciali): Luthart fia János mesterhez. Karcha-i Illés azt mondta neki, hogy a pozsonyi bíró előtt az oklevéladó ellenében esküt kell tennie Pozsonyban (in Posonio) két határnapon, az egyik alkalommal 24 másik nemessel (cum viginti quinque nobilibus se incluso). Mindezt kéri a címzettet, hogy Illés ezen esküjét barátságuk okán – amiben a legkevésbé sem kételkedik – engedje el (relaxetis), hogy ezzel még jobban kifejezze barátságát, amit alkalmas időben és helyen viszonzni is fog neki, és ne cselekedjen másképp, ha az oklevéladó barátságát meg akarja tartani.

E.: MTA Kvt. 65. (DF 243 711.) Hártován, hátoldalán címzés és befűzött hártvaszalag mellett pajzs alakú zárópecsét nyoma.

R.: Reg. Slov. II. 278–279. (609. sz.)

Megj.: Hédervári Miklós győri ispánságára 1324–1330 között van adatunk (Engel, Archontológia I. 132.), a címzett Gutkeled nb. Lotár fia János 1324-ben még élt (A. VIII. 359. sz.), de egy 1326. okt. 31-i oklevél szövegezése alapján

ügy tűnik, hogy akkor már nem (A. X. 436. sz.). Az ügy egyéb részletei nem ismertek.

344. (1306–1326)

Kora újkori összeállítás a 24 szepesi királyi város szövetségével kapcsolatos oklevél- és feljegyzéstöredékekből: a királyi városoknak 1295–1502 között engedélyezett bűnbocsánatok (*indulgentiae*). Az I. Károly korát érintő részek (a lejegyzés sorrendjében): 1309: Tamás esztergomi érsek 40 naposat engedélyezett; 1326: Boleslaus esztergomi érsek minden nagyobb Szűz Mária-ünnepre és a szövetség megünneplésére (*in celebratione fraternitatis*) 40 naposat engedélyezett. Ugyanő itt az úrnapi körmenetekre 14 naposat. D. in Levvza [?]. 1306: Gentilis, a Hegyi Szent Mártonról címzett bíborospap 40 naposat engedélyezett.

Má.: Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi It. Sinai Misc. Hist. Hung. 2. 7. 9. (DF 283 073.)

Megj.: A jelzett évkör nem a lejegyzés idejét mutatja, hanem az egyes benne foglalt oklevelek kiadási dátumára utal. Az okleveleket nem sikerült azonosítani.

345. (1327. jan. 13. k.)

Bírói hatóság (Köcski Sándor országbíró?) töredékes oklevele szerint Dénes fiai: István és László nem jelentek meg idézéseire, ezért Wydaa fia Pált bevezetette többek között okt. 13-ra (ad quind. B. Michaelis arch.) Kwch birtok (harmadrészebe?), majd Dénes fiait megidézték 1326. nov. 25-re (...quind. B. Martini conf. a. d. 1326), és az elmúlt 1327. jan. 13-ra (ad oct. Ephiph. d. a. eiusdem 1327. elapsas), és a királyi ember a győri káptalan tanúsága jelenlétében idézze őket a király színe elé ... Az oklevéladó a jelen oklevelét [W]ydaa fia Pálnak [adja ki] ... [D. ...] octavarum Ephi[phanie] Domini predictarum, anno supradicto.

E.: DL 28 052. (EOKL. GYKOL, Lymbus) Hártya, csonka, aljának a középső része maradt csak meg, függőpecsétje zsinórostól hiányzik.

R.: EO. II. 583. sz.

Megj.: A kelet azon a két megjegyzésen alapszik, hogy a pertörténetben szó esett az „elmúlt” 1327. jan. 13-ról (ad oct. Ephiph. d. a. eiusdem 1327. elapsas), és a dátumformulában ugyanúgy hivatkoztak a „mondott évben, a Vízkereszt említett nyolcadának...” valamelyik napjára. Itt 1327. jan. 13-ra utaltak, tehát a levél nem sokkal ezután kelt. Az országbírói kibocsátóra az utalhat, hogy az eljáró közeget „királyi embernek” nevezte, ami az országbírói bíróság sajátja (minden más fórum, a királyt is beleértve, általában a „mi emberünknek” nevezték), illetve a királyi szín elé idézte meg a peres felet. 1327 januárjában Köcski Sándor töltötte be ezt a tisztséget (Engel, Archontológia I. 7.).

346. (1321–1327.) jan. 26–febr. 2.

Mikich mester helyettese: Márk Zemlen-i comes, és a 4 ottani szolgabíró tudatja, hogy Tamás fia László perbe vonva megidézte Enarth [?] fia Jánost és Veres (Rufus) Tamást Kopona-i Márton serviens-ei által a jan. 25. (Conv. S. Pauli) utáni hétfőre, ám ezt a pert elhalasztják két héttel későbbre (ad [háttoldalán:] quind.) végső válaszadásra. D. termino.

E.: DL 57 978. (Soós cs. lt. 213.) Hártája szabálytalan alakú, enyhén foltos, háttoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és befűzött hártaszalag mellett zárópecsét viaszmaradványa.

Megj.: Druget Fülöp 1320. ápr. 6-án még zempléni ispáni jogkört gyakorolt, 1321. szept. 14-én már Mikcs a zempléni ispán és Rádi Márk az alispánja (Engel, Archontológia I. 241.; a zempléni ispáni címre l. még Zsoldos, Druget 87–90.). Márk 1324-ig bukkan fel, Mikcs 1325 szeptemberéig, ám utódja csak 1327 augusztusában tűnik fel (Engel, Archontológia I. 241.). Más támpont ezen időpont szűkítésére nincsen, mert Baksa nb. Tamás fia László életideje túlnyúlik ezen időhatárokon (Engel, Genealógia, Baksa rokonsága 7. tábla: Sztritei, Csapi [polyánkai]). 346

347. (1327., febr. u.), Debrecen

Jakab mester Zobouch-i comes utasítja a megye négy szolgabíróját, hogy a levél kézhezvételét követően hiánytalanul hajtsák be Byr-i Tamás minden bírságát (iudicia sive birsagia), amellyel az alispán színe előtt elmarasztalták, és amik kifizetésére kötelezte magát. D. in Debrecen.

E.: DL 56 550. (Kállay cs. lt. 1300. 39.) Hártán, háttalján azonos kéztől címzés és zárópecsét viaszmaradványai.

R.: Kállay 173. sz.; Piti, Szabolcs m. 133. sz.

Megj.: A felszólítás egyik előzménye valószínűleg Szabolcs megye 1327. febr. 19-i levele, amely szerint Biri Tamás nem fizette ki az egy márka bírságot Semjéni Mihály fia Lászlónak (A. XI. 92. sz.). Amennyiben mégsem függ össze a két eset, úgy a levél Jakab ispáni ideje alatt (1323–1351, vö. Piti, Szabolcs m. 11.) bármikori lehet.

348. (1323–1327.) márc. 20., Debrecen

Dausa volt nádor fia Jakab mester Zobolch-i comes tudatja officialis-ával és a négy szolgabíróval, hogy az ő kedves rokona (proximus): Fülöp nádor kérésére elengedi a saját részét abból a 35 márkából, amivel a címzettek színe előtt elmarasztalták Posar (dict.) László mestert és fivérét: Jánost, az azokkal való rokonság okán. Ezért kéri és utasítja a címzetteket, hogy a jelen levél elolvasása után töröltessék ki a registrumukból (ex legistro [!] vestro) a 35 márka bírságot, és adassanak ki erről

mentességlevelet (*litteras expeditorias*) a mostani levél tartalma szerint. A címzeteknek járó bírói rész miatt pedig ne zaklassák őket, mert megígéri nekik a részüket a más bírságokból (*aliis birsagio* [!]) neki járó részből. Mivel híján van a főpecsétjének (*capitali sigillo nostro*), ezért az oklevelet gyűrűje képével (*sub moneta anuli nostri*) erősíti meg. D. in Dubriechen, vig. Benedicti confessoris.

E.: DL 56 549. (Kállay cs. lt. 1300. 234.) Hártyán, hátlapján címzés és zárópecsétnek való kivágások.

R.: Kállay I. 171. sz.; Piti, Szabolcs m. 114. sz.

Megj.: A kelet Dózsa fia Jakab és Fülöp nádor hivatalviselési ideje (Engel, Archontológia I. 2., 183.) alapján határozható csak be.

349. (1324–1327. [1327.]) ápr. 24.

A nyitrai káptalan előtt Baab-i Péter comes bemutatta [IV.] Béla király Baab földök ügyében kiadott oklevelét, kérve a káptalant, hogy szóról szóra írják át, amit kérésére a káptalan átír neki. Kelt István olvasókanonok keze által, in fe. B. Georgii mart., a. d. ...

Á.: Nyitrai kápt. 13.. DL 98 464. (Vétel útján bekerült vegyes provenienciájú iratok 1955. 1302.)

Megj.: IV. Béla átírt, 1261-re keltezett oklevelét l. Reg. Arp. 1562. sz. (a jelen szöveg hagyományt nem ismerve, az oklevél keltezésének helyességét kétségbe vonva). Az oklevél keletjének alsó határát az először 1324-ben felbukkanó István nyitrai olvasókanonok említése datálja (A. VIII. 116. sz.), az 1327-es záródátum pedig abból a perből adódik, amit az itt is említett Bábi István fia Péter, és annak fia, János indított Báb birtokkal kapcsolatban 1327 májusában, ám megegyeztek, elismerték a birtokot az alperes tulajdonaként, és átadták a birtokkal kapcsolatos okleveleiket (A. XI. 238. sz.). Az itteni átírás legvalószínűbben 1327. ápr. 24-én történt, amikor Péter előkészült a májusi perére. 1327-ben egyébként még mindig István volt az olvasókanonok (C. Tóth, Nyitrai arch. 27.).

350. (1323–1327.) jún. 11., Vizsoly

Fülöp nádor levele barátjához (*amico suo*): Balázs Sarus-i várnagyhoz. Emlékezteti: Balázs gyakran ígérte neki, hogy olyan hűséggel szolgál neki is, ahogyan az urának, ezért kéri Balázst, hogy a levél kézhezvételét követően vizsgálja meg: Jób fia Domonkos elvitte-e a saját falujába mások marháit, lovait, vagy egyéb javait azokból a falvakból, amiket ő a király számára elfoglalt (*occupavimus*), és ha nem adta nekik vissza, akkor tagadja-e mindezt, vagy sem. D. in Wysul, in fe. s. Barnabe ap.

E.: DL 31 212. (Csicsery cs. lt. 864.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

R.: Kármány, Csicsery 393–394.

Megj.: Gyármán fia Balázs Ákos nb. Mikcs sárosi ispán sárosi alispánja és várnagya volt, (Engel, Archontológia I. 170., 404.), hivatalviselése elvileg ki-tölthette Mikcs teljes sárosi ispánságának idejét. Ez az időszak éppúgy túl-nyúlik Fülöp nádori címének időhatárain (Engel, Archontológia I. 170.) mint Csicsery Jób fia Domonkos életideje (Engel, Genealógia, Csicsery 1. tábla), így a levelet csak Fülöp nádori címe datálja (Engel, Archontológia I. 2.).

351. (1277–1327.) szept. 15.

A vasvári káptalan Byr-i Miklós fia János kérésére átírja saját zárt, régi pecsétje alatt kiadott, és a saját levéltárában (kamera) őrzött oklevelét. D. in oct. Nat. Marie virg. a. d. 1...7.

E.: DL 47 840. (Múz. Ta. Pongrác). Hártája szakadozott és hiányos, hátoldalán kör alakú zárópecsét feltja.

Megj.: Az átírt oklevél kiadását l. HO. VII. 335–336. A keltezéssel kapcsolatban l. a 103k sz. megjegyzését. Mivel az itteni pecsétet 1257–1328 között használta a káptalan, továbbá biri Miklós 1273/1275-ben még élt, és az évszám 7-re végződik, így ezek az év(tized)ek jöhetnek szóba. Az oklevél hátuljára újkori kéz 1297-re tette az átírás idejét (vagy „tippelt”, vagy akkor még jobban olvasható volt a hártája), ami az íráskép alapján nem kizárható.

352. (1298–1327., szept. 16–23.)

János nyitrai püspök és comes tudatja, hogy a korábbi oklevele értelmében Gurk fia Tamás, Thaman-i nemes köteles volt neki és Kemen comes-nek elégtételt adni a szept. 15. (oct. Nat. virg. Marie) utáni csütörtökön azon bírság kapcsán, amivel elmarasztalták őt, ám a mondott napon Tamás ezt nem tette meg, ezért a püspök másodjára is megbírságolja.

Fk.: DL 95 498. (Ocskay cs. lt. 9.) Fényképén az egykori megerősítési mód nem vehető ki.

K.: Ocskay 116.

Megj.: Az oklevelet csak János püspök legtágabb értelemben vett hivatali ideje datálja (l. Zsoldos, Archontológia 93.; Engel, Archontológia I. 72.), bár az íráskép inkább a századforduló környékére mutat. A napi kelet – az ilyen bírságlevelek szokása szerint – a nemfizetés dátuma, vagyis a szept. 15. utáni csütörtök.

353. (1319. aug.–1327. nov.)

A fehérvári káptalan oklevele szerint Móric fia Peteu az Olwrs nevű földet [I.] Károly király (H) korábbi feleségének: Máriának az engedélyével 12 márkáért el-

adta Veszprémi (de Wesprimio) Mihály fiainak: Márton Wrs-i prépostnak és fivérének: Jánosnak, miként ezt a királyné és a fehérvári káptalan oklevele tartalmazza. Később ezen Márton a végóráiban Olwrs földet a lelke megváltásaként a veszprémi egyházra hagyta végrendeletileg, és ezért a fivére: János a fiával: Miklóssal egyetemben a káptalan előtt a földet az egyház számára átörököltette Márton prépost végakarata szerint.

Tá. 1. Sándor országbíró, 1327. dec. 14. VÉFL. Veszprémi Székeskápt. mlt. Ábrahám 6. (DF 200 829.)

2. Tá. 1. > I. Károly, 1330. júl. 25. Uo. Ábrahám 9. (DF 200 838.)

3. Tá. 2. > Szécsi Miklós országbíró, 1383. máj. 20. Uo. Csopak 15. (DF 201 041.)

Má.: DL 103 256. (Batthyány cs. lt. Maioratus, Felsőörs 1. 39. 1. B.)

K.: F. VIII/3. 261.; Zala I. 250–251.

R.: Vesp. Reg. 105. sz.

Megj.: Márton örsi prépost 1319. júl. 28-án még élt (A. V. 547. sz.), végakaratainak végrehajtása pedig csak a halála után következhetett be. A szöveg Máriát I. Károly király „előbbi feleségének” (prioris consortis ... Karoli ... regis) nevezi, Kumorovitz Lajos ebből arra következtetett, hogy a kiadás idején Károly Máriát követő felesége, az 1319 novemberében elhunyt Beatrix (vö. Csukovits, Károly 111.) még életben volt, tehát az oklevél 1319 második feléből való (Vesp. Reg. 105. sz. kommentár). Azonban a „prior” jelző leginkább az 1327. évi tartalmilag átíró oklevél beszúrása, arra utalva, hogy nem a jelenlegi feleségéről, hanem egy korábbiáról van szó, így az oklevél biztos felső időhatára az átírás dátuma.

354. (1327)

[XXII.] János pápa utasítja [Henrik] veszprémi püspököt, hogy állítsa vissza a győri püspök asztala ellátását szolgáló, tőle jogtalanul elidegenített javakat.

E.: VÉFL. Misc. s. a. 1. 8. (DF 283 155.) Rongált hártatöredék díszes J kezdőbetűvel, csak az első négy sor olvasható, és töredékesen az ötödik.

Megj.: A keltezés a pápa 1327. jún. 2-i, szintén a veszprémi püspöknek szóló bővebb szövegezésű oklevelén alapszik, amiben ugyanerre szólítja fel a püspököt (A. XI. 260. sz.), a két oklevél szövegpanelei között azonosságok is felfedezhetőek. A jelen levél is ekkortájt kelhetett.

354a

DL-DF adatbázis 1323–1327 közé keltezi Miklós ispán, Fülöp nádor alnádora oklevelét, amely I. Mátyás 1486. dec. 4-i tartalmi átírásában maradt ránk: ŠAL. Szepesi prépostság lt. 427. (DF 264 544.) (K.: F. VIII/2. 646–647.). Azonos Miklós nádori albíró 1325. jún. 15-én Vizsolyban kiadott oklevelével, regesztáját I. A. IX. 253. sz.

354b

DL-DF adatbázis 1321–1327 közé keltezi a vasvári káptalan azon oklevelét, amely Szécsényi Frank országbíró 1398. szept. 5-i tartalmi átírásában maradt fent: DL 42 685. (Múz. Ta. 1895. 7.) (vö. ZsO. I. 5479. sz.). Az oklevélnek a teljes szövegű átírása is fennmaradt I. Károly 1327. febr. 10-re keltezett oklevelébe ágyazva, amely I. Károly 1339. dec. 21-i oklevelében maradt fent (DL 40 818., A. XXIII. 748. sz.). Keltezése az átírás szerint 1327. febr. 13., regesztáját I. A. XI. 76. sz. Mivel azonban ezt egy 1327. febr. 10-re datált oklevél írta át, valamelyiknek a keltezése bizonyosan hibás.

355. (1322–1328.) jan. 26–31.

Demeter comes, B[oleszló] esztergomi érsek, tosti (Tostensis) herceg és Posega-i comes albírája (viceiudex), és Károly comes terrestris tudatja, hogy István mester fia Domonkos mester köteles esküt tenni 19-ed magával a febr. 9. (oct. fe. Purif. B. virg.) utáni csütörtökön Iwancha fia Dresk ellenében arról, hogy Dresk jobbágyságait: Poruenus-t és Oegel-t törvényesen, a föld szokása szerint (secundum modum terre), és nem törvénytelenül vette magához, nem okozott neki 17 márka kárt, és ue. Dresk Kozar nevű jobbágyságát nem fogta el azért, hogy az ne leplezhesse le az előző két jobbágyság elvitelét. A kijelölt eskütársak: Tamás fia Beke mester, Demeter fia Demeter, István fia Marcell, Márton fia Romanus, Lebsicha-i Iwanka, Granicha-i Tamás fia Mihály, Mihály fia Mihály, Bertalan fia Jakab, László fia Zaah, Vydozlaus fia János, Zudislaus fia István, Fábián fia Péter, Terestyén (Tristanus) fia Fábián, Ambrus fia György, Gyan fia János, Máté fia Márk, Fülöp (Philpus) fia Jakab és Barnabás fia István. D. f. V. prox. ante fe. supradict.

E.: DL 25 784. (MKA. NRA. 1504. 27.) Szabálytalan alakú hártya, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és befűzött hártyaszalagnál zárópecsét foltja.

K.: Str. III. 21.

Megj.: A kiadás 1322-re datálta az oklevelet, azzal érvelve, hogy 1321 végén Boleszló hosszabb időt töltött Pozsegában (valójában 1322. szept. 30.–okt. 1.: A. VI. 785–786. sz.), és 1322 után egy forrás sem nevezi már őt pozsegai ispánnak (Str. III. 22.). A jelen oklevél azonban nem feltételezi az érsek pozsegai jelenlétét, és ezen az egy kiadványon kívül semmilyen más forrás nem nevezi Boleszlót pozsegai ispánnak, így a datálás szempontjából e címnek nincs jelentősége. A kiadványt csak az érsek hivatali ideje keltezi 1322–1328 közé (vö. Engel, Archontológia I. 63.).

356. (1315. márc.–1330-as évek [1328. ápr.])

[A vasvári káptalan] Hydweg-i Endre [fia ... (András?) kérésére és oklevél bemutatása alapján átírja a vasvári káptalan 1315. márc. 13-i oklevelét].

E.: DL 67 971b. = DL 108 042. (Lippich cs. lt.) Csonka pergamendarab, az oklevélnek csak a jobb széle maradt meg, szövegének csak kis hányada olvasható.

Megj.: Az alig pár szavas tartalom ellenére is rekonstruálható, hogy az átírt oklevél a vasvári káptalan 1315. márc. 13-i kiadványával azonos (A. IV. 40. sz.). A szövegezés alapján a jelen kiadó is a vasvári káptalan lehet, és az átírást kérő személy talán az 1315-ben említett Endre fia András vagy Miklós. Az 1315. évi oklevél kiadása (HO. III. 63–64.) szerint a jelen töredék annak idején az 1315. évi oklevélhez volt csatolva („az okmányhoz egy másik okmány darabja van hozzá varva, melyek nagyobb része már elveszett és mely szerint a fentebbi határlevél későbbben átíratott”). Mivel a jelen töredékből nem látszódik, hogy ki kérte az átírást, ezért az oklevél kiadásának felső határa csak hozzávetőlegesen mondható meg a külső jegyek (pergamen anyag és az írásképek), illetve az alapján, hogy az átírást kérő személyt szintén „Hidvégi Endre...” kezdettel írták le, csakúgy, mint az 1315. évi Hidvégi Endre fiait, ezért gyaníthatóan öröklük volt szó. A káptalan 1328-ban igen sok oklevelét megújította pecsétcsere miatt (l. Almási, Vasvár), Hidvégi Endre fia András számára két másik oklevelét is átírta 1328. ápr. 3-án és 10-én (A. XII. 156., 175. sz.), és mivel a jelen oklevél írásképe és látható keretszövegének megfogalmazása is igen nagy hasonlóságot mutat az eredetiben is fennmaradt ápr. 3-i oklevéllel, ezért a jelen kiadványt is leginkább 1328 áprilisára tehetjük.

357. (1328. jún. 24.)

István Pouch-i pap (sacerdos), Borsua-i alesperes, és Csanád egri püspök általános helynökének (generalis vicarius): Péter mesternek az alhelynöke (vice gerens) tudatja, hogy a jún. 24-én (VI. f. prox. an. fe. B. ap. Petri et Pauli) előtti pénteken megjelent Lengel (dict.) János mester Cecilia asszony képviselőjében az oklevéladó ügyvédvalló levelével, és azt állította, hogy az oklevéladó emberével: Mihály Ibrun-i pappal (sacerdos) megidézte Csépán fia Lőrinc Iako-i nemest, aki a rá törvényesen várakozó János előtt nem jelent meg és nem is küldött senkit.

E.: DL 56 606. (Kállay cs. lt. 1300. 282.) Hártájája szakadt és hiányos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Kállay I. 176. sz.

Megj.: Az oklevelet ue. kiadó 1328. júl. 8-i oklevelei (A. XII. 367–368. sz.) datálják, amik a jelen ügy folytatásai. A kelet napja a szokás szerint a megjelenésül kitűzött határnap, vagy az azt követő néhány nap, legfeljebb egy hét lehetett.

358. (1314. máj.–1328. jún.), Sáros

Mikch Sarus-i comes levele Tamás fia László mesterhez. Mikor a király bizonyos, Eperies-en lévő jobbágysai számára elvittek két lovat, e lovakat a címzett Polan nevű falujában találták meg, és amikor bírói döntés értelmében a lovakat vissza akarták kapni, a falu előljárója (villicus) semmilyen igazságot nem szolgáltatott

nekik. Mindezt kéri a címzettet, hogy a jobbágyaival adasson elégtételt a király jobbágynak, és ha bárki elvitte volna a lovakat, hozassa vissza. D. in Sarus.

E.: AI. Vécsey cs. lt. 9. (DF 254 222.) Hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

Megj.: Ákos nb. Mikcs 1315. január 12. és 1327. szept. 16. között bukkan fel sárosi ispánként (Engel, Archontológia I. 170.), hivatali elődjével 1314 áprilisában találkozunk utoljára, és a sárosi ispánságot 1328 márciusa és júliusa között vesztette el (Zsoldos, Druget 78.). Baksa nb. Tamás fia László 1329 júniusában (talán még novemberében is) élt, 1330. jan. 17-én már az özvegyét említi (A. XIII. 296., 596. sz.; A. XIV. 43. sz.). Az oklevél keltét így csak Mikcs hivatali ideje alapján határozhatjuk meg, mivel a per más forrásban nem bukkan fel.

359. (132)8. nov. 12 v. 26., Visegrád

[I.] Károly király (H) levele az aradi (Orodyensis) egyház káptalanjának. Teuteus és Wezzeus mesterek azt mondták neki, hogy amikor a rokonuk: Benedek ... szept. 11-én (domin. die prox. an. fe. Exalt. S. Crucis) az Akach nevű birtokáról a ...sd nevű birtokára akart menni, akkor a megboldogult Comanus fiai: György és Miklós néhány serviens-e Györgyék engedélyével és tudtával a közúton ok nélkül [megtámadta őt], és félholtan ... otthagyták. Ezért a király megparancsolja a címzetteknek, hogy [küldjék ki] tanújukat Kokyner-i Lukács vagy uo. valósi Fábián fia István, avagy Sa[lank]-i Dombou királyi emberekkel, végezzenek tudománvételt, és írják meg neki [az igazságot]. D. in Wysssegrad, sabb. prox. ... fe. B. Elizabeth regine, a. [D.] ...8.

Á.: aradi kápt.: 363. sz.

K.: Z. XII. 4–5.

R.: DIR C. XIV. I. 304. 332. sz. (román); Juhász, Aradi reg. 14. sz.

Megj.: Az évszámból csak a „X^{mo} octavo” rész olvasható, ezért a kiadása és regesztái 1318-ra tették a kiadványt. Ám ez az év – amellet, hogy Becsei Imre fiai: Töttös és Vesszős felbukkanása szempontjából is korai – nem egyeztethető össze Károly itineráriumával: ekkor nov. 19. körül Fehérvárott és Budán tartózkodott, míg 1328-ban bizonyosan Visegrádon volt (Spekner, Buda 147., 159.). Ugyanakkor az itt királyi emberként szerepeltetett kökényéri Márton fia Lukácsnak 1337-ben már nincs Kökényér birtok a kezén (Gy. I. 862.), így az 1338-as év sem jöhet szóba, az oklevél tehát bizonyosan 1328-ban kelt, vagyis a vízfolt helyén még egy „X” állt. Az említett rokon, Benedek, talán Mihály fia Benedekkel azonosítható, l. Engel, Genealógia, Töttös (bátmonostori).

360. (1275–1328.) dec. 7.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) [hiteleshely?] tudatja, hogy ... korábbi [oklevele] értelmében Odun fia Ioanka köteles volt fizetni három márkát a színe előtt dec. 6-án (in fe. B. Nycolaii) ... váradi ... kétszeresét. A határnap elérkeztével Ioanka nem [jött el, és nem is] adott indoklást mindezek ügyében. D. 2. die ...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2084. Félbeszakadt hártván, szövegének mintegy 1/3-a elveszett. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 77. sz.

Megj.: Az itt megjelenő Gutkeled nb. Adony fia Ivánka (Engel, Genealógia, Gútkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárthidi) 1275-ben bukkan fel először, 1327-ben pedig utoljára, 1329 szeptemberében már nem élt (l. Erdődy 65–66. sz.; és itt, a 143. sz. megj.). A másik fél talán a váradi püspök lehetett, bár nem ismerünk olyan esetet, amikor Ivánka bírsággal tartozott volna a váradi püspöknek. Az oklevél kiadója nem megállapítható, de az ügy jellegéből fakadóan, és abból, hogy a datáció nem tartalmaz helynevet, talán egy hiteleshely lehetett. Ha tényleg a váradi püspök volt az egyik érintett fél, akkor legvalószínűbben – a jogütközés elkerülése végett – a váradelőhegyi konvent.

361. (1328)

A vasvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanja tudatja, hogy Kuchk-i Dénes fia Mihály a színük előtt bemutatta nekik a saját, régi pecsétjükkel megerősített privilégiális oklevelüket, kérve, hogy írják át és a királyi parancs szerint erősítsék meg az [új] pecsétjükkel, amit a káptalan meg is tett.

E.: DL 50 504. (Horváth Tibor Antal gyűjt.) Hártája felül ABC betűkkel chirográfált, alján vízfoltos, szakadt és hiányos.

Tá.: Kont Miklós nádor, 1358. aug. 10. DL 68 234. (Kisfaludy cs. idősebb ágának lt. 46.)

R.: Almási, Vasvár 32. 50. sz.; A. XII. 516. sz. (mindkettő Ta. alapján)

Megj.: Az átírt oklevelet l. A. III. 202. sz. Az oklevél leszakadt dátuma a tartalmi átírás alapján rekonstruálható.

361a

DL-DF adatbázis 1324–1328 közé datálja (Köcski) Sándor országbíró tartalmi átírásban fennmaradt levelét: DL 3284. (MKA. NRA. 358. 28.) (K.: Str. III. 360.). Bár a tartalmi átírás nem közli a dátumot, az oklevél bizonyosan az országbíró 1328. jan. 25-i kiadványával (A. XII. 32. sz.). 1340. márc. 16-i tartalmi átírása regesztáját (az átíró oklevél regesztájába foglaltan) l. A. XXIV. 147. sz. Uo. l. az egyéb szöveghagyományokat és könyvészeti adatokat.

361b

DL-DF adatbázis 1324–1328 közé keltezi (Köcski) Sándor országbíró oklevelét, amely egy 1338-as tartalmi átírásban maradt fent: VÉFL. Veszprémi Székeskápt. Magánlt., Ábrahám 8. (DF 200 856.) A jelzet alatt a fehérvári káptalan 1337. nov. 30-i oklevele található, és abban semmilyen említés nincs Sándor országbíróról (vö. F. VIII/4. 275–278., A. XXI. 628. sz.), a rekord a DF 200 858-as jelzetű oklevélhez tartozik, véletlenül került a DF 200 856-os jelzet alá. Sándor országbíró 1338. ápr. 5-én tartalmilag átírt oklevele (regesztáját l. az átíró oklevélbe foglaltan: A. XXII. 165., K.: Zala I. 332–333.), bár nem közöl keletet, azonos az országbíró 1327. dec. 14-i kiadványával (A. XI. 582. sz.).

361c

DL-DF adatbázis 1323–1328 közé datálja István nyitrai olvasókanonok levelét: MTA. Kvt. 64. (DF 243 710.) (K.: Knausz, Pozsonyi kpt. kéziratai 458–459.; Str. III. 133–134. R.: Reg. Slov. II. 493. 1141. sz.). Az oklevél regesztáját „1328” kelettel l. A. XII. 503. sz. A levél egy 14. századi misekönyv táblájára volt ragasztva.

361d

DL-DF adatbázis 1321–1328 közé keltezte Boleszló esztergomi érsek 1332-es átírásban fennmaradt oklevelét: Štátny archív v Levoči Pobočka Stará Ľubovňa (Szlovákia) Podolin város levéltára: Podolin város tanácsa: Oklevelek 14. (DF 258 829.) A jelzet az oklevél egyik kora újkori átírását takarja, az egyéb másolatok már feltüntették az érseki kiadvány 1325. szept. 8-i dátumát is, regesztáját l. A. IX. 398. sz.

362. (1275–1328)

A vasvári káptalan bizonyítja, hogy a böjtközép utáni pénteken (VI. f. prox. p. medii Quadr.) egy tanújuk előtt Gely-i Koxa fiai: István és Márk, illetve Benedek fia Budola két részre osztották öröklött földjeiket, amiből az egyik rész Budolának, az északi rész pedig Istvánnak és Márknak meg nemzetségüknek jutott. A Raba erdő haszonélvezetét mindkét fél saját jogán élvezheti.

Tá. 1.: Vasvári káptalan, 1390. febr. 2. > Zsigmond király, 1425. jún. 25.: DL 43 637. (Múz. Ta. Jankovich)

2. Tá. 1. > vasvári káptalan, 1447. febr. 6. DL 44 449. (Múz. Ta. Jankovich)

Má. GYMSML (Sopron) Csornai kv. hiteleshelyi lt. Copiae litterarum 5640. 971. (DF 286 775.) (18. századi, Tá. 2. alapján)

K.: F. X/6. 691–692. (Tá. 1. alapján, hiányosan)

R.: ZsO. XII. 750. sz. (Tá. 1. alapján)

Megj.: 1275-ben még Koxa négy fia, illetve Reka fia Benedek intézett egy nemzetségi birtokosztályt (l. ue. oklevélben átírva; ZsO. XII. 750. sz.), itt már csak Koxa két fiatalabb fia osztozkodik Benedek fiával, az oklevél tehát 1275-nél biztosan későbbi. 1297. máj. 25-én Gely-i Koxa fiai: Márk és István már önállóan bukkannak fel (Almási, Vasvár 29. 36. sz.), 1329. márc. 20-án pedig már Budola és Márk fiai pereskednek (A. XIII. 138. sz.), az itt nevezettek tehát akkor már nem éltek.

363. (1328. dec.–1329. jan.)

Az aradi (Orodyensis) egyház káptalanja jelenti [I.] Károly királynak (H), hogy átírt levelének [359. sz.] megfelelően Fábián fia István királyi emberrel együtt [kiküldték] tanúként kóruspapjukat: Benedeket ..., akik [visszatérve] arról számoltak be, hogy ...-én (in vig...) ...

E.: DL 76 247. (Zichy család zsélyi lt. misc. 5.) Szakadt és erősen vízfoltos papíron, szövegének nagy része nem olvasható. Hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgymegjelölés, és mandorla alakú zárópecsét darabjai.

K.: Z. XII. 4–5.

R.: DIR C. XIV. I. 305. (334. sz.) (román); Juhász, Aradi reg. 15. sz.

Megj.: Az oklevél kiadási éve az átírt királyi oklevél évével azonos, az érveket l. 359. sz. Az a parancslevél nov. 19. körül kelt, a végrehajtásról beszámoló káptalani kiadvány legvalószínűbben december, esetleg a következő év januárja folyamán.

364. (1329.) jún. 18., Sáros

Domonkos mester, Vilmos mester Sarus megyei albírája (viceiudex) és a 4 szolgabíró tudatja, hogy azt a pert, amit a személyesen megjelenő Zelleche-i Kunnus [hátlap: Kunus] és Kunchel [hátlap: Kuncheul] folytatott Sumus-i János ellen – akinek a nevében Kemen comes jelent meg –, továbbá serviens-e: Sarkan (dict.) Miklós ellen – akinek a nevében Bertalan jelent meg –, a felek akaratából elhatalasztja aug. 7-re (fer. II. prox. p. oct. B. Jacobi ap.), hacsak időközben nem tudnának megegyezni. D. in Sarus, in oct. Pent.

E.: DL 75 169. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 80.) Vízfoltos hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és egy zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az ügy a jelen kibocsátók 1329. máj. 15-i oklevelének a folytatása (A. XIII. 254. sz.). Az itt lejegyzett Zelleche elírás lehet, mert az előzmény-oklevélben Zedlice szerepel, és ilyen nevű település (Szedlice) létezett is Sáros megyében.

365. (1321–1329. júl.)

János (I.) Pylys-i és Jakab? János? (I.) Bochon-i ciszterci apátok levele [XXII.] János pápához. Azon perben, ami egyik részről a veszprémi egyház püspöke, káptalanja és főesperesei, másik részről a veszprémi egyházmegye több papja (sacerdos) között zajlott, miután meghalt R. somogyvári (de Simegio) apát, pápai kinevezettként nekik mutatta be a veszprémi káptalan a fehérvári nagyobb egyházban (in maiori ecclesia apud Albam) a megboldogult Róbert (R.) veszprémi püspök oklevelét, amit teljes terjedelmében átírtak.

Má.: VÉFL. Veszprémi Székeskápt. mlt. Veszpr. eccl. et capit. 8. (DF 200 625.) (18. századi)

K.: F. IX/7. 648–649.; Veszprém pótkötet 216.

R.: Pilis I. 327. 49. sz.

Megj.: Róbert 1226. évi oklevelét I. Veszprém pótkötet 75–76. (egyéb kiadásait is feltüntetve). A kiadvány az itteni személyeket az egyaránt 1327-ben feltűnő János pilisi és János zirci (bakonyi) apátokkal azonosította (Veszprém pótkötet 141. 2–3. jegyz., vö. A. XI. 100., 314. sz.), a levelet 1327 körülre keltezve. Az azonosítás helyes is lehet, de megjegyzendő, hogy 1322-ben egy bizonyos Jakab volt a zirci apát, akire ugyanúgy ráillik a forrásban olvasható „I” szigla (a pilisi apát személye ismeretlen, de lehet ugyanez a János is, mert már 1324-ben is ő volt a pilisi apát, I. A. VIII. 367. sz. Jakabra és az 1322-es évre I. 291. sz.). Inkább az 1322 körüli kelet mellett szól, hogy 1321-ben és 1322-ben István veszprémi püspök az egyházmegyéjének több plébánosával is perelt, ahogy itt is áll, és 1321-ben a zirci apát is be volt vonva bíróként (1322-ben nem) (I. 276., 291. sz. és a megj.-ben közölt egyéb forrásokat). Mivel az apátot és a konkrét pert nem tudjuk pontosan azonosítani, ezért az oklevél kiadásának felső határa 1329. júl., az év augusztus 1-jén ugyanis már Hím volt a pilisi apát (A. XIII. 427. sz., vö. 549. sz.). 1320-nál talán nem korábbi az oklevél, mert az említett perek a püspökség és papjai között ekkor indultak (276. sz.; és A. VI. 302. sz.). Az oklevelet egy ismeretlen, R. szíglájú somogyvári apát halála után adták ki. 1323 májusában János viselte e tisztséget, és ugyanígy hívták az apátot 1327–1328 folyamán is (A. VII. 194. sz.; A. XI. 151. sz.; A. XII. 19. sz.), hogy hivatalviselése folyamatos volt-e, nem tudjuk. Ez alapján „R” (valószínűleg Róbert) apát 1323 előtt viselte tisztségét, kisebb valószínűséggel 1323–1327 között valamikor, de a jelen oklevél keltéhez nem ad támpontot ez sem.

366. (1322–1329.) szept. 30.–okt. 6., Salló [?]

Csanád egri püspök István Burshua-i [hátlapon: Bursua-i] alesperesnek: Semien-i János fia Péter panaszából megtudta, hogy a földjén alapított Szt. Miklós-egyházat a másik Semien-ből való nemesek kifosztották, elvive minden felszerelést (ornamentum), könyveket és más, istentisztelethez szükséges dolgokat, és azokat a kápolnájukban tartják saját használatra. Ezért megparancsolja a címzettnek, hogy a levél kézhezvételét követően személyesen menjen el a mondott nemesekhez, ti. Mihály fiaihoz, ill. János nevű papjukhoz (sacerdos), és adassa vissza a mondott egyházi felszereléseket, ti. misekönyvet, zsoltárkönyvet, kézikönyvet, breviáriumot (libros missalem, psalterium, manualet et breviarium), egy kelyhet, két miseruhát (duo ornamenta sacerdotalia), egy nagyobb csengőt (unam campanam maiorem), egy szentségtartót (unum viaticum), és minden mást, ami a mondott egyház tulajdona. D. in Sallo [?], f. IV. prox. p. fe. B. Michaelis arch.

E.: DL 56 603. (Kállay cs. lt. 1300. 309.) Hártován, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

R.: Kállay I. 177. sz.; SZR. 735. sz.

Megj.: István borsovai alesperessel 1320-tól egészen 1332 utánig találkozunk (l. 469. sz. megj.), és a peres felek közül sem a Balogsemjén nb. Mihályfiak, sem rokonuk, János fia Péter életideje nem szűkíti le a keltezést (l. Engel, Genealógia, Balogsemjén nem 1. Kállai 1. tábla: semjéni ág és uo. Balogsemjén nem 1. Kállai 4. tábla: Panyolai). Az egyedüli támpont így Telegdi Csanád egri püspök hivatali ideje (l. Engel, Archontológia I. 68.).

367. (1329.) okt. 16., Sáros

Domonkos mester, Vilmos mester Sarus m.-i albírája (viceiudex) és a 4 szolgabíró tudatja, hogy okt. 30-án (fer. II. prox. p. ap. Symonis et Jude) Delne-i Miklós fia János köteles egymaga esküt tenni a színük előtt ue. Delne-i Tamás fia János ellenében arról, hogy a birtokai hasznának begyűjtésében a szept. 29-től (a fe. B. Mychaelis arch.) számított egy évig nem okozott 1 márkányi kárt a fivéreivel együtt. D. in Sarus, in die B. Galli confessoris.

E.: SNA. Nátafalusi cs. nátafalusi lt. 1. 31. (DF 266 218.) Hártója vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, befűzött hártvaszalagjáról a zárópecsét hiányzik.

Megj.: A levelet Domonkos hivatalviselése (l. Zsoldos, Druget 239.) 1329–1330-ra datálja. Azért sokkal valószínűbb az 1329. év, mert az esküt okt. 28. utáni hétfőre írták elő, és általában kerek hetekkel halasztják el az ítélezési napokat (ti. a hét azonos napján szokott a megyei törvényszék összeülni). 1329-ben Szent Gál napja (okt. 16.) hétfőre esett, 1330-ban pedig keddre.

368. (1328–1329. okt.)

A győri káptalan oklevele szerint a kiküldöttjük jelenlétében a királyi ember megjárta Endered birtok régi határait – ahol szükséges, ott új határjeleket emelve –, és Gathal fia Lászlónak, a fiainak: Gergelynek és Miklósnak, ill. Iwanca fia Andrásnak iktatta a szomszédok és határosok jelenlétében, ellentmondás nélkül.

Á.: I. Károly: 369. sz.

Tá.: Pál országbíró, 1330. jan. 16. > győri káptalan, 1330. márc. 7. DL 87 007. (Esterházy cs. hercegi ága lt. Repositorium 90. I. 123.)

Eml.: Győri káptalan, 1330. márc. 7. (Uo.)

K.: Bgl. IV. 65. (Tá.) és 69. (Eml.)

Megj.: Az Eml. szerint nyílt oklevél („non incluse, sed patentes”) volt. A pertörténet elbeszélésekor úgy mutatták be az oklevelet 1330. jan. 16-án egy 1329. nov. 18-i vádra reagálva, hogy „korábban” (olym) elidegenítették tőlük a kérdéses birtokot, de „mostanában” (nunc) a király visszahelyezte őket (Bgl. IV.

65.). Ez alapján az oklevelet és királyi megerősítését leginkább 1328–1329 körülre tehetjük (értelemszerűen az 1329. nov.-i vád elé), megjegyezve, hogy a nevezett személyeket már/még egy 1325. máj. 3-i oklevél is Endrédieknek mondta (A. IX. 172. sz.), de ez lehet a birtokuk elvesztése előtti időszak is, vagy egy másik, ugyanilyen nevű birtokrészre való utalás.

369. (1328–1329. okt.)

[I.] Károly király megerősíti a győri káptalan oklevelét [368. sz.], leírva Endered birtok határait.

Tá.: Pál országbíró, 1330. jan. 16. > győri káptalan, 1330. márc. 7. DL 87 007. (Esterházy cs. hercegi ága lt. Repositorium 90. I. 123.)

Eml.: Győri káptalan, 1330. márc. 7. (Uo.)

K.: Bgl. IV. 65. (Tá.) és 69. (Eml.)

Megj.: Az Eml. szerint nyílt oklevél („non incluse, sed patentes”) volt. Keltezésére l. a 368. sz. megj.-t.

369a

DL-DF adatbázis 1326–1329 közé keltezi István bán fia István magánoklevelét: DL 101 634. (Batthyány cs. Acta antiqua, Bersanovc 4. 8. 263. B.), ami egy közvetlen magyar vonatkozásokkal nem rendelkező szláv nyelvű oklevélnek a 15. századi latin fordítása. A szláv eredeti kiadását l. Thallóczy, Bosnyák bánság 6–7. (400–401.), a latin fordítás kiadását l. uo. 7–8. (401–402.), az eredeti oklevél magyar nyelvű regesztáját l. uo. 6. (400.) Thallóczy 1322 körülre keltezte. l. még az 503g sz.

369b

DL-DF adatbázis 1325–1329 közé keltezi I. Károly király oklevelét, amely Druget János nádor 1329. okt. 28-i tartalmi átírásában maradt ránk: DL 87 001. (Esterházy cs. hercegi ága lt. Repositorium 32. A. 19.). Az oklevél regesztáját (Druget János kiadványába foglaltan) l. A. XIII. 570. sz. Megj.: Druget János igazából két Károly-kiadványt említ, mert a neki bemutatott, a király új pecsétjével megerősített nyílt oklevelében Károly átírta a saját korábbi, régebbi pecsétjével megerősített nyílt levelét („exhibuit nobis litteras domini nostri regis patentes novo et autentico sigillo eiusdem consignatas confirmantes litteras eiusdem domini regis similiter patentes prioris et antiqui sigilli”). A régi pecsétet Károly 1322 végéig használta, az új pecsétre való hivatkozás 1323 elején bukkan fel először (Gárdonyi, Károly nagypecsétjei 35–36.; kissé pontosítja az időrendet Komjáthy, Károly pecsétnyomója 208–210.). A két oklevél keltét ez (és a tartalmilag átíró 1329. évi oklevél kelte) alapján lehet behatárolni (a keletre l. még Érszegi, Dunapentele 29.).

369c

DL-DF adatbázis 1325–1329 közé keltezi Szabolcs megye oklevelét: DL 56 528. (Kállay cs. lt. 1300. 171.) K.: Székely okl. III. 10–11. R.: Kállay I. 172. sz.; DIR C. XIV. II. 181–182. 300. sz.; Piti, Szabolcs m. 116. sz.; R. „1326. ápr. 30. előtt” kelettel l. A. X. 162. sz.

370. (1323–1329)

A Lelez-i konvent színe előtt ... [eladta] a Zemplén (Zempleniensis) megyében lévő Geuden birtokát minden tartozékával együtt Zombor fia besenyő (Bissenus) Jánosnak, akitől átvette a 20 garasmárkát (viginti marcis grossorum).

Tá.: Garai Miklós nádor, [1419.] márc. 13. DL 48 271. (Múz. Ta. Fáy)

R.: Györffy, Besenyők 160–161. 141. sz.; ZsO VII. 181. sz. (Tá. alapján)

Megj.: A tartalmi átirás szerint előbb a leleszi konvent, majd a váradelőhegyi konvent színe előtt (primo coram ipso convento [!]) de Lelez, ac demum in presentia annotati conventus Sancti Stephani de promontorio Varadiensi erősítették meg ugyanezen adásvételt, l. a 371. sz. reg.

371. (1323–1329)

A váradelőhegyi Szt. István-konvent színe előtt ... [eladta] a Zemplén (Zempleniensis) megyében lévő Geuden birtokát minden tartozékával együtt Zombor fia besenyő (Bissenus) Jánosnak, akitől átvette a 20 garasmárkát (viginti marcis grossorum).

Tá.: Garai Miklós nádor, [1419.] márc. 13. DL 48 271. (Múz. Ta. Fáy)

R.: ZsO VII. 181. sz. (Tá. alapján)

Megj.: A tartalmi átirás szerint előbb a leleszi konvent, majd a váradelőhegyi konvent színe előtt (primo coram ipso convento [!]) de Lelez, ac demum in presentia annotati conventus Sancti Stephani de promontorio Varadiensi erősítették meg ugyanezen adásvételt, l. a 370. sz. A kelezésre l. az ügy közvetlen folytatását (372. sz.), a jelen két oklevél is akkor kelt, amikor az.

372. (1323–1329)

A Lelez-i konvent színe előtt Tamás fia László nagybátyja (patruus), Ezen-i Tamás fia ... tilalmazta a rokonát (proximus): Danch fia Lászlót, és különösen annak serviens-ét: besenyő (Bissenus) Jánost [Geuden birtok] megvételétől, vagy bármely jogcímen való elfoglalásától.

Tá.: Garai Miklós nádor, [1419.] márc. 13. DL 48 271. (Múz. Ta. Fáy)

R.: ZsO VII. 181. sz. (Tá. alapján)

Megj.: Az oklevél közvetlen előzménye a 370–371. sz., innen ismert a tilalmazott birtok neve. Gődény birtokot 1323-ban adományozta I. Károly király Tamás fiainak: Lászlónak és Dancsnak, és erről 1327-ben véglegesítette privilégiumát (A. XI. 540. sz.). Az oklevél kiadásának felső határa Tamás fia László halála, aki 1329. jún. 12-én még élt, és talán ez év nov. 15-én is, néhány hónappal később, 1330. jan. 17-én azonban már csak az özvegyét említik (A. XIII. 296. és 596. sz.; XIV. 43. sz.). Az üggyel összefügghet az egri káptalan 1328. márc. 2-i oklevele is (A. XII. 103. sz.).

373. (1323–1329)

[I.] Károly király (... Sal., montis S. Angeli d.) az elébe járuló budai [polgárok?] (... nostri de castro Novi Montis Pestiensis) kérésére átírja és megújítja [IV.] Béla király (H) neki bemutatott, 1244. nov. 24-re keltezett privilégiumát Buda kiváltságairól. ... a. D. 132...

E.: Hrvatski Državni Arhiv. Archivum capituli Zagradiensis, Acta loci credibilis, Series II. 8. (DF 255 658.) Csonka, jelenleg egy könyvtáblából kifejtett töredék.

K.: –. Az átfírt oklevél kiadásait (mind későbbi, 15. század végi átiratok alapján) I. Reg. Arp. 781. sz. alatt, azóta megjelent kiadásai: Bp. I. 41–43.; Elenchus III/2. 39–41.

Megj.: Károly csonka átiratára l. még Györffy, Pest-Buda 137. Biztos kronológiai támpontként csak a keltezés látható része szolgál, és az, hogy Károly 1323-tól viselte az itt is megjelenő „Salerno hercege és Monte Sant'Angelo ura” címet. Talán erre az oklevélre utal a Budai Jogkönyv egyik 16. század eleji bejegyzése, ami szerint egy 1503. évi perben a budaiak bemutatták Károly oklevelét, ami „az összes kiváltságunkat megerősíti az áru megállítására”, megjegyezve, hogy az oklevél két pecséttel volt ellátva, és „alul az elől lévő pecsétnél van néhány apró betűs sornyi feljegyzés arról, hogy korábban a királyi felség pecsétje elveszett, de amely oklevelet a másik pecséttel is elláttak, minden vonatkozásban érvényes” (Buda jogkönyve II. 545–546.). Az említett megerősítő záradék és a második pecsét I. Lajos idejében került rá a kiadványra, amikor 1364–1368 között több olyan oklevelet is megerősítettek ilyen módon, amik Károly első és második pecsétjével, ill. Lajos első pecsétjével voltak megerősítve (részletesebben l. Grün, Lajos megerősítő záradéka; A. XLVIII. 491–492.).

374. (1310-es–1320-as évek, febr. 12–márc. 15.)

István pap (sacerdos), az Enizke-i Szt. István király-egyház rector-a, és János mester általános helynök (generalis vicarius in spiritualibus) alhelynöke (vicevicarius) tudatja, hogy azt a pert, amit Hamvazószerda nyolcadán a színe előtt folytatott Moys fia Tamás az anyja leánynegyede ügyében Bálint fiait: Péter és János, Bolcard-i nemesek ellenében, a felek akaratából elhalasztotta két héttel későbbre, hogy ha addig békét kötnének, akkor legyen úgy, ha nem, akkor folytassák a pert.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 2. 47. 17. **Fk.:** DL 84 247. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: A keltezésre az egyetlen biztosabb támpont bárcai Moys fia Tamás életideje, aki 1311-ben tűnik fel először (A. III. 76. sz., l. még A. I. 14–15. sz. közötti oklevél, amelynek valódi kelete nem 1301, hanem 1321), és 1326-ban utoljára (A. X. 222., 466., 487. sz.). Bocsárdi Bálint fia János egy ízben bukkan fel, 1314-ben (A. III. 729. sz.). Kérdés, hogy ki lehet János általános

püspöki helynök, akinek az oklevelet kiadó István pap a helyettese. Mivel Enyicke, István egyháza, Abaúj megyében van (Gy. I. 78–79.), ezért célszerű az egyházmegyeileg illetékes egri püspök helynökére gondolni. Ismerünk is egy János nevű egri püspöki helynököt, de ő 1329-ben bukkan fel (A. XIII. 198. sz. – az oklevéltár feltételelesen azonosítja őt János borsodi főesperessel, de nincs olyan forrás, ahol a két cím együtt szerepelne). Nem kizárható természetesen, hogy János vikárius már 1329 előtt is betöltötte a hivatalát, akár az 1320-as évek közepe előtt is (János borsodi főesperes mindenesetre már 1325-ben felbukkan: A. IX. 535. sz.). Az oklevélnek pontos időhatárai nem húzhatóak meg, de leginkább az 1310-es és 1320-as évekre tehetjük a kiadását. Egy 1322. évi (teljesen más ügyben kiadott) oklevél egyébként azt is elárulja, hogy Tamás anyja, akinek a leánynegyede ügyében perelt, Konrád fia Benedek lánya volt, és ekkorra már újabb házasságot kötött Simon fia Keménnyel (A. VI. 893. sz.).

375. (1250-es évek–1320-as évek), márc. 20.–ápr. 21., Eger

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) [egri püspök v. helynöke] tudatja, hogy színe előtt megjelent egyik részről [béli?] Lőrinc fia Miklós comes ... a nővérének, Péter fia Albert özvegyének [nevében?], másik részről ... fia Wench és fivérei: és Lodomér, és beszámoltak arról, hogy az özvegy hitbére ügyében, amely a Péterrel való rokonság okán illette őket, úgy egyeztek meg, hogy Péter szülőjének egyik felét [Jakab comes] kapja örökös birtoklásra az asszony, az ő nővére akarataból azzal a feltétellel, hogy Jakab a hitbérből neki jutott szőlő felét ne adhassa el másnak, csak a másik félnek vagy örököseiknek. A neki jutó három embert, Péter szolgálait: Miklóst, Dragunthe-t és ...-t Wench nem az apjával és fivéreivel közösen, hanem saját birtoklásra váltja meg Jakabtól. Továbbá Jakab az őt illető bírságokat teljes egészében elengedi nekik, ám Wench pünkösdi nyolcadán másfél márka ezüstöt köteles fizetni neki az oklevéladó színe előtt. D. Agrie, in die cene Dom.

Á.: Pálóci Máté nádor, 1435. dec. 4. DL 107 790. (Bristow gyűjtemény 1982. 1421.)

K.: DPM 354. sz. (R. is)

Megj.: A kiadója az egyházi bíraskodás körébe eső ügykör és az egri kelethely miatt az egri püspök vagy egy vikáriusa lehet, de az itt felbukkanó személy- és helyneveket nem sikerült azonosítani. Mivel csak átírásban maradt ránk, így az íráskép sem adhat támpontot, csak az, hogy „Damus pro memoria” intulációval az 1250-es évek és az 1320-as évek között adtak ki okleveleket (DPM 14–15.). Részletesebben l. a DPM 354. sz. kommentárját.

376. (1320-as évek) júl. 26–aug. 1., Forró

Lőrinc Forrou-i pap (sacerdos) és alesperes, András Barcha-i pap és Egyed Scebene-i pap tudatják, hogy a megadott határnapra színük elé rendelt Ched felesége teljesen ártatlannak nyilvánította Miklós comes jobbágját: János fia Lodomért azon perében, amit a lánya elleni erőszak miatt indított ellene, és kijelentette, hogy soha semmilyen bíró elé nem idézi Lodomért ezen ügyben. D. in Forrou, f. V. p. fe. B. Jacobi ap.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 1. 41. **Fk.:** DL 84 251. Enyhén vízfoltos hártján, hátoldalán címzés és tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét darabja.

Megj.: A keltezéshez egyedül Lőrinc forrói alesperes említése ad támpontot, aki felbukkan egy 1327-es (A. XI. 610. sz.) és egy 1309–1322 közé tehető oklevélben (288. sz.), illetve az, hogy az 1332–1335 körüli pápai tizedjegyzékekben mind a bárcai, forrói és a szebenyei pap személye más volt (Gy. I. 66., 81., 143.). Az oklevél hátoldalán lévő nagyobb méretű mandorla alakú pecsét vélhetően nem a kiadók saját sigillum-a volt.

377. (1310-es–1320-as évek) aug. 16–22.

Presingarius comes tudatja, hogy a jelen levél kiadásának quindena-jára halasztja azt a pert, ami a Blina-i Iwkon-t képviselő Saul fia Tamás, és Iwkon fivére: Blina-i Mixa között zajlott birtokügyben. A kijelölt határnap elérkeztével Mixa álljon a színe elé, és adjon feleletet Tamásnak, ha elfogadja a fogott bírói döntést, ha pedig nem, akkor még tovább halasztja az ügyet. A poroszló Chudkon fivére Péter és Cordus (dict.) János. D. f. IV. prox. p. fe. Ass.

E.: DL 82 910. (Zichy cs. zsélyi lt. 211. A. 7.) Papíron, hátlapján azonos kéztől tartalmi összefoglaló és pajzs alakú zárópecsét foltja.

K.: Z. I. 341.

Megj.: Presingarius comes 1314-ben és 1318-ban tűnik fel drávántúli vonatkozású kiadványokban (A. III. 750., V. 240–241. sz.). Konkrét titulusa ott sincsen, egyik helyen fogott bíró. Mivel itt is egy Zágráb megyei birtokügy van előtte, ugyanazon személyről lehet szó. Az ügy egyéb szereplőit nem ismerjük, így az oklevelet csak nagyon hozzávetőlegesen lehet datálni. Anyaga (papír) alapján azonban nehezen hihető, hogy az 1310-es évek előtről származna.

378. (1288–1320-as évek) nov. 1. u.

... úJVári (Wiuar) comes és a 4 [szolgabíró] rögzíti bizonyos felek [olvasható nevek: ... de Scips; comes Johannes; Nicolaus filius...] megegyezését Boxa birtok ügyében, és a föld felosztását, majd leírja a határokat. Olvasható nevek: Harnad víz; arug (voc.) árok (fossa); Zi...ua víz; Ziget. D. f. III. p. OO. SS.

E.: DL 75 506. (Patay cs. lt. 15. 3. 24.) Hártája vízfoltos és szakadt, részben olvashatatlan, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: Az újvári ispán neve nem olvasható az oklevélben, de az írásképe a 13–14. század fordulójára mutat, és a baksai felosztás egyik résztvevője, ... fia Miklós feltehetően azonos azzal a Baksai „Csorba” Miklóssal (1300. e.: DL 75 183., DL 84 209., 1302: A. I. 167. sz.), aki szintén a századforduló idején bukkan fel. Az oklevél így leginkább Péter comes hivatali idejére datálható (l. a 24. sz. megj.), de az 1320-as évek sem zárhatóak ki egyértelmű módon.

379. (13. század második fele–1320-as évek) nov. 2–8.

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy korábbi levele szerint Pous fivére Lőrinc serviens-e az oklevéladó hadjáratból való visszatértének nyolcadán meg kellett jelennie a színe előtt Jula fivére Pál ellenében, a korábbi oklevélben leírtak miatt, ám Lőrinc mondott serviens-e nem jött és nem is küldött senkit, ezen kívül Lőrinc ura: Tót (Slawus) János mester sem állította elő a lovat, bár kötelezte rá magát. D. domin. die p. fe. OO. SS.

E.: DL 94 002. (Festetics cs. lt.) Hártán, hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsét feltja.

K.: DPM 359. sz. (R. is)

Megj.: A kiadó egy világi hatalmasság lehetett, de az itteni szereplőket nem sikerült azonosítani. Egyedüli támpontot az oklevél anyaga és írásképe ad, ami a 13. század második felére, és az 1320-as évekre keltezi a kiadványt (utóbbi nem csak az írásképe miatt záróidőszak, de ekkor szűnik meg szinte teljes mértékben a Damus pro memoria-típusú oklevelek kiadása is, l. DPM 14–15.), bár nagyobb valószínűséggel késő Árpád-kori.

380. (1280-as évek–1320-as évek) nov. 25., Kanizsaszeg

Lőrinc comes Kenesazyg-i várnagy tudatja, hogy újudvari (Nova Curia) Ipolit fia István, Munuh fia Márk és Wolkun fia Péter a színe elé idézte Bokonuk-i Márk comes-t, és ez ügyben bemutatták a zalai (Zaladiensis) konvent kiadványát Márk erdejének elzálogosításával kapcsolatban. Végül Márk megjelenve a nemzetségi rokonnak és másoknak a közbenjárásával megerősítette, hogy az erdőt amazoknak zálogba tette 3 márkáért kétszeres büntetés terhe alatt, és hogy a kijelölt időben visszaváltani nem tudta. Ezért elvállalta, hogy dec. 13-án (oct. B. Nicolai confessoris) az újudvari hiteleshely tanúságával (coram testimonio loci Nove Curie) és az oklevéladó emberének jelenlétében az erdőt a zalai konvent levelében foglaltak szerint új határjelekkel megjelölve iktatni fogja István, Márk és Péter számára, az oklevéladó és a hiteleshely kiadványával megerősítve azt, hogy jogukban áll eladni vagy örökösen birtokolni. D. in Kenesazyg, in quind. B. Martini confessoris.

E.: VEML. Veszprémi székeskápt. hh. lt. B. 53. (DF 229 876.) Vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és befűzött hártjaszalag körül pajzs alakú zárópecsét foltja.

K.: Zala I. 119.

Megj.: Engel, Archontológia I. 234. szerint Lőrinc Kőszegi „Kakas” Miklós kanizsaszegi várnagya és egyben zalai alispán is volt, jelen levele így 1317–1320 között kelt, és utalása alapján azonos lehet azzal a Kanizsai Lőrincel, aki 1321-től a megye ispánja lett, és aki megkapta I. Károlytól a kanizsai várat. Lőrinc azonban harcok árán vette el Kőszegi Miklóstól a várat (A. VI. 252. sz.; l. még A. VII. 118. sz.), így nem valószínű, hogy a két Lőrinc azonos – hacsak át nem állt Károlyhoz. A két személy azonosságát tovább gyengíti, hogy a későbbi zalai ispánt már 1314-ben is „mesternek” mondják (A. III. 859. sz.), ahogy később is, az itteni Lőrincet pedig csak „comes-nek” címzik, emellett Lőrinc mestert 1318–1320 folyamán máskor sem említik sem alispánnak, sem várnagynak (A. V. 257., 487., 864. sz.). Mivel az itt felsorolt peres feleknek nem sikerült más forrásokban nyomára akadni az Árpád-korból, vagy a 14. század első két évtizedéből, ezért az oklevél keltezése teljesen bizonytalan. Az azonban – az írásképe alapján is – valószínű, hogy nem későbbi az 1330-as éveknél.

381. (1320-as–1330-as évek [1320-as évek vége?])

A Zeplok-i jobbágyok levele uraikhoz: szentmihályi (de S. Mychaele) Mihály mesterhez, Fark-i Tamás mesterhez és Bernold fia Lőrinc comes-hez. Tudatják, hogy az aug. 15. (Ass. Marie) utáni kedden István szegedi (Zegediensis) alvárnagy a Zeged-i felső vásáron (in foro superiori) elfogta négy jobbágyukat, ti. Mihály mester három jobbágyát és Lőrinc comes falunagyát, továbbá Tamás mester jobbágyait és falunagyát is igyekezett elfogni azért, mert nem akarták begyűjteni (conducere) a vár szénáját. Ha az uraik nekik ezt parancsolják, akkor be fogják gyűjteni, ezért kéri őket, hogy fontolják meg, hogy megtegyék-e, mert mindenképpen követni fogják parancsukat.

E.: DL 94 028. (Festetics cs. lt.) Hártján, hátoldalán címzés, és kisméretű, kör alakú zárópecsét foltja.

K.: Petrovics, Oklevelek 62.

Megj.: Petrovics István a kiadásban „1327–1330 táján” keltezéssel látta el, más alkalommal „valószínűleg 1328”-ra tette (Petrovics, Szegedi vár 60.; Szeged története I. 355., 360., 368., 373., 376.). Az itt említettek közül farki Tamás és Bernold fia Lőrinc egyaránt 1327–1330 között bukkan fel más forrásokban (A. XI. 475., 489., 501. sz.; A. XIV. 36., 400., 480., 492. sz.), vélhetően ez inspirálta az előbbi hozzávetőleges keltezést. Megjegyzendő, hogy 1329-ben a szegedi alvárnagyot Lénárd fia Tamásnak hívták (Engel, Archontológia I. 423.), itt azonban Istvánnak, talán ezen okból tette máskor Petrovics 1329 elé a keletet. A harmadik említett személy, Dorozsma nb. szentmihályi Miklós

fia Mihály mester 1323 és 1352 közötti forrásokban tűnik fel (csak az első és utolsó felbukkanást említve: 1323: A. VII. 728. sz.; 1352. máj. 20.: A. XXXVI. 376. sz.; 1356-ban valószínűleg már nem élt: A. XL. 138. sz. Származására l. még Engel, Genealógia Dorozsma nem 6. tábla: Szentmihályi). Sajnos Lénárd fia Tamáson és az itt említett Istvánon kívül egyetlen szegedi alvárnagyot sem ismerünk 1356 (szentmihályi Mihály mester halála) előtt, így István bármikor betölthette ezt a tisztséget, akár 1329 után is. Az oklevél írásképe sem ad fogódzót. A forrás az 1320–1330-as évek alatt bármikor kelhetett, bár valóban feltűnő, hogy a szereplők alapvetően az 1320-as évek végén csoportosulnak, ami kiemeli ezt az időszakot.

382. (1310-es–1320-as évek)

Péter mester Zepus-i adószedő (collector) a fivéréhez és barátjához: János ifjúhoz (iuveni), Sarus-i adószedőhöz. Kéri, hogy Fekete (Niger) Lack mester számára engedje el azt a pénzt (pecunia), amit a két faluja, ti. Tusa és Barcha után a címzettnek fizetni tartozik.

E.: SNA. Bárczay cs. lt. 8. 3. **Fk.:** DL 84 242. Hártyán, vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől címzés, a megpecsételés módja nem vehető ki.

K.: Reg. Slov. I. 537.

Megj.: Bárcai (Fekete) Miklós fia (Fekete) László 1314–1322 között tűnik fel (Engel, Genealógia, Bárcai). Halálának pontos ideje nem ismert, de az 1320-as évek közepén vélhetően már nem élt, az oklevél legvalószínűbb 1320 körül kelt.

383. (1300-as–1320-as évek)

Egyed Borsod-i alispán (curialis comes) és a négy bíró tudatja, hogy korábbi levelük értelmében Sasa-i Mikou fia Miklós, Simon fia Péter és Rathlou fia Albert köteles volt megjelenni előttük Walter fiai: János és Salamon ellenében végső válaszadásra, ám azok nem jöttek és nem is küldtek senkit, ezért bírsággal tartoznak. D. f. V. p. 22. diem residentie presentis exercitus d. regis.

E.: EPL. Ipolyi-féle gyűjtemény 99. (DF 248 960.) Lyukas hártyán, hátoldalán zárópecsét(ek?) foltja.

K.: Ipolyi, Okmányérdekességek 81.; HO. V. 65.

Megj.: Ipolyi Arnold 1280-ra keltezte az oklevelet (Ipolyi, Okmányérdekességek 80–85.), de érvelése (IV. László csak ezen év késő tavaszán és kora nyarán tartózkodott Borsod megyében, és a keletben említett hadoszlás a királlyal ekkor együtt lévő seregre utal) semmiképpen nem elfogadható. Az itt említett Valter fia Salamon viszont 1327-ben és 1341-ben bukkan fel (A. XI. 206. sz.; A. XXV. 68. és 860. sz.; talán Valter itteni fiaira vonatkozik: 1323: A. VII. 717. sz.). Elképzelhető – egyértelmű bizonyíték nélkül –, hogy az 1336-ban

felbukkanó Borsod megyei birtokos Simon fia Péter (A. XX. 101. sz.) is azonos az itteni személlyel. Ezek alapján inkább a 14. századra keltezhetjük a levelet. Mivel inkább az 1310–20-as évekig bezárólag címezték magukat a borsodi alispánok „curialis comesnek” (Engel, Archontológia I. 118.), ezért az itteni levél is ezekre az évtizedekre eshet.

384. (1280-as évek–1320-as évek)

A pécsi káptalan arra szólítja fel Istvánt, a Vyzlou-i egyház papját (sacerdos), hogy Nemphy-i Leonard fia István comes szolgabíróval együtt tudja meg, majd visszatérve számoljanak be arról, hogy Chaan-i Demeter fia elpusztította-e Péter mester két faluját, és elvett-e a jobbágyaitól 300 disznót. Az oklevelet a notariusuk pecsétje alatt adták ki.

E.: DL 25 780. (NRA. 1504. 32.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés, zárópecsét szalagjának való kivágások.

K.: W. XII. 670.

Megj.: Gy. I. 292., 348. és 407. 1300 körülre teszi. 1276-ban említik István apját, németi Leonardot (W. XII. 186.), 1283-ban pedig csányi Demetert, a károkozással vádolt fiú apját (DL 67 679.). Ezek alapján a századforduló környékére keltezhetjük az oklevelet. A szereplők további felbukkanása híján a lehetséges kelet csak nagyon hozzávetőlegesen adható meg. Megjegyzendő, hogy a baranyai alispánok között a Kőszegiek embereként találkozunk németi Amburus fia Jakab baranyai alispánnal (Engel, Archontológia I. 102., vö. itt, 201. sz.). Ha a Németiben birtokos rokonság a Kőszegiek familiárisa volt, akkor talán az itteni németi István szolgabíróságának idejét is leszűkíthetjük arra az időre, amikor a Kőszegiek uralták a megyét (1303–1316, l. Engel, Archontológia I. 102.). Ugyanakkor a szolgabírói poszt elég kis tisztség volt ahhoz, hogy németi István – akár familiáris viszony esetén is – a Kőszegiek bukása után is elnyerhesse. Az oklevél keltének alsó határa nem lehet korábbi az 1270-es évek második felénél, 80-as évek elejénél, hiszen a szolgabírói tisztség 1273-ban jött létre, és Baranya m. első ismert szolgabírái 1282-ben jelentek meg (Zsoldos, Archontológia 133.). Az oklevélben szereplő Vyzlou helynév paleográfaiilag a Baranya megyei Viszlót jelenti (Gy. I. 407., vö. uo. 401.), ám könnyen lehet, hogy a szintén megyei Vajszló helynévről van itt szó. Egyrészt az a település szomszédos Csánnyal (ma Nagycsány és Csányoszró), és valószínűbb, hogy csányi Demeter hatalmaskodásának kivizsgálására a szomszédos vajszló, és nem a távolabb fekvő viszlói papot küldik ki. Másrészt Vajszló tulajdonosai azon németi nemesek voltak (Gy. I. 401–402.), akik közé a pap társa, németi István szolgabíró is tartozott, és gyaníthatóan személyes ismeretség okán lettek egymás társai, míg Viszló település esetén ilyen kapcsolat nem mutatható ki.

385. (1275–1320-as évek)

Chaztua-i Bekes fia Roland és Pousa fia Márk az egri káptalan színe előtt személyesen megjelenve Chaztha földjük azon felét, amely Veche (dict.) Desew és Mycula~Mycola földjével szomszédos, a dél felőli felerészétől az oklevélben olvasható határai mentén elválasztva, 40 ezüstmárkáért minden tartozékával együtt örökre eladták Edelen-i Sándor fia Lászlónak, ue. Desew és Mycola beleegyezésével.

Tá.: Pál országbíró, 1332. jún. 23. > egri kápt. 1332. szept. 20. DL 87 028. (Esterházy cs. hercegi ágának lt. 47. B.)

Megj.: Bekes fia Roland és Pósa fia Márk az 1290-es években pereskedett a föld ügyében (Gy. I. 765.), később már Roland fiai léptek fel, és ők kezelték az utód nélkül meghalt Márk birtokrészét is (400. sz.). Hogy a jelen levél mikorra tehető, csak hozzávetőlegesen állapítható meg, de IV. László 1274. évi adományakor még nem az itt megnevezetteket említik birtoknyerőknek, hanem rokonaikat (Gy. I. 765.). A záró dátum sem egyértelmű, de a generációs különbség miatt a jelen oklevél leginkább az 1290-es–1310-es években kelt valamikor.

385a

DL-DF adatbázis 1310–1330 közé, jan. 20. elé keltezi Csépán mester végrendeletét: DL 47 783. (Múz. Ta. Jankovich) (K.: W. X. 451.). Ezt – a rohonci kelethely és a benne szereplő személyek és birtokok alapján – az a Ják nb. Kázmér fia Csépán tette, aki 1297-ben már biztosan nem élt (Bgl. II. 312.). I. még Karácsonyi, Nemzetségek 707.

386. (1328–1332. [1330.] febr. 10., Visegrád

Vilmos (Wyllermus) mester Scepus-i és Wyuar-i comes tájékoztatja a Sarus-i 4 szolgabíró, hogy mindazon jogtalanságok tekintetében, amiket Péter fia Tamás nekik és a levélíró emberének (homini nostro) okozott, Demeter királyi tárnokmester kérésére olyan egyezség született, hogy Tamás a címzetteknek és az emberének mindenben elégtételt ad, és ha ezt elmulasztaná, akkor a korábbi büntetéssel sújtsák, ezért ha a fentiekben a címzetteknek nem adott volna elégtételt, akkor a levélíró nem kíméli Tamást. Továbbá megparancsolja a címzetteknek, hogy a levél kézhezvételét követően küldjenek maguk közül 2 embert, akikkel Beke mester vagy az ő emberei minden bírságot hajtsanak be minden elmarasztalttól, és ha valaki erőszakkal titltakozna, arról számoljanak be neki a visszatértekor. D. in Wysegrad, in fe. S. Scolastice virg.

E.: DL 75 195. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 79.) Hátoldalán azonos kéztől címzés és záró gyűrűspecsét foltja.

Megj.: Mivel a forrás csak szepesi és újvári ispánnak nevezi Vilmost, nem tűntetve fel nádorhelyettesi és nádori címét, ezért a levél 1328–1332 között kelt (l. Engel, Archontológia I. 2–3., 195.; Zsoldos, Druget 220–221.). Ebben az

évkörben Vilmos 1330. febr. 9-én bizonyosan Visegrádon tartózkodott Nekcsei Demeter tárnokmester társaságában (A. XIV. 82. sz.), a többi évről nincs biztos adat (l. még Zsoldos, Druget 225–226.). A levél így legvalószínűbben 1330-ban kelt, de a többi év sem kizárható.

387. (1328–1330.) márc. 13.–ápr. 2.

A budai egyház káptalanja tudatja, hogy személyesen megjelent a színe előtt egyik részről Kachych nb. Farkas mester fia Tamás erdélyi vajda és Zonuk-i comes, másik részről pedig fiai: Konya (dict.) Miklós mester és Mihály mester, és Tamás vajda mondott fiai kérésére, nehogy az idő előrehaladtával kissebítse őket a birtokjogaikban, a káptalan színe előtt beleegyezett abba, hogy az öröklött, vásárolt, adomány vagy csere útján szerzett birtokaiból királyi engedéllyel sem adhat el, át, vagy tehet zálogba egyet sem ezen fiai tudta és beleegyezése nélkül. Azt is vállalta, hogy ha ezzel ellentétesen bármely birtokot a felsoroltak közül átadna, elidegenítene, és erről királyi, káptalani vagy konventi oklevelet adatna ki, akkor ez az adomány vagy birtokelidegenítés az oklevéllel együtt számítson érvénytelennek. Minderről a káptalan pecsét, és chirografált oklevelet ad ki. Kelt László olvasókanonok keze által, in domin. Letare, a. d. ... Méltóságsor: ... [Pé]ter éneklőkanonok, Jakab őrkanonok, Posonius mester, Péter volt dékán, Péter, Miklós [c: Domonkos?] és János presbiter, János mester és másik János mester kanonokok.

Á.: Budai kápt., 1355. márc. 12. ŠA. Nitra, Uzsovcics cs. könyöki lt. 34. (DF 266 383.)

Megj.: Az átíró oklevél függőpecsétjét kitépték, szövege – benne a jelen oklevél kiadási évével – ott csonka. A káptalani méltóságsor alapján 1328–1332 közé tehetjük (1327-ben még Péter volt az olvasókanonok, 1328-tól már László: A. XI. 605–607. sz., A. XII. 55., 465., 492. sz.; és 1332-ben lett Péter helyett Demeter az éneklőkanonok, AO. II. 635–637. Az itt Miklósnak írt presbiter vélhetően az átíró oklevél elírása Domonkos helyett.). 1330-ban Tamás vajda többször is az itt felsorolt fiai beleegyezésével adományozott el egy birtokot (A. XIV. 345., 628. sz.), így a jelen kiadvány vagy ez előtti, vagy éppen ebben az évben kelt. Az 1330 előtti keletet támogatja az is, hogy akkor Tamás már a harmadik fiának, Istvánnak a beleegyezését is kikérte az adományhoz (A. XIV. 628. sz.), míg itt Istvánról még nem esik szó, csak a két nagyobbik fiúról.

388. (1329–1330. ápr. 28–29.)

Péter fia Jakab mester Zoboch-i alispán (vicecomes) és az ottani 4 szolgabíró tudatják, hogy Nogseman-i Mihály fia László mester az ápr. 24. (S. Georgii mart.) utáni szombaton a színük előtt panaszt tett, hogy a vele éppen perben álló Csépán (Cepan) fia Lőrinc elvitte a Zekul faluban lévő Szt. Mihály arkangyal-egyház könyveit és kelyhét.

E.: DL 56 532. (Kállay cs. lt. 1300. 244.) Hártyán, hátoldalán azonos kézzel tárgy-megjelölés, befűzött hártyaszalagon zárópecsétek viaszmaradványa és foltjai.

R.: Kállay I. 307. sz.; Piti, Szabolcs m. 163. sz.

Megj.: A felek hosszabb ideje perben álltak különféle ügyekben, többek között Székely falu kapcsán is, 1330. aug. 25-én a falu Lőrinc általi feldúlásáról is szó esett (A. XIV. 488. sz.). Hogy ugyanezen eseményre gondoltak-e, nem egyértelmű, a falu tulajdonában már 1329 januárjában is tilalmazták Lőrincet (A. XIII. 55. sz.). A levél – Péter fia Jakab alispáni hivatali idejét is figyelembe véve (l. Piti, Szabolcs m. 12.) – 1329–1330 folyamán kelhetett.

389. (1329–1330. ápr.)

Káptalan nevében írt fogalmazvány (Nos capitulum etc.) tudatja, hogy a színük előtt megjelentek a Sebus-i dékáni kerület dékánja: Mihály Kelnuk-i plébános, Sebus-i dékán, ill. ezen kerület plébánosai nevében és képviselőiben A. és B. képviselők (A. et B. procuratores), C. és D. pedig András erdélyi fehérvári (Albensis in partibus Transiluanis) püspök és a káptalan képviselőiben, és ott a püspök és káptalan levele útján a mondott plébánosok és dékán képviselői azok nevében elismerték, hogy egy ideje a dékán és plébánosok, ill. elődeik a mondott püspök és káptalan ellenében jogtalanul eljárva már több, mint négy éve az Apostoli Székhez fellebbeztek, de most engedelmesen alávetik magukat a püspöknek, és a rendes éves adót (census) megfizetik a káptalannak, amit az elődeik az egész idő alatt vonakodtak megfizetni. Mindezt a dékán és plébánosok képviselői minden, az Apostoli Székhez küldött fellebbezést és beadványt visszavonnak, ígéretet tesznek arra, hogy az elmúlt időben a káptalantól megtagadott adót (census) teljesen megfizetik, de csak azt, amit számba vettek, mert a káptalan követe ki szokott menni a dékáni kerület minden egyes plébániájához (parochia), és számba vesz azokban minden egyes háztartást (focos), majd 60 háztartásonként tartoztak évente fizetni a káptalannak egy budai súlyú márka finom ezüstöt. A dékán és a plébánosok képviselői ígéretet tettek arra a káptalan képviselőinek, hogy a jövőben a dékán és a plébánosok minden évben 52 budai súlyú márka finom ezüstöt fizetnek a káptalannak dec. 8-án (III. die p. fe. B. Nicolai confessoris) Fehérvárott (in ... civitate Albensi) a káptalan kincstárába (apud cameram), nem más helyen, vagy a római kúriában, ahová az adót küldeni szokták, amely összeget a dékán és a káptalan [együtt] szedheti be. Az 52 márka mérlegelésére budai súlyt használjanak, ha van olyan – akkor mindig 4 márkát mérlegeljenek együtt –, ha pedig éppen nincs, akkor bármilyen erdélyi, különösen Sebus-i súlyú márkához hozzáadni kötelesek 3 latot (tres lotones), és akkor a káptalan azt köteles budai súlyú márkával egyenlő súlyúnak venni. A dékán képviselői a káptalan képviselőinek a jelenlétében kötelezik magukat a mondott 52 márkányi összeg határidőre való megfizetésére 200 márka finom ezüst büntetés terhe alatt, továbbá a szent evangéliumot megérintvén megesküdtek a dékán és a plébánosok lelkére a mondottak megtartására, javadalmaik és egyházi javaik elvesztésének terhére. A dékán és plébáno-

sok nevében megjelenve Ambrosius de Mediolano római kúriai ügyvéd (advocatus), Marcus de Veneciis és Johannes Angeli de Interano római kúriai képviselők (procuratores) a pápai udvarban bármely hivatalviselő, ügyhallgató vagy helyettesének színe előtt ismertessék a fentieket azzal együtt, hogy a dékánt és plébánosokat és a hozzájuk tartozókat közönsétsék ki és javadalmaiktól fosszák meg, ha a fentiektől eltérnek. A képviselők által mondottakat a káptalan köteles pecsétjével megerősíteni. Actum etc., Kal., indictio, annus et dies et etiam testes adhibeantur, ut in alia forma.

Ugyanazon írással későbbi hozzátoldás: A következőket akkor fűzték hozzá, amikor mindkét részről képviselőket állítottak. Ezek, ha megjelennek bármely káptalan előtt a megállapodás megkötésére, ha más papok is csatlakozni kívánnak, akkor a már meglévő megállapodást tartásuk be. Ha nem lehetséges, hogy a papok és plébánosok a székesegyházhoz (ad locum ecclesiae cathedralis) menjenek képviselő állítására, vagy személyesen a megállapodás megkötésére, akkor Fehérvárott a domonkosoknál és az ágostonosok Szt. István-[kolostorában] (apud Praedicatorum et Augustinenses B. Stephani) gyűljenek össze a püspök és a káptalan tagjai, és ott kössék meg a megállapodást a mondott konventek pecsétje alatt. De mivel a konventek pecsétjének nincs hitele (sigilla conventuum fidem non faciunt), szükséges, hogy Magyaró. püspökei is bizonyítsák ezt oklevelükkel, mert az ilyen oklevelet az országban hitelesnek szokták tartani. Továbbá ha a konventek előtt kötik a megállapodást, akkor a Sebus-i közjegyző (publicus notarius) is adjon ki erről oklevelet, és a tanúkkal együtt írja alá.

E.: Ba. Erdélyi Kápt. Oklevelek 1. 77. (DF 277 252.) Papíron, fogalmazvány két íven, EO. szerint vörös viaszpecséttel lezárva.

K.: ZW. I. 421–426.; DIR C. XIV. II. 390–394.

R.: Beke, Erdélyi kpt. 1889. 583. 79. sz.; SZR. 714. sz. és 806. sz. (ua. a forrás kétszer is regesztázva); EO II. 618. sz.

Ford.: DIR C. XIV. II. 241–246. (román)

Megj.: A pápai udvarban készült fogalmazvány hátulján a következő szerepel: „Ista est forma et informatio, que debet mitti capitulo”. Abból a célból készült, hogy egy magyarországi káptalannak elküldjék, hogy az oklevelet állítson ki ezzel a szöveggel a saját formuláiba foglaltan. A váradí káptalan írásba is foglalta a jelen megállapodást 1330. máj. 30-án (A. XIV. 303. sz.), a fogalmazvány valamivel előtte készülhetett.

389a

DL-DF adatbázis 1323–1330 közé keltezi a pozsonyi káptalan jún. 17-i kiadványát: DL 2253. (MKA. NRA. 1671. 20.) (K.: AO. II. 141–142.). Regesztáját „1324. körül, Szentháromság virágvasárnapjának nyolcadán” keltezéssel l. A. VIII. 604. sz. Az oklevél kiadási éve bizonyosan egyezik a benne átírt parancslevél kiadási évével (l. 336a sz.) Annak a kelet helye Gerencsér, és a levél a nyéki nemesek birtokügyében kelt. Ugyancsak a nyéki nemesek birtokügyében intézkedik Miklós egy gerencséri közgyűlésen 1323 májusában

(A. VII. 197. sz.), bár a két ügy közötti összefüggés nem teljesen egyértelmű (itt arról esett szó, hogy Gergely semptei várnagy csak a föld egy részét adta nekik vissza, míg az 1323-as esetben egy bizonyos Kenéz comes-szel pereltek). A jelen levél hátuljára „circa 1324”-et írtak fel 18–19. századi kézírással, és a kelet nagyjából helyes is lehet, bár a pontos behatárolása nem lehetséges.

390. (1317–1330.) aug. 29.–szept. 4.

Petheu mester Zothmar-i comes és a megye 4 szolgabírája tudatja, hogy Ábrahám fia János elkérte emberüket tudományvételre, akinek a kérését teljesítve kiküldték Pethenie-t. Az visszatérve hozzájuk elmondta, hogy az aug. 20. (fe. b. regis Stephani) utáni vasárnap Jánosnak a Woya nevű falujába ment, és azt látta, hogy az ottani jobbágyát: Imrét a hátán és fején karddal (cum regimine gladii) és törrel (cum collo bicelli) megsebesítették és botokkal erősen megverték, és ezeket – Imre állítása szerint – Eur-i Pál és serviens-e: Miklós követte el ... az aug. 20. (fe. B. regis Stephani) előtti vasárnap. [D.] V. [?] f. prox. p. fe. oct. S. regis Stephani.

Fk.: DL 97 743. (Vay cs. berkeszi lt. 119.) Előoldali fényképe alapján hárttyája szakadozott, írása néhány helyen kopott volt.

R.: Szatmár m. 17. sz.

Megj.: Szántói Pető a debreceni csata után lett Dózsa szatmári (al)ispánja, először 1317 áprilisában tűnik fel, ám Dózsa halála után, 1324–1330 között is szatmári comes-ként szerepel – akkor már vélhetően „teljes jogú” ispánként (Engel, Archontológia I. 188.; Zsoldos, Debrecen 58.; Szatmár m. 28.). Laskodi (vajai) Ábrahám fia Jánosnak (Engel, Genealógia, Vajai [Vay]) több pere is volt a birtokszomszédként megjelenő őri Pállal, de ezeknél másfajta ügyet (rablás, ill. határvita) emlegettek (A. X. 286., 293. sz.; A. XI. 177., 179., 253., 392., 394. sz.). János perelt Pál fivérével: őri István királyi jegyzővel (vö. A. XI. 40. sz.) a szolgálai megsebesítése ügyében (A. XIII. 614. sz.), de ott nem bukkan fel Pál neve. Talán az itteni vizsgálati levél valamelyik ügghöz kapcsolódik, de ez nem biztos. Az oklevél így 1317 és 1330 között bármikorra tehető, de nagy valószínűséggel az 1320-as évek második feléből való, amikor egyébként is gyakoribbá váltak a két család közötti konfliktusok.

391. (1323–1330. okt.)

[I.] Károly középső pecsétjével (mediocri sigillo) ellátott oklevelében megerősíti Iwan fia Miklós feleségét, és általa fiát: András mestert Ompud fia János minden, bárhol elterülő, bármilyen nevű birtokának harmadrészeiben, különösképpen a mondott három faluban [ti. Chuturtukheyl, Purbyssafolua és Hursynafolua falvakban] örökös birtoklásra, megerősítve a szenternyei káptalan 1295. évi oklevelét.

Tá. 1. Miklós macsóí bán, 1338. okt. 22. > uő, 1338. nov. 22. DL 40 790. (Múz. Ta. Horváth István)

2. Tá. 1. > I. Károly, 1340. ápr. 14. > I. Lajos, 1345. okt. 5. DL 40 989. (Múz. Tá.)

Má.: DL 36 190. (Kukuljevics-gyűjt.) Újkori, Tá. 1. alapján.

K.: Horváth, Miklós ítéletlevele 67–68.; F. VIII/5. 256–257.; AO. IV. 538.; Smič. X. 427.

Megj.: A káptalani oklevél átírására nem közvetlenül a Tá. utal, hanem a bán oklevelének a pertörténetet felvázoló eleje, amely szerint a per kezdetekor a felperes a maga igazát a szenternyei káptalan oklevelével, és Károly király ezt megerősítő privilégiumával kívánta bizonyítani („medianibus literis privilegialibus capituli ecclesie Sancti Irinei martiris, et domini nostri regis Hungarie predicti confirmatoriis” – Smič. X. 425.). A keltezésre csak a pecsétre való utalás szolgáltat támpontot, l. Gárdonyi, Károly nagypecsétjei 44–45. Vö. itt, 455. sz.

392. (1323–1330. okt.)

[I.] Károly király korábbi pajzs alakú pecsétjével (priori cum clipeoli sigillo suo) megerősített oklevelében Beren birtokot Fanch-nak, és általa [fiainak:] Lászlónak, Jánosnak és Pálnak adományozza.

Tá.: I. Lajos, 1343. jan. 6. > I. Lajos, 1360. dec. 2. > Vingárti Geréb Péter országbíró, 1498. okt. 30. DL 12 800. (Curiai levéltár, Actus sollemnes 3. 3435.)

Má.: DL 1077. (NRA. 1777. 18.) (1788. évi, Tá. alapján)

K.: C. Tóth, Geréb Péter 152.

R.: C. Tóth, Geréb Péter 132. 2. sz.

Megj.: A Tá. szerint nyílt oklevél volt. A „korábbi” pecsét alatt I. Lajos idején az 1330-as hadjáratban elveszett második pecsétet érthették, annak is azon oldalát, amin a kettőskeresztes pajzs volt látható. Ezt kimutathatóan 1323-tól kezdték használni, és 1330 november elején veszett el (Gárdonyi, Károly nagypecsétjei 36., 43–44.). Hogy az 1323 előtt használt első pecsétet nevezték volna 1343-ban „korábbinak”, az kevésbé valószínű.

393. (1323. jan. 4.–1330. nov. 12.)

[I.] Károly király (H, Da, C, Ra, Se, G, L, Cu, Bu, Sal., montis S. Angeli d.) tudatja, hogy a színe elé járuló András erdélyi (Transilvanus) püspök bemutatta neki [IV.] Béla király (H) privilégiumát a fehérvári (de Alba) egyház felsorolt falvaiban élő népeinek a vajdai joghatóság alóli kivételéről, amit teljes terjedelmében átír. ...

E.: Ba. Erdélyi kápt. lt. 1. 74. (Beke 1. 73.) (DF 277 250.) Hártatöredék, az oklevélnek csak egy kisebb, felső és szakadozott része maradt meg. A kezdőszó és az első sor több kezdőbetűje is díszített.

R.: Beke, Erdélyi kpt. 1895. 240. 1032. sz.; EO. II. 375. sz.

Megj.: A keltezéshez l. az EO Pótkötet megjegyzését („az oklevélben szereplő *Cum a nobis petitur* kezdetű arengatípus csak László [1322–1323], illetve utódja: a havasalföldi hadjáratban elesett Mohorai András/Endre [1323–1330] alkancellársága idején volt használatban I. Károly privilégiumaiban. ... Ugyanakkor a király 1323 januárjától vette fel az itt is szerepeltetett „Salerno hercege és Mons Sancti Angeli ura” címet.” Részletesebben és forrásokkal adatolva l. uo.). IV. Béla átírt oklevelének regesztáját (és további adatait) l. Reg. Arp. 831. sz.

394. (1305–1330.) dec. 9–15.

A váradi (Waradyensis) egyház káptalanja [tudatja, hogy] a színük előtt Kemyn fia Dénes fia János mester és fia: Domonkos azt a bevallást tette, hogy ... egy Zobolch megyében, a Tycia folyó melletti Gyüre nevű örökségi [birtokát], kőegyházat, ... minden hasznonvételeivel a lánytestvérének (sorori sue uterine), Mik[lós] mester feleségének adta ... a köteles jogon neki járó leánynegyede okán ..., és szavatolja az asszonyt a birtokban. D. f. VI. an. oct. fe. Conceptionis virg. glor., a. d. ...az éneklőkanonok, és Jakab az örkanonok.

E.: DL 2638. (NRA. 1697. 52.) Hártján, hosszában szakadt, fele része hiányzik. Vörös-sárga selyemzsinórjáról a függőpecsét hiányzik.

Megj.: Egy 1329-es oklevélből tudjuk, hogy az itt leánynegyedként átadott Gyüre (részben) Baksa nb. Baksa fia Miklós mester birtoka volt (A. XIII. 25. sz.). Ezek alapján az asszony férjeként itt említett Miklós mestert joggal azonosíthatjuk övele. Baksa fia Miklós 1329. okt. 13-án még élt, 1331. máj. 1-jén már elhunytanak mondják (A. XIII. 555., XV. 167. sz.), ezért (a látható napi keletet is figyelembe véve) az oklevél felső határa 1330. Jakab váradi örkanonok 1306 októberében bukkan fel először (A. II. 78. sz.), 1305 májusában még nem ő töltötte be e tisztelet (A. I. 732. sz.). Mivel (ugyanazon?) Jakab megszakításokkal egészen 1336-ig feltűnik örkanonokként (A. XX. 221. sz.), ezért az oklevelet 1305–1330 közé tehetjük.

394a

DL-DF adatbázis 1329–1330 közé keltezi XXII. János pápa egy levelét, amely protokollumkönyvében maradt fent: ASV. Registra Avenionensia, App. 1. Joh. 22. 23v–24r. (DF 291 227.). A töredékes forrás XXII. János 1330. márc. 16-i levelével azonos, l. A. XIV. 150. sz., kiadási adatait l. uo.

395. (1329–1342. júl. [1329–1330])

[I.] Károly nyílt oklevelében átírja az egri káptalan 1329. évi oklevelét.

Tá.: Gilétfi Miklós nádor, 1344. okt. 6. > esztergomi kápt., 1385. nov. 7. DL 71 276. (Görgei cs. toporci lt. 42. 43.) (Uo. kora újkori másolata is.)

Megj.: Az 1329. évi oklevelet l. A. XIII. 683. sz. Gilétfi Miklós 1344. évi oklevelét A. XXVIII. 664. sz. A közelebbi keltezés megállapítására nincs mód, de valószínű, hogy a káptalan előtt tett birtokátruházást már 1329–1330 körül megerősítették a királlyal.

395a

DL-DF adatbázis 1325–1330 közé keltezi a vasvári káptalan oklevelét, amely a saját 1385. (a DL-DF adatbázis szerint: 1380–1390.) dec. 6-i átírásában maradt ránk: DL 93 970. (Festetics cs. lt. Zala 8.). Az oklevelet (egyéb, korábbi regeszták feltüntetésével) „1328. máj. 29.” kelettel l. A. XII. 291. sz. Az 1385. évi, több helyen rongált oklevél átírásában a kelet valóban nem látszódik, a dátumot az átírt kiadvány eredetije alapján (DL 1137.) ismerjük.

396. (1321–1342 [1321–1330.?.])

Szentmihályi (de Sancto Michael) Mihály mester levelében tudatja rokonával (proximo): Pető mester litteratus-sal, Tamás vajda jegyzőjével (notarius), hogy a jelen levél vivőjét, Nagy (Magnus) Jánost küldte hozzá követségbe, és kétség nélkül higgyen neki.

E.: DL 94 013. (Festetics cs. lt.) Hártája vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől címzés és záró gyűrűspecsét viaszmaradványai.

Megj.: A tényleges üzenetből semmi nem olvasható, ez csak a követet hitelesítő kísérlével. Dorozsma nb. Miklós fia Szentmihályi Mihály 1323–1352 között bukkan fel a forrásokban, Szécsényi Tamás pedig 1321–1342 között volt erdélyi vajda (Engel, Genealógia, Dorozsma nem 6. tábla: Szentmihályi; Engel, Archontológia I. 11.). Szalóki Péter fia Pető mestert (Engel, Archontológia I. 12.; Engel, Genealógia, Szalók nem 3. tábla: Hosszútóti) 1331-ben a vajda kancellárjaként említették (A. XV. 345. sz.), 1341-ben már vajdai ítélmester, ill. a tárnokmesteri szék procurator-a és bírása (A. XXV. 422. sz., ill. uo. 104–105. sz. Pető életútjára l. még Bónis, Jogtudó értelmiség 56–57., ám nem azonos Pető alvajdával, vö. Engel, Archontológia I. 11.). Mivel az itteni jegyzői (notarius) cím alacsonyabb rangú, mint a kancellár, főként az ítélmester, a jelen levél valószínűleg 1331 előtti, amikor Pető még hivatali pályájának kezdetén állt. Ám egy ilyen magánlevél címzése nem teljesen irányadó, ezért a biztosabb felső határ csak 1342 október, Tamás leváltása a vajdai méltóságról.

396a

DL-DF adatbázis 1320–1330 közé keltezi I. Károly tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 3032. (MKA. Acta ecclesiastica ordinum et monialium VBuda 25. 40.). Regesztáját a tartalmilag átíró kiadvány regesztájába foglaltan l. A. XXI. 653. sz. Az átírás szerint az oklevél Károly azon pecsétjével volt megerősítve, ami elveszett a havasalföldi hadjáratban („litteras privilegiales domini Karoli ... cum sigillo eiusdem Transalpinis partibus

deperdito”). Ezt a második pecsétet Károly 1323-tól használta 1330 októberéig (Gárdonyi, Károly nagypecsétjei 36–42.), így az oklevél ekkor kelt.

396b

DL-DF adatbázis 1320–1330 közé datálja az erdélyi káptalan oklevelét: DL 31 127. (EOKL. GYKOL. Centuriae XX. 28.), ami a késő középkori írásképe, ill. a végén olvasható archontológiai névsor (András prépost, Antal éneklőkanonok, Mihály örkanonok, Dávid dékán és szolnoki főesperes) alapján 1448-ra keltezhető (az első három tisztséghez vö. pl. DL 13 794., 14 774., 30 186., 30 422., 31 140., 37 606., stb., Dávidra l. pl. DL 36 391.).

396c

DL-DF adatbázis 1320–1330 közé datálja az aradi káptalan tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 69 666. (Kende cs. lt. 16.). Regesztáját Pál országbíró 1330. júl. 8-i átíró oklevelének regesztájába foglaltan l. A. XIV. 400. sz. Az aradi káptalan oklevele egy Sándor fia Márk és István részére történő birtokeladásról szól, és az országbírói oklevélben elmesélt pertörténet szerint Sándor fia Márk először 1329. febr. 9. előtt mondott ellent egy birtokba iktatásnak, arra hivatkozva, hogy övé a birtok. Az adásvételnek (ami a káptalani oklevél keltének felső határa) tehát legkésőbb 1328-ban meg kellett történnie.

396d

DL-DF adatbázis 1310–1330 közé datálja az esztergomi káptalan tartalmi átírásban fennmaradt levelét: VÉFL. Zepezd 13. (DF 200 346.). Regesztáját – Pál országbíró 1333. márc. 13-i oklevelébe foglaltan – l. A. XVII. 114. sz. A datálás nagyságrendileg helytálló, mert az ott megjelenő személyek más 1333. évi oklevelekben is felbukkannak, l. A. XVII. 13. és 65. sz., legvalószínűbben 1333-ban vagy az előtt nem sokkal kelt ez is.

396e

DL-DF adatbázis 1310–1330 közé keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 84 238. (SNA. Bárczay cs. lt. 2. 47. 18.) (K.: DPM 110. sz.). Az oklevél – a DL 75 207. jelzetű (DPM 109. sz.) kiadvánnyal való összefüggése alapján – 1273–1285 között kelt. Bővebben, forráshivatkozásokkal l. a DPM 109. és 110. sz. kommentárjait.

396f

DL-DF adatbázis 1304–1330 közé keltezi a nyitrai káptalan oklevelét: ŠA. Nitra. I. 2. 44. (DF 261 464.). 1307. ápr. 2-i dátuma (a pecsétzsinórtól takartan) teljes terjedelemben szerepel a szövegben, l. Reg. Slov. I. 214., A. II. 139. sz.

396g

DL-DF adatbázis 1300–1330 közé keltezi János mester magánoklevelét: Istorijski Arhiv Varaždin, Csázmai kápt. lt. Acta antiqua 198. (DF 282 516.) A Kaproncában, dec. 6. utáni szombaton (D. in Koproncha, sabbato prox. p. fe. B. Nicolai confessoris) kelt levélben János mester tudatja a csázmai káptalannal, hogy Yurule (?) (Türje?) nb. Pál fia György a

saját korábbi oklevelében foglaltak szerint egyezsége lépett Szentpéter (Senth Pethur) nevű birtoka ügyében Pál fiaival, és kéri a káptalant, hogy ők is adjanak ki erről oklevelet. A kiadvány írásképe inkább a 14. század közepére mutat. Mind a csázmai káptalan, mind a kelethely Kőrös megyében található, a legvalószínűbb tehát, hogy „János mester” Petőc fia János kőrösi ispánnal azonosítható, aki 1354 februárja és augusztusa között tűnik fel a forrásokban (Engel, *Archontológia* I. 253.; A. XXXVIII. 64., 169., 392. sz.), 1355 májúsában már más viseli e tisztséget. E János maga is nevezte „mester” címmel önmagát (A. XXXVIII. 392. sz.), és itt talán azért nem jelent meg ispáni titulusa, mert a tisztségét nem sokkal korábban elvesztette, ám az egyik utolsó, ispánként kiadott okleveléhez még írt egy kísérőlevelet a káptalan számára. Ez esetben az oklevél dátuma 1354. dec. 13. lenne. Az egyes személyeket nem sikerült közelebből azonosítani. A Túrje nemzetségből ilyen nevű tagokat nem ismerünk, ugyanakkor a nemzetségnek bizonyosan voltak birtokai Kőrös megyében (Karácsonyi, *Nemzetségek 1034–1037.*), másrészt a nemzetségnév azonosítása sem teljesen bizonyos.

397. (1304–1331.) jan. 21.

Mihály prépost és a Iazov-i konvent tudatja, hogy a színe előtt személyesen megjelent egyik részről Simon fia Dezső (Deseu) mester serviens-e: Mantha fia Tamás az egri káptalan ügyvédvalló levelével az ura, és Marius fia István nevében, másik részről Choltou-i Detre fia Mihály a maga és fivére: Bene nevében, és Tamás azt a bevallást tette, hogy Dezső és István az összes, Mihályt és fivérét érintő perüket, bárki előtt, bárki oklevelével is indították, kölcsönösen lezárják, nem indítják újra, és az ezzel kapcsolatos okleveleiket átadják érvénytelenítésre. ... Dezső visszadja a mindenkől magához ... szabad ...-t. D. in die B. Agnetis, a. d. 13...

E.: DL 48 026. (Múz. Ta. 1908. 8.) Vízfoltos, több helyen szakadt és hiányos hártván, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 318.

Megj.: Az oklevelet csak Mihály jászói prépost(ok?) igen hosszúra nyújtható feltűnése datálja (Salamon: 1303. jún. 2.: A. I. 394. sz.; Mihály: 1307. máj. 28.: A. II. 169. sz. és 1330. nov. 29.: A. XIV. 606. sz.; 1331. márc. 5-én már Pál volt a prépost: A. XV. 84. sz.; ugyanakkor 1308–1309 folyamán egy bizonyos Antal is feltűnik jászói prépostként: A. II. 477., 505. sz.). A többi szereplő ismert életideje nem szűkíti le biztosan ezeket az időhatárokat. 1327. máj. 11-én egyébként Marius fia István perben állt az országbíró előtt csoltói Detre fia Mihállyal (A. XI. 210. sz.), de nem biztos, hogy az ottani pert zárták volna le ebben a megegyezésben.

398. (1323–1331. júl.)

A pozsonyi káptalan kéri [a hátlapon: Simont], a Szt. Jakab-egyház rector-át, hogy küldje ki tanúságát Pamlinus fia Lászlóval és Orrus (dict.) Jakabbal, és azok tudják meg az igazságot mindazzal kapcsolatban, amit Orrus (dict.) Péter comes levelében láthatnak, és erről számoljon be a káptalannak. D. f. III., a. etc.

E.: DL 48 765. (Üchtritz-Amadé cs. lt. 17. 7. 1771.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés, befűzött hártymaszalagon mandorla alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Orros Péter csak akkor adhatott ki oklevelet, amikor a pozsonyi alispáni címet viselte 1323 nyara és 1331 nyara között (1323 előtt a megyét nem I. Károly emberei kormányozták, tehát nem is lehetett hivatalban, ő maga utoljára 1331. júl. 8-án bukkan fel, utódja először júl. 19-én, l. minderre Engel, Archontológia I. 166.). Ebből az időből a megyei emberként kiküldött Pam-lény fia László is többször feltűnik (A. X. 309. sz.; A. XI. 419., 548., 554. sz.; A. XV. 283. sz.).

399. (1328–1331.) júl. 27–30., Kálló

Péter fia Jakab mester Zobouch-i alispán (vicec.) és az ottani 4 szolgabíró tudatják, hogy Belus fia László törvényesen a színük elé idézte ue. Belus fia Miklóst a júl. 25. (Jacobi ap.) utáni szombatra. A mondott határnapon László személyesen megjelent, ám Miklós a törvényszéket tartó oklevéladók felszólítására nem lépett fel László ellenében, ezért bírságban marasztalják el. D. in Kallo, die prenotati.

E.: DL 56 531. (Kállay cs. lt. 1300. 302.) Hártyán, hátoldalán azonos kézzel tárgy-megjelölés és zárópecsének foltjai.

R.: Kállay I. 292. sz.; Piti, Szabolcs m. 134. sz.

Megj.: Az oklevelet csak Péter fia Jakab tágabban vett alispáni hivatali ideje datálja, vö. Piti, Szabolcs m. 12.

400. (1295–1331. júl.)

Az egri káptalan tudatja, hogy Chaztua-i Roland fiai: János és Iwan, mivel a Chaztha birtok ügyében Zammunustura-i István fiaival: János mester egri al-olvasókanonokkal, Mycolaval, Lörinccel és Egyeddel szemben kiszabott bírságok terhe rajtuk mód felett elnehezültek, és őket Edelen-i László fiai: Sándor és János a saját költségükön mentesítették István mondott fiaival szemben, ezért, nem lévén más lehetőségük visszaadni László fiainak az összeget, az apjuk: Roland fi-vérének, Márknak a Chaztha birtokban bírt teljes, Edelen falu felől fekvő részét, amely Márk halála után a kezükre háramlott, minden haszonvételével és tartozékával együtt a Márk által is bírt régi határai mentén átadták az egri káptalan színe előtt László fiainak és örököseinek örök birtoklásra.

Tá.: Pál országbíró, 1332. jún. 23. > egri kápt. 1332. szept. 20. DL 87 028. (Esterházy cs. hercegi ágának lt. 47. B.)

Megj.: 1293 és 1295 folyamán még maga császári Roland és az itt már elhunynak említett Márk pereskednek a birtokért (Gy. I. 765., l. még 385. sz.), így az oklevél kiadásának alsó határa 1295. A felső határ a Pál országbíró előtt induló pernek a kezdete (1331. aug. 8., lásd a DL 87 028.-ban elmesélt pertörténetet).

401. (1329–1332. [1329–1331.]) aug. 21–27., Sáros

... Vilmos [mester] Sar[us] megyei [albírja és a 4 szolgabíró tudatja, hogy] ... Simon fia Pál fia András a bírói ítéletük alapján ... a szept. 1. utáni ... (...p. fe. B. Egidi confessoris atque abbatis) köteles esküt tenni János fia János ellenében a szí-nük előtt 24 másik nemessel együtt Sarus faluban arról, hogy [János?] Baba pataka nevű birtokán nem vett el egy 1 és negyed márka értékű ökröt, 4 darab fél márka értékű juhot, két disznót, hét kepe gabonát és egy szekér szénát, továbbá [János?] három jobbágját nem verette meg. D. in Sarus, f. II. p. fe. B. Stephani regis.

E.: PPL. Klimó-gyűjt. 67. (DF 285 811.) Csonka, szövege hiányos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét viaszmaradványai.

K.: F. VIII/4. 638–639.

Megj.: Az oklevélben a peres felek teljes neve kizárólag a hátlapi feljegyzés alapján (Super iuramento pro Johanne filio Johannis, contra Andream filium Pauli) rekonstruálható. János fia János egy 1329–1331 közé keltezhető kiadványban perelt a megyei törvényszék előtt Simon fia Pál fia Andrással és fivérével (414a sz.; A. XIV. 397. sz. Az oklevelet a jelenlegihez hasonlóan a Klimó-gyűjt. őrzi.). A jelen oklevél hiányos formulája is azon időszak formuláival egyezik, amikor Druget Vilmos még nem viselte a nádori címét (vö. a fenti oklevéllel). Ez alapján 1329–1332 közé tehetjük (Engel, Archontológia I. 2–3., 195.; Zsoldos, Druget 220–221.), de ha a kibocsátási éve egyezik a párhuzamként hozott oklevéllel, akkor 1329–1331 közé, ebben az esetben ugyanis Domonkos ispán volt a kiadója, aki 1332-ben már nem viselte tisztségét (Engel, Archontológia I. 170.; Zsoldos, Druget 239. és 245.).

402. (1290-es évek–1331.) aug. 28.

A csatári (Chatar) konvent tudatja, hogy a színe előtt Keled fia Arnold mester, illetve Orbán fia Pál a maga és fivére: István nevében beszámolt arról a döntésről, amit a következő fogott bírák hoztak: Arnold részéről ...-i Miklós, ... Lóránt (Lorand) és Zompach-i András, Pálék részéről Bede-i Miklós, [Kapus-i] Vince és Iwan fia János. A döntés értelmében Arnold köteles 6 nemest állítani, akikből 4-nek esküt kell tennie a konvent színe előtt okt. 13-án (in quind. s. Michaelis Archangeli), hogy Arnold jobbágját: Chumpa fia Istvánt ok nélkül négy helyen megsebesítették. Ha leteszik, akkor Pál és István fizessen 4 márkát a konvent által megjelölt időpontban. Ugyanezen a napon Péter és fiverei, Orbán fiai kötelesek 40 nemes személyt állítani a várjobbágyságok és egyháziak közül, és közülük Keled fia Mihály mester válasszon 20-at, akik esküdjenek arról, hogy nem gyújtották fel és kaszálták le a szénájukat, és jobbágaik ekéjét nem semmisítették meg, a mondott jobbágyot pedig nem verték meg. Ha esküt tesznek, mentsék fel őket, ellenkező esetben 20 márkát fizessenek a konvent által megjelölt időpontra. A bírónak és poroszlónak közösen adnak elég-tételt, az egymás ellen kapott ítéletleveleket az eskü után adják át érvénytelenítésre. D. in fe. B. Augustini confessoris et pontificis.

K.: HO VII. 333–334. (E. után, ami „Sitkén, a Nagy Sándor ltban.” volt.)

Megj.: Az oklevelet csak Hahót nb. Keled fiainak: Arnoldnak és Mihálynak az említése datálja, akiknek az első felbukkanása 1293-ból ismert (W. X. 133.), az utolsó pedig 1327-ből (A. XI. 294. sz.; l. még Engel, Genealógia, Hahót nem 1. tábla). 1331-ben (közelebbi kelet nélkül) már Mihály fiai: Miklós és János nevében léptek fel egy nemzetségi birtokot érintő oklevél megerősítésekor (F. VIII/3. 546–547., vö. A. XV. 493. sz.), vélhetően Mihály ekkor már nem élt. A végén olvasható „pristaldus” kifejezés inkább az időszak első felére (a késő Árpád-korra) vall, de természetesen az Anjou-kor sem zárható ki.

403. (1321–1332. [1331. k.]) jún. 15.

János Dobuca-i comes, ill. János és Coplon ue. megye (provincia) szolgabírái tudatják, hogy az oklevél kiadásának napján ifjabb (minor) Vos (dict.) Miklós a kiadók előző oklevelében előírt kötelezettségének megfelelően megjelent, hogy Manyk-i Andrásnak 1 márkát fizessen Bungarth-i István megölése miatt, ám András nem jelent meg, és nem is küldött senkit. D. in die mart. Withi et Modesti.

E.: AI. Wass cs. lt. 3. 8. (DF 252 737.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és egy nagyobb és egy kisebb zárópecsét viaszmaradványai.

K.: DIR C. XIV. III. 565.

R.: EO II. 707. sz.; Wass 26. sz.

Ford.: DIR C. XIV. III. 16. (román)

Megj.: Móríci Márton fia János dobokai ispán hivatali ideje alatt (1321–1334) csak 1331-ben bukkan fel Csép János és Lónai Kaplyon szolgabíróként (A. XV. 363., W. Kovács, Archontológia 33.), 1332 decemberétől már más viseli e tisztséget. Az 1321–1330 közötti dobokai szolgabírákra ugyanakkor nincsen adatunk. Így a levél a legnagyobb valószínűséggel 1331 körül kelhetett, de 1321 és 1332 között bármikori lehet.

404. (1325–1332. febr. 18.–márc. 20. [1332. márc. 16.]), Kőrös

István kőrösi (Crisiensis) comes tudatja, hogy az első időpont elérkeztével Márton fia István határnapot vállalt Fodor (dict.) Gergely fia István nevében Pál fia György és Péter fia Jakab ellenében, és ezért István egy hét múlva (in oct. datarum presentium) köteles választ adni a nevezettek ellenében. D. in Crisio, II. f. prox. p. domin. Reminiscere.

E.: Drzavni arhiv u Varazdinu, Arhiv casmanskog Kaptola, Acta antiqua 197. (DF 282 515.) Papíron, hátlapján tárgymegjelölés és befűzött szalagon kör alakú zárópecsét.

Megj.: A kelethez l. a 406. sz., ami a jelen ügy folytatása.

405. (1332. márc. 11.–márc. vége)

Az egri káptalan tudatja Pál országbíróval, hogy az oklevele értelmében Pál fia Pál és Ponyth fia Jakab mester királyi emberek, továbbá Fekete (Nyger) János, az országbíró embere a káptalani kiküldöttek, ti. Mooch-i (dict.) István mester egri kanonok és Miklós karpap jelenlétében együtt a felekkel [ti. Chulen fia Sándor fia Jánossal, ill. Edelen-i László fiaival: Jánossal és Sándorral] és értékbecslőkkel márc. 11-én (in ... oct. diei Cynerum) kimentek először a Borsad~Borsod nevű birtokukra, bejárták a mondott Edelen-i László fiai által megmutatott határait, és annak megtörténtével Borsad birtokot János mesternek és fivéreinek: Miklósnak és Jakabnak iktatták ellentmondás nélkül, örökös birtoklásra. Azonban Sándor fia János a maga és fiverei nevében a László fiai által megmutatott határokkal nem volt elégedett, és nem erősítette meg, hogy ezek lennének Borsad határai. Ezután a felek együtt az értékbecslőkkel azon határjeleket járták meg, amely János mester állítása szerint Borsad birtok kiterjedtebb területe, és Borsad birtokot, továbbá Edelen, Saaph és Chazthua birtokok határát a mondott Chulen fia Sándor fia János mester útmutatása szerint akarták elkülöníteni, és János mester részére iktatni, ám László fiai a határjárást nem, de a nekik való iktatást már tilalmazták. Mikor innen ue. Chulen fia Sándor fia János mester útmutatása alapján Borsad birtok azon határait próbálták elkülöníteni, amely Domonkos fiai: Donch és János mesterek Laad nevű birtokától választja el, és egy Boluhthpataka~Bolahthpataka nevű vízfolyáshoz értek, Domonkos fiai azt mondták, hogy Borsod birtok dél felől a mondott Boluhthpataka vízfolyásig terül el, és egészen Boluhthpataka-ig az iktatás terén semmilyen ellentmondással nem éltek, ezért Borsad birtok e részét János mesternek és fivéreinek iktatták örökös birtoklásra. Ám János mester nem volt megelégedve a határok ezen megmutatásával, és azt állította, hogy birtoka a Bolahthpataka-n túlnyúlik. És mikor János útmutatásai alapján Borsad birtok ezen nagyobb részét akarták megjárni és Jánosnak iktatni, akkor Domonkos mondott fiai a vízfolyáson való átmenetelt nem tilalmazták, de a Laad földjükből való bármekkora rész iktatását igen. Továbbá András Bolath-i nemes ugyanígy megmutatta az ő Baltoth [!] földje felőli határokat, amit iktattak Sándor fia János mester és fiverei részére, ám ezen János mester a mutatott határokkal nem volt megelégedve, ezen felül is meg akarta járni, és András a határjárást nem, de az iktatást tilalmazta. És mivel a határok ilyenén való megmutatása ügyében ellentét támadt, és a felek értékbecslői segítségével nem tudták az egri káptalan egyezséglevelében foglaltak szerint a határt megjárni, a határjeleket elkülöníteni, és Sándor mondott fiainak békésen iktatni, ezért a mondott oklevélben megjelölt határnapon a felekkel és értékbecslőkkel együtt Lubna és Rethy birtokokra nem tudtak kimenni ugyanezen feladatok végrehajtására. A királyi emberek így a feleknek, ti. Sándor fiainak és László fiainak az egri káptalan oklevelében foglalt napot és helyet, ti. ápr. 1-jét (oct. medii Quad.) tűzték ki határnapként az országbíró színe elé való megjelenésre, az ellentmondóknak viszont, mivel az országbírói oklevélben a megidézésükről nem esik szó, nem tudtak határnapot kitűzni.

Tá.: Pál országbíró, 1332. jún. 23. > egri kápt. 1332. szept. 20. DL 87 028. (Esterházy cs. hercegi ágának lt. 47. B.)

Megj.: A felek 1332. márc. 11-én mentek ki a birtokra, és ápr. 1-jére kaptak határnapot az országbíró elé, a jelen oklevelet tehát ezen két időpont között adták ki, vélhetően nem sokkal márc. 11. után.

406. (1325–1332. márc. 3.–ápr. 3. [1332. márc. 30.]), Kőrös

István kőrösi (Crisiensis) comes tudatja, hogy a harmadik határnap elérkezével Pál fia György kinyilvánította, hogy pere van Gergely fia Istvánnal erőszak, pénz, vérontás, és egy egyház feltörése (confractio nem ecclesie) ügyében. Péter fia Jakab ugyancsak kinyilvánította személyesen, hogy pere van ugyanezen Gergely fia Istvánnal erőszak, pénz, birtok és szőlők elpusztítása, továbbá rablás és tolvajlás ügyében, ami miatt Márton fia István elvállalta a határnapot, ezért egy hét múlva (in oct. datarum presentium) köteles választ adni György és Jakab ellenében. D. in Crisio, II. f. prox. p. domin. Letare.

E.: Drzavni arhiv u Varazdinu, Arhiv časmsanskog Kaptola, Acta antiqua 196. (DF 282 514.) Papíron, hátlapján tárgymejjelölés és befűzött szalagon kör alakú zárópecsét.

K.: Smič. X. 15.

Megj.: A kiadás 1332-re keltezte István ispán 1332. dec. 21-i levele alapján, amely szerint az itteni Gergely fia Istvánnak esküt kell tennie Péter fia Jakab fia Péter ellenében, hogy nem dulta fel egy birtokát (Smič. X. 42.). Ott a felperes már az itteni Jakab fia. Ha a két ügy ugyanaz, akkor Jakab vélhetően meghalt 1332 decemberére, ezért vette át a fia a pert. Ez esetben a jelen oklevelet 1332-re tehetjük, de archontológiai okokból mindenképpen 1325 és 1332 közé. 1323–1325 között is egy István volt a kőrösi ispán (Engel, Archontológia I. 253.), de a stílusa alapján ez Pál bán fia István kiadványával azonosítható. I. még a 404. sz., ami a jelen ügy előzménye.

407. 133(2., júl. 15. u.)

Ismeretlen oklevéladó [Esztergomi káptalan] levele Pál comes országbíróhoz: [küldték] András papot, a Szt. Tamás mártír-egyház kanonokát, javadalmasukat (nostrum prebendarium) az Esztergom megyei [Symog] birtok határainak megjárására, amit az országbíró rendelt el ... az oklevéladó emberével: András pappal visszatérve egybehangzóan jelentették, hogy ... [Sym]og birtokra kimenvén Isabella volt királyné privilégiuma szerint ... és Jakab fiai: [Tamás] és Pál, továbbá T[arnu]k [dict.] Peter meghallgatni és megsejlelni... [D... di]visionis [a]p., a. d. 133[2]. (M° CCC° XXX° s[ecundo])

E.: DL 25 785. (Gyűjteményekből, ismeretlen provenienciájú iratok) Erősen szakadozott és csonka. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés. A megerősítési mód a megmaradt részen nem látszódik.

Megj.: Pál országbíró 1332. júl. 13-i oklevele, amelyben elrendeli az esztergomi káptalannak a jelen határjárás lefolytatását, egyértelműen datálja a levelet (AO. II. 614–615.). Ugyanezen oklevél alapján egészíthetők ki az itt nem, vagy csak csonkán látott nevek is. A levél – bár ez nem látszódik – rövidegsége miatt vélhetően azt tartalmazza, hogy a mondott Jakab fia Tamás és Pál, ill. Tárnok Pető nem jött el a határjárást megtekinteni. Izabella királyné itt is hivatkozott 1275. évi oklevelét l. RD 165. sz.

408. (1332.) aug. 31., Sáros

Miklós comes, Vilmos mester Sarus megyei alispánja (viceiudex) és a négy ottani szolgabíró tudatja, hogy azt a pert, amit Lőrinc fia László folytatott [hátoldalán: a jobbágysai és serviens-ei:] Zalanch-i Egyed, továbbá Péter soltész (scultetus), Miklós, Domonkos, valamint Domonkos fia Péter ellenében, elhalasztja két héttel későbbre (ad quind. datarum presentium) végső válaszára. D. in Sarus, f. II. prox. an. fe. B. Egidii.

E.: DL 47 855. (Múz. Ta. Jankovich) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsétek halvány foltjai.

Megj.: A kiadási évre l. az ügy folytatását jelentő 410. sz. oklevél megjegyzéséhez írottakat.

409. (1323–1332. aug.), Debrecen

Dausa nádor fia Jakab Zobouch-i comes levele rokonának (proximo suo): Semyen-i Mihály fia Mihály mesternek. Mondta neki a volt kamarása, Debrecen-i jobbágysa: János mester, hogy az elmúlt szerdán Pál bíró özvegyének a házában Mihály jelenlétében annak szekérére két vég tournai posztót (duas petias panni Dorneti) rakott, hogy azt Mihály Semyen nevű falujába szállítsák, de mikor a mondott János a posztója után ment, akkor nem adták neki vissza. Ezért megkéri Mihályt, hogy a jobbágysának hiánytalanul adják vissza a posztót, különben az ő jobbágysaitól a kétszeresét vagy háromszorosát veszi vissza. D. in Debrecen.

E.: DL 56 555. (Kállay cs. lt. App. 1300. 52.) Papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés, és majdnem ép kör alakú viasz zárópecsét.

R.: Kállay I. 862. sz.; Piti, Szabolcs m. 238. sz.

Megj.: Debreceni Jakab igen sokszor és hosszú ideig volt egyedül vagy megosztottan szabolcsi ispán (megszakításokkal 1325 és 1351 között, de akár már 1323-tól viselhette hivatalát l. Piti, Szabolcs m. 11.). A címzett Balogsején mb. Mihály fia Mihály 1330-ban bukkan fel utoljára (A. XIV. 563. sz.), 1332 szeptemberében már az özvegyét említik (Kállay I. 390. és 397. sz.).

410. (1332.) szept. 14., Sáros

Miklós comes, Vilmos mester Sarus megyei alispánja (viceiudex) és a négy ottani szolgabíró tudatja, hogy azt a pert, amit a személyesen megjelenő Lőrinc fia László folytatott a jobbágysági: Zalanch-i Egyed, továbbá Péter soltész (scultetus), Miklós, Domonkos, valamint Domonkos fia Péter ellenében, elhalasztja okt. 5-re (ad vicesimum secundum a data presentium) végső válaszadásra vagy megegyezésre. D. in Sarus, in fe. Exalt. S. Crucis.

E.: DL 47 839. (Múz. Ta. Jankovich) Enyhén vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: Az ügy előzménye a 408. sz. oklevél, amely szerint ugyanezen hatóság a felek perét a szept. 1. előtti hétfőn elhalasztotta két héttel későbbre. Itt szept. 14-én adtak ki oklevelet arról, hogy az alperesek nem jelentek meg. Mivel a megyei ítélszék Miklós alispánsága idején (1331–1334, vö. Zsoldos, Druget 239.) mindig hétfőre esett, ezért olyan év jöhet szóba a fenti évkörön belül, amikor szept. 14. hétfői nap volt. Ez 1332 esetén teljesül, ekkor a szept. 1. előtti hétfő aug. 31-re esett, ami pont két hétre van szept. 14-től.

411. (1332. júl. 22.–szept. 14.)

A kalocsai (Colocensis) káptalan tudatja, hogy egyik részről Bechee-i Imre mester káplánja: János pap (sacerdos) az ura nevében, másik részről Lok-i János fia Pál a káptalan színe előtt megjelentek, és János azt a bevallást tette, hogy Imre mester megvette Páltól Lok birtok felét 18 márkáért, márkánként 12 pensa-val számolva, amelyből Pál – az elmondása szerint – átvett 4 és fél márkát. János pap az ura nevében hozzátette, hogy ha az ura szept. 15-én (oct. Nat. B. virg.) nem fizetné ki a fennmaradó összeget, akkor elveszíti a befizetett pénzt, és a birtok visszakérül Pál kezére.

E.: DL 82 853. (Zichy cs. zsélyi lt. 211. A. 12.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Z. I. 404–405.

R.: Udvardy, Kalocsa 114. 15. sz.

Megj.: A kalocsai kápt. 1332. júl. 22-i oklevelében Pál szintén kinyilvánítja, hogy eladta Imrének a birtok felét az itt is említett összegért (Z. I. 393–394.), a jelen levél vélhetően ekkortájt kelt (de mindenképpen szept. 15. előtt).

412. (1332. júl. 20.–szept. 24.)

[I.] Károly király (H) tudatja a fehérvári káptalannal, hogy ... [Nagy (Magnus) Péter fia Tamás mester Chokaku-i és Geztus-i várnagy a színe elé járulva magának kérte] a Kamarun megyében lévő Baranchfeulde nevű földet, amely korábban az örökös nélkül elhunyt Baranch nevű ember birtokaként háramlott a királyra, és az

adományozási joga alá tartozik, hű szolgálataiért ... [amit a király neki is adományozott], ezért megparancsolja a káptalannak, hogy küldjék ki tanújukat Sedtu-i János vagy a távollétében Almus fia János királyi emberrel... [és iktassák Tamásnak a mondott birtokot] örökös birtoklásra, ha nem akad ellentmondó. Az ellentmondókat idézzék meg a színe elé alkalmas időpontra.

Á.: fehérvári kápt., (1332.) szept. 25. > I. Károly, 1332. dec. 21. > I. Károly, 1335. jún. 13. k. Ba. Erdélyi kápt. lt. 1. 102. (Beke 8. 1031.) (DF 277 277.)

Megj.: Károly 1335. évi átíró oklevelének (l. A. XIX. 337. sz.) mintegy felerésze hiányzik, az átírt oklevelek szövege csonka, ám az itteni parancslevélben szó szerint idéznek I. Károly 1332. júl. 20-i leveléből, amelyben Tamás megkapta az adományt (DL 58 471.). Károlynak az iktatást elrendelő parancslevele tehát vagy ezen a napon, vagy nem sokkal utána kelhetett, de mindenképpen júl. 20. és szept. 25. között, valószínűleg júl. 20. körül. Az itt nem olvasható részeket a júl. 20-i adománylevél alapján pótoltuk.

413. (1332.) szept. 25.

Dausa volt nádor fiai: Jakab és Pál mesterek, Zabolch-i comes-ek és Adryan-i várnagyok levele Zabolch-i alispánjaikhoz (vice nostris comitibus): László fiaihoz: Péter mesterhez és Miklóshoz. Azt mondta nekik András – a jelen oklevél bemutatója –, hogy Lengel (dict.) János fia László jobbágya: Deme az alispánok emberét maga mellé véve András egy sar színű lovát törvény szerinti eljárásban visszavette (recaptivasset), ezért az oklevéladók parancsba adják a címzetteknek, hogy vezettessék a lovat a következő kedden, ti. szept. 29-én (in fe. S. Michaelis arch.) tartandó ítélőszékre a maguk és a 4 szolgabíró színe elé, és ha a levélírók ott tudnak lenni ezen a gyűlésen (congregatio), akkor az alispánok közül egy övelük, ha pedig nem, akkor egy alispán a négy szolgabíróval és más nemesekkel együtt szolgáltasson igazságot Andrásnak a ló ügyében. D. VI. f. prox. an. fe. predictum.

E.: DL 56 551. (Kállay cs. lt.) Lyukas és vízfoltos papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét darabjai.

K.: AO. II. 623.

R.: Kállay I. 392. sz.; Piti: Szabolcs m. 190. sz.

Megj.: Az oklevelet archontológiai és kronológiai okokból a kiadása és a regesztái is 1332-re helyezték, lásd még Piti, Keltezések 242.

414. (1332.) okt. 31., Debrecen

Dowsa volt nádor fiai: Jakab és Pál mesterek, Zabowch-i comes-ek és Adryan-i várnagyok levele Zabowch-i alispánjukhoz (vicecomiti): László fia Péter mesterhez. Tudatják, hogy Hothaz-i Iwachinus jobbágya együtt az ő Theglas-i officialisukkal elfogatta Bolth-i Demetert, akit tolvajlás halálos bűne miatt (pro furticinio

capitali) proskribáltak. A nagyobb igazság végett a címzett kezére és a köztörvényszék elé (in faciem communitatis iustitie) adják át Bolth-i Demetert, Tamás mester deák (litteratus), Bolth-i officialis kezessége alatt, ezért a levél kézhezvételét követően Péter a fogságából nyomban engedje őt el, bármiféle egyéb kár nélkül. Azt az embert, akit Hothaz-ról elfogott, őrizze a számukra, együtt a mondott Tamás mester deákkal egészen a következő találkozásukig. Ezen kívül Péter és jobbágysai összes olyan perét, amiket a Bolth-i népek ellen viselt, késlekedés nélkül halassza el az oklevéladók elé. D. in Debrechen, in vig. fe. OO. SS.

E.: DL 56 553. (Kállay cs. lt. 1300. 1065.) Papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés és kör alakú zárópecsét darabjai.

R.: Kállay I. 553. sz.; Piti, Szabolcs m. 191. sz.

Megj.: Dózsa fiai Jakab és Pál szabolcsi ispáni ideje alatt egyedül 1332-ben volt László fia Péter is alispán (Piti, Szabolcs m. 11–12.), így a kiadvány egészen biztosan ebben az évben kelt, l. még Piti, Datálások 89.; Piti, Kelte�ések 242.

414a

DL-DF adatbázis 1322–1332 közé kelezi Sáros megye kiadványát: PPL. Klimó-gyűjt. 57. (DF 285 801.) (K.: F. VIII/3. 504–505.). Az oklevél regesztáját „(1330. ?) júl. 7.” kelettel l. A. XIV. 397. sz., amely kelet a kiadás indoklás nélküli datálásán alapszik, ám archontológiai alapon ez legfeljebb 1329–1331 közé tágítható (Engel, Archontológia I. 170.; Zsoldos, Druget 239. és 245.).

415. (1329., 1331–1333.) jan. 15–20., Sáros

Druget Vilmos (Wyllermus Drugetter) mester szepesi és Wyuar-i comes levele Zezech-i László fia Tamás mesternek. A jelen levél vivője, Magyar (dict.) András Wrkuta-i királyi jobbággy mondta neki, hogy a címzett serviens-e: István deák (litteratus) egy Detre fia Mihály nevű jobbággy jelenlétében elvitte a másfél márkát (alteram mediam marcam) érő kancáját, és aztán a jogrend szerint Zeech faluban Tamás és fivérei színe előtt visszanyerte tőle, ám István deák sem esküt nem tett, sem pénzt nem adott neki a kancáért (cabella). Ezért kéri és utasítja Tamást, hogy a levél kézhezvételét követően vagy adassa vissza Andrásnak a mondott kancát, vagy kényszerítse Istvánt az árának megfizetésére, különben ő fogja a mondott jobbággy kárát helyrehozni a Tamáshoz tartozókat [kényszerítve] a visszaadásra, és ezzel neki is sérelmet okozva. D. in Sarus, f. IV. prox. p. oct. Ephiph. d.

E.: DL 57 982. (Soós cs. lt. 220.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés, és zárópecsét foltja.

Megj.: Druget Vilmos 1327 augusztustól lett szepesi és újvári ispán, 1329 jan.-tól (de vélhetően 1328 első harmadától kezdve) sárosi ispán is, majd 1333 májusától nádorhelyettes (Zsoldos, Druget 220–221., sárosi ispánságára l. uo. 78.). Egy, a Sáros m.-i Urkutáról való királyi jobbággy csak akkor keresi iga-

zát Vilmos előtt, ha az már sárosi ispán is. A sárosi ispáni címét Vilmos többnyire nem tüntette fel okleveleiben (Zsoldos, Druget 77–78.), de a nádorhelyettesít mindig, így a levelet 1329–1333 közé tehetjük. Megjegyzendő, hogy 1330 esetén a napi kelet jan. 17-re esne, és 1330. jan. 16-án Vilmos Szepesvárbán keltezett (A. XIV. 42. sz.), így ez az év kizárható.

416. 13(3)3. febr. 4.

A kalocsai (Cholochensis) egyház káptalanja tudatja, hogy megjelent előtte egyik részről Beche-i Egyed a maga, és a fivére: Imre mester barsi (Bursiensi) comes és Leva-i várnagy, ill. ue. Imre fiai: Töttös (Thuteus) és Vesszős (Wezzeus) nevében a budai káptalan ügyvédvalló levelével, másik részről pedig Laymer-i Julia fia Jakab, és azt a bevallást tették, hogy minden eddigi, bármilyen bíró előtti perüket kölcsönösen lezárják, továbbá a jelen napig kiadott összes – bármely káptalan vagy konvent által kiadott kötelezvény, vagy kétszeres bírságról szóló levelüket (litteras obligatorias seu penam duppli continentes), és bármely bíró által kiadott bírságlevelüket semmisnek és érvénytelennek tekintik. Különösen az a kötelezvénylevél legyen érvénytelen – bármilyen büntetést is írjon elő –, amely szerint a felek a másik fél birtokaira költözni akaró jobbágyságot kölcsönösen nem fogadhatják be, mert megállapodtak ennek az ellenkezőjéről. Ha pedig valamelyik fél a most érvénytelennek mondott oklevelek bármelyikével bírói úton támadná a másikat, akkor a patvarkodók büntetését kapja. D. 3. die fe. Purif. B. Marie virg. glor., a. d. 13...3.

E.: DL 89 238. (Esterházy cs. hercegi ága lt. Repositorium 32. E. 204.) Hártyája az alján vízfoltos és hiányos, hátlapján kora újkori tartalmi összefoglaló 1313-as évszámmal.

K.: Reg. Slov. I. 458.

Megj.: Bár az újkori hátلامي feljegyzés az 1313-as évszámot jegyezte fel, ez archontológiai okokból semmiképpen nem lehet helyes, mert Becsei Imre 1321–1333 között volt barsi ispán és lévai várnagy (Engel, Archontológia I. 106., 358.). Mivel az évszám utolsó eleme (tertio) látszódik, ezért 1323 vagy 1333 jöhet szóba. Egészen biztosan nem lehet eldönteni, de inkább az utóbbi mellett szól az, hogy az itteni felek 1332-ben egy pert indítottak Lajmér birtok ügyében, amit el is kezdtek volna felosztani, ám azt formai okokból 1332 októberéről 1333 áprilisára halasztották (a pertörténetet l. A. XIX. 315. sz.). Erre az időpontra épp beleillik egy februári egyezség, amelyben a felosztandó birtokon lakó jobbágyság sorsáról állapodtak meg.

417. (1333.) szept. 10., Terebes

Drugeth Vilmos (Wyllermus) szepesi és Wyuar-i comes, nádorhelyettes (vices gregens palatini) megparancsolja az albírájának (viceiudici) és Sarus-i várnagyának: Miklós comes-nek, hogy a jelen levél kézhezvételét követően késedelem nélkül

eszközöljön birtokfelosztást Mihály fia Egyed comes és Péter fia Peteuch meg fiai között. D. in villa Terebus, 3. die fe. Nat. virg. glor.

E.: DL 47 854. (Múz. Ta. Jankovich) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől címzés, és gyűrűspecsét foltja, alatta relációs kancelláriai jegyzet.

R.: F. VI/2. 348. 1. sz.

Megj.: Vilmos 1333 májusa és 1334 áprilisa között volt nádorhelyettes, 1334 májusától már nádor (Zsoldos, Druget 221.), így a Kisboldogasszony (szept. 8.) utáni napokban kiadott levele csak 1333-ra eshetett (l. még Zsoldos, Druget 148. 570. jegyz. és 227. 71. jegyz.).

418. (1333.) nov. 29.

Dénes mester, Vilmos mester comes alispánja és a 4 Gumur-i szolgabíró tudatják, hogy a pert, amit korábbi oklevelük szerint Benedek fia László mester és Polian [hátoldalán: Polan] fia Péter folytatott Botyz [?] fia Miklós ellenében nov. 29-én (fer. II. prox. an. fe. B. Andree ap.) a színük előtt, dec. 20-ra (fer. II. prox. an. fe. Nat. d.) halasztották. D. in termino prenotato.

E.: DL 2637. (MKA. NRA. 1535. 39.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és befűzött szalagon zárópecsét foltja és viaszmaradványai, további zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevélben szereplő Ákos nb. Csetneki Benedek fia László életidején belül (Engel, Genealógia, Ákos nem 1. Bebek-ág 2. tábla: Csetneki) Dénes nevű gömöri alispán 1333 második fele–1334 első fele folyamán töltötte be hivatalát (Zsoldos, Druget 238.; Engel, Archontológia I. 129.), így a novemberi oklevél csak 1333-as lehet.

419. (1328. nov.–1333. nov.)

János nádor oklevele [a somogyi konventhez], hogy iktassák Beren birtokot Fanch fiai részére.

Tá.: I. Lajos, 1343. jan. 6. > I. Lajos, 1360. dec. 2. > Vingárti Geréb Péter országbíró, 1498. okt. 30. DL 12 800. (Curiai levéltár, Actus sollennes 3. 3435.)

Má.: DL 1077. (NRA. 1777. 18.) (1788. évi, Tá. alapján)

K.: C. Tóth, Geréb Péter 152.

R.: C. Tóth, Geréb Péter 132. 3. sz.

Megj.: A Tá. szerint zárt oklevél volt. Druget János nádorsága keltezi (Engel, Archontológia I. 2.), ám nem lehet korábbi I. Károly 1323–1330. okt. közötti (ezen belül ismeretlen időpontban tett) adományánál (392. sz.).

420. (1328. nov.–1333. nov.)

A somogyi konvent János nádornak küldött válaszlevele szerint iktatták Beren birtokot Fanch fiaira részére.

Tá.: I. Lajos, 1343. jan. 6. > I. Lajos, 1360. dec. 2. > Vingárti Geréb Péter országbíró, 1498. okt. 30. DL 12 800. (Curiai levéltár, Actus sollemnes 3. 3435.)

Má.: DL 1077. (NRA. 1777. 18.) (1788. évi, Tá. alapján)

K.: C. Tóth, Geréb Péter 152.

R.: C. Tóth, Geréb Péter 132. 4. sz.

Megj.: A Tá. szerint zárt oklevél volt. Druget János nádorsága keltezi (Engel, Archontológia I. 2.), ám nem lehet korábbi I. Károly 1323–1330. okt. közötti (ezen belül ismeretlen időpontban tett) adományánál (392. sz.).

420a

DL-DF adatbázis 1328–1333 közé keltezi Pál országbíró 16. századi másolatban fennmaradt oklevelét: PBFL. Somogyi cs. 4. 1. 1. (DF 257 436.). A másolat és így az adatbázis szerint az országbíró oklevele I. Károly 1333-as átírásában maradt ránk. A másolat valójában csonka, és Károly 1336. okt. 17-i (helyesen: nov. 16-i?) oklevelét tartalmazza, ami magába foglalja Pál országbíró 1336. nov. 11-i oklevelét (K.: AO. III. 290–298. R.: A. XX. 427. és 436. sz.). Az országbíró oklevele valóban említi a pertörténet elbeszélése során az 1333-as évszámot (vö. A. XVII. 12. sz.), ez került rá a kora újkori másolatra is.

421. (1331–1334.) márc. 18–23., Sáros

Miklós comes, Vilmos mester Sarus megyei alispánja (viceiudex) és a négy szolgabíró tudatja, hogy az alispán embere: Bálint, és a négy szolgabíró embere: Kozma – akiket Mihály fia Egyed comes kérésére küldtek ki – hozzájuk visszatérve elmondták, hogy a márc. 25. előtti hétfőn (fer. II. prox. an. fe. Ann. B. Marie virg.) megidézték Péter comes fia Péter comes-t és fiát: Jánost a Perthold nevű falujukban a mondott Egyed ellenében a megye színe elé a Virágvasárnap utáni hétfőre (fer. II. prox. p. domin. Palmarum). D. in Sarus, f. II. supradicta.

E.: DL 40 596. (Múz. Ta. Jankovich) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek halvány feltjai. Ue. jelzet alatt újkori másolata.

R.: F. VI/2. 348. 2. sz.

Megj.: Miklós 1331–1334 között volt sárosi alispán és várnagy (Zsoldos, Druget 239.). A keltezés nem szűkíthető le ennél jobban, mert a peres felek, Aba nb. Péter és János, ill. Aba nb. Egyed vagy 1334 után is éltek még, vagy nem ismert a haláluk éve (Engel, Genealógia, Aba nem 13. Szalánci ág 1. tábla: Bertóti; Aba nem 13. Szalánci ág 2. tábla: Sirokai, Fricsi, Hedri).

422. (1303 [1320?]-1334., márc. 21. u.)

Theophylus prépost és az esztergomi káptalan tudatja, hogy a színük előtt megjelentek a budai szigeti (insula Budensis) Szűz Mária domonkos (fratres ordinis predicatorum) apácák ügyvédjei: Cholnuk falubeli Péter religiosus, és Toksun és Wasian falvakból való István laikus (conversus), akik a maguk és az apácák nevében a következő panaszt tették: a Nagy (Magna) Chaba faluból való hajdani Miklós pap fivére (germanus) János, továbbá Lőrinc, és Vidus fivére Jakab a Szent György-egyház javainak ellopásával kapcsolatban esküt voltak kötelesek tenni a Cholnuk faluból való István comes, ti. a mondott apácák szolgálatttevője bírói döntése értelmében, együtt a Jene-nél lévő ue. Chaba faluból való (de eadem Chaba de Jene) módosabb falubeliekkel (convillani seu hospites) a maguk tisztázása végett, hat egyenrangú emberrel. A kitűzött napon az eskütársakat odavezették, és ők hárman a mondott hat emberrel esküt tettek. Ezután amikor István comes Jánostól, Lőrinctől és Jakabtól az ország szokásjoga szerint a tisztítóeskü utáni dénárokat (denarios conpurgationis) akarta behajtani, azok ördögi sugallatra azt nem fizették meg, és korábbi tetteikkel meg nem elégedve, a bírójuk szegyenére (obprobrium) elmenekültek, és a titkon ezen három ember segítségére rendelt nemesek: a Telkd föld mellett fekvő Jenew-i Lőrinc fia István és fivére: László, illetve Tynne-i Kázmér fia András serviens-ei: Dezső, Damján és Zence által odavezetve a mondott István comes-t, János jobbágyot és a szigeti apácák serviens-eit márc. 21-én (in fe. s. Benedicti abb.) fényes nappal Chaba falu közepén meg akarták ölni. Az így lekasabolt embereket az apácák kérésére kiküldött hiteleshelyi tanú szörnyű sebekkel és holtan látta, a mondott három embert pedig az elrabolt dolgokkal együtt az ő védelmezőik magukkal vitték.

E.: DL 25 073. (MKA, Acta eccl. ord. et monial. VBuda 6. 5.) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Bakács, Pest m. 371. sz.

Megj.: Az Óvári-regeszták által meghatározott 1304–1320 közti datálást regesztája is elfogadta, holott az egyetlen biztos támpont Teofil esztergomi prépostsága. Teofil 1302. dec. 21-én még pozsegi olvasókanonok volt, 1304. márc. 21-én már esztergomi prépostnak említik (A. I. 314., 574. sz.). 1334. máj. 10-én még viselte tisztségét (Str. III. 237–238.), 1335. ápr. 1-jén már lemondott (A. XIX. 165. sz.). Mivel itt említettek egy márc. 21-i támadást, így a felső határ 1334, az alsó 1303. További támpont lehet, hogy az itt Tinnyeinek nevezett Kázmér fia András és fivére, János 1319 márciusában kapták meg I. Károlytól az örökös nélkül meghalt Farkas tinnyei földjét, amit április elejére iktattak a számukra, és ezt Károly 1322-ben ismét jóváhagyta (A. V. 413., 422. sz.; A. VI. 591. sz.). Mivel azonban bevett gyakorlat volt, hogy az esetleges birtokszomszédok maguknak kérték mások földjét, így nem lehetünk egészen biztosak abban, hogy András nem volt birtokos Tinnyén 1319 előtt is. Amennyiben viszont tényleg odaköltözők voltak, akkor a *terminus p.*

quem 1320-ra módosul. Az sem kizárt azonban, hogy az 1319. júl. 14-én említett „vir religiosus frater Stephanus ... procurator dominarum sororum de insula beate Virginis” azonos az itteni „Stephanus conversus de villis Toksun et Wasian procurator”-ral, mivel 1319-ben azon Nyír birtokkal kapcsolatos oklevelet íratta át a budai káptalannal az apácák képviselőjében, ami a nevében említett Taksony és Varsány birtokok között feküdt (A. V. 529. sz., vö. DL 1479.). Amennyiben a két István azonos, akkor feltűnő, hogy a jelen oklevélben még laikus testvérnek (*conversus*) nevezett István 1319-ben már „religiosus” volt, mint az itt említett társa, Péter. Ha ez azt jelenti, hogy időközben „hivatalos” egyházi személy lett, akkor az oklevél felső határa 1319-re módosul. A fenti érvelést azonban számos bizonytalanság terheli, ezért a dátum megállapítása során nem vettük figyelembe.

423. (1332–1334., máj. 15. k.), Eger

János mester, az esztergomi Szt. György-egyház prépostja, egri kanonok, Miklós egri püspök általános helynöke (*generalis vicarius*) tudatja, hogy a korábbi oklevele értelmében Vilmos, a Rozgon-i, és Mihály, az Wngwar-i egyházak rector-ai kimentek a Tisza (Ticia) folyó mellett elterülő, Nyr comitatus-ban lévő Thusyr birtokra, amelyre András fia László özvegye bírói úton igényt támasztott a helynök színe előtt a hitbére és jegyajándéka okán. A mondott kiküldöttek színe előtt az özvegy által, ill. a Peres (*dict.*) Miklós fia Mihály által becsléssel megbízott nemesek máj. 1-jén (*in oct. S. Georgii mart.*) a szomszédok és határosok jelenlétében a birtokot felbecsülték. Két héttel később (*in quind. dictarum octavarum*) a helynök emberei együtt András fia Lászlóval [*o*: Miklós fia Mihállal] és az asszony képviselőjével: Andrással, valamint a felekkel visszatértek, beszámolva a fejleményekről, és a helynök dönteni akart az ülnökeivel együtt, ám akkor Miklós fia Mihály bemutatta az óbudai káptalan (*capitulum Veteris Bude*) privilégiumát, amely szerint a mondott András fia Miklós a birtokot nem öröklés révén, hanem László fia Péter mester, és annak fivére: János fia László – Miklós akkori urai – adománya folytán birtokolta, amit szolgálatai hűséges érdemeiért kapott tőlük. Emiatt a helynök együtt a káptalannal és a vele ülnökösködő nemesekkel úgy ítélte, hogy mivel András fia László a bemutatott oklevél szerint ... a birtokot, ezért a mondott özvegy ... és örököseit nem tilalmazhatja, és Mihály meg örökösei az özvegy részéről a birtokot mint saját jogukat ... tartani és megőrizni, és az özvegynek a birtok ügyében örökös hallgatást parancsolt. D. Agrie.

Á.: Hédervári Lőrinc nádor, 1437. dec. 4. DL 62 276. (Ibrányi cs. lt. 115.)

Megj.: Az átiró oklevél szakadozott, így a teljes szöveg nem látható, bár az kiteszik, hogy az asszony elvesztette a pert. János mester 1331 májusa előtt még borsodi főesperesként volt Miklós egri püspök általános helynöke (A. XV. 174. sz.; vö. még uo. 481. és 496. sz.); 1332-ben már az itt is felbukkanó címeit láthatjuk (ugyanannak, vagy egy másik?) Jánosnak (1332. máj. 1.: AO. II. 592–593.; szept. 7.: AO. II. 622.; szept. 26.: DL 50 931.; dec. 7.: DL 50 935.),

ahogy 1333-ban is (A. XVII. 204., 208., 211., 230., 385., 457., 460. sz.). 1334-ben csak prépostnak nevezik és helynöknek, de vélhetően ekkor is viselte még a fenti címeket (A. XVIII. 84., 100., 124. sz.), ám 1335-től kezdve már ismétetlen borsodi főesperesnek címzik János mester általános helynököt (A. XIX. 171., 460. sz.; A. XX. 16., 21., 240., 363., 372., 418., 440., 491., 511. sz., stb.). Így a jelen oklevelet 1332–1334 közé tehetjük, vélhetően május 15-re, vagy néhány nappal utánra, amikor a felek megjelentek előtte, és ő döntést hozott. A budai káptalan bemutatott és itt tartalmilag átirat oklevelét 1316-os kelettel l. A. IV. 357. sz.

424. (1321–1334.) máj. 24.–jún. 24.

Dezső mester Bereg-i comes és a négy ottani szolgabíró tudatja, hogy a korábbi oklevelük értelmében Abyht fia Egyed kezesként jótállt a jobbágyáért: Scakalus (dict.) István fia Péterért Vary falvi Gurke ellenében Dezső (Deseu) mester Bereg-be való visszaérkeztéig, ám időközben Pétert Magar (dict.) Pál mester jobbágyai erővel elvitték, ezért a kezesség ügyében felmentik Egyedet Gurke ellenében. D. sabb. prox. p. fe. Corporis Christi.

Fk.: DL 97 746. (Vay cs. berkeszi lt. 49.) Fényképén a zárópecsét átfűzött szalaga látszódik.

R.: Neumann, Bereg 15. sz.

Megj.: Az oklevél datálását csak Dezső beregi ispán hivatali évei adják (Engel, Archontológia I. 109.), mivel egyetlen beazonosítható szereplő sem halt meg bizonyíthatóan 1333/1334 előtt.

425. (1328. márc.–1334. dec.)

János Machou-i bán, szerémi, valkói, bodrogi és baranyai comes (comes Syrmensis, de Wolkou, de Budrug et de Baranya) levelében arra kéri komáját (compater): Kupsa fia Tamást, ill. annak fivérét: Demetert, hogy Cimpa (dict.) István fiait: Domonkost és Pétert vegyék különös oltalmukba (ad vestram protectionem specialem), ahogy a bán ura is megparancsolta (a domino nostro extitit preceptum), hogy a bán oltalmazza (ut protegeremus) őket.

E.: DL 25 795. (NRA. 1504. 31.) Hártya, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsét viaszmaradványai.

K.: W. XII. 669.

Ford.: Makkai–Mezey 241. (139. sz.)

Megj.: A keletre, amely Alsáni János macsói báni hivatalából következik, l. Karácsonyi, HH. 164–165. (248. sz.), ill. Engel, Archontológia I. 27.; l. még Wertner, Csák nemzetség szlavóniai ága 189.

426. (1331. ápr.–1334)

Raymundus de Bonofato megbízott pápai tizedszedő számadáskönyve, amelyben feljegyezte Avignonból (de Avinione) 13[3]1. ápr. 27-én induló, Magyarországra (Ungaria) tartó útjának egyes költségeit és magyarországi kiadásait, egyházi fejtegetéseket, Magyarország egyházmegyéit (esztergomi érsekség alá tartozik az egri, nyitrai, váci, győri, pécsi és veszprémi püspökség; kalocsai érsek alá tartozik a zágrábi, erdélyi, váradi, csanádi, boszniai és szerémi püspökség), egyes ürese-
désben lévő magyarországi javadalmakat. Továbbá néhány tételt a váci és az esztergomi egyházmegye területén beszedett pápai tizedekről.

Má.: ASV. Camera Apostolica: Collectoriae Nr. 183.

K.: Rat. Coll. 182–236., 406–409. (csak a magyar vonatkozású részek, az esztergomi egyházmegye tizedei a „nagy” pápai tizedlajstrom helyén kiadva, I. 450. sz.); Hervay: Rep. Cist. Hung. 161. (részlet, Rat. Coll. alapján)

Megj.: A feljegyzések folyamatosan készültek a jelzett időközön belül, egészen Raymundus de Bonofato 1333. nov. és 1334. dec. között bekövetkező haláláig, I. Rat. Coll. LVIII., LXIII–LXIV.

427. (1317–1322 vagy 1328–1334)

Pál fia Mihály mester feleségének levele frater-éhez: Zenthmichal-i (dict.) Mihály mesterhez. Megkéri, hogy találkozzon az érsek ügyvivőjével (procurator): István mesterrel, aki előtt az érsek egy hamisan vádaskodó jobbágya jogtalanul tilalmazta az asszony jobbágyságait a marháitól (pecora) azon a címen, hogy ők János bán jobbágyságai lennének. Ez ügyben az asszony már elküldte levelét a procurator bírói eljárása szerint, de [így] jobban eszébe vési (sed memorie acceptavit melius), hogy az asszony jobbágyságait csak okkal marasztalhatja el, és az ország szokásjoga szerint a felperesnek kell felmenteni azokat, mivel ártatlanok, tehát mentse is fel őket, nehogy az asszony és amazok közt bármiféle per támadjon.

E.: DL 104 758. (Festetics cs. It.) Hátoldalán azonos kéztől címzés és kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Az íráskép alapján a levél a 13. század végére, 14. század első felére tehető. A címzett „Szentmihályi Mihály” Dorozsma nb. Szentmiklósi Miklós fia Mihállyal azonos, aki máskor is felbukkan a Festetics család oklevelei között (381. sz.). Mihálynak a felesége László kalocsai érsek nővére volt (Engel, Genealógia, Dorozsma nem 6. tábla: Szentmihályi), maga Mihály 1323 és 1352 közötti forrásokban tűnik fel (csak az első és utolsó felbukkanást említve: 1323: A. VII. 728. sz.; 1352. máj. 20.: A. XXXVI. 376. sz.; 1356-ban valószínűleg már nem élt: A. XL. 138. sz.). Az itt említett „érsek” bizonyosan Mihály sógorát, László kalocsai érseket takarja, azért akart az asszony éppen Mihálynál közbenjárni egy olyan perében, ahol az érsek jobbágysága (jogilag az érsek) a felperes, mert Mihály talán könnyebben rábeszélheti a sógorát (az érseket), hogy álljon el a tilalmazástól. László érsek hivatali ideje

(1317–1336: Engel, Genealógia I. 65.) alapján az említett „János bán” vagy Babonics János szlavón bánt (1316–1322), vagy Alsáni János macsói bánt (1328–1334) takarja (Engel, Archontológia I. 16., 27.). Hogy az asszony férje, Pál fia Mihály pontosan ki volt, arra nem sikerült rájönnünk, így arra sem, hogy hol lehettek azok a birtokok és a jobbágysai, akiket János bán jobbágysainak néztek. Valószínűbb azonban, hogy a Csongrád megye környékéről származó, Dorozsma nemzetséghez tartozó asszony jobbágysait inkább a szerémi, valkói és bácsi ispáni tiszteket is betöltő macsói bán jobbágysainak tekinthették, mintsem a horvát-szlavón bán jobbágysainak. Így a legnagyobb valószínűséggel a levél 1328–1334 között kelt, de az 1317–1322 közötti időszak sem zárható ki.

428. (1316–1334)

A XXII. János pápa idején fizetett díjak (taxa) jegyzéke, a horvát-dalmát (in Sclavonia) és a magyarországi (in Hungaria) érsekek és püspökök, továbbá az egyes nevesített monostorok részéről. A magyarországi főpapok közül említették az esztergomi érseket és suffraganeus-ait: egri, nyitrai, váci, pécsi, veszprémi és győri püspök; a kalocsai érseket és suffraganeus-ait: zágrábi, váradi, szerémi, boszniai, erdélyi és csanádi püspök. Az egyes (a szövegben nevesített) monostorok a következő magyarországi egyházmegyék területén találhatók: veszprémi, esztergomi, pécsi, egri és zágrábi püspökség. Ezen kívül mindenki a németek, magyarok és székelyek (Theutonici, Ungari et Siculi) közül, aki a Római Egyház valamilyen hivatalát tartja a kezén saját maga vagy törvényes képviselője által, ti. a székesegyházak (cathedralis), más egyházak, monostorok és felszentelt helyek, ill. a rendházak és ispótyok kiváltságolt főpapjai, kétévénként kötelesek adót (tributum) fizetni.

E.: Theiner szerint „Ex libro taxarum omnium ecclesiarum” kötet fol. 20.

K.: Theiner I. 601–602.; Veszpr. II. 35–36. (részlet); Smič. VIII. 442–444.

Ford.: DIR C. XIV. I. 253–254. (román, részlet)

Megj.: Az összeírást XXII. János pápa pontifikátusa datálja. Az sem bizonyos, hogy maga a forrás egy időpillanatban, és a pápasága idején keletkezett, vagy később állították össze többféle feljegyzés alapján – az adatok azonban ezt az időszakot tükrözik.

429. (1321–1335.) jan. 7–13., Lampertszásza

Dezső (Deseu) mester Beregi comes és a megye 4 szolgabírója tudatja, hogy a korábbi oklevelük értelmében Ádám fia Mártonnak meg kellett jelennie előttük a jan. 6. (fe. Epiph. d.) utáni szombaton László fia János ellenében. A mondott nap elérkeztével Márton kijelentette, hogy János ellen megcsúfolása (sua turpitudine) és vérének ontása miatt kezd pert, és János a mondott határnap nyolcadára halasztotta az ügyet végső válaszára. D. in Lopretzaza.

E.: DL 82 823. (Zichy cs. zsélyi lt. 218. B. 37.) Hártován, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, két zárópecsét foltja és csekély viaszmaradványa.

K.: Z. I. 128–129.

R.: Neumann, Bereg 14. sz.

Megj.: K. szerint a két pecsét közül az egyik „ép, közepén csőrében ágat-tartó madár és a köriratából következő betűk láthatók: + SI.....T.IACOBI”. Mivel Ádám fia Mártont ezen kívül nem ismerjük, Gutkeled nb. László fia János pedig 1357-ben halt meg (Engel, Genealógia, Gútkeled nem 5. Sárvármonostori ág 10. tábla: Várdai), ezért a kiadási időt csak Dezső beregi ispán hivatali éveivel adják (Engel, Archontológia I. 109.).

430. (1333–1338. [1335.?!]) febr. 24.–márc. 20. [márc. 16.?!]

A Scepus-i Szt. Márton-egyház káptalanja tudatja, hogy a néhai Rycholph comes fia Rycholph mester fia Kelemen mester és testvérei nevében személyesen megjelenő Mihály Criwa-i plébános bemutatta nekik [I.] Károly király (U) levelét, amellyel parancsba adta nekik, hogy írják át minden olyan birtokról szóló okleveleket, amik vérrokonság okán Kelemen és fivéreit illetik, ti. amik őseiktől (patruus): Kokos és Henrik mesterektől szálltak rájuk. Mindezt a káptalan átírja a saját 1313. márc. 8-i levelét. D. f. V. prox. an. domin. Oculi mei, a. d. 133...

E.: DL 70 546. (Berzeviczy cs. kakaslovnici lt. 23.) Hártója az alján szakadt, néhány szó nem látszódik. Hátoldalán kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Az alján lévő szakadás miatt az évszám utolsó eleméből csak a „...to” látszódik. Ez – a korabeli rövidítési formákat is figyelembe véve – 1333 és 1338 közé keltezi a levelet. Az 1313. évi oklevelet a jelen átírás alapján kiadta Berzeviczy 594–595., ott ő a jelen átíró oklevelet indoklás nélkül 1335-re keltezte. Mivel az oklevél külső vagy belső jegyein erre utaló nyom nincsen, az évszám csak akkor biztosan helyes, ha a szakadás 1902 után keletkezett. Ez esetben a napi kelet márc. 16. Az átírt oklevél regesztáját l. A. III. 462. sz.

431. (1330–1339. [1335.?!]) márc. 12.–ápr. 5.

Zoboch megye 4 szolgabírája tudatja, hogy a színük előtt személyesen megjelenő Bolth-i András comes elmondta, hogy a Gestered faluból való jobbágyok az ő birtokát és Gurk Kereky nevű erdejét úgy vágják és használják, hogy nem adta nekik. Kérésére mellé adták emberüket: Iwan mestert az igazság kiderítésére, aki visszatérve elmondta, hogy Gestered falu ... ketten, ti. István és Péter vágták, akiket személyesen is látott, ... továbbá András [?], Bolth, Zilas, Agustun Teleke, ... Iwan mester ... [D. in] sabb. prox. an. domin. Iudicam, a. d. 133...

E.: DL 56 533. (Kállay cs. lt. 1300. 276.) Erősen vízfoltos papíron, szövege több helyen olvashatatlan, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsétek viaszmaradványai.

R.: Kállay I. 446. sz.; Piti, Szabolcs m. 206. sz.

Megj.: Az oklevél – egy hasonló tartalmú oklevél alapján (A. XIX. 250. sz.) talán 1335-ben kelt (ez esetben a napi kelet ápr. 1-re esik), l. Piti, Datálások 89–90. A dátumformula szemponyjából egyébként atipikus lejegyzéssel van dolgunk. Az év leírása ugyanis a következőképpen szerepel: M° C°C°C° tricesimo (és itt egy vízfolt miatt nem látszódik, hogy volt-e folytatás, vagy sem). A korban jellemzően az évszám legutolsó tagját szokták kiírni betűvel. Átnézve az összes eredetiben fennmaradt 1330 és 1339 közötti Szabolcs megyei oklevelet (vö. Piti, Szabolcs m. 161–259. sz., össz. 85 oklevél) látható, hogy a mondott tendencia érvényesül, azonban az 1330-as év esetében kizárólag római számmal fejezték be az évszámot (vagyis mindig M° CCC° XXX°, 14 oklevél). Arra, hogy a „harminc” is betűvel legyen kiírva, összesen egy példa akad, 1332-ből (M° C°C°C° tricesimo secundo, DL 50 916.), és ennek az írásképe még eléggé hasonlít is a jelen oklevelére, de ez nem indok arra, hogy 1332-re keltezzük az itteni forrást, legfeljebb az írnok azonosságát tételezhetnénk fel. Egyébként az oklevél 1330–1339 között bármikor kelhetett.

432. (1315–1335.) máj. 4–10., Pécs

László pécsi püspök tudatja, hogy a színe előtt megjelent Vrs-i Renold fia Miske comes kijelentette és vállalta, hogy ha Owar-i Konrád fia Jakab fiai nem késlekednek annak a 70 márkának a kifizetésével, amit az anyósa hitbére és jegyajándéka, illetve a felesége leánynegyede okán kifizetni vállaltak az oklevéladó levelében jelzett időpontban, akkor ő a kifizetés megtörténtekor a 70 márkából elenged 5 márkát. D. Quinqueecclesie, IV. f. prox. p. fe. Inv. S. Crucis.

E.: DL 48 019. (Múz. Ta. Wenzel) Hártýája enyhén foltos, hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevél alsó határa László pécsi püspök hivatalba léptének ideje (Engel, Archontológia I. 73.). Rátót nb. Rénold fia Miske (Engel, Genealógia, Rátót nem 11. tábla: Kővágóörsi) 1324 májusában még élt (A. VIII. 223.), 1336 májusában pedig már nem (A. XX. 246. sz.), így a kelet felső határa 1335, bár valószínűbb, hogy az 1320-as években adták ki.

433. (1310-es évek–1335. aug.)

[I.] Károly király privilégiumában átírja [IV.] Béla király egyik privilégiumát.

Tá.: Nagymartoni Pál országbíró, 1335. szept. 11. > Opuliai László nádor, 1368. jún. 5. DL 49 285. (Mérey cs. lt. 66.)

Má.: DL 5717. (NRA. 296. 24.) Tá. alapján, 18. századi.

R.: Borsa, Mérey cs. I. 15. (29. sz.) (Pál országbíró oklevelének regesztájába foglaltan); A. XIX. 552. sz.

Megj.: Az oklevél felső határa Pál országbíró tartalmilag átíró oklevelének a kiadási ideje, az alsó határ nem húzható meg egzakt módon, akár még Károly uralkodásának első évtizede sem zárható ki, bár valószínűleg valamikor az 1310-es évek második fele lehet a reális alsó időhatár.

433a

DL-DF adatbázis 1332–1335 közé, okt. 13-ra datálja az esztergomi káptalan átírásban fennmaradt oklevelét: DL 31 077. (EOKL. GYKOL. Metale 2. 12.). Az átírás a kiadási évnél valóban csonka, ám az oklevél eredetijéből kiderül, hogy az erdélyi káptalan oklevelé és kiadási ideje 1335. okt. 13. Regesztáját, egyéb levéltári és könyvészeti adataival l. A. XIX. 608. sz., ill. újabban EO. II. 865. sz.

433b

DL-DF adatbázis 1325–1335 közé, nov. 18-ra datálja Erzsébet királyné oklevelét: ŠAL., Andrassy cs. krasznahorkai: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.), amelynek regesztáját „(1329.?) nov. 18.” kelettel l. A. XIII. 600. sz.

434. (1335)

Péter budai plébános regisztrum módra feljegyzett, a kibocsátás évét és napját nélkülöző végrendeleti elbeszélése (*loquentem testamentalem in modo registri scriptam ... annumque et diem emanationis sue in se non habentem*), amelyet két pecséttel, ti. Péter plébános, ill. Hench fia János mester, Buda város rector-a pecsétjével erősítettek meg. Eszerint a mondott János mester betegségtől ágynak esve beteg testtel, de ép elmével többek között úgy rendelkezett, hogy minden birtokát, úgy a házakat, mint a szőlőket, és Symontornya várat minden tartozékával, ti. falvakkal és más tartozékokkal, ezenfelül 1000 garasmárkát (*marcas grossorum*) a fiára: Miklósrá hagyja, a két lányára pedig hasonlóképpen 1000 garasmárkát.

Tá.: Szécsi Miklós országbíró, 1381. máj. 16. > Zsigmond király, 1409. szept. 9. DL 9481. (MKA. NRA. 593. 7.)

K.: Bp. III. 273. (Tá.-ban, annak alapján)

R.: ZsO. II. 7043. sz. (Tá.-ban, annak alapján); C. Tóth, Simontornya 95. (12. sz.); Fenyvesi, Tolna 97–98. 184. sz.

Megj.: Hench fia (Hencfi) János 1335 júniusában fordul utoljára elő mint budavári rector (A. XIX. 327. és 365. sz.), 1336. febr. 23-án már elhunytként említik, de már az év jan. 8-án is biztosan halott volt (l. A. XX. 71. sz.). A végrendelet vélhetően nem sokkal halála előtt készülhetett. Mivel egy 1333 februári oklevélben a fia, Miklós tűnik fel budavári rector-ként, ám 1335 áprilisában újra János ítélezik a budaiak ügyében, Kubinyi András feltételezte, hogy a rector-ságot egy időre átengedte a fiának (Kubinyi, Budai patriciátus 226. 130. jegyz.), ami akár egy olyan komolyabb betegségével is összefügghetett, amiből később felgyógyult, és a végrendelkezése akár ehhez is kapcsolható lenne. Ám az 1333. évi oklevél évszáma nagy valószínűséggel elírás (l. az 503. sz. megj.),

így nincs okunk feltételezni, hogy a végrendelet évekkel a halála előttre esett volna. János személyére I. Kubinyi, Budai patríciátus 226–227.

435. (1330–1342 [1335])

Az újudvari (de Novacuria) keresztes konvent tudatja, hogy egyik részről Bachanag-i Nagy (Magnus) György fia Gergely nevében [To]lkei-i Kelemen fia Márton a somogyi konvent ügyvédvalló levelével, másik részről az ugyanonnan való Dénes fia Mihály (Mikael) személyesen megjelenve egyetértőleg azt a bevallást tették, hogy a konvent színe előtt fogott bírák közbenjárásával egyezsége jutottak. Eszerint a Kurazcapulnai Beche nevű, Zala (Zaladiensis) megyében lévő birtokot Gergely apja, György a királytól kapta hűséges szolgálatai fejében, és azt eddig nem osztották fel egymás között, ezért a mondott [fogott bírák] közbenjárásával minden haszonvételével, a hozzá tartozó jobbágytelkeivel (sessionibus pro iobagionibus aptis), ... szántóföldjeivel, cserjéseivel, a rokonság okán ... három márkáért ... a mondott Mihály által ... Kelemen fia Márton ... Dénes fia Mihálynak és leszármazóinak ... visszavonhatatlan [birtoklásra, ...] az okleveleit ... Gergely Dénes fia Mihálynak ... márkát ...

E.: DL 24 895. (NRA. 1697. 53.) Hártján, alja vízfoltos és szakadt, pecsétje hiányzik.

Megj.: Az oklevél talán közeli időben kelt az újudvari konvent 1335. nov. 18-i okleveléhez (A. XIX. 704. sz.), amiben az itt is felosztást eszközölő Bakónaki Nagy György fia Gergely és Dénes fia Mihály Bakónak birtokot osztották fel egymás között. A két oklevél írásképe is hasonló, bár nem feltétlen azonos. Ha nem egyidős, akkor is I. Károly uralkodása alatti, mert az adományra úgy hivatkozott, hogy „a király úr” adta Gergely apja Györgynek („pretactus Magnus Georgius, pater Gregorii antedicti a domino rege pro fidelibus servitiis suis obtinuerat”), valószínű tehát, hogy ugyanaz volt az uralkodó a kiadás idején is, mint aki az adományt adta. Vízfolt miatt nem olvasható a megbízott Kelemen fia Márton településneve, a vége biztosan „...lkei” Az első két betű nem világos, de a Tolkei olvasat lehetséges lenne, és ismertünk is egy Tolke-i Kelemen fia Mártont 1330-ból (A. XIV. 24., 33. sz.). Tolke Somogy megyében volt, talán Kaposvár közelében, ami elsőre kétségesse tehetné a kapcsolatot, de mivel Márton a somogyi konvent ügyvédvalló levelével jelent meg, ezért mégis ő róla lehet szó. Mártont 1330-ban iktatták ebbe a birtokba (A. XIV. 24., 33. sz.), a jelen oklevél tágabban vett kiadási ideje tehát 1330–1342 közé tehető.

435a

DL-DF adatbázis 1334–1335 közé keltezi az egri káptalan oklevelét, ami I. Mátyás 1482. évi átírásában maradt fent: DL 25 794. (MKA. NRA. 1602. 34.). Az oklevél igen kopott, lényegében csak a 18. századi, szintén kihagyásokkal terhelt másolata olvasható. Az átírt káptalani oklevél azonban egyezik az egri káptalan 1336. márc. 10-i, eredetiben is fennmaradt oklevelével, I. A. XX. 106. sz. Mátyás 1482. febr. 19-i átírásának egy korábbi, még

megközelítőleg teljes szövegű kora újkori másolatát l. DL 2994. (ez valószínűleg még az oklevél megrongálódása előtt készült).

435b

DL-DF adatbázis 1320–1335 közé keltezi a váradelőhegyi konvent tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 66 872. (Dessewffy cs. margonyai lt. 99.) (K.: F. IX/6. 7.). Az oklevél regesztáját (a tartalmilag átíró Pál országbíró 1342. okt. 21-i levelének regesztájába foglaltan) l. A. XXVI. 553. sz.

435c

DL-DF adatbázis 1315–1335 közé keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 60 127. (Forgách cs. lt. 67.) (K.: DPM 101. sz.). Az oklevél a kunok elleni hadjárat említése miatt 1280–1282 közötti, az érveket l. a DPM 101. sz. kommentárjában.

436. (1330. dec.–1336. jan.)

Az egri káptalan privilegiális oklevele szerint Pál (egykori) Jazou-i prépost a maga és egyházának konventje nevében Keyrch birtokrészt eladta és elcserélte egy másfél ekényi, Keneys-i András fiai: János és András által Woyk fiaitól: Tyba-tól és Tiborctól megvásárolt földért, és leírja annak határait.

Tá.: Druget Vilmos nádor, 1336. ápr. 16. DL 40 724. (Múz. Ta. Jáaszay)

K.: AO. III. 270. (Tá. alapján, Tá.-ban)

R.: A. XX. 191. sz. (Tá. alapján, Tá.-ban)

Megj.: Pál 1331. márc. 5-én tűnik fel először jászói prépostként, elődje, Mihály pedig utoljára 1330. nov. 29-én (A. XIV. 606. sz.; A. XV. 84. sz.). Noha 1336-ig és utána is Pál préposti címe látszólag töretlen, feltűnő, hogy a tartalmi átírás „Pál egykori jászói prépostról” (frater Paulus quondam prepositus ecclesie de Jazou) beszél. Lehet, hogy az 1336-ban hivatalban lévő Pál, és az egri káptalan oklevelében szereplő Pál prépost nem ugyanaz a személy, de az is lehet, hogy a „quondam” hibásan került be a tartalmi átírás szövegébe. Ha a két Pál azonos, akkor az oklevél kelte 1330. dec.–1336 eleje közé tehető (a Tá. kelte 1336. ápr. 16., de az ott olvasható pertörténet alapján az itteni adásvételnek legkevesebb néhány hónappal, de akár évekkel korábban meg kellett történnie). Ha nem azonos, akkor lehet, hogy a Pálok 1330-at követően, a források által észrevétlen módon váltották egymást, de az 1330 előtti, Mihály prépost fémjelezte időszak sem kizárható. Bár Mihály(ok?) hivatalviselése az 1310-es évek eleje óta folyamatos, akad időszak, amikor nincs adatunk jászói prépostra, ilyen pl. az 1326–1327-es év (ugyanakkor 1326 előtt és 1328-tól is Mihály volt a prépost). A kérdés nem eldönthető, de a keltezést magunk csak 1330–1336 közé tennénk, mivel egy, az 1320-as években tevékenykedő Pál prépost feltételezése túlságosan hipotetikus lenne.

437. (1331. aug.–1332. júl., v. 1334–1336. febr.)

[A vasvári káptalan tanúsítja], hogy Erzsébet nemesasszony, ... özvegye ... Rabakuz, továbbá ue. Fülöp ... utat ... ue. János ... lévő ... helyeit... köteles... János édestestvérét, Zenk-i ... teljesen felmentették a színük előtt ... az asszony ... az apja: Fülöp a hitbér és jegyajándék ügyében ... ue. András teljesen elégtételt adott készpénzben ... és ue. asszony és Fülöp és utódaik szavatolják [Andrást és utódait] a hitbér és jegyajándék ügyében. Mindennek tanúságára chirografált oklevelet adnak ki. D. in fe. ... C^o XXX° ..., [K.: András prépost], Domonkos örkanonok, Lőrinc dékán.

E.: GYMSML. Soproni Lt. Niczky cs. 46. (DF 209 149.) Erősen vízfoltos és csonka, szövegének nagy része elveszett, felül díszes [AB]C betűkkel chirografált, a plica mérete és a formai jegyei alapján függőpecsételés volt.

K.: Bgl. IV. 220.

Megj.: Az írásképe bizonyosan kizárja mind a 13., mind a 15. századot, így a keltezés látható része alapján csak az 1330-as évek jöhetnek szóba. DL-DF adatbázis szerint a győri káptalan okleveléről van szó, K. szerint a vasvári káptalanéről. A méltóságsor (amelyet a kiadás még András prépost nevével megtoldva közölt, jelenleg ez a rész nem látszódik) a vasvári káptalant támogatja. 1331 májusában András prépost és Domonkos örkanonok mellett még József volt a dékán, a titulusa júl. 1-jén már üresedésben volt, és szept. 1-jén Lőrinc lett a dékán (A. XV. 208., 226., 251., 347. sz.). 1332 augusztusától már Gergely a dékán (Bgl. IV. 130–131.), és ez így marad 1333 folyamán is. 1334-ből nincs adatunk a káptalani méltóságsorra, de 1335-től kezdve (jan. 14.: A. XIX. 28. sz.) visszatér Lőrinc, és az itt is olvasható méltóságsor, egészen 1336 márciusáig. Akkortól kezdve Gergely lett az örkanonok Domonkos helyett, és az év szeptemberében János a dékán (A. XX. 131., 349. sz.). A jelen oklevél tehát vagy 1331. aug.–1332. júl., vagy 1334–1336. febr. között kelt.

438. (1330. szept. 17–1336. nov. 30.)

Walbrunus szebeni (Cybiniensis) dékán és Ztolzenberg-i plébános, és a szebeni káptalan levele Csanád (Chanadinus) esztergomi érsekhez és örökös comes-hez. Ki nyilvánítja, hogy továbbra is engedelmesen alávetik magukat az esztergomi érseki székeknek, ezért kérik az érseket, hogy továbbra is tartsa meg őket azon régtől fogva bírt szabadságukban, amiben az érsek elődei is megőrizték őket. Mert az elődei úgy gondolták, hogy a püspöki joghatóság alá tartozó ügyeket, mivel a szebeni káptalantól az esztergomi érseki udvarba hosszú ideig tartana eljutni az ilyen ügyek által szorongatottaknak, az ő dékánjaiknál is intézhetik lelkük sérelme nélkül. Ezért kérik, hogy új dékánjuk is intézhesse a püspöki ügyeket az érsek nevében.

E.: Ba., Erdélyi kápt. lt. 1. 93. (DF 277 268.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől címzés és zárópecsétoltja.

K.: ZW. I. 439.

R.: Beke, Erdélyi kpt. 1889. 585–586. (93. sz.); EO. II. 681. sz.

Ford.: DIR. C. XIV. II. 306. (román)

Megj.: A keltezés indoklását l. a kiadásnál és még pontosabban EO II. 681. sz. alatt.

439. (1332–1336.) dec. 7–12., Kálló

Jakab és Pál mesterek, Zoboch-i comes-ek alispánja (vice gerens): Mihály fia Mihály mester, és a négy odavaló szolgabíró tudatja, hogy Perbard mester a jan. 1. utáni szombaton (sabb. prox. p. Circumcisionem sew Strennarum) köteles a szí-nük előtt esküt tenni a comes [?] ellenében (contra commitem [!]) arról, hogy Benedek fia András egy jobbágyot Varada faluban jog szerint vitt vissza (recaptiverat) azért, mert nem vett el tőle egy ökröt tolvaj módjára, hanem Perbard mondott jobbágya mindenben ártatlan. D. in villa Kallow, sab. prox. an. fe. B. Lucie virg., a. d. 13...

E.: DL 82 817. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. B. 3.) Papíron, erősen vízfoltos és két darabra szakadt, alja csonka. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és négy kör alakú zárópecsét viaszmaradványa.

K.: Z. I. 507.

R.: Piti, Szabolcs m. 201. sz.

Megj.: A zavaros szövegezésű, betoldásokkal és kihúzásokkal terhelt oklevél arról szólhat, hogy a meg nem nevezett "comes" (talán valamelyik megyésispán?) elfogta Perbard (aki vélhetően Aladár fia Várdai Pelbárttal azonos) egy jobbágyát, azzal vádolva, hogy elvette egy ökrét, és Perbard embere, Benedek fia András kiszabadította és magával vitte ezt a jobbágyot vissza Perbardhoz. Ezért kell Perbardnak esküt tenni a comes ellenében, hogy ez jogszerűen történt, mert a jobbágya nem tolvaj. Mihály fia Mihály szabolcsi alispán 1333–1337 között viselte tisztségét (Piti, Szabolcs m. 12.), az oklevél (a napi keletet és hivatali elődjének eltűnését, ill. utódjának felbukkanását is figyelembe véve) 1332–1336 között kelhetett.

440. (1320–1356 [1330–1336.?.])

A Koze-i papok közösségének (universitas) levele András erdélyi (Transsilvanus) püspökhöz. Jelen írásukkal kérik, hogy az egyházaik fizetési kötelezettségét – amit nem hanyagságból, hanem az apostoli szék ítéletének megfelelően nem teljesítenek – teljesen engedje el. Kérik továbbá, hogy a közösségüknek (capitulum) a nem megerősített, csak az egyházi törvényeknek megfelelően (canonice) megválasztott, és az egyházaik birtokában megmaradó papjait, akiket az egyházaik vezetőjévé (rectores) választanak a jövőben, erősítse meg egy budai ferto-ért. Engedje meg továbbá, hogy zsinat idején a távolságból adódó veszély miatt csak a közösségük dékánja és három papja jelenjen meg a színe előtt. Kérik, hogy bármilyen megállapodást (compositionem), különösen gyűlöleteset, ne hozzon, ne rendeljen el olyat, ami személyi vagy vagyoni kárral jár, és ne fogasson el és közösi ki senkit, kizárólag

törvényes rend szerint, nyilvános egyházi döntés keretein belül büntessen az érdem vagy érdemtelenység alapján. Továbbá a falvaik és egyházaik pusztítása miatt a közösségük 26 közönséges súlyú (*communis ponderis*) márkát fizessen minden évben Fehérvárott (in Alba), ha pedig falvaik és egyházaik újjáépülnek, ismét a jogrend szerint fizetnek. A közösségüket fehérvári karpappal, és ne laikussal (*cum sacerdote et non layco, de choro Albensi*), és háromnál nem több famulus-sal vizitálja ... Végül üresedésben lévő egyháztól az egyházjog szerint ne szedjen sem tizedet, sem negyedet, sem bármely más részesedést.

Má.: Arhivele Statului Sibiu, Nova collectio p.erior Lad. 82., 1828. (DF 292 767.)

Egykorú feljegyzés, vélhetően az eredeti levél másolata, a hártya alja kissé rongált, szövege ott nem jól olvasható.

K.: Kemény, Rebenarbeiten 463–464.; ZW. I. 439–440.

R.: EO. II. 688. sz.

Ford.: DIR C. XIV. II. 305–306. (román)

Megj.: A levelet csak Szécsi András erdélyi püspök hivatali ideje (1320–1356) datálja egészen biztosan (Engel, Archontológia I. 70.), ám könnyen lehet, hogy a levélnek köze van ahhoz az 1330–1336 közötti időszakhoz, amikor szászföldi plébániák pereltek a püspökkel az esztergomi érsek színe előtt (l. EO II. 688. sz. kommentárját), bár kérdéses, hogy a jelen levél ehhez az eseménysorozathoz kapcsolható-e.

441. (1337.) jan. 3., Vizsoly

Drugett [!] Vilmos nádor és a kunok bírāja levele Pál országbíróhoz. Tudatja, hogy Sarus megye négy szolgabírāja törvényesen behajtotta a nádornak járó bírságot többek között Peteuch fia Miklóson és fivére in is azok Syrica nevű birtokán, és a nádor parancsára Peteuch fiainak birtoka és Merse fia Benedek fiainak a birtoka közé – a régi határjelek megújítása céljából – határjeleket emeltek. Mindezért Peteuch fia Miklós a négy Sarus-i szolgabírót, különösen Nagy (Magnus) Jánost és Demeter fia Gergelyt az országbíró színe elé perbe vonta. A nádor tehát kéri a címzettet, hogy ha Peteuch fia Miklós a nevezettek ellen ebben az ügyben pert indítana, akkor ne ítélje el azokat, hiszen törvényesen jártak el, és ha az országbíró bírságainak behajtóit az ő törvényes eljárásukért a nádor színe előtt támadnák, akkor semmiképpen sem ítelné el őket, ezért az országbíró se tegye ezt. D. in Wyssul, f. VI. prox. an. fe. Epiph. d.

K.: F. VIII/4. 643–644. (Coll. Széchényi T. IV. nro 144.)

Megj.: A kiadási év a jászói konvent 1337. febr. 9-i oklevele alapján állapítható meg (A. XXI. 57. sz.), ami egybevág a nádor itineráriumával is (Zsoldos, Druget 229.). Az itt említett határjel-vitához l. még Pál országbíró 1338. jan. 23-i levelét: A. XXII. 32. sz.

442. (1337. jan. 30. e.)

[Csanád esztergomi] érsek és örökös comes levele Beregyzaza-i Mihályhoz, az ottani egyház plébánosához: a levél kézhezvételét követően menjen, és idézze meg Pál Zewleus-i plébánost Mih[ály] fia István fia Péter pap (sacerdos) ellenében, majd az idézés és a kijelölt terminus napját, és az idézettek nevét írja meg neki levelében.

Á.: Beregszászi Mihály plébános: 443. sz.

Megj.: Az átirrt levél nem sokkal előzi meg Mihály plébános levelének idejét, az indoklást l. az ottani megj.-ben.

443. (1337.) jan. 30., Beregszász

[Beregszászi] Mi[hály, beregszászi plébános] levele Csanád (Chanadinus) esztergomi érsekhez és örökös comes-hez: az érsek neki küldött levele [442. sz.] értelmében Zewleus-re [menvén] megidézte az érsek színe elé Pál ottani plébánost Mihály fia István fia Péter pap (sacerdos) ellenében febr. [18.-ra] ([fer. III. prox. p. quind.] Purif. glor. Marie virg. prox. nunc venture). D. in Beregyzaza, V. feria prox. an. fe. Purif. glor. virg. ...

E.: DL 56 614. (Kállay cs. lt. 1300. 358.) Papíron, jobb oldalsó ¼-e hiányzik, szövege emiatt hiányos. Hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgymegjelölés, és mandorla alakú zárópecsét maradványai.

Eml.: Péter érseki helynök, 1337. febr. 24. DL 51 046. (Kállay cs. lt. 1300. 480.)

R.: Kállay I. 370. sz.; A. XXI. 69. sz. („1337. febr. 18. előtt” kelettel, az Eml. alapján)

Megj.: A keletre l. az említő oklevelet (A. XXI. 81. sz.). Az ügy folytatására l. A. XXI. 118., 570. és 574. sz. Az idézés pontos napja a jelen oklevélben nem látható, de az Eml.-ben közlik a pontos terminust.

444. (1337.) máj. 22.

A vaskvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanja előtt személyesen megjelentek egyik részről Wossyan-i nemesek: Ogmand fiai: Irnusz és János, másik részről pedig ugyancsak Wossyan-i nemesek, ti. Dénes fia Márton, Detre fiai: Mihály és Pál a maguk és fivérük: Bosov nevében, László fia László a maga és fivére: Pál, illetve rokonuk (proximus): Miklós nevében, továbbá István fia Petheu a maga és Gergely fia Demeter nevében, és egyetértőleg az alábbi, birtokaikat érintő, fogott bírák közbenjárásával létrejött egyezségről számoltak be. A velük szomszédos szentgotthárdi egyház (ecclesia sancti Gothardi) földje kapcsán, amit mostanáig használnak, a felek közül mindenki azt a részt használja tovább, amit ezelőtt is gondozott. László fia László a fivéreivel kijelölt két holdat kaszálónak (pro feno), a juhok legelőjének (pro pascuis pecorum) kijelölt földet közös használatban hagyják, és bármelyik fél bármit is vet el vagy bármit használ ezen a

földön, ő maga köteles a mondott szentgotthárdi egyháznak fizetni és elégtételt adni. A Zalawar-i Szt. Adorján-egyháznak az északi irányból a Myroud folyó mellett fekvő Razna nevű földjét úgy használják, hogy minden, legelőnek elfoglalt szántóföldet meghagynak szántónak, és Razna összes szántóját és erdőjét minden haszonvételével együtt két részre osztják, a déli részt, ami Irnusz és János földje mellett van, azt ők használják, az északit pedig ... fiai és ... A birtok ... ugyanazt a részt gondozzák. Ezzel szemben Detre fiai, Márton és fivérei ... részt használják. Razna földről Iwan servitor két ... csak ... részt, nem kevesebbet és nem többet ... [ahol] a Myroud folyó áthalad a Zorm nevű [helyen], Márton fiai... adni tartoznak Razna föld használatáért ... D. in fe. B. Elene regine ...

E.: DL 93 972. (Festetics cs. lt.) Hártájája az alsó részén vízfoltos és szakadt, szövege azon a helyen olvashatatlan, hátoldalán kör alakú pecsét foltja.

Megj.: Az oklevél szinte biztosan azonos napon kelt a vasvári káptalan 1337. máj. 22-i (D. in fe. b. Elene regine, a. D. 1337.; A. XXI. 279. sz.) kiadványával, amelyben ugyanezen személyek a nemzetségi birtokaik felosztásáról döntöttek, míg itt az általuk használt más földek megosztásáról esik szó. A két oklevél írásképe is azonos, csak míg a nemzetségi birtokokról szóló örökvényű levelet ünnepélyesebb privilégiális alakban állították ki, addig a bérbe vett földekről szóló esetében megelégedtek egy egyszerűbb, dísztelen, nyílt formával is.

445. (1300-as évek–1337. máj.)

A váci káptalan oklevele a Nógrád megyei Mohora birtok határainak leírásáról.

Eml.: I. Károly, 1337. júl. 3. > Bebek Detre nádor, 1401. jún. 30. > Garai Miklós nádor, 1402. nov. 8. > II. Ulászló, 1498. nov. 22. > váci kápt., 1498. dec. 21. DL 46 469. (Múz. Ta. Jankovich)

Megj.: I. Károly 1337. júl. 3-i, Visegrádon kelt oklevele („litteras dicti condam domini Karoli regis felicis recordationis octavo die tertii diei festi nativitatis Beati Johannis baptiste, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo septimo, hic, in Wysegrad sub maiori suo sigillo patenter subortas”) nincs regisztrálva az A. XXI.-ben. A kopottas, és rosszul olvasható tartalmi átírás szerint Pál országbíró 1337. jan. 7-re („ad octavas diei strennarum in dicto anno preteritas”) a királyi különös jelenlét bírósága elé idézte Miklós fia Makót, mert az ellentmondott a Mohora nevű öröklött birtokába való iktatásakor. Végül többszöri halasztás után 1337. jún. 21-én („sabb. prox. p. oct. predicti festi penthecost.”) a megnevezett királyi emberekkel és a váci káptalan tanújával kimentek a birtokra, és ott a birtokszomszédok jelenlétében határjárást végeztek különféle oklevelek alapján, amik a birtok határainak a leírását tartalmazták, és amiket a király is megjelölt a pecsétfőjével. Köztük volt a váci

káptalan oklevele is. A kiadványt más ismert káptalani oklevéllel nem sikerült azonosítani, és a kiadásának alsó időhatára teljesen nyitott, elvileg akár még Árpád-kori is lehetne, bár valószínűleg a 14. századból való.

446. (1337.) jún. 10., Gelénes mellett

Druget Vilmos (Vyllermus Drugetter) nádor és a kunok bírása tudatja, hogy a pünkösdi utáni kedden a Zothmar és Vgacha megyék nemesei számára Gylianus falu mellett tartott közgyűlésén György mester, az erdélyi fehérvári (Albensis Transilvane) egyház kanonoka panaszt tett, miszerint Nogmihal birtok felerészének, továbbá Tarcha és Apati birtokoknak a tizedét a váradi püspök a váradi egyház részére rendelte beszedni, ámde ez egy Zothmar megyéhez tartozó rész, és ezért ezeknek a tizede minden hozzátartozó egyházi joggal együtt – miként más, ue. megyei falvak is – az erdélyi fehérvári egyházhoz tartoznak. Mindezt kérte a nádort, hogy mindezt tudakolja meg a megyei nemesektől, és amikor ő a Zothmar-i comes-t, szolgabírákat, ülnököket és minden megyei nemest megkérdezett erről, akkor azok egységesen megerősítették, hogy a mondott birtokok az ő tudásuk szerint Szatmár megyéhez, a tizedszedési jog minden egyházat illető joggal együtt pedig az erdélyi fehérvári egyházhoz tartozik, de hogy a váradi püspök milyen okból foglalta el magának a kérdéses birtokok tizedét, nem tudják. D. in die et loco congregationis nostre antedictae.

Má.: Ba. Erdélyi kápt. oklevelek 1. 95. (Beke 1. 94.) (DF 277 270.)

R.: Beke, Erdélyi kápt. 1889. 94. sz.; EO. II. 937. sz.

Megj.: Egy megerősítés nélküli egykorú másolat, utána eltérő írásképpel egy másik fogalmazvány, amiben egy rövid összefoglalót írnak az ugyanezen közgyűlésen történő egyéb történetekről, l. 447. sz. Vilmos nádor – más források szerint – többször is tartott Gelénes mellett nádori közgyűlést (1335, 1337, 1341), de ezek közül csak az 1337-es esett közvetlenül pünkösdi utánra (l. Zsoldos, Druget 228., 230., 233.), így a jelen levelet biztosan keltezhetjük erre az évre.

447. (1337. jún. 10. k.)

Fogalmazvány, amelyben Druget Vilmos nádor oklevelének szó szerinti másolata után [446. sz.] összefoglalják [az erdélyi püspök számára?] az ugyanazon nádori közgyűlésen történő egyéb történeteket. Ugymint: ue. közgyűlésen tanúsító levelet (littere attestatorie) kaptak a Pern-i comes ellenében arról, hogy ő megölte a címzett közúton (recta via) haladó Zilah-i jobbágyát, másokat pedig megfosztott javaitól, és ue. ügyben a Zonuk-i comes közgyűlésén egy másik oklevelet is kaptak. Ezen kívül azoknak, akik a címzett famulus-ainak mondják magukat, olyan leveleik vannak, amiben a címzett megparancsolja, hogy adjon nekik pénzt, ám Bálint úrral tudatja, hogy a címzett tizedeit a távollétében behajtani nem tudta, ezért kéri a címzettet, hogy ne küldjön több ilyet, mert az oklevélvivők mindig

üres kézzel térnek vissza hozzá, és ha lesz is pénze, akkor sem ad senkinek, csak ha előbb elküldi emberét a címzetthez, aki által – vagy a címzett egy másik oklevele által – megerősíti mindezt neki. Továbbá a címzett küldje el neki a király azon levelét, amit még korábban neki ő elküldött, és amiben a király elrendeli, hogy Pál országbíró (comes Paulus comes [!] curie) addig ne merészelje behajtani a bírságot a címzettől, amíg a báróival nem rendeli így, hogy ha majd jön a bírságszedő, akkor be tudja neki mutatni azt.

E.: Ba. Erdélyi kápt. oklevelek 1. 95. (Beke 1. 94.) (DF 277 270.) Szakadozott hártván egy címzés, intituláció, keltezés és megerősítés nélküli, javításokkal terhelt feljegyzés (fogalmazvány), amely Druget Vilmos nádor oklevelének másolata után következett.

K.: DIR C. XIV. II. 394. (részleges)

R.: EO. II. 938. sz.

Ford.: DIR C. XIV. II. 248. (román, részleges)

Megj.: A fogalmazvány Druget Vilmos keltezetlen, de 1337. jún. 10-re tehető oklevele után következett (446. sz.), hivatkozva ugyanezen közgyűlésre, így a feljegyzési ideje nem sokkal követhette a nádor oklevelének kiadási idejét. A fogalmazó vélhetően a nádori oklevélben említett György fehérvári kanonok, aki az erdélyi püspököt képviselte a nádori közgyűlésen, a címzett pedig maga a püspök, legalábbis ez következik a levél „de decimis vestris” („a ti tizedeitekből”) megfogalmazásából.

448. (1337.) jún. 28., Vizsoly

Druget Vilmos nádor és a kunok bírása tudatja a bírságszedőjével: Marcell fia Gergellyel, hogy minden olyan bírságra és ahhoz kapcsolódó teherre, amiket az ő barátai és rokonai (proximi): Dausa volt nádor fiai: Jakab és Pál mesterek számára kiszabtak a nádor avagy albírja (viceiudex) színe előtt, a velük való megegyezés miatt júl. 12-ig (ad quind. datarum presentium) halasztást adott, ezért megparancsolja Gergelynek, hogy Dausa fiait vagy jobbágyságait egészen a mondott határnápig ne zaklassa, mert Pál mester vállalta a mondott bírságok illő megfizetését. D. in Wysul, in crast. fe. B. regis Ladislai.

E: DL 56 484. (Kállay cs. lt. app. 1300. 6.) Papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés és gyűrűspecstől folytja.

R.: Kállay I. 447. sz.

Megj.: A nádor itineráriuma és a napi kelet alapján az 1337-es és talán az 1339-es év jöhet szóba (Zsoldos, Druget 227–235.). Marcell fia Gergely bírságszedő 1337-ben bukkan fel több forrásban is, igaz, egy alkalommal még 1339 áprilisában is hallunk róla (Zsoldos, Druget 72.). Vilmosnak 1337. jún. 24-i kelettel (a jelen levél napi keletéhez igen közel) is ismerünk egy olyan oklevelét, amiben a bírságszedőjével tudatja, hogy bírságot enged el (A. XXI.

350. sz.), így legvalószínűbben ez az év jöhet szóba, de – jóval kisebb valószínűséggel – az 1339. év is lehetséges.

449. (1336. nov.–1337)

A zágrábi egyház káptalanja tudatja, hogy a nemes férfiak: Beke fiai: Tamás, András és János nevében megjelenő János Guerche-i főesperes bemutatta Mikch, egész Szlavónia bánjának privilégiumát, amit kérésére a káptalan átírt. D. f. II. ...

Má.: NAZ. Don. 11. (DF 252 345.) (17–18. századi)

Megj.: A káptalani oklevél vége már a 18. században sem volt teljesen ép, mert az utolsó néhány sort kihúzással jelölték. A káptalannak van egy nagyon hasonló tartalmú 1337. ápr. 18-i levele (a Beke fia Tamás és fivérei nevében megjelenő János gercsei főesperes átírta a káptalannal Mikcs bán egyik 1337. ápr. 12-i oklevelét, l. A. XXI. 194. sz.). Ebben az esetben a fivérek szinte azonnal, 6 nap elteltével átírták a káptalannal a bántól kapott oklevelét, így feltételezhető, hogy itt sem telt el sok idő az 1336. nov. 11-i itt átírt báni levél és átírása között, a jelen levél legvalószínűbben 1336–1337-ben kelhetett (talán még 1336 nov.–dec. folyamán). Mivel az átírás szövege nem utal Mikcs egykori báni voltára, bizonyos felső időhatára a bán halálának ideje, 1343. ápr. (Engel, Archontológia I. 16.). Mikcs bán átírt, 1336. nov. 11-i oklevelének a regesztáját l. A. XX. 428. sz.

450. (1332–1337)

Jacobus Berengarii és Raymundus de Bonofato, majd halála után Jacobus de Lengres feljegyzései az 1332–1337 között Magyarországon szedett pápai tizedekről, amelyek a következő egyházmegyéket érintették (a regisztrumban való első említés sorrendjében): váradi, erdélyi, csanádi, zágrábi és boszniai püspökség, kalocsai és esztergomi érsekség, váci, pécsi, egri és veszprémi püspökség. Feljegyzés a királynak és királynénak ezen tizedekből adott összegekről.

Má.: ASV. Camera Apostolica: Collectoriae Nr. 183. fol. 39–123. (DF 292 450.)

K.: Rat. Coll. 41–405. (teljes) Részletek: Theiner I. 556–588.; Balássy, Reg. dec.; Marienburg, Verzeichniß 318–319.; Vespr. II. 64–84.; Leskő, Egri egyházmegye 115–117.; Smič. X. 43–62.; Doc. Val. 71–73.; Bgl. IV. 238.; Köblös, Zalalövő 30.; Sedlák, Rationes collectorum 21–177.

R.: ZW. I. 457.; Str. III. 219. (329. sz.); Huszár, Pénztörténet forrásai 45. (48. sz.); Horváth, Galga-mente 25. sz.; Bakács: Pest m. 474. sz.; Ózd 20.; Hervay: Rep. Cist. Hung. 110.; Bgl. IV. 238. (376. sz.); Fenyvesi, Tolna 82–83. (153. sz.); EO II. 1060–1155. sz.; Szerdahelyiek 84–86. sz.

Ford.: DIR C. XIV. III. 41–253. (román); Kristó, Olvasókönyv 37–38.; Érszegi, Tolna 54–55.; Kristó, Békés 47.; Benedek, Dévaványa 15–17. (mind részlet)

Megj.: A dokumentumban olvasható adatok nem egy időből származnak, a keltezés az adószedők magyarországi működési idejét tükrözi, amely során az összegek beszedése kisebb megszakításokkal folyamatos volt.

450a

DL-DF nyilvántartás 1315–1337 közé keltezi Dancs mester zólyomi ispán kora újkori tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 24 680. (MKA. NRA. 144. 19.), ami Doncs 1320. júl. 13-i oklevelével lehet azonos, bár az is csak egy másik tartalmi kivonatban maradt fent. Regesztáját és egyéb adatait l. A. V. 849. sz. (a jelen tartalmi átírást nem regisztrálva).

451. (1274–1338.) febr. 7.–márc. 10., Csénye

Ismeretlen oklevéladó (Datum pro memoria) tudatja, hogy Kemény (Kemin) fia Kemény serviens-e: Márk fia Miklós a színe előtt az Esto mihi-vasárnap előtti péntektől kezdve 7 napon át várakozott a felperes Louch-i Mike ellenében, aki nem jelent meg és nem is küldött senkit, ezért bírsággal sújtja. D. in Cheine, 8. die termini predicti.

E.: DL 47 782. (Múz. Ta. Jankovich) Szabálytalan alakú, vízfoltos hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Kubinyi 17. (vö. Kubinyi, Pótlék 11.); W. X. 466.; Bgl. II. 335.

R.: DPM 279. sz.

Megj.: Az oklevelet csak Ják nb. Kemény fia Kemény életideje keltezi, aki 1274–1338 között bukkan fel (Engel, Genealógia, Ják nem 2. Rába-balparti főág 2. tábla: Ebed ága). Kiadója ismeretlen, esetleg Héder nb. Kőszegi Jánossal azonosítható, ez esetben a kiadás felső időhatára 1308 lenne (ám az azonosítás eléggé bizonytalan, l. DPM 279. sz. kommentárját). Az oklevél legnagyobb valószínűséggel valamikor a 13. század utolsó, vagy a 14. század első évtizedében kelt.

452. (1338.) júl. 1. k.

Pál comes [országbíró] azt az oklevélbemutatót, amit ... Jánosnak kellett a színe előtt megtennie Simon fia ... ellenében jún. 24. [nyolcadán?] (... Nat. B. Johannis Bapt.), a királyi had oszlásának 15. napjára halasztotta. [D.] ... 8. die termini prenotati, a. d. 1...

E.: DL 82 780. (Zichy cs. zsélyi lt. 144. NB.) Csonka, hártójának csak egy kisebb része van meg, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés (benne a „[quin]denis residentie” többletinformáció), mellette zárópecsét halvány foltja.

Megj.: A jelen oklevelet a Zichy család oklevéltárában őrzik, és a szintén ott található kiadványok szerint Simon fia Tamás, illetve Bátor János és Péter fia Máté 1337–1339 folyamán pereskedett Pál országbíró színe előtt Kereplye

birtok ügyében. 1339 januárjában már úgy folytatódott a per, hogy a felek a királyi hadoszlás 15. napján álltak az országbíró színe elé (A. XXI. 140. sz., A. XXIII. 49. sz.). A jelen oklevélben szintén egy János és egy Simon fia ... perét halasztották a hadoszlás 15. napjára valamikor jún. 24. környékén, és tudjuk, hogy 1338. jún.–júl. folyamán több olyan perhalasztás is volt (Pál országbírótól és másoktól), amely a királyi hadoszlásra hivatkozott (Piti, Hadoszlások 387–388. 38. jegyz.). Ezek alapján a jelen oklevelet is 1338-ra keltezhetjük.

452a

DL-DF adatbázis 1329–1338 közé, júl. 13. előttre keltezi Hont megye kiadványát: DL 69 616. (Kubinyi cs. lt. 6. B.). A levél írásképe, és az utolsó mondat kivételével a szövege egyezik a megye 1337. júl. 9-i oklevelével (A. XXI. 402. sz.; DL-DF adatbázisban tévesen 1337. aug. 20-i kelettel, l. DF 265 985.). A jelen oklevélben az utolsó megkezdett mondatot („Litteras vero prohibitorias inter eos exortas annihilaverunt coram nobis...”) alápontozással és áthúzással érvénytelenítették, a keltezett példányban e helyett a dátum található, a pecséteknek való kivágások ugyanakkor itt is láthatóak.

453. (1338.) aug. 17.

Vilmos nádor és Gumur-i comes alispánjai: Jakab és János mesterek tudatják, hogy Miklós fiainak: Miklósnak és Andrásnak a Leklene-i jobbágya: Turso (dict.) János – akinek a nevében Pyrk fia Domonkos jelent meg – elfogadta határnapként az oklevél kiadásának quindena-ját Benedek fia László mester ellenében az oklevéladók színe elé megjelenésre. Az elküldött pecsétüket az emberük: Berechke fia Sándor [előtte kihúzva: András] visszahozta nekik, és elmondta, hogy Miklós fiainak jobbágját a Leklene nevű birtokukon idézte meg aug. 13-án (fer. V. prox. an. fe. Ass. virg. glor.), a mondott hétfőt jelölve meg a feleknek megjelenésre. D. f. II. p. fe. assump. Virg. glor.

E.: DL 3281. (MKA. NRA. 1536. 35.) Enyhén vízfoltos, egy helyen kopott, néhány szó ott nem olvasható. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és átfűzött szalagon két természetes színű viaszpecsét.

Megj.: A jelen üggyel egyértelműen összefügg a megye 1339. jan. 11-i oklevele, amiben a felek az itt mondott pert jan. 25-re halasztották (A. XXIII. 17. sz.), továbbá a keltezetlen, de annak előzményeül szolgáló perhalasztás (459. sz.). Mivel itt még az idézésről olvashatunk, valószínű, hogy a jelen oklevél az ügy első állomása, így a kelte legvalószínűbben 1338-ra tehető, de legfeljebb 1337-re, amikor is a fivérek talán már viselték a gömöri alispáni címet (Zsoldos, Druget 239.; l. még a 476. sz. megj.).

454. (1338.) szept. 12.

A zobori (Zuburiense) monostor idézőlevele: megidézték szept. 10-én (fer. V. prox. p. fe. Nat. B. virg.) Jula fia Gergely mestert, a famulusát: Bencz-et, továbbá a jobbágyait: Churk István szabót, Romanus fia Pált, és Gergely fia Mikót; ezen kívül a mondott Gergely mester fivérét: Miklóst, és annak famulusát: Chepan fia Pált; valamint a mondott Jula fivére Andrást és fiait: Györgyöt, Andach-ot [o: András] és Ywan-t, a famulusaikat, ti. Chepan fiait: Miklóst és Istvánt, és ue. András jobbágyát: Pál szabót a nevezettek Kwstopilchan birtokán a szentbenedeki apát és konventje ellenében [a király] színe elé (ad vestre excellentie presentiam) okt. 6-ra (ad oct. B. Michaelis arch.). D. sabb. prox. p. fe. nat. Virg. gloriose.

Má.: DL 25 975. (Ismeretlen provenienciájú iratok)

Megj.: Egy papírra 14. század eleji–közepi írással valaki négy oklevelet másolt fel kivonatolva, a következő megjegyzéssel: *Littere causales contra filios Jule.* (Peres oklevelek Gyula fiai ellenében.) Mind a négy oklevélnek elhagyta a bevezető részét (*protocollum*), és a lezáró részét is rövidítve közölte, a kiadási évet minden esetben elhagyva. A kiadót és a levél műfaját kivonatossan írta fel (*Citatoria monasterii Zuburiensis; Inquisitoria ecclesie Zuburiensis; Inquisitoria ecclesie Strigoniensis; Inquisitoria ecclesie Nitriensis*), csak innen állapíthatjuk meg a kiadót. A szövegek alapján mind a négy ugyanarra az egy esetre vonatkozik, és az utóbbi három tartalma és még szövegezése is igen hasonló. E négy oklevélkivonatból egy (az „*Inquisitoria ecclesie Zuburiensis*”) eredetiben is fennmaradt (DL 3182.; A. XXII. 444. sz.), ebből állapíthatjuk meg a kiadási idejét (1338. szept. 11.), ami értelemszerűen a másik három, ránk nem maradt oklevelet is erre az évre datálja. I. még a 456–457. és 544g sz. regesztákat. Az itt felsorolt szereplőkre I. Engel, *Genealogia, Tapolcsányi* (Kistapolcsányi; Bars m.). A jelzett dokumentumok összegyűjtését vélhetően maga az okt. 6-án kezdődő per indokolta, így magának a feljegyzésnek a készítési ideje is 1338. szept. végére, vagy okt. hónapra tehető.

455. (1331–1338. szept.)

[I.] Károly legújabb pecsétes, nyílt és nagy oklevelében (*patens litera lata et maxima cum sigillo moderno*) megerősíti Iwan fia Miklós feleségét, és általa fiát: András mestert Ompud fia János minden, bárhol elterülő, bármilyen nevű birtokának harmadrészeiben, különösképpen a mondott három faluban [ti. Chuturtukheyl, Purbyssafolua és Hursynafolua falvakban] örökös birtoklásra, megerősítve a szenternyei káptalan 1295. évi oklevelét.

Tá. 1. Miklós macsóí bán, 1338. okt. 22. > uő, 1338. nov. 22. DL 40 790. (Múz. Ta. Horváth István)

2. Tá. 1. > I. Károly, 1340. ápr. 14. > I. Lajos, 1345. okt. 5. DL 40 989. (Múz. Ta.)

Má.: DL 36 190. (Kukuljevics-gyűjt.) Újkori, Tá. 1. alapján.

K.: Horváth, Miklós ítéelőlevele 67–68.; F. VIII/5. 256–257.; AO. IV. 538.; Smič. X. 427.

Megj.: A káptalani oklevél átírására nem közvetlenül a Tá. utal, hanem a bán oklevelének a pertörténetet felvázoló eleje, amely szerint a per kezdetekor a felperes a maga igazát a szenternyei káptalan oklevelével, és Károly király ezt megerősítő privilégiumával kívánta bizonyítani („mediantibus literis privilegialibus capituli ecclesie Santi Irinei martiris, et domini nostri regis Hungarie predicti confirmatoriis” – Smič. X. 425.). A keltezésre csak a pecsétre való utalás szolgálat támpontot, l. Gárdonyi, Károly nagypecsétjei 44–45. Vö. 391. sz.

456. (1338., szept. 20.–okt. 5.)

Az esztergomi egyház vizsgálati levele: szept. 19-én (sabb. prox. an. fe. B. Mathei ap. et ewang.) Bars (Borsiensis) megyében megtudakolták a nemes és nem nemes személyektől és egyháziaktól az igazságot, eszerint a néhai Julia fiai: Gergely mester és Miklós, ue. Julia fivére: András, és ezen András fia: Iwan famulus-aikkal és Kwstopilchan falubeli jobbágyaikkal felfegyverkezve szept. 8-án (in fe. Nat. virg. glor.) délután háromkor (hora nona) rátörtek a garamszentbenedeki (de Sancto Benedicto de Gron) egyház apátjának és konventjének Knesich nevű falujára, a falubeli jobbágyok telkei (curia) kapujait és kerítéseit, és a házak ajtajait szét- és feltörték, a jobbágyokat a házaikból a hajuknál fogva kegyetlenül kirángatták, négyet közülük – bár semmi vétségük nem volt – többször súlyosan megsebesítettek, a jobbágyok feleségeit megverték, a házaikban lévő szekrényeket és ládákat (scrinia seu cistas) feltörték, elvittek minden abban talált jegyajándékot (res parafernales). Továbbá az apát és konvent egyik jobbágyát istenfélelem nélkül az egyház ajtajából rángattak ki a hajánál fogva át a temetőn. Ezen felül az apátság egyik famulusát: Zelepchen-i Behan fia Pált ugyanezen a birtokon elfogták és súlyosan többször megsebesítették, majd a saját Kwstopilchan nevű birtokukra vitték, és saját tetszésükre három napig bilincsben ott tartották. Ezeket és más javakat Knesich faluból 20 márka értékben vittek el zsákmányként, illetve az apátság jobbágyai ugyanezen a napon és órában elvesztettek 28 disznót 10 márka értékben. Az elmondottakon túl a [királyi] ember: Pethew, és a káptalan tanúja a saját szemével látta az ágyban fekvő sebesülteket, a házak széttört ajtajait, kapukat, kerítéseket és ládákat. D. etc.

Má.: DL 25 975. (Ismeretlen provenienciájú iratok)

Megj.: Az irat jellegére és a keltezési év megállapítására l. a 454. sz. megjegyzését. A napi kelet a szept. 19-i vizsgálat napjából következik (tehát az utáni), és abból, hogy a károkozót október 6-ra rendelték a király színe elé a garamszentbenedeki apátság ellenében (454. sz.), és az egyház akkorra már vélhetően prezentálni akarta a vizsgálati leveleket.

457. (1338. szept. 9.–okt. 5.)

A nyitrai (Nitriensis) egyház levele: szept. 8-án (in fe. Nat. B. virg.) délután háromkor (hora nona) a néhai Julia fiai: Gergely mester és Miklós, továbbá András comes és fia: Iwan a famulus-aikkal és Kwstopilchan-i jobbágyaikkal felfegyverkezve előre megfontolt szándékkal (ex precogitata malitia) rátörtek a mondott [garamszentbenedeki] egyház apátjának és konventjének Knesich nevű falujára, ugyanott a telkek (curia) kapujait és kerítéseit, és a jobbágyok házainak ajtajait szét- és feltörték, a jobbágyokat a házakból a hajuknál fogva kegyetlenül kirángatták, négyet közülük – bár semmi vétségük nem volt – többször súlyosan megsebesítettek, a jobbágyok asszonyait megverték, a házaikban lévő szekrényeket feltörték, és elvittek minden abban talált holmit, továbbá az apát és konvent egyik jobbágyát – megsértve a Szűz Mária-egyház védelmét – a mondott egyház kapujából a temetőn át rángatták ki. Ezen felül az apátság egyik famulusát: Zelepchen-i Behan fia Pált ugyanezen Knesich birtokon elfogták és többször megsebesítették, majd jogtalanul a saját Kwstopilchan nevű birtokukra vitték, és saját tetszésükre vashilincsben ott tartották egészen a harmadik nap végéig. Ezeket, és más javakat 20 márka értékben vittek el zsákmányként, illetve az apátság jobbágyai – az elmondottakon túl – ugyanezen a napon és órában a mondott zürzavarban elvesztettek 28 disznót 10 márka értékben. Mindezeket a [királyi] ember és a káptalan tanúja a saját szemével látta és hallotta. D. ...

Má.: DL 25 975. (Ismeretlen provenienciájú iratok)

Megj.: Az irat jellegére és a keltezési év megállapítására l. a 454. sz. megjegyzését. A napi kelet szeptember körüli lehet, mert a másik kettő, ugyanezeket tartalmazó vizsgálati levél (454., 456. sz., vö. A. XXII. 444. sz.) szerint a zobori konvent szept. 11-én, az esztergomi káptalan pedig szept. 19-én tartotta meg a vizsgálatát a megyében, vélhetően a nyitrai egyházé is ekkortájt lehetett, de mindenképpen okt. 6. előtt, mert a károkozókat akkorra rendelték a király színe elé a garamszentbenedeki apátság ellenében (454. sz.), és az egyház akkorra már vélhetően prezentálni akarta a vizsgálati leveleket.

458. (1338.) nov. 23.

Vilmos nádor [és] Gumur-i comes alispánjai: Jakab és János mesterek, meg a négy szolgabíró tudatják, hogy korábbi oklevelük értelmében nov. 23-án (fer. II. p. oct. B. Martini confessoris) Benedek fia László mester köteles volt a színük előtt kifizetni Forgach (dict.) Miklós fiainak: Miklósnak és Andrásnak a három márka bírságból a nekik járó részt. Végül a határnap elérkeztével László mester kérésére az ügyet – a helyzet megtartásával – jan. 11-re (ad f. II. prox. p. fe. Epiph. d.) halasztották. D. in termino prenotato.

E.: DL 3282. (MKA. NRA. 1536. 41.) Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és két kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevélben olvasható ügy vélhetően a megye 1338. okt. 5-i kiadványával függ össze, amelyben ugyanezen oklevéladók igazolják, hogy Benedek fia László kifizette nekik azt a bírságot (nem érintve a peres ellenfél részét), amiben Forgács Miklós fiai és azok falunagya ellenében elmarasztaltatott (A. XXII. 489. sz.). Itt, a másfél hónappal későbbi napi keletű oklevélben, a peres ellenfelet illető rész ki nem fizetéséről olvashatunk. Az oklevél tehát legvalószínűbben 1338-ra tehető. A felek egy másik ügyében egyébként ugyanezen a napon adtak ki oklevelet, ami bizonyosan 1338-ra datálható, és a két oklevél írásképe azonos (459. sz.), ami itt is bizonyossá teszi az 1338-as datálást.

459. (1338.) nov. 23.

Vilmos nádor [és] Gumur-i comes alispánjai: Jakab és János mesterek, meg a négy szolgabíró tudatják, hogy azt a pert, amit korábbi oklevelük értelmében Benedek fia László mester folytatott a színük előtt Miklós fiainak: Miklósnak és Andrásnak a Leklene-i jobbágya: Turso (dict.) János ellen – akiket [!] az urai előállítani tartoznak – nov. 23-án (fer. II. prox. p. oct. B. Martini confessoris), a felek akaratából jan. 11-re (ad f. II. prox. p. diem Epiph. d.) halasztották megegyezés céljából, vagy végső válaszdadásra. D. in termino prenotato.

E.: DL 3455. (MKA. NRA. 1536. 62.) Kissé vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és két zárópecsét foltja.

K.: AO. IV. 62.

Megj.: A kiadás indoklás nélkül 1340-re keltezte, azonban a jelen ügy egyértelmű folytatása a megye 1339. jan. 11-i oklevele, amiben a felek az itt mondott pert jan. 25-re halasztották (A. XXIII. 17. sz.), előzményeül l. a 453. sz. Mindez 1338-ra datálja a jelen levelet. A felek egy másik ügyében egyébként ugyanezen a napon adtak ki oklevelet, ami – ettől függetlenül – nagy valószínűséggel szintén 1338-ra datálható, a két oklevél írásképe azonos (458. sz.).

459a

DL-DF adatbázis 1332–1338 közé keltezi Sopron megye levelét: DL 86 765. (Teleki cs. gyömrői lt. 23. 2. 24.) (K.: Sopron I. 37., Bgl. III. 231–232. R.: Bgl. IV. 207. 325. sz.). Az oklevél regesztáját „(1326.) dec. 27.” kelettel l. A. X. 559–560. sz. között, azzal a megjegyzéssel, hogy a kelet inkább 1332–1338 közé tehető. Az 1326-os kötetbe való apróbetűs felvételét a Bgl. III. ezévi datálása indokolta.

460. (1337–1338 k.)

Callo-i Egyed fia Yuuan levele Pál mester Summus Sczug-i albíróhoz (viceiudex). A rokona: Panula-i János fia Péter mester többek között azzal vádolta Pál mestert, hogy az erdőben legelő disznóit erővel elhajtotta, ezért kéri őt, hogy adja vissza Péternek a disznókat. Ha Péter valamilyen összeggel tartozna neki, akkor Bereck

fia János mester Czatmar-i és Oroddi-i comes színe előtt igényt támasztva a levél-író együtt János mesterrel Péter személye okán elégtételt fog neki adni.

E.: DL 56 636. (Kállay cs. lt. 1300. 219.) Hártýája enyhén vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől címzés.

K.: HO. VII. 391.

R.: Kállay I. 53. sz.

Megj.: Legvalószínűbben 1337–1338 táján kelt, mert 1338 februárjában volt egy konfliktus panyolai János fia Péter és a szamosszegi népek között (Piti, Szatmár archontológia 258. 25. jegyz., vö. A. XXII. 47–48. sz.). Az oklevelet legtagabban 1332–1344 között adták ki Bereck fia János szatmári és erdődi ispán hivatalviselésének legkorábbi kezdete (Engel, Archontológia I. 188.), illetve Egyed fia Iván halála alapján (1344. nov. 8-án a fiai osztozkodtak a nemzetségi birtokon a saját nevükben, tehát az apjuk már nem élt, A. XXVIII. 745. sz.; vö. Engel, Genealógia, Balogsemjén nem 1. Kállai 3. tábla: kállói Vitéz). Ugyanakkor az erdődi ispánság legkésőbb I. Lajos uralma alatt megszűnhetett, de talán már hamarabb is (vö. Piti, Szatmár archontológia 258. 25. jegyz.), így ha az itteni események nem is állnának összefüggésben az 1338 eleji esettel, akkor is inkább az 1330-as évekre lehetne tenni a kiadványt.

460a

DL-DF adatbázis 1330–1339 közé, jan. 16-ra keltezi „Galleli Miklós examiner” és „Lénárdfi Mihály közjegyző” kiadványát: HDA. Documenta mediaevalia varia 46. (DF 218 542.). Az elején foltos és nehezen olvasható közjegyzői okirat tartalmaz keltezést, amiből csak a következő vehető ki: Anno Domini incarnationis eiusdem millesimo trecentesimo q... [in]di[ctio]ne ...] .ndecima, die sextodecimo, mensis Ianuar..., Jadre”. Hogy a csak inkább értelmileg sejthető, mintsem kiolvasható „indictione” és a relatíve jól látható „...ndecima” között mi áll, az nem egyértelmű, de az egyetlen lehetséges kiegészítés az „undecima”. A 11. indikció a korabeli keltezési gyakorlatot figyelembe véve a január hónap esetén az 1343. évet jelenti, ám az évszámban ekkor 1342-t írtak (vagyis millesimo trecentesimo quadagesimo secundo állhatott ott), mivel nem a karácsonyi vagy jan. 1-ji évkezdetet használták Zárában. A levél tehát legvalószínűbben 1343. jan. 16-án kelt, ráadásul magyar vonatkozása sincsen.

461. (1339.?) jan. 26., Visegrád

[Pál] országbíró (...[c]urie domini regis) tudatja, hogy a személyesen [megjelent] Zeuleus-i Mihály fiai: Pál és András ... jan. 13-tól (...vis fe. Epiph. d.) 13 napon át várakoztak a színe előtt ... [hátlapon: Luka fia Zeules], Pydur-i Ders fiai: ... és Pethew, továbbá Wyr[agusberk]-i Allar fia Mihály fiai: Beke és István ellenében, akik nem jöttek és nem is küldtek senkit, ezért azokat bírsággal sújtja. D. in Wyssegrad, 14. die termini prenotati, a. d. 1...

E.: AI. Sennyey cs. lt. 29. 14. (DF 253 171.) Két oldalán csonka, szövege ott hiányos. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: Az itt olvasható ügy valószínűleg a Pál országbíró előtt zajló perrel függ össze, amiben Szőlősi Mihály itt nevezett fiai pereskedtek Virágosberki Mihály fiaival 1338–1339 folyamán (A. XXIII. 70–73., 181., 309. sz.). A levél leginkább 1339 januárjára tehető.

462. (1339. febr. 10.–márc. 2.)

Az egri káptalan tudatja, hogy Drugeth Vilmos nádor ítéletlevele értelmében ki kell küldeniük Blathyncz-i Péter fia János nádori emberrel együtt a saját emberüket, ti. Jakab mester karpapot egy eskü megtekintésére, amit Fülöp fia Ramacha comes-nek febr. 9-én (in oct. Purif. B. virg.) 19 másik nemessel együtt kell letennie Simon fia Tamás mester jelenlétében egy, a per tárgyát képező erdős birtokrészen (particule terre ... silvose), ami Simon fia Tamás mester Rath nevű birtoka, és ue. Ramacha saját, Gewch~Gewcz nevű birtoka között terül el. Mindezt ki-küldték tanújukat, akivel végül a nádori ember hozzájuk visszatérve egyetértőleg arról számolt be, hogy ők és a mondott felek febr. 9-én kimentek a peres birtokrészre, és ott Tamás mester jelenlétében Fülöp fia Ramacha a 19 másik nemessel, ti. a birtokrész szomszédaival, ill. Wngh megye, meg az ország más nemeseivel az ország szokásjoga szerint a feje fölé földet tartva esküt tett arról, hogy a mondott birtokrész Wngh megyéhez, és az ő Gewcz nevű öröklött birtokához tartozik. Az eskü letétele után Ramacha határjárását végzett a birtokrész régi határai mentén, új határjeleket emelve, aminek Tamás mester nem mondott ellent. Határjelek: Dezyzke Pathaka nevű patak, Latorcha folyó ...

Á.: I. Ferdinánd, év nélkül: SNA. Leleszi konv. hiteleshelyi lt.: metales, Ung 59. (DF 209 730.)

Megj.: Az oklevél csonka, a vége (tartalmilag a határok leírásának a kezdetétől) hiányzik. Az itteni ügyre utalhatott Druget Vilmos nádor 1339. aug.-i oklevele, amely szerint Fülöp fia Ramacha 1339. márc. 3-án be akart járni egy, a Gewch nevű birtokához csatolt birtokrészt, amit esküvel szerzett meg Simon fia Tamástól („Ramacha filius Philippi ... in die medii Quadragesime proxime preteriti quandam particulam terre ad possessionem suam Gewch vocatam pertinentis, quam ipse a Thoma filio Simonis iuramento suo reoptinisset” – AO. III. 609.; R.: A. XXIII. 464. sz.). Mivel itt az eskü febr. 9-én volt, a nádor nem sokkal utána zárhatta le az ügyet, és rendelte el márc. 3-ra a végleges határjárást – amit aztán egy ellentmondó megakasztott, új ügyet generálva ezzel. Így a jelen oklevelet 1339. febr. 9. és márc. 3. közé tehetjük, legvalószínűbben 1–2 héttel az eskü utánra.

463. (1327–1339.) ápr. 24. e.

Péter prépost és a váradelőhegyi (de Promontorio Waradiensi) Szt. István-konvent tudatja, hogy színük előtt megjelent [egyik részről] Odon fia Iwancha fia Miklós mester, másik részről pedig Cosma fia Iwancha fia János mester együtt a felek kérésére [a konvent által] tanúnak kirendelt Zeuke (dict.) Jánossal, és a felek elmondták – Zeuke János pedig megerősítette –, hogy abban a perben, ami a Feleg-haz és Cosmafolua birtokok között lévő kaszáló és köles[föld] okán (ratione fenii et milii) zajlott közöttük, fogott bírák a káptalan tanújának: Zeuke Jánosnak a jelenlétében megegyezést hoztak létre, ... az egymás ellenében kiadott tilalmazó okleveleiket ([littere] prohibitionales): úgy a bihari (Byhoriensis) comes és a 4 szolgabíró, mint bármely más bíró [oklevelét] érvénytelenítetik olyan módon, hogy ha bármely fél bármilyen, a másik ellenében kiadott oklevelével az idők folyamán ... pert indítana ezek ügyében, akkor a perkezdet előtt ... másik féllel szemben ... büntessék meg. D. ... an. fe. B. Georgii mart., a. d. ...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2070. Erősen vízfoltos hártmán, szövege néhány helyen elhalványult, nehezen olvasható. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét maradványai.

R.: Erdődy 254. sz.

Megj.: Az említett Gutkeled nb. Ivánka fia Miklós (vö. Engel, Genealógia, Gütkeled nem 4. Egyedmonostori ág 1. tábla: Adonyi, Pelbárthidi) 1352 februárjában már nem élt (vö. A. XXXVI. 186. sz.). A 14. század első felében Péter nevű prépost 1326–1339 között állt a váradelőhegyi konvent élén, 1326 májusáig még Jakab töltötte be e posztot, aug.-tól már Péter, megszakítás nélkül egészen 1339 májusáig. 1340. ápr. 19-én már János az új prépost (minderre I. A. X. 212., 341. sz.; A. XXIII. 244. sz.; A. XXIV. 234. sz.). Így – a látható napi keletet is figyelembe véve – 1327–1339 közé tehetjük az oklevelet. Ivánka fia Miklós egyébként Félegyháza birtok felét I. Károlytól kapta adományként egy 1337. évi oklevél szerint, mert életveszélyes sebeket szerzett a király szolgálatában (A. XXI. 605. sz.). Hogy ez mely eseményre vonatkozik, nem tudjuk, így a kelet nem szűkíthető tovább.

464. (1324–1331. vagy 1339.) júl. 8., Torda

Tamás erdélyi vajda és Zonuk-i comes a barátjához (amico suo): Magar (dict.) Pál mester Gyemes-i várnagyhoz. Mondta neki Abraam fia Péter fia János mester, hogy a címzett Eyeg-i népei az ő Hyduskuchurd nevű falujából erőszakkal elhurcolták Biter fia Péter nevű jobbágját, akit ő elmarasztalt a serviens-ének: Zenyés-i Dénesnek a megsebesítése miatt. Ezért kéri Pált, hogy serviens-ének és rokonának: a mondott Péter fia Jánosnak a jobbágját a holmijával együtt küldje vissza. D. in Thorda, in 2. diem oct. B. Petri et Pauli ap.

E.: AI. Kemény József gyűjt. 6. (DF 253 416.) Hártmán, hátlapján azonos kéztől címzés és zárópecsét viaszmaradványai.

K.: F. III/2. 462.; F. VIII/4. 644–645.

R.: Szabó, Erdélyi Múzeum I. 538. 74. sz.; DIR C. XIV. II. 46. 108. sz. (román); EO. II. 605. sz.

Megj.: Ejeg birtok 1324 körül került Magyar Pál tulajdonába, bár ezt egy hosszabb per követte, amit csak 1327-ben zártak le (Németh, Szatmár m. 74–75.). Szécsényi Tamás 1332-ig többnyire Erdélyből kormányozta tartományát, ám utána Visegrádra költözött, és csak a vajdai közgyűlések idején fordult meg Erdélyben – ezek színhelye azonban Torda volt. A közgyűlései ideje általában késő tavaszra (május) vagy ősze-télre (nov.-dec.) esett, egyetlen kivétel az 1339. év, amikor június végén tartott Tordán közgyűlést (adatokkal: Zsoldos, Druget 59–60. 214–215. jegyz.). Bár Tamás 1342-ig töltötte be a vajdai méltóságot, valószínű, hogy a jelen levél 1332 előtti vagy 1339-ből való.

465. (1336–1339., szept. 15. u.)

[Péter] szerémi püspök és [kápolna]ispán ... színe előtt megjelent ... szept. 15-én ([in oct]avis fe. Nat. B. virg.) ... esztergomi ...-t és Beken mestert ... köteles a püspök színe előtt ... büntetés terhe ... elhalasztotta ... 25 ... dec. 20-án (in ipsi quind. S. Nicolai) ... a kétszeresét fizesse ... Odon fia Ioanka fia ... [D. in] Wisegrad, ... a. d. 133...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D164. Erősen vízfoltos hártván, a szövege nagy része olvashatatlan. Hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 276. sz.

Megj.: A szerémi püspökök közül Péter viselte a (kápolna)ispáni címet is az 1330-as években, ez 1336–1339 közé szűkíti le a keletet (Engel, Archontológia I. 74., 91.; l. még R. megj.), ráadásul a hátoldali pecsétfolt mérete is egyezik Péter pecsétméretével (pl. DL 48 549.). A napi kelet a szept. 15-i eredeti határnap, és a dec. 20-i halasztás közé esik, vélhetően nem sokkal szept. 15. utánra.

466. (1337–1339.) szept. 29.

Az erdélyi (Transilvane) egyház káptalanja tudatja, hogy Hunthpaznan nb. Ferenc fia Pogan (dict.) István mester a Doboka megyében lévő Budateleky~Budateleke nevű birtokát, amely a királytól, egy öröklött birtokának elcserélése útján jutott a kezére, Beke fia Péter nevű famulus-ának, aki őt a régi időktől kezdve (a magno tempore) mindenben hűséggel szolgálta, és örököseinek adományozza ezen szolgálatai ellentételezéseképpen visszavonhatatlan birtoklásra az általa bírt határok között olyan feltétellel, hogy Beke fia Péter és az ő örökösei hűséggel szolgálni tartoznak Istvánnak és örököseinek. Ha ő vagy utódai ezt nem tennék meg, vagy az adományozóval és utódaival szembeni hűtlenségbe esnének, akkor a mondott birtok István mesterre és utódaira szálljon vissza. A birtokot Péter és utódai nem adhatják el másnak, csak István mesternek és utódainak. Mindezt István mester és

Péter személyesen megerősítették a káptalan előtt. D. in fe. S. Mychaelis arch., a. d. 133...., ... [P]ál Karazna-i főesperes, dékán.

E.: DL 29 423. (EOKL. GYKOL Cista comitatum, Doboka 1. 1.) Hártyája az alsó részen, a függőpecsét helyén kiszakadt, szövege ott hiányos.

R.: EO. II. 1012. sz.

Megj.: Az évszám utolsó tagja nem látszódik, de Pál krasznai főesperes, dékán említése alapján – a napi keletet is figyelembe véve – 1337–1339 közé tehetjük, l. EO II. 1012. sz. kommentárját és Hegyi, Erdélyi káptalan archontológiája 77., 82.

466a

DL-DF adatbázis „1331–1339., okt. 6. u.”-i keltezéssel közli a császmái káptalan rongált oklevelét: HDA. Documenta mediaevalia varia 50. (DF 218 546.) (K.: Smič. IX. 532.). A kiadvány regesztáját 1330. okt. 13-i kelettel l. A. XIV. 565. sz., ami csak a kiadás szövege alapján dolgozott, amely a DF-jelzet alatt jelenleg láthatónál valamivel bővebb szöveg-zést ad, beleértve a teljes datációt is.

467. (1318–1339. okt.)

Az egri káptalan vizsgálati oklevele (littere inquisitorie) arról, hogy Mysey birtok már régtől fogva Crispianus és Feyes (dict.) Mihály öröklött birtoka volt.

Tá.: Druget Vilmos nádor, 1339. nov. 15. > Hédervári Lőrinc nádor, 1444. nov. 14. > Geréb Péter országbíró, 1496. jún. 23. DL 46 353. (Múz. Ta. Guttmann)

Megj.: Vilmos nádor 1339. évi levelében elmondott pertörténet szerint már 1302-ben megkezdődött a per Mizse birtokért. Crispianus fia Balázs 1318-ban már belépett a birtok ügyébe az apja és Fejes Mihály rokonságára hivatkozva, de kiemelte, hogy szegénysége miatt pert indítani nem tud, csak tilalmazta azt (A. XXIII. 691. sz.). A nádor előtti ügy aztán 1339 utánra is elhúzódott. Az itteni levélben leírt vizsgálatot bírói hatóság szokott elrendelni, és nem tudjuk, hogy 1339 előtt Balázs milyen bírói fórumok előtt járt és mikor (ez nem derül ki az 1339. évi oklevélből). Így a jelen vizsgálati levél 1318–1339 ok-tóbere között bármikor kelhetett (vö. A. V. 111. sz.).

467a

DL-DF adatbázis 1338–1339 közé keltezi a zágrábi káptalan oklevelét: HDA. Archivum capituli Zagrabiensis: Acta antiqua 10. 66. a. és b. (DF 256 345. és DF 256 346.). Az ugyanazon oklevél két átírása valójában keltezett, 1339. ápr. 28-án adták ki, regesztáját l. A. XXIII. 212. sz., vö. A. XXIII. 213. sz.

467b

DL-DF adatbázis 1338–1339 közé keltezi Tamás lipitói ispán és csókakői várnagy 18. századi másolatban fennmaradt oklevelét: HHStA. Handschriftenabteilung: Österreichische

weltliche Archive Weiss, Blaű 40. 140v.–141r. (DF 257 964.). Az oklevél már I. Károly uralkodása utáni, 1342. szept. 10. k. kelt, keltezése Károly király és a turóci konvent hasonló tartalmú okleveleinek a dátumából adódik, l. A. XXVI. 149. és 182. sz. (Tamás kiadványa szinte biztosan követte, és nem megelőzte az idézeteket, mert az ispán patvar-kodás terhe mellett tiltotta el Gábor fia Istvánt a további perektől, és a király oklevelében nem esik szó ilyen előzményekről.)

467c

A DL-DF adatbázis 1332–1339 közé keltezi I. Károly átírásban fennmaradt oklevelét: DL 12 803. (MKA. Acta ecclesiastica ordinum et monialium. Poson 67. 18.) (K.: F. VIII/7. 241–246.). Az oklevél valójában 1333. jan. 23-án kelt, regesztáját l. A. XVII. 38. sz., ugyanott lásd eredetijének és egyéb másolatainak levéltári adatait.

468. (1260-as évek–1330-as évek) máj. 3. v. szept. 14.

A vasvári (de Castroferreo) Szt. Mihály-egyház káptalanja tudatja, hogy egy telek (sessio), ami korábban Móricé volt, Byr-i Kundakur fia Domonkos számára, egy másik telek, amin András lakott, Byr-i Miklós számára lett kijelölve. Azon szántóföldeket, amik Domonkost illetik Byr-ben és Durug-on, ő felerészben átadja Miklósnak minden haszonvételével együtt, a másik fele neki marad, cserébe Miklós átadja Domonkos számára a Mortun-ban bírt földjét. Továbbá egy pusztát telket (sessionem desolatam) adnak Miklósnak, és Domonkos 16 márkát ... fizet, kétszeres büntetés nélkül újra birtokba veheti földjeit a káptalan ez ügyben korábban kiadott oklevele értelmében. D. in S. Crucis.

K.: HO VII. 335–336. („A vasvári káptalannak év nélküli átíratában, melynek eredetije a magyar mű- és tört. kiállításon 1876-ban gr. Pongrácz által volt kiállítva.”)

Megj.: A keltezésre nincs közelebbi támpontunk, az eredeti oklevél híján az írásképp vagy a pecsét sem vizsgálható, sőt, az sem egyértelmű, hogy a kiadási napként feltüntetett „in sancte Crucis” a kettő közül melyik kereszt-ünnepet takarja. Amennyiben egy 1311-ben említett Byr-i Miklós (amely település bizonyosan a Vas megyei Bérre vonatkozik, mint itt, l. A. III. 206. sz.) azonos az itteni Byr-i Miklóssal, akkor ez az oklevél szinte biztosan Árpád-kori, mert 1311-ben már Miklós lánya végrendelkezett. A név gyakori volta miatt azonban a két személy nem azonosítható egyértelmű módon, a keltezést pedig csak igen hozzávetőlegesen lehet meghatározni.

469. (1329–1330-as évek)

István, a Varada-i egyház rector-a és Borsuua-i alesperes tudatja, hogy Loskud [hátdoldalán: Loskod]-i Peto és Benedek a húsvét utáni szerdán köteles esküt tenni Dumrad-i András ellenében arról, hogy András nem töltötte le a szolgálatát (servitium), hanem csak két aratásra maradt, és engedély nélkül távozott a körükből.

E.: DL 47 908. (Múz. Ta. Szalay) Papíron, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: István nevű borsovai alesperes 1320-tól bukkan fel, de akkor még mint péteri, ill. pócsi pap (1320: A. V. 882. sz.; 1325. márc. 3.: A. IX. 83. sz.; 1328. júl. 8.: A. XII. 366–368. sz.). Várdai papként (presbiter-nek és rector-nak is nevezve) 1329-től találkozunk (ugyanazon?) Istvánnal (1329. máj. 3.: A. XIII. 219–220. sz.; 1331.: A. XV. 174., 496. sz.), és így szerepel az 1332–1336-os pápai tizedjegyzékben is (Rat. Coll. 247., 329., 331.). Későbbi felbukkanása már nincs. A kelet felső határa így nem pontosítható, de összességében az 1330-as évekre tehetjük.

470. (1320-as–1330-as évek)

Zobolch megye négy szolgabírája tudatja, hogy a színük előtt megjelenő László mester és Bogath-i András mester azt a bevallást tették, hogy András kérésére László átadta páncélját (loricam) olyan meghagyással, hogy ha András azt visszaadni nem tudná, akkor per nélkül fizessen 5 márkát. Cserébe András egy lovat adott Lászlónak olyan módon, hogy ha okkal (causaliter) vesztené el, akkor semmit ne fizessen, de ha elviteti (subtrahi faceret), akkor a mondott napon ugyancsak 5 márkát tartozik fizetni.

E.: DL 56 526. (Kállay cs. lt. 1300. 301.) Hártyán, hátoldalán tárgymegjelölés és két zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 390–391.

R.: Kállay I. 112. sz.; Piti, Szabolcs m. 60. sz.

Megj.: Mivel az oklevél a Kállay cs. anyagában maradt fent, László mester azonos Balogsemjén nb. Kállai Mihály fia Lászlóval, bogáti András pedig (nem ugyanazon) Mihály fia Andrással, akik máskor is pereskedtek egymással (pl. 1328. febr. 24.: A. XII. 89. sz.; Engel, Genealógia, Balogsemjén nem 1. Kállai 1. tábla: semjéni ág; uo. Bogáti [Szabolcs m.]). László 1290–1343 között bukkan fel (l. Engel, Genealógia, id. rész), András mester pedig csak 1328-ban, így a jelen levél pontos datálása nem lehetséges, leginkább az 1320–30-as évekre tehető.

470a

DL-DF adatbázis 1320–1340 közé, febr. 2. utánra keltezi enyickei Miklós újvári alesperes oklevelét: DL 75 248. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc 71.) (K.: Reg. Slov. I. 500. R.: SZR. 815. sz.). Az oklevél részletesebb regesztáját „1329. febr. 8.” kelettel l. A. XIII. 68. sz., indoklását l. uo.

471. (1340., márc. 1. e.)

[I.] Károly király (U) levele rokonainak (fratribus): János cseh (Bo) királynak és az ő elsőszülöttének: Károly morva örgrófnak. Bizakodva fordul hozzájuk, mivel

a tatárok a keresztények megfélemlítésére hatalmas sokasággal már az országának a határaihoz értek, és mivel – amint azt a korábbi, nekik küldött levelében tudatta – az országát felkészítette e tatár népnek való ellenállásra, és a velük való háborúra, nem félvén a sokaságtól, ti. minden keresztény háztartást (portam), sőt, minden keresztényt teljes erejével megvédeni törekszik. Ezért a címzetteket arra kéri a testvériség köteléke szerint, hogy teljes erejükkel a tatár nép ellenében késlekedés nélkül a most következő hamvazószerdáig (usque in diem Cynerum) segítsék őt minden módon a fennálló testvériség nélkül is, a katolikus hitért, mert olyan kegyet nyert a Szentszéktől, hogy bárki, aki a mondott nép elleni háborúban hal meg, az olyan, mintha a Szentföldön, Krisztus sírjáért halt volna meg, megbocsátatván minden vétké és bűne.

Á.: I. Károly: 473. sz.

K.: Cod. ep. Boh. 15–16.; CD. Mor. VII. 889–890.

Megj.: Károly a források szerint 1324, 1326, 1331 és 1340 folyamán is konfliktusba került a mongolokkal (Hautula, Confrontation 372–373.), ám Károly morva örgrófként való emlegetése 1333 utánra keltezi a levelet, így csak az 1340. év jöhet szóba. Lásd még 1340. febr. 20.: A. XXIV. 91. sz.; Piti, Dalmáciai hadjárat passim. Az említett apostoli engedélyt először 1325-ben adományozta a pápa, és többször megújították (A. IX. 34. sz.; XVIII. 364–365. sz.; XXIII. 37. sz.; XXIV. 471. sz. stb.).

472. (1340. ápr.–jún. k.)

Dausa volt nádor fia Jakab mester Zaboch-i comes parancsba adja rokonának és alispánjának (vice comiti): Demeter fia Mihály mesternek és az ő négy szolgabírájának, hogy a pert, amit Simon fia János Pothok-i ember indított Thoryan fia Péter és a levélíró famulus-a: Herdew fia János ellen, halasszák el a jelen királyi had oszlásának 15. napjára, mivel Herdew fia János övele készül indulni a királyi sereggel. D. in Debrecen.

E.: DL 47 917. (Múz. Ta. Szalay) Szakadozott és vízfoltos papíron, hátlapján azonos kéztől címzés és kör alakú zárópecsét viaszmaradványai.

R.: Piti, Szabolcs m. 286. sz.

Megj.: Demeter fia Mihály egy alkalommal, 1340. febr. 23-án bukkan fel a megye alispánjaként, ez év aug.-ban már nem ő volt a tisztségviselő (Piti, Szabolcs m. 12.). 1340-ben május elejétől jelennek meg utalások a had összehívására, és a hadoszlást hivatalosan csak 1341. jan. 1-re hirdették ki (Piti, Hadoszlások 388.). Egy 1340. márc. 6-i kiadványban már nem Demeter fia Mihályt, hanem újra hivatali elődjét említik alispánként, de ott egy korábbi pertörténet elbeszélése és az alispán felelősségre vonása kapcsán került elő az előd neve (vö. Piti, Szabolcs m. 265. sz.; A XXIV. 121. sz.), így ez nem ok arra, hogy Mihály alispánságát március elé keltezzük. A levél minden bizonnyal a tavaszi vagy kora nyári (ápr.–jún.) hónapokban kelt, mert a szöveg alapján (az

ispán és famulus-a csak készült hadba vonulni) a sereg összehívása után nem sokkal adták ki.

473. (1340 első fele)

[L.] Károly király (U) levele a nagyságos bárónak: Rosenberch-i Péternek (P.). Átírja a levelet, amit János cseh királynak és elsőszülöttének: Károly morva örgrófnak írt a köszöntő rész után (post salutationem) [471. sz.], és kéri, hogy a mondott királyt és örgróft ő is biztassa a mondottakra, hogy – a szövetségi kötelezettségből is fakadóan – mindezt késlekedés nélkül tegyék meg. D.

K.: Cod. ep. Boh. 15–16.; CD. Mor. VII. 889–890.

Megj.: A másolat nem közölte a datációt, csak a „Datum” szóig írta át a levelet. kiadási ideje nem sokkal követi az átírt levél kiadási idejét, az érveket l. ott. A mongol támadás 1340-ben talán tavasz körül lehetett (Piti, Dalmáciai hadjárat 47.), utána az itteni levelet felesleges lett volna megírni. A csak P. sziglával jelölt címzett Rózsahegyi Péterrel lehet azonos, l. A. XXI. 76. sz.

473a

DL-DF adatbázis 1337–1340 közé keltezi a váradi káptalan szept. 29-i oklevelét: DL 2470. (MKA. NRA. 935. 20.) (K.: DIR C. XIV. IV. 592–595.). A pecsét kimetszése miatt a keletezés éve nem látszódik, de a váradi káptalan 1584. jan. 28-i átírása (DF 260 298.) megőrizte a teljes dátumot: 1341. szept. 29. Regesztáját (az 1584-es átírás alapján) l. A. XXV. 690. sz.

474. (1340.) okt. 25., Visegrád

Druget Vilmos (Wyllermus Drugetter) nádor és a kunok bírása levele útján megparancsolja a Zyllice-i soltésznek és minden hospes-nek, a Bereky villicus-nak és népeknek, és minden olyan jobbágyaiknak, akik a nádor familiáris serviens-e: Bayur-i Beke mester birtokainak szomszédságában élnek, hogy Beke mester birtokain bármilyen haszonvételt begyűjteni, vagy a Bekéhez tartozóknak bármi kárt okozni ne merészeljenek egészen a nádor jelen eltávoztából (processus) való visszatértéig, ugyanis békésen szeretné elkülöníteni a saját birtokait az igaz és megvizsgált határai mentén Beke mester birtokaitól. D. in Vyssegrad, f. IV. prox. an. fe. S. Demetrii mart., a. in presenti.

E.: DL 66 781. (Melczér cs. lt. 13.) Egy helyen szakadt és hiányos, hátoldalán kör alakú pecsét foltja, alatta relációs jegyzet.

K.: Melczér 34.

Megj.: A jelen megegyezési kísérlet egy 1339 szeptemberében kezdődő, és 1342 januárjában még zajló per része (vö. A. XXVI. 24. sz.), így – a napi keletet és a nádor életidejét is figyelembe véve – 1339–1341 közötti lehet. Az oklevél hátoldalán lévő nagypecsét foltja (és az utasítás személyes hangvétele is)

arra utal, hogy ezt a nádor személyesen adta ki, nem a nádori kúria Vilmos távollétében kiállított „rutinoklevéléről” van szó. Azonban a nádor itineráriuma alapján (Zsoldos, Druget 231–235.) az 1339 és 1341-es év bizonyosan kizárható a visegrádi kelethely miatt, így az oklevelet 1340-ben adták ki. Kissé más megfontolások alapján, de ugyanerre az évre jutott Zsoldos Attila is (Zsoldos, Druget 71. 324. jegyz.).

474a

DL-DF adatbázis 1337–1340 közé datálja Szabolcs megye oklevelét: DL 56 534. (Kállay cs. lt. App. 1300. 42.) (R.: Kállay I. 570. sz.; Piti, Szabolcs m. 513. sz.). A levél valójában Lajos-kori, legvalószínűbben 1356. febr. 6-án kelt, l. Piti, Datálások 91.

474b

DL-DF adatbázis 1330–1340 közé keltezi I. Károly 18. századi másolatban csonkán fennmaradt oklevelét: ZML. Zalai konv. magánlt. 2. 2. 49. (DF 285 232.) (K.: Zala I. 295). Az oklevél a somogyvári konvent 1335. jún. 15-i átírásából ismert (A. XIX. 342. sz.), és keltezést is tartalmaz, ami a másolatból már hiányzik. A regesztáját 1335. máj. 15-i kelettel l. A. XIX. 266. sz.

474c

A DL-DF adatbázis 1330–1340 közé keltezi a vasvári káptalan kiadványát: DL 47 990. (Múz. Ta. Jankovich) (K.: F. VIII/4. 145.; W. X. 438.; Bgl. IV. 187.). Az oklevél regesztáját „(1335.) ápr. 3.” kelettel l. A. XIX. 172. sz.

474d

DL-DF adatbázis 1330–1340 közé keltezi a szepesi káptalan csonkán fennmaradt oklevelét: DL 61 136. (Kisfaludy cs. lt. 14.) (K.: Reg. Slov. II. 390., 1322–1327 közé datálva, az utólagos „Addenda et corrigenda” kiegészítésében 1323–1327 közöttivé javítva). Fennmaradt egy teljes szövegű átírata is az egri káptalan 1349. dec. 31-i oklevelében (DL 41 125.; A. XXXIII. 954. sz.), ebből tudjuk, hogy az eredetiben nem látszódnó évszám 1329 volt, a teljes kelet pedig 1329. jan. 14. Regesztáját (az 1349. évi átirat alapján) l. A. XIII. 27. sz.

474e

DL-DF adatbázis 1330–1340 közé keltezi Miklós kolozsi ispán oklevelét: DL 74 439. (Teleki cs. marosvásárhelyi lt. 54.). Az oklevél ma már nincs meg, a jelzethez a következő cédula tartozik: „Helyén csupán utalólapot találtam, mely szerint az oklevél 4. sz. alatt a kiállítási szekrényben van. Budapest, 1937. VII. 15. Dr. Gáser Lajos.” Ugyanez a cédula „1334 körül” keltezéssel látta el. Lehet, hogy egy időközben elkallódott példányról van szó, de az sem lehetetlen, hogy egy adminisztrációs hiba folytán azonos a DL 74 436. jelzetű (itt 535. sz.) oklevéllel. Mindkettőt a Teleki család levéltárában őrizték, az utóbbi szintén Miklós kolozsi ispán keltezetlen oklevele, amihez a következő megjegyzést csatolták: „A középkori osztály végén mint jelzetnélküli darab volt elhelyezve. A legmagasabb sorszámmal ellátva besoroltatott.” A Teleki család anyagát kiadták (Teleki I–II.), és ott csak egyetlen oklevél szerepel Miklós kolozsi ispántól (a jelenleg DL 74 436. jelzet

alatt őrzött), tehát vélhetően nem is őriztek ott kettőt. Ezt az egyet az oklevéltár „1334 körül” keltezéssel adta ki (Teleki I. 51.), csakúgy, mint ahogy a DL 74 739., mára elveszett jelzetűt datálták. Amennyiben mégis két külön oklevélről van szó, úgy – a tartalma közelebbi ismerete nélkül – csak az 1330–1340-es évekre lehet keltezni, mert akkor álltak különféle Miklós nevű ispánok Kolozs megye élén (Engel, Archontológia I. 249.; W. Kovács, Archontológia 66–67.).

474f

A DL-DF adatbázis 1330–1340 közé datálja egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) oklevelét: DL 56 595. (Kállay cs. lt. 1300. 119.) (K.: HO. VII. 367.). Az oklevél kiadója a váradi püspök (véltetően Lodomér) volt, és mindenképpen Árpád-kori, részletesen lásd DPM 78. sz. kommentárját.

474g

DL-DF adatbázis 1325–1340 közé datálja a szepesi káptalan csonka oklevelét: DL 69 135. (Berzeviczy cs. berzevicei lt. 203.). A kiadót, intitúláció híján, a pecsétje azonosítja (vö. pl. DL 2193.). Keltezése egyezik Erzsébet királyné benne ártírt oklevelének a keltezésével, tehát I. Lajos-kori l. 503n sz.

474h

DL-DF adatbázis 1325–1340 közé datálja egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 82 905. (Zichy cs. zsélyi lt. 1. A. 9.) (K.: Z. I. 121.). Az oklevelet Aba Amadé bírósága adta ki 1296-ban, a keltezésre vonatkozó érveket l. Reg. Pal. 1271–272. sz. és DPM 180. sz.

474i

DL-DF adatbázis 1325–1340 közé keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 105 728. (Máriássy cs. lt. Máriássy Ferenc) (K.: Szöcs, Nádori intézmény 268–269. 12. sz.). Az oklevél Aba Amadé egy ismeretlen, 1299 előtt tevékenykedő albírójának a kiadványa, tehát késő Árpád-kori. Bővebben, forrásahivatkozásokkal l. Szöcs, Nádori intézmény 269., és DPM 218. sz. kommentárja.

474j

A DL-DF adatbázis 1322–1340 közé keltezi egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) kiadványát: DL 61 117. (Rhédey cs. lt. 6.) (K.: HO. VII. 328–329.). Az oklevél az Árpád-kor utolsó évtizedéből való, és Aba Amadé nádor vizsolyi bíróságához köthető. Részletesebben l. a DPM 215. sz. kommentárját.

474k

DL-DF adatbázis 1320–1340 közé keltezi a budai káptalan oklevelét, amely 1346-os tartalmi ártírásban maradt fent: Ba. Erdélyi kápt. lt. 1. 131. (Beke 8. 1033.) (DF 277 306.). A protocollum számos 1346-os oklevelet tartalmaz, ezek azonban nem írnek át a budai káptalantól oklevelet, ellenben az egyikben megtalálható az aradi (Orod) káptalan oklevelének tartalmi ártírása. Mivel a DL-DF adatbázisban a DF 277 306-os oklevélhez tartozó

listán nem található aradi káptalan, lehetséges, hogy erre gondoltak. Ezen oklevél regesztáját I. A. XXX. 355. sz. („1346. máj. 5. után” kelettel), I. még EO. III. 330. sz.

474l

DL-DF adatbázis 1320–1340 közé keltezi az egri káptalan levelét, amely szerint Apa fia Gergely vállalta, hogy Eszeny (Ezen) birtokba iktatja Simon fiait: Tamást és Baksát, ill. fivéreit, mert azok már régóta (iam demum) megvásárolták tőle: DL 57 989. (Soós cs. lt. 211.). A vásárlás 1282-ben történt (DL 57 216.), és bár nem lehet tudni, hogy a „régóta” kifejezés (vagyis 1282 és a jelen oklevél kiadása közötti időtáv) hány évet takarhat, kicsi az esély arra, hogy az oklevél Anjou-kori legyen. Mindezt a gyanút erősíti, hogy az itt még élő Simon fia Tamás az 1290-es évektől már nem bukkan fel a forrásokban, mindig csak Tamás fiait: Lászlót és Doncsot említik (1290: Reg. Arp. 3553–3554. sz.; 1298: Z. I. 89., DPM 203. sz.; 1299: F. VI/2. 215., 239–240., Reg. Pal. 301. sz.; 1300: DPM 232. sz.).

474m

DL-DF adatbázis 1320–1340 közé keltezi a vasvári káptalan csonka oklevelét: GYMSML. Soproni lt. Niczky cs. 48. (4650.) (DF 209 151.) Az oklevél (szintén csonka, de a jelenleginél teljesebb szövegen alapuló) kiadását 1339. évi kelettel I. Bgl. IV. 287., regesztáját: A. XXIII. 606. sz. (Bgl. alapján, levéltári jelzet nélkül.)

474n

DL-DF adatbázis 1320–1340 közé datálja egy „ismeretlen hiteleshely” feljegyzését: EPL. Acta radicalia D 99. 4. (DF 248 177.) A hosszúkás papírszeleten kettő, a formulákat elhagyó vázlatos összefoglaló található bírói (egyik esetben királyi) parancsra történő tudományvételekről. Mindkettő Vytez-i László fia Lőrinc és Perényi (Peruen-i, ill. Puren-i) Miklós közötti per kapcsán: az egyik alkalommal megállapították, hogy az összehívott nemesek és birtokszomszédok szerint Lőrinc ártatlan Miklós famulus-ának a megsebesítésében, a másokban konstatálják, hogy egy Miklós birtokához tartozó erdőt Lőrinc korábban és jelenleg is pusztított (tulajdonképpen használtat) a jobbágyaival, ami miatt per is van közöttük. Vitézi Lőrincnek 1342-ben még csak László nevű apja szerepel a forrásokban, 1346-ban pedig már László mellett fiai: Lőrinc és Miklós is megjelennek (A. XXVI. 213. sz., A. XXX. 219., 776. sz.). A Vitézi Lőrinc és Perényi Miklós meg fiai közötti persorozat 1349-ben kezdődött, és végigkísérte az 1350-es éveket és az 1360-as évek elejét is, amelyet hatalmaskodások, károkozások tarkítottak (A. XXXIII. 804., 821–822. sz.; A. XXXV. 762. sz.; A. XXXVI. 545., 751., 769. sz.; A. XXXVII. 346., 770. sz.; A. XXXVIII. 24. sz.; A. XL. 274. sz.; A. XLVII. 217. sz.; A. XLVIII. 322–323., 433. sz.). Végül 1364. okt. 13-án jelentette be Perényi Miklós fia Pál, hogy apja halálával reá szállt a Vitézi Lőrinc elleni perük (A. XLVIII. 825. sz.). A jelen feljegyzést így 1349 és 1364 közé datálhatjuk. Egy 1354-ben említett ügy hasonlít a jelen vázlat egyik vizsgálatához: ott a szepesi káptalan jelentette, hogy a királyi emberrel vizsgálatot kezdtek Lőrinc ellen, mivel a vád szerint megsebesítette a Perényiek egyik jobbágját (A. XXXVIII. 24. sz.). Bizonyos részletek különbözősége miatt azonban nem biztos, hogy ugyanerről az ügyről van szó. Mivel a perekben rendszeresen a szepesi káptalan és a jászói konvent járt el, ezért az az itteni vázlatos feljegyzést valamelyiküknek tulajdoníthatjuk.

474o

A DL-DF adatbázis 1320–1340 közé keltezi egy meg nem nevezett kibocsátó határjáró oklevelének kora újkori másolatát: DL 30 622. (EOKL. GYKOL. Centuriae M. 33.). Az oklevél kiadója III. András, kelte 1299. okt. 19., a szöveg hagyományok rendszerezését és kiadásait I. Reg. Arp. 4272. sz. és EO. I. 589. sz. A jelen másolat legújabb kiadása EO. I. 329–330. (Orbó határjárása).

475. (1341.) ápr. 23.

Domonkos pap (sacerdos), a Capulna-i egyház rector-a, Gumur-i alesperes tudatja, hogy Ponyth faluból való Kozma fia Mihály – akinek az ügyét az ura: Sándor fia Jakab mester viszi – köteles ápr. 30-án (fer. II. prox. an. fe. Filippi et Jacobi ap.) 6 márká bírság miatt elégtételt adni neki mint bírónak, és egy Ilona nevű asz-szonyinak. D. f. II. prox. an. fe. B. Georgii mart.

E.: ŠA. Prešov Úsz cs. úszfalvi lt. Fam. 301. (DF 268 681.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Eml.: Uő, 1341. ápr. 30.: DL 56 851. (Hanvay cs. 37.)

K.: HOKl. 175.

R.: Abaffy-Dances-Hanvay 97. (50. sz.); A. XXV. 240. sz. (Mindkettő Eml.)

Megj.: A kiadási év az említő oklevélből következik, I. A. XXV. 244. sz. I. még Karácsonyi, HH. 168–169. 267. sz. (1345 körüli kelettel).

475a

DL-DF adatbázis 1340–1341. közé, júl. 13-ra keltezi a pozsonyi káptalan oklevelét: Dunántúli Református Egyházkerület Könyvtára, Kézirattár: Oklevelek 18. (DF 285 430.) (K.: Köblös, DREL. 43–45., R. is) Az oklevél másik regesztáját 1341. júl. 13-i kelettel I. A. XXV. 482. sz. DL-DF adatbázis szerint az oklevél a pozsonyi káptalan 1421. évi átírásában maradt ránk, az átíró oklevél kelte valójában 1431. aug. 29. (I. uo.).

476. (1337–1341.) aug. 28.–szept. 3.

Jakab és János mesterek, Vilmos nádor alispánjai, és a Gumur megyei négy szolgabíró tudatja, hogy azt a pert, amit a korábbi oklevelük szerint Benedek fia László mester folytatott Miklós fiai: Miklós és András ellenében az aug. 27. utáni hétfőn (fer. II. prox. p. oct. S. regis Stephani) a színük előtt, a felek akaratából okt. 13. utáni hétfőre (ad f. II. prox. p. quind. B. Mychaelis arch.) halasztották a színük elé végső válaszára. D. in termino prenotato.

E.: DL 3013. (MKA. NRA. 1535. 85.) Hártyán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és két zárópecsét foltja.

K.: AO. III. 287.

Megj.: A jelen ügy folytatása az az oklevél, amit a DL-DF adatbázis valamilyen okból 1337. okt. 13-ra datált: (ebben, hivatkozva a jelen oklevélre, az okt. 13. utáni hétfőre kitűzött pert továbbhalasztották a nov. 18. utáni hétfőre (DL

3095.; l. még A. XXI. 566. sz., ugyancsak 1337. okt. 13-i datálással). Az oklevél kelte helyesen okt. 20. lenne az 1337. év esetén, de arra semmi nem utal egy újkori hátlapí feljegyzésen kívül („circa 1337”). Jakab és János 1337–1342 között voltak gömöri alispánok (Zsoldos, Druget 239.). Első előfordulásként egyébként Zsoldos is erre az 1337. okt. 13-ra keltezett oklevélre utal, aminek a dátuma nem áll szilárd alapokon. Első hiteles megjelenésük 1337. dec. 29. (A. XXI. 676. sz.), bár itt már hivatkoztak egy korábbi, alispáni minőségben kiadott oklevelükre. A felek több alkalommal is pereltek egymással 1337–1342 között is (pl. 1338: A. XXII. 319., 489. sz.; 1339: A. XXIII. 17. sz.), ám hogy ezek kapcsolatban állnak-e az ittenivel (és ha igen, mi módon), nem egyértelmű. Az itt alperes Miklós és András (Forgács Miklós fiai) a felperes László unokaöccsei voltak (l. Engel, Genealógia, Ákos nem 1. Bebek-ág 2. tábla: Csetneki; Hontpázmány nem 6. Forgács-ág; ill. a fivérek apja Miklós, és Forgács Miklós azonosságára l. A. XXIII. 17. sz.), ezért több ügyben is perbe keveredhettek egymással. Mivel a két datálatlan oklevél időbeli viszonya nem egyértelmű az 1338. és 1339. évivel, ezért a keletre csak Jakab és János alispáni hivatalviselése az irányadó. Bár a fivérek első hiteles megjelenése csak 1337 decemberére tehető, ez az év sem zárható ki, mert elődjük 1337. júl. 28-án bukkant fel utoljára (Zsoldos, Druget 239.).

477. (1337–1341.) szept. 22–28.

Jakab és János mesterek, Vilmos nádor alispánjai (vice ... comites) és a Gumur megyei négy szolgabíró tudatja, hogy a pert, amit a korábbi oklevelük szerint Ozderyk fia Miklós folytatott Demeter fiai: Becus és Lukács, továbbá Bethlen, Iuan-i nemesek ellenében a színük előtt szept. 29. előtti hétfőn (fer. II. prox. an. fe. B. Mychaelis arch.), a jelen oklevél kiadásának 22. napjára halasztották végső válaszadásra. D. in termino prenotato.

E.: DL 57 062. (Hanvay cs. lt, 135.) Hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárolécsét foltja.

R.: Abaffy-Dancs-Hanvay 96. (46. sz.)

Megj.: Jakab és János 1337–1342 között volt gömöri alispán (Zsoldos, Druget 239.; hivatali idejükre l. még a 476. sz. megjegyzését), és mivel említik az 1342 szept. elején elhunyt Vilmos nádort is, ezért – a napi keletet is figyelembe véve – 1341 a jelen kiadvány felső időhatára.

478. (1341., okt. 31. e.)

András erdélyi püspök mindenkinek hírül adja főpapi szavával, hogy Ryma-i (dict.) Miklós, korábbi Kechkeskw-i, most Leta-i várnagy az ördög tüzes haragjával telve az egyházra ... [tört], és úgy az egyháziaknak, mint a népnek sokféle kárt és jogtalanságot okozott folyamatosan. Többek között kijöven Kechkeskw várból ... ellenségesen rátört a püspök Fehérvár (Alba) városára, és annak közelében a

város lakóinak juh- és egyéb állatokból álló nyájait, csordáit, az ott szántó ökröket, és a káptalan tagjainak minden olyan lovát, amik a káptalanból a legelőkre [voltak kihajtva, elvitte] ... a tagoknak a lovak őriztével megbízott serviens-eit és famulus-ait kifosztotta, sokakat megsebesítve félholtan hagyott ott, ahol a káptalan tagjainak és a városi embereknek ... A püspök ezzel kapcsolatos intéseivel mit sem törődve, nem adott elégtételt. Ezen kívül a plébániákból a zsinatra (de parochiis ad sanctam synodum) menő vagy onnan jövő egyháziakat ... megverve és ruháiktól megfosztva az ő ruháikra – Krisztus ruháinak módjára – a kísérőivel együtt sorsot vetett. Miután pedig Leta várnagya lett, a korábbiaknál is rosszabbakat okozott a népnek ... jogtalanságokat hajtott végre, többeket megsebesítvén. Továbbá amikor Miklós Cluswar-on bíraskodott (existens iudex), akkor egy alszerpapi (in subdiaconatus ordine) beosztásban lévő egyházinak az egyik kezét levágatta, mikor pedig ... az alszerpapot. Továbbá a püspök Fenes falujában lévő Tamás erdélyi örkanonok, és László, Zonuk-i főesperes és Winch-i plébános ... Inhus [(dict.) András] a társaival együtt ellenségesen rájuk tört, és a futással menedéket kereső László főesperest kivont kardokkal üldöztette, amíg a faluba nem ért ... láthatóak a törések. Tamás örkanonokot pedig elfogták, erőszakosan kezét emelték rá, és a lovától, amin lovagolt [megfosztották], ... és egy hitvány lóra ültették, ezen felül az egyházi méltóság kigúnyolására Kolozsmonostor falun át (per villam monasterii S. Marie) ... az e látványra összegyűlt férfiak és nők sokasága a mellénél fogva taszigálta hangosan lármázva. Mikor pedig a szemrehányásra, amelyet az egyházi személynek okozott ... a királynak, főpapoknak és az ország báróinak folyton panaszkodó egyháziak erről tudósító [levelei] ... fogott nemes bírák által ... nem foglalkozott, sem a király büntetést kiszabó leveleivel, és végül a sok kánoni feddéssel sem. Ezért a mondott Miklós és [Pagan (dict.)] István mestereket ... kiátkozza (anatematizamus), és [parancsolja], hogy hirdessék ezt ki harangok zúgásával és gyertyák meggyújtásával és kioltásával ... Ezen kívül az egyházmeggyújtásban minden plébános és pap ugyanígy ... harangokat kongatva, gyertyákat meggyújtva és kioltva hirdesse kiközösített voltukat, és hogy mindenki kerülje őket. D. ...

E.: Ba. 1. 142. (Beke 1. 125.) (DF 277 317.) Erősen vízfoltos és szakadozott hártván, szövegének egy része nem olvasható, függőpecsétje zsinórostól hiányzik.

K.: DIR C. XIV. IV. 585–586.

Reg.: Beke, Erdélyi kápt. 1889. 125. sz.; SZR. 959. sz.; EO. III. 71. sz.

Ford.: DIR C. XIV. IV. 45–47. (román)

Megj.: A felek (Tamás erdélyi vajda és emberei és a püspök) közötti konfliktust említi I. Károly 1341. szept. 19-i levele, amelyben a felek fogott bírák ítéletére bízzák magukat (A. XXV. 657. sz.), XII. Benedek pápa 1341. okt. 31-i levele pedig említi a püspöki kiközösítést, és több, itt is részletezett eseményt (A. XXV. 760. sz. – a pápai levélből azonosítható be a várnagy kettő, itt csak csonkán említett büntársa, Inhus dict. András és Pagan dict. István). A jelen levélben is szó esik fogott bírákról, akiket a kiközösített fél semmibe vett, és

a szept. 19-i királyi oklevél a felek közti békét fogott bírák ítéletére bízta, mégse lehet egyértelműen a püspöki kiátkozást szept. 19. és okt. 31. közé keltezni, mert túl kevés idő telt el a két időpont között. A jelen levél inkább a király szept. 19. oklevele előtt kelt, és mindenképpen a pápa okt. 31-i, a kiátkozást pápai szintre emelő levele előtt, de vélhetően az év folyamán.

479. (1335. aug. –szept. v. 1341. okt.)

Drugeth Vilmos nádor és a kunok bírása oklevele szerint a Somogy m. számára Somogyban (Symigii) tartott közgyűlésen lévő összes nemes a nádor háromszori kérdésére tanúskodott [Beren birtok ügyében].

Tá.: I. Lajos, 1343. jan. 6. > I. Lajos, 1360. dec. 2. > Vingárti Geréb Péter ország-bíró, 1498. okt. 30. DL 12 800. (Curiai levéltár, Actus sollemnes 3. 3435.)

Má.: DL 1077. (NRA. 1777. 18.) (1788. évi, Tá. alapján)

K.: C. Tóth, Geréb Péter 152.

R.: C. Tóth, Geréb Péter 132. 5. sz.

Megj.: A Tá. szerint nyílt oklevél volt. Druget Vilmos Somogy megyei közgyűléséről ezen az egy említésen kívül egyáltalán nem tudunk (Szöcs, Náadori intézmény 122., 601. jegyz.). 1334-ben bizonyosan csak ÉK-Magyaró. számára tartott közgyűléseket, 1335-ben országosan (ekkor útba ejthette Somogy megyét, az útvonala alapján – ha történt ilyen – ennek 1335. aug. második felére, szept. első felére kellett esnie). 1337-ben, 1339–1340-ben ismét az ÉK-i és É-i régióknak, 1341-ben ismét az egész országban (útvonala alapján egy lehetséges Somogy megyei közgyűlésnek okt. elejére kellett legvalószínűbben esnie) (mind ezt térképre véve I. Kruták, Congregatio 426–433.). A Somogy megyei közgyűlés időpontja így legvalószínűbben 1335. aug. vége-szept. eleje, vagy 1341. okt. eleje, bár a többi év sem zárható ki teljes bizonyossággal.

479a

DL-DF adatbázis 1340–1341 közé, dec. 21-re keltezi a váradi káptalan oklevelét: DL 98 746. (Károlyi cs. nemzetségi lt. Károlyi cs. 13. 4.) (K.: Károlyi I. 148–150.). Az oklevél Garai Miklós nádor 1405. márc. 2-i átírásában maradt ránk (ZsO. II. 3686. sz.), és vízfolt miatt az átírt oklevél évszámának utolsó eleme rosszul látható, ám kiadása szerint 1341. dec. 21-jei. Regesztáját ezzel a kelettel I. A. XXV. 851. sz. (egyéb könyvészeti adatokkal).

480. (1339–1341), Pozsony

Fülöp pozsonyi alispán (vicecomes), ill. Churle-i András és Kiliti-i Jakab szolgabírók levele [I.] Károly királyhoz (H). Tájékoztatják, hogy Chollokuz provincia összes nemese elpanaszolta nekik, hogy tönkreteszi egész Chollokuz provincia-t az az esztergomi érsek által állított malom, ami a Verekne víz eredeténél (in capite) van, ahol a mondott víz folyik, és [a malom] elválasztja a Dunától (ubi ipsa aqua fluit et a Danubio separat), ezért a Chollo vizen át, ami körülveszi Chollokuz-

t, a tolvajok és rablók éjjel-nappal szabadon átkelhetnek és visszavonulhatnak, és hogy ennek [a malomnak] a haszna a mondott víz szűkössége miatt nem érezhető, halakat sem lehet találni, ezért kéri a királyt, hogy döntsön valamit az ügyben, nehogy a mondott provincia teljesen elsorvadjon. D. Posonii.

E.: DL 82 813. (Zichy cs. zsélyi lt. 32. C. 2.) Enyhén vízfoltos, oldala egy helyen szakadozott, szövege ott hiányos. Hátoldalán azonos kéztől címzés, egy nagyobb méretű zárópecsét viaszmaradványai, és két kisebb pecsét foltja.

K.: Reg. Slov. I. 361.

Megj.: Cabaji Fülöp pozsonyi alispán 1339–1341 között mutatható ki a forrásokban (Engel, Archontológia I. 166.), az itt nevezett szolgabírák egy 1340. máj. 2-i oklevélben tűnnek fel mellette (A. XXIV. 274. sz.). Csöllei András 1342 májusában már halálos ágyán betegen végrendelkezik (A. XXVI. 206. sz.), és 1339 augusztusában és októberében még nem említik szolgabírónak (A. XXIII. 485., 523., 589. sz.) – bár ez nem jelenti azt teljes bizonyossággal, hogy nem viselte a tisztségét. Az oklevél viszont mindenképpen Fülöp alispánsága idején, a legvalószínűbben 1340-ben keletkezett.

480a

DL-DF adatbázis 1332–1342 közé, jan. 15-re keltezi Tamás erdélyi vajda és szolnoki ispán levelét: PPL. Klimó-gyűjt. 53. (DF 285 797.) (K.: F. VIII/3. 713–714.; ZW. I. 390. Ford.: DIR C. XIV. II. 140. [román]) Az oklevél regesztáját Fejér kiadása alapján „(1333.) jan. 15.” kelettel I. A. XVII. 21. sz. (Fejér indokolatlanul keltezte erre az évre.) Újabb regesztáját a pontosabb „1325. jan. 15.” keltezéssel I. EO. II. 512. sz. (a kelet indoklását l. uo.).

481. (1290–1342.) febr. 9., Vizsoly

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) tudatja, hogy Lőrinc fia Miklós Monak-i László serviens-ét: Demetert az oklevéladó színe előtt találva annak emberével elfogta, és pert akart indítani ellene, László pedig elvállalta, hogy a mondott serviens-ét Reminiscere-vasárnap az oklevéladó színe elé állítja válaszádsra. D. in Vysl, in oct. Purif. B. virg.

E.: DL 82 909. (Zichy cs. zsélyi lt. 217. BB. 55.) Hártán, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

K.: Z. VI. 1.

R.: Szócs, Nádori intézmény 275. (21. sz.); DPM 352. sz.

Megj.: A vizsolyi kelet hely és a damus pro memoria-formula inkább Aba Amadé bíróságára utal, bár az itt említett Bogátradvány nb. Sándor fia (monoki) László életideje inkább az Amadé halála utáni időkre keltezi a kiadványt (ő 1310–1335 közötti oklevelekben bukkan fel), így feltételelesen a Drugetek szintén vizsolyi bírósága sem zárható ki. Részletesebben l. a DPM 352. sz. kommentárját.

482. (1341–1342.) febr. 10–18., Buda

Pál királynéi tárnokmester levele Cheuarna-i [hátlap: Ceuarna] officialis-ának: Simon comes-nek. Megparancsolja, hogy a levél kézhezvételét követően vegyen át egy levelet és egy regisztrumot (litteras et legistrum) a Wolkvw-i kamara haszna behajtóitól (de exactoribus lucrum camere de Wolkvw), akiknek Simon a kamara hasznát kifizette, és ezt a levelet küldje el neki, mivel a kamaraispánok (comites camerarum) – Endre és István – a pénzt, amivel nekik tartozik Pál, nem veszik át, amíg ezt a levelet nem látják. Ne tegyen másként, nehogy Pál jobbágynak kárára legyen mindez (ne jobagiones nostri pereant eo facto). D. Bude, in dom. Esto michi.

E.: DL 93 910. (Festetics cs. lt.) Enyhén foltos papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés és rányomott zárópecsét maradványai.

Megj.: A Valkó megyei Ce(va)rna a Garaiak tulajdonában volt (Engel, Archontológia I. 290.), és más Pál nevű királynéi tárnokmestert nem ismerünk, mint Garai Pált (1334–1353, Engel, Archontológia I. 54.), így a kiadót mindenképpen vele kell azonosítanunk. Mivel Valkó megye pénzügyigazgatásilag ekkor a szerémi-pécsi kamara alá tartozott, az itt említett Endre kamaraispán Chempelinus Endrével azonosítható, aki kimutathatóan 1341. febr. 2. és 1343. febr. 2. között állt a kamara élén, azonban attól a naptól kezdve más vette át a kamara bérlését (Weisz, Szerémi 37., 52.). Mivel a jelen levél az Esto mihi-vasárnap kelt, és az 1343-ban febr. 23-ra esett, így ez az év kizárható. 1335–1341 között nem ismerjük a kamaraispán személyét, így a levél kelte hipotetikusán kiterjeszthető erre az időszakra is, de valószínűbb az 1341–1342 közötti kelet. Egyébként a Buda-esztergomi kamara élén 1353 januárjában Chempelinus Endre és Pozsegai István kamaraispánok álltak (A. XXXVII. 3. sz.), épp, mint az itt említett személyek, de mivel nem egyértelmű, hogy a budai kamara ispánjai miért lennének illetékesek a Valkó megyei kamarahaszna begyűjtésében, ezért valószínűbb a negyvenes évek eleje. Az viszont nem kizárható, hogy Endre társa, István ugyanazzal a Pozsegai Istvánnal azonosítható, akivel Endre később a Buda-esztergomi kamarát is bérelte.

482a

DL-DF adatbázis „1341. aug. 27.–1342. márc. 14. u.” közöttre datálja Konrádfi Péter közjegyző levelét: SNA. Pozsonyi káptalan magánlevéltára f. 9. 192. (DF 273 019.) (K.: Str. III. 421–459.; R.: A. XXVI. 105. sz.). Valójában azonos Benedek bécsi apát 1342. márc. 14-i kiadványával, mert a záradék szerint a levelet Konrádfi Péter császári közjegyző állítja ki, az apát csak a pecsétjét függeszti rá.

483. (1323–1342.) ápr. 24., Visegrád

[I. Károly király] tudatja, hogy az elébe járuló Vilyamus fia: [János mester, László] és Mihály bevallása szerint [megvásárolták Paraznya, Kapolna es Domak birtokokat?]. D. in Visegrad, in fe. B. Georgii mart., a. d. ...

Á.: I. Károly: 492. sz.

Megj.: Az átíró oklevél csonka, szövegének csak egy kisebb hányada látszódik. A tartalma leginkább a fölé írt kora újkori magyar nyelvű összefoglaló alapján rekonstruálható, amely ugyan szintén csonka, de még a teljes oklevélszöveg tükrében keletkezett, és vélhetően megbízható. A fenti személyeken kívül a tartalmi összefoglaló említi még Vilyamus fia („Willamffy”) Demetert is, az ő szerepe (az eladó lenne?) nem egyértelmű. A viszonyított keltezés az ápr. 24-i visegrádi kelet helyből adódik. Károly ismert itineráriuma alapján (Spekner, Buda 139–178.) 1323–1342 közé tehetjük, és kategorikusan csak az 1326, 1330, 1339 és az 1341 zárható ki ezek közül.

483a

DL-DF adatbázis 1321–1342 közé, ápr. 25-re keltezi Tamás erdélyi vajda és szolnoki ispán oklevelét: AI. Kemény József gyűjt. 153. (DF 253 558.) (K.: F. VIII/3. 170–171.; F. VIII/4. 644.; Gyárfás III. 468–469.; Székely okl. III. 10. R.: Szabó, Erdélyi Múzeum I. 73. sz. Ford.: DIR C. XIV. III. 247. [román]; Benedek, Külső-Szolnok 293.) Regesztáját „(1326.) ápr. 25.” kelettel I. A. X. 153. sz. (csak az ott feltüntetett kiadások alapján). Az 1326. év Fejér György egyik kiadásán alapszik, az eredetiben nem szerepel, valószínűbb, hogy 1333–1334 folyamán kelt, I. legújabb regesztájának (EO. II. 773. sz.) indoklását.

484. (1338. ápr.–1342. máj.)

Galhardus de Carceribus jelentése az 1338–1342 között beszedett magyarországi pápai tizedekről. A jelentés magába foglalja [I.] Károly 1338. ápr. 13-i levelét (A. XXII. 173. sz.). A jelentés sorrendben az alábbi egyházmegyék területét érintette: esztergomi, veszprémi, kalocsai, pécsi és váci.

Reg.: ASV. Reg. Vat. Rationes 180. 58–62.

K.: Rat. Coll. 410–418. (teljes); Theiner I.625–627.; Smič. X. 441–444. (részletek)

R.: Str. III. 331–332. (481. sz.); DIR C XIV. III. 433. 355. sz. (román)

Megj.: A feljegyzések ideje folyamatos volt a jelzett éveken belül, a dátumok Galhardus de Carceribus magyarországi működési idejére utalnak, I. Rat. Coll. LXVIII–LXXI.

484a

DL-DF adatbázis 1328–1342., jún. 2-ra keltezte Pál országbíró tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 48 271. (Múz. Ta. Fáy). Az oklevél eredetiye és több más tartalmi átírása is ismert, 1338. jún. 2-án adták ki, I. A. XXII. 274. sz., vö. ZsO VII. 181. sz. (1340-es évszámmal említve)

485. (134)2. jún. 17., Gömör falu

Vilmos nádor [gömöri] alispánjai (vicecomites): Bathiz fia Miklós fiai: Jakab és János, és az ottani szolgabírák tudatják, hogy korábbi oklevelük értelmében megjelent egyik részről Kysfalud-i Domonkos fia Péter, [másik részről] az ugyanoda való Elek [fia György] dec. 17-én (fer. II. prox. an. fe. Thome ap.), és Péter által azt a bevallást tették, hogy ... lévő ... [földet?] ue. György másoknak akarta zálogba adni ... azt mondta, hogy Péter nem Domonkos fia, hanem Domonkos örökös nélkül [halt meg] ... és a mondott Péter szerencsével magát akarta odahelyezni ... szemrehányást tett Györgynek. És mikor a felek ... bírói útra akarták vinni, az oklevéladók elrendelték, hogy György [állítson bajvívót] ... akit csak talál, Péter pedig állítson bajvívót ... pajzsokkal, botokkal (contis) és egyéb páncélzattal jan. 28-án (fer. II. prox. p. fe. conver...) ... a párbajmezőn csapjanak össze. A mondott határnap elérkeztével ... Györgynek a ... a párbajmezőn kitért ... és úgy egyeztek meg, hogy a mondott György hét [márkát?] fizet Péternek ... részint becsértékben két határnapra, ti. az ápr. 24. előtti ...-n [hétfőn?] (... an. fe. Georgii mart.), a másik felét pedig máj. 27-én (fer. II. prox. p. oct. Pent.). Ennek megtörtével Péter és György úgy egyezett meg, hogy ha idővel ... szavakkal vagy tettekkel megtámadja, akkor az olyan, mintha párbajban lett volna vesztes. D. in villa Gumur, f. II. prox. an. fe. Nat. Johannis [Bapt., a. d. 134]2.

E.: DL 74 560. (Magyar Történelmi Társulat gyűjt.) Két darabban, szövegének egy része hiányzik. Hátoldalán zárópecsét(ek)re utaló folt(ok).

Megj.: Jakab és János 1337–1342 között volt gömöri alispán (vö. Zsoldos, Druget 239.; hivatali idejükre l. még a 476. sz. megjegyzését), és mivel az évszám utolsó elemében látszódik a kettes („secundo”), ezért az oklevelet 1342-ben adták ki. Ezt megerősíti az is, hogy ugyanezen hatóság nem sokkal későbbi, 1342. júl. 1-jei levelének (A. XXVI. 343. sz.) az írásképe (vö. DL 89 292.) egyezik a jelen oklevelével.

486. (1338–1342.) máj. 30.–jún. 18., Visegrád

[Druget] Vilmos [nádor] tudatja, hogy a király oklevele szerint Odun fia [hátlapon: Ivánka (I...ka) fia] Leukus 10 márkat tartozik fizetni pünkösöd quind.-ján Vilmosnak bírság fejében. A határnap elérkeztével [Leukus] 80 garas (grossus) híján [kifizette] a 10 márkat, amely kapcsán ... [a 80] garas visszafizetését bírság nélkül júl. 15-re (22. die fe. Nat. [B. Johannis] Bapt.) [halasztotta] [Ha a mondott] határnapon Leukus nem fizetne ... D. in Wysegrad, termino supradicto, a. d. 13...

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D93. Erősen vízfoltos hártván, szövege nagy része nem olvasható. Hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és zárópecsét nyoma.

R.: Erdődy 260. sz.

Megj.: Vilmos titulusa nem látszódik, de a visegrádi kelet hely egyedül a nádori korszakára jellemző, leginkább az 1338–1342 közötti időre (Szócs, Nádori

intézmény 127–141.). Ezen évkörön belül csak 1340-ben bizonyítható egyértelműen a nádor visegrádi tartózkodása a napi kelet idején (1340-ben jún. 18.), és feltételesen csak az 1341-es év zárható ki, amikor a nádor máshol időzött, a kúriája a távollétében pedig Nagymaroson volt (Szócs, Nátori intézmény 137–139. Vilmos itineráriuma I. Zsoldos, Druget 225–235.). Az oklevél erősen kopott volta miatt nem állapítható meg, hogy a „kúriai”, vagy a személyesen használt nagypecsétet nyomták-e rá (vagyis Vilmos jelenlétében, vagy csak a nevében kelt), ezért 1338 és 1342 között bármelyik év szóba jöhet, leginkább az 1340-es, 1341 pedig csak egészen kicsi valószínűséggel. 1338 előtt a nátori kúria Vizsolyban és Óbudán volt, és Vilmos személyes tartózkodási helyei sem vágnak össze a napi kelettel, így az az időszak kizárható. Ivánka fia Lökösnek egyébként 1341 tavaszán folyt egy pere Vilmos nádor előtt (Erdődy 308. sz.), ha a felhalmozott bírság ehhez kapcsolódik, akkor a kiadási év 1342, ám az összefüggés nem bizonyos.

487. (1342., júl. 26. e.)

A tihanyi (Tikoniensis) egyház [konventjének Örs birtokkal kapcsolatos] oklevele. Kivehető nevek: ... fia Miklós; Pál.

E.: DL 106 780. (Batthyány cs. lt. Acta antiqua, Örs 3.) Erősen vízfoltos és szakadozott, szövege nagyrészt olvashatatlan. A rongált példányon a megerősítés módja nem vehető ki, de formája alapján valószínűleg rányomott pecséttel rendelkezett.

Megj.: A keltezésből és az oklevél érdemi tartalmából jelenleg semmi nem vehető ki. A DL-DF nyilvántartás régi jelzete szerint Örs birtokra vonatkozó oklevelek közé sorolható. Ugyanezen nyilvántartás szerint a keltezése 1332. vagy 1342. júl. 13. utáni lehet. Magunk – bár a dátumból semmit sem tudunk kiolvasni – nem vonva kétségbe a levéltári feljegyzést, az oklevelet ezen évszámok alá vettük fel. Erősen valószínűsíthető, hogy az itteni ügy összefüggésben áll a tihanyi konvent 1342. júl. 26-i oklevelével, ami arról az esküről számol be, amit többek között Mihály fia Miklósnak kellett volna tennie Örs birtok egy részére Mykse fia Pállal együtt (A. XXVI. 403. sz.). A tartalmi elemek mellett az összefüggés mellett szól az oklevél provenienciája is. Mivel abban az 1342. évi oklevélben a konvent a saját korábbi egyezséglevelére hivatkozik, ami elrendeli az esküt, nem kizárt, hogy a jelen kiadvány maga a hivatkozott egyezséglevél. Ez esetben a kiadási év 1342.

488. (1340. szept.–1342. júl.)

[I.] Károly király (U) tudatja, hogy László zágrábi püspök a színe elé járulva bemutatva neki a fehérvári és pécsi káptalanok egy-egy vizsgálati (inquisitionales) oklevelét, amiket kérésére átír és megerősít ...

Má.: Liber Privilegiorum: NAZ. Liber Privilegiorum (DF 283 555.)

Megj.: A bejegyzés a regisztrumkönyv 80. lapján található, ám a 81. lap hiányzik, és csak a fehérvári káptalan oklevelének csonka átírása maradt fent (5031 sz.), a pécsi káptalan oklevele, és a királyi kiadvány datációja teljesen hiányzik. A fehérvári káptalan átírt oklevele 1340. aug. 21. utánra tehető, így a jelen kiadvány is 1340. szept. és 1342. júl. közé keltezendő, legvalószínűbben 1341 második felére, amikor László püspök több oklevelet is átíratott az uralkodóval: A. XXV. 703., 825. sz.

489. (1338. júl.–1342. júl.)

Pál országbíró jelenti [I.] Károly királynak (H), hogy a személyesen [megjelenő] Chyde fia Balázs, Ádám fia András, továbbá Sebestyén fia Bedech özvegye a fia: Márton nevében ... Bálint [fia] ... elmondásuk szerint ue. Lukácstól származnak, és az asszony a királyné színe előtt panaszt tett a mondott Balázs, András és Bálint Zala megyei Viganth nevű birtokban lévő része okán, ti. hogy a veszprémi káptalan egy részt ebből magának elfoglalt. A királyné az országbíróra, továbbá Péter szerémi püspökre, kápolnaispánra és királyi titkos kancellárra, Thatamer fehérvári prépostra és alkancellárra, Tamás erdélyi vajdára és Zonuk-i ispánra, és a király más báróira bízta az ügyet, és előttük Balázs, András és az özvegyasszony előadták panaszukat. A veszprémi káptalan képviselője (ügyvédvalló levél birtokában) bemutatta az országbíró 1338. évi oklevelét, amely szerint, amikor Viganth birtok miatt per támadt színe előtt a veszprémi káptalan és Vigand-i [István] fiai: [Miklós és] László, Sebestyén fia Medech, János fia György és Lukács fiai: Luka és János felperesek között, akkor a mondott Balázs, András és Bálint a maguk birtokrésze ügyében sem az országbíró előtt, sem a birtokon a határjárás vagy a felosztás során nem tettek ellentmondást vagy más bejelentést. Továbbá a mondott oklevélben György, Luka, János, Márton, Danasa fia Illés, Chype és Paska neve benne van, [István] fiai Miklós és László pedig nem állították, hogy a rokonaik lennének, és nem is akarták megmondani, hogy kinek a nemzetségéből származnak, azonban az országbíró úgy látta egy oklevélben, hogy [István] fiai: Miklós és László kizárva a mondott Reptar-i [?] nemesek közül (exceptis predictis nobilibus Reptar videlicet), a 4 szolgálatonép közül az egyikből, a királynéi udvarnok-várnépek (populi domine regine vdvarnicorum castrensium) és Szent Mihály népei közül valók, és őket az országbíró elfogatta (faceramus detineri), nehogy mások ilyen példán felbuzdulva idegen jogok birtoklásával mások jogát elbitorolják, ahogy ezen Miklós és László próbálta bitorolni a veszprémi egyház jogát. Az országbíró tehát úgy találta, hogy Miklósnak és Lászlónak semmilyen joga nincsen a mondott birtokrészben, nekik örökös hallgatást parancsolván Viganth birtokba – amely földből cserjés nélkül 4 ekét kitevő részt a király és a fehérvári káptalan emberei nem találtak, a földet végül együtt a cserjéssel két részre osztották, majd a keleti felét a cserjéssel a Viganth-i nemeseknek iktatták, a nyugati felét egy erdővel, 9 ottani harangozó háznépkel (mansiones pulsatorum), valamint egy Kismalom nevű Kopuch-i malommal és kaszálókkel – amiket [István] és fiai: Miklós és

László a veszprémi egyháztól korábban elfoglaltak – a veszprémi káptalannak ik-tatták, más jogának sérelme nélkül. Az Egres [ɔ: Egreg] folyón túl 1 ekényi föld-részt, ahogy szemmel fel tudták mérni, 1 malmot és 1 malomhelyet az Egres [ɔ: Egreg] folyón – amiket István és fiai Viganth földhöz csatoltak korábban – a ki-rálynak elkülönítettek és az ő döntésére hagytak. A Viganth-i Keresztelő Szt. Já-nos-egyház mint plébániát közös birtoklásra hagyták. A Viganth-i nemeseknek és állataiknak a káptalan szabad utat ígért a folyóhoz való oda- és visszajutáshoz – miként az országbíró a mondott oklevélben látta. És mivel a mondott Balázs, András és Bálint a maguk birtokrésze ügyében sem az országbíró előtt, sem a bir-tokon a határjárás vagy a felosztás során nem tettek ellentmondást vagy más be-jelentést, és az akkor törvényesen lezárt ügyet nem akarták újramezteni, ezért a mondott ítélőtársaival együtt úgy döntött az országbíró, hogy ha Chydes fia Ba-lázs, Ádám fia András és Bálint a mondott nemesek nemzetségéből származik, és Bedeck fia Márton – ha Bálint halálával neki jövedelem (redactus) jutott –, akkor a részüket ne a veszprémi káptalanon, hanem János fia Györgyön, Lukács fia Luka-n és Jánoson és Mártonon keressék, akik (ha a nevezettek tényleg a nemzet-ségükből valóak) tartoznak nekik jog szerint a részüket kiadni.

K.: F. VIII/4. 547–551. (E. után a Veszpr. Kápt. lt.-ból)

R.: Veszpr. Reg. 347. sz.

Megj.: Fejér kiadása egyértelműen hiányos, néhány helyen zavaros és elírásokkal terhelt. Pál országbíró tartalmilag átírt 1338. évi oklevele nem fellelhető, de ismert a fehérvári káptalan 1338. jún. 7-i levele, amely tájékoztatja az országbíró-t mindezek végrehajtásáról (A. XXII. 280. sz.), hivatkozva az országbíró itteni kiadványára (a föld felosztására vonatkozó rész lényegében szó szerinti egyezést mutat). Így az a levél jún. 7. előtt kelt nem sokkal, ez a jelen kiadvány alsó időhatára. A felső időhatárt Károly király említése adja. Nem kizárt, hogy a jelen üggyel összefüggésben van az, hogy a káptalan a birtokkal és az 1338-as perrel összefüggő bizonyos oklevelek másolatát kérte ki 1340 márciusában (l. A. XXIV. 130. sz.), ami arra utal, hogy készült erre a perre, de az összefüggés nem egyértelmű, így csak a tágabb időhatárokkal számoltunk.

490. (1335. máj.–1342. júl.)

Konuschus nagyszombati (de Tyrna) bíró, esküdtek és minden polgár levele Erzsébet királynéhez (H): a Bogania-ban fekvő malmot mostanáig a megboldogult Menul fia Péter comes erővel tartja magánál, ám ue. malom fele, vagyis két kerék (due rote) régtől fogva a nagyszombati (in civitate Tynrensi) klarissza apácák öröklött tulajdonát képezte, és az apácák kolostora együtt a város nagy részével leégett, ezért kéri a királynét, hogy adja vissza az apácáknak a mondott malom felét, vagyis a két kereket, ahogy hajdan is birtokolták azt, amiért az apácák [I.] Károly (K.) király és Erzsébet lelki üdvéért fognak imádkozni.

E.: DL 2338. (MKA. Acta ecclesiastica ordinum et monialium, Tyrnavia 3. 47.)
Hátoldalán azonos kéztől címzés, és befűzött szalagon rányomott zárópecsét feltja.

K.: AO II. 234.

Megj.: A levél már elhunynak (pie recordationis) említi Menul fia Pétert, aki 1331. márciusában még biztosan élt és a király kegyét élvezte (A. XV. 104. sz.). Egy 1335. máj. 14-i levél szerint már a király szemében hűtlen lett, ezért vagyonát elkobozták, bár a halálára a szöveg ott sem utal, úgy tűnik, hogy ekkor még mindig életben volt (A. XIX. 262. sz.). A jelen levél tehát 1335 májusa (de mindenképpen 1331 márciusa) után kelt, Károly haláláig bezárólag. Az itteni nagyszombati bíró, Konuschus egyébként 1335 januárjától mutatható ki, 1332 novemberében még Kunchul volt a bíró (A. XIX. 64. sz., I. még uo. 92., 95. sz.), ami szintén arra utal, hogy a levél leginkább az 1330-as évek közepén, második felében kelt.

491. (1332–1342. júl.)

Az egri káptalan tudatja, hogy személyesen megjelentek előttük egyik részről Miklós mester fiai: Balázs és Zonk (dict.) János, Fony-i nemesek, másik részről Noghyda-i Marhard fia Pál fia János mester fia: Myner (dict.) Miklós, és beszámoltak a köztük létrejövő örökös birtokcseréről. Eszerint Balázs és János mesterek az Wyfolu nevű birtokuk teljes részét, továbbá az Abawyuar megyében fekvő Yda és Lytery birtokokban a rájuk eső részeket – amelyek az örökös nélkül elhunyt Nagy (Magnus) Lewstachius-tól [I.] Károly király adománya révén kerültek hozzájuk hűséges szolgálataik fejében – minden tartozékukkal és haszonvételükkel, ti. erdőkkel, rétekkel, művelt és műveletlen földekkel, és folyóvizekkel együtt átadják Myner (dict.) Miklósnak és örököseinek, semmilyen jogot nem tartva fenn maguknak. Mindezért cserébe Myner Miklós a Zemplén (Zemleniensis) megyében fekvő Keznetun nevű birtokát – amit az atya csere útján szerzett, és így szállt őrá – minden tartozékával és haszonvételével, és mindazon jogokkal, ahogy az atya is bírta, Balázs és János mestereknek és örököseiknek adja át. A mondott Pál fia János mester hasonlóképpen személyesen megjelenve a káptalan színe előtt hozzájárulását adta a feleknek mindehhez. És mivel Balázs és János állítása szerint Wyfolu birtok meg az említett birtokrészek nagyságra és minőségre nézve [nagyobbak], mint Keznetun birtok, ezért Miklós ad nekik még ezenfelül 128 márkát ..., ti. 80 márkát készpénzben, [48] márkát pedig ..., Balázs és Zonk János az összeg készhezvételét megerősítette a káptalan színe előtt. A felek szavatolják egymást a birtokokban, amit ha az egyik fél nem tenne meg, akkor ... Méltóságos: Miklós a prépost, János az örkanonok, M[á]r[ton] ... a Zabowch-i, János a Patha-i [főesperes] ... [I.] Károly a király, ... az egri püspök ...

E.: DL 24 459. (NRA. 573. 34.) Hártája felül ABC betűkkel chirografált, jobb alsó része hiányzik, szövege ott csonka. Függőpecsétje zsinórjának csak egy kis vörös-sárga fonata maradt meg.

Megj.: A keltezés a töredékes méltóságsor alapján szűkíthető le: 1331-ben még Péter volt a prépost (A. XV. 473–479. sz.), nov. 30-án már ágyban fekvő betegnek említik (A. XV. 440. sz.). 1332-től tűnik fel Miklós prépost (DL 2313., DF 210 811., 219 442.), majd János patai főesperes is (DL 70 164.; az ezévi oklevelek többsége a főesperest nem említi a tanúk között). Az itt olvasható személyek egészen I. Lajos koráig méltóságukban voltak, így a felső határ I. Károly halálának ideje.

492. (1323. ápr.–1342. júl.)

[I. Károly király] az elébe járuló ... kérésére megerősíti saját korábbi levelét [483. sz.].

E.: DL 75 509. (Patay cs. lt. 15. 3. 25.) Az oklevél csonka, szövegének csak egy kisebb hányada látszódik.

Megj.: A keltezésének kereteit az átirrt oklevél (az érveket l. ott) és Károly halálának ideje adja.

493. (1321. ápr.–1342. júl.)

A megboldogult Geletus volt bán fiai: [Miklós mester] és János, Baymocz-i és Pr[ividia-i] comes-ek [félvén Károly magyar királyt] örökre átengednek egy Baymocz várához tartozó, [Szielnize~Szielnicze folyó melletti] lakatlan erdőt a soltészuknak (advocatus): Chochlinus-nak és utódainak, hogy benépesítsék azt. Kijelentik, hogy [az oklevél kiállításától számított 16 évig] bárki szabadon, bármilyen adó vagy szolgáltatási kötelezettség nélkül ott lakhat, a [16 év elmúltával pedig ugyanazon szabadságokat] élvezzék, mint a többi [német (Teutonicus)]. E szabadságok a következők: szept. 29-én (in fe. S. Michaelis Arch.) egy telek (laneus) után másfél forinttal tartoznak uruknak, és [6 szapu gabonával, amiből 2 szapu az búza, 2 rozs (siligo)], 2 pedig zab. Továbbá 3 alkalommal, ti. [Nagypénteken], Pünkösdkor és karácsonykor ajándékkal is tartoznak minden egyes telek után. Az ispán (comes) nem ítéltet felettük, csak a soltészük együtt a [polgárokkal (civibus)], ám a bírságok kétharmada az ispáné, egyharmada a soltészé. A soltésznek legyen egy szabad telke (libera curia) egy malommal, vargával, mészároossal, szabóval és csaplárral (thabernator), és bármilyen házhelyből (mansio) 7 házhely, annak minden kötelezettségével és haszonvételével. Továbbá ha gyilkos menekült hozzájuk, azt mások ne háborgassák, hanem élhessen köztük egy évig és hat hétig. Ha pedig az ott tartózkodók közül [öl meg] valaki egy másik ott lévő, akkor a vagyonának harmadrésze az ispánhoz, harmadrésze a soltészhez, harmadrésze pedig a [feleségéhez és gyerekeihez] kerüljön. Ha tolvajt vagy gonosztevőt érnek tetten a mezőn vagy az erdőben, legyen [joguk] felakasztani, vagy rosszat tenni vele. Ha az ott élők közül valaki ártalmára van valakinek, [megöli vagy] megsebesíti, legyen jogában 3 napig még ott maradni a tette helyrehozatalára. Az egyházuk és papjuk (sacerdos) számára adjanak egy jó minőségű szabad telket (liberam curiam bonam), és minden egyes telkük (laneus) után 2 [szapu gabonát], ti.

egy szapu rozst és egy zabot. Továbbá három alkalommal, ti. húsvét [nyolcadán], okt. 6-án és jan. 13-án (in oct. S. Michaelis Arch., et in oct. Epiph. d.) tartsanak (wulg.) parita-nak nevezett általános ítélőszéket (iudicium generale). Legyen ezen kívül egy szabad erdejük, ahol egyetlen idegen se merészeljen vadászni, vagy más dolgot bírni ott a soltész engedélye nélkül.

Á.: Bajmóci Noffri János fiai: Albert, Imre és Onofrius, 1473. jún. 13. DL 45 531. (Múz. Ta. Horváth István)

K.: F. VIII/7. 225–226. és uo. 320–322.

Megj.: Az átírás erősen vízfoltos és néhány helyen szakadt, szövege ma már nem mindenhol látszik. A kora újkori másolatokon alapuló két 19. századi kiadás azonban hiánytalanul hozza a teljes szöveget. A ma is olvasható részekkel való összevetés alapján látszik, hogy a két (egymással sem teljesen egyező) kiadás nem pontos, ám tartalmilag helyesen adja vissza a 15. századi átírást, ugyanakkor a tulajdonnevek írását mindenütt elrontották. A jelen regesztában szögletes zárójelben közöljük azokat a részeket, amik ma már csak a kiadásokban olvashatók. Az ottani tulajdonnevek valószínűleg nem abban a formában szerepeltek a középkori oklevélben. Az oklevelet jegyző Gilétfi Miklós és János 1336-ban még csak „Bajmóci” előnévvel (A. XX. 71. sz.), 1341-ben már bajmóci és privígyei várnagyként tűnik fel (A. XXV. 442. sz.) – bár titulájuk máskor is esetleges (vö. A. XXV. 780., 791. sz.), így ez nem mérvadó. I. Károly 1321-ben, Csák Máté halála után szerezte meg Bajmóc várát (Engel, Archontológia I. 271.), és mivel az oklevél kiállítása idején rá hivatkoztak mint királyra, ezért ez határolja be a keltezési időt.

494. (1317–1342. júl.)

[I.] Károly király leírja a veszprémi vár egyik földjének határait, hj.: Egerewg folyó, Isay település, Norap föld, Zonkor földje, Seed folyó, Norap-ról Lok-ra tartó út, Podor föld.

Tá.: 1477. jún. 27. u. készült feljegyzés. DL 93 512. (Festetics cs. lt.)

Megj.: A leírás csak a meg nem nevezett föld kivonatatos határjárását közölte. A keltezést „Zonkor földjének” említése alapján szűkíthetjük le. Az illető Hektor fia Zunkur mester hölgykői várnagy volt (Engel, Archontológia I. 328.), aki az itt leírt környék több határjárásában is felbukkan (pl. 1327. márc. 6.: A. XI. 110. sz.; 1329. márc. 8.: A. XIII. 110. sz.; a jelen feljegyzés hátulján egyébként egy középkori kéz felvázolta a családfáját, eszerint magva szakadt). 1317-ben még élt az apja, Hektor fia Hektor és ő birtokolta az öröklött földeket (A. IV. 298., 433.), de Hektor fia Zunkur ebben az évben saját jogán is földhöz jutott, amikor az apja első felesége az őt megillető hozományból földet juttatott neki és fivéreinek (1317: A. IV. 690. sz.). Ettől kezdve jelenhet meg egy határjárás során ilyen helymeghatározás. Zunkur 1338. okt. 7-én

még élt (A. XXII. 499. sz.), utána eltűnt a forrásokból, de halálának időpontja nem ismert, így a kiadás felső határa Károly halálának az időpontja.

495. (1311–1342. júl.)

... országbíró levele [I.] Károly királyhoz: ... bemutatattak neki több oklevelet, ti. a győri káptalan, illetve a saját ítéletlevelét ... András király ápr. 24. (B. Georgii) utáni vasárnap ... a mondott pusztítás idején nem vitte el sem ő, sem a rokona ... szokásjoga szerint panaszt tett az alispán és szolgabírák előtt ...

E.: DL 32 193. (Erdélyi országos kormányhatósági levéltárakból, KKOL, Vegyes iratok) Csonka, az oklevélnek csak egy kisebb darabja maradt meg.

Megj.: Óváry Lipót regisztruma 1340-re keltezte a töredéket (egyebet nem említve), és (ez alapján?) a DL-DF adatbázis is Nagymartoni Pál országbíró kiadványaként határozta meg. A szövegből csak annyi bizonyos, hogy egy Károly király alatti országbíró (vagy alországbíró) a kiadó, az íráskép véleményünk szerint nem zárja ki az 1328 előtti keltezés sem. Az említett királyi oklevél vélhetően III. Andrásé, mert II. András szinte soha nem látta el napi kelettel az okleveleit. Az András-kiadványnak a megközelítő napi kelet alapján nem sikerült nyomára akadni (vö. Reg. Arp. 3651–4410. sz.). A csonka oklevélnek egy esetleges másik darabját sem tudtuk fellelni, így a kiadót sem sikerült beazonosítani, az országbírói tisztség Károly alatti megjelenése, illetve I. Károly uralkodásának a vége keltezik a kiadványt, annyi értelemszerű szűkítéssel, hogy az adott tisztségviselő már hivatalban volt egy ideje, hiszen a jelen perrel kapcsolatos saját korábbi ítéletleveleit is bemutatatták neki.

496. (1310-es évek–1342. júl.)

[I.] Károly király (H) privilégiuma szerint a pozsonyi polgárok és hospesek a bor, gabona, zab, és más olyan élelmiszerek után, amit hajón vagy szekéren szállítanak egészen Visegrádig (Tá. 1/a.: Wissegrad; Tá. 1/b.: Vyssegrad), semmilyen vámot (tributum vel aliquam tributarium exactionem) ne fizessenek az országban, és a vámszedés alól mentességet élvezzenek.

Tá. 1. I. Lajos, 1356. jan. 26. **1/a.** AMB. Pozsony város lt. Középkori oklevelek és levelek 124. (DF 238 749.), **1/b.** Uo. 125. (DF 238 750.);

2. I. Lajos, 1356. márc. 6. Uo. 126. (DF 238 751.);

3. I. Lajos, 1356. márc. 6. Uo. 128. (DF 238 753.);

4. I. Lajos, 1357. szept. 23. Uo. 138. (DF 238 762.);

5. I. Lajos, 1366. jan. 6. **5/a.** Uo. 211. (DF 238 831.), **5/b.** Uo. 212. (DF 238 832.)

Eml.: Erzsébet anyakirályné, 1350. jan. 8. Uo. 101. (DF 238 727.)

K.: (Tá. 1/a–b.) F. IX/7. 146.; (Tá. 2.) Kováts, Dunai vámok 445.; (Tá. 3.) F. IX/7. 144.; (Tá 4.) Kováts, Dunai vámok 446.; (Tá. 5/a–b.) Kováts, Dunai vámok 460; F. IX/7. 100. (Eml.)

R.: (Tá. 1/a–b.) A. XL. 57. sz.; (Tá. 2.) A. XL. 112. sz.; (Tá. 3.) A. XL. 111. sz.; A. I. 13. (Tá. 5.) (valamennyi I. Lajos Tá. oklevelébe foglaltan)

Megj.: A regeszta I. Lajos 1356. jan. 26-i Tá.-a alapján készült, ami relatíve a legrészletesebben adja vissza az oklevél tartalmát, a többi vagy kevésbé részletes, vagy ennek a szövegahagyományát használja fel szó szerint. Az Eml. valójában nem ír konkrétan oklevélről, csak Károly engedélyéről (I. A. XXXIV. 9. sz.), de a tartalma alapján bizonyosan erről a kiadványról van szó. A kiadási idejére közelebbi támpontunk nincsen a király uralkodási idején, és azon kívül, hogy az 1310-es évektől volt olyan politikai helyzetben, hogy megerősítse Pozsony kiváltságait (bár a város és a megye 1323-ig az osztrák hercegek kezén volt, a pozsonyiak az 1310-es években is erősítették meg kiváltságot Károllyal, I. A. III. 644. sz.). A vámmentességet más, Károly által kiadott oklevél is tárgyalja, és vélhetően arra a másikra, és nem erre vonatkozik egy 1357. jan. 19-én említett Károly-privilégium, amit az 1330. évi havasalföldi hadjáratában elveszett középső pecsétjével erősítették meg, és ami már átírta Károly előző pecsétjével megerősített privilégiumát (privilégium ... sub mediocri sigillo eiusdem [sc. Caroli regis], in partibus Transalpinis casu deperdito, confectum, tenorem privilegii sui, priori et antiquiori sigillo ipsius consignati confirmative continens – F. IX/2. 569.). Ezzel Károly 1313. évi privilégium-átírásának 1323. évi megerősítésére céloztak (A. III. 644. sz., A. VII. 91. sz.). Károly 1328. júl. 4-re keltezett, a pozsonyiak vámmentességéről szóló kiváltságlevele (vö. A. XII. 351. sz.) ugyanakkor nem létezett, a 15. században félreolvasott keltezés eredménye, I. Szende, Meny-nyit ér a kiváltság 327–328. 183. jegyz.; Kovács, Pozsonyiak vámmentessége 343–345. A jelen oklevélhagyomány részletes tárgyalását I. Kovács, Pozsonyiak vámmentessége 346–349.

497. (1301–1342. júl.)

[I.] Károly király privilegiális oklevelében megerősítette a Kw-i káptalan 1292. évi privilégiumát, amit egyik részről Dénes, Luthard és Mortunus, másik részről pedig Marouth-i Mihály fia István közötti ügyben adtak ki.

Tá. 1.: Druget Miklós országbíró, 1355. febr. 18. DL 50 267. (Ernst gyűjt. Czobor)

2.: Tá. 1. > I. Lajos, 1357. máj. 13.: DL 41 310. (Múz. Ta. Jankovich)

K.: AO. VI. 264. (Tá. 1. alapján)

Megj.: Nem tudjuk, hogy kik és milyen okból erősítették meg Károllyal az Árpád-kori oklevelet, így a kiadási időre sincs semmilyen támpont.

498. (1301–1342. júl.)

[I.] Károly oklevele Torozkow és Zewrem birtokok [egyres részeinek? adományozásáról?].

Á.: I. Lajos, 1347. márc. 12. DL 41 036. (Múz. Ta. 1923. 16.)

Megj.: Az átíró oklevél regesztáját l. A. XXXI. 201. sz. Az oklevél olyan erősen kopott és olvashatatlan, hogy jóformán még a tágabb értelemben vett tartalma is csak a hátlapi kora újkori feljegyzés alapján rekonstruálható. A levél vélhetően tartalmazott keletet is, de az szintén olvashatatlan.

499. (1334–1342.) aug. 11–17.

Az egri káptalan jelenti Druget Vilmos (Wyllermus Drugetter) nádornak, hogy megkapták levelét arról, hogy küldjék ki emberüket tanúságtételre, akivel a nádor embere: Henrik, vagy távollétében Lőrinc fia Jakab deák (litteratus) a Nógrád (Nougradiensis) megyében fekvő Cheche birtokra kiszállva végezzen határjárást a birtokszomszédok és Rede-i Garduan (dict.) László fia László rokonságának a jelenlétében, és osszák annyi részre, amennyi a rokonság okán szükséges, majd ue. László fia László részét iktassák neki örökös birtoklásra, ha nincs ellentmondó, az ellentmondókat pedig (ha vannak) idézzék a nádor színe elé. Mindezek értelmében a káptalan kiküldte Henrik nádori emberrel Jakab karpapot, és a nádori ember visszatérve elmondta, hogy a káptalan tanújával együtt az aug. 10. előtti kedden (fer. III. prox. an. fe. S. [Laurentii] mart.) kiment Cheche birtokra, és ott a birtokszomszédok és László jelenlétében megjárta határait, a birtokot – a nádori oklevélben kértek értelmében – négy egyenlő részre osztotta, és Lászlót a negyed-részbe, ami őt a rokonság okán megillette, beiktatta örökös birtoklásra, ellentmondó nélkül. A káptalan embere mindezt személyesen megerősítette. D. sabb. prox. p. dict. fe. S. Laurentii mart., a. prenotato.

E.: Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei Lt., Vegyes kisgyűjt. misc. 12. (DF 282 890.) Vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, és zárópecsét szalagjának való bevágások.

Megj.: Az oklevelet csak Vilmos nádor hivatali ideje keltezi (Engel, Archontológia I. 3). Bár a keltezésben visszautalnak a kiadási évre („anno prenotato”), más helyen nem írták oda.

499a

DL-DF adatbázis 1322–1342 közé, aug. 27-re keltezi Tamás erdélyi vajda oklevelét: Arhivele Statului Cluj, Dés város lt., Dés város tanácsa 12. (DF 253 309.) (K.: ZW. I. 446. Ford.: DIR C. XIV. III. 29. [román]). Az oklevél regesztáját „1331. aug. 27.” kelettel l. A. XV. 343. sz. (a levéltári jelzet feltüntetése nélkül), l. még EO II. 716. sz. A keltezés indoklását l. a kiadás megjegyzésében, ill. A. XV. 345. sz. oklevéllel való párhuzama miatt.

500. (1337–1339. v. 1342.) aug. 30.–szept. 5., Debrecen

Dosa volt nádor fia Jakab mester Zabolch-i comes megparancsolja alispánjának (vice comes): Mihály fia László mesternek, hogy ameddig Byr-i Tamás nem mutatja be neki a király levelét arról, hogy nem ítélezhet felette, őt és jobbágyait

bármilyen ügyben megítélheti, és a korábbi levele, amit Tamás mutatott be a címzettnek, érvénytelen. D. in Debrecen, IV. f. prox. p. fe. Decoll. B. Johannis Bapt.

E.: DL 56 554. (Kállay cs. lt. App. 1300. 50.) Papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés, és majdnem ép zárópecsét.

R.: Kállay I. 650. sz.; Piti, Szabolcs m. 237. sz.

Megj.: Nagyszemjéni Mihály fia László először 1337. jún. 15.–1340. márc. 6. között, majd 1342. máj. 3.–1343. jún. 28. között mutatható ki szabolcsi alispánként (Piti, Szabolcs m. 12.). Így a jelen levél – a napi keletét is figyelembe véve – 1337–1339 vagy 1342. évi lehet.

500a

DL-DF adatbázis 1337–1342 közé, okt. 7-re keltezi Péter alvajda kiadványát: Ba. Erdélyi káptalan: Oklevelek I. 115. (Beke 5. 635.) (DF 277 290.) (K.: DIR C. XIV. III. 602–603. Ford. uo. 517–518. [román]). Az oklevél regesztáját „1339. okt. 6.” kelettel I. A. XXIII. 607. sz. (levéltári jelzet nélkül). Újabb regesztáját, a kiadási év részletesebb indoklásával, I. EO. II. 1053. sz.

500b

DL-DF adatbázis Druget Vilmos nádor okleveleként regisztrálja és 1333–1342 közé, okt. 13-ra keltezi azt a szakadt papíroklevelet, aminek a fele hiányzik, és sem a kiadó neve, sem az évszám nem látható rajta: DL 65 226. (Becsky cs. lt. 112.). Az oklevél egy perhasztás, ami a szept. 29. körüli pert máj. 1-re halasztja királyi parancsra. Az intituláció látható része (...garie palatinus et iudex Cumanorum) azonban 1342 utánra utal, amikor a nádorok címében állandósul a „regni Hungarie” kifejezés (Szőcs, Nádori intézmény 17–18.; C. Tóth, Magyar Királyság nádora 43–44.). Ugyanerre az időszakra utal a levél írásképe, egyes kifejezései (pl. „de regio litteratorio [mandato]”), ill. a peres felek is, akik közül az egyik – a hátlapi feljegyzés alapján – egy bizonyos Szerecsen mester (magister Sarachenus), aki az 1360–80-as években élő Szerecsen Jakabbal azonosítható. A szöveg szerint a levelet nem a szokásos módon erősítették meg Tamás nádori ítélőmester és a nádori pecsétek távolléte miatt ([prop]ter absentiam magistri Thome prothonotarii nostri et sigillorum nostrorum). Az egyetlen Tamás nevű nádori ítélőmester, akiről tudomásunk van a 14. századból, Szomajomi János fia Tamás, id. Garai Miklós nádor alárendeltje (Engel, Archontológia I. 4.), ami 1376–1381 közé keltezi a levelet.

501. (1338. nov.–1342. nov.)

A váradi (Waradiensis) egyház káptalanja tudatja, hogy megjelentek egyik részről személyesen a színük előtt az erdélyi részekről való nemesek (nobiles de partibus Transsilvanis): Swk-i Albert fia Miklós mester és fiai: Barnabás, Dávid, Mihály és Illés, másik részről pedig András erdélyi püspök nevében a káplánja: László Tywre-i pap (sacerdos), és Miklósék azt a bevallást tették, hogy a Szt. Mihály-egyháznak tett felajánlásképpen, és a fivéreik: Mihály és Péter lelkének megváltásáért a Turda megyében lévő Kerestwr nevű birtok keleti félerését, amely Sar-

patak felől fekszik, és amely a nővére (soror uterina): Jolonth hitbére és jegyajándéka címén került hozzájuk, együtt az ugyanezen birtokon a Szentkereszt tiszteletére emelt köegyház patronátusi jogával, nemkülönben az ugyanezen fele birtokrészhez tartozó szántóföldekkel, legelőkkel, erdőkkel, vizekkel, és minden egyéb mostani és későbbi haszonvételével a régi tulajdonosai által bírt határok között és jogokkal a Szt. Mihály-egyháznak és püspökségnek, és András püspöknek adományozzák örök és visszavonhatatlan birtoklásra, semmit nem megőrizve maguknak és utódaiknak, és szavatolják őket a birtokban. D. in fe. B. ... Bertrand a prépost, László az olvasókanonok, Fülöp az éneklőkanonok, Péter az örkanonok.

Á.: Váradi káptalan, [1384.] Ba. Erdélyi káptalan: Oklevelek 242. (DF 277 417.)

R.: Beke, Erdélyi kpt. 1889. 210. sz. (1384. évi kelettel); EO. II. 1048. sz.

Megj.: Az oklevél aljáról a függőpecsétet kivágták, szövege (köztük a kelet) ott csonka. A végén látható káptalani méltóságsor 1339. júl. 4. és 1342. máj. 1. között bukkan fel, 1338 októberében még, 1342 decemberében már mások voltak méltóságban (A. XXII. 496., XXIII. 402., 549–550., XXVI. 172–174., 632. sz.). Más ügyek alapján nem kizárt, hogy 1339-ben kelt valamikor, l. EO. II. 1048. sz. megj.

502. 13(3)2 v. 13(4)2

Az erdélyi egyház káptalanja [tudatja, hogy a színe előtt Gula, a fia: János és fivére: Petew eladták Kendurmezeu és Galpunia birtokukat István mesternek, a rokonuk: Pál fia András egyetértésével]. Határjárás: ... [Galpunia határai:] ... keletről Lucakeu nevű kő; Berch; északra Almasviz nevű víz; Kukeuermezeu nevű síkság; Macharku nevű kő; nyugatra Egrudvyz nevű víz; Ketsomreu és Gorneu nevű birtokok; Rakus nevű birtok; déli irányban a Rakus és Kendurmezeu nevű birtokok közötti Berch; Almas folyó, ahol a határjelek véget érnek. Gula fia János, Gula fivére: Petew, és Pál fia András teljes egyetértéssel tanúsították a káptalan előtt az adásvétel megtörténtét, hozzátéve, hogy András kötelezte magát arra, hogy az István mester által megvett birtok esetén az anyja leánynegyede ügyében soha nem perel vagy tilalmaz, hanem István mesterre a leánynegyeddel száll rá a birtok. Gula, János és Petew pedig arra kötelezték magukat, hogy ha András az anyja leánynegyede ügyében keresetet indítana, akkor Andrásnak a saját birtokaikból adnak a leánynegyedért elégtételt. Továbbá ha időközben Gula, a fia vagy fivére, vagy a nemzetségének tagjai birtokosztályt tennének, és Kendurmezeu és Galpunia birtokok atyjának, fivérének vagy bárki másnak jutnának, akkor Gula, a fia: János és fivére: Petew, továbbá örökösök István mestert nem tudnák kifizetni vagy megőrizni a birtokban, akkor a saját öröklött birtokaikból ellentételezésül egyenlő értékben kötelesek részt adni István mesternek és örökösöknek. Ezen kívül [Jula, a fia: János és] a fivére: Petew szavatolják István mestert és örökösökét. D. f. ... p. fe. B. ... 13[...].2. Méltóságsor: Domonkos prépost, Santus éneklőkanonok, [...] dékán.

E.: DL 30 673. (EOKL. GYKOL, Cista diversorum comitatum 2. 5. 18.) Szakadozott és lyukas hártván lévő protocollum-bejegyzés. Egyik oldalának az első fele kopott és olvashatatlan, az alján középen félkör alakban kb. 6 sornyi magasságban hiányos. Másik oldalán a bejegyzés teljesen kopott és olvashatatlan.

R.: EO. II. 905. sz.

Megj.: Domonkos prépost (1331–1357) és Santus éneklőkanonok (1317–1343) hivatali ideje (Hegyi, Erdélyi káptalan archontológiája 74.), ill. az évszám látható elemei alapján az 1332. és 1342. év jöhet szóba. l. még EO. pótkötet.

502a

DL-DF adatbázis 1339–1342 közé keltezi Pál országbíró kiadványát: DL 47 851. (Múz. Ta. Majláth). Az igen kopott oklevél keltezése a későbbi tartalmi átírások alapján megállapítható, 1341. márc. 25-én kelt, regesztáját l. A. XXV. 181. sz. DL-DF adatbázis regesztálja ezen jelzet alatt ezt az évszámot is az országbíró okleveleként, olyan látszatot keltve, mintha két külön kiadványról lenne szó, valójában ez ugyanaz az oklevél.

502b

DL-DF adatbázis 1339–1342 közé keltezi egy ismeretlen hiteleshely kiadványát: DL 104 483. (Batthyány lt. Jelzet nélküli oklevelek). Az erősen csonka oklevélnek sem a kiadója, sem a keltezése nem látható, ám teljesen azonos Gilétfi Miklós nádor 1344. okt. 13-i oklevelével, aminek teljes szövegű eredeti példánya is ismert (DL 100 017., regesztáját l. A. XXVIII. 688. sz.). Ez alapján megállapítható, hogy a kiadvány kizárólag a pécsi káptalan 1339. jún. 2-i oklevelét írja át (A. XXIII. 326. sz.), amit a jelzet alatt regisztráltak is.

503. (1338–1342)

Miklós mester, Pestújhegy [Buda] vár (castrum Novi Montis Pestiensis) rector-a, és a város akkori esküdtjei: Kunclinus albíró (viceiudex), Wolueng, Egri (de Agria) Jakab, Ruedlinus, Vlmanus fia Mihály, Pernhauser Gedulinus, Roland (Lorandus), Rabenstayner Miklós, Megerdorfer Jenslanus, Győri (dict. de Jaurino) Miklós fia Péter, Myko fia Péter és Botuk fia János tudatják, hogy polgártársuk: Wal-i (dict.) Imre, illetve Tamás fia Pál özvegye és leányai: Anna, Katalin és Margit, és a veje (sposus): András a színük előtt személyesen megjelenve ue. Imre feleségének: Annának, a fiainak és lányainak, továbbá rokonainak a hozzájárulásával eladtak egy, a mondott városban lévő telket (fundus curie), amely a szombati piachely mellett, annak a sarkán van (prope locum fori sabbati in angulo), és egyik részről a Mária Magdolna-egyház plébánosának: Tamásnak a házával, másik részről pedig Nagy (Magnus) János özvegyének a házával szomszédos, házakkal, toronnyal, pincékkel (cellariis), kő- és faépítményekkel, továbbá minden hozzátartozó haszonvételével együtt Thatamerius-nak, a fehérvári egyház prépostjának, királyi alkancellárnak és az ő [fivérének: Istvánnak], továbbá akaratauk szerint még Thatamerius és István nővére által a rokonuk (proximus): Domonkos fia János fiának vagy fiainak, nemkülönben Thatamer és fivére nepos-ának, Simon fia Lászlónak, budai polgárnak, és az ő örököseinek örökös [birtoklásra] 150 márka ezüstért úgy, hogy Imre a maga

részét (...[márkáért]), ill. Tamás fia Pál özvegye a lányaival és vejével (... [márkáért]), amit a vevőktől meg is kaptak. Továbbá az eladók a város régi szokásjoga alapján szavatolják a vevőket ...

E.: DL 24 678. (MKA. NRA. 860. 38.) Hártyán, díszes kezdőbetűvel, alsó része levágva, a szövege ott hiányzik. A csonka példányon megerősítésre utaló nyom nem látható, valószínűleg függőpecsételés lehetett.

K.: Gerevich, Gótikus házak 219–220. 106. jegyz. (részleges)

Megj.: Tatamér 1331–1351 között volt fehérvári prépost és alkancellár (Engel, Archontológia I. 90.). A budavári (Pestújhegy-vári) rector 1335-ig Hencfi János volt (Engel, Archontológia I. 115.), onnantól kezdve bukkan fel az itt is említett (Hencfi János fia) Miklós (származására l. A. XXIX. 851. sz.). Miklós neve ugyan egy 1333. febr. 27-i oklevélben is olvasható egy, az ittenihez igen hasonló (de nem teljesen egyező!) bíró- és esküdtnévsorral együtt (A. XVII. 90. sz.), ám előtte és utána is az apja, János (vö. A. XVII. 153. és 420. sz.) volt még a rector. Kubinyi András feltételezte, hogy a rectorstágot egy időre ideiglenesen átengedte fiának (Kubinyi, Budai patríciátus 226.), azonban az 1333. februári oklevélben az esküdtsor sem illik abba az időszakba, így az az évszám vélhetően elírás. Az itteni esküdtsor leginkább egy 1341. nov. 8-i oklevélben olvasható névsorral egyezik (A. XXV. 780. sz.), 1337 decemberében még nem teljesen az itt olvashatók voltak az esküdtek, és már 1343 januárjában és később sem (A. XXI. 659. sz.; A. XXVII. 24. sz.; A. XXIX. 851. sz. stb.). Az oklevelet így 1338–1342 közé tehetjük, leginkább 1341 körülre.

503a

DL-DF adatbázis 1335–1342 közé datálja Pál országbírónak a fehérvári káptalan átírásában fennmaradt oklevelét, ami egy 18. századi másolatban őrződött meg: VÉFL. Veszprémi Székeskáptalan Magánlt., Kétye 4. (DF 283 214.), és ami azonos az országbíró 1338. máj. 19-i levelével (A. XXII. 257. sz.), csak az átírás (másolás?) folyamán nem jegyezték fel a keltezt.

503b

DL-DF adatbázis 1334–1342 közé keltezi XII. Benedek pápa oklevelét, ami Zsigmond király 1417. júl. 24-i átírásában, az pedig Szántói Lack Dávid szlavón bán 1418. máj. 7-i átírásában maradt fent: HDA. Diplome: Privilegia regni 13. (DF 268 074.) (K.: F. VIII/4. 97–99.; Theiner I. 607–608.; Str. III. 274–275.) A szakadt oklevélen nem látszódik pontosan a pápai oklevél keltezése, de azonos Benedek pápa (1335.) aug. 13-i oklevelével, regesztáját (a jelen jelzetet nem feltüntetve) l. A. XIX. 500. sz. Zsigmond 1417. júl. 24-i oklevelének regesztáját (további könyvészeti és levéltári adataival) l. ZsO. VI. 731. sz.

503c

DL-DF adatbázis 1334–1342 közé keltezi I. Károly király oklevelét, ami Tamás országbíró 1349. évi átírásában maradt fent: ŠA. Prešov Drugeth cs., homonnai: Oklevelek 9. (DF 209 826.). Tamás oklevele csonka, szakadt, így sem ennek, sem az átírásnak nem látszódik a keltezése (az 1349. év a hátlapja kora újkori feljegyzésben van feltüntetve). Azonban az oklevél fennmaradt Garai Miklós nádor 1382. aug. 16-i átírásában is (DL 3059.), ez alapján keltezése 1349. márc. 18. lenne (K.: AO. V. 268–270. R.: A. XXXIII. 186. sz.), és Károly átírt oklevelének a kelte 1337. máj. 1. (K.: AO. III. 349–350. R.: A. XXI. 215. sz.). Ám ahogy a kiadás is észrevette, az 1349. márc. 18-i kelet bizonyosan hibás (vö. Engel, *Archontológia* I. 7.), de mivel e jelen eredetiben nem látszódik a pontos keltezés, ezért nem egyértelmű, hogy hogyan kellene kijavítani.

503d

DL-DF adatbázis 1334–1342 közé keltezi Pál országbíró oklevelét: Arhivele Statului Maramureș. Baia Mare. (Nagybánya). Irinyi cs. lt. Oklevelek 17. 14. 726. (DF 280 564.) Az oklevél – egy 1382. máj. 12-i tartalmi átírás alapján – bizonyára azonos Pál országbíró 1330. évi oklevelével, A. XIV. 644. sz. l. még A. XVIII. 641. sz.

503e

DL-DF adatbázis 1333–1342 közé keltezi Druget Vilmos nádor szakadt, csonka, és erősen vízfoltos oklevelét, amelynek szövege nagyrészt elveszett, vagy olvashatatlan: ŠAL. Lőcse város tanácsa 6. B. 9. (DF 258 907.) A látható részek azonban szó szerinti egyezést mutatnak a nádor 1342. aug. 19-i, a szepesi káptalanhoz intézett megkeresésével (A. XXVI. 440. sz.), vélhetően több hiteleshely számára is kiállították a tudományvételre való felszólítást, a vizsgálatot végül a szepesi káptalan végezte el (kiadását l. Str. III. 473–474., a szepesi káptalan átírásában). Mivel a keltezésből csak a „secunda proxima” részlet látszódik, ami megtalálható a szepesi káptalanhoz intézett oklevélben is (fer. II. prox. an. fe. B. regis Stephani), ezért jó okkal tehetjük ezt az oklevelet is 1342. aug. 19-re, I. Lajos uralkodásának az idejére.

503f

DL-DF adatbázis 1332–1342 közé datálja I. Károly király oklevelét: DL 47 850. (Múz. Ta. 1929. 104.). Az oklevél részletes tartalmi átírása ismert Pál országbíró 1341. máj. 8-i leveléből, az ez alapján készült regesztáját „1341. febr. 2. [v. u.]” kelettel l. A. XXV. 93. sz. (Az eredeti, rongált levél nem tartalmaz olyan plusz információt, ami a tartalmi átírásban, és így a jelzett regesztában ne lenne benne.) Az ügyhöz l. még A. XXV. 286. és 302. sz.

503g

DL-DF adatbázis 1332–1342 közé keltezi István bosnyák bán és fivére: László oklevelének 15. századi másolatát: DL 106 920. (Batthyány cs. lt. Jelzet nélküli oklevelek). Az oklevél egy, közvetlen magyar vonatkozásokkal nem rendelkező szláv nyelvű oklevélnek a 15. századi latin fordítása. A szláv eredeti kiadását l. Thallóczy, *Bosnyák bán* 9. (403.), az az alapján készült, 1323 körülre keltezett regesztáját uo. 8–9. (402–403.). l. még 369a sz.

503h

DL-DF adatbázis 1332–1342 közé keltezi Sigfrid maróti plébános levelét: VÉFL. Litt. Mancae. 18. (DF 283 109. K.: Str. III. 695. R.: SZR. 1101. sz.). A levél Péter nógrádi főesperes, érseki vikárius 1349. júl. 31-i kiadványa alapján (A. XXXIII. 577. sz.), amely a jelen levél előzményének tekinthető, nem sokkal a fenti dátum után, de még aug. 27. előtt kelt.

503i

DL-DF adatbázis 1330–1342 közé datálja I. Károly 1347. évi tartalmi átírásban fennmaradt keltezetlen oklevelét: DL 103 771. (Batthyány lt. Apponyi cs. 615.). A jelzet alatt Kőrös megye 1475. évi oklevele található, ami nem tartalmazza Károly levelének említését. Ám a feltüntetett régi jelzet alapján azonosítható a megfelelő jelzet: Gilétfi Miklós nádor 1347. máj. 20-i oklevele (TML. Apponyi cs. 615., DF 271 959., másolata DL 102 771., ez került tévesen a 103 771. alá.) tartalmazza Károly két kiadványának tartalmi átírását. Az egyik Károly régebbi, a másik a középső pecsétjével volt megerősítve (duo paria litterarum privilegialium ... Caruli ... regis ... antiquo et mediocri sigillis suis consignata – Apponyi 152.). A tartalmi átírások alapján mindkettő oklevél azonosítható. A régebbi pecséttel megerősített kiadványt regesztáját 1317. okt. 30-i kelettel l. A. IV. 615. sz., a középső pecsételését 1326. nov. 8-i kelettel l. A. X. 463. sz.

503j

DL-DF adatbázis 1330–1342 közé keltezi I. Károly oklevelének kora újkori másolatát: HDA. Archivum capituli Zagrabiensis: Acta antiqua 67. 15. (DF 256 722.). A részleges másolat teljesebb, a keletet is magába foglaló szövegének kiadását l. Smič. X. 639–640., regesztáját 1341. okt. 6-i kelettel l. A. XXV. 703. sz.

503k

DL-DF adatbázis 1330–1342 közé keltezi az egri káptalan oklevelét: DL 2639. (MKA. NRA. 935. 19.). Az oklevél regesztáját „1341. jún. 10–júl. 1. között” keltezéssel l. A. XXV. 388. sz., ami Pál országbíró 1341. júl. 12-i tartalmi átírása (A. XXV. 480. sz., DF 243 744.) alapján készült (ez alapján tudható a keltezés), és nem tartalmazza az eredeti oklevélben fellelhető valamennyi adatot.

503l

DL-DF adatbázis 1329–1342 közé keltezi a fehérvári káptalan oklevelét: NAZ. Liber Privilegiorum (DF 283 555.) (K.: Smič. X. 568–569.). Az oklevél regesztáját, „(1340. aug. 21. u.)” kelettel l. A. XXIV. 500–501. sz. A viszonyított keltezés I. Károly 1340. aug. 21-i oklevele alapján történt, l. A. XXIV. 499. sz.

503m

DL-DF adatbázis 1327–1342 közé keltezi az egri káptalan kettő, tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 48 271. (Múz. Ta. Fáy). Garai Miklós nádor [1419.] márc. 13-i átíró oklevelében valóban említik, hogy 1327. (nov. 22.-i) levelében Tamás fiainak: Lászlónak és Dancsnak adományozta Geuden birtokot, és parancsot ad az egri káptalannak a birtokba

iktatásra, ám az egri káptalan viszontválaszát konkrétan nem említik (noha valóban létezhetett ilyen oklevél – és nem lehetetlen, hogy az azonos az egri káptalan 1323. aug. 27-i oklevelével). Lásd A. XI. 540. sz. és ZsO VII. 181. sz.

503n

DL-DF adatbázis 1296–1342 közé datálja Erzsébet királyné oklevelét: DL 69 135. (Berzeviczy cs. berzevicei lt. 203.). A töredékesen fennmaradt, Budán kelt (D. Bude, f. V. prox. an. dies Rogationum) oklevél szerint Bertalan fia János panaszt tett a királyné előtt, hogy Rikalf és Lő[rinc] elfoglalva tartja az ő Malcó (Malchow, Sáros m.) nevű erdejét, így a királyné felszólította a szepesi káptalant, hogy küldjék ki emberüket, és ha Rikalfék nem akarják visszaadni az erdőt, akkor idézzék a színe elé. A panaszt tevő János apja, Polyáncsai Pongrácz fia Bertalan (Druget Vilmos alnádora és szádvári várnagya) 1338-ban kapta Malcó erdőt I. Károlytól (A. XXII. 95. sz.), Bertalan 1340. ápr. 9-én is élt még (A. XXIV. 220. sz.). 1341–1342-ben már magát Bertalan fia Jánost említik Korotnok birtok kapcsán (A. XXV. 570., 614. sz.; A. XXVI. 431., 468. sz.), 1346-ban pedig az itt említett Malcóból is ő adományoz egy részt (A. XXX. 779. sz., az oklevél említi a határos Rikalfot is!). Mivel itt János állt ki az erdő tulajdonjogáért, nem az adományt nyerő apja, az oklevél keltének alsó határa vélhetően 1340, de 1338-nál (az adomány elnyerésénél) korábbra bizonyosan nem helyezhető. Azonban Erzsébet részvétele a rutinszerű bírósági eljárásokban inkább 1342 utánra tehető, és 1347-ig mindig Visegrádon keltezte az ilyen okleveleit (azonban 1343 kora nyaratól 1344-ig Itáliában volt). A királyi udvar 1347–1355 között Budára költözött (l. Bertényi, Országbíró 91.), és Erzsébet oklevelei is ekkor keltek Budán. Az oklevél így bizonyosan I. Lajos-kori.

504. (1335–1343. ápr.)

Tuz (dict.) Petheu mester Beregi comes levele Segus mester udvari ifjúnak. Tudatja rokonával (vestra proximitas), hogy a megye nemeseitől és a király jobbágyaitól kért 160 márkának még a negyedét sem tudták kifizetni azok a szegénységük miatt, ezért kéri a címzettet, hogy a királyi kamara adóját (de predictis collectis camere d. regis) mérsékelje, hogy legyen erejük kifizetni.

E.: DL 73 374. (Mérey cs. lt. kaposmérői 2.) Hártván, hátoldalán azonos kéztől címzés és kör alakú zárópecsét foltja.

K.: Neumann, Beregi 32. (20. sz.) (R. is)

Megj.: Pányoki (Túz) Pető 1335–1342 között tűnik fel a megye ispánjaként, utódja 1343 máj.-ban jelenik meg (Engel, Archontológia I. 109.; Neumann, Beregi 15.), más lehetőség a keltezés szűkítésére nincs.

505. (1335–1343. ápr.)

Pethew mester Beregi comes és a négy ottani szolgabíró tudatja, hogy Lona-i Jakab fia Jakab és [Benchench fia György] ... [Szt. Péter és Pál] utáni szombaton eléjük állván azt állították, hogy ... megsebesítettek, egyet megöltek. Azt kérték, hogy ... megtekintésre ... [jelentették, hogy a birtokot] ... [D.] ... et Pauli ...

E.: DL 84 666. (Lónyay cs. lt.) Papíron, erősen vízfoltos és szakadozott, a szövege nagyrészt olvashatatlan. Hátoldalán tárgymegjelölés és befűzött szalagon három töredékes viaszpecsét.

R.: Neumann, Bereg 21. sz.

Megj.: A szögletes zárójelben lévő rész a regeszta alapján pótolva. Pányoki (Túz) Pető 1335–1342 között tűnik fel a megye ispánjaként, utódja 1343 máj.-ban jelenik meg (Engel, Archontológia I. 109.; Neumann, Bereg 15.), más lehetőség a keltezés szűkítésére nincs.

506. (1337. máj.–1340. júl. vagy 1342–1343. jún.)

Mihály fia László mester Zaboch-i alispán (vice comes) levele anyai fivéréhez (uterino ... fratri): István fia István mester királyi udvari ifjúhoz [hátoldalon: Nogsemyan-i nemeshez]. Tudatja, hogy a Kantor-oknak mondott (dicti Kantores) János, Mihály, Péter és Tamás, a Zathmar megyei Iowanussy-ból való nemesek a Iudica-vasárnap előtti csütörtökön (V. f. prox. an. domin. Iudica) a levélíró és a címzett Laskud nevű birtokára mentek, és ott a levélíró jobbágyainak két lovát és két ökrét elvitették. Ezért kéri a címzettet, hogy ne engedje, hogy a birtokát pusztítsák és elnéptelenítsék. Továbbá a címzett fivére: János mester világosan megüzente: gondoskodjék arról, hogy a mondott nemeseket idézzék meg királyi levéllel a címzett és a levélíró ellenében. Az eljáró királyi ember: Perked-i Tamás, Bank-i János és András Kyrch-i nemes. Továbbá biztos tudomására jutott, hogy a címzett Napkur-i jobbágyának az ökrét Petenia testvére (germanus): János fia Jakab, Iovianus, és Olivér fia Demeter vitték el. Ezenkívül Byr-i Fábiánt megidéztek a számára. Az idézőlevelet a váradelőhegyi (de Promontorio Waradiensi) Szt. István vértanú-konventjéhez küldi át.

E.: DL 56 552. (Kállay cs. lt. 1300. 259.) Hártján, szövege a hátoldalán folytatódik. Mellette címzés és záropecsét darabjai.

R.: Kállay I. 554. sz.; DIR C XIV. III. 434. (356. sz.) (román); Piti, Szabolcs m. 241. sz.

Megj.: Nagysejmen Mihály fia László először 1337. jún. 15.–1340. márc. 6. között, majd 1342. máj. 3.–1343. jún. 28. között mutatható ki szabolcsi alispánként (Piti, Szabolcs m. 12.), egyéb támpont a keltezés szűkítésére nem adódik.

507. (1340–1343.) szept. 16–19.

A tihanyi (Tykonienensis) egyház Szt. Ányos-konventje tudatja, hogy Sebestyén mester zalai főesperes, Mesko veszprémi püspök kancellárja a színük elé járulva bemutatta a megboldogult [IV.] Béla 1269. okt. 3-i privilegium-át, amit – jóllehet Magyarország jelenleg a béke nyugalomát élvez, és lakosai minden tulajdonukat békésen bírnak, mégis a birtokjogot biztosító okiratait fél magával hordozni a távoli helyekre a peres ellenfelek dühe miatt – kérésére a konvent átír és megerősít. D. f. III. prox. p. fe. Exalt. S. Crucis, a. d. 134...

E.: DL 50 526. (Ernst gyűjtemény) Hártyán, függőpecsétje kivágva.

Megj.: IV. Béla átírt oklevelét I. Reg. Arp. 1617. sz. A függőpecsét kivágása miatt az évszám utolsó eleme nem látszódik. Mesko veszprémi püspök hivatali ideje alapján (vö. Engel, Archontológia I. 77.) – az oklevél napi keletét is figyelembe véve – a kiadvány 1340–1343 között kelt, ezt nem szűkíti tovább Sebestyén zalai főesperesi címe sem.

508. (1340–1343.) szept. 22–28., Sárhegy, az épülő (Szarvkő) vár

István lovászmester, vasi és soproni comes Bezyn uraihoz: Sebus mesterhez és fivéréhez címzett levelében kéri őket, hogy enyhítsenek azon a hegyvámon (ius montanum), amely nekik jár az oklevéladó szőlői után, ami a birtokukon fekszik, és azt dénárokból vagy máshogyan barátilag szedjék be, ugyanis az oklevéladó átengedte a szőlője begyűjtését Jakab pozsonyi bírónak. D. in monte Saar, in erectione novi castris, die domin. prox. p. fe. B. Mathei ap. et ev.

E.: DL 24 458. (NKA. NRA. 293. 42.) Papír, hátoldalán azonos kéztől címzés és rányomott zárópecsét foltja.

K.: Sopron vm. I. 159.

R.: Ortway, Pozsony III. 359–360.; Bgl. IV. 329.

Megj.: Lackfi István (a szept. 21. körüli keletet is figyelembe véve) 1340–1343 között viselte az itt feltüntetett tisztségeit (Engel, Archontológia I. 40.), az időpontot nem szűkíti tovább Debrecht fia Jakab pozsonyi bíró (1323–1351, l. Surányi, Bíródinasztiák 175–182.) említése sem. A szövegben említett Sárhegy Lajthahegy, és az éppen épülő vár a majdani Szarvkő. Mellesleg 1343-ban a keletben említett ünnep, Máté napja, vasárnapra esett, és kevésbé valószínű, hogy Szent Mihály vigiliáját, vagyis Máté nyolcadát úgy írták volna le, hogy Máté utáni vasárnap. Így ez az év vélhetően kizárható, de a biztonság kedvéért benne hagytuk a keltezésben.

509. (1338. júl.–1344. júl.)

Mesko veszprémi (Wesprimiensis) püspök és királynéi [kancellár] előtt ... Mihály mester a veszprémlőhegyi Mindenszentek-egyház (eccl. Omnium Sanctorum de promontorio Wes[primiensi]) prépostja ... színe elé járulva ... tolvajt éjjel, titkon feltűnni ... teljes hatalommal bír ... Az oklevéladó pedig ... köteles igazságot szolgáltatni Mihálynak ... minden dolgát meghagyni ... elvett dolgokra ... elégtételt ad belőlük ... pecsétjével erősíti meg ...

E.: VÉFL. Litt. mancae. 15. (DF 283 110.) Papírja lyukas és csonka, szövegének legalább a fele hiányzik. Hátoldalán mandorla alakú pecsét foltja.

Megj.: Mihály 1339–1343 között tűnik fel mint a veszprémi Mindenszentek-társaskáptalan prépostja (A. XXIII. 119., 177., 275. sz., A. XXIV. 367. sz., A.

XXVII. 409. sz.). Ugyanakkor erősen valószínű, hogy azonos az 1338-ban felbukkanó Mihály főesperessel, csak akkor még más volt a titulusa (A. XXII. 280. sz. – mivel ugyanazon egyházi emberek társaságában említik a két Mihály mestert mint a káptalan tanúját, csak a titulusuk más). Az oklevél felső időhatárát Mesko püspök hivatalának vége adja (Engel, Archontológia I. 77.).

510. (1335–1344. júl.)

Pál mester, a Posega-i Szt. Péter-egyház és az esztergomelőhegyi (de promonthorio Strigoniensi) Szt. Tamás mártír-egyház kanonokának levele Mesko veszprémi püspökhöz. Tudatja, hogy talált egy privilégiumot a Posega-i Szt. Péter-egyházban három Posega megyei birtok megvásárlásáról, amit Zlauk [ϰ: Zlaudus] volt veszprémi püspök vett meg 40, ue. megyében használt márkáért. A birtokok nevei a következők: a teljes Greda, a teljes Koprina, a vizeikkel, erdővel és minden tartozékukkal, a harmadik birtok nevét nem említik. És ha a címzett igényt tart a levélíró szolgálatára e téren, akkor a most jövő Szt. György ünnepe előtt éljen vele, amikor jobban a rendelkezésére tud állni. A birtokokat 1000 márka értékűnek mondják. D. in Wissagrad.

E.: VÉFL. Litt. Mancae. 17. (DF 283 111.) Szakadozott és vízfoltos papíron, szövege javításokkal terhelt, hátoldalán azonos kéztől címzés és ovális zárópecsét foltja.

Megj.: A levelet Mesko veszprémi püspök hivatali ideje datálja (Engel, Archontológia I. 77.), mert Pál nevű kanonokot sem a pozsegai egyházból, sem az esztergomi Szt. Tamás-egyházból nem ismerünk (vö. Koszta, Pozsegai kpt. 48–51.; C. Tóth, Esztergomi archontológia 248–250.) ezen az egy levélen kívül. Egyébként mivel Szalók (Zlauk) nevű veszprémi püspököt szintén nem ismerünk, itt a Zlaudus név félreolvasásáról lehet szó.

511. (1328–1344.) aug. 15., Visegrád

Pál országbíró tudatja, hogy a korábbi ítéletlevele szerint [a királyi] ember az egri [káptalan tanúságával menjen ki] aug. 1-jén (in oct. B. Jacobi ap.) két birtokra, amelyek közül a Patha nevűt a perbe vont Demeter mester és ..., a Pathazurduka nevűt pedig Patha fia Demeter fiai: Kemyn és Demeter a saját öröklött tulajdonuknak mondták ... ue. birtokok szomszédainak az összehívásával a régi határai mentén járják meg, és annak megtörténtével ... új határjeleket emeljenek, és egymástól kölcsönösen válasszák el, a birtokrészt pedig, ami felett vita támadt, határjelekkel ... a szokás szerint becsülik fel, a felek pedig hozzák vissza elé az egri káptalan jelentését aug. 8-án (in quind. dict. fe. B. Jacobi ap.) ... perkezdet előtt három márka bírságot köteles fizetni a színe előtt. A jelentés visszahozatalának határnapján János fiai [Mihály és Miklós] ... Demeter az egri káptalan ügyvédvalló levelével, továbbá Lyptou fia Pál Demeter fiai nevében ügyvédvalló levéllel megjelent az országbíró színe előtt, és Zewch-i Jakou fia János fiai: Mihály és

Miklós személyesen bemutatják a mondott [egri] k[áptalan] oklevelét, amely szerint, amikor aug. 1-jén (in predicta oct. B. Jacobi ap.) Mykou fia Mykocha királyi ember a káptalan tanújával: Márton mester éneklőkanonokkal együtt kiszállt a mondott birtokokra, és fel akarták állítani a határjeleket, akkor a mondott Demeter ... [és fia: Demeter] a fivére: Kemyn jelenlétében, továbbá Demeter mester képviselője (procurator): Benedek mester ... ezen képviselőket a határok felállítása ügyében, azért is, mert Zewch-i J[akou fia] János fiai: Mihály és Miklós, akik hasonlóképpen a mondott birtokrész szomszédai és határosai, ellentmondtak és tilalmaztak egy birtokrészt, ami miatt viszály van köztük, és amiről János fiai azt állították, hogy az ő nemzetségi monostorukhoz: a Chece faluban lévő Szt. Margit-monostorhoz tartozik, és azt is állították, hogy ellentmondásuk okáról megadott időben és helyen be is számolnak majd. Mindezek miatt a királyi ember és a káptalan tanúja a feladatát nem hajthatta végre, bár János mondott fiai még a bírságot is vállalni készek az országbíró színe előtt ... mivel Demeter mondott fiai nem fizették meg a perkezdet előtti három márka bírságot, ezért az ügyet szept. 15-re (ad oct. fe. Nat. B. virg.) halasztotta úgy, hogy Demeter fiai akkor a három márka kétszeresét kötelesek fizetni a perkezdet előtt, János fiai pedig számoljanak be Demeternek az ellentmondásuk okáról, ahogy ezt az egri káptalan oklevele szerint vállalták. D. in Wyssegrad, octavo die termini prenot., a. D. 13...

E.: DL 28 054. (EOKL. KKOL. Vegyes iratok) Vízfoltos, szakadozott és két szélén csonka papíron, szövege hiányos. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés, kora újkori magyar nyelvű feljegyzés, a megerősítés módja nem vehető ki. Előlapján a szövegéhez képest fejjel lefelé kora újkori kézzel: „Est bona vox *hoz bort*, melior *tölcz*, optima *idd megh*.”

Megj.: Az oklevelet Nagymartoni Pál országbíró hivatali ideje (1328. márc.–1349. jún., l. Engel, Archontológia I. 7.) datálja, és az, hogy az itt említett, és 1328-ban tisztségében lévő Márton egri éneklőkanonok 1344-ben még a helyén volt, 1345. febr.-ban már nem említenek a káptalanban betöltött éneklőkanonoki tiszteket, 1346-ban pedig már Jakab viselte e címet (A. XXVIII. 499. sz., A. XXIX. 94. sz., A. XXX. 458. sz., vö. 1347. máj. 8.: A. XXXI. 381. sz.). Az itt felbukkanó szereplők többsége bizonyosan élt 1344 után is (pl. 1345: XXIX. 498. sz., 1347: A. XXXI. 548., 953. sz.), így ez nem szűkíti le a keltezését.

511a

DL-DF adatbázis 1320–1344 közé, nov. 25-re datálja a szepesi káptalan egy újkori másolatban fennmaradt oklevelét: DL 71 263. (Görgey cs. toporci lt. 23.). Ez 1311. nov. 25-re van keltezve (D. ... S. Katarine virg. et mart., a. d. 1311.), de átírják benne I. Lajos azévi, húsvét előtti szerdán kelt parancslevelét is, így ez alapján csak 1343–1381 közötti lehet (a másolat vélhetően elírta az évet). A javítást már az A. III. 177–178. sz. közötti regeszta is megtette.

511b

DL-DF adatbázis 1340–1344 közé keltezi az erdélyi káptalan oklevelét: Ba. Gyulafehérvári kápt. lt.: Erdélyi kápt. 1. 160. (Beke 1. 138.) (DF 277 335.). Regesztáját „[1344. márc. 18.]” kelettel, egyéb könyvészeti adataival l. A. XXVIII. 251. sz. Az oklevél jobb alsó sarka az évszám helyén van letépve, de a kiadási év a méltóságsor látható részei alapján biztosra vehető.

512. (1335–1350 [1344 k.?.])

... [János borsodi főesperes, Miklós egri püspök] általános helynöke ([v]icari[us] generalis) levele Ruzka-i János Vng-i alespereshez és György [Kapus-i paphoz?] ... Buchche fia és a megboldogult Debre unokája (nepos) Miklós, Narag-i nemes ... ue. Narag-i ... és Ábrahám fia Jánost az oklevéladó bírói színe elé vonta ... ue. Narag birtok ... hogy a mondott Debrew utódai, akik örökös nélkül ... az anyjának, ue. Dubre lányának a leánynegyede okán neki tartoznak ... ue. János alesperes ügyvédvalló levelével [magának és] Ábrahám fiának [a nevében megjelenő] ... fia azt felelte, hogy ... az idő hosszúsága miatt, mivel ue. Dubre már régóta elhunyt ... azt is mondták, hogy ha a felperes igazi örökös és unoka (nepos) ... Az oklevéladó meghallgatván a feleket együtt az ülnökeivel ... királyi ... és négy tapasztalt becsüssel (probis estimatoribus) és az egyik címmel ... a birtok szomszédait és határosait törvényesen összehívva ugyanőtőlük ... és nem nemesektől tudakolják meg ... hogy a mondott Miklós felperes valóban az unokája (nepos)-e neki, mint állítja, vagy sem ... akkor a saját birtokai felének a határait bejárva ... az egyik végéből a negyedrészt a haszonvételeivel és tartozékaival együtt ue. Miklós felperesnek ... ha a címzettek a mondott Dubre igazi örökösét nem találják, akkor ue. nemeseket ... felbecslés és iktatás mellőzésével ... ok nélkül megidézte és megterhelte (eosdem laborare fecit), úgy ue. Tamás és János az oklevél visszahozatalának a napján ... a mondott felperes az oklevéladó által kitűzött határidőre ... közbenjárásukkal esküvel [?] ... a címzettek oklevelében, amit a felek a mondott quindena-nak a quindena-jára kell visszahozzák ... Miklós felperes az oklevéladó színe előtt személyesen megjelenve azt a panaszt tette, hogy mikor ő ... Egerből (de Agria) haza akart menni, bizonyos gonosztevők, ahogy ő tudhatja ... reá törve megszárták, megsebesítették, a pénzétől megfosztották, és az oklevéladó mondott oklevelét ... segítséggel tartoznak, ezért az oklevéladó ... a címzettnek erősen meghagyja, hogy a fentebbi ... Narag [birtokra?] menni, és az oklevéladó másik oklevelének tartalma alapján ... és ha Tamás és János esetleg csalárdul ... és ha nem találják ellentmondóra ... az oklevél visszahozatalának napjára ... az ellentmondás okán visszatérőket ... az idézés napját és helyét, a megidézettek neveit az oklevelükben ... a hadoszlás quindena-jának a quindena-jára ...

E.: DL 47 966. (Múz. Ta. Fejérpataky) Papíron, bal oldala szakadozott és csonka, alja levágva. Hátoldalán kör alakú zárópecsét.

Megj.: Az oklevél kiadójának csak a vicarius generalis címe látható, és a földrajzi vonatkozások, illetve a hátoldali (az egri káptalan pecsétképét utánozó – vö.

Takács, Káptalanok és konventek 56–57.) pecsét alapján az egri püspöki helynökről lehet szó. 1344-ben János borsodi főesperes és püspöki helynök ugyancsak Ungi János ruszkai papot és György kapusi papot küldte ki egy másik ügyben (A. XXVIII. 786. sz.), és a hátlapi pecsét mérete mindkét esetben megegyezik (vö. DL 40 963.) így a kiadót vele azonosíthatjuk. János 1325-től borsodi főesperes (vö. A. IX. 580–581. és 535. sz.), 1329-től már püspöki helynök egészen 1350-ig (A. XIII. 198. sz., A. XXXIV. 638. sz., 1351-ben már csak egykori vikáriusként említik, l. A. XXXV. 39. sz., borsodi főesperesi címét azonban egy ideig még megtartotta. Személyére l. még Surányi, *Ars Notarialis* 284.). Az egyik címzett, János ruszkai rector és ungi alesperesről csak 1344-ből vannak pozitív adataink (A. XXVIII. 541., 559., 786. sz.), 1335-ben még Benedek volt az ungi alesperes (A. XIX. 1. sz.). Az oklevél legvalószínűbben 1344 körül, vagy legalábbis az 1340-es években kelt, de mindenképpen 1335–1350 között.

513. (1333–1345. szept.)

János mester varasdi comes levele rokonának (cognatus): [hátlapján: Tamás fia] Dénesnek. Azt mondta neki a jobbágya, ti. a jelen levél vivője, hogy a címzett apródjai (parvi): Piata [?] és társai elvettek tőle 3 pensa-t dénárookban, 12 rőf posztót, őt pedig megsebesítették, ezért kéri a címzettet, hogy az okozott károkért és jogtalanságokért szolgáltatson a jobbágynak igazságot.

E.: DL 93 940. (Festetics cs. lt.) Hártájája enyhén foltos, hátoldalán azonos kéztől címzés és kör alakú zárópecsét foltja és viaszmaradványai.

Megj.: Ostfi János 1333–1345 között tűnik fel varasdi ispánként, 1345 novemberében már más viseli a tisztséget, maga János 1346 augusztusában már nem élt (Engel, *Archontológia* I. 223.). Más lehetőség a kelet szűkítésére nincsen, a címzett Tamás fia Dénest nem sikerült azonosítani.

513a

DL-DF adatbázis 1330–1345 közé datálja egy ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) okt. 13-i kiadványát, regesztája alapján 1324. okt. 13-i alternatív keltezéssel is ellátva: DL 56 596. (Kállay cs. lt. 1300. 108.) (K.: HO. VII. 389.; a datálást adó R.: Kállay I. 1049. sz.). Az oklevél nagy valószínűséggel az 1280-as évekből való, lásd DPM 125. sz. kommentárját.

513b

DL-DF adatbázis 1330–1345 közé keltezi Dózsa fia Jakab özvegye magánlevelének 19. századi másolatát: DL 56 660. (Kállay cs. lt.). A másolat azonos a DF 278 861. jelzet alatt őrzött oklevéllel, amit a levéltári nyilvántartás „1327”, ill. „1327 körül” keltezéssel tart számon. Regesztáját „(1327. ápr. 14.) (?)” kelettel l. A. XI. 150. sz., uo. feltüntetve kiadásai, regesztái (egyéb regesztája: Herpay 16. sz.) és fordításai. Az 1327-es évre közelebről semmi nem utal, de a szereplők életideje alapján (vö. Engel, *Genealógia*, Debreceni; uo.,

Balogsemjén nem 1. Kállai 3. tábla: kállói Vitéz) reális is lehet. A levéltári nyilvántartás ugyanis hibásan nevezi özvegynek a levélíró Dózsa fia Jakab feleségét, mert a címzésben a „consors” (házastárs) szerepel. Ellenkező esetben 1360 utánra kellene keltezni a levelet, mert Dózsa fia Jakab abban az évben még élt (A. XLIV. 851. sz.), viszont a címzett Kállai Egyed fia Iván nagy valószínűséggel ugyanekkor már elhunyt.

513c

DL-DF adatbázis 1325–1345 közé datálja a somogyi konvent öt, 1360. évi tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 49 276. (Mérey cs. lt. 57.). Ezek közül az egyik (tartalma szerint: Mere-i István fiai: János és Péter felosztják egymás között Mere birtok [rájuk eső részét] és az erdőt, leírva azok határait) azonos a somogyi konvent 1357. jún. 7-i oklevelével (DL 49 266.; R.: Borsa, Mérey cs. I. 60. sz.). A többi oklevélre l. az 520., 522–524. sz.

514. (1322–1345)

A temesközi gazdagok és szegények közösségének (*universitas divitum et pauperum intra Themes*) levele urukhoz: Magar (dict.) Pál mesterhez, Gimus-i várnagyhoz. Tudatják, hogy a címzett *officialis*-a: Miklós nem igaz bíróként, hanem zsarnokként jár el, egyeseket fogságba vet, másokat megfoszt a javaitól, és a megélhetésüket, ti. a szőlőiket elpusztítja, a malomgátakat lerombolja, a ménesét pedig a vetésükkel táplálja, az erdőktől és az oklevelekben (szabadságjogaikban?) régóta bírt haszonvételeiktől (a ... *usibus litterarum* [o: *libertatum*?] *nostrarum ab antiquo possessarum*) pedig tilalmazza őket. Mindenben a szabadságjogaik ellenében cselekszik, különösen a címzett azon oklevelével szemben, amiben illő módon megengedte ezeket. Mindezek, és más, meg nem írt gonoszságok miatt szükségképpen a címzett birtokán megmaradni nem tudnak, ezért kéri őt, hogy ha úr akar maradni felettük, akkor [üzze] el Miklóst a körükből, és egy jobbat helyezzen oda, különben a királyt értesítve egy másik helyen fognak a *staus*-ukban megmaradni.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 58–59.

Ford.: Makkai–Mezey 236–237.

Megj.: A formulagyűjtemény – helyenként romlott – oklevélszövegei valószínűleg eredeti oklevelek alapján készültek. Amennyiben a fenti szövegnek is létezett eredetije, azt csak Magyar Pál gimesi várnagyi címe keltezi (Engel, *Archontológia* I. 317.). Vö. az 515. sz. regesztával.

515. (1322–1345)

Magar (dict.) Pál mester, Gymus-i várnagy levele a temesközi gazdag és szegény híveinek (*fidelibus suis divitum et pauperum intra Themes*). Amikor értesült a hozzája intézett levélből [514. sz.] azokról a bajokról, amiket az *officialis*-a: Miklós okozott nekik az ő tudta nélkül, úgy határozott, hogy tettei végett e Miklóst elmozdítja a címzettek köréből és az *officialis*-i hivatalból úgy, hogy a címzetteknek okozott kárért elégtételt tartozik adni. Ezek után a *familiaris*-át, Pétert – a

jelen oklevél felmutatóját – nevezte ki nekik a király engedélyével bírónak, akit fogadjanak tisztességgel. Utasította, hogy minden szabadságukban tartsa meg a címzetteket, és ha mégis ezt tenné, amíg ez az oklevéladó tudomására nem jut, addig is felhatalmazza a címzetteket, hogy tiltsák el ettől Pétert.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 59–60.

Ford.: Makkai–Mezey 237.

Megj.: A formulagyűjtemény – helyenként romlott – oklevélszövegei valószínűleg eredeti oklevelek alapján készültek. Amennyiben a fenti szövegnek is létezett eredetije, azt csak Magyar Pál gimesi várnagyi címe keltezi (Engel, Archontológia I. 317.). Vö. 514. sz.

516. (1322–1345)

... [M.] mester, ...-i iskolamester (rector scholarum de tali) levele fivérének: ...-i Péter mester diáknak (scholasticus), amelyben kéri a címzettet, hogy jöjjön el a menyegzőjére, ami a most következő húsvét 15. napján (in quind. fe. Pasce) lesz.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 60.

R.: Békefi, Népoktatás II. 216–217. (8. sz.)

Ford.: Makkai–Mezey 239–240.

Megj.: A formulagyűjtemény – helyenként romlott – oklevélszövegei valószínűleg eredeti oklevelek alapján készültek. Amennyiben a fenti szövegnek is létezett eredetije, akkor azt az ezzel összefüggő másik levélben (518. sz.) említett Magyar Pál gimesi várnagyi címe keltezi (Engel, Archontológia I. 317.). A formulává csupaszított szövegből teljesen kihagyták a küldő iskolamester nevét, a másik két levélben ugyanőt „M” szíglával jelölték (517–518. sz.), de lehet, hogy fiktív névről van szó.

517. (1322–1345)

...-i P[éter] diák (P. scholasticus de tali) M. mester ...-i iskolamesternek (M. rectori scholarum de tali). Tudatja, hogy örömmel értesült szándékáról, de mivel a város jelen ügyei, ti. a király ...-nak [adójának?] a behajtása (in exactione cal... [c: col(lecte?)]) domini regis) teljesen lefoglalja, személyesen nem tud ott lenni a menyegzője megünneplésén. Mindezért a fivérét: Miklóst – a jelen oklevél felmutatóját – küldené maga helyett, de még nem döntött, ezért kéri a címzett tanácsát, és aszerint fog cselekedni.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 60–61.

R.: Békefi, Népoktatás II. 217. 9. sz.

Ford.: Makkai–Mezey 240.

Megj.: A formulagyűjtemény – helyenként romlott – oklevélszövegei valószínűleg eredeti oklevelek alapján készültek. Amennyiben a fenti szövegnek is létezett eredetije, akkor azt az ezzel összefüggő másik levélben (518. sz.) említett Magyar Pál gimesi várnagyi címe keltezi (Engel, Archontológia I. 317.). A szöveg több helyütt zavaros és hiányos. l. még az 516. és 518. sz. regesztákat.

518. (1322–1345)

...-i M. mester ...-i iskolamester (magister M de tali, scolasticus de tali) levele [Magyar Pál] mester Gymus-i várnagyhoz. Erősen bízva atyai érzelmeiben, amivel a levélíró kora ifjúságától kezdve ápolta, elküldte hozzá P. és N. mulattatókat (ioculatores) – a jelen oklevél felmutatóit –, akik a levélíró menyegzőjén is vidám tetszést arattak. Kéri, hogy őket megjutalmazva küldje vissza hozzá, hogy ezáltal még inkább lekötelezettje legyen.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 61.

R.: Békefi, Népoktatás II. 217. 10. sz.

Ford.: Makkai–Mezey 240–241.

Megj.: A formulagyűjtemény – helyenként romlott – oklevélszövegei valószínűleg eredeti oklevelek alapján készültek. Amennyiben a fenti szövegnek is létezett eredetije, akkor azt Magyar Pál gimesi várnagyi címe keltezi (Engel, Archontológia I. 317.). Hogy itt a meg nem nevezett gimesi várnagy az ő személyét takarja, l. az 514–515. sz., amelyek szintén e formuláskönyvben voltak lejegyezve, egy csoportot alkotva.

518a

DL-DF adatbázis 1320–1345 közé datálja egy ismeretlen kiadó oklevél-töredékét: DL 69 142. (Berzeviczy cs. berzevicei lt. 347.). Az oklevélnek ma már csak a jobb felső szelete maradt meg, ám egy pápai regisztrumból ismerjük a teljes szövegét: kiadója VI. Kelemen pápa, kiadási ideje 1346. febr. 13. Regesztáját l. A. XXX. 110. sz. (K.: F. IX/1. 377–379.; Theiner I. 706–707.)

518b

DL-DF adatbázis 1330–1346 közé, febr. 14-re keltezi Károly cseh trónörökös pozsonyi-akhoz szóló levelét: AMB. Pozsony város tanácsa: Középkori oklevelek és levelek 578. (61.) (DF 239 204.) (K.: F. IX/7. 37.). A levél regesztáját „[1343.] febr. 14.” kelettel l. A. XXVII. 64. sz. A keltezés ugyanezen kiadó azonos tárgyban írt 1343. jan. 3-i oklevele (A. XXVII. 5. sz.) alapján került megállapításra.

519. (1338. febr.–1340. márc., vagy 1344. nov.–1346. márc.)

Ismeretlen hiteleshely [vasvári káptalan?] levele ...s [Leukus?] mester alispánhoz és ... [hátlapon: Zala] megye szolgabíráihoz ..., hogy megkapta a neki küldött vizsgálati levelüket (littere inquisitorie), amely szerint ... [Olivér fia] Kolus azt állította [?], hogy P[ál] [előtte áthúzva: Heym] fia Pál jobbágya: Simon fia Miklós ... betört, és egy illetéktelen helyen, szántóföldön csinált utat az ő malmához ... [ezért a megye megparancsolja, hogy] küldjék ki a tanújukat, akinek a színe előtt, és Iwanfeuldy-i Olivér fia Koloz [megyei] ember tanúsága alatt ... [tartsanak vizsgálatot, és] írják meg nekik az események lefolyását. Mindeztől ők kiküldték tanújukat, és azok hozzájuk visszatérve egyetértőleg elmondták, hogy ... megtudakolták és megtudták, hogy a mondott Simon fia Miklós ... egy lawa fa nevű nagy nyárfát felhasználva az ... egyház meggyengült ajtajához ... megerősíttetni ... a neki adott út meghagyására. D. f. IV. prox. p. oct. ...

E.: DL 68 605. (Kisfaludy cs. idősebb ága lt. 127.) Szakad és csonka hártján, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: Ivánföldi Kolaz zalai várnépbeli egy 1358-as oklevélben bukkan fel (A. XLII. 1155. sz.), ha ő az itteni személlyel azonos, és nem pl. a fia, akkor a jelen oklevelet az 1330-as–1370-es évekre tehetjük. Támpontot adhat még a címzésben a zalai alispán neve, ami sajnos szakadásban van, de bizonyosan s-re végződik, viszonylag rövid, és van benne egy hosszúszerű betű (l, k, b, h, esetleg s). Az utolsó s betű azért feltűnő, mert a szintagma dativusban áll (magistro ...s vicecomiti et iudicibus nobilium ...), tehát egy nem ragozható névről van szó. Az ismert zalai alispánok közül egyedül Lökös (Leukus) mester felel meg ezen feltételeknek (l. Engel, Archontológia I. 234–235.), a neve elvileg odaillhet a hiányzó részbe. Ha tényleg az ő neve állt ott (ami valószínűsíthető), akkor a jelen oklevelet 1338. febr.–1340. márc., vagy 1344. nov.–1346. márc. közé tehetjük. A kiadója bizonyosan egy tanút küldő hiteleshely, és a hátlapi pecsétfolt mérete pontosan megfelel a Zala megye területén illetékes vasvári káptalan ekkor használt pecsétjének méretével (l. pl. DL 40 665., DL 720.; Takács, Káptalanok és konventek 96.).

519a

DL-DF adatbázis 1340–1346 közé keltezi a császári káptalan tartalmi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 94 435. (Pongrácz cs. bashalmi lt. 1. 35.). Az oklevélnek ismerjük a teljes szövegben fennmaradt változatát Mikcs szlavón bán 1340. júl. 7-i oklevelének (A. XXIV. 434. sz.) átírásában, és ott látható a kelte is (1340. máj. 26.), regesztáját l. A. XXIV. 335. sz.

520. (1310-es évek–1347. jún.)

A somogyi (de Symigio) Szt. Egyed-monostor konventjének nyílt oklevele szerint Mihály fia Dezső (Deseu) elzálogosítja a Tolkey nevű birtokban lévő részét a ro-

konának (proximus): Kapsa fia Simonnak, amely birtok a Dada nevű királyi udvarnokbirtok mellett (iuxta possessionem regalem Dada nuncupatam udvornica-lem) terül el.

Tá.: Somogyi konvent, 1360. ápr. 22. DL 49 276. (Mérey cs. lt. 57.)

R.: Borsa, Mérey cs. II. 63. sz.; A. XLIV. 314. sz. (mindkettő Tá. regesztájában)

Megj.: Az oklevél kiadási idejéhez egyetlen támpont, hogy Dezső 1335–1354 közötti forrásokban bukkan fel, mérei Simonnak pedig 1347-ben már a fiát említik, mint aki ágának nevében birtokügyekben lép fel (A. XXXI. 660. és 1104. sz.). Az oklevél így (tág időhatárokkal) az 1310-es évek és 1347 közé tehető.

521. (1328. márc.–1347. júl.), Tapolca mellett

Pál országbíró levele a rokonához (proximus): Osl fia János mesterhez. Tudatja, hogy Salamon fia [Domonkos?] (...nicus) a királynak ... elpanaszolta, hogy ... a királynak a ... birtokot Salamon comes-től ... királyi birtokadományt, ezért mivel a király ... a mondott birtokot ... ue. comes-nek kijelölven ... megtagadni, amiért ... a mondott birtokot Salamontól ...-nek meghagyja, ezért ... különben egészen a király visszatértéig D. iuxta Thopolza.

E.: DL 3540. (MKA. Acta Paulinorum) Papírja több helyen szakadt, vízfoltos, szövege alig olvasható. Hátoldalán zárópecsét halvány foltja.

Megj.: Az oklevél keltezését biztosan csak Nagymartoni Pál országbíró hivatali ideje jelöli ki (Engel, Archontológia I. 7.), illetve az, hogy a címzett, az 1346 novemberében még élő (A. XXX. 830. sz.) Osl fia János 1347 augusztusában már valószínűleg nem élt (Engel, Genealógia, Osl nem 3. tábla: Ostfi [aszszonyfalvi]; vö. A. XXXI. 811. sz. – a családi birtokok felosztásának ügyét, amit 1346 novemberében még apja kezdett el, 1347 augusztusában már a fia viszi tovább az apja említése nélkül).

522. (1310-es évek–1347. nov.)

A somogyi (de Symigio) Szt. Egyed-monostor konventjének nyílt oklevele szerint Mere-i Mihály fia Márton a maga, az apja: Mihály, ill. a fivére: Dezső nevében a hozzájárulását adta ahhoz, hogy rokona (proximus): Kapsa fia Simon Mere birtokon a Kapus folyón egy kétkerekű (due rote) malmot építsen.

Tá.: somogyi konvent, 1360. ápr. 22. DL 49 276. (Mérey cs. lt. 57.)

R.: Borsa, Mérey cs. II. 63. sz.; A. XLIV. 314. sz. (mindkettő Tá. regesztájában)

Megj.: A keltezéshez egyetlen támpont a szereplők körülbelüli életideje. Mivel Márton az apja nevében is tette a hozzájárulást, ezért az 1266–1304 között felbukkanó Mihály még élt, és Márton fivére, az 1335–1354 között feltűnő Dezső is (l. Engel, Genealógia, Mérei [Mérey; Somogy m.]). Mindezzel egybevág, hogy 1347-ben már mérei Simon fia Pált említik (A. XXXI. 660. és 1104. sz.),

Simon tehát egy generációval korábban élt, a Károly-kor idején. Az oklevél kiadásának felső határa 1347. dec. 12., amikor már említik a Mére birtokon lévő malmot, tehát akkorra már megépült (A. XXXI. 1151. sz.). Az oklevél a legvalószínűbben az 1310-es és 1330-as évek között kelhetett valamikor.

523. (1310-es évek–1347. nov.)

A somogyi (de Symigio) Szt. Egyed-monostor konventjének zárt oklevele szerint Ágoston fia Petkeu Mere-i nemes a hozzájárulását adta ahhoz, hogy rokona (cognatus): Kapsa fia Simon Mere birtokon a Kapus folyón egy kétkerekű (due rote) malmot építsen.

Tá.: Somogyi konvent, 1360. ápr. 22. DL 49 276. (Mérey cs. lt. 57.)

R.: Borsa, Mérey cs. II. 63. sz.; A. XLIV. 314. sz. (mindkettő Tá. regesztájában)

Megj.: Az oklevél tartalma részben a konvent egy másik, hasonló tartalmú oklevele alapján került rekonstruálásra: 522. sz. Keltezése is megegyezik azzal az oklevéllel, az érveket l. ott.

524. (1310-es évek–1347. nov.)

A somogyi (de Symigio) Szt. Egyed-monostor konventjének nyílt oklevele szerint Mere-i Mihály fia Márton a maga, az apja: Mihály, ill. a fivére: Dezső nevében a hozzájárulását adta ahhoz, hogy rokona (proximus): Kapsa fia Simon a Mere birtokon, a Kapus folyón lévő malomhoz gátat (clausura) építsen.

Á.: veszprémi káptalan: 561. sz.

Tá.: Somogyi konvent, 1360. ápr. 22.: DL 49 276. (Mérey cs. lt. 57.)

R.: Borsa, Mérey cs. II. 63. sz.; A. XLIV. 314. sz. (mindkettő Tá. regesztájában)

Megj.: Az oklevelet valószínűleg egyidőben, vagy igen közeli időben adták ki ahhoz a kiadványhoz, amiben ugyanezen személyek a malom építését is engedélyezték. Az érveket l. ott: 522. sz.

524a

DL-DF adatbázis 1337–1347 közé keltezi az egri káptalan oklevelét: DL 47 852. (Múz. Ta. 1910. 55.). A kiadási évnek csak az első és utolsó eleme kivehető (M^o ... septimo), de a felbukkanó személyek életideje (vö. Engel, Genealógia, Káta nem 7. tábla: Csaholyi; Gútkeled nem 5. Sárvármonostori ág 3. tábla: Butkai; Bogdányi [Szabolcs m.]) alapján leginkább az 1347-es év, kisebb valószínűséggel az 1337-es valószínűsíthető. A Gilétfi Miklós nádor 1347. júl. 12-i oklevelével való összefüggés (A. XXXI. 675. sz.) azonban bizonyossá teszi az 1347-es kiadási évet.

525. (1328–1348.) aug. 27., Visegrád

Pál comes országbíró levele barátjához: Byter fia Péter fia Miklós mesterhez. Tudatja, hogy a címzett és a hozzá tartozók zaklatják jobbágyait, különösen Nagy

(Magnus) Péter nevű Wruzy-i jobbágyát bevetésének meg nem engedése miatt (pro non permissione seminationis araturarum seu novellorum suarum), és az okozott károk miatt pert is indított, és amikor ezen per tárgyalására fog érkezni, akkor Miklóson fogja követelni a mondott jogtalanságokat és károkat. Ezért megkéri őt, hogy hagyjon fel a jobbágyainak okozott jogtalanságokkal, különben a jog szerint eljár majd ezek ügyében. D. in Wysegrad, in oct. fe. S. regis Stephani.

E.: DL 47 991. (Múz. Ta. Illésházy) Papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés és pajzs alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: A levelet csak Pál országbíró hivatali ideje (1328. márc.–1349. jún., l. Engel, Archontológia I. 7.) datálja, amit érdemben Biter fia Péter fia Miklós ismert életideje (1335–1358, vö. Engel, Genealógia, Zólyomi rokonság 1. tábla) sem szűkít le.

525a

DL-DF adatbázis 1345–1348. nov. 29-re datálja Nagymartoni Pál országbíró levelét: DL 71 908. (Rákóczi-Aspremont cs. lt. 59. 3. 1.), de ez valójában András egri püspök kiadványa, l. 40. sz.

525b

DL-DF adatbázis 1345–1348. nov. 29-re datálja Nagymartoni Pál országbíró levelét: ŠAL., Andrassy cs. krasznahorkai: Mohács e. okl. N. K. 1. 5. A. (DF 265 529.), de ez valójában András egri püspök kiadványa, l. 40. sz.

525c

DL-DF adatbázis 1340–1349 közé, jan. 8-ra keltezi Pál országbíró oklevelét: DL 69 608. (Kubinyi cs. lt. 28.). Az oklevél regesztáját „1340 (jan.)” kelettel l. A. XXIV. 58. sz., ami egy 1859-es részletes regesztája alapján készült, és a jelen jelzetet nem hozza. Az oklevélben az évszám utolsó két eleme nem vehető jól ki, de az 1859-es regeszta (a kora újkori hátlap feljegyzés alapján) 1340-re tette. Azonban a jelen ügygel összefüggő 1333-as oklevelek alapján (l. A. XVII. 120., 126., 466. sz.) bizonyosra vehető, hogy a kiadási év 1333.

526. (1320-as évek–1349.) febr. 13.–márc. 16.

A váradi egyház káptalanja tudatja, hogy Kechel-i Lőrinc özvegye a színük előtt megjelenve azt állította, hogy Sándor fiai ... [és?] István meg Petew, és ezek fivére: János fia Mihály gonosz tanácsára és felbűjtására a jelen évben, ... ünnepe előtti kedden András fiai: Anda és János a Kechel birtokon lévő részén erővel rájuk törtek, fiát ok nélkül megölték, gabonás szekerét ... elvitték tőlük, majd mindezekkel nem megelégedve még ugyanaznap erővel ... rájuk törve a már megölt fiát [!] és a vejét (sponsum suum) súlyosan megsebesítették ... a házukból, hogy őket lefejezzék, igyekeztek kirángatni, és tiltakozásukat ... megölték. D. f. V. prox. p. domin. Invocavit, a. [d] 13...

E.: DL 30 637. (EOKL. GYKOL, Miscellanea 2 3. 27.) Hártyája erősen vízfoltos, szakadt, szövege ott nem olvasható. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és mandorla alakú zárópecsét foltja.

R.: EO. III. 10. sz.

Megj.: A regeszta kérdőjelesen 1340-re tette, bár nem egyértelmű, hogy az indoklásul hozott forrásokból (AO. VI. 39. és DIR C. XIV. X. 278.; A. XXXIII. 762. sz., A. XXXVIII. 409. sz.) miért következne ez az év. Az egyik elkövetőként említett András fia Anda-t 1349. okt. 11-én már halottnak említik (A. XXXIII. 762. sz.), ez az év az oklevél felső időhatára. Az alsó határ nem állapítható meg egyértelmű módon, de az írásképe és egyes szereplők életideje (Keceli Pech fia Lőrinc özvegye 1354 szeptemberében még élt: A. XXXVIII. 762. sz.) alapján nem nagyon lehet korábbi az 1320-as éveknél, de leginkább az 1330–40-es évekre tehető.

527. (1331–1349.) márc. 5–29., Oszlár

Scephel-i és Veytihi Tódor mester özvegyének, valamint a címzett Isten általi árvája (per Deum vestre orphane): Dedalus fia Pál özvegyének, aki panasszal él az ügyében, továbbá Tódor özvegyének a másik, még szűz (in forma virginali existens) leányának, akit már megismertetett a címmel, levele Csanád (Chenad) esztergomi érsekhez. Szükségükben és szegénységükben csak benne reménykednek, ezért az érsek korábbi levelében írtak alapján szeretnék, ha Achad, Vyuduor és a hozzájuk tartozó birtokrészek – amelyeket Gál mester most jogtalanul tart magánál – negyedrészére, ami jog szerint nekik járna, per útján igényt támasztana, ezzel segítve őket. Mindezek miatt, amíg csak él, imádkoznak az érsekért Istennél, Jézusnál és Szűz Máriánál. Döntéséről levelében tájékoztassa őket, amelyet a jelen levél átadójával küldjön. D. in Oslar, sabb. prox. an. domin. Letare.

E.: DL 47 856. (Múz. Ta. Véghely) Vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől címzés, zárópecsétnek való bevágások, és rányomott pecsét halvány foltja. Ue. jelzet alatt 20. század eleji másolata is.

K.: Str. III. 705–706.

R.: SZR. 842. sz.

Megj.: Csanád hivatali ideje (Engel, Archontológia I. 63.) és a napi kelet alapján az 1331–1349 közötti évek jöhetnek szóba, más lehetőség a kelet szűkítésére nincs.

528. (1331–1349.) jún. 11., Esztergom

Csanád (Chanadinus) esztergomi érsek és örökös comes levele Miklós Varkun-i paphoz (sacerdos). Mondta neki a nemes Amadé, hogy a címzett a szemei megfosztása miatt már nem tud misét mondani a patrónusok és a temploma alá tartozó népek (parochialibus populis) számára, de a patrónusai más papjainak és azok káplánjainak nem enged misét tartani. Ezért az érsek megparancsolja a címzett-

nek, hogy a levél készhezvételét követően aug. 1-jére (ad oct. B. Jacobi ap.) jelenjen meg a színe előtt, hogy egy helyettesítőt (coadiutor) jelölhessen ki a számára, addig is a miséket egy pappal együtt tartsa a patrónusoknak és a köznépek, hogy ne kelljen nélkülözniük azokat. D. Strigonii, in fe. B. Barnabe ap.

E.: DL 48 546. (Üchtritz-Amadé cs. lt. 5. 1. 39.) Hártája szakadozott és erősen vízfoltos, szövege ott nem olvasható. Hátoldalán azonos kéztől címzés és rányomott zárópecsét viaszmaradványai.

K.: Str. III. 706.

R.: SZR. 855. sz.

Megj.: A levelet – a napi kelet figyelembevételével – csak Telegdi Csanád esztergomi érseki hivatali ideje datálja (Engel, Archontológia I. 63.), az itt említett várkonyi patrónus, Lothárd fia János fia Amadé életideje teljesen lefedte ezt az időszakot (Engel, Genealógia, Gútked nem 3. Amadé-ág).

529. (1328. márc.–1349. jún.)

P., Pál comes [országbíró] bírságbehajtója tudatja, hogy ...-i [P.] minden olyan bírságot, amivel őt András ellenében megterhelték, kifizette neki, ezért ue. P.-t felmenti minden bírság (iudiciorum sew birsagiorum) kifizetésével kapcsolatban, nem érintve a felperesnek járó részt.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 62.

Megj.: A formulagyűjtemény – helyenként romlott – oklevélszövegei valószínűleg eredeti oklevelek alapján készültek, bizonyos konkrétumok (nevek, stb.) szándékolt kihagyásával vagy eltorzításával. Amennyiben a fenti szövegnek is létezett eredetije, akkor azt az említett Nagymartoni Pál országbíró hivatali ideje (1328. márc.–1349. jún., Engel, Archontológia I. 7.) datálja.

530. (1328–1349.; júl. 1. előtt)

[Az aradi káptalan] jelenti Pál országbírónak, hogy abban az ügyben, ami egyik részről a király, másik részről László Cholth-i apát és Ábrahám fia Martonos (Mortunus) között zajlott [további megemlített név: Sumrakus fiai (János és Miklós?)], Dénes fia Jakab [királyi emberrel] megjárták Torda birtok határait, és megidéztek [bizonyos személyeket] a király elé júl. 1-jére (ad oct. Nat. B. Johannis Bapt.). Olvasható határhelyek: Balwanusholma nevű domb, körtefa, Cholth és Torda között lévő ..., Cholth birtok felé eső Tordasara ..., Ehneseer nevű víz (stagnum), Hehnestu nevű hely, Crisy nevű folyó, Zugholm birtok, Nyumud nevű víz, Hehnus [víz], Peturd egyház, Iraaz-ról Chukmew-ra tartó közút.

E.: DL 48 027. (Múz. Ta.) Csonka, az oklevél felső és jobb oldali része hiányzik. Hátoldalán azonos kéztől címzés és tárgymegjelölés, és mandorla alakú zárópecsét, alatta egy kisméretű kör alakú pecsétfő feltja.

Megj.: A töredék hátoldalán olvasható azonos kéztől származó címzés és tárgymegjelölés („Viro comiti Paulo iudici curie regye. Pro domino rege, contra fratrem Ladislaum abbatem de Cholth, ac Mortunus filium Abrahe, et alios interius nominatos ad octavas nativitatis Beati Johannis baptiste nunc venturas citatorie.”) alapján a töredék Nagymartoni Pál országbíró (1328–1349) idején keletkezett. Egyéb biztos támpont a kelet szűkítésére nincsen. Martonos fia Gellért 1341-ben mint királyi ember tűnik fel (A. XXV. 326. sz.), de ez nem garantálja, hogy apja ekkor már nem élt. Az országbírók címzése is megváltozik 1342 után (a „király országbírájának” nevezik magukat, nem a királyi kúria bírájának), de egy káptalani oklevél címzésében szintén nem döntő érv ennek hiánya. Mindezzel együtt az íráskép és a két felsorolt egyéb megfigyelés inkább az 1341/42 előtti keltezését támogatja, ha az I. Lajos-kori időszak nem is zárható ki teljes egészében. Megjegyzendő, hogy a pápai tizedjegyzék szerint 1332–1337 táján egy bizonyos János volt a csolti apát (Gy. I. 504.), László vagy előtte, vagy utána töltötte be ezt a tiszteletet. A kiadót a hátoldali, kb. 56 mm. hosszú mandorla alakú pecsétfelt azonosítja, amely a környékbeli hiteleshelyek közül az aradi káptalan pecsétméretével egyezik (vö. pl. DL 76 151., 76 247., 91 152., 91 193. stb.). A Csolt nemzetség tagjai egyébként máskor is az aradi káptalan előtt intézték ügyüket (1335: A. XIX. 786. sz.).

531. (1340–1349.) júl. 7–13.

Csanád esztergomi érsek és örökös comes tudatja, hogy Farcaslyuk-i Miklós fia János a színe elé járulva bemutatta János volt esztergomi érsek 1212. évi oklevelét, amit kérésére átír számára. D. f. III. prox. p. oct. B. Petri et Pauli ap. a. d. 134...

E.: DL 89 244. (Esterházy cs. hercegi ága lt. Repositorium 47. f. 1.) Hártyán, enyhén vízfoltos, kezdő C betűje hiányzik. Alsó feléről a függőpecsétje levágva, hártyája ott csonka.

Megj.: Az átírt oklevél kiadását l. W. VI. 355–356. A függőpecsét kivágása miatt az évszám utolsó eleme nem látható, az utolsó előttiből csak a q betű vehető ki. Így Csanád hivatali ideje alapján (vö. Engel, Archontológia I. 63.) az oklevél 1340–1349 közé tehető. Mivel farkaslyuki Miklós fia János 1330–1351 között több forrásban is felbukkan (A. XIV. 585. sz., A. XXIII. 192. sz., A. XXXV. 391. sz.), így az időhatár nem szűkíthető le jobban.

531a

DL-DF adatbázis 1328–1349., szept. 29. utánra keltezi Pál országbíró oklevelét: DL 60 114. (Forgách cs. lt. 432.). Regesztáját 1343. szept. 30-i kelettel l. A. XXVII. 640. sz., ami a kiadás alapján készült (F. IX/1. 182.). Ez több helyen pontatlanul közli a szöveget, és a végére önkényesen odaírta az 1343-as évszámot („Datum in villa Vjfalú feria tertia

proxima post Festum Beati Michaëlis Archangeli Anno Domini MCCCXLIII.“; valójában a forrásban csak annyi szerepel, hogy „Datum in villa Wyfalu, feria tertia proxima post festum Beati Michaelis archangeli.”). Az oklevél hátuljára kora újkori-újkori kézzel valaki az 1343-as évszámot írta fel, talán emiatt került az bele a kiadásba, ha ugyan a feljegyzés nem magától Fejértől származik, aki az eredeti alapján dolgozott. Magunk nem találtunk olyan oklevelet 1342–1344 között (vö. A. XXVI–XXVIII.), ami a jelen ügy előzményének vagy folytatásának lenne tekinthető, vagy akár csak kronológiailag releváns módon kapcsolatba lehetne hozni az itt említett Bars megyei Garaduc és Korosán nevű földekkel, vagy Csalkai István fia Péterrel, ill. Koszmályi András fia Andrással. Noha ebben az időben mindkét szereplő többször is feltűnik, az ottani ügyeknek nincs közük ehhez az oklevélhez, így – további adatok előkerüléséig – a jelen oklevelet, a napi keletet is figyelembe véve, érdemesebb csak Pál országbíró hivatali ideje alapján 1328–1348 közé datálni.

532. (1340–1349)

A nyitrai káptalan tudatja, hogy Suze fia Gergely a színük előtt személyesen kérte, hogy keressék ki azon oklevelüket, amit a Berench nevű, egykor Megered-nek nevezett birtok ügyében adtak ki, és a sekrestyéjükben (kamara) őriznek. A káptalan ezért kikereste és teljes terjedelemben átírta saját 1324. évi oklevelét (A. VIII. 600. sz.). A. d. 134..., ... in crast. ... domini ... [Ján]os olvasókanonok ...

E.: Kapitulatory Archív v Nitre (Nyitrai Kápt. It.) Középkori oklevelek 44. 10. (DF 273 549.) Az oklevél szakadozott és hiányos, a fényképén csak a függőpecsét sodrata látszódik.

Megj.: Szakadás miatt az évszám utolsó eleme nem olvasható, János olvasókanonok említése pedig nem szűkíti le egyértelműen az évtizedet (vö. C. Tóth, Nyitrai arch. 28.).

532a

DL-DF adatbázis 1330–1349 közé keltezi Dinus genovai érsek levelét: EPL. Acta radicalia X. 117. (DF 248 795.) (K.: Str. III. 408.) Regesztáját „(1341.) ápr. 6.” kelettel l. A. XXV. 201. sz. A keltezés a kiadás megjegyzése alapján került megállapításra, bár az csak 1341 körülre tette, nem pont erre az évre. Az ottani érvelés alapján (Dinus 1336–1342 között volt genovai érsek, 1342 márc. körül Pisaba helyezték át; az itt halottként említett Péter esztergom-szenttamási prépost 1338. szept. 21-én még életben volt, 1340-ben már Jakab a prépost [vö. C. Tóth, Esztergomi archontológia 62–63.]) a levél 1339–1341 közé tehető.

532b

DL-DF adatbázis 1328–1349 közé keltezi Pál országbíró tartalmilag átírt, és egy 15. százi feljegyzésben fennmaradt oklevelét: DL 20 242. (MKA. Acta ecclesiastica 5. 99.), ami valójában az országbíró 1343. júl. 16-i, teljes szövegében is fennmaradt kiadványát takarja, l. A. XXVII. 490. sz.

533. (1323–1349)

Miklós mester pozsonyi comes levele komájának (compater): Lack fia Istvánnak. A címzett azt írta neki, hogy Daita birtokot, ami állítása szerint a serviens-éhez: Lueu (dict.) Miklóshoz tartozik, Imre felesége számára nem tilalmazta, ezért tudatja, hogy a megyei emberek (homines provincie) azt mondták, hogy az a birtok a mondott asszonyhoz tartozik, és bár mindenkinek igazságot kell szolgáltatni, mégis közli vele, hogy Miklós jobban tudna a nővérének hitbére (dos) okán keresetet indítani, és akkor az érsek ítélkezne.

E.: DL 47 848. (Múz. Ta. Ocskay) Papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés és átfűzött szalagon viasz zárópecsét.

Megj.: Treutel Miklós (személyét pecsétfelirata is azonosítja) 1323–1349 között volt pozsonyi ispán (Engel, Archontológia I. 166.).

534. (1320-as évek–1340-es évek) jan. 7–13.

A szebeni és más székek universitas-a (universitas provincialium Cybiniensium, ceterique universi provin...) Borcperg-i [Miklós comes-nek] ... és fivéreinek a színük előtt személyesen tett panaszára felszólítja a Volgwinzgeseze nevű birtok népeit, hogy a mondott Miklós comes-nek és fivéreinek kötelesek tisztelettel engedelmeskedni, és nem ellenszegülni, mert azok előttük [I. Károly] király (és a jelen oklevéladók?) oklevelének bemutatásával igazolták, hogy a birtokot hajdan Blauus comes és Miklós comes vették meg egyenlő részben olyan módon, hogy a felerésze [Blauus comes-nek], a felerésze pedig [Miklós comes-nek] jutott, és az ottani népek nem vonhatják ki magukat Miklós comes bíraskodása alól. D. domin. die infra oct. Epyph. ...

E.: DL 32 543. (EOKL. GYKOL Lymbus) Csonka és szakadozott hártján, fele hiányzik, valószínűleg függőpecséttel volt megerősítve.

R.: EO. II. 1021. sz.

Megj.: I. Károly 1315. júl. 13-án erősítette meg Arnold fia Blauuz-t az általa vásárolt Volkány (Wolquinklaka) birtokában, népei felett ítélkezési kiváltságot is adván neki (A. IV. 122. sz.). Ott ugyan kettős birtoklásról nem esett szó, de az összefüggés az itt említett adásvétellel erősen valószínű. A regeszta azzal indokolta az 1339–1342 közötti keletet, hogy „a fenti szöveg I. Károly királyt még nem nevezi néhainak, Nicolaus comest pedig élő személyként 1339-ben említi oklevél” (EO II. 1021. sz. megj.). Az utóbbi bizonyosan igaz (vö. A. XXIII. 90. sz.: Borcperg-i Blauus comes fia Miklós comes), az előbbi azonban a szöveg erős csonkasága miatt nem vehető biztosra (a *condam*, *bone memorie* és hasonló jelzőket a titulus előtt szokták kitenni, ám a királyra utaló szavakból csak a „regis” szó látszik egyértelműen a király oklevelére utalva, hogy előtte mi állt, az nem). Blauus fia Miklóst 1349-ben még említik (A. XXXIII. 538. sz.), utána már nem. Az oklevél így csak tág időhatárok közé szorítható be, és igen hozzávetőlegesen.

535. (1330–1340-es évek) febr. 23. –márc. 19., Kolozs

Miklós comes Culus-i comes és a 2 szolgabíró tudatja, hogy az Oculi mei-vasárnap előtti szerdán a színük előtt megjelenő Zoat-i Gál, Miklós és János vállalták, hogy két hét múlva a színük elé állítják a kezesüket: Berecket Domonkos ellenében. D. in Culus, in die et loco prenotato.

E.: DL 74 436. (Teleki cs., marosvásárhelyi 1072.) Papír, enyhén vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és két zárópecsét viaszmaradványai, a harmadiknak a feltja.

K.: Teleki I. 51.

R.: EO. II. 1030. sz.

Ford.: DIR. C. XIV. III. 317. (román)

Megj.: Kolozs megye I. Károly-kori archontológiája kisség foghíjas, ráadásul az 1330–1340-es években kizárólag különféle Miklósok álltak a megye élén (Engel, Archontológia I. 249.; W. Kovács, Archontológia 66–67.). Más támpont a kelet szűkítésére nincs.

536. (1310-es–1340-es évek) júl. 1., Kompolt

Leusthachius mester Heweswarayar-i [!] szolgabíró azt a pert, amit a személyesen megjelenő Fugud-i Bach fiai: Máté, Péter és Jakab folytattak volna júl. 1-jén (in oct. Nat. S. Johannis Bapt.) Ludos-i Sándor fia Iwanka ellen a színük előtt, júl. 15-re (ad quind. datarum presentium) halasztja, mivel a négy szolgabíró a Heweswar-i alispánnal (curialis comes) együtt nem tudott mind jelen lenni. D. in predicta oct., in Compolth.

E.: DL 69 615. (Kubinyi cs. lt. 7.) Hátoldalán azonos kézzel tárgymegjelölés és pajzs alakú zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az itteni személyekre egyéb adat nincsen, az egyetlen támpont, hogy Kompolt, ahol a szolgabíró a pert elhalasztotta, a 14. század első felében volt a megye székhelye (1323: A. VII. 406. sz.; l. még A. XVII. 330. sz., A. XIX. 512. sz.; A. XXI. 285., 421. sz.; A. XXIII. 242., 685. sz.; A. XXIV. 188. sz.; A. XXV. 347., 506. sz.; A. XXVI. 199., 370. sz. stb.; vö. A. XXI. 421. sz., ahol egyenesen a megye székhelyének nevezik a települést) egészen az 1340-es évek végéig, onnantól kezdve a középkor végéig Verpeléten volt a székhely (Csukovits, Sedriahelyek 382.). Az íráskép és a szóhasználat alapján inkább ezen időszak első fele a valószínűbb.

537. (1330–1340-es évek) nov. 18–24., Kolozs

Suk-i János comes és Cheh (dict.) Mihály comes Culus-i szolgabírák tudatják, hogy István comes Culus-i alszolgabíró (viceiudex) szerdán (fer. IV. prox.) a színük elé idézte Chehtelege falu Miske-re eső részét, hogy azt Mózesnek iktassa. A határnap elérkeztével sem a mondott falu nem jött el, sem Mózesnek nem iktatta.

Továbbá a színük elé idézte Zoko [hátlapon: Zokol] faluból Nagy (Magnus) Istvánt, Veres (Ruphus) Simont és Albert fia Miklóst, ám a határnap elérkeztével ők sem jöttek el, és nem is küldtek senkit. D. in Culus, feria IV. an. fe. B. Katherine virg.

E.: DL 74 434. (Teleki cs. marosvásárhelyi lt. 59.) Papíron, erősen vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és két befüggesztett pecsét viaszmaradványai.

K.: Teleki I. 66–67.; DIR. C. XIV. III. 609–610.

R.: EO. III. 35. sz.

Ford.: DIR. C. XIV. III. 549. (román)

Megj.: Cseh Mihály 1334-ben kolozsi szolgabíró, bár nem az itt megjelenő Zsuki Jánossal állt párban (A. XVIII. 448. sz.). Maga János 1326–1371 között bukkan fel, Nagy István 1322-ben (l. az EO III. 35. sz. kommentárját). Az oklevél írásképe azonosnak látszik Miklós kolozsi ispán egy keltezetlen levelének írásképeivel (535. sz.), így talán ezt is valamelyik Miklós kolozsi ispán hivatali ideje alatt adták ki (vö. Engel, Archontológia I. 249.; W. Kovács, Archontológia 66–67.). Más támpont a kelet szűkítésére nincs, mivel a felbukkanó személyek kronológiailag túl nagy szórást mutatnak.

538. (1320-as–1340-es évek)

A császári (Chasmensis) egyház káptalanja tudatja, hogy a személyesen színük elé járuló Egyed fiai: Miklós és Gergely panaszt tettek, mert az Ocharzka nevű birtok örökségi jogon hozzájuk tartozik, ám az elődeik elidegenítették azt, ezért ha ezt a birtokot Rateus (gen.: Ratey) fia Pál fiai: Péter és István, avagy Zoym fia Jakab fia Péter bármely atyafiával, különösen Miklós fia Istvánnal eladni, lekötni vagy bármilyen módon elidegeníteni merné az ő távollétükben, a fentieket ettől [eltiltja] ...

E.: AHA. Diplomata Latina 7A. 133. (DF 230 795.) Papíron, alja rongált, szövege ott hiányos. Hátoldalán átfűzött szalag mentén zárópecsét nyoma.

Megj.: Az oklevél utolsó néhány sora elveszett, vagy nem olvasható. Az említett Gatal nb. Zoym fia Jakab fia Péter 1331 szeptemberében és 1345 áprilisában tűnik fel (A. XV. 376. sz., A. XXIX. 242. sz.). Azonban az íráskép (összehasonlítva a káptalan más okleveleivel) az 1310-es–1330-as évekre tehető. Mivel a papíroklével az országban az 1310-es évek legvégétől jelent meg, ezért a jelen kiadványt hozzávetőlegesen az 1320-as–1340-es években adhatták ki, leginkább a szabott intervallum első felében.

539. (13. század vége–14. század első fele)

Ismeretlen oklevéladó (Nos, M...) ismeretlen tartalmú kiadványa.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2066. Erősen vízfoltos hártán, szövege néhány szó kivételével olvashatatlan. Hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés és kör alakú zárópecsét foltja.

R.: Erdődy 640. sz.

Megj.: A szöveg alapján egy szőlő ügyében folyt perről vagy adásvételről lehetett szó. Írásképe inkább a 14. század első felére mutat.

540. (13. század vége–14. század első fele)

Ismeretlen oklevéladó ismeretlen tartalmú oklevele.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2074. Erősen vízfoltos hártán, szövege néhány szó kivételével olvashatatlan. Hátoldalán tárgymegjelölés.

R.: Erdődy 642. sz.

Megj.: Az egyetlen kivehető név (a hátoldali feljegyzésben): Miklós. Az íráskép a 13. század végére, 14. század első felére mutat.

541. (13. század második fele–14. század első fele)

Ismeretlen egyházi kibocsátó ismeretlen tartalmú levele.

E.: DL 47 960. (Múz. Ta. Fejérpataky) Szakadozott és erősen kopott, írása alig látható, pecsétszalagnak való kivágásokkal, amik mentén a megpecsételés nyoma nem vehető ki.

Megj.: Bizonyos szavak alapján egy olyan (akár nem magyarországi) egyházi kötdésű személy vagy hatóság leveléről van szó, amely önálló döntési jogkörrel rendelkezett. A szövegben többször említene „visitatores”-t, a levél tartalma talán ezzel áll összefüggésben. Írásképe alapján Árpád-kori éppúgy lehet, mint a 14. század első feléből való. A keltezés így csak nagyon hozzávetőleges.

542. (13. század második fele–14. század első fele)

Ismeretlen oklevéladó kiadványa.

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D36. Kopott és erősen vízfoltos hártán, szövege néhány szótöredék kivételével olvashatatlan. Zárópecsétnek való szalaggal és bevágásokkal.

R.: Erdődy 639. sz.

Megj.: Az íráskép a 13. század második felére, 14. század első felére utal, és valamennyire hasonlít a vele egy fényképfelvételen található 1304. évi oklevél (Erdődy 121. sz.) írásképe.

543. (1331–1350.) ápr. 25–29., Bertót

Egyed mester levele a vőjéhez/sógorához (gener): Ont mesterhez. Tudatja, hogy rokonai (proximi), Dénes fiai: István és László kötelesek máj. 1-jén (oct. B. Georgii mart.) az egri káptalan előtt tanúkat állítani, ám ő az urának ügyeivel való elfoglaltsága miatt jelen lenni nem tud, ezért kéri a címzettet, hogy nyomban segítse ki rokonait ez ügyben helyette. D. in villa Pertoldy, f. II. prox. p. fe. B. Georgii mart.

E.: DL 47 769. (Múz. Ta. Jankovich) Hártján, hátoldalán azonos kéztől címzés, és zárópecsét foltja.

K.: HO. VII. 387–388.

R.: F. VI/1. 349.

Megj.: Az Aba nb. Szalánciak 1330-ban cserélték el Szalánc várát Sáros megyei birtokokra, köztük a jelen oklevél kelet helyéül szolgáló Bertótra (A. XIV. 630. sz., l. még Karácsonyi, HH. 160–161. 228. sz.). Az addig szaláncinak nevezett Aba nb. Mihály fia Egyedet (vö. Engel, Genealógia, Aba nem 13. Szalánci ág 1. tábla: Bertóti) innentől kezdve bertótinak nevezték (1333. okt. 13.: A. XVII. 465., vö. 494., 497. és 516. sz.: „volt szalánci”; ám két datálatlan 1331–1334 közötti oklevélben még szalánci: 408. és 410. sz.). Egyed utoljára 1344. okt. 16-án bukkan fel már a fiai: Demeter és Simon társaságában (A. XXVIII. 697. sz.), 1350. okt. 18-án már Egyed fia Simon birtokának nevezték Bertót (A. XXXIV. 695. sz.), ekkor Egyed már biztosan nem élt. A keltezés szűkítésére még annyi támpontunk van, hogy az 1330-as év vélhetően kizárható, mert a levél az ápr. 24. utáni hétfőn kelt, és egy máj. 1-jei esküre kéri fel a címzettet, 1330-ban pedig a napi kelet ápr. 30-ra esett volna, ami túl szűk határidő egy máj. 1-jei határnaphoz. Ugyanezen megfontolásból kizárhatóak azok az 1331–1350 közötti évek, amikor a napi kelet ápr. 30-ra vagy egyenesen máj. 1-jére esett volna (1335, 1340–1341, 1346–1347).

543a

DL-DF adatbázis 1340–1350 közé, máj. 25. utánra keltezi a pozsonyi káptalan oklevélét: EPL. Pozsonyi kápt. országos lt. 14. 18. 2. (DF 261 291.). Regesztáját „1301. máj. 31.” kelettel l. A. I. 48. sz. A kopott oklevél végén nehezen vehető ki a dátum utolsó eleme, a regesztá csak a kiadás alapján (Str. II. 493–494.) készült, amiben a mondott kelet szerepel.

544. (1328–1350.) máj. 22.–jún. 18.

János prépost és a Jurle-i Szűz Mária-monostor konventje tudatja, hogy megjelentek előtte egyik részről Maah-i Gogan fia Gotha fiai: László és János a maguk és fivérük: Gogan nevében, Gogan fiai: Zeuke és Mikov, ill. Gogan fia János fia Márton a maguk és Jepu-i fivéreik: Lőrinc és Pál nevében, másik részről Bubud (dict.) János fia Bede a maga és Zalapa-i Leustach fiai: Beduch és István és az

ugyanaoda való Máté fia Jakab nevében, és elmondták, hogy mindazon jogtalanságok, károkozások és gyilkosság miatt, amit eddig elkövettek, és különösen Bede jobb kezének levágása és hétszeri megsebesítése ügyében – amit a mondott Gogan fiai és unokái követtek el – Bedének a megegyezésük értelmében 10 márkát fizetnek ... a konvent színe előtt, szankcionálva a megegyezést be nem tartó felet. D. in oct. Pent., a. d. 13...

E.: DL 93 957. (Festetics cs. lt.) Hártyája vízfoltos és az alján kiszakadt, szövege (a kiadási év utolsó két elemét is beleértve) nem látszódik. Hátoldalán kör alakú zárópecsét foltja.

R.: Kovács, Túrje 176–177. (22. sz.)

Megj.: A 14. században több János nevű türjei prépost is volt, ám az itt megjelenő Maah-i Gotha fia László 1340. évi felbukkanása (A. XXIV. 55. és 66. sz.), ill. az oklevél archaikusabb írásképe alapján az 1330–1343 között felbukkanó János prépostról lehet szó (vö. 1330. jún. 3.: A. XIV. 313. sz.; 1343. ápr. 24.: A. XXVII. 202. sz.). A következő türjei prépostot, Pétert csak 1351. máj. 1-ről ismerjük (A. XXXV. 187. sz., a prépost nevének említése nélkül, vö. DF 279 100.), így a kelet hipotetikusan 1350-ig is kitolható. A János előtti utolsó prépost, Mihály 1327. nov. 8-i forrásban tűnik fel (A. XI. 519. sz.), így az oklevelet 1328–1350 közé tehetjük.

544a

DL-DF adatbázis 1340–1350 közé keltezi Kálmán győri püspök oklevelét: GYMSML Győr város és vármegye 10. (DF 285 439.), ami a saját 1346. jún. 1-ji oklevelét (A. XXX. 417. sz.) írja át, így azon dátum utáni.

544b

DL-DF adatbázis 1340–1350 közé datálja Benedek marócsai ispán oklevelét: Istorijski Arhiv Varaždin (Ho., Zagreb), Arhiv časmanskog Kaptola: Acta antiqua 202. (DF 282 520.). (K.: Smič. XVIII. 408., 1398 k.-re datálva). Benedek marócsai ispánt ismerünk 1326-ból, 1349-ből és 1354–1355-ből (Engel, Archontológia I. 256.). Az éves keletet nem tartalmazó levél az utóbbi két Benedek valamelyikéhez köthető az írásképe és anyaga (papír) alapján, a kiadás 1398 körüli datálása ugyancsak nem valószínű.

544c

A DL-DF adatbázis 1330–1350 közé keltezte a somogyi konvent egy csonka átírásban fennmaradt oklevelét: DL 42 720. (Múz. Ta. Vég hely). Az oklevél regesztáját „[1362.?]” keltezéssel l. A. XLVI. 585. sz. Megj.: a szintén ugyanitt átfirt 1362. évi oklevelek alapján (A. XLVI. 184., 586. sz.) ez az oklevél is 1362-ben, esetleg néhány évvel korábban kelt.

544d

DL-DF adatbázis 1330–1350 közé keltezi Márton sebesi, és Tamás enyickei plébános levelét: DL 84 248. (SNA. Bárczay cs. lt. 1. 104.). Ebben jelentik az egri helynöknek, hogy

Felsőbárca (Barcha Superior) faluban megidéztek Gug András özvegyét Kelemen és fia, ill. Gest-i Miklós (o: Mikó) fia István ellenében szept. 15-re (ad oct. fe. Nat. Marie glor.). A levél a szereplők életideje szerint (és az íráskép alapján is) a késő Lajos-korra vagy a kora Zsigmond-korra tehető (vö. Engel, Genealógia, Bárcai). A felső időhatár 1390 lehet, mert János egri vikárius 1391. febr. 21-i ítéletlevele szerint Mikó fia István ekkor már halott volt (ZsO I. 1901. sz.), de Kelemen és fia, ill. Gug András özvegye még élt.

544e

DL-DF adatbázis 1330–1350 közé keltezi az esztergomi káptalan 1517. évi átiratban fennmaradt oklevelét, amely Túrje Miklós 1230. évi végrendelkezését írta át: DL 101 819. (Batthyány cs. lt. Maioratus, Túrje I. 29. 2.) (K.: [eredetije alapján] Zala I. 5–6.). A szövegből kiderül, hogy a káptalani oklevél nem átirat egy korábbi végrendeletet, hanem a káptalan kanonokai a testület elé járulva szóban beszámoltak Túrje Miklós végrendelkezéséről, aminek ideje tehát egykorú a káptalani oklevél idejével. Az 1230-as évszámot az eredetiben egyébként utólag írták hozzá (ezt az 1517-es átirat is átvette), de az nem lehet jó, inkább az 1260-as évekre tehető rakni, l. Zala I. 6. megj., és Karácsonyi, HH. 120–121. (33. sz.)

544f

DL-DF adatbázis 1330–1350 közé keltezi a váradi káptalan csonka oklevelét: SNA. Leleszi prépostság magánlevéltára: Acta saeculi 1400. 360. (DF 234 426.) Az abban olvasható ügy egyértelműen a Pál országbíró 1343. jún. 22-i oklevelében (A. XXVII. 420. sz.) olvasható per közvetlen folytatása, és vélhetően nem sokkal a szövegben említett okt. 6-i eskütétel után adták ki. Így a kelte 1343. okt. 6. u. néhány nappal.

544g

DL-DF adatbázis 1330–1350 közé keltezi egy meg nem nevezett kiadó oklevélkivonatát: DL 25 975. (Ismeretlen provenienciájú iratok). A papírra írt négy oklevélkivonat közül az egyik eredetiben is fennmaradt, 1338. szept. 11-i keltezéssel (DL 3182.; A. XXII. 444. sz.). A másik háromra l. a 454., 456–457. sz. regesztákat.

544h

DL-DF adatbázis 1280–1350 közé datálja az esztergomi káptalan 1417. évi átirásában fennmaradt, erősen rongált kiadványát: KT-lt. 8. (DF 287 742.) (K.: Nagy, Konkoly-Thege 125.). A valójában 1306. máj. 8-án kelt oklevél regesztáját l. A. II. 32. sz.; vö. ZsO. II. 397. sz.

545. (13. század vége–14. század közepe) szept. 27.

Kutus-i Miklós Noa-i alesperes tudatja, hogy a Pyli[ske] vár körüli Kyralhida-i Péter fia Péter ... a kiadó és mások színe előtt [köteles volt] szept. 26-án (in vig. S. Cosme et Domiani) az ország szokásjoga [szerint] megjárni Bixsag nevű birtokának határait a[z ő?] soror-jának – aki Bayk [hátoldalon: Byak]-i Ph...s ...-ja – a hozománya és jegyajándéka ügyében, azonban Péter nem jött el és nem küldött senkit, ezért bírsággal sújtja ... D. in III. fer., die fe. Cosme et Do[miani]...

E.: DL 36 647. (MKA, Szeghy cs. lt.) Hártájja szakadt és hiányos, írása nehezen olvasható, hátoldalán azonos kéztől tárgymegjelölés.

Megj.: Az oklevelet a DL-DF adatbázis 1300–1320 közé keltezte. Az írásképe alapján éppúgy lehet 13. század végi, mint I. Károly-kori, egyéb támpontunk nincs a kérdés eldöntésére, azonban csak olyan év jöhet számba, amikor szept. 27. keddre esett.

546. (13. század közepe–14. század közepe)

Feljegyzés egy határjárásról, az említett határpontok: kereszttel jelölt has fa, Stintnik [?] pataka, út, kereszttel jelölt has fa, újabb kereszttel jelölt has fa, kereszttel jelölt harast fa, kis mező, ihor fa, völgy bejárata (caput), kereszttel jelölt körtefa, Cemennica [?] folyó, eger fa, kaszáló, aminek a közepén egy (vulg.) brazda van, völgy bejárata, határjel egy kalista mellett (circa), kereszttel jelölt silfa fa, Ivacinus fia Lőrinc földjének a határa. Akik jóváhagyták (qui concesserunt): István fia István a fiaival, János fia Miklós a fivéreivel, és István fia Miklós, aki ue. Lőrincsel perben áll. Aztán a határ átmegy a mondott Lőrinc birtokán, és ott egy kereszttel jelölt has fa, kereszttel jelölt iegenie fa, Polovina potaka, Srednia folyó, a mondott egyház földje, ahol véget ér.

E.: Eötvös Loránd Tudományegyetem Levéltára, Történeti intézet iratgyűjtemény 16. (DF 250 429.) Egyszerű feljegyzés, a fényképén a hátoldala nem látszik.

Megj.: A dokumentum egy helyszíni feljegyzés lehet, ami egy határjárás során készült. Sem a földrajzi, sem a személyneveket nem sikerült azonosítani, azonban úgy tűnik, hogy olyan területen készült, ami magyar és szláv nyelvi hatással egyaránt érintve volt (Polovina potaka, Srednia folyó azt jelenti, hogy Középső patak és -folyó). Az írásképe alapján kb. a 13. század második feléből, a 14. század első feléből származhat.

547. (1341 v. 1351., húsvét k.?)

Ismeretlen oklevéladó [váradí káptalan?] ismeretlen tartalmú kiadványa. [D. ?] f. IV. prox. ... fe. Res[urr. d.] ...1

E.: Erdődy cs. bécsi lt. D2057. Erősen vízfoltos papíron, néhány szótöredék kivételével olvashatatlan. Hátoldalán tárgymegjelölés töredéke és mandorla alakú zárópecsét maradványai.

R.: Erdődy 643. sz.

Megj.: A keltezésből az évszám utolsó két tagja vehető ki töredékesen: qu...gesimo primo, és mivel az írásképe a 14. századra mutat, így 1341-re vagy 1351-re tehető. A hátlati mandorla alakú zárópecsét mérete és látható részei leginkább a váradí káptalan kisebb pecsétnyomójával egyeznek (vö.: 1338: DL 31 085.; 1387: DL 7246.), és az Erdődy cs. anyagában elég sok oklevél található e káptalantól, így a kiadót leginkább vele azonosíthatjuk.

548. (1336–1351.) aug. 1.

Az aradi (Orodiensis) káptalan bizonyítja, hogy megjelent a színe előtt egyik részről Benedek fia Syke fia István Saarzow-i nemes, másik részről pedig Turek-i Vatala fia Tamás fia János mester, erdélyi nemes, és István – élőszóban tett vallo-mása alapján – az Arad megyei Saarzow birtokban bírt, őt jog szerint megillető birtokrészét minden tartozékával és haszonvételével együtt közeli rokoni kapcsolat okán, és mivel így inkább illő és alkalmas, átadja Tamás fia Jánosnak és test-vérének (fratri uterino): Istvánnak, továbbá a mondott Tamás fia György fia Lászlónak és minden leszármazójuknak örökös birtoklásra. Kelt Benedek mester olvasókanonok keze által, in oct. festi B. Jacobi ap. Méltóságsor: Péter éneklőkanonok, Bálint örkanonok, Domonkos, János és Pál kanonokok. A. Dd 1...

E.: DL 29 668. (EOKL. GYKOL, Cista comitatum, Máramaros 446.) Hártyán, enyhén vízfoltos, függőpecsétje zsinórostól kivágva, szövege (a kiadási évvel) ott csonka.

R.: EO. II. 679. sz.

Megj.: A méltóságsorban olvasható Benedek olvasókanonok csak 1344. júl. 15-én tűnik fel (1326–1335 között Pál, 1352-ben Tótsolymosi János), Péter éneklőkanonok 1344-től (1329: Balázs, 1335: András), Bálint örkanonok pedig 1329–1346 között (A. X. 168., XIII. 675., XIX. 786., XXVIII. 171., 504., XXX. 805., XXXVI. 278. sz.). Így az oklevél legtágabban is 1336–1351 közé tehető, legvalószínűbben az 1340-es évek közepére.

549. (1330-as évek–1353.) febr.–márc.?, Vasvár?

[Fogott bírák vagy megye] oklevele szerint Imre mester és Gyuke mester bemutatta a Demenk-i konvent [idéző?] levelét ... a bemutatott oklevél szerint ... Reminiscere-vasárnap előtti hétfőn ... Mihály ellenük érvénytelen oklevelet (litteras cassas) mutatott be, és [utána] kolostorba (in claustrum) futott. Bár Mihály (képviselője?) tagadta mindezt, az oklevéladók együtt a velük ülésezőkkel elmarasztalták Mihályt Imre és Gyuke mesterek ellenében érvénytelen oklevél bemutatása miatt. D. in Castroferreo [?], in termino adiudicationis nostre prenotate, a. ...

E.: DL 68 602. (Kisfaludy cs. idősebb ága 134.) Papíron, szakadozott, csonka és hiányos, szövegének csak egy kisebb része látható. Hátoldalán a „convent” szótöredék látható, és három kör alakú zárópecsét feltja.

Megj.: A csonka papíroklelevél hátulján három pecsét nyoma is látható, ebből, és az oklevél szóhasználatából (pl. a keltezési idő megadásakor az „in termino adiudicationis nostre prenotate” szófordulat) arra következtethetünk, hogy nem egy gyakorlott bíró kiadványa, hanem vagy fogott bíráké, esetleg egy alkalmilag összeülő testületé, pl. megyei generalis congregatio-ról vagy egyéb megbízott bírói testületről van szó. A dömölki konvent hiteleshelyi működését 1353-ban megszüntették, így, ha az idézőlevelére hivatkoztak, akkor ezen időpont előtti lehet a kiadvány (az írásképe is erre utal). Az alsó

időhatárra az oklevél anyagából (papír) következtethetünk, amely az 1320-as évek közepén jelent meg a megyei, vagy hasonló, alsóbb szintű oklevéladásban (Rácz, Megyei papíroklevelek 309.). Az itteni Gyuke mester valószínűleg azonos Köcski Dénes fia Gyuke-val, aki a Kisfaludy cs. idősebb ágának levéltárában őrzött anyagban máskor is felbukkan (1340: A. XXIV. 581. sz.; 1349: A. XXXIII. 437. sz.). 1330-ban találkozunk vele először (A. XIV. 262., 320. sz.), és 1351-ben még biztosan élt (A. XXXV. 741. sz.). Neki volt Mihály nevű fivére, de hogy azonos-e az itt elmarasztalt Mihállyal, az nem biztos, Imrét pedig nem sikerült azonosítani (ilyen nevű testvéréről nem tudunk, ha rokona volt, akkor távolabbi rokon lehetett).

550. (1280-as évek–1353.) júl. 15–21.

A pécsi káptalan közelebből ismeretlen tartalmú zárt oklevelében említik Solyagh-i Sándor fia Lászlót. Fer. VI. prox. an. fe. B. Marie Magdalene, sine anno.

Tá.: Zsigmond, 1413. aug. 26. > Garai Miklós nádor, 1414. jún. 9. DL 43 248. (Múz. Ta. Vég hely)

R.: ZsO. IV. 2093. sz. (Tá. regesztájában)

Megj.: Az 1414. évi fiúsítási perben a bemutatott oklevelekből csak a családi kapcsolatokra vonatkozó részeket jegyezték fel. Ezek alapján sólyagi Sándornak 12 fia volt, akik közül mindnek születtek utódai. Lászlót itt említik egyedül, a többi fiút 1285., 1299., 1304. (vö. A. I. 621. sz.), 1315. (vö. A. IV. 83. sz.) és 1354. (vö. A. XXXVIII. 168. sz.) évi oklevelekben. Ez utóbbiban már László fiai is megjelennek, akik részt vettek a földosztásban, László tehát 1354. márc. 30-án már nem élt. Az oklevél kiadási ideje közelebből nem szűkíthető le, de valószínűleg a századforduló környékének évtizedeire esett.

551. (1320-as évek–1354. jan.)

A pozsonyi káptalan tudatja, hogy Ogya-i Péter fia Andych bemutatta nekik az egyik korábbi, 1291. jan. 22-i privilégiumukat, amit a sekrestyéjükből – ahol az oklevelek párjait szokták elhelyezni – az örkanonokukkal kikerestettek, mert Andych állítása szerint a másik párja véletlenül elveszett, és kérésére átírják azt a számára.

E.: DL 37 466. (Olgyay cs. lt.) Hártyán, függőpecsétje zsinóróستól hiányzik.

K.: Olgyay I. 142.

Megj.: Az átírt oklevél (HOkI. 125–126., Olgyay I. 118–119.) gyanús hitelűnek tekinthető, lehet, hogy 14. századi hamisítvány, l. Olgyay I. 119. (10. sz. okl. megj.) Ez kihat az átíró oklevél hitelességére is, hiszen szövege szerint a saját káptalanjuk sekrestyéjében lették fel, ami egykorú hamisítvány esetén nem lehetséges. Egyébként, szövegezése alapján, a kelet felső határa 1354. febr. 2. lenne, amikor az itt említett Andics már nem élt (A. XXXVIII. 65. sz.).

551a

DL-DF adatbázis 1333–1354 közé keltezi a győri káptalan 18. századi másolatban fennmaradt oklevelét: DL 68 183. (Ghyczy cs. lt. 19.), ami egy félbehagyott másolat, a határjárás leírásánál egy szó leírása közben megszakad Így a keltezés is hiányzik a végéről. Egyébként a káptalan 1353. nov. 16-i oklevelének a másolata, eredetijét l. BFL. Konventi lt. Caps. 418. (60 FF) (DF 207 410.); 18. századi teljes másolata DL 68 093.; kiadása P. II. 408–410.; regesztája A. XXXVII. 719. sz.

552. (1335–1344. vagy 1347–1355.) jan. 13.

Balázs prépost és a Lelez-i Szt. Kereszt-monostor konventje tudatja, hogy személyesen megjelentek előtte egyik részről István fiai: Mihály és Miklós, másik részről Miklós fiai: János, Péter, Tamás, Bereck, István és Roland (Rorandus), a Szatmár (Zathmariensis) megyei Ders-ből való nemesek, és előadták, hogy a Zothmar megyében lévő minden birtokukat örökre és visszavonhatatlanul felosztották egymás közt. Iuanusy birtoknál a keletre eső telkek (sessio) és curia-k sora István fia Mihálynak és Miklósnak jutott, a másik fele pedig Miklós mondott fiainak. A nyugati sor (linea) a dél felől északra húzódó telkektől kezdődően egészen Prenchul fia János fia Péter curia-jáig a mondott Berecknek, Istvánnak és Rolandnak jutott, és innen északi irányba egészen István sógorának, Margit vejének a curia-jáig és telkéig (sessio) az ő fivérének: Péternek jutott. Innen István curia-jával egészen Rathlo [Á.: Rathko] fia János curia-jáig és telkéig Cantor (dict.) Jánosnak jutott. Innen a mondott János curia-jával ugyanezen irányba, egészen Chakow (dict.) Lőrinc házáig (domus) és curia-jáig a fivérének: Tamásnak jutott. A Ders nevű birtok északi fele István fia Mihálynak és Miklósnak jutott, a másik fele Miklós mondott fiainak, a déli rész pedig, amelynek a határvonala keletről indulván egészen Egyed fia Jakab telkéig (usque fundum et sessionem) tart, Berecknek, Istvánnak és Rolandnak jutott. Innen Jakab curia-jával nyugati irányba egészen Márk fia Miklós telkéig (usque fundum curie) a fivérükhöz: Tamáshoz került, azután ue. Miklós curia-jával egészen Péter szabó (sartor) telkéig a fivérükhöz: Péternek jutott, és az ettől nyugati irányba eső rész Cantor (dict.) Jánoshoz került. Hodaz birtokot úgy osztották fel, hogy a telkek déli része István fiainak: Mihálynak és Miklósnak jutott, az északi része pedig Miklós fiainak. A Szt. Imre herceg tiszteletére emelt köegyház szentélyétől nyugatra eső rész Berecknek, Istvánnak és Rolandnak, az ezen szentélytől keletre eső rész pedig Cantor (dict.) Jánosnak, Péternek és Tamásnak jutott. A curia-k telkeit (sessiones curiarum) is felosztották. Kernez birtokot úgy osztották fel, hogy a birtok és a telkek felerésze észak felől István fiainak: Mihálynak és Miklósnak jutott, a délfelőli rész ... [Á.: a mondott Jánosnak, Péternek, Tamásnak], ill. ... Berecknek, Istvánnak és Rolandnak jutott. Az ue. birtokokon lévő egyházak és a kegyúri jog közös maradt, együtt a ... [Á.: haszonvételekkel] ... jobbágysággal D. in oct. Epiph. d., a. d. 13...

E.: DL 56 579. (Kállay cs. lt. 1300. 1.) Hártyája enyhén vízfoltos, függőpecsétjének környéke kimetszve, szövege ott hiányos.

Á.: váradi káptalan: DL 39 597. (Petróczy cs. lt. C. 136.)

Reg.: Kállay 373. sz.; Petróczy II. 56. 1. sz.; Reg. Slov. II. 53. 77. sz. (utóbbiak Á. alapján)

Megj.: Az oklevél eredetije és átírása egyaránt rongált és hiányos szövegű. Az átírásból ki lehet egészíteni néhány helyen az eredetit, de bizonyos részek – beleértve a kiadási évet is – egyikben sem látszódnak. Az osztozkodásban részt vevők életideje alapján az oklevelet az 1340-es évekre vagy az utánra tehetjük, l. Engel, Genealógia, Kántor (jánosi, derzsi, hodászi; Szatmár m.). Balázs nevű leleszi prépost felbukkan korábban is, de az 1340-es évektől kezdődően 1335–1344, ill. 1347–1355 között hívták így a leleszi prépostot (Kumorovitz, Lelesz 10.).

553. (1320-as évek vége–1350-es évek közepe), júl. 25–31., Sződemeter

A Külső-Szolnok megyei (de Zolnuk exteriori) 4 szolgabíró tudatja, hogy korábbi levelük szerint Fábián fiait: Istvánt és Illést elmarasztalták nyelvváltság kapcsán (de iudicio linguali) a fivérük: László ellenében, és az aug. 1. (oct. B. Iacobi ap.) előtti hétfőn a bírságból Abrám [!] fia János comes-nek elégtételt adni tartoznak olyan feltétellel, hogy ha a mondott határidőt nem tartanák be, akkor saját vállalásuk alapján János comes-nek 3 márkát tartoznak fizetni, ám a közgyűlés (congregatio) mondott napján ... a bírságból sem János comes-nek, sem Lászlónak nem adtak elégtételt. D. in Zendemeter [ɔ: Zeudemeter], die et termino prenotato, a. d. 13...

K.: Gorové, Töldalék 57. a. jegyz.; F. VIII/4. 649–650.; Palugyay, Külső Szolnok 317.

Ford.: Benedek, Külső-Szolnok 287.

Megj.: A kiadások egyaránt Cornides Dániel 18. századi kéziratából dolgoztak, és Fejér kivételével valamennyien 1300-as kelettel közlik az oklevelet (a fordítás is), ami biztosan nem lehet jó, mert az évszám vége az átírásból lemaradt, ahogyan ezt Fejér kiadása jelezte is. Cornides eredeti kéziratában valójában az 1330-as évszám található, és Ábrahám fia Jánost szolnoki ispánként említik (l. EO. Pótkötet). Amennyiben a szövegben Csaholyi Ábrahám fia Péter fia János szolnoki alispánra céloztak (Engel, Genealógia, Káta nem 7. tábla: Csaholyi), akkor ő legtagabban 1330 júliusa és 1335 augusztusa között viselhette hivatalát (kimutathatóan csak 1333–1334 folyamán) (Engel, Archontológia I. 200.). Ez esetben Cornides keltezése akár helyes is lehet (vagy legalábbis 1330 és 1335 közé szűkíthető), bár a szöveg mindenképpen romlott, hacsak nem feltételezzük, hogy a megyei jegyző eltévesztette a saját alispánja nevét. Ha a névalak mégsem romlott, akkor két személy nem azonos, és itt nem egy szolnoki (al)ispánról van szó. Egyéb támpontként szolgál, hogy bár a Szolnok megyei megyerészek megkülönböztetése már a 13. században is megjelent, az ispán vagy a megyei hatóság 1330-tól kezdte magát Külső-Szolnok megyeinek nevezni (1330: A. XIV. 352., 571. sz.; vö.: 1299: EO. I. 579. sz.; 1325: A. IX. 412., 435. sz.; 1327: A. XI. 476. sz.). 1328-tól kezdve találkozunk azzal, hogy a me-

gyegyülés hétfői napon, Sződemeteren ülésezik, igaz, akkor már úgy hivatkoznak a településre, hogy „ahol ezen megye nemesei leginkább szokták esküvel tisztázni magukat” („ubi nobiles illius provincie maxime se sacramento expurgari solent”; EO. II. 615. sz.). Sződemeter egészen az 1350-as évek elejéig bukkan fel Külső-Szolnok megye hétfői napokon tartott üléseinek a helyszínéként (pl. EO. II. 615–616., 855–856., 859., 934–936. sz.; III. 298., 365., 438., 455., 639., 681. sz.), utána már nem. Az oklevél biztosra vehető kelte így az 1320-as évek vége és 1350-es évek közepe között mozog, legvalószínűbben az 1330-as évek első felére téve.

554. (1320-as évek–1357. jún.)

Demeter mester Zothmar-i bíró, az esküdtek és minden ottani hospes levele Zakul-i Lőrinc fiaihoz: Istvánhoz és Jánoshoz, avagy helyetteseikhez, a Zakul-i falunagyhoz (villicus) és lakosokhoz. Tudatják, hogy a levélírók polgártársa (con-civis): Miklós serfőző (brasyper [!]), a jelen levél vivője, az ő 64 garasát hitelbe (ad credentiam) adta Bere-i Jakabnak 4 véka árpáért, a levélírók polgártársai (con-socii): Mylach veje (sponsus): Lőrinc és Sebestyén fia Miklós színe előtt. Jakab azonban a 4 véka árpával eltűnt (saltum fecit), és most a címzettek Zakul falujában tartózkodik. Ezért kéri őket, hogy a mondott Miklósnak Jakabbal bírói úton adas-sanak elégtételt.

E.: DL 47 956. (Múz. Ta. Wenzel) Papíron, hátoldalán azonos kéztől címzés és rányomott zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Tudomásunk szerint a címzett István és János nem Lőrinc fiai voltak, hanem Lőrinc testvéréé: Lászlóé (Engel, Genealógia, Gútteled nem 1. Rakamazi ág 2. tábla: Szakolyi). Az oklevelet Lakatos Bálint 1330–1340 közé keltezte (Lakatos, Mezőváros 540.), Németh Péter 1360 körülre (Németh, Szatmár m. 29.). Demeter mester 1321-ben és 1332-ben bukkan fel szatmári bíróként (A. VI. 3. sz.; AO. II. 625.), hogy a két személy azonos-e, nem egyértelmű, főként hogy 1323–1324 folyamán nem így hívják a szatmári bírót (A. VII. 93. sz., A. VIII. 397. sz.). Az oklevelet ezek alapján leginkább az 1320–1330-as évekre tehetjük, de a biztos felső időhatár 1357–1358, amikor az itt említett Szakolyi (László fia) István már nem élt (Engel, Genealógia id. rész; 1357. júl. 8.: Z. III. 70., 1358. márc. 13.: A. XLII. 266. sz.).

555. (1330–1358. nov.)

A vasvári káptalan tudatja, hogy a színük előtt személyesen megjelenő Dereske-i Darabus (dict.) István fiai: Lőrinc, Jakab és János azt a bevallást tették, hogy a Zala folyó melletti Fenyeseulde nevű birtok két részét, amit a káptalan másik oklevelében Reznuk-i Miklós fia Gergely zálogba tett apjuknak: Istvánnak 8 márka széles bécsi (Wyennensium) dénár készpénzért – egy márkát 10 pensa-val számolva –, ők is elzálogosítják 8 márka széles bécsi dénár készpénzért Makua-i

Márk fia Petew mesternek a káptalan színe előtt úgy, hogy bármikor szabadon visszaválthatják 8 márkáért. István fiai egészen a két birtokrész visszaváltásának az idejéig kötelesek szavatolni ezekben Márk fia Petew-t, ha pedig ezt nem ten-
nék, akkor a káptalan által erre kirendelt emberük iktassa Petew mestert István
fiainak Monyorosd nevű birtokrészébe, és István fiai ott kötelesek őt a birtok meg-
váltásáig megtartani, vagy a 8 dénármárka készpénzt határidőre a káptalan színe
előtt Petew-nek kifizetni. És ha ... Monyorosd birtokban megtartani, vagy ... István
fiai: [Lőrinc], Jakab és János ... a 8 [márkán] kívül ... István fiai ... Anno ...

E.: DL 93 969. (Festetics cs. lt.) Erősen vízfoltos és szakadozott, alja csonka. Hát-
oldalán kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: A keltezést feltüntető rész teljesen leszakadt az oklevél alján. Ennek elle-
nére minden itt említett szereplő azonosítható (Miklós fia Gergelyre l. Engel,
Genealógia, Csabi nem 1. Reszneki [és Szentandrás]; Márk fia Petőre uo.,
Nádasd nem 3. tábla: Pető [gersei]; Darabos István fiaira uo., Nádasd nem 2.
tábla: Darabos, itt csak két fiút: Lőrincet és Jakabot feltüntetve). Mivel a Da-
rabos Istvánnak zálogba tett birtok továbbzálogosítását már István fiai intéz-
ték, István vélhetően már nem élt, ő 1329-ben bukkan fel utoljára, ez a kiadás
alsó időhatára. Mákfai Márk fia Pető 1376-ban tűnik fel utoljára, István fiai
közül Lőrinc 1364-ben, Jakab 1403-ban (l. Engel, Genealógia id. rész), de
hogypontosan mikor haltak meg, az nem egyértelmű. A három fivér azonban
1358 decemberében birtokosztályt tett (A. XLII. 1367. sz.), és onnantól
kezdvemár nem léptek fel együttesen a nemzetségi birtokügyben, hanem
magukat képviselték (pl. 1363: A. XLVII. 474. sz.; 1364: A. XLVIII. 496.
sz.; 1366: A. I. 29., 33., 156. sz.; 1368: DL 5638.). Mivel itt egy egyszerű
zálogbatétel ügyében is együttesen léptek fel, feltehetőleg még az 1358. dec.
13-i birtokosztály előtti a kiadvány.

556. (1335–1341, 1355–1359)

Dénes bán ... fia P-nek (P. filii talis) adományozza az ifjúkora óta teljesített hűsé-
ges szolgálataiért az egyik, ... nevű öröklött földjét egy falura elegendő néppel
együtt mostantól kezdve 10 évre, vagy a mondott P. comes élete végéig, és hoz-
zájárul, hogy bármely állapotú népek szabadon odaköltözzenek erre a földre, há-
rom évig szabadságot élvezzenek, és a három év leteltével a többi birtokához ha-
sonló mértékű földbért (terrarium) fizessenek.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 61–62.

Megj.: A kelethez l. a következő, 557. sz. megj.

557. (1335–1341, 1355–1359)

Dénes bán levele minden Keuesd-en tartózkodó temesi (Temesiensibus) hívének és népeinek: mivel B. fia Jánost elbocsátották maguk közül, ezért P. nevű hűséges hívét – a jelen oklevél bemutatóját – teszi meg számukra bíróul, aki az ő személyének helyetteseként viseli hivatalát, és kéri őket, hogy úgy fogadják körükbe, mint az ő személyét, ő pedig köteles a címzetteket a régtől fogva viselt törvényes állapotukban megtartani.

Á.: Tapolcai Bertalan formulagyűjteménye. Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.

K.: Fejérpataky, Oklevél-formulák 62.

Ford.: Makkai–Mezey 241.

Megj.: A formulagyűjtemény – helyenként romlott – oklevélszövegei valószínűleg eredeti oklevelek alapján készültek, bizonyos konkrétumok (föld neve, stb.) szándékolt kihagyásával. Amennyiben a fenti szövegnek is létezett eredetije, akkor azt az említett Dénes bán hivatali ideje datálja, aki a többi formula kronológiája alapján leginkább Szécsi Dénes szörényi bánnal (1335–1341) vagy Lackfi Dénes szörényi bánnal (1355–1359) azonos (l. Fejérpataky, Oklevél-formulák 65.; Engel, Archontológia I. 32.). Mivel a Kövesden lévő népeinek ad parancsot, amely vár a krassói ispáni honorhoz tartozott (Engel, Archontológia I. 352.), és a krassói ispáni címet csak Lackfi Dénes viselte (Engel, Archontológia I. 142–143.), ezért nagyobb valószínűséggel róla lehet szó.

558. (1328–1359)

Pál Zobolc-i comes és az ottani négy szolgabíró tudatja, hogy a perben, amelyet a színük előtt Gergely fia János folytatott Péter fia Miklós ellenében egy jobbágya megkárosítása (destructio) ügyében, a felek békességre jutottak, és a bíróknak elégtételt adtak.

E.: DL 47 925. (Múz. Ta. Szalay) Hártyán, hátlapján azonos kéztől tárgymegjelenés és zárópecsét foltja.

R.: Piti, Szabolcs m. 160. sz.

Megj.: Pál ispán Debreceni Dózsa fia Pál lehet, aki testvérei oldalán 1328-ban bukkan fel először, és – megszakításokkal – 1359-ben utoljára (Piti, Szabolcs m. 11.). A per szereplői – bár több ilyen nevű személy is felbukkan a megyei okleveles anyagban – nem azonosíthatók egyértelműen a neveik gyakori volta miatt, ahogy a jelen ügy sem. A levél írásképe egyébként inkább a jelzett időszak elejére utal, vagy akár még korábbra, így az sem kizárható, hogy egy ismeretlen Pál nevű szabolcsi ispán leveléről van szó.

559. (1335–1350-es évek, az év első fele)

A váradi káptalan tudatja, hogy ... mester ... a színük előtt bemutatta a [leleszi] Szt. [Kereszt] egyház prépostjának és a konventnek az oklevelét ... mivel az utak veszedelme miatt nem akarja magával hordozni, ezért kérésére azt átírják neki [l. 552. sz.]. D. f. II. prox. p. domin. ...

E.: DL 39 597. (Petróczy cs. lt. C. 136.) Vízfoltos, szakadozott papíron, egy része hiányzik, hátoldalán mandorla alakú pecsét foltja.

Megj.: Az átírt oklevél 1335–1344 vagy 1347–1355 közöttől való (l. 552. sz.), a jelen kiadvány ez utáni. Bár minden konkrét adatot nélkülöz, írásképe alapján nem sokkal későbbi, leginkább az 1340–1350-es évekből való lehet, és a keltezésben egy bizonyos vásárnapra való hivatkozás miatt húsvét előtti kiadású. Mivel a káptalan csak az Árpád-kor folyamán használt mandorla alakú pecsétet, a 14. századtól kezdve már nem (Takács, Káptalanok és konventek 94–95.), ezért a rányomott pecsét talán egy préposti magánpecsét lehetett.

560. (1330-as évek második fele–1350-es évek, jún. 24. u.)

Az Almad-i Szűz Mária-monostor konventje tudatja, hogy ők felsődörögdi (de Superiori Durugd) István fia Pál és Onth fia Mihály mester kérésére kiküldték emberüket, ti. apátjukat és prelatus-ukat, hogy Ramacha fia Tybona és fia: István, nemkülönben László fia Miklós Dyzl nevű birtokát, amit a mondott Mihálynak és Pálnak zálogba tettek, iktassák. Végül a visszatérő apát arról számolt be, hogy a jún. 24. (fe. Nat. S. Johannis Bapt.) előtti vasárnapon nemesek társaságában kiment a birtok határainak megjárására, és iktatták [volna] ... [ám] Dyzl-i Tyuan fiai: Pál és János ezen birtoknak a ... a rokonság és birtokszomszédság okán tilalmazták Tybona-t, a fiát: [Istvánt], ill. László fia Miklóst ... a birtok ...-tól és elzálogosításától ... Onth fia [Mihályt] a fivéreivel ... magát bevezettetni akarván ... [D. ... termini] prenotati ... a. d. ...

E.: VÉML. Veszprémi székeskáptalan hiteleshelyi levéltára D 81r. (DF 229 892.) Vízfoltos, alul két helyen csonka, szövege ott hiányos. Hátoldalán befűzött szalag és zárópecsét foltja.

Megj.: Az oklevél tartalmazott datációt, de az aljának szakadása miatt már nem látszódik. Az oklevelet csak a szereplők körülbeli felbukkanási ideje datálja. Diszeli Ramacha fia Tybuna ugyan már 1326-ban felbukkan, akkor még István nevű fia nélkül (A. X. 230. sz.), de Dörögdi István fia Pálnak 1336-ban még csak apját (Dörögdi Pál fia István) említik (A. XX. 115. sz.). Az itteni többi szereplő közül Diszeli Tivan fiai: Pál és János az 1340-es években (1342: A. XXVI. 226. sz.; 1343: A. XXVII. 414. sz.; 1347: A. XXXI. 915. sz.), Dörögdi István fia Pál főként az 1350-es években (1348: A. XXXII. 895. sz.; 1351: A. XXXV. 179., 352., 481–482., 484. sz.; 1353: A. XXXVII. 354. sz.; 1354: A. XXXVIII. 358., 380. sz.; 1356: A. XL. 184., 263., 562., 570., 615. sz.), Dörögdi László fia Miklós pedig az 1350-es évek végén (A. XLII.

1155. sz.) tűnik fel. Ez alapján a jelen levelet leginkább az 1340–1350-es évekre tehetjük, az 1330-as évek végét inkább csak a biztonság kedvéért vetjük fel, de valószínűbb, hogy I. Lajos-kori.

561. (1310-es évek–1360. ápr.)

A veszprémi (Vesprimiensis) káptalan zárt oklevelében átírja a somogyi konvent kiadványát [524. sz.].

Tá.: Somogyi konvent, 1360. ápr. 22. DL 49 276. (Mérey cs. 57.)

R.: Borsa, Mérey cs. II. 63. sz.; A. XLIV. 314. sz. (mindkettő Tá. regesztájában)

Megj.: Hogy a somogyi konvent oklevelét a kibocsátása után mennyivel (és kik, mi okból) írták át, nem tudjuk. Így a kelet alsó határa az átírt oklevél keltének alsó határa, a felső pedig az említő, 1360. évi oklevél kiadási ideje.

561a

DL-DF adatbázis 1340–1360 közé, júl. 25. utánra keltezi a leleszi konvent oklevelét: DL 47 988. (Múz. Ta. Fejérpataky). A töredékesen fennmaradt oklevél Felsődara elzálogosításáról szól, és az ott említett személyek alapján (Tövissedi [János] fia János, Csák fia Miklós, [Péter] fia Máté) az oklevél bizonyosan I. Lajos-kori, vélhetően 1367 utáni, amikor János és Miklós megosztottak a birtokon, minderre I. Németh, Szatmár m. 54–55.

562. (1330-as évek–1360., szept. 9. előtt)

Az egri káptalan tudatja, hogy Beed (dict.) Mihály fiai: István és Kompold, ill. Beed (dict.) Tamás fia Demeter, Kompold-i nemesek a színe előtt azt a bevallást tették, hogy egészen mostanáig békésen bírták együtt birtokaikat és javaikat, most mégis a maguk és családjuk nagyobb hasznára, a bárhol meglévő és bárhogyan hívott birtokaikat – kivéve azon malmokat, szőlőket és méneseket, amiket Kompold a lentebbírt eskü útján a többi malomtól, szőlőtől és ménestől elkülönítve magának tart fent – békésen 4 vagy 6 általuk kiválasztott nemes személy színe előtt szept. 15-ig (oct. fe. Nat. B. virg.) két egyenlő részre osztják, és István meg Kompold mesterek az egyik részt maguknak tartják meg, és a szőlők, malmok és ménesek másik felét, amit vagy az ő szolgálatuk által (per servitia ipsorum) szereztek, vagy más módon jutottak hozzá, Demeternek kötelesek adni és kijelölni, és így minden egyes általuk és családjuk által bírt helyet elválasztva birtokba venni. És mivel a mondott Mihály fia Kompold ellentmondással élve azt állította, hogy az ő avunculus-a: Pagan (dict.) István mester gyerekkorától kezdve egészen mostanáig nem a szolgálatai fejében, hanem rokoni szeretetből neki folyamatosan többet adott a javaiból, mint másik három fivérének, amely javakból ő malmot és szőlőt is vásárolt, ezért ezeket az István mestertől reá szállt malmokat és szőlőket és méneseket nem akarta az osztozkodás részévé tenni, ezért a felek a káptalan színe előtt fogott bírák közbenjárásával olyan egyezsége jutottak, hogy a mondott

malmokról, szőlőkről és ménesekről Kompold a Kompolth-i Szűz Mária-monostorban ... fia Veres (Rufus) János ... Heuesuyuar-i alispán színe előtt szept. 9-én (in crast. dicti fe. Nat. B. virg.) ... [tegyen esküt] ...

E.: DL 56 577. (Kállay cs. lt.) Szakadozott papíron, alja erősen vízfoltos és csonka, az oklevél alsó fele leszakadt. Hátoldalán kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: A felek az 1340-es évek elejétől kezdve bukkannak fel a forrásokban (l. Engel, Genealógia, Aba nem 11. Solymosi), az oklevél kiadásának valószínű felső határa 1360, mert 1361 szeptemberében az itteni Tamás fia Demeter már Mihály fia Istvánnal és Kompold fia Mihállyal pereskedett birtokrészek ügyében (DL 57 086.; Abaffy-Dancs-Hanvay, Dancs 75. sz.), így Kompold akkor vélhetően már nem élt. 1367-ben már bizonyosan az özvegyét említik, akinek akkor már új férje is volt (DF 265 366.). Az oklevél alsó időhatárát az 1330-as évek végénél jelöltük meg, de nagy valószínűséggel már I. Lajos-kori lehet.

563. (1331–1360.) okt. 29.–nov. 4., Eger

Miklós egri püspök levele az Vyhel-i ágostonos remeték elöljárójához és a konventhez: Miklós frater, az Vyhel-i pálos remeték elöljárója és vicarius provincialis-a bemutatott neki egy pápai oklevelet, amely szerint az ügyükben delegált bíró az egri püspök, ill. az elődje: Csanád püspök egy pátens oklevelét, amely a Ronyva (Ranua) folyón állított malmaik ügyében kiközösítést (excommunicatio) helyezett kilátásba, ha valamelyik fél megszegné az ezügyben hozott megállapodást. Ezeket bemutatva arra panaszkodott, hogy a címzettek nem tartják be a megállapodást, és a saját malmaik felállításával a pálosok malmaikat lerombolják. Ezért a püspök felszólítja a címzetteket, hogy egyezzenek meg a pálosokkal úgy, hogy a malmaikkal ne okozzanak kárt amazok malmaiban, különben a mondott oklevelek szerint megteszi a szükséges lépéseket ellenük, amit annál is kevésbé szeretne, mert rendjük iránt különös kedvezéssel van. Ha a mondott oklevelek másodpéldánya (aliud par) nincs meg nekik, kérhetnek belőlük másolatot. D. Agrie, domin. prox. p. fe. Simonis et Jude B.

E.: DL 3344. (MKA. Acta Paulinorum, Újhely) Papíron, hátoldalán mandorla alakú pecsét foltja.

K.: AO. IV. 65–66. (részleges)

R.: Tóth, Sátoraljaújhely 168. 6. sz.

Megj.: A regeszta 1331–1345 közé keltezte, a kiadás 1340 körülre. Dörögdi Miklós egri püspök 1331–1361 augusztusa között viselte hivatalát (Engel, Archontológia I. 68.). Miklós újhelyi pálos perjel 1351. máj. 2-án bukkan fel (A. XXXV. 191. sz.), ám az újhelyi pálos perjelek névsora olyan hiányos, hogy ez nem ok arra, hogy erre az időszakra tegyük a jelen kiadványt is. Mivel itt a Telegdi Csanád által 1325. júl. 10-én lezárt ügyet vitték tovább (a bemutatott oklevél regesztáját l. A. IX. 314. sz.), és az 1349 őszén elhunyt Csanádot (vö. Engel, Archontológia I. 63.) sem nevezte a szöveg néhainak (csak precessor-nak,

elődjének), valószínűbb, hogy a kelet inkább Miklós püspök hivatali idejének első felére esett.

563a

DL-DF adatbázis 1340–1360 közé keltezi Erzsébet királyné oklevelét: DL 98 278. (Tabula provincialis, Acta post advocatos 35. 41.). A töredékesen fennmaradt papíroklevél egy ismeretlen kiadó (véltetően Nógrád megye, l. 563g sz.) oklevelének az említésében maradt fent, és a töredék szövegében Erzsébet királynéra semmi nem utal, erre csak a kora újkori hátlapi feljegyzés (Elizabeta regina) alapján következtethetünk. A megye levele egy tudományvétel, amit egy ismeretlen hatóság (Erzsébet királyné?) kérésére végeztek arról, hogy a Surány (Suran) nevű hajdani királyi birtok egy része halápi (Halap) Iovanka fia Istvánnak a Haláp nevű birtokához tartozik. Bár nem tudjuk melyik Erzsébet királynéről van szó (ha ő a címzett egyáltalán), ám Erzsébet (anya)királyné főként I. Lajos idején folyt bele a királyi ügyeket érintő bíraskodásba, és az íráskép is a 14. század második felére, akár a 15. század elejére is utalhat. 1395-ben bukkan fel egy Halápi Ivánka fia István (DL 8036., Ford.: Benedek, Heves 324–325.), de ő vélhetően nem azonos az itt említett személlyel, mert Szög (a mai Besenyszög) öröklött birtokába iktatják, és így származási helye a mai Tiszasüly közelében lévő Halapra utalhat. Mindezzel együtt az oklevél szinte biztosan I. Lajos (vagy akár Mária)-kori.

563b

DL-DF adatbázis 1340–1360 közé keltezi a pozsonyi káptalan későbbi átírásban fennmaradt oklevelét: DL 76 130. (Pethő cs. lt. 19.), ami valószínűleg 1358-as kiadású, vö. A. XLVII. 666. sz.

563c

DL-DF adatbázis 1340–1360 közé keltezi Kozma tarcsai főesperes és Mihály sárosi főesperes levelét: DL 96 034. (Tivadar cs. trocsányi lt. 17.) (R.: SZR. 553. sz.). A levél 1365 nyarán kelt, l. A. XLIX. 275. és 300. sz. Kozma és Mihály valójában tárcai és sárosi alesperesek voltak, l. uo.

563d

DL-DF adatbázis 1340–1360 közé keltezi Nógrád megye oklevelét: DL 98 278. (Tabula provincialis, Acta post advocatos 35. 41.). A levél csak töredékesen, intituláció nélkül maradt fent. Hogy Nógrád megye lenne a kibocsátó, arra az oklevél tartalma (tudományvétel végrehajtása egy Nógrád megyei birtok ügyében egy felsőbb hatóságtól érkező felkérésre) és a surányi kelet hely utal, ami Nógrád megyei sedriahely volt a 15. század legelőjéig (Csukovits, Sedriahelyek 382.). Kiadási ideje szinte biztosan I. Lajos korára esik, az érveket l. az 563a sz.

563e

A DL-DF adatbázis 1340–1360 közé teszi egy „? nagybíró” igen vízfoltos és szakadozott, csak kisebb részben olvasható oklevelét: VÉFL. Misc. s. a. 3. 3. (DF 283 169.) A töredékekből kivehető néhány szó alapján a levél egy bizonyos M... fia Pál és egy másik fél pere

Szárberény (Zarberen) birtok kapcsán, ahol bemutatják különféle királyok, többek között Kálmán király kiadványát („mediantibus privilegialibus ...lomanis regis quinquaginta...”). Rátót nb. Miske fia Pál, a veszprémi apácák és a veszprémi káptalan között 1338–1349 között volt egy nagyobb per Szárberény birtok határaitól, az első hullám 1338–1339-ben zajlott Nagymartoni Pál országbíró előtt (A. XXII. 554., XXIII. 122., 256., 315. sz.), a második 1349-ben (A. XXXIII. 444–446., 455., 527., 833. sz., vö. 1353: A. XXXVII. 690., 716. sz.). A jelen szövegtöröredékből kiolvasható eljáró emberek (Gergely mester és Balázs presbiter) alapján az itteni szöveg egyértelműen ehhez az utóbbi persorozathoz kapcsolódik (vö. A. XXXIII. 455., 833. sz.). Mivel az itteni szöveg a fehérvári káptalan kiküldött emberét „canonicum nostrum” formában említette, ezért a jelen töröredék kiadója vagy a fehérvári káptalan, amely tartalmilag átírta az országbírói ítéletlevelet is, vagy Szécsényi Tamás országbíró, aki átírta a fehérvári káptalan neki szóló egyik válaszlevelét, kiadási ideje pedig legnagyobb valószínűséggel 1349.

563f

DL-DF adatbázis 1340–1360 közé keltezi egy ismeretlen oklevéladó csonka feljegyzését: DL 28 060. (EOKL. GYKOL. Lymbus). A papírtöröredék valószínűleg egy hiteleshelyi protokollumból való részlet, és 1342 utánra datálható, mert egy meg nem nevezett nádorra „Magyarország nádoraként” hivatkoznak („[H]ungarie palatini”), amely elnevezés 1342 után lett általános a nádori címben (Szócs, Nádori intézmény 17–18.; C. Tóth, Magyar Királyság nádora 43–44.). Az 1342 utáni datálást erősíti az is, hogy a feljegyzés említi Mikolai János özvegyét („domine Elena vocate relicte dicti Johannis de Mykula”), és János 1340–1341 folyamán még élt (A. XXIV. 373. sz., XXV. 241. sz.).

564. (1335–1360)

A Scepus-i Szt. Márton-egyház káptalanja tudatja, hogy megjelent a színe előtt egyik részről Peren-i Miklós comes, másik részről a magyarországi ágostonos remeték provinciálisa: János, és szerzetestársai: Herke, a Sarus-i, és Miklós, a Harapkou-i monostorok perjelei maguk és minden rendtársuk nevében, és Peren-i Miklós előszóban azt a bevallást tette, hogy üdvösségének előmozdítása és a földi dolgok égire való felcserélése okán a Sarus megyében fekvő, és az ő Zentkerest nevű fő birtokából (a possessione sua capitali) kihasított Harapkou~Harapko nevű vásárolt birtokát minden birtokjoggal, a Simon és Júdás apostolok-egyház patronátusi jogával, malommal, és más, általa bírt haszonvételeivel együtt a lentebb írt határok között, amit a soltésze (scultetus) ismer, az ue. Harapkou birtokon általa épített Szentlélek-monostornak, és ezáltal az ott élő ágostonos szerzeteseknek (ordini et fratribus sub regula Sancti Augustini predicti ibidem degentibus) adományozza az elődei és valamennyi rokona, nemkülönben felesége, fiai és leányai lelki üdvéért, a mondott fiai, a szintén jelen levő István és Miklós, és a káptalan ügyvédvalló levele útján képviselt Pál mester beleegyezésével és jóváhagyásával, lemondva a birtok őket és utódaikat illető részeiről. A felek és a birtokszomszédok jelenlétében kijelölt határjelek a következők: északi irányból, a mondott Szentlélek-monostor [felől?] jövő folyó; egy széles folyóba keletről belefolyó patak; keleti irányba hegytető; [S]wyne-ről Gelnycz felé tartó régi országút (strata); ue.

úton (via) átkelve egy hegy (...-je?); hosszan dél felé ue. útnál fekvő két föld határjel; dél felé egy nagy völgy közepén, amiben egy patak van, egy árok (sulcus); a Harapko folyó mentén nyugat felé a ... [Harapko folyó?] forrása; nyugat felé a Lappanch nevű hegy oldala; Narvize nevű folyó; észak felé egy tó, ahol a Rima patak beleömlik az előbbi folyóba; ue. patak forrásánál két föld határjel; észak felé a Mochnya-ról Vytez felé tartó régi út mentén 3 régi határjel, amelyek közül az első Vytez-től, a második Benedek fiainak a birtokától, a harmadik pedig Jacobvagasa-tól választja el Harapko birtokot; keleti irányba ue. hegy teteje, majd oldala; egy árok (sulcus) közepe; az első határjel.

Má.: SNA. Szepesi káptalan hiteleshelyi lt., Met. Sáros 3. 2. 8. (DF 262 709.) (15. század vége, 16. század eleji, szakadozott papír, szövege több helyen hiányos.)

K.: Wagner, Sáros 517–519. (csak az első fele); Katona, Hist. crit. IX. 39–41. (az első fele, egyéb kihagyásokkal, Wagner alapján); F. VIII/3. 712–713. (az első fele, egyéb kihagyásokkal, Katona alapján)

Megj.: A késő középkori, erősen szakadozott másolat a határjárás leírása után (már a lap legalján) a másoló azon mondatával fejeződik be, hogy „egy kicsi hiányzik, de befejezni nem tudtam, abbahagytam mikor véget ért [a lap]” („modicum cessaret, sed perficere non potui, dimitti cum finem f[ecerit]”). Véltetően a megerősítési záradék és a keltezés maradt le róla. Az első kiadója, Wagner Károly 1334-re keltezte, Katona, és az ő nyomán Fejér 1333-ra Wagner azon megjegyzése alapján, hogy Perényi Miklós 1334-ben hunyt el. Perényi Miklós nádori albíró tényleg 1334-ben veszítette el hivatalát, de 1352-ben még biztosan élt (A. XXXVI. 769. sz., l. még Zsoldos, Druget 162.), és vélhetően még néhány évvel később is. Egy 1353-ban végződött perben Harapko birtok és egyházának a kegyurasága is szóba került, amiért Perényi Miklós két másik fia perelt, eltiltván az apjukat annak elidegenítéséről (A. XXXVII. 346. sz.). Mivel Miklós itt a birtokot a rajta lévő Simon és Júdás-egyház patronátusi jogával adományozta el, feltételezhető, hogy a jelen adományt 1353. máj. 16. után tette Miklós. A birtok(részek) története ugyanakkor zavaros és hiányos, Miklós láthatóan többeknek a javára is lemondott róla (majd visszakért egy része hozzá?), így az sem zárható, hogy az adomány korábban kelt. Az biztos, hogy 1361-ben már megtörténtnek említik (F. IX/7. 206.). Miklós egyszerű „comes” elnevezése alapján itt már nem viselte a nádori kúriai albírói titulását, ezért a jelen adományt 1335–1360 közé tehetjük, de valószínű, hogy I. Károly uralkodása utáni.

564a

DL-DF adatbázis 1330–1360 közé keltezi Péter királyi udvarmester levelét: AMB. Pozsony város tanácsa: Középkori oklevelek és levelek 663. (3322.) (DF 241 401.) (R.: AMB. Inventár 663. sz.) A Péter királyi szekeres („Petrus in domo regis plastrali [!] existens”) által kiállított igazolást Jekus (~Jakus) pozsonyi bíró emlegetése keltezi. Miklós fia Jakus 1351-től töltötte be a bírói tisztséget, és nem volt azonos a korábbi (Deprecht fia)

Jakab bíróval (Surányi, Bíródinasztiák 181–182.). Így az oklevél I. Lajos-kori, amit az írásképe is megerősít.

564b

DL-DF adatbázis 1330–1360 közé keltezi Dalai Péter ispán és Miklós ispán oklevelét: Ba. Gyulafehérvári káptalan lt. Erdélyi káptalan: Oklevelek 1. 133. (Beke 1. 119.) (DF 277 308.) (K.: ZW. I. 217–218., legújabb regesztája: EO. I. 578. sz.). A levél a benne foglalt szereplők életideje alapján a 13. század végére tehető (l. pl. Arnold erdélyi kánonok: EO. I. 480., 539., 543., 546. sz.; Vince erdélyi örkanonok: EO. I. 550., 584., 594. sz.; Simon bán: EO. I. 543. sz.).

564c

DL-DF adatbázis 1330–1360 közé keltezi egy ismeretlen kibocsátó „bíróági feljegyzéseit”: HDA. Archivum capituli Zagradiensis: Acta loci credibilis, Series II. 4. (DF 255 654.) A romlott papírszeletekre írt feljegyzéseknek – amiket az irathordozó anyaga, továbbá az írásképe alapján hozzátétőlegesen tényleg a 14. század első kétharmadára datálhatunk – nincs beazonosítható magyarországi vonatkozása.

564d

DL-DF adatbázis 1320–1360 közé keltezi a budai káptalan egyik oklevelét, amely a liptói regisztrum tartalmi átírásában maradt fent: DL 102 952. (Batthyány lt. Illésházy cs. 25. 2. 2.). A jelzet a regisztrum 19. századi másolatát takarja, az eredeti 1391-es (ŠA. Bytča. Liptó m. lt. Registrum.; DF 266 606.) példány jelzete alatt a DL-DF adatbázisban ez az oklevél nem került regisztrálásra, helyesen. A keltezetlennek gondolt oklevél ugyanis egyezik a budai káptalannak szintén a regisztrumban a későbbiek során említett 1375. jan. 9-i oklevelével, l. a regisztrum kiadását: „Item idem exhibuit in quarto folio quassdam litteras capituli Budensis privilegiales super possessione Parishaza...” Majd: „exhibuit nobis quoddam privilegium capituli ecclesie Budensis super donatione et venditione dicte possessionis Parishaza vocate, quarto die festi epiphaniarum Domini, anno eiusdem M^o CCC^{mo} septuagesimo quinto confectum...” (Horváth, Liptói regisztrum 23., 30.). Tehát ugyanazt az oklevelet kétszer is felsorolták a regisztrumban, csak az első alkalommal év nélkül.

565. (1330. szept.–1361. aug.)

Miklós ([és] ...) és a pápai kúriában lévő képviselők (syndici in Romana Curia commorantes) levele az erdélyi egyház káptalanjához, amiben tájékoztatják őket a római kúriában folyó perük pillanatnyi állásáról. A másik fél érveit Miklós egri püspök vagy embere mutatta be a bírának, ti. a Wyssegrad-i és Zukzard-i apátnak és a pécsi prépostnak.

E.: DL 32 207. (EOKL. KKOL. Vegyes iratok) Szakadozott, vízfoltos és alján csonka, szövege több helyen olvashatatlan, vagy teljesen hiányzik. Hátoldalán azonos kéztől címzés. A csonka példányon pecsételési nyoma nem vehető ki.

Megj.: Az egyetlen biztos korjelölő elem Dörögdi Miklós egri püspök említése (1330. szept.–1361. aug., Engel, Archontológia I. 68.). Ebből az időből nem ismerünk olyan pert, ami a visegrádi és szekszárdi apátok és a pécsi prépost delegált bíráskodásával zajlott volna, ugyanakkor tudjuk, hogy 1344 elején mind Miklós püspök, mind Dániel visegrádi apát a pápai udvarban tartózkodott (A. XXVIII. 143. sz.; Dániel 1343–1344 folyamán hosszabb ideig a pápai kúriában volt, l. A. XXVII. 494., 782–787. sz.; XXVIII. 661., 663. sz.), így ez akár egy közös időmetszet is lehetne a mondott perre. A szekszárdi apát és pécsi prépost ezidőben való kint tartózkodásáról ugyanakkor nem tudunk, ahogy nem zárható ki más időpont sem, így az oklevél keltét óvatosságból csak Miklós hivatalviselésével adtuk meg.

566. (1330-as évek–1361. okt.)

Tarchw-i Rycolph fia László mester levele rokonához (proximus): Beri-i Tamás mesterhez. Kéri, hogy minden, általa Kallou-ba vitt lovakat és más dolgokat késlekedés nélkül adjon vissza a fivére: Merse fia Lőrinc mester famulus-ának: Jánosnak – a jelen levél vivőjének –, mert a hozzá tartozókat a címzettnek inkább oltalmaznia, mintsem akadályoznia kell.

E.: DL 47 929. (Múz. Ta. Szalay) Papíron, enyhén vízfoltos, hátoldalán azonos kéztől címzés és rányomott zárópecsét viaszmaradványai.

Megj.: Az itt említett személyek felbukkanása alapján (Biri János fia Tamás: 1325–1360; Tarkövi Rikalf fia László: 1321–1360; Szinyei Merse fia Lőrinc: 1343–1349; vö. Engel, Genealógia, Balogsemjén nem 1. Kállai 3. tábla: kálloi Vitéz; Rikalf rokonsága 3. tábla: Tarkövi, Szinyei [Merse]) a levél akár I. Károly-kori is lehetne, de az írásképe, és főként Merse fia Lőrinc életidejéből következően inkább az 1340–1350-es évekből való lehet. A biztos felső időhatár 1361. nov. 19., amikor Biri Tamás már biztosan nem élt (DL 51 944., Kállay II. 1421. sz.).

567. (1337–1363)

C... [Kálmán győri püspök] oklevele, amiben az Wyfalu-i Szűz Mária-egyház patronátusi jogáról döntött Herbord fia István fia János érdekében.

E.: DL 86 769. (Teleki cs. gyömrői lt. 23. 2. app. 18.) Hártyája szakadozott és erősen vízfoltos, szövege néhány szó kivételével olvashatatlan. Függőpecsétjének csak zsinórfoszlányai vannak meg.

R.: Iványi, Teleki 66. sz.

Megj.: A DL-DF adatbázis Kálmán győri püspök okleveleként tartja nyilván. Az oklevél kora újkori hátlap feljegyzése („Privilegium super patronatu ecclesiae in villa Ujfalu. Pro Joanne filio Stephani filii Irbord [!])” szolgál csak némi adalékkal a tartalmáról. Mivel a Teleki család gyömrői levéltárában

maradt fent, így az említett személy Osl nb. Herbort fia István fia Jánossal azonos, aki az 1350-es években bukkan fel és 1363-ban már nem élt (Engel, Települések, Osl nem 1. tábla: elágazás). Az oklevél keltének alsó határa nem egyértelmű, lehet akár az 1330-as évek vége is (Kálmán 1337-től győri püspök, l. Engel, Genealógia I. 71.), de valószínű, hogy már I. Lajos-kori.

567a

DL-DF adatbázis 1302–1365 közé keltezi egy ismeretlen kiadó magánlevelét: DL 48 008. (Múz. Ta. Véghely). Ez véletlen elírás lehet 1362–1365 helyett, mert az oklevél – a hátoldali címzés alapján – Himfi Benedek pozsonyi ispánnak szól („Egregio militi magistro Benedicto filio Pauli filii Heem comiti Posoniensis”), aki ekkor viselte ezt a méltóságot (Engel, Archontológia I. 167.). Az oklevél egyébként 1363–1365 között kelt, mert húsvét quindena-ján adták ki, ám 1362-ben még legalább szeptemberig nem Benedek volt a pozsonyi ispán (l. uo.).

568. (1320-as–1360-as évek) febr. 3–8.

Ismeretlen [hiteleshely?] ismeretlen tartalmú oklevele. D. f. VI. an. oct. Purif. virg. glor. ...

E.: DL 82 878. (Zichy cs. zsélyi lt. 144. NB.) Papírja szakadt, csonka, mintegy a szöveg fele hiányzik, megmaradt részén az írás alig olvasható. Hátlapján kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Nagyon kevés a kivehető név (Barthal; ... fia János; valaki felesége és a fia: Péter), és ezek sem alkalmasak azonosításra. Mivel papíroklevél, ezért az 1320-as éveknél korábbi nemigen lehet, és írásképe alapján az 1350–60-as éveknél sem későbbi. Ennél jobban nem szűkíthető le a kelet.

569. (1340-es–1360-as évek)

[A pozsonyi káptalan tudatja, hogy] megjelent előtte Margit asszony, Cheufolua-i Iwan fia László lánya, ... felesége, és azt a bevallást tette, hogy ... Symperg és Akolfeu birtokban lévő összes birtokrészét zálogba adta ápr. 24-től (a fe. B. Georgii mart.) (... [hat évre]), ugyanezen a majdani ünnepen, és nem korábban való megváltásra, minden tartozékukkal [Ilona] asszonynak, Karcha-i (... [lányának]), Cheufolua-i Egyed fia András feleségének, ill. ezen Ilona asszony ...-nek és örököseinek 3 dénármárkáért – minden márkát 10 pensa-val számolva –, amit elmondása szerint már ki is fizettek neki, olyan feltétellel, hogy ha a mondott hatéves évforduló eljöttével a zálogba tett birtokrészeket Ilona asszonytól vagy örököseitől ... márkát elengedve két dénármárkáért ... akkor Ilona asszony és az ő örökösei miként azt birtokolják ... a mondott asszony és örökösei két dénármárkáért megváltani ..., ezen kívül Margit asszony szavatolja Ilonát és örököseit a mondott birtokokban. D. f. VI. prox. p. quind. fe. Passce d., a. eiusdem 13...

E.: SNA. Pozsonyi kápt. hh. lt. Oklevelek 65. 2. 13. (DF 273 857.) Csonka, 1/3 része hiányzik. Hátlapján átfűzött szalagon zárópecsét foltja.

Megj.: Stílusa alapján hiteleshelyi oklevél, konkrét kiadója csak az őrzési helyéből következik. Nagy valószínűséggel I. Lajos-kori, mert a zálogba vevő asszony férje, Cséfalvi Egyed fia András 1353-tól bukkan fel, és az azt követő években folyamatos a szereplése (1353: A. XXXVII. 478. sz.; 1354: A. XXXVIII. 303. sz.; 1358: A. XLII. 654. sz.; 1362: A. XLVI. 97., 265., 289., 350., 406. sz.; 1364: A. XLVIII. 2., 49., 197., 213., 967. sz. – Házi Jenő kézírata szerint már 1342-ben is említik, de a hivatkozott oklevél keltezése téves, valójában 1364-es, l. Házi, Pozsony vm. 224, vö. A. XLVI. 350. sz. Hogy a közeli Jókai birtokba 1342-ben beiktatott Egyed fia András azonos-e vele, nem valószínű, l. A. XXVI. 257. sz.). A zálogbaadó Margit asszony egyik lánytestvérét, Cséfalvi Iván fia László lányát: Ilonát pedig 1354-ben említik (A. XXXVIII. 303. sz.). Bár ezek alapján nem zárhatjuk ki az 1340-es évek elejét, de inkább a Lajos-kor a valószínűbb.

570. (1330-as évek–1360-as évek)

... komáromi [comes] és a megye szolgabírái tudatják, hogy ...-i Beke fia János a színük előtt tilalmazta Erpe [?] (vocatus) Tamást egy két ekényi szántóföld és a hozzá tartozó telek (sessio) ügyében. D. in ... f. II. an. fe. B. J...

K.: Komárom vm. 11. (E. után, Komárom vm. lt. 63. 1. 9. jelzet alatt)

Megj.: Alapi szerint a szélén elrongyoldódott papírlevél, „hátralapra nyomott gyűrűspecstől viaszmaradványaival”. A megyék kimutathatóan 1325-től kezdtek papíroklevelet használni, de csak az 1330-as évek végétől kezdett nagyobb számban terjedni a megyei papíroklevél (Rácz, Megyei papíroklevelek 309–313.). Komárom megye esetén a folyamat nem követhető pontosan, az 1309–1311 közötti pergamenoklevelei után (78., 80., 83., 111., 119., 133–134. sz.) az 1332. nov. 3-i oklevele pergamen (DL 2756.), az 1357 utáni oklevelei már papíroklevelek (DL 4661., DL 5773., DL 63 083.). Az anyaga alapján a jelen kiadvány legkorábban az 1330-as évekből való. A felső határ nehezebben húzható meg, támpontul szolgálhat, hogy az oklevél hétfőn (feria secunda) kelt. Komárom megye gyűlései 1370-től a középkor végéig keddi napon voltak (Csukovits, Sedriahelyek 382.). Keddi megyegyűlés ennél korábban is előfordul (1309: 80., 119. sz.; 1332: DL 2756.), de hétfői nappal is találkozunk (1310–1311: 119. sz.), bármelyik évre is esik, mindenképpen hétfőn kelt; 1357: DL 4661.). A jelen kiadvány vélhetően 1370 előtti, amikor még nem szilárdult meg a keddi megyegyűlés napja.

570a

DL-DF adatbázis 1340–1370 közé keltezi Pál alispán oklevelét: DL 32 199. (EOKL. KKOL. Vegyes iratok). A levélnek csak az első 1/3-ad része maradt fent, szövege igen

hiányos, csak néhány adatot lehet kivenni, ti. Pál mester alispán tudatja, miszerint Miklós fia ... előtti szerdán ... a sági (de Saag) ... a prépost parancsára ... ugyanott Ság faluban ... per lévén köztük. Mivel az oklevél hátulján több pecsétfolt is látható, az alispáni intituláció miatt bizonyosan egy megyei kiadványról van szó. Ság település és egy prépost emlegetése miatt a Hont megyei (ipoly)sági konventre és Hont megye kiadványára gyanakodhatunk, amit megerősít a határnapul szabott szerdai nap is, a megyének ugyanis akkor volt a heti sedriaideje (Csukovits, Sedriahelyek 382.). Pál mester 1347–1348 folyamán (hipotetikusán 1346–1350 között) töltötte be a honti alispáni tisztet (Engel, Archontológia I. 136.), és mivel egyik oklevelének az írásképe is hasonlít a jelen oklevélre (DF 248 194., A. XXXI. 807. sz.), így ezt is az ő kiadványának tarthatjuk, tágabban is 1346–1350 közé keltezve.

570b

DL-DF adatbázis 1340–1370 közé datálja egy ismeretlen nagybíró töredékes oklevelét: VÉFL. Misc. s. a. 1. 9. (DF 283 156.) A töredékben szó esik egy tudományvételtől, az oklevéladó színe előtt meg nem jelent peres félről, és az eljáró emberek mellett említik Gyula-t és Balduint. Az oklevél az írásképe alapján egyértelműen a 14. század második felére, 15. század elejére datálható, és az említett személyek (nevük ritkasága okán) vélhetően azonosak Rátót nb. Gyulafi János fiaival: Gyulával és Balduinnal (vö. Engel, Genealogia, Rátót nem 10. tábla: Gyulafi [rátóti]). Az ő életidejük (1364–1379., ill. 1364–1418, l. uo.) szintén a 14. század végi datálást erősíti.

571. (1330-as–1370-es évek)

György mester özvegye és fiai: Miklós mester tudatják a rokonaikkal (proxima): Simon mester özvegyével és lányával, érdeklődve egészségük felől, hogy elküldték hozzájuk serviens-üket: Jánost, aki felé legyenek bizalommal.

E.: DL 47 921. (Múz. Ta. Szalay) Papíron, hátoldalon azonos kéztől címzés és zárópecsét halvány foltja.

Megj.: A helyenként javított szövegben semmi támpont nincsen a pontosabb keltezéshez, a szereplőket nem tudtuk azonosítani. A levél írásképe alapján talán az 1330-as–1370-es évekre tehető, de néhány évtizedes eltérés sem zárható ki.

572. (1340-es–1380-as évek)

Deák (Litteratus) Péter dévényi (Teben) várnagy levele a pozsonyi (Posonyus) bírónak, esküdteknek, polgároknak és hospes-eknek: megrója őket, és az ő ura is szemrehányást fog nekik tenni, amiért a Dévény felé vitt királyi hordók után vámot szedtek. Tudják meg, hogy a dupláját hajtja be rajtuk. Továbbá figyelmezteti őket, hogy ha bárki közülük a dévényi hegyen lévő szőlőjét a goztgrab megfizetése nélkül akarja leszüretelni, azt ne tegye, mert bármelyiküket megtalálja a hegyen, a várba fogja vezetni.

E.: AMB. Pozsony város tanácsa: Középkori oklevelek és levelek 582. (655.) (DF 239 208.) Papíron, hátoldalon azonos kéztől címzés és zárópecsét foltja.

R.: AMB. Inventar 655. sz. (szlovák)

Megj.: Deák Péter dévényi várnagyot az archontológiák nem ismernek (vö. Engel, Archontológia I. 300–301.), más korjelző elem nincs a szövegben. Az íráskép alapján 14. századnak tűnik, nagyobb valószínűséggel I. Lajos-, mint I. Károly-korinak, bár ez utóbbi sem zárható ki egyértelműen.

573. (1330-as évek–14. század) nov. 30. k.

A győri káptalan tudatja, hogy a személyesen megjelenő Auasalyaperbese-i Péter fia János, Vas megyei nemes az ugyanott lévő telkét (fundum seu laneum) avagy curia-ját, amiben Tamás fia ... hospes avagy jobbágy ... zálogba teszi 10 pensa széles bécsi (Wyennensis) dénárért a rokonságához tartozó Tarlodfaluaperbese-i Apród fiainak: Istvánnak, Lászlónak, Jánosnak, G...-nek ... és Pálnak ... művelt és műveletlen földekkel, legelőkkel, kaszálókkel, berkekkel és minden más haszonvételeivel ... a Varadsigete-n lévő rét avagy kaszáló felével ... [D.] ... Andree ap. ...

E.: SNA. Erdődy cs. Galgóci hitbizományi lt. 25. (21.) (DF 278 303.) Erősen vízfoltos papíron, alul csonka, szövege nagyrészt nem olvasható. Hátoldalán kerek zárópecsét maradványai.

R.: Erdődy 311. F37. sz.

Megj.: A DL-DF adatbázis, és nyomán a R. 1340–1370 közé datálta. Az Erdődy család levéltárában nem található olyan másik oklevél, ami korjelzőként szolgálhatna az itteni töredékhez (vö. Erdődy), és a szereplőket más forrásokból sem sikerült azonosítani. Az íráskép alapján az oklevél 14. századi lehet, anyaga miatt (papír) az 1330-as évektől kezdődően.

574. (14. század)

Czobe Petouia-i polgár (civis) és hospes levele urához, a Nagykemlékben (in Maiori Kaemnika) lévő Iorecz Pál comes-hez. Tudatja, hogy eladta Pál minden disznóját, mindegyiket három dénárpenza-ért, 8 dénárral kevesebbért, mint számolta. És mivel nem volt egy teljes eladó posztó (quia integrum pannum habere venalem non potui), a parancsa szerint két felet szerzett neki, az egyik fél vörös, a másik barna (unum medium rubeum, et alium bruneum), amiket Pál követe (nuntius), Lőrinc nem akart elvinni. Ezen kívül Lőrinc elvett tőle 10 dénárpenza-t, mert 38 pensa-t vitt magával, és csak 28-at kellett volna, ezért kéri Pált, hogy két héten belül (infra quind.) küldesse neki vissza azt a 10 pensa-t. A tanúk Tamás és Lubreg-i Woxa voltak, Lőrinc pedig jöjjön el hozzá, különben a zsidóktól (a Iudeis) veszi fel ezt az összeget.

E.: Istorijiski Arhiv Varaždin (Horváto.), Arhiv casmanskog Kaptola: Acta antiqua 201. (DF 282 519.)

Megj.: DL-DF adatbázis 1320–1330 közé datálja, magunk semmilyen támpontot nem találtunk a keltezéshez. Az íráskép alapján leginkább a 14. századra keltezhető.

575. (14. század)

(Ung megye?) ismeretlen tartalmú oklevele.

E.: DL 86 124. (Sztáray cs. lt.) Az elázott oklevél elő- és hátoldala néhány szótöredék kivételével olvashatatlan.

Megj.: DL-DF adatbázis Ung megye oklevelének határozza meg, 1313–1320 keltezéssel. Magunk nem tudtuk kivenni sem az intitulációt, sem a dátum leszűkítésének okát. Az íráskép – a néhány halványan látszódó betű alapján – elvileg későbbi is lehet, mint a 14. század eleje. I. még az ugyanitt őrzött 576. sz.

576. (14. század)

(Ung?) megye ismeretlen tartalmú oklevele.

E.: DL 86 125. (Sztáray cs. lt.) Vízfoltos, szövege teljesen olvashatatlan. Hátoldalán átfűzött szalagon négy rányomott viasz zárópecsét maradványa.

Megj.: Az oklevél szövege nem látszódik, de a pecséték számából arra következtethetünk, hogy megyei kiadványról van szó. I. még az ugyanitt őrzött 575. sz. oklevelet, amely talán Ung megye kiadványa volt. Nem lehetetlen, hogy ez esetben is erről a megyéről van szó.

577. (14. század)

Ismeretlen (egyházi?) kibocsátó ismeretlen tartalmú oklevele, benne egy Lőrinc [?] nevű ember említésével.

E.: DL 91 084. (Dőry Ferenc hagyatéka) Teljesen vízfoltos, néhány szó kivételével olvashatatlan. Hátoldalán befűzött szalagon (mandorla alakú?) zárópecsét nyoma.

Megj.: Az oklevélből csak néhány szó látszódik, közülük az elején az „eadem gratia”. DL-DF adatbázis püspöki oklevélként regisztrálja, talán a mandorla alakú (?) pecsétfolt miatt. Az íráskép alapján talán a 14. század első kétharmadából származhat.

578. (14. század)

Ismeretlen oklevéladó [Vas megye?] oklevéltöredéke, amely szerint kiszálltak egy Vas megyei birtokra, és ... Sar... nevű birtokrészének megjárták és leírták határait (benne egy malom említésével).

E.: DL 93 935. (Festetics cs. lt.) Teljesen szakadozott papírtöredéken csonka szöveg, hátoldalán három zárópecsét maradványa.

Megj.: DL-DF adatbázis Vas megye okleveleként regisztrálja, mindegyik az utalhat, hogy egy Vas megyei birtok határleírását tartalmazza a kiadvány, és a hátoldalán több kisebb pecsét van, ami a megyei kiadványok jellemzője. Írásképe a 14. századra utal, közelebbről az 1330-as évek (a megyei papíroklevelek elterjedése, l. Rácz, Megyei papíroklevelek 309–313.) és talán az 1380-as évek közötti (mert az íráskép inkább a század középső hányadát, mint a legvégét idézi), de a korai Zsigmond-kor sem zárható ki egyértelmű módon.

579. (14. század)

Ismeretlen oklevéladó (hiteleshely?) kiadványa.

E.: DL 104 587. (Batthyány lt. Jelzet nélküli oklevelek.) Szakadozott, hiányos, szövege lényegében olvashatatlan.

Megj.: Néhány alig, vagy egyáltalán nem összefüggő szó és szótöredék kivételével az oklevél olvashatatlan, tartalma még hozzávetőlegesen sem rekonstruálható. DL-DF adatbázis hiteleshelyi kiadványként regisztrálja, az első sorban valóban olvasható, hogy „dominus Andreas prepositu[s]”, ami talán az intuláció része. Az íráskép leginkább a 14. század első felére-közepére mutat, de más időszak sem teljesen kizárható.

580. (14. század)

Ismeretlen oklevéladó levele. Látható névalak: Darouch-i László fia B...

E.: DL 47 975. (Múz. Ta. Fejérpataky) Erősen vízfoltos papíron, szövege olvashatatlan, hátoldalán befűzött szalagon kör alakú zárópecsét maradványai.

Megj.: Daróc helynév azonosítása nem egyértelmű, ahogy a hátoldali pecsét tulajdonosa sem. Az íráskép alapján az oklevél 14. századi lehet, inkább az 1330-as évektől kezdődően.

581. (14. század)

Ismeretlen hatóság oklevele, amelyben elhalasztja egy település (város?) (cives et ...) Pál, vagy Kristófnak a ... elleni (contra Paulum seu Cristofori...) perét börtönközép nyolcadára. [D.] ... termini prenotati, a. ...

E.: HDA. Plemicka opcina Sv. Jelena Koruska 6. (DF 286 087.) Szakadozott papíron, az oklevél utolsó harmadrésze van csak meg.

Megj.: A töredék alapján nem azonosítható sem a kibocsátó, sem az említett személyek. Az íráskép alapján a 14. századra tehető.

582. (14. század?)

Fabrus (vagy: Faber, gen.: Fabri) fia Miklós levelében tudatja [hátdoldalán: concivis-ével], a Leupsdorf-ban lakó Chumur/Chundur [?]-ral, hogy a szőlőben ő okozott kárt egy másik szőlő miatt, és mivel emiatt négy hetet vesztegetett el Nagyszombat (Tyrnavia) városában, azt kéri, hogy emiatt adjon kárpótlást neki, különben nagyobb kár fog esni a szőlőben, mint amit a címzett neki okozott. Mert nem fogja tudni őt megfutamítani, és ha nem teszi jóvá az elmondottakat, ti. a szőlőt, és az ebből fakadó költségeit, akkor saját maga fog bosszút állni, úgy, hogy a címzett fián áll bosszút, hogy a címzett akként bántódjon, mint ő a szőlő miatt. Azt megígéri, hogy gyújtogatással nem okoz kárt, de tudja meg, hogy más módon, ahogy csak bosszút állhat, a szőlő miatt elégtételt vesz.

E.: DL 75 816. (Sándor-Metternich cs. lt. A. 3. 2.) Hátdoldalán azonos kéztől címzés és kör alakú zárópecsét foltja.

Megj.: Nem találtunk olyan támpontot, ami a keltezést jobban leszűkíthette volna. A címzett neve sem egyértelmű, csak „Chur” van kiírva, felette kettős rövidítésjel. Nyilván a levélíró azért rövidített ilyen szokatlanul, mert neki is és a címzettnek is egyértelmű volt a teljes név.

583. (1280–1413)

Az egri káptalan nyílt, év nélküli oklevele Bodolo birtok elzálogosításáról.

Tá.: Garai Miklós nádor, 1413. nov. 14. > II. Lajos, 1520. máj. 28. DL 62 433. (Ibrányi cs. lt. 272.)

R.: ZsO IV. 1291. sz. (Tá. regesztájában)

Megj.: A rövid tartalmi átirás („nonam [ti. litteram] capituli Agriensis patentem super impignoratione possessionis Bodolo, sine anno editam”) semmilyen támpontot nem ad, így az oklevél bármikori lehet. Mivel az 1413 körüli per a Balogsemjén nb. Kállaiak részvételével zajlott többek között az itt említett Bodoló (Badaló) birtok ügyében is, ezért a kiadás alsó időhatára 1280, ekkor adta el Hontpázmány nb. Gergely a birtokot a Balogsemjén nembelieknek (a birtok történetére l. Gy. I. 528–529.). A felső időhatár nem húzható meg pontosan. Bár az ilyen típusú, eleve keltezetlen oklevelek „divatja” az 1330-as években visszaesik, kategórikusan nem zárhatjuk ki a későbbi időszakot sem, noha a legnagyobb valószínűsége az 1280–1330 körüli időszaknak van.

584. (14. század–15. század eleje)

Főpap [egri püspök?] levele bizonyos javak, ti. szőlő, ménes, könyvek és malom, ill. egy [egyházban alapított?] oltár ügyében, említve az Erzsébet, Barnabás fia ..., György, Péter, Gáspár, László szabó (Ladislaus sartor) neveket. [D. ...] ...7.

E.: HML. Egri székesfőkáptalan magánlevéltára 28. 3. J. N. (827.) (DF 210 753.)

Két apró darabban fennmaradt töredék, eredetileg függőpecsétje lehetett.

Megj.: A szöveg igen hiányos, de talán egy oltáralapítással egybekötött, egyháznak tett adományt foglal írásba, felsorolva az adományokat is. A kibocsátója bizonyosan egy főpap, amit az oklevél szóhasználata (pl. „in ecclesia nostra katedrali”) mutat, a töredék eredeti őrzési helye (Egri székesfőkáptalan mlt.) alapján vélhetően az egri püspökről van szó. A kibocsátási év utolsó eleme hetes. A nevek töredékes voltak miatt nem azonosíthatóak, az íráskép a 13. század végétől a 15. század első feléig bezárólag bármikori lehet (bár az ilyen oltáralapítások az Árpád-korban még nem voltak annyira jellemzőek).

585. (14. század–15. század eleje)

Ismeretlen kibocsátó [hiteleshely?] oklevéltöredéke, benne az Izkaz helynév és egy tanú kiküldésének az említésével.

E.: BFL. Guary cs. lt. Oklevelek, iratok 23. (DF 257 283.) Vízfoltos töredék, szövegéből csak néhány összefüggéstelen szó maradt meg.

Megj.: Hogy hiteleshelyi kiadvány lenne, arra a „pro testimonio transmisimus” mondattöredék utalhat. A vásárhelyi apácák és egyéb nemesek által bírt Iszkáz birtokkal (birtokokkal) kapcsolatban elég sok forrás fennmaradt, hogy a jelen eset kapcsolódik-e valamelyikhez, az a töredékből nem állapítható meg. A Guary család oklevelei között (ahonnan a jelen kiadvány is származik) nincs olyan dokumentum, ami köthető lenne a jelen esethez (vö. Sörös, Guary 161–195.). Az íráskép alapján a levél a 14. századi vagy 15. század eleji lehet, inkább a 14. század második feléből.

586. (14. század második harmada–15. század első harmada) nov. 25.

A [pozsonyi?] káptalan [átír egy korábbi, 1298. évi kiadványt? amely] szerint ... Kálmán [?] elzálogosítja Mazalóc nevű, anyai ágú öröklött birtokát.

E.: DL 108 275. (Vétel 2003. 6487.)

Megj.: A két darabra szakadt oklevélből csak egyes szavak kivehetőek, a teljes ügymenet nem. Tartalmára a hátoldali, újkori összefoglaló utal: „Kálmán János [?] 1298-ban elzálogosítja Mazalóczon lévő anyai örökségét”. Egy másik feljegyzés szerint „anno 1218” kelt az oklevél. Az írásképe ugyanakkor inkább a 14. század közepére, második felére mutat, de a 15. század eleji kelet sem elképzelhetetlen, ezzel szemben késő Árpád-korira nem emlékeztet. DL-DF nyilvántartás 1300–1399. nov. 25-re keltezi, és a pozsonyi káptalan oklevelként regisztrálja. Magunk a címsor elején csak a „capituli” szót tudtuk kivenni, az utána lévő szót nem, és ha a hátlapon lévő település a Bács megyei Mazalócot takarja, akkor a pozsonyi káptalan mint kiadó igen valószínűtlen. Azonban (az íráskép alapján) úgy tűnik, hogy itt később átírtak egy 1298-as

oklevelet (az 1218 nyilván ennek a félreolvasása), amit akár a pozsonyi káptalan is megtehetett.

587. (13. század vége–15. század első fele)

Gregen mester tudatja, hogy az ő Benenus [?] nevű öröklött birtokán Marcell comes és Mihály fia Mihály elfogták a saját szolgájukat, Pentec nevű papot (sacerdos), aki magát Istvánnak nevezte. A pap mondott urai azt állították, hogy Pentec 13 szolgájukat alattomban elvitte, és ezzel 30 marka kárt okozott. Ezen kár kapcsán az oklevéladó tanúállításra kötelezte őket, ám annak napja előtt a pap hűséget fogadott nekik, és mindenben alávetette magát és az egész ügyet az urai kegyelmének a következő nemesek színe előtt: Zalocus, Miklós, Fülöp, továbbá a Szt. János-egyház két papja, Miklós, az egyház patrónusa, és sok más nemes előtt.

E.: DL 104 757. (Festetics cs. lt.) Ledörzsölt és újrahasznosított hártyán (palimpszeszt), hátoldalán tárgymegjelölés és zárópecsét foltja.

Megj.: A szöveg igen rossz latinsággal íródott, nyelvtani hibákkal terhesen, amely gyakorlatlan kézre vall. Emiatt írásképe alapján igen nehezen behatárolható, a késő 13. századtól a 15. századig bezárólag bármikori lehet, bár az ügymenet és egyes nevek (Szalók) a korábbi (késő Árpád-, vagy Károly-kori) időszakra utalnak. Sajnos a birtoknév sem azonosítható be egyértelmű módon. Ha az olvasat Benenus, akkor az Belényesként értelmezhető, bár a helynév nem hozható egyértelmű kapcsolatba sem a Bihar megyei, sem a Krassó megyei Belényessel, sem az oklevél dunántúli provenienciájával (Festetics cs. levéltára).

588. (1330-as évek–15. század)

Ismeretlen oklevéladó (Damus pro memoria) tudatja, hogy elhalasztja ... fia András aug. 15. k.-i (... Ass. virg. glor. prox. ...) perét, mely ... elvitele, és a háza ... ügyében zajlott.

E.: DL 99 382. (Károlyi cs. nemzetségi lt. Károlyi cs. 1. 225.) Csonka, csak az első ¼ része van meg, hátoldalán rányomott pecsét foltja.

K.: DPM 369. sz. (R. is)

Megj.: Az egyetlen támpont az oklevél írásképe, amely inkább a 14. század második felére, 15. század első felére mutat, bár tény, hogy a damus pro memoria-oklevelek addigra már teljesen szétzúzódtak. Lásd a DPM 369. sz. kommentárját.

INDEX NOMINUM ET RERUM

A

Aba Amadé l. Amadé, Dávid fia

– l. Nagy Aba

–, Aba fia 190

– fia Aba 190

– fia János 235

– fia Nagy (Magnus) Aba 146

Abaa l. Aba

Abajdoc (Obuydych) (dict.) Péter,
György fia (upori) 302

Abara (Abram~Abara) ma Oborín,
Sz. (Zemplén m.) 316

Abaszéplak l. Széplak

Abaúj (megye) l. Újvár (megye)

abaúji l. újvári

Abaújkér l. Kér

Abaújszakaly l. Szakaly

Abaújvár (megye) l. Újvár (megye)

abaújvári (ispán) l. újvári (ispán)

Abauyar l. Újvár(i)

Abawyar l. Abaújvár

Abee l. Aba

Abony (Obun), (Esztergom-Szent-
király, Esztergom m.) 15

Abraam l. Ábrahám

Abraank fia János, neszelei 150

Ábrahám, (Ábrahám fia), szentgyör-
gyi (Hontpázmány nb.), pozsonyi
szolgabíró 41

–, Guge fia 96

–, (Koch fia), Péter apja 342

–, László fia, kazsui 54

– fia Fülöp 191

– fia János comes 553

– fia János mester, laskodi (vajai) 176,
181, 184, 193, 214, 235, 266–267,
269, 280, 283, 292, 390

– fia János, nyarádi 512

– fia Martonos (Csolt nb.) 530

– fia Péter 299

– fia Péter fia János (Káta nb., Csa-
holyi) 464

– fia Tamás 50

Abram l. Abara és Ábrahám

Abyht fia Egyed (borsovai) 424

Ach, szombathelyi várnagy 259a

Achad l. Acsád

Acsád (Achad) (Temes m.) 527

Adam l. Ádám

Ádám fia András 489

– fia Márton 429

administrator l. egyházkormányzó

*adó (behajtása, elengedése, fizetése,
mérséklése)* 132, 173, 318, 382, 389,
504, 517; l. még goztgrab, hegyvám,
kamarahaszna, pápai adó, quarta ma-
gistralis

Adolf fiai: Jakab, Koromos és Egyed
187

adómentesség 493

Adony l. még Odum, Odun

adoptálás 95

Adorján (Adrian, Adryan), (Bihar m.)
14, 51, 61, 161, 258, 413–414

– mester, a váradelőhegyi konvent tagja
56

adorjáni várnagy 258, 413–414

adószedő 318, 382

Adrian l. Adorján

Adryan l. Adorján

Adun l. Odun

Aeka l. Ajka

Agmánd (Ogmand) nemzetség 28/1
 – fiai: Imusd és János, varsányi 444
Ágoston, Eguke fia, (alsóörsi?) 303
 – fia Petkeu, mérei 523
ágostonos szerzetesek 389, 563–564
Ágostontelek (Agustun Teleke)
 (Szabolcs m.) 431
 Agria l. Eger
 Agriensis l. egrí
 Agustun Teleke l. Ágostontelek
Ajka (Aeka, Ayka) (Veszprém m.)
 102, 157
 – (Aeka), (Ehellős fia), ajkai 102
 Akach l. Akács
Akács (Akach) (Csanád m.) 359
akasztás 24, 493
 Akolfeu l. Akolfő
Akolfő (Akolfeu) (Pozsony m.) 569
 Alachka l. Alacska
Alacska (Alachka), (Borsod m.) 223
 Aladár, papi(?), Újvár megyei vizsgálóbíró 97
 – fia László, várdai (Gutkeled nb.)
 64, 90, 120, 203, 244–245
 – fia Pelbárt (Gutkeled nb.) 90, 120
 Alastan fia A...kon 65
 Alba l. Fehérvár
 Alba Iulia l. Fehérvár
 Albensis l. fehérvári
 Albert, l. Veres Albert
 –, Csák nb. Máté nádor intézője 263
 –, szepesi Szűz Mária-egyház apátja 62
 –, Drug fia (Gutkeled nb.) 162
 –, Péter fia 375
 –, Rathlou fia, sasai 383
 – mester, Zlandus (Zlaudus?) fia 338
 – fia Gergely 27, 30
 – fia Miklós, szokoli 537

– fia Miklós, zsuki 501
albíró (viceiudex), budai 503, *sza-*
mosszegi 460; l. még érseki albíró,
 nádori albíró
al-éneklőkanonok (succantor) l. fe-
 hérvári al-éneklőkanonok
alesperes 335; l. még borsodi, borso-
 vai, forrói, gömöri, középnémeti,
 novai, sárosi, szatmári, tárcai, új-
 vári, ungi alesperes
 Alessander l. Sándor
alhelynök (vice gerens vicarii) 357;
(vicevicarius) 374
 Alibánfa l. Ollár
alispán 226, 495, 519; l. még bara-
 nyai, bihari, borsodi, gömöri, he-
 vesi, honti, krassói, lipthói, nyitrai,
 pozsonyi, sárosi, szabolcsi, szat-
 mári, szepesi, szolnoki, újvári, val-
 kói, zempléni alispán
aljegyző (subnotarius) 339
alkancellár 489, 503
 Allar l. még Ollár
 – fia Mihály fiai: Beke és István, vi-
 rágosberekai 461
 Almaas l. Almás
almádi konvent 103e, 207b, 560
 – *konvent apátja* 103o, 560
 – *Szűz Mária-monostor konventje* l.
 almádi konvent
 Almagi l. Almagy
Almágy (Almagi) (Nógrád m.?) 126
Almás (Almaas) ma Pusztalmás
 (Merisor, Ro.) (Torda m.) 4
Almas~Almasvíz folyó (Doboka m.)
 502
 Almásrákos l. Rákos
 Almus fia János 412

alnádor 88; l. még Cuza; nádori albíró
al-olvasókanonok l. egri al-olvasó-
kanonok

alországbíró 68; l. még János, meg-
bízott alországbíró; Mihály, meg-
bízott alországbíró; Zoltán, megbí-
zott alországbíró

Alsáni János l. János, (Alsáni)

Alsólóc l. Lóc

Alsónemesapáti l. Apáti

Alsóörs (Olwrs) (Zala m.) 353

Alsóság (Sub Saagy) ma Celldömölk
része (Vas m.) 285

Alsózéle l. Zéla

Alsózsolca l. Zsolca

Alsóörs (Olwrs, Vrs) (Zala m.) 303

alszerpap 478

alszolgabíró 537

általános helynök l. helynök, általá-
nos (generalis vicarius)

– *ítélőszék (pareta)* 493

alvajda, erdélyi l. erdélyi alvajda

alvárnagy l. komáromi, saskői, sze-
gedi alvárnagy

Alvinc l. Vinc

Amadé, (Amadé fia?), idai (Aba nb.)
164

–, Dávid fia, János apja, nádor (Aba
nb.) 7, 10, 48, 54, 57, 63a, 70, 75, 89a,
93a, 97–99, 101, 103, 103c, 103h,
103i, 107–108, 110, 113, 115, 118,
120, 127–130, 131, 210

–, (János fia, várkonyi, Gutkeled nb.)
528

Amadeus l. Amadé

Ambrosius de Mediolano, római kú-
riai ügyvéd 389

Ambrus, csebi 223

– fia György 355

– fia Jakab 201

– fia ozorai Sándor 243, 293–294

Ampod l. Ompud

Anda, András fia, (keceli) 526

Andach l. András

Andics, Péter fia, olgyai 551

András l. Bitke András

– l. Cychwar András

– l. Iunhus András

– l. Magyar András

– 529

– 588

– mester 252

–, balajti nemes 405

–, bárcai pap 376

–, batkai 116

–, dombrádi 469

–, egri püspök 2, 21–22, 38–40, 42–43

–, erdélyi nemes 265

–, esztergomhegyfoki Szt. Tamás-
egyház kanonoka 407

–, (ismeretlen) prépost 579

–, lideri pap 176

–, II., magyar király 237a

–, III., magyar király 100, 306

–, mányiki 403

– mester, nyitrai örkanonok 188

–, procurator 423

–, serviens 329

–, Szabolcs megyei lakos 413

–, (Szécsi), erdélyi püspök 389, 393,
440, 478, 501

–, szompácsi nemes 402

–, Vas megyei birtokos 468

–, vasvári prépost 437

–, Ádám fia 489

–, András fia, (kistapolcsányi) 454

- , András fia, kinizsi 436
- , Andronicus fia 317
- , Azarias fia 264
- , Beke fia 449
- , Benedek fia 439
- , Chugud fia 287
- , Csapó fia, László és Dénes apja (Nádasd nb.) 150, 185, 204
- , Egyed fia, cséfalvi 569
- , Emuch fia 299
- , Endre fia, hidvégi (Hermán nb.) 356
- mester (Gergely fia, Héder nb., Kőszegi) 257a, 322, 324, 328–329
- , Gergely fia, petri (Hontpázmány nb.) 203
- , Gothard fia 217
- , György, Iván és András apja (kis-tapolcsányi) 454, 456–457
- , Imguram fia, Komorói Sándor ser-viens-e 64
- , Imre fia 65
- , Ivánka fia 368
- , Jakó fia, helmeci 70
- , Kázmér fia 296
- , Kázmér fia, tinnyei 422
- , Márton fia, sári 150
- mester, (Mihály fia), bogáti 470
- , Mihály fia, szőlősi 461
- , (Miklós fia), csöllei, pozsonyi szol-gabíró 480
- , Miklós fia (Hontpázmány nb.) 453, 458–459, 476
- mester, Miklós fia, Iván unokája (Hánta nb.) 391, 455
- , Ontus fia 73
- , Pál fia 502
- , Pál fia, Simon unokája 401
- , Pál fia, somlyói 150
- , Polyan fia, Miklós és János apja 300
- , Sándor fia, sólyagi 550
- , Simon fia, bocsori 150
- , (Simon fia), kércsi, királyi ember 506
- , Tamás fia Pál veje 503
- , (János apja), bolti 431
- , János testvére (cenki?) 437
- fia Dénes (Nádasd nb.) 144, 151, 154, 156, 183
- fia Jakab (Osl nb.) 72
- fia László 423
- fia László (Nádasd nb.) 144, 149, 151, 154, 156, 183
- fia Miklós 423
- fia Miklós, babóti 72
- fia Péter 150
- fiai: Anda és János (keceli) 526
- fiai: János és András, kinizsi 436
- fiai: Miklós, Mihály és Dezső (val-kajai) 70
- Andreas, St. I. Szentendre
- Andronicus, Ontus fia 73
- fiai: Miklós, Dénes, László és And-rás 317
- Andych I. Andics
- Angathan mester 93
- Anna, (Budur lánya?) 332
- , Péter anyja, szolga 176
- , Tamás fia Pál lánya 503
- , Váli Imre felesége 503
- Ant I. Ont
- Antal, királyi tárnok 334
- , Marcell fia, (pányoki) 97, 101, 107, 110
- anyaegyház* 42
- anyós* 432
- Ányos, peszeji (várjobbágy) 77

apácák 303; l. még nagyszombati
klarissza apácák; szigeti (domon-
kos) apácák

Apajkeresztúr l. Raszinja

apát l. almádi, bakonybéli, csolti,
koppányi, pannonhalmi, pilisi, so-
mogvári, szekszárdi, szerencsi,
visegrádi, zirci apát

Apati l. Apáti

Apáti (Apati) (Bihar m./Szatmár m.)
446

– **(Apati)** (ma Nemesapáti és Alsó-
nemesapáti?) (Zala m.) 150

apátnő 303

Apay fia István, monostori (Gutke-
led nb.) 212

Apostoli Szék l. Szentszék

Apród 228, 513

–, (Oproud) (dict.) Miklós 191

– fiai: István, László, János, Pál és
G..., taródfalvi 573

Arabya fia Egyed 203

aradi éneklőkanonok 548

– *ispán* 173

– *kanonok* 548

– *káptalan* 173, 359, 363, 396c,
474k, 530, 548

– *olvasókanonok* 548

– *órkanonok* 548

Aran l. Arany

Aran, Bodrog megyei nemes 313

Arany (Aran) (Bodrog m.) 313

aranybánya 224

aratás 469

Arcalia l. Kelemen

Areus comes, (Abaúj megyei birtokos)
129

Arlabus(?) fia Mihály, apáti 150

Arnold, kassai bíró 238–239

– mester, Keled fia, Hahót nb. 312,
402

–, Péter fia, Jurk unokája 179

– fia Trimannus 44

Árokalja l. Kelemen

árpa 554

Arteus, Iván fia, bölzsei 45, 47

Artolf mester, (Pod fia) 10, 19

– fia János, sári 150

– fia Márk, (sári) 144

árva, árvák 78, 80, 142, 527

Aszófő (Ozoufeu) (Zala m.) 303

asszony öröklése 391, 455

– *utáni öröklés* l. nőági örökösödés

asztalnokmester l. étekfogómester

átírás l. oklevél átírása

Atlip fia Péter, ovadi 321

átok (anathema) 312

Atyusz, récsényi 310

–, Buzád fia (Hahót nb.) 92, 104

Auasalyaperbese l. Avasalja

Augustini l. ágostonos szerzetesek

Augustinus l. Ágoston

Avasalja (Auasalyaperbese) ma Vas-
alja (Vas m.) 573

Avignon (Avinionis) város (Francia.)
276, 281, 426

Avinio l. Avignon

Avinionis l. Avignon

Ayka l. Ajka

Aymericus l. Imre

Ayze l. Eyze

Azar l. Nagyazar

Azara l. Ozora

Azarias fia András 264

B

B. püspök l. Benedek, veszprémi püspök

B. fia János, kövesdi bíró 557

B[alázs?], János fia 253

Baab l. Báb

Bab (Bob) (Bodrog m.) 313

– l. még Báb

Báb (Baab, Bab) (Nyitra m.) 146, 190, 349

Baba pataka l. Bábapataka

Bábafalva l. Bábapataka

Bábapataka (Baba pataka) ma Bábafalva (Babie, Sz.) (Sáros m.) 401

Babie l. Bábapataka

Babonya (Babuna) (Bihar m.) 73

Babosdöbréte l. Kőkényes

Babót (Bobud) (Sopron m.) 72

Babud (dict.) János, Bede apja 544

Babuna l. Babonya

Bach fia István 72

– fiai: Máté, Péter és Jakab, fügedi 536

Bacha l. Bárca

Bachanag l. Bakónak

Bachiensis l. bácsi

bácsi ispán 117

– *káptalan* 307b

Badaló l. Bodoló

Bagamer l. Bogomer

Bagar (dict.) János l. Bugar (dict.) János

Bajerov l. Bajor

Bajmóc (Baymocz) vár, ma Bojnice, Sz. (Nyitra m.) 493

Bajom (Bayon) (Esztergom m.) 63

Bajor (Bayur) ma Bajerov, Sz. (Sáros m.) 474

Bajori Beke l. Beke mester, Péter fia, újvári alispán

bajvívó 130, 277, 329

Bakó (dict.) Miklós, Lőrinc nádor fia 6, 9

Bakónak (Bachanag, Bokonuk) ma

Nagybakónak (Zala m.) 380, 435

Bakonybél (Bel) (Veszprém m.) 211

bakonybéli apát 211

bakonyi Szűz Mária monostor l. zirci

(bakonyi) Szűz Mária-monostor

bakonyi apát l. zirci apát

Bakonykoppány l. Koppány

Baksa (Boxa), ma Kokšov-Bakša?, Szl. (Abaúj m.) 28, (378?)

– **(Boxa)**, ma Koksóbaksa (Kokšov-Bakša, Sz.) (Abaúj m.) (28?), 378

–, Chege fia, körtvéyesi 319

–, Konrád fia 103

–, (Simon fia, Baksa nb.?) 87

– fia Miklós (Baksa nb.) 197, 209, 261, 275

Bakša l. Baksa

Bakta (Bakta) ma Baktalórántháza része (Szabolcs m.) 176

Baktalórántháza l. Bakta és Lider

Balajt (Bolath, Baltoth) (Borsod m.) 405

Balajtpataka (Boluhtpataka, Bolahthpataka) patak (Borsod m.) 405

Balanda, Balanda fia 72

– fiai: János és Balanda 72

Balatonberény l. Berény

Balázs, krassói alispán 336

–, leleszi prépost 552

–, Chyde(s) fia 489

–, (Gyármán fia), sárosi alispán és várnagy 314, 350

–, György fia, vasvári(?) 288

– (B.), János fia 253

–, (Koch fia), Doncs apja 342
 –, Lukács fia, verei 67
 –, Máté fia 95
 –, Miklós fia, dományi 11
 –, Miklós mester fia (Csák nb.), fo-
 nyi 491
 –, Mikus fia 230
 –, Pál fia 33
 –, Péter fia, Péter unokája, Jurk déd-
 unokája 179
 –, Fuldríc fivére 271
 –, Magdolna rokona 20
 –, Márton rokona 23
 Balduin, Gergely fivére, zsenyei 150
 Bálint mester 317
 –, aradi őrkanonok 548
 –, (erdélyi püspökhöz küldött követ)
 447
 –, gilipi nemes 131
 –, (Jakab fia Kozma serviens-e) 283
 –, Sáros megyei ember 421
 –, Bolezlaus fia, Péter, Miklós és Já-
 nos apja 167, 170
 –, Huda fia, zalai 150
 –, Pál fia 150
 –, Péter fia, mákfai 150
 – fiai: Péter és János, bocsárdi 374
 Balog (dict.) János, szabolcsi szolgál-
 bíró 3, 81
 Balogiványi I. Iván
Balogjánosi (Bolugivanus) ma Ra-
 mocsaháza (Szabolcs m.) 64
 Balogunyom I. Unyom
 Baltoth I. Balajt
Bálványoshalma (Balwanusholma),
 domb Torda mellett (Békés m.) 530
 Balwanusholma I. Bálványoshalma

bán 493; I. még boszniai, macsói,
 szlavón, szörényi bán
 Banch I. Bánk
 Banchk I. Bánk
Bánk (Bank, Banch, Banchk) (Sza-
 bolcs m.) 231, 236, 327, 506
 Bank I. Bánk
 Banská Štiavnica I. Selmezbánya
bánya 224
 Baracha I. Baracska
Baracska (Baracha, Barascha) ma
 Nagybaracska (Bodrog m.) 313
 Barana I. Baranya
 Baranch, nemes 412
 Baranchfeulde I. Barancsfölde
Barancsfölde (Baranchfeulde)
 (Komárom m.) 412
Baranya megye 6, 9, 201
baranyai alispán 6, 9
 – *hadnagy* 6, 9
 – *ispán* 9, 201, 425
 – *szolgabíró* 384
 – *várnagy* 201
 Barascha I. Baracska
Bárca (Barcha, Barza) ma Kassa
 (Košice, Sz.) része (Abaúj m.) 13,
 24, 28, 33, 36–37, 46, 94, 112–114,
 136–138, 164, 210, 213, 219, 332,
 376, 382; I. még Felbárca
barna posztó 574
 Barnabás, Miklós fia, Albert uno-
 kája, zsuki 501
 – fia ... 584
 – fia István 355
Barnag (Borlogh), (Veszprém m.) 250
 Barrangt, jobbágys 140–141
 Barreus, Borsod megyei szolgabíró 180
Bars megye 199, 334, 456

barsi főesperes 84

– *ispán* 199, 416

Bartalinus l. Bertalan

Bartholomeus l. Bertalan

Barza l. Bárca

Bás (Boos), (Zemplén m.) 40

Bascina (ȃ: Rascina?) (Kőrös m.) 320

Baszt (Bozth) (Sopron m.) 59

Bathal, jánosi presbiter 176

Bathiz l. Batiz

Bathyan l. Battyán

Batiz (Batiz) (Vas m.) 150

–, Jakó fia, helmeci, ungi 70, 75

– fia Lőrinc 33

– fia Miklós fiai: Jakab és János, (gömöri) 485

Batka (Batka) (Zemplén m.? Ung m.?) 116

Bátmonostor l. Bátmonostora

Bátmonostora (Both~Buth Monostora) ma Bátmonsotor (Bodrog m.) 313

Bator (dict.) János 452

Batyk (Bayk~Byak) (Zala m.) 545

Battyán (Bathyan) ma Botány, Sz. (Zemplén m.) 289

– **(Botyan)** (Somogy m.) 317

Baxa l. Baksa

Bayk l. Batyk

Baymocz l. Bajmóc

Bayon l. Bajom

Bayur l. Bajor

Bazin (Bezyn) ma Pezinok, Sz. (Pozsony m.) 508

Béb (Beybh) (Veszprém m.?) 150

Bece fia Imre, baksai 28

– fiai: Márton és Lőrinc, (bárcai) 135, 246

Bech l. Bekcs

Beche l. Becse

Bechee-i Imre l. Imre mester, (Csata fia), Becsei

Beche-i Imre l. Imre mester, (Csata fia), Becsei

Bechew-i Imre l. Imre mester, (Csata fia), Becsei

Becket Szt. Tamás-egyház, esztergomi l. esztergomhegyfői Szt. Tamás-egyház

Beckó l. Bolondóc

Beckov l. Bolondóc

Becus, Demeter fia, iváni 477

Becse (Beche) ma Becsehely (Zala m.) 435

– **(Beche)** ma Szigetbecse (Nagysziget/Fejér m.) 416

Becsehely l. Becse

Becsei Imre l. Imre mester, (Csata fia), Becsei

becsérték 20, 23, 32, 72, 95, 111, 113, 119, 140, 142, 147, 232, 249, 266, 299, 485

bécsi (széles) dénár 287, 555, 573

becslés, (birtoké) l. birtok felbecslése

Bede, (dict.) János, Babud fia 544

– l. még Böde

Bedech~Bedeck, Sebestyén fia, Márton apja 489

Bedeck l. Bedech

Beduch, Lesták fia, szalapai 544

Beed (dict.) l. Bőd (dict.)

Beel l. Bél

Beham, Komorói Sándor jobbágya 64

Behan fia Pál, szelepcsényi 456–457

Bekcs (Bech) mester, Kopasz fia (Borsa nb.) 192

Beke mester, Druget Vilmos bírság-szedője 386

–, karmacsi 150

–, meggyesi 150

–, Mihály fia, Allár unokája, virágosberek 461
 – mester, (Péter fia), bajori, újvári alispán 227–229, 474
 – mester, (Tamás fia, Borsa nb.), királynéi tárnokmester 61, 74, 177, 193, 205, 208, 215
 – mester, Tamás fia 355
 –, komáromi ispán 78, 80, 83, 111, 119, 133–134, 174a
 – fia János 570
 – fia Péter (Hontpázmány nb.) 466
 – fiai: Tamás, András és János 449
békebírság 141, 314
 Beken mester 465
 – l. még Beke
 Bekes fia Roland, császárai 385
 Bekes l. Békés(i)
békési főesperes 91
Bél (Bel, Beel), ma Mónosbél (Borsod m.) 136, 311
 – l. még Bakonybél
 Bel l. Bél
Bel(ső)gégény (Belgegen) ma Gégény (Szabolcs m.) 338
 Béla, IV., magyar király 85, 175, 349, 373, 393, 433, 507
 –, Pál fia 65
Beled (Beled) (Sopron m.) 72
 – fia János (Osl nb.) 72
 Belgenen l. Bel(ső)gégény
 Belgrád l. Zimony
Belleg (Byleg) ma Kisbelleg, Bellegszenccse (Podhájska, Sz.) része (Bars m.) 199
 Bellegszenccse l. Belleg
 Belse l. Bölze
 Belus comes, szabolcsi nemes 3

– fiai: László és Miklós 399
 Belža l. Bölze
 Belyd, mákfai Bálint oszkói jobbágya 150
 Benachs l. Benus
 Benchench fia György 505
 Benchencius, bihari alispán 261a, 261b
 Bencz, Kistapolcsányi Gergely mester famulusa 454
 Bene, Detre fia Mihály (csoltói) fivére 397
 Benedek l. Sánta Benedek
 – l. Veres Benedek
 –, aradi kóruspap 363
 – mester, aradi olvasókanonok 548
 –, barsi ispán 199
 –, borsodi főesperes 302
 –, csanádi püspök 237a
 –, erdélyi püspök 155, 176
 –, falunagy (Vas v. Zala m.) 150
 –, János enyickei pap klerikusa 94
 –, János fia János jobbágya 245
 –, káldi Imre küldötte 204
 –, laskodi 469
 –, mákfai 150
 –, marócsai ispán 544b
 –, XII., pápa 503b
 – mester, pápai főesperes 335
 –, Sáros megyei birtokos 564
 –, (volt) szerencsi apát 38
 –, ungi főesperes 302
 –, váradi szentszéki bíró 263d
 –, veszprémi püspök 5, 7a, 15, 77, 78a, 84
 – comes, Bene fia 149; özvegye: 154, 156
 –, Herbord fia 97–98, 101, 107, 110
 –, János fia, (dományi?) 11

–, Kázmér fia 65
 –, Konrád fia 130
 –, Merse fia, (szinyei) 441
 –, (Mihály fia?) 359
 –, Mikó fia 13
 –, Monza fia 69
 –, (Péter fia, Nádasd nb.) 183
 –, Salamon fia, simonyi 150
 –, Simon fia 102
 – fia András 439
 – fia Budola 362
 – fia Egyed 159
 – fia István, vaspöri 150
 – fia László mester (Ákos nb.) 418, 453, 458–459, 476
 – fia Péter, bányi (Hontpázmány nb.) 231, 236
 – fia Péter, bocsori 150
 – fia Syke fia István, sárszói 548
 – fiai: Jakab, Tamás és István, konrádföldi 150
 – fiai: Péter és Izsép (ruszkai) 115, 118
 – l. még Benus
Benenus(?) birtok (? megye) 587
 Benke, falunagy 285
 –, gilipi nemes 131
 – fia Iván 69
 Benuchs l. Benus
 Benus, Aba fia Aba officialis-a 190
 – (Benuchs, Benedek, Benachs), radnai polgár 224
Bér (Byr), ma Bértavár és Zala-bér (Vas és Zala m.) 58, 351, 468
 Bértavár l. Bér
Berch határjel (Doboka m.) 502
 – (határjel) (Torda m.) 28/1
 Berche fia Péter, szinai 57

Bere (Bere) ma Berea, Ro. (Szatmár m.) 554
 Berea l. Bere
 Berechke fia Sándor 453
 Bereck comes 252
 – comes (Gutkeled nb.?) 51
 –, szováti Gálos, Miklós és János keze 535
 –, Miklós fia, derzsi 552
 – fia János mester 460
Bereg (Bereg) ma Beregi, Ukr. (Bereg m.) 202
 – **(Berg)** ma Nagybereg (Veliki Berehi, Ukr.) (Bereg m.) 95
 – *megye* 95, 202, 245, 424, 429, 504–505
beregi ispán 245, 263g, 269, 282, 424, 429, 504–505
Beregszász (Beregyzaza) ma Berehove, Ukr. (Bereg m.) 442–443
beregszászi plébános 442–443
 Beregyzaza l. Beregszász
 Berehi l. Bereg
 Berehove l. Beregszász
berek 573
 Berekbőszörmény l. Bőszörmény
 Berekszász l. Lampertszásza
 Bereky l. Berki
 Beren l. Berény
 Berench l. Berencs
Berencs (Berench) ma Branč, Sz. (Nyitra m.) 532
 Berengarii, Jacobus l. Jacobus Berengarii
Berény (Beren) ma Balatonberény (Somogy m.) 392, 419–420, 479
Beret (Beret) (Abaúj m.) 178
 Berey l. Verei
 Berg l. Bereg
 Beri l. Bir

Berizlauh l. Tót Gyrizlao

Berki (Bereky) ma Rokycany, Sz.
(Sáros m.) 474

Bernold, molnári 150

– fia Lőrinc 381

Bernoldus l. Bernold

Bertalan, Sárkány Miklós képviselője 364

–, Mikalet fia 45, 47

– fia Domonkos, veszkényi (Vesz-kény nb.) 249

– fia Jakab 355

– fia: Dénes és Miklós 253

– fia: János és Tamás, zalai 150

Bertholomeus l. Bertalan

Bertót (Perthold, Pertoldy) ma Bertotovce, Sz. (Sáros m.) 421, 543

Bertotovce l. Bertót

Bertrand, váradi prépost 501

Berve l. Börvely

Berveni l. Börvely

Berzet (dict.) János, szabolcsi nemes 177

Beschk fia Jakab, (sóki) 79

Beseneud l. Besenyőd

Besenyő János, Zombor fia, Dancs fia László serviens-e 370–372

Besenyőd (Beseneud) (Szabolcs m.) 292

Besterce l. Beszterce(i)

Bestruchee l. Beszterce

Beszterce (Bestruchee) ma Vágbeszterce (Považská Bystrica, Sz.) (Trencsén m.) 263

– **(Bysterche)** ma Bistrița, Ro. (Besztercevidék) 224

besztercei ispán 159

betegség 61/2, 94

Betheln, iváni 477

bevallás 28/1, 63, 72, 146, 179, 212, 287, 296, 302, 304, 319, 338–339, 387, 394, 397, 411, 416, 435, 437, 470, 483, 485, 501, 555, 562, 564, 569

Beybh l. Béb

Bezermen l. Böszörmény

Bezyn l. Bazin

Bichke l. Bitke András

Bichow, (Szilveszter fia), szarvaskendi 151

Bicske, Ethened fia, ruszkai 115, 118, 229

Bihar (Byhor) ma Biharia, Ro. (Bihar m.) 55

– *megye* 162, 261a, 261b, 463

Bihardiószeg l. Negyvenszil

Biharfélegyháza l. Félegyház

bihari alispán 261a, 261b

– *ispán* 237d, 463

Biharia l. Bihar

Bille l. Billye

Billye (Bille) (Szabolcs m.) 177

Bir (Beri) ma Biri (Szabolcs m.) 172, 347, 500, 506, 566

– l. még Bér

Biri l. Bir

bíró (városi) 108, 257, 514–515, 554, 557; l. még kassai, király személye helyett eljáró, pápai delegált, pozsonyi bíró

–, *öt megyébe a király által kinevezett* 260

bírói rész (bírságból) 348

bíróági feljegyzés l. ismeretlen kibocsátó

- bírság* (behajtása, kifizetése, kiszabása) 6, 9–10, 12, 45, 50, 68, 75, 77, 93, 102–103, 120, 127, 135, 141, 198, 204, 236, 244, 250, 252, 308, 314, 347–348, 352, 360, 399–400, 441, 447–448, 451, 458, 461, 475, 486, 511, 529, 553
- *elengedése* 171, 348
 - *elosztása* 308, 493
 - *halasztása* 448
- birsagium* l. bírság
- bírságszedő* 447, 529; (nádori) 448
- birtok, birtokok* 434, 467
- *adományozása* 159, 243, 293, 392, 412, 423, 466, 556; (egyháznak) 353, 564
 - *átadása* 302, 304, 400, 548
 - *cseréje* 63, 387, 436, 491
 - *eladása (vásárlása)* 95, 137, 146, 179, 212, 287, 302–303, 338, 353, 370–372, 385, 387, 400, 411, 436, 483, 502, 510, 534
 - *elfoglalása* 121
 - *elzálogosítása* 47, 122, 157, 199, 485, 520, 555, 560, 569, 583, 586
 - *felbecslése* 113, 423, 512
 - *feldúlása* 27, 72, 300, 316, 406
 - *felosztása* 28/1, 51, 55–56, 69, 88, 129, 137, 162, 200, 224, 259, 319, 362, 378, 417, 435, 444, 499, 552, 562
 - *háramlása* 412
 - *iktatása* 41, 126, 131, 159, 240, 293–294, 320, 368, 405, 412, 419, 489, 499, 512, 560
 - *javainak beszédese* 367
 - *kijelölése* 256
 - *tilalmazása* 137, 265, 334, 372, 511, 533, 538
 - *visszaadása* 334
 - *visszaváltása* 258, 315, 555
- birtokba vezetés* 345
- birtokosztály* l. birtok felosztása
- Bissenus l. besenyő
- Bistrița l. Beszterce
- Biter comes, Mikó fia, Miklós apja 262
- fia Miklós mester (Balassa) 148
 - fia Péter, jobbágy 464
 - fia Péter fia Miklós mester (zólyomi) 525
- Bitke (Bydke, Bichke, Witke, Vitke) András, Ethened fia, ruszkai 213, 219–220, 226
- Bixsag** birtok (Zala m.) 545
- Blathyncz** (Ung m.?) 462
- Blauus comes, (Arnold fia), Miklós apja, burgbergi 534
- Blina (Blina)** ma Blinja, Ho. (Zágráb m.) 377
- Blinja l. Blina
- Bob l. Bab
- Bobróc (Bobroch)** ma Nagybobróc és Kisbobróc (Bobrovec és Bobrovček, Sz.) (Liptó m.) 1
- Bobroch l. Bobróc
- Bobrovček l. Bobróc
- Bobrovec l. Bobróc
- Bobud l. Babót
- Bocassini Miklós l. Miklós, Bocassini
- Boccha l. Buchta
- Bochon-i apát l. zirci apát
- Bochur l. Bocsor
- Bočiar l. Bocsárd
- Bocsárd (Bolcard)** ma Bočiar, Sz. (Abaúj m.) 374
- Bocsor (Bochur)** (Vas m.) 150

Bodoliv l. Bodoló

Bodoló (Bodolo) ma Badaló (Bodoliv, Ukr.) (Bereg m.) 583

Bodony (Budun), ma Siklósbodony (Baranya m.) 201

Bodrog megye 313

bodrogi ispán 313, 425

Bodrogmező l. Polyán

Bodrogolaszi l. Olaszi

Boemus l. cseh

Bogania (Pozsony m.?) 490

Bogát (Bogath) ma Nyírbogát (Szabolcs m.) 470

Bogath l. Bogát

Bogdán, bárcai Egyed jobbágya 195

Bogomer, Gurk fiainak serviens-e 295

– fia Szerafin (ruszkai) 20, 23, 115, 118

Bohtus pap 5

Bohúňovo l. Lekenye

Bojnice l. Bajmóc

Bokonium l. Bakony(i)

Bokonuk l. Bakónak

Bokou l. Bakó

Bolahthpataka l. Balajtpataka

Bolar, Bodrog megyei nemes 313

Bolath l. Balajt

Bolcard l. Bocsárd

Boldakw l. Boldogkő

Boldogkő (Boldakw), ma Boldogkőváralja (Abaúj m.) 139

Boldogkőváralja l. Boldogkő

Boldogságos Szűz-egyház (Balogsemjén nb. Kállaiak egyháza) 278

Boldva (Buldwa), (Borsod m.) 223

Boleslaus l. Boleszló

Boleszló, esztergomi érsek, tosti herceg, pozsegai és esztergomi örökös ispán 301–302, 323a, 344, 355, 361d
– fia Bálint 167, 170

Bolezlao l. Boleszló

Bolezlaus l. Boleszló

Bolondóc (Bolondoch) ma Beckó (Beckov, Sz.) (Trencsén m.) 263

Bolondoch l. Bolondóc

Bolse l. Bölzse

Bolt (Bolth) (Szabolcs m.) 414, 431

Bolth l. Bolt

Boltha fiai: Tamás és Lukács, ajkai 157

Bolug l. Balog

Bolugivanus l. Balogjánosi

Boluhthpataka l. Balajtpataka

Bona 317

Bongárd (Bungarth) ma Szászbongárd (Bungard, Ro.) (Doboka m.) 403

Bonifác, VIII., pápa 12a

Bonofato, Raymundus de l. Raymundus de Bonofato

Boos l. Bás

bor 286, 496; (*elvitele*) 307

Borcperg l. Burgberg

Borizlo, (Valkó megyei nemes) 11

Borlogh l. Barnag

Boronch, hermáni 150

Bors, szuhai Miklós fivére, Margit férje 174

–, vasvári prépost 66

Borsa Beke l. Beke mester, Tamás fia

Borsad l. Borsod

Borsensis l. barsi

Borsiensis l. Bars(i)

borsmonostori (Szűz Mária) egyház és konvent 76

Borsod (Borsad–Borsod) (Borsod m.) 405

– *megye* 180, 311, 383

borsodi alesperes 247

– *alispán* 311, 383

– *főesperes* 302
borsovai alesperes 168, 357, 366, 469
 – *főesperes* 168, 302
 Borsua l. Borsova
 Borsuva l. Borsova(i)
 Borszörcsök l. Szörcsök
bortized l. tized
 Borusua l. Borsova(i)
bosnyák bán l. boszniai bán
 Bosov, Detre fia, varsányi 444
Bosznia ura 103a
boszniai bán 503g
 – *prépost* 301
 – *püspök* 428
 – *püspökség* 426, 450
bosszúállás 582
bot 390, 485
 Bot'any l. Battyán
 Both Monostora l. Bátmonostora
 Botiz l. Batiz
 Botox, Valkó megyei nemes 68
 Botuk fia János 503
 Botyan l. Battyán
 Botyz (?) fia Miklós 418
 Boxa l. Baksa
 Bozey l. Bozzai
 Bozita l. Buzita
 Bozma fiai: Lőrinc és István, paloz-
 naki 250
 Bozna l. Bosznia
 Boznensis l. boszniai
 Bozth l. Baszt
Bozzai (Bozey, Buzey) (Vas m.) 150
 Bőd (dict.) Mihály fiai: István és
 Kompold, kompolti (Aba nb.) 562
 – (dict.) Tamás fia Demeter, kompolti
 (Aba nb.) 562
Böde (Bede), Zala m. 402

Bökény, Ehellős fia (Hontpázmány
 nb., redneki) 96
Böki (Buku) ma Chabžany, Lemes (Le-
 mešany) része (Sz.) (Sáros m.) 314
Bölze (Belse) ma Belža, Sz. (Abaúj m.)
 45, 47, 153, 227
börtön 140, 215
Börvely (Berve) ma Berven, Ro.
 (Szatmár m.) 325
Böszörmény (Bezermen) ma Haj-
 dúböszörmény (Szabolcs m.) v.
 Berekböszörmény (Bihar m.) 74
brachium l. rőf
 Bradu l. Fenyőfalva
 Branč l. Berencs
 Bratislava l. Pozsony; l. még Csún, Dé-
 vény
 Brestovany l. Lóc
 Bresztovány l. Lóc
breviárium 366
 Brezina l. Kolbása
 Buchche fia Miklós, nyarádi 512
Buchta~Boccha (Szabolcs m.?)
 202–203
Buda (Buda) ma Budapest része
 (Pilis m.) 61, 102, 155, 159, 224,
 482, 503
 – **vár (castrum Novi Montis Pestien-
 sis)** ma Budapest része (Pilis m.) 373,
 503
 – **(Buda)** ma Kisbudafa és Nagybu-
 dafa (Malá Budafa és Vel'ká Bu-
 dafa, Gelle~Holice része, Sz.) (Po-
 zsony m.) 69
 –, Hontpázmány nb. Ehellős fiainak
 serviens-e 96
 – fia István 337
 Budafelhévíz l. Felhévíz

budafelhévízi (keresztes) konvent 1.
 felhévízi konvent
budai (Budensis) szigeti apácák 1.
 szigeti apácák
 – *dékán* 387
 – *éneklőkanonok* 387
 – *ferto* 440
 – *kanonok* 387
 – *káptalan* 174, 240, 336e, 387, 416,
 423, 474k, 564d; *presbitere* 387
 – *Mária Magdolna-egyház* 503
 – *olvasókanonok* 387
 – *örkanonok* 387
 – *plébános* 434, 503
 – *polgár* 503
 – *rector* 434
 – *súlyú márka* 389
 Budakalász l. Kalász
 Budapest l. Buda, Buda vár, Felhévíz,
 Rákos
 Budateleke l. Budatelke
 Budateleky l. Budatelke
Budatelke (Budateleky~Budateleke)
 ma Budești, Ro. (Doboka m.) 466
 Budești l. Budatelke
 Budmer 262
 Budo fia Mihály 69
 Budola, Benedek fia 362
 Budrug l. Bodrog(i)
 Budun fia Dénes (Aba nb.) 50
 – l. még Bodony
 Budur, Miklós győri püspök serviens-e
 211
 –, Markalf fia, sári 150
 – lánya (Anna?) 333
 Bugar [(dict.) János] fia István mes-
 ter 331
 Bugard 88

Buge, molnári 150
 Bugud, Bugud fia 304
 – fia Bugud 304
 Buku l. Böki
 Buldwa l. Boldva
 Bungard l. Bongárd
 Bungarth l. Bongárd
Burgberg (Borcperg) ma Vurpód
 (Vurpár, Ro.) (Szászföld, Szerda-
 hely szék) 534
 Burshua l. Borsova(i)
 Bursiensis l. barsi
 Bursua l. Borsova(i)
 Burtius, pereí 140
 Buth Monostora l. Bátmonostora
búza 208, 305, 493
 –, csúzi Miklós lánya Doncha leánya
 146
 Buzad mester, Csák fia (Hahót nb.) 92
 Buzey l. Bozzai
 Buzica l. Buzita
Buzita (Bozita) ma Buzica, Sz.
 (Abaúj m.) 153, 165–167, 170–
 171, 182
 Bükkszenterzsébet l. Szenterzsébet
bűnbocsánat engedélyezése 344
 Byak l. Batyk
 Bychke l. Bicske
 Bydke l. Bitke András
 Byhor l. Bihar
 Byhoriensis l. bihari
 Byleg l. Belleg
 Byr l. Bér és Bir
 Byrizlou l. Tót Gyrizlao
 Bysterche l. Beszterce
 Bystrica l. Beszterce
 Byter l. Biter

C

C. l. Kelemen, V., pápa
 Cabaji Fülöp l. Fülöp, pozsonyi alispán
 Calenda l. Kalenda
 Calide Aque l. Felhévíz
 Callo l. Kálló
 Câlnic l. Kelnek
camera l. kincstár
 Čaña l. Csany
 Cantor (dict.) János l. Kántor (dict.) János
 – (dict.) Mihály l. Kántor (dict.) Mihály
 – l. éneklőkkanonok
 Capulna l. Kápolna
 Carceribus l. Galhardus de Carceribus
 Carus Sándor l. Sándor (Karászi)
 Casna l. Kasina
 Cassa l. Kassa
 Cassensis l. kassai(ak)
 castellanus l. várnagy
 Castriferreus l. vasvári
 Castrum Ferreum, Castrumferreum l.
 Vasvár(i)
castrum l. vár
 Caxa l. Koksó
 Ceb l. Cseb
 Čechová l. Cséfálva
 Cecilia asszony 357
 Ceeb l. Cseb
 Celldömölk l. Alsóság
Cemennica(?) folyó 546
Cenk (Zenk) ma Nagycenk (Sopron m.)
 437
census 44
 Cepan l. Csépán
 Cerna l. Cevarna
 Ceuarna l. Cevarna
Cevarna (Cheuarna~Ceuarna) ma
 Cerna, Ho. (Valkó m.) 482

Chaan l. Csány
 Chaba l. Csaba (Nagy)
 Chabžany l. Böki
 Chak l. Csák
 Chakal l. Csokaly
 Chakow (dict.) Lőrinc, (Szatmár megyei birtokos) 552
 Chala, csúzi Miklós lánya Doncha
 lánya 146
 –, Pál nővére 207
 Chalen fia Sándor fiai: János mester,
 Miklós és Jakab 405
 Chama özvegye 289
 Chana mester, (Márton fia), Márton és
 Tekele testvére (Tekele nb.) 164
 Chanadinus l. Csanád
 Chanava l. Hanva
 Chasmensis l. császmai
 Chatar l. Csátár(i)
 Chaztha l. Császta
 Chazthua l. Császta
 Chazthva l. Császta
 Cheb l. Cseb
 Chece l. Csécse
 Cheche l. Csécse
 Ched (felesége) 376
 Chege fiai: Egyed, Baksa és Mihály,
 körtvélyesi 319
 Cheh Mihály l. Cseh Mihály
 Chehteleke l. Csehtelke
 Cheine l. Csénye
 Chelen l. Chalen
 Chempelinus Endre l. Endre (Chempelinus)
 Chenad l. Csanád
 Chendrea l. Kendermező
 Chene fia Farkas 41
 Chengur l. Csenger
 Chenie l. Csénye
 Chenska l. Csenke

Chenke, János fia Imre szolgája 331
 Chentey l. Csente
 Chepan(us) l. Csépán
 Chepha l. Cséffa
 Cheresig l. Körösszeg
 Cheuarna l. Cevarna
 Cheufolua l. Cséfálva
 Cheuz l. Csősz
 Chiba (dict.) István, (Szatmár megyei lakos) 277
 Chintelnic l. Kentelke
chirografált oklevél 437
 Chiuza l. Középfálva
 Chmiňany l. Mohnya
 Chminianske Jakubovany l. Jakabvá-
 gása
 Chochlinus, Gilétfi Miklós és János
 soldátja 493
 Choka l. Csóka
 Chokaku l. Csőkakő
 Chollo l. Csalló
 Chollokuz l. Csallóköz
 Cholnuk l. Csolnok
 Cholochensis l. kalocsai
 Cholth l. Csolt
 Choltou l. Csoltó
 Chomora l. Komoró
 Chon l. Csany
 Chonradus l. Konrád
 Chop l. Csap
 Chopou l. Csapó
 Chorna l. Csorna(i)
 Chubuldur fia Jakab 168, 338
 Chudkon, Péter fivére, poroszló 377
 Chugud fia András 287
 Chukmew l. Csökmő
 Chulche l. Kölce
 Chulnuc l. Csolnok
 Chum l. Csún
 Chumpa fia István 402

Chungur l. Csenger
 Churk (dict.) István, szabó, Kistapol-
 csányi Gergely jobbágya 454
 Churka (dict.) István l. Csirke (dict.) Ist-
 ván
 Churle l. Csölle
 Chuturtukheyl l. Csütörtökhely
Chuzee föld (Pozsony m.) 53
 Chwboldor l. Chubuldur
 Chyde~Chydes fia Balázs 489
 Chydes l. Chyde
 Chyma, gilipi nemes 131
 –, Zeme fia 99
 Chypkerek l. Csipkerek
 Chyrch l. Zirc
 Chyzer, Káta nb. Gábor fiainak ser-
 viens-e 120
 Cibinio, Rufinus l. Rufinus de Cibinio
 Cífer l. Dajta
 Cimba (dict.) István fiai: Domonkos
 és Péter (Csák nb.) 425
 Cimpa l. Cimba
 Cinte l. Csente
 ciszterci apátság l. borsmonostori (Szűz
 Mária) egyház
 – monostor l. zirci
ciszterciek 365
civis l. polgár
 Clara l. Klára
 Claudus l. Sánta
 Claviger l. Kulcsár
clericus l. pap
 Cluj-Napoca l. Kolozsvár, Kolozsmo-
 nostor
 Cluswar l. Kolozsvár
 Cojocna l. Kolozs
 Colocensis l. kalocsai
colonus 192
 Čoltovo l. Csoltó
 Comanus fiai: György és Miklós 359

– l. még Kun
 Comarun l. Komárom
comes terrestris l. pozsegai
comitatus l. megye, Nyír comitatus
 Comorzan~Chomorzan (szabolcsi
 nemes) 181
compater l. koma
 Compolth l. Kompolt
concilium l. zsinat
congregatio l. közgyűlés (megyei)
 – *specialis* l. közgyűlés, külön (specialis)
 Conpa l. Cimba
 Conraddus l. Konrád
 Coplon l. Kaplony
 Copou l. Csapó
 Copoz l. Kopasz
 Cordus (dict.) János, poroszló 377
 Cosma l. Kozma
 Cosmafolua l. Kozmafalva
 Cozma(s) l. Kozma
 Cozuh l. Kazsu
 Cpsma l. Kozma
 Craidorolt l. Daróc
 Crisiensis l. körösi
 Crisium l. Körös
 Crispianus (Balázs apja) 467
 Cristianus l. Krisztián
 Crisy l. Körös folyó
 Criwa l. Kriva
 Croatia l. Horvátország
 Culus l. Kolozs(i)
curia 263, 573; l. még telek
curialis comes l. alispán
 Curmend l. Körmend
custos l. örkanonok
 Cuza (?) alnádor 88
 Cybiniensis l. szebeni
 Cychwar (dict.) András fivére Illés 294
 Cyrch l. Zirc(i)
 Czatmar l. Szatmár(i)

Czobe, petoviai polgár, hospes 574
Csaba, Nagy (Magna Chaba) ma
 Piliscsaba (Pilis m.) 422
 Csák, Domonkos fia 292
 – fia János mester (Csák nb.) 126
Csalló (Chollo) folyóvíz 480
Csallókőz (Chollokuz) (Pozsony m.)
 253, 480
 Csana l. Chana
 Csanád (Telegdi), egri püspök 357, 366,
 563; esztergomi érsek és örökös ispán
 438, 442–443, 527–528, 531
 –, váradi olvasókanonok 212
csanádi püspök 237a, 428
 – *püspökség* 426, 450
Csany (Chon) ma Hernádsány (Čaña,
 Sz.) (Abaúj m.) 153, 182, 196
Csány (Chaan) ma Csányoszró és
 Nagycsány (Baranya m.) 384
 Csányoszró l. Csány
Csap (Chop) ma Csop, Ukr. (Ung m.)
 202
csaplár 493
 Csapó fia András fia Dénes (Nádasd
 nb.) 150, 204
 – fia András fia László (Nádasd nb.)
 150, 185, 204
Császta (Chazthua, Chaztva, Chaz-
tha) (Borsod m.) 385, 400, 405
Csatár (Chatar) (Bars m.) 306
csatári konvent 402
csázmai káptalan 262a, 320, 466a,
 519a, 538
Cseb (Ceb, Ceeb, Cheb) (Borsod m.)
 180, 223, 247
Csécse (Chece, Cheche) (Nógrád m.)
 499, 511

csécsei (Nógrád m.) Szt. Margit-monos-
tor 511

Cséfalva (Cheufolua) ma Gelle ré-
sze (Čechová, Holcie, Sz.) (Po-
zsony m.) 569

Cséffa (Chepha) ma Cefa, Ro. (Bi-
har m.) 61

cseh király 5, 16, 27a, 471, 473

– trónörökös 518b

– Mihály, kolozsi szolgabíró 537

Csehország 16

Csehtelke (Chehteke) ma Vişin-
elu, Ro. (Kolozs m.) 537

Csenger (Chengur, Chungur)
(Szatmár m.) 237, 299

Csengersima l. Géc

csengő (papi) 366

Csenke (Chenka) (Szabolcs m.) 87

Csente (Chentey) ma Köröscsente
(Cintei, Ro.) (Zaránd m.) 73

csentei Szt. János-egyház 73

Csénye (Cheine) (Vas m.) 451

Csépán, bozzai 150

–, Csépán fia, jákói 81

–, Garabus fia, (Dethenk-i) 96

–, Gune fia, bocsori 150

– mester, (Kázmér fia, Ják nb.) 385a

–, Pál fia András fivére, somlyói 150

–, Goganus fivére, görbedi 61

– fia Csépán, jákói 81

– fia Kozma 181

– fia Lőrinc, jákói 357, 388

– fia Mike 322

– fia Pál, famulus 454

– fiai: Marcell, Stefk, Lesták és Péter
317

– fiai: Miklós és István, Kistapolcsá-
nyi András famulusai 454

csere (birtok) l. birtok cseréje

cserjés 302

csikó 325

Csipkerek (Chypkerek) (Vas m.)
150

csirke 286

– (Churka) István, (Izsák fia, Aba
nb.) 136, 196

Csóka, Simon fia 102

Csókakő (Chokaku) (Fejér m.) 412

csókakői várnagy 412, 467b

Csokaly (Chakal) (Szatmár m.) 176

Csolnok (Cholnuk, Chulnuc) (Esz-
tergom m.) 84, 422

Csolt (Cholth) (Békés m.) 530

csolti apát 530

Csoltó (Choltou) ma Čoltovo, Sz.
(Gömör m.) 397

csonkítás 46, 58, 214; l. még kéz le-
vágása

Csop l. Csap

Csorna (Chorna) (Sopron m.) 249

csornai konvent 72, 124a

– *prépost* 72

Csót l. Csolt

Csőkmő (Chukmew) (Békés m.)
530

Csőlle (Churle) ma Rovinka, Sz.
(Pozsony m.) 41, 480

Csősz (Cheuz) (Torda m.) 28/1

Csún (Chum) ma Dunacsún (ma
Pozsony~Bratislava része, Sz.)
(Moson m.) 41

csurgói konvent 92a

csűr 319

Csütörtök l. Leupsdorf

Csütörtökhely (Chuturtukheyl)

(Valkó m.) 391, 455; l. még Micelet

D

D. almádi apát l. Dama, almádi apát

Dada (Dada) (Somogy m.) 520

Daita l. Dajta

Dajta (Daita) ma Cífer része, Sz. (Pozsony m.) 533

Dalai Péter ispán 564b

dalmát l. horvát-dalmát

Dalyan (Dalyan) ma Ottóvölgy (Dofány, Sz.) (Pozsony m.) 319

Dama, almádi apát 103o

Damak (Domak) (Borsod m.) 483

Daman l. Domány

Damas, fogott bíró 103g

Damján, Kázmér fia András serviens-e 422

damus pro memoria-oklevél 10, 11a, 17–20, 27–30, 32, 34–35, 47, 51, 54, 57–61, 67, 70, 75, 77, 91b, 91c, 91d, 93a, 96, 96a, 97, 97a, 98–99, 101–102, 102a, 103, 103d, 107, 110, 112–114, 118, 120, 122, 127, 138, 140–141, 145, 147, 172, 194–195, 202–204, 207, 207a, 216, 230, 236, 236, 244, 246, 252a, 252b, 257b, 258c, 270, 284, 289, 315–316, 321, 328–329, 336f, 360, 375, 379, 396e, 435c, 451, 474f, 474h, 474i, 474j, 481, 513a, 588

Dana 74

Danch l. Doncs

Dancs l. Doncs

Dániel fia Márton, köcski 150

Danubius l. Duna

dapifer l. étékfogó

Darabos (dict.) István fiai: Lőrinc, Jakab és János, döröskei (Nádasd nb.) 555

Darabus (dict.) István l. Darabos (dict.) István

Daróc (Darohc) ma Királydaróc (Craidorolț, Ro.) (Szatmár m.) 192

Daróc (Darouch) (? megye) 580

Darohc l. Daróc

Darouch l. Daróc

datum pro memoria-oklevél l. damus pro memoria-oklevél

Dausa l. Dózsa

Dávid, Miklós fia, Albert unokája, zsuki 501

Deák (Litteratus) Péter, dévényi várnagy 572

– (litteratus) 414–415, 499, 516–517

Debrad' l. Debrőd

Debre l. Debrew

Debrecen (Debrecen, Debrechen, Dubriechen) (Bihar m.) 214, 232, 260, 264, 271, 347–348, 409, 414, 472, 500

Debreceni Dózsa l. Dózsa mester, András fia, Debreceeni

Debrechen l. Debrecen

Debrőd (Debrut), ma Debrad', Sz. (Abaúj m.) 25

Debrut l. Debrőd

Ded fia Tamás 13

Dedalus fia Pál 527

Deeh, gibárti nemes? 288

dékán l. budai, erdélyi, fehérvári, szebeni, vasvári dékán

delegált bíró l. pápai delegált bíró

Delne (Delne) ma Delnekakasfalva

(Kokošovce, Sz.) (Sáros m.) 367

Delnekakasfalva l. Delne

Dema 169

Deme, Kállai László jobbágya 413

Demenk l. Dömölk(i)

Demeter, Arnold kassai bíró fivére
238

–, Bodrog megyei nemes 313

–, bolti 414

–, Borsod megyei szolgabíró 180

–, csányi 384

–, esztergomi érsek albírája 355

– pap, körtvélyesi 319

–, monoki László serviens-e 481

–, nábrádi János serviens-e 323

– (Nekcsei), tárnokmester 386

–, sári 150

–, somlyói (Vas m.) 150

– mester, szatmári bíró 554

–, vati pap 335

– mester, zólyomi ispán 7

–, Demeter fia 355

–, Demeter fia (Aba nb.) 511

–, Gergely fia, varsányi 444

–, Gyula fia 37a

–, István fia 59

–, Kupsa fia 425

–, Mihály fia 270, 273

–, Miklós fia, Kekebarty-i 141

–, Olivér fia, (bogdányi) 506

– mester, Pata fia, Kemény és Demeter apja (Aba nb.) 511

–, (Péter fia), ibronyi, szabolcsi szolgabíró 152

–, Pethke fia, serviens 250

–, Sándor fia, koksói 113, 129, 164

–, Tamás fia, kompolti (Aba nb.) 562

–, Dénes apja, csebi 180, 247

– fia Demeter 355

– fia Gergely 441

– fia Mihály, szabolcsi alispán 472

– fia Miklós, gecsei 46

– fiai: Becus és Lukács, iváni 477

dénár 72, 113, 232, 249, 266, 287,
292, 299, 309, 508, 513, 555, 569,
573–574; l. még zágrábi *dénár*

Dénes bán 63c

– mester, gömöri alispán 418

–, gilipi nemes 131

–, komáromi alvárnagy 80, 133

–, köcski 60, 285

–, osztópáni 317

–, (Szécsi), szőrényi bán 556–557

–, szennyesi, Gimesi Pál serviens-e 464

–, András fia, Csapó unokája (Nádasd nb.) 144, 150–151, 154, 156,
183, 204

–, Andronicus fia 317

–, Bertalan fia 253

–, Budun fia (Aba nb.) 50

–, Ehellős fia (Hontpázmány nb., redneki) 96

– mester, Iruzlaus fia 112–114

–, Kemény fia, János mester apja,
Domonkos nagyapja 394

–, Lotárd fia (Gutkeled nb.) 497

–, Miklós fia 329

–, Miklós fia, Kekebarty-i 141

–, Mykes fia, (gégényi) 338

–, Mykos fia 152

–, Samuel fia, királyi ember 278

–, Tamás fia 513

–, Tekes fia, János apja 63

–, Zeme fia 99

–, Ogmand fivére, Márton apja 324

– fia Jakab, (király ember) 530
 – fia János 74
 – fia János 325
 – fia Márton 324
 – fia Márton, varsányi 444
 – fia Mihály 435
 – fia Mihály, köcski 361
 – fia: István és László 345
 – fia: István és László 543
 – fia: János és Lőrinc 278
 Dereske l. Döröske
 Derew~Debre~Dubre fia Buchche
 fia Miklós, nyarádi 512
 Ders, királyi ember (Pest m.) 240
 – fia Pető, pederi 461
 – l. még Derzs
Derzs (Ders) ma Nyírders (Szat-
 már m.) 203, 297–298, 552
Désakna (Desakna) ma Ocna Deju-
 lui, Ro. (Belső-Szolnok m.) 100
 Desakna l. Désakna
descensus 311
 Deseu l. Dezső
Dethenk (Abaúj m? Zemplén m.?) 96
 Dethmar, Dethmar fia, boldvai 223
 – fia Dethmar 223
Detre (Detreh) ma Detrik, Sz.
 (Zemplén m.) 315
 –, Gutkeled nb. Kozma serviens-e 337
 –, pozsonyi alispán 253–254
 –, Simon fia (Baksa nb.) 95
 –, Valter fia 223
 – fia Mihály, csoltói 397
 – fia Mihály, jobbágy 415
 – comes fia Miklós mester (Baksa
 nb.) 209, 242
 – fia: Mihály, Pál és Bosov, varsá-
 nyi 444

Detreh l. Detre
 Detrik l. Detre
Dévény (Teben) ma Pozsony (Bratis-
 lava, Sz.) része (Pozsony m.) 572
dévényi várnagy 572
 Devín l. Dévény
Dezyzke Pathaka patak (Ung m.) 462
dézmahusza 76
 Dezső l. Veche Dezső
 –, András fia, (valkajai) 70
 –, András fia l. még Dénes, András fia
 (Nádasd nb.)
 –, Kázmér fia András serviens-e 422
 –, Mihály fia, mérei 520, 522, 524
 –, (Pál fia, Berekszői), beregi ispán
 424, 429
 – mester, Simon fia (Kacsics nb.) 397
diaecesis l. egyházmegye
diák l. deák
 Dinus, genovai érsek 532a
dioecesis l. egyházmegye
 Diosig l. Negyvenszil
districtus l. kerület, megye
Diszel (Dyzi) ma Tapolca része
 (Zala m.) 560
disznó 40, 71, 112, 384, 456–457,
 574; *elvitele* 269, 401, 460
 Divéktemes l. Temes
Doboka megye 403, 466
dobokai ispán 403
 Dobóruszka l. Ruszka
 Dobuca l. Doboka
 Doch l. Doncs
 Doľany l. Dalyan
 Dolné Zelenice l. Zéla
 Domak l. Damak
Domány (Daman) (Valkó m.) 11
Dombó (Dumbo), (Valkó m.) 241, 305
 –, (Vida fia), salánki 359

Dombou l. Dombó

Dombrád (Dumrad) (Szabolcs m.) 469

Dominika l. Doncha

Domonkos, Aba nb. László jobbágya 408, 410

–, aradi kanonok 548

–, baszti 59

–, budai káptalan presbitere 387

–, erdélyi prépost 502

–, Gutkeled nb. Kozma serviens-e 337

–, kápolnai pap, egyházigazgató, gömöri alesperes 475

–, Kolozs megyei nemes 535

–, mákfai Bálint oszkoí jobbágya 150

–, monaji 164

–, Nádasd nb. László és Dénes jobbágya 151

–, páli 151

– mester, papi, Újvár megyei vizsgálóbíró 30, 97, 140

–, pederi 150

– comes, sári 250

– mester, sárosi alispán 364, 367

–, szinyei 180

– mester, újvári főesperes, az egri püspök kancellárja, alispánja 145, 213, 226 288, 302

–, vasvári örkanonok 437

–, Bertalan fia, veszkényi (Veszkény nb.) 249

–, Cimba (dict.) István fia (Csák nb.) 425

–, Doncha fia, csúzi Miklós unokája 146

–, Drug fia (Gutkeled nb.) 162

–, Farkas fia (Bogátradvány nb.) 21

–, Guge fia, kozmai 31

– mester, István mester fia 355

–, János fia, mihályi (Csák nb.) 72

–, János mester fia, Dénes unokája, Kemény dédunokája 394

–, Jób fia, (csicseri) 116, 350

–, Kundakur fia, béri 468

–, Márton fia, Péter és Mihály apja (Agmánd nb.) 28/1

–, Pál fia 317

–, Pál fia, hermáni 150

–, Péter fia, Dalyan-i 319

–, Preglyn fia (Agmánd nb.) 28/1

–, Pyrk fia 453

–, Roma fia 317

– (?), Salamon fia 521

–, Zenthés fia, pataki polgár 108

– fia János 503

– fia Péter 150

– fia Péter 408, 410

– fia Péter, kisleludi 485

– fiai: Csák, Péter és Miklós 292

– fiai: Doncs és János mesterek, ládi 405

domonkos apácák l. szigeti (domonkos) apácák

– konvent, vasvári l. vasvári konvent

– *szerezetese* 175, 389

Donch l. Doncs

Doncha (Dominika), (Miklós lánya), bábi Móric felesége, Domonkos, Chala és Búza anyja 146

Doncs mester 103t

– mester, Domonkos fia, ládi 405

–, Balázs fia (Koch unokája) 342

–, Inok fia 259

– mester, Tamás fia, László apja (Baksa nb.) 103, 197, 209, 235, 372; zempléni ispán 238

– mester, zólyomi ispán 450a

Dorgo, Gurk fia 295

Dornetus l. tournai

Dorog (Durug) Vas m. 468

– l. még Drug

Dosa l. Dózsa

Dowsa l. Dózsa

Dózsa mester, (András fia, Debreceni) 222a, 232, 292; erdélyi vajda és szolnoki ispán 258, 260, 264, 271, 284a; király személye helyetti bíró, bihari, szabolcsi, szatmári, zempléni és szolnoki ispán 214, 237d; (volt) nádor 348, 409, 413–414, 448, 472, 500

– fia Jakab felesége 513b

– fia Jakab özvegye l. Dózsa fia Jakab felesége

dömölki konvent 549

döntőbíráskodás 19, 65, 68, 103, 164, 317

Döröcske l. Döröske

Dörögd l. Felsődörögd

Dörögdi Miklós l. Miklós, egri püspök

Döröske (Dereske) (Vas m.) 555

Dragunthe, szolgál 375

Dresk, Ivánka fia 355

Drienov l. Somos

Drug l. Vak Drug (Gutkeled nb.)

– mester, Péter fia (Gutkeled nb.) 91

– fia Lőrinc mester 14

– fia Miklós (Gutkeled nb.) 51

Drugauch fia Péter, officialis 117

Druget Fülöp mester, nádor, kunok bírāja, szepesi és újbárai ispán 255–256, 259, 268, 300, 307, 307a, 318, 339, 341, 348, 350, 354a

– Fülöp felesége 255

– János, nádor 419–420

– Vilmos mester, sárosi ispán 364, 367, 401, 408, 410, 421; szepesi és újbárai ispán 386, 415; gömöri ispán 418; nádorhelyettes, szepesi és újbárai ispán 417; nádor és gömöri ispán 453, 458–459, 476–477; nádor és a kunok bírāja 441, 446, 448, 462, 474, 479, 485–486, 499, 500b, 503e

Drugeth l. Druget

Drugett l. Druget

Drugetter l. Druget

Dubre l. Debrew

Dubriechen l. Debrecen

Duka (Duka) (Vas m.) 150

Dumbo l. Dombó

Dumrad l. Dombrád

Duna (Danubius) folyó 41, 240, 480

– l. még Csalló

Dunacsún l. Csún

Dunahidas l. Hét

dunai halászat 78, 134

– *sziget* 41

Dunakiliti l. Kiliti

Dunavarsány l. Varsány

Duo Tomasi l. Kéttamási

Durug l. Dorog

Durugd l. Felsődörögd

Dyr (helynév Pozsony megyében vagy környékén) 146

Dyzl l. Diszel

E

Ebed fia Pál, (rakamazi?) 326

Eberhard, pozsonyi ispán 103f

Eberhardus l. Eberhard

Eccer fia László 96

Eck, (Hermann fia?), jenői 335

Edelen l. Edelény

Edelény (Edelen) (Borsod m.) 247, 385, 400, 405

Edemen, gilipi nemes 131

Edes l. Edus

Edus, Mojta fia, Mojs fivére, Egyed apja, bárcai 17, 28–29, 31, 37, 42, 46, 49, 112–114, 122, 127, 145, 158, 167, 170–171, 195, 228

Égenföld l. Hégenföld

Eger (Agria) (Heves m.) 21–22, 213, 222, 236, 375, 423, 503, 512, 563

– **(Egres [!])** **Greg** patak (Zala m.) 489

eger l. égerfa

Egereg patak (Veszprém m.) 494

égerfa (eger) 546

egész Szlavóbia bánja l. szlavón bán

Egged l. Egyed

Egreg l. Eger

Egregy (Egrudvyz) folyó 502

Egres l. Eger

egri al-olvasókanonok 400

– *éneklőkanonok* 491, 511

– Jakab l. Jakab, Egri

– *kanonok* 405, 423; l. még *egri al-olvasókanonok*, *éneklőkanonok*, *olvasókanonok*, *örkanonok*

– *káptalan* 113, 126, 131, 136, 302, 306a, 306b, 315, 385, 395, 397, 400, 405, 435a, 436, 462, 467, 474l, 491, 499, 503k, 503m, 511, 524a, 543, 562, 583

– *karpap* 405

– *olvasókanonok* 223, 302

– *örkanonok* 491

– *prépost* 302, 491

– *püspök* 2, 21–22, 38–40, 42–43, 213, 219–220, 222–223, 226, 236, 272, 288–289, 302, 357, 366, 375, 428, 491, 512, 563, 565, 584

– *püspöki helynök* 423

– *püspöki kancellár* 213, 288

– *püspökség* 426, 428, 450

Egrudvyz l. Egregy folyó

Eguke fia Ágoston, (alsóörsi?) 303

Egyed (Egged) (Bihar m.) 105–106

–, becsei 416

– mester, Benedek veszprémi püspök káplánja 77

–, borsodi alispán 383

–, pécsi székesegyházi főesperes, püspöki helynök 160

–, szebenyei pap 376

–, Abyht fia, (borsovai) 424

– mester, Adolf fia 187

–, Arabya fia 203

–, Benedek fia 159

–, Chege fia, körtvélyesi 319

–, Edus fia, (bárcai) 167, 170–171, 195, 228

–, István fia, zámmonostori 400

–, Lune fia, perej jobbágy 13

–, János fia (Aba nb.) 127

– mester, Mihály fia, szalánci és bertóti (Aba nb.) 408, 410, 417, 421, 543

–, Miklós fia 190

–, (Miklós fia), dombói 241, 305

–, Pós fia, (kolbásai) 96

–, Szoboszló comes fia 210

– fia András, cséfalvi 569

– fia Iván (Gutkeled nb.) 51

– fia Iván, kállói 460

– fia Jakab 552

– fia Miklós 61/1

– fiai: Miklós és Gergely (Gatal nb.?) 538
egyezség 32, 88, 95, 161, 245, 402, 444, 474
egyház alapítása 77
– *feldúlása, kirablása* 15, 121, 186, 277–278, 366, 388, 406, 422
– l. még székesegyház
egyházi bírászkodás 145, 213, 219, 226, 231, 236, 276, 281, 289, 291, 296, 321, 365–366, 374–375, 423, 438, 545, 563, 565
– *bíróság illetékessége* 77
– *felszerelés* 40
– *fenyíték* 8
– *tilalom (interdictum)* 2, 66, 219–220; l. még kiközösítés (excommunicatio)
Egyházkarcsa l. Karcsa
egyházkormányzó (administrator) 123
Egyházmarót l. Marót
egyházmegye (diocesis) 276, 428; l. még püspökség
egyháznak tett adomány 564
Ehelleius l. Ehellős
Ehellős, Garabos fia, Dénes, Bökény, Izsák, Tamás és Péter apja (Hontpázmány nb.) 32, 34, 36, 96
–, Miklós fia, gacsályi (Gutkeled nb.) 212
– fia Miklós, sári 150
– fia Olup, (ajkai) 157
Ehneseer, állóvíz Torda mellett (Békés m.) 530
Ejeg (Eyeg) (Szatmár m.) 464
Ekard, Boleslaus fia Bálint serviens-e 167, 170
eke 113, 402
Eleis l. Illés
Elek fia György, kisfaludi 485

élelmiszer 496
Elerk fia Péter, sári 150
Eles János, paricsi várnagy 268
Elias l. Illés
Elleus l. Ehellős
Ellős l. Ehellős
eltávozás, engedély nélkül 469
Elyas l. Illés
emberölés l. gyilkosság
Emich fia Gergely 258
Emuch fiai: Simon és András 299
Enarth fia János 346
Endered l. Endréd
Endre (Chempelinus), kamaraispán 482
– mester, litéri 250
– (fia András), hidvégi (Hermán nb.) 356
– fia Kunch, Meney-i 126
– fia Sebestyén 180
Endréd (Endered) ma Fertőendréd (Sopron m.) 368–369
Endree l. Endre
Endurus fia Jakab, patyi 150
éneklőkanonok l. al-éneklőkanonok, aradi, egri, erdélyi, váradi, veszprémi éneklőkanonok
Enizke l. Enyicke
Enyicke (Enizke, Heneske) ma Hanska, Sz. (Abaúj m.) 94, 164, 374
enyickei Miklós l. Miklós, enyickei
– *plébános* 544d
– *Szt. István király-egyház* 374
Eperies l. Eperjes
Eperjes (Eperies) ma Prešov, Sz. (Sáros m.) 358
épületek 303
Erdély (partes Transilvane) 52, 93, 134, 215, 389, 501, 548

erdélyi alvajda 224, 265, 500a
 – *alvajdai ember* 265
 – *dékán* 4, 466, 502
 – *éneklőkanonok* 4, 502
 – *kanonok* 446
 – *káptalan* 4, 28/1, 114a, 155, 159, 224, 342a, 389, 396b, 433a, 466, 502, 511b, 565
 – *órkanonok* 4, 478
 – *prépost* 4, 502
 – *püspök* 61/2, 155, 176, 336g, 389, 393, 428, 440, 447, 478, 501
 – *püspökség* (*Szt. Mihály-egyház*) 393, 426, 446, 450, 501
 – *vajda* 93, 148, 173, 187c, 231a, 258, 260, 264, 271, 284a, 387, 396, 464, 480a, 483a, 489, 499a
 – *vajdai udvarbíró* 93
erdő 3, 28/1, 68, 224, 249, 265, 380, 431, 444, 460, 489, 491, 493, 501, 514
erdődi ispán 460
Erme, köcski 150
Érmihályfalva l. Nagymihály
Erne l. Ernye
Ernye 43
 – *fia István nádor* (Ákos nb.) 187
erőszak 20, 26–27, 46, 57, 60, 70, 73, 140–141, 168, 186, 239, 247, 283, 304, 321, 359, 376, 390, 401, 406, 422, 447, 456–457, 478, 512, 526
érsek l. esztergomi, genovai, kalocsai, spalatói érsek
érseki albíró 355
 – *kancellár* l. esztergomi érseki kancellár
érseki procurator, általános, világi ügyekben 301, 427
érsekség l. esztergomi, kalocsai

Érsekújvár l. Nyárhid
Értarcsa l. Tarcsa
érvénytelen oklevél bemutatása 549
Erzsébet 584
 – *királyné, I. Károly felesége* 433b, 489–490, 503n, (563a?)
 – *királyné* (I. Lajos anyja? I. Lajos felesége?) 563a
 – *királyné, II. Vencel cseh és lengyel király felesége* 16
 – *királyné* l. még Izabella királyné
 –, *Fülöp lánya, (János?) özvegye* 437
eskü, eskütétel 12, 28–29, 32, 52, 72, 61, 73, 94, 140, 153, 158, 161, 166, 172, 180, 185, 189–190, 201, 207, 245, 252, 268–269, 273–274, 283, 295, 305, 311, 327, 329, 332–333, 335, 343, 355, 367, 401–402, 422, 439, 462, 469, 543, 562
 – *díja* 422
 – *el nem fogadása* 277
esküdt bírák (városi) 271; l. még szolgabírák
 –, *budai* 503
esküdtek 554
esküvő l. menyegző
esperes l. alesperes, főesperes
Eszény (Ezen) (Szabolcs m.) 372
Eszkáros l. Szkáros
Esztergom (Strigonium, civitas Strigoniensis) (Esztergom m.) 63, 121, 211, 257, 301, 528
 – *megye* 407
Esztergom-Szentkirály l. Abony
esztergomhegyfoki kanonok 510
 – *Szt. Tamás-egyház* 407, 510
esztergomi érsek 78a, 121, 123, 136a, 155, 211, 218, 237a, 237c, 257, 301–

302, 323a, 344, 355, 361d, 428, 438,
442–443, 480, 527–528, 531, 533
– *érseki kancellár* 218, 301
– *érsekség* 426, 428, 450, 484
– *(örökös) ispán* 121, 123, 136a,
211, 218, 257, 301, 438, 442–443,
528, 531
– *kanonok* 301
– *káptalan* 4a, 15, 396d, 407, 422,
433a, 456, 544e, 544h
– *keresztes konvent* 15, 76a
– *prépost* 5, 15, 422; l. még *esztergomi*
Szt. György-egyház *prépostja*
– *Szt. György-egyház* 423
– *Szt. György-egyház prépostja* 423
– *Szt. Tamás-egyház* l. *esztergom-*
hegyfoki Szt. Tamás-egyház
étékfogó l. *vajdai étékfogó*
Etened l. *Ethened*
Ethened fia *Illés* (ruszkai) 20, 23, 115,
118, 165–166
– fia *László* (ruszkai) 115, 118
– fiai: *Mog* és *Bicske*, ruszkai 115,
118, 229
Eugeuch fia *Tamás*, *Moson megyei*
(*oroszvári*) *nemes* 41
Eur l. *Ör*
Ewsy l. *Ősi*
examinator 460a
excommunicatio l. *kiközösítés*
Eyeg l. *Ejeg*
Eynardus, *unyomi* 150
Eyze (~*Ayze*), *baranyai ispán* 9
Ezen l. *Eszeny*
ezüst 20, 32, 375; *finom* 212, 279
ezüstbánya 224
ezüstmárka 23, 31, 179, 212, 385, 503

F

fa l. *égerfa*, *hársfa*, *jegenyefa*, *juhar*,
körtefa, *szilfa*
Faber l. *Fabrus*
Fábián, *dombói Egyed jobbágya* 305
–, *mákfai* 150
–, *mikoládi* 250
–, (*János* *fia*), *biri* 506
–, *Márton* *fia*, *bárcai* 112–114, 122, 136
–, *Terestyén* *fia* 355
–, *Péter* *apja* (*Miskolc* *nb.*) 311
– *fia* *István*, *kökényéri* 359, 363
– *fia* *Péter* 355
– *fiai*: *István* és *Illés* 553
– *fiai*: *Máté* és *István*, *felsőlúcsi* 287
Fabrus *fia* *Miklós*, *Leupsdorf-i* 582
falu adományozása 192; *elpusztítása*
202–203, 273; *perbehívása* 11,
326, 109
– l. még *szabad falu*
falunagy (*villicus*) 11–12, 61, 109,
143, 150, 201, 242, 285, 326, 385,
474, 554
familiáris 515
familiaritás 192
famulus 146, 239, 447, 454, 456–
457, 466, 472, 478, 566
Fanch *fiai*: *László*, *János* és *Pál* 392,
419–420
Farcasius l. *Farkas*
Farcaslyuk l. *Farkaslyuk*
Fark (Fark) (*Csongrád m.*) 381
Farkas *mester* 60
– *mester* 92
–, *baszti* 59
– (*dict.*) *Miklós* 315

–, Chene fia, pozsonyi szb. és vár-
jobbágy 41

–, István fia 59

– fia Domonkos (Bogátradvány nb.)
21

– fia Lőrinc, Kekebarty-i 140–141

– fia Tamás, erdélyi vajda, Kacsics nb.
387

Farkasius I. Farkas

Farkaslyuk (Farcaslyuk) (Tolna m.)
531

Farkasyus I. Farkas

Fehérvár (Alba) ma Gyulafehérvár
(Alba Iulia, Ro.) (Fehér m.) 389,
440, 478

– (Alba) ma Székesfehérvár (Fejér m.)
365

*fehérvári ágostonos Szt. István-kon-
vent* 389

– *al-éneklőkanonok* 303

– *dékánkanonok* 303

– (*gyulafehérvári*) *domonkos szerze-
tesek* 389

– *egyház (erdélyi)* I. erdélyi püspökség

– *főesperes* 303

– *káptalan* 279, 281, 293–294, 307d,
353, 412, 488–489, 503i; I. még er-
délyi káptalan

– *káptalani jegyző* 303

– *keresztes konvent* 243

– *örkanonok-helyettes* 279

– *prépost* 489, 503

– *Szt. István-egyház keresztes konventje*
I. fehérvári keresztes konvent

– *Szűz Mária-egyház (maior ecclesia
apud Albam)* 365

Fejes (dict.) Mihály 467

Fekete (Nyger) János, országbírói
ember 405

– (Niger) Miklós, János fia, Kele-
men, László (Lack), János és Mar-
git apja, bárcai, tuzsai 13, 24–25,
32–34, 36, 42, 48, 112–114, 129,
136, 138, 140–141, 147, 164, 213,
219, 227–228

– (Niger) Péter 112

– *színű ló* 262

Fel Balcha I. Felbárca

Felbárca (Fel Balcha, Felbarcha) ma
Kassa (Košice, Sz.) része (Abaúj m.)
113–114, 122; I. még Bárca

Felbarcha I. Felbárca

Feleac I. Fellak

Feleg haz I. Félegyház

Félegyház (Feleg haz) ma Biharfél-
egyháza (Roşiori, Ro.) (Bihar m.)
161, 463

feleség 2, 146, 168, 181, 223, 247,
255, 302, 353, 376, 391, 394, 427,
432, 455–456, 493, 503, 533, 564,
569

Felhévíz (Calide Aque) ma Buda-
felhévíz, Bp. része (Pilis m.) 240

felhévízi konvent 263a

Fellak (Fellok) ma Feleac, Ro. (Do-
boka m.) 93

Fellok I. Fellak

Felső (Superior) Lúcs I. Lúcs

Felsődörög (Superioris Durugd)
ma Taliándörög (Zala m.) 560

Felsőlóc I. Lóc

Felsőörs I. Örs

felsőruha (tunica) 303

Felsőzélle I. Zéla

Felsőzsolca I. Zsolca

felszentelés (püspöké) 84

Fenes (Fenes) ma Feneş, Ro. (Fehér m.)
478

Feneş l. Fenes

Feneufolua l. Fenyőfalva

Fenyeseulde l. Fényesföldre

Fényesföldre (Fenyeseulde) (Zala m.)
555

Fenyőfalva (Feneufolua) ma Bradu
(Ro.) (Szászföld) 155

fenyőfalvi plébános 155

Ferenc, sári 150

–, (Miklós fia) 230

– fia Pogány István, Hontpázmány nb.
466

– l. még Franchik

férjhez menetel 197; l. még menyegző

Ferreum Castrum l. Vasvár(i)

ferto (negyedmárka) 173, 193, 252,
318, 440; l. még budai fertó

Fertőendréd l. Endréd

feyerpeg színű ló 193

Feyes (dict.) Mihály l. Fejes (dict.) Mihály

File fia Lőrinc 305

finom ezüstmárka l. ezüstmárka

Finta, Bodrog megyei nemes 313

– mester, fogott bíró 103g

–, hermáni 150

–, királyi ember (Vas m.) 144

–, Imre fia, konrádföldi 150

Fioch l. Phioch

fiúvá fogadás, fiúsítás 95, 243

florenus l. forint

Fodor, rohodi 244

– (dict.) István, Gergely fia 404, 406

– (dict.) János 29, 31

– (dict.) János, Tamás fia 88

– (dict.) Mihály 230

foglyul ejtés 116, 283, 456–457

fogott bírák 19, 32, 65, 68, 72–73,
80, 83, 88, 93, 95, 103, 103g, 116,
119, 140–141, 161, 164, 180, 245,
266, 269, 284, 292, 297–299, 339,
402, 435, 444, 463, 478, 562

folyó, folyóvíz l. Almás, Cemennica,
Csalló, Duna, Eger, Egregy, Ha-
rapkó, Hernád, Kapos, Körös, La-
torca, Nyárvize, Nyitra, Ronyva,
Srednia, Tisza, Vajas, Verkenye, Zala

folyóvíz l. még patak

Fony (Fony) (Abaúj m.) 491

Forgach l. Forgács

Forgács Miklós fiai: Miklós és And-
rás (Hontpázmány nb.) 453, 458–
459, 476

forint (florenus) 332–333, 493

Forro l. Forró

Forró (Forro, Forrou) (Abaúj m.)
25, 194, 198, 207, 229, 288, 376

forrói alesperes 288, 376

Forrou l. Forró

főesperes l. barsi, békési, borsodi,
borsovai, fehértvári, gercsei, hevesi,
kemeji, krasznai, nógrádi, pápai, pa-
tai, pécsi székesegyházi, szabolcsi,
szentendrei, szolnoki, telegdi, ugo-
csai, újvári, veszprémi, zalai, zemp-
léni, zombolyi főesperes

– l. még alesperes

főesperesség l. gömöri

föld l. birtok

földbér 44, 143, 556

földeskü 462

Főveny (Fuen) (Fejér m.) 183

Franceus l. Ferenc

Franchik~Frankc (Ferenc) mester,
(Baksa fia, Baksa nb.) 209, 307

Frankc l. Franchik
 Frenceus l. Ferenc
 Fridlinus, Mihály fia, Moson megyei
 nemes 41
 Frumuşeni l. Sződi
 Fudur l. Fodor
 Fuen l. Fövény
 Fugud l. Füged
 Fulbert fia István 68
 Fuldreh~Fuldrih mester, szabolcsi
 nemes 3
 – frater-e: János 3
 Fuldric fivére Balázs 271
 – l. még Fuldreh
 Furrou l. Forró
Füged (Fugud) ma Nagyfüged (He-
 ves m.) 536
 Fülöp, Druget l. Druget Fülöp
 –, (nemes) 587
 –, pozsonyi alispán 480
 –, váradi éneklőkanonok 501
 –, (zsebesi pap) 145
 –, Ábrahám fia 191
 –, Ompud fia, kányai 243, 293
 –, Péter fia 237
 –, Erzsébet apja 437
 – fia Ramocsa 462
 Fülöpös fia Jakab 355
fürdőház 224

G

G., fehérvári örkanonok-helyettes 279
 G..., Aprod fia, taródfalvi 573
gabona 40, 161, 208, 247, 300, 327,
 401, 493, 496, 526
 Gábor, kövesdi plébános 261

 –, János fia, bereti 178
 – fia János mester (Káta nb.), beregi
 szolgabíró 95, 120
 – fia Miklós (Káta nb.) 120
 – fia Tamás mester (Káta nb.) 82, 120
Gacsály (Gochaly) (Szatmár m.) 212
 Gál mester, omori, (I. Károly speci-
 alis notarius-a) 336
 –, szováti 535
 – mester, (Temes megyei birtokos) 527
 –, György fia (upori) 302
 Galhardus de Carceribus, titeli prépost,
 pápai megbízott tizedszedő 484
Gall falu (villa Gallicorum), Vas-
 vár városrésze 66
 Galleli Miklós l. Miklós, Galleli
 Gallus l. Gál
 Gälpiia l. Galponya
Galponya (Galpunia) ma Gälpiia,
 Ro. (Doboka m.) 502
 Galpunia l. Galponya
 Gálszécs l. Szécs
 Gantis l. genti
 Garabos fia Elleus (Ehellös) 36
 Garabus fia Csépán, (Dethenk-i) 96
 – fia János (Hontpázmány nb.) 96
Garadna (Garadna) (Abaúj m.) 137
 Garai Pál l. Pál, Garai
*garamszentbenedeki egyház (apát-
 ság)* 44, 334, 454, 456–457
 – *apát* 334
garas 434, 486, 554
garasmárka 370–371
 Garduan l. Gardván
 Gardván (dict.) László, László apja,
 rédei (Aba nb.) 499
 Gáspár 584
 – fia János 72

gát, malomhoz 319, 524
 Gatal, valkói alispán 305
 – fia László, Gergely és Miklós apja 368
 – fiai: Ivánka és László (Gatal nb.) 86
 Gathal l. Gatal
 Gaua l. Gáva
Gáva (Gaua) ma Gávavencsellő (Szabolcs m.) 3
 Gávavencsellő l. Gáva
 Gavojdia l. Kövesd
 Gebard l. Gibárt
 Gebarth fia Péter, rendvei 199
Géc (Gych) ma Csengersima része (Szatmár m.) 200, 217, 237
 Geča l. Gecse
Gecse (Geche, Gesche, Gueche, Kech) ma Hernádgecse (Geča, Sz.) (Abaúj m.) 29, 46, 196, 219–220
 Gedulinus, Pernhauser, budai esküdt 503
 Gegen l. Gégény
Gégény (Gegen) (Szabolcs m.) 168; l. még Bel(ső)gégény és Külsőgégény
Gejőc (Gewch–Gewcz) ma Nagygejőc (Ung m.) 462
 Gek fia P., szatmári alispán 200
Gelénés (Gylianus) (Szatmár m.) 446
 Geletus l. Gilét
 Gelle l. Buda, Cséfalva
 Gelnica l. Gölnic
 Gelnycz l. Gölnic
 Gelse l. Gerse
 Gely l. Gyeli
 Gemer l. Gömör
 Gemerská Panica l. Panyit
gener 543
generalis congregatio l. közgyűlés
 – *vicarius* l. helynök, általános

genovai érsek 532a
genti fejjedő 303
 Gentilis, bíboros, szentszéki követ 123, 132, 229a, 344
Gerbec (Gerbec) (Abaúj m.) 129
gercsei főesperes 449
Gerde (Gerde), (Baranya m.) 201
 Geren l. Gerény
Gerény (Geren) ma Horjani, Ungvár (Uzshorod, Ukr.) része (Ung m.) 70, 75
Geresd (Geresd) ma Nagygeresd (Sopron m.) 58
 Gergely, Balduin fivére, zsennyei 150
 –, bárcai Egyed jobbágya 195
 –, Bodrog megyei nemes 313
 –, erdélyi éneklőkanonok 4
 –, István fiai: Farkas és Demeter rokona 59
 –, koksói 164
 –, mester, szentgyörgyi 336
 –, valkói alispán 169
 –, veszprémi Szent Miklós-egyház papja 303
 –, Albert fia 27, 30
 –, Demeter fia, sárosi szolgabíró 441
 –, Egyed fia (Gatal nb.?) 538
 –, Emich fia 258
 –, (Gergely fia), babonyai (Koppán nb.) 73
 –, (Nagy) György fia 435
 –, mester, Gyula fia (kistapolcsányi) 454, 456–457
 –, mester, Imre fia (Osl nb.) 72
 –, Jakó fia, helmeci 70
 –, János fia, ságodi 150
 –, Kethi fia 88
 –, László fia, Gathal unokája 368
 –, Marcell fia, nádori bírságbehajtó 448

–, Miklós fia, reszneki (Csabi nb.) 555
 –, Miklós fia, rozsályi (Gutkeled nb.) 212
 – mester, (Miklós fia), pacsintai 67–68, 71
 –, Sándor fia, szebenyei 97, 101, 107, 110
 –, Suze fia 532
 –, Zombor fia, szőrcsöki 150
 – fia András, petri (Hontpázmány nb.) 203
 – fia Demeter, varsányi 444
 – fia Fodor István 404, 406
 – fia János 203, 558
 – fia János, biri (Balogsemjén nb.) 172
 – fia Mikó, jobbágy 454
 – fiai: Lőrinc és Sándor (Hontpázmány nb.) 284
Gernez (Kernez) (Szatmár m.) 552
Gerse (Gelse) ma Gersekarát (Vas m.) 150
 Gersekarát l. Gerse, Konrádfölde
 Gesche l. Gecse
 Gestered l. Geszteréd
Geszteréd (Gestered) (Szabolcs m.) 431
Gesztes (Geztus) ma Várgesztes (Fejér m.) 412
gesztesi várnagy 412
 Geuden l. Gődény
 Geus l. Gös
 Gewch l. Gejőc
 Geztus l. Gesztes
 Ghymes l. Gimes
Gibárt (Gebard, Guebarth) (Abaúj m.) 131, 288
 Gilét fia János 493

– fia Miklós mester, somogyi ispán 331, 493
Gilip (Gueleb, Gylib) (Zemplén m.) 99, 131
Gimes (Gimus, Gymus, Gymes) ma Gimes (Jelenec, Sz.) (Nyitra m.) 464, 514–515, 518
 Gímes l. Gimes
gimesi várnagy 464, 514–515, 518
 Gimus l. Gimes
 Giselbertus, szebeni dékán, kiküldött pápai bíró 174b
 Glodeni l. Sárpatak
 Gochaly l. Gacsály
 Gogan, Gotha fia, máhi 544
 –, Gotha, Zeuke, Mikó és János apja, máhi 544
 –, Csépán fivére, görbedi 61
 Goganus l. Gogan
Gorneu (Doboka m.) 502
 Goron l. Garam(szentbenedek)
 Gorona l. garamszentbenedeki monostor
 Gorozlou fia Mihály, verei 67
 Gotha, Gogan fia, László, János és Gogan apja, máhi 544
 Gothard fia András 217
 Gothardi, s., egyház l. szentgotthárdi egyház
 Gozma, (dict.) Luer l. Luer Gozma
goztgrab (abófajta) 572
Gődény (Geuden) (Zemplén m.) 370–372
Gölnic (Gelnycz) ma Gölnicbánya (Gelnica, Sz.) (Szepes m.) 564
 Gölnicbánya l. Gölnic
Gömör (Gumur) ma Sajógömör (Gemer, Sz.) (Gömör m.) 485
 – *megye* 418, 453, 458–459, 476–477, 485

gömöri alesperes 475
 – *alispán* 418, 453, 458–459, 477, 485
 – *főesperesség* 123
 – *ispán* 418, 453, 458–459, 477
 Gömörpanyit l. Panyit
Gönc (Gunch) (Abaúj m.) 97–98,
 101, 103, 113, 120, 130, 268
gönci várnagy 130
 Göncruszka l. Ruszka
Görbed (Gurbeed) ma Gurbediu,
 Ro. (Bihar m.) 61
 Gös, Iván fia, sári 185
Granice (Granicha) ma Granice,
 Našice, Ho. (Pozsega m.) 355
 Granice, Našice l. Granice
 Granicha l. Granice
Greda (Greda) (Pozsega m.) 510
 Gregen mester 587
 Guebarth l. Gibárt
 Gueche l. Gecse
 Gueleb l. Gilip
 Guerche l. Gercse(i)
 Guge fia Ábrahám 96
 – fia Domonkos, kozmai 31
 – fia Miklós, bozzai 150
 Gula fia Hank 191
 – l. még Gyula
 Gumiriensis l. gömöri
 Gumur l. Gömör
 Gunch l. Gönc
 Gune fia Csépán, bocsi 150
 Gurbediu l. Görbed
 Gurbeed l. Görbed
 Gurk fia Mihály, tományi 310
 – fia Tamás, tományi 352
 – fiai: Dorgo, Lőrinc és Lesták 295
 – Kereky l. Györkkereki
 – l. még Jurk
 Gurke, vári 424

Gutor (Guttur) ma Hamuliakovo,
 Sz. (Pozsony m.) 41, 253
 Guttur l. Gutor
gyalogos követség 12
 Gyan fia János 355
 Gych l. Géc
Gyeli (Gely) (Vas m.) 150, 362
 (Gyermek) Teofil, esztergomi pré-
 post 422
gyilkos elmenekülése 493
gyilkosság 2, 8, 12, 20, 57, 70, 74,
 97, 139–142, 186, 189–190, 201,
 207, 250, 324, 337, 403, 422, 447,
 493, 505, 526, 544
 Gylanus, Debes fia, pozsonyi szol-
 gabíró és várjobbágy 41
 –, (Péter fia), ajkai 157
 – l. még Gelénes
 Gylib l. Gilip
 Gymes l. Gimes
 Gymus l. Gimes
 Gyöngyöshermán l. Hermán
 Gyöngyöspata l. Pata
 Gyöngyösszőlős l. Szőlős
Győr (Jaurinum) (Győr m.) 142, 503
 Győri (dict.) Péter, Miklós fia, budai
 esküdt 503
 – *ispán* 343; *örökös ispán* 211
 – *káptalan* 142, 249, 345, 368–369,
 495, 551a, 573
 – *püspök* 66, 76, 211, 354, 428, 544a,
 567
 – *püspökség* 281, 426
 György l. Kuka György
 – l. Nagy György
 – 88
 – 584
 –, becsei l. Vesszős, becsei

- mester, erdélyi egyház kanonoka 446
- , fehérvári dékánkanonok 303
- , gecsei pap 196, 220
- , (Kapus-i pap) 512
- , mákfai 150
- , nagyszombati plébános, pozsonyi kanonok 146
- , Ambrus fia 355
- , András fia, (kistapolcsányi) 454
- , Benchench fia 505
- , Comanus fia 359
- , Elek fia, kislelűdi 485
- , Herbord fia, kassai 114
- mester, Jakab fia, Halasd unokája 304
- , János fia, vigánti 489
- , Kozma fia 88
- , Lukács fia 191, 300
- , Miklós fia 228
- , Mojs fia, (bárci) 26, 178
- , Mykouch fia, zsédenyi 150
- , Pál fia 404, 406
- , Péter fia, patyi 150
- , Tamás fia, Vatala unokája, László apja, töreki 548
- fia Balázs, vasvári(?) 288
- Nagy György fia Gergely 435
- fia János (Baksa nb.) 197
- fia János mester 173
- fia Márton, halmosi 150
- fia Miklós 571
- fia Péter, (újvári alispán) 48
- fiai: Mihály, Péter és Gál (upori) 302
- Györkkereki (Gurk Kereky)** (Szabolcs m.) 431
- Gyritzlaó~Byrizlou, (dict.) Tót l. Tót Gyritzlaó
- gyűjtöttség* 12, 27, 116, 250, 402, 582
- Gyuke mester, (Dénes fia, köcski) 549

Gyula, Gyula fia 37a

- , János apja 502
- fia Jakab, lajméri 416
- fiai: Demeter és Gyula 37a
- fiai: Gergely mester és Miklós, (kistapolcsányi) 454, 456–457
- fivére Pál 379
- l. még Gula

Gyulafehérvár l. Fehérvár

gyulafehérvári káptalan l. erdélyi káptalan

Gyulakeszi l. Keszi

Gyur l. Gyurk

Gyüre l. Gyüre

Gyurk 241

Gyüre (Gyüre) (Szabolcs m.) 394

Gyürk l. Jurk

gyűrűspecst használata 348

H

Hadház l. Hatház

hadjarat 72, 318, 379

hadnagy 9, 11, 71, 117, 169, 201, 241, 305; l. még baranyai, valkói hadnagy

hadoszlás 28, 174, 184, 193, 200, 210, 266–267, 299, 383, 452, 472, 512

hadsereg összehívása 299

hahóti Szt. Margit-monostor 312

Hajdúböszörmény l. Böszörmény

Hajdúhadház l. Hatház

hajó 309, 496

hal 480

Halábor (Harabur) (ma Harabor, Ukr.) (Bereg m.) 95

Halasd fia Jakab fiai: György mester és Miklós mester 304

Halastó (Holosto) (Vas m.) 65

- 3, 78, 119, 133–134, 313

halfogó hely l. szegye hely

Halmos (Holmosy) (Vas m.? Zala m.?)
150

Hambat~Hambocto, pozsonyi pol-
gár 229a, 309

Hambocto l. Hambat

hamis oklevél 298

Hamuliakovo l. Gutor

Haniska l. Enyicke

Hank, Gula fia 191

Hannus, kassai, Amadé nádor offi-
cialis-a 128

– fiai: Miklós és Zeures 339

– Miklós apja, serviens 187

Hanva (Honowa), ma Chanava, Sz.
(Gömör m.) 174

Harabor l. Halábor

Harabur l. Halábor

Harang (Harang, Harong) (Sza-
bolcs m.) 51, 55, 143

harangozó 489

Harapkó (Harapko, Harapkou)
ma Hrabkov (Sáros m.) 564

– folyó (Sáros m.) 564

Harapko l. Harapkó

harapkói Simon és Júdás-egyház 564

– *Szentlélek-monostor, ágostonos*
564

Harapkou l. Harapkó

harast l. haraszt

Haraszt (Harazt) (Kőrös m.) 320
– (*harast*) 546

Haraszti (Harazti) ma Táplánszent-
kereszt (Vas m.) 321

Harazt l. Haraszt

Harazti l. Haraszti

Harnad l. Hernád

Harong l. Harang

hársfa (has) 546

has l. hársfa

haszonvétel (birtoké, falué) 3, 111,
119, 146, 162, 192, 212, 224, 243,
302, 319, 400, 435, 444, 468, 474,
491, 493, 501, 503, 512, 514, 548,
552, 564, 573

hatalmaskodás 58, 60, 70–71, 73,
189, 202–203, 221, 247, 273, 304,
309, 316, 331, 384, 401–402, 406,
456–457, 478, 505–506, 525–526

határjárás, határleírás 41, 129, 240,
302, 313, 320, 334, 339, 368, 378,
405, 407, 414, 445, 462, 474, 474o,
489, 494, 499, 502, 511, 530, 545–
546, 564, 578

Hatház (Hothaz) ma Hajdúhadház
(Szabolcs m.) 414

ház 90, 149, 232, 434

– *eladása* 503

– *felgyűjtása* 27

– *megtámadása* 186, 189

házhely (mansio) 12, 173, 224, 263,
489, 493

házaságkötéskor adott birtok 302

Héder nb. Kőszegiek l. Kőszegiek

Hédervári Miklós l. Miklós mester, győri
ispán

Heet l. Hét

Hégenföld (Hegunfelde) (Zala m.) 286

Hegunfelde l. Hégenföld

hegyvám 508

Hehnestu, helynév Torda mellett
(Békés m.) 530

Hehnus, állóvíz Torda mellett (Bé-
kés m.) 530

Hejm mester, jutasi 250

–, szerencsi plébános 21–22, 39

–, Vid fia 122

–, Sandur fivére 317
 Helech, Mihály fia 74
Helmec (Helmech) ma Holmec,
 Ukr. (Ung m.) 70
 – **(Helmeche)** patak (Zemplén m.)
 302
 Helmech l. Helmec
 Helmeche l. Helmec
 Helyas l. Illés
helynök, püspöki 91, 160, 223; *álta-
 lános (generalis vicarius)* 357,
 374, 423, 512
 – l. még alhelynök, Meszesen túli
 (ultra Mezes) püspöki helynök
 Hemericus l. Imre
 Hencfi János l. Hench fia János
 Hench fia János, budavári rector 434
 – [fia] Jordanus 179
 Heneske l. Enyicke
 Henrik, nádori ember (Nógrád m.) 499
 –, szepesi prépost, Tamás eszter-
 gomi érsek kancellárja 218
 –, szlavón bán (Héder nb.) 85
 –, veszprémi püspök 354
 –, János fia, Miklós és Illés fivére,
 bárcai 33, 42, 48, 112–114, 135–
 136, 140–141
 – mester, (Rikalf fia) 430
 – bán fia János mester, (Kőszegi)
 187a, 330
 Herbord mester, Herbord fia (Osl nb.) 72
 –, Konrád fia, mikoládi 250
 – comes, Samud fia Miklós sógora 203
 – fia Benedek 97–98, 101, 107, 110
 – fia György, kassai 114
 – fia István 330
 – fia István fia János (Osl nb.) 567
 Herbort l. Herbord

Herborth l. Herbord
 Herceg, Márton fia (Agmánd nb.) 28/1
 – l. tosti
 Herdew fia János 472
 Herke, sárosi ágostonosok perjele 564
Hermán (Herman) ma Gyöngyösher-
 mán, Szombathely része (Vas m.) 150
 –, (dict.) Schad l. Schad Herman
 Hermann fiai: János és István (és
 Miklós és Eck), jenői 335
Hernád (Harnad), folyó 378
 Hernádcvány l. Csany
 Hernádgece l. Gecse
 Hernádkércs l. Kércs
 Hernádpetri l. Petri
 Herneus l. Ernye
 Herricus l. Henrik
 Herruh l. Henrik
 Hertlo (Hertlinus), pozsonyi bíró 41
Hét (Heet) ma Dunahidas (ma Most pri
 Bratislave, Sz.) része (Pozsony m.) 41
Hete (Hethe) (Bereg m.) 203
 Hethe l. Hete
 Heuesuyuar l. Heves(i)
Heves (Hewes, Heweswar) (Heves m.)
 262, 536
 – *megye* l. Hevesújvár megye
hevesi alispán 536, 562
 – *főesperes* 302
Hevesújvár megye 536
 – *megye* l. még Újvár megye
 hevesújvári l. hevesi
 hévízi konvent l. felhévizi konvent
 Hewes l. Heves
 Heweswar l. Heves
 Heweswarayar l. Hevesújvár
 Heym l. Hejm

Hidaskocsord (Hyduskuchurd, Koc-hord) ma Kocsord (Szatmár m.) 269, 464

Hidegkút (Hydegkuth), (Veszprém m.) 250

Hidvég (Hydweg) ma Rábahídvég (Vas m.) 356

Hilbrandus fiai: Konrád és Miklós, sztojánfalvi 62

Hip(p)olit l. Ipolit

hitbér 174, 181, 213, 219–220, 223, 226, 229, 296, 423, 432, 437, 533

hiteleshely l. almádi konvent, aradi káptalan, bácsi káptalan, budai káptalan, csatári konvent, császmái káptalan, csornai konvent, dömölki konvent, egri káptalan, erdélyi káptalan, esztergomi káptalan, fehérvári káptalan, felhévízi konvent, győri káptalan, ismeretlen hiteleshely, jászói konvent, kalocsai káptalan, kőzi káptalan, leleszi konvent, nyitrai káptalan, pécsi káptalan, pozsonyi káptalan, sági konvent, somogyi konvent, szenternyei káptalan, szepesi káptalan, tihányi konvent, türjei konvent, újudvari keresztes konvent, váci káptalan, váradelőhegyi konvent, váradi káptalan, vasvári káptalan, veszprémi káptalan, zágrábi káptalan, zalai konvent, zabori konvent

Hobocto l. Hambocto

Hodász (Hodaz) (Szatmár m.) 552

hodászi Szt. Imre-egyház 552

Hodaz l. Hodász

Hoholt l. Hahót(i)

Holcie l. Cséfalva

hold (földmérték) 40, 157, 161, 287, 305, 444

Hold Duna l. Holt-Duna

Holice l. Buda

Holmec l. Helmec

Holmosy l. Halmos

Holosto l. Halastó

Holt-Duna (Hold Duna) (Bodrog m.) 313

Homodeus l. Amadé

Honaus l. Hannus

Honnus l. Hannus

Honowa l. Hanva

Hont megye 452a, 570a

Hontianske Moravce l. Marót

Hontmarót l. Marót

Hontpázmány nemzetség 466

hordó 572

Horjani l. Gerény

Horné Zelenice l. Zéla

horvát-dalmát (Sclavonia) 428

Horvátország (Croatia) 318

horvátországi hadjárat 318

hospes, hospeskváltság 12, 100, 271, 474, 496, 554, 572–574

Hostiensis l. ostiai

Hothaz l. Hatház

Hrabkov l. Harapkó

Hričovské Podhradie l. Hricsó

Hricsó (Hrychov) ma Ricsóvárálja (Hričovské Podhradie, Sz.) (Trencsén m.) 263

Hrychov l. Hricsó

Hubul l. Ubul

Huda fia Bálint, zalai 150

Hudus fia János 65

Humur l. Omor

Hungh l. Ung

Hunthpaznan l. Hontpázmány

Hursanifalva (Hursynafolua) (Valkó m.)

391, 455

Hursynafolua l. Hursanifalva

huta (vulg. *huthten*) 224

huthen l. huta

Hvz l. Usz

Hydegkuth l. Hidegkút

Hyduskuchurd l. Hidaskocsord

Hydweg l. Hidvég

I

Iacov l. Jakó

Iak l. Ják

Iako l. Jákó

Iauriensis l. győri

iawa fa l. nyárfa

Iazo l. Jászó(i)

Iazou l. Jászó(i)

Iazov l. Jászó(i)

Ibron l. Ibrony

Ibrony (Ibron, Ibrun) ma Nyírib-
rony (Szabolcs m.) 152, 177, 181,
184, 189, 193, 357

ibronyi pap 357

Ibrun l. Ibrony

iconomus l. helynök, püspöki

Ida (Ida) ma Kisida (Malá Ida, Sz.)
(Abaúj m.) 164

– (Ida, Noghyda) ma Nagyida (Vel'ká
Ida, Sz.) (Abaúj m.) 136, 491

– (**Yda**) ma Kisida vagy Nagyida
(Malá Ida vagy Vel'ká Ida, Sz.)
(Abaúj m.) 491

– l. még Nagyida

idézés, idézőlevél 11, 18, 24, 33, 43,
49, 55, 61/1, 64, 77, 86, 96, 108–
109, 112, 115, 126, 136, 144–145,
154, 156, 159, 178, 191, 230–231,

244, 246, 253, 291, 295, 297, 320,
345–346, 357, 376, 380, 399, 405,
412, 421, 442–443, 453–454, 499,
506, 512, 530, 537, 549

iegenie l. jegenye

Ieneu l. Jenő

Ihanes l. János

Ihones l. János

ihor l. juhar

iktatás (erdőé) 380

– l. még birtok iktatása

Iliašovce l. Illésfalva

Iliny (Wnyn) (Nógrád m.) 126

Illés bán özvegye, Klára, vetési Mi-
hály lánya, László anyja 176, 181

–, erdélyi dékán 4

– mester, (erdélyi nemes) 265

–, karcsai 343

– mester, Etened fia (ruszkai) 20, 23,
115, 118, 165–166

–, János fia, Henrik és Miklós fivére,
János apja, bárcai 24, 35, 42, 112–
114, 135–136, 140, 145; Abaúj me-
gyei szolgabíró 18

–, Miklós fia, Albert unokája, zsuki
501

–, Cychwar (dict.) András fivére, ki-
rályi ember 294

– fia János, bárcai 210

– fia Kölcese, ruszkai 229

– fia Márk, nádori ember 115

Illésfalva (Ursi) ma Iliašovce, Sz.
(Szepes m.) 179

Ilona 475

–, Cséfalvi Egyed fia, András fele-
sége 569

–, János felesége, alsóörsi Mihály fia
Márton testvére 303

Ilork fia Péter, (sári) 144
 Ilw sziget l. Ülbő sziget
 Imguram fia András 64
 Imre l. Váli Imre
 – 65
 – mester 549
 –, csornai pap 249
 –, Druget Fülöp aljegyzője 339
 –, ruszkai Mogh serviens-e 118
 –, vajai jobbágy 390
 –, váradi püspök 91, 175, 205
 – mester, (Csata fia), Becsei, Töttös
 és Vesszős apja, barsi ispán és lé-
 vai várnagy 313, 411, 416
 – mester, Pál fia 262
 –, Bece fia, baksai 28
 –, János fia (Koch unokája) 342
 –, János fia 331
 –, Marcell fia, (kálldi) 204
 –, Márton bán fia 117
 – (Hemericus), Tyba fia 158
 – fia András 65
 – fia Gergely mester (Osl nb.) 72
 – fia László, kökényesi 150
 – fia Lőrinc mester, csornai (Osl nb.)
 249
 – fiai: János és Finta, konrádföldi 150
Inata (Zaránd m.? Arad m.?) 73
 Inok, szabolcsi szolgabíró 90
 – fia Docs 259
interdictum l. egyházi tilalom
 Ioanka l. Ivánka
 Iorecz Pál, nagykemléki 574
 Iovianus 506
 Iowanussy l. Jánosi
 Ipolit fia István 380
 Iraaz l. Iráz
Iráz (Iraaz) ma Újiráz (Bihar m.) 530

Ireg (Irig) (Valkó m.) 71
 Irig l. Ireg
 Irnurd, Agmánd fia, varsányi 444
 Iroszló l. Iruzlaus
 Iruzlaus fia Dénes mester 112–114
 – fia Miklós 113–114
 Isabella l. Izabella királyné
Isal (Isay) (Veszprém m.) 494
 Isay l. Isal
 Isep l. Izsép
 Iseph l. Izsép
iskola l. deák, tanuló
iskolamester 516–518
ismeretlen hiteleshely 63, 88, 336h,
 360, 474n, 502b, 519, 568, 585
ismeretlen kibocsátó, oklevéladó
 336g, 336h, 474o, 518a, 539–542,
 544g, 547, 563e, 563f, 564c, 567a,
 570b, 577–581
 ispán 308; l. még alispán, aradi, bácsi,
 baranyai, barsi, beregi, besztercei, bi-
 hari, bodrogi, dobokai, erdődi, eszter-
 gomi, gömöri, győri, karakói, kolozsi,
 komáromi, kőrösi, krassói, lipthói, ma-
 rócsai, mosoni, nyitrai, pataki, pozse-
 gai, pozsonyi, sárosi, somogyi, sop-
 roni, szabolcsi, szatmári, szepesi, sze-
 rémi, szolnoki, ugocsai, újvári, ungi,
 valkói, varasdi, zalai, zarándi, zemp-
 léni, zólyomi ispán
istentisztelet kellékei 366
 István l. Chiba István
 – l. Churk István
 – l. Cimba István
 – l. Csirke István
 – l. Darabos István
 – l. Fodor István
 – l. Lövvő István

- l. Mooch-i István
- l. Nagy István
- l. Pogány István
- l. Szakállas István
- bán 262a
- deák, Baksa nb. Tamás serviens-e 415
- , becsei l. Töttös, becsei
- , beregi szolgabíró 95
- , bongárdi 403
- , borsovai alesperes, várdai pap 366, 469; pócsi pap, borsovai alesperes, Péter egri püspöki helynök alhelynöke 357
- , boszniai bán, (Babonics) 503g
- , Csák nb. Máté udvarbírója 80, 83, 111, 119, 134
- , csolnoki, a szigeti apácák officialis-a 422
- , derzsi pap, szatmári alesperes 297–298
- , enyickei pap, János helynök alhelynöke 374
- mester, erdélyi prépost 4
- , geszterédi jobbággy 431
- , gönci várnagy 130
- , hevesi főesperes 302
- comes, kolozsi alszolgabíró 537
- , kőrösi ispán 320, 330
- , (Lackfi), lovászmester, soproni és vasi ispán 508, 533
- , nyitrai olvasókanonok 349, 361c
- pap l. Pentec pap
- , pataki 239
- , pederi 150
- , petri pap 231
- (pozsegai?), kamaraispán 482
- , soproni várnagy 86
- bán, (Szabolcs megyei birtokos?) 87
- mester, (Szatmár megyei nemes) 176
- , taksonyi és varsányi, a szigeti apácák procuratora 422
- , tolcsvai 2
- , újvári alispán (János ispáné) 194–195, (196?), 198, 207
- , újvári alispán (Mihály ispáné) 153, 165–167, 170, 182, (196?)
- , vajszlói (viszlói?) pap 384
- , vasvári Szűz Mária-egyház papja 66
- , veszprémi püspök 281, 291, 296, 307c
- , Apay fia, monostori (Gutkeled nb.) 212
- , Apród fia, taródfalvi 573
- , Bach fia 72
- , Barnabás fia 355
- , Benedek fia, konrádföldi 150
- , Bozma fia, paloznaki 250
- , Buda fia 337
- mester, Bugar ([dict.] János) fia 331
- , Chumpa fia, jobbággy 402
- , Csépán fia, Kistapolcsányi András famulusa 454
- , Dénes fia 345, 543
- nádor, Ernye fia (Ákos nb.) 187
- , Fábián fia, felsőlúcsi 287
- , Fábián fia, kökényéri 359, 363
- , Fulbert fia 68
- , Herbord fia, János apja (Osl nb.) 567
- , Herborth fia 330
- , Hermann fia, jenői 335
- , Ipolit fia, újudvari 380
- , István bán fia (Babonics) 369a
- , István fia 546
- , István fia, ajkai 102
- mester, István fia, semjéni (Balog-semjén nb.), udvari ifjú 506

- , István fia, szörcsök 150
- mester, Ivánka fia 121
- , Ják fia (Ják nb.) 328
- mester, Jakó fia, helmeci 70
- , János fia 61/1
- , János fia 341
- , Jovan fia, simonyi 150
- , Jurk fia Jurk fia 179
- , Koxa fia, gyeli 362
- , Lampert fia 150
- , László fia l. István, Lőrinc (helyesen: László) fia
- , Leonard fia, németi, baranyai szolgabíró 384
- , Lesták fia, szalapai 544
- , Lőrinc fia 184
- , Lőrinc fia, jenői 422
- , Lőrinc (helyesen: László) fia, szakolyi (Gutkeled nb.) 554
- , Marcell fia, szakalyi 112
- , Marius fia, (márkusfalvi) 397
- , Márton fia 72
- , Márton fia 404, 406
- mester, Mihály fia, Ubul unokája, János és Péter apja, semjéni (Balogsemjén nb., kállai) 221, 231, 236, 269, 271, 278, 284, 442–443
- mester, Mihály fia, maróti (Gutkeled nb.) 497
- , Mihály fia, Allár unokája, virágosberek 461
- , Mihály fia, kompolti (Aba nb.) 562
- , Miklós fia, derzsi 552
- , Miklós fia (Gatal nb.) 538
- , Noster fia, mákfai Bálint oszkói jobbágya 150
- , Orbán fia 402
- , Pál bán fia, málcai (Gutkeled nb.) 233–235, 264, 316; szabolcsi (al)ispán 326–327; kőrösi ispán 404, 406
- , Pál fia, Rateus unokája (Gatal nb.?) 538
- , Penkul fia, Moson megyei nemes 41
- , Péter fia, radványi 11
- , Sándor fia, szebenyei 97, 101, 107, 110
- , (Sándor fia?) 526
- , Simon fia, almási 4
- , Syke fia, Benedek unokája, sárszói 548
- , Szerafin fia, karcsai, pozsonyi szolgabíró 253
- , Tamás fia, Vatala unokája, töreki 548
- mester, Tegzew fia 63
- , Tybona fia, Ramacha unokája 560
- , Valter fia 61/1
- , Zudislaus fia 355
- , szebenyei Sándor gener-e 97
- , Tatamér alkancellár fivére 503
- fia ... 340
- mester fia Domonkos mester 355
- fia István 546
- fia István, ajkai 102
- fia István, semjéni (Balogsemjén nb.), udvari ifjú 506
- fia István, szörcsök 150
- bán fia István (Babonics) 369a
- fia Lengyel (dict.) János, (Balogsemjén nb., kállai) 341
- fia Marcell 355
- fia Miklós 546
- fia Miklós, rakamazi falunagy 326
- fia Pál, felsődörögdi 560
- fia Pál, gilipi 131

– fia Péter 230
 – (Szakállas) fia Péter 424
 – fia Pető, varsányi 444
 – fia Sándor, béli 311
 – fiai: Farkas és Demeter 59
 – fiai: János mester, Miklós, Lőrinc és Egyed, zámmonostori 400
 – fiai: János, Lampert, Miklós és Matha (Hontpázmány nb.) 230
 – fiai: Mihály és Miklós, derzsi 552
 – fiai: Miklós és László, vigánti 489
 Isyp l. Izsép
Iszkáz (Izkaz) (Veszprém m.) 585
 Ite fia János 113–114
 – fia Mochk 112–114
 – fia Usz mester (Tekele nb.) 164
ítélkezési kiváltság 500
ítélőszék l. általános ítélőszék (pareta)
 Iuan l. Iván
 Iuanusy l. Jánosi
Iudei l. zsidók
iudex curie l. országbíró, udvarbíró
iudicium lingualis l. nyelvváltás
 Iune fia Egyed 13
 Iunhus (dict.) András 478
 Ivacinus fia Lőrinc 546
Iván (Iuan) ma Balogiványi (Ivanice, Sz.) (Gömör m.) 477
 –, Miklós fia János serviens-e 194
 –, servitor (Vas m.) 444
 – mester, Szabolcs megyei kiküldött 431
 –, András fia, (kistapolcsányi) 454, 456–457
 –, Benke fia 69
 – mester, (Egyed fia), kállói (Balogsemjén nb.), szabolcsi alispán 143,

177, 184, 186, 189, 193, 266–267, 273–274, 280, 283–284, 290, 460
 –, Egyed fia (Gutkeled nb.) 51
 –, Mihály fia 88
 –, Nothk fia, nádori ember 51
 –, Péter fia, Jurk unokája 179
 –, Roland fia, Bekes unokája, császtai 400
 –, Saas fia, selmecbányai polgár 44
 – fia János 402
 – fia László, cséfalvi 569
 – fia Miklós (Hánta nb.) 391, 455
 – fiai: Mihály és Arteus, bölzei 45, 47
 Ivanch fia Miklós, böki officialis 314
Ivánfölde (Iwanfeuldy) (Vas m.? Zala m.?) 519
 Ivanice l. Iván
 Ivánka, körmendi villicus 329
 –, váradi prépost 212
 –, Gatal fia (Gatal nb.) 86
 –, Kis Kozma fia, János apja (Gutkeled nb.) 51, 55–56, 91, (105?), 125, (143?, 215?), 463
 –, Lebsicha-i (Pozsega megyei nemese) 355
 –, Odum fia, Miklós mester és Lökös apja (Gutkeled nb.) 14, 51, 55–56, 91, (105?), 125, (143?), 161, (215?), 225, 232, 260, 340, 360, 463, 465, 486
 –, Sándor fia, ludasi 536
 – fia András 368
 – fia Dresk 355
 – fia István mester 121
 – fia Miklós 168
 Ivnyin l. Wryn
 Iwachinus l. Joachim
 Iwan l. Iván

Iwanca l. Ivánka
 Iwancha l. Ivánka
 Iwanfeuldy l. Ivánföldre
 Iwanka l. Ivánka
 Iwkon, Mixa fivére, blinai 377
 Izabella (Erzsébet) királyné 407
 Izkaz l. Iszkáz
 Izsák, Ehellős fia (Hontpázmány nb., redneki) 96
Izsép (Isep) ma Nižný Zipov, Sz. (Zemplén m.) 96
 –, Benedek fia, ruszkai 115, 118, 213, 219–220, 226–227, 229
 – fia János 169

J

Jacabvagasa l. Jakabvágása
 Jacobus Berengarii, XXII. János pápa megbízott magyarországi tizedszedője 450
 Jacobus de Lengres, XXII. János pápa megbízott magyarországi tizedszedője 450
Ják (Iak) (Vas m.) 328
 –, Ják fia (Ják nb.) 328
 – fiai: István, Mike, Péter és Ják (Ják nb.) 328
 Jakab l. Nagy Jakab
 – l. Orros Jakab
 – l. Veres Jakab
 – 88
 – comes 375
 –, Baksa nb. László mr officialis-a 50
 –, baranyai hadnagy 6, 9
 –, bárcai Egyed jobbágya 195
 –, békési főesperes, Jakab váradi püspök helynöke 91

–, berei 554
 –, bonyi falunagy 201
 –, Borsa nb. l. Kopasz (Jakab) nádor
 –, budai örkanonok 387
 –, egri (de Agria), budavári esküdt 503
 – mester, egri káptalan karpapja 462, 499
 –, kiliti, pozsonyi szolgabíró 480
 –, leleszi prépost 242
 –, pozsonyi bíró 508
 –, (pozsonyi?) frater 5
 –, Tivadar serviens ura 90
 –, tolcsvai Vza serviens-e 2
 –, váradelőhegyi prépost 337, 340
 –, váradi örkanonok 212, 394
 –, zirci apát 291, 365; apát és pápai megbízott 15
 –, zsombolyi főesperes 302
 – mester, Adolf fia 187
 –, Ambrus fia, baranyai ispán 201
 –, András fia, beledi (Osl nb.) 72
 –, Bach fia, fügedi 536
 –, Benedek fia, konrádföldi 150
 –, Bertalan fia 355
 –, Beschk fia, (sóki) 79
 –, Chubuldur~Chwboldor fia 168, 338
 – mester, Debreceni Dózsa fia, szabolcsi ispán 347–348, 409, 414, 439, 448, 472, 500, 513b; szabolcsi ispán és adorjáni várnagy 413
 –, Dénes fia, (királyi ember) 530
 –, Egyed fia, (Szatmár megyei birto- kos) 552
 –, Endurus fia, patyi 150
 –, Fülöp fia 355
 –, Halasd fia, György és Miklós apja 304

–, Darabos István fia, döröskei (Nádasd nb.) 555
 –, Jakab fia, lónyai 505
 –, János fia (Ják nb.) 322
 –, János fia 253
 –, János fia 506
 –, Julia fia, lajméri 416
 –, Kemény fia 235
 –, Lőrinc fia, deák 499
 –, Ludveg fia, Baksa nb. Tamás fiainak serviens-e 233–235
 –, Máté fia, szalapai 544
 –, Medve fia, vajai 214, 297–298
 –, Miklós fia, Batiz unokája, gömöri alispán 453, 458–459, 476–477, 485
 –, Óvári Konrád fia, (Miklós és Konrád) apja (Győr nb.) 6, 9, 160, 432
 – mester, Panyit fia, királyi ember 405
 –, Péter fia 404, 406
 –, Péter fia, szabolcsi alispán 388, 399
 –, Sándor fia 88
 –, Sándor fia (Ákos nb.) 475
 –, Sándor fia, Chalen unokája 405
 –, Sztancs fia (Bogátradvány nb., izségi) 96
 –, Tamás fia, kondorosi 253
 –, Zoym fia, Péter apja (Gatal nb.) 538
 –, Mihály fivére 250
 –, Vidus fivére, csabai 422
 – fia Jakab, lónyai 505
 – fia Kozma 280, 283
 – fia Miklós 251
 – fia Miklós, gyeli 150
 – fia Pál comes 93
 – mester fiai Miklós, Zumur és Mihály 78, 80, 83, 111, 119, 134, 142
 – fiai: Tamás és Pál 407
 – l. még Szt. Jakab-egyház

Jakabvágása (Jacabvagasa) ma Chminianske Jakubovany, Sz. (Sáros m.) 564

Jákó (Iako, Jako) ma Nyírfákó (Szabolcs m.) 81, 357

Jakó, klerikus 186

–, pazonyi 189

–, (Koch fia), János apja 342

–, (Lodomér fia?), csanyi 153, 182, 196

– fia János fiai: Mihály és Miklós, szűcsi (Aba nb.) 511

– fiai: István, Batiz, András és Gergely, helmeci 70

Jakou l. Jakó

Jan, Feketi Miklós jobbágya 25

Janch l. Jánk

Jánk (Janch) ma Jánkmajtis (Szatmár m.) 269

Jankafalva l. Negyvenszil

Jánkmajtis l. Jánk

János l. Babud János

– l. Balog János

– l. Bator János

– l. Berzet János

– l. Besenyő János

– l. Bugar János

– l. Cordus János

– l. Eles János

– l. Fekete János

– l. Fodor János

– l. Kántor János

– l. Kun János

– l. Lengyel János

– l. Nagy János

– l. Ördög János

– l. Pucur János

– l. Szőke János

– l. Tót János

- l. Turso János
- l. Veres János
- l. Zonk János
- 205
- 340
- 568
- comes 378
- mester 396g
- , Aba Amadé albírája 18
- , (Alsáni), macsói bán, szerémi, valói, bodrogi és baranyai ispán 425
- mester, általános helynök (egri püspöké?) 374, (423?, 512?)
- , Amadé nádor albírája 17, 19–20, 23
- , ágostonosok magyarországi rendtartományának vezetője 564
- , aradi kanonok 548
- , baktai 176
- bán (szlavón? macsói?) 427
- , bánki, királyi ember 506
- , bárcai Egyed serviens-e 195
- , baszti 59
- , Becsei Imre káplánja, pap 411
- , borsodi főesperes, egri püspöki helynök (374?, 423?), 512
- , boszniai prépost, Boleszló esztergomi érsek kancellárja és általános procurator 301
- , Buchta~Boccha-i 202–203
- mester, budai kanonok 387
- , budai káptalan presbitere 387
- , cseh király 471, 473
- (Csép), dobokai szolgabíró 403
- , debrődi 25
- , Druget l. Druget János
- , dukai 150
- , egri örkanonok 491
- , enyickei pap 94
- , esztergomi érsek 531
- mester, esztergomi Szt. György-egyház prépostja, egri kanonok, egri püspöki általános helynök (374?), 423, (512?)
- , gercsei főesperes 449
- , Gutkeled nb. Kozma serviens-e 337
- mester, Jakab ispán volt kamarása, jobbágya 409
- , Kán László erdélyi vajda udvarbírája 93
- , Karászi Sándor fiainak serviens-e 163
- , karmacsi 150
- , kéri 17
- , körösszegi pap 205
- , lemesi János mester jobbágya 314
- mester, lemesi (Sáros m.) 314
- , megbízott alországbíró 68
- , nógrádi főesperes 84
- , nyitrai olvasókanonok 532
- , nyitrai püspök és ispán 237a, 352
- comes, omori Gallus mester officialis-a 336
- , XXII., pápa 229a, 276, 281, 354, 365, 394a, 428
- , paposi pap 176
- , patai főesperes 491
- , pilisi apát 365
- , sárosi adószedő 382
- , Sedtu-i, királyi ember 412
- , semjéni pap 258, 366
- , serviens 571
- mester, Somogy megyei nemes 331
- szabó, Ilona férje 303
- , szebeni prépost 103j
- , szentendrei főesperes 303
- , szenterzsébeti 216

- , szepesi Szűz Mária-egyház apátja 62
- , szigeti apácák jobbágya 422
- , szikszói pap 222
- , Szinyei Lőrinc famulusa 566
- , szováti 535
- , Szt. György-egyház rector-a 88
- , türjei prépost 544
- , ungi alesperes, ruszkai pap 512
 - mester választott bíró 1. János, Henrik fia, Héder nb. Kőszegi
- , valkói hadnagy 169
- , váradi éneklőkanonok 212
- , vaspöri 150
- , zágrábi püspök 56c
- , zirci apát 365
- , Aba fia 235
- , Abraank fia, neszelei 150
 - mester, Ábrahám fia, laskodi 176, 181, 184, 193, 214, 266–267, 269, 280, 283, 292, 297–298, 390; (nyárádi? 512?)
- , Ábrahám fia, nyarádi 512
- , Agmánd fia, varsányi 444
- , Almus fia, királyi ember 412
 - mester, Amadé nádor fia (Aba nb.) 75, 210
- , András fia, (keceli) 526
- , András fia, kinizsi 436
- , András fia, Polyán unokája 300
- , Aprod fia, taródfalvi 573
- , Artolf fia, sári 150
- , B. fia, kövesdi bíró 557
- , Balanda fia 72
- , Bálint fia 167
- , Bálint fia, bocsárdi 374
- , Beke fia 449
- , Beke fia 570
- , Beled fia (Osl nb.) 72
- mester, Bereck fia, szatmári és erdődi ispán 460
- , Bertalan fia, zalai 150
- , Botuk fia, budai esküdt 503
- mester, Csák fia (Csák nb.) 126
- , Dénes fia 74
- , Dénes fia 278
- , Dénes fia 325
- , Dénes fia, Tekes unokája 63
- mester, Dénes fia, Kemény unokája, Domonkos apja 394
- , Domonkos fia 503
- mester, Domonkos fia, ládi 405
- , (Domonkos fia), zsuki, kolozsi szolgabíró 537
- , Enarth fia 346
- , Fanch fia 392
- mester, Gábor fia (Káta nb.), beregi szolgabíró 95, 120
- , Garabus fia (Hontpázmány nb.) 96
- , Gaspar fia 72
- , Gergely fia (172?), 203, 558
- , Gergely fia, biri (Balogsemjén nb.) 172, (203?, 558?)
- , Gilét fia, bajmóci és privigyei comes 493
- , Gogan fia, Márton apja 544
- , Gotha fia, máhi 544
- , Gyan fia 355
- , György fia (Baksa nb.) 197
- mester, György fia 173
- , Gyula fia 502
- , (Henrik fia, Héder nb., Kőszegi), 58, 103r, (187a?); szlavón bán és mosoni ispán 306c; nádor 66, 72
- mester, Henrik fia (Héder nb., Kőszegi) (187a?), 330

- , Herdew fia, Debreceni Jakab famulusa 472
- , Hermann fia, jenői 335
- , Hudus fia 65
- , Illés fia, bárcai 210
- , Imre fia, konrádföldi 150
- , Darabos István fia, döröskei (Nádasd nb.) 555
- , Lövvő István fia 188
- , István fia (Hontpázmány nb.) 230
- , István fia, Herbord unokája (Osl nb.) 567
- , Ite fia 113–114
- , Iván fia 402
- mester, Ivánka fia, Kozma unokája (Gutkeled nb.) 463
- , Izsép fia 169
- , Jakó fia, (Koch unokája) 342
- , Jakó fia, Mihály és Miklós apja, szücsi (Aba nb.) 511
- , János fia 317
- , János fia 401, (441?)
- mester, János fia 245
- , János fia, mihályi (Csák nb.) 72
- , (János fia), nábrádi, Jánki Tamás serviens-e 323
- , János fia, vasvári(?) 288
- mester, János fia, zámmonostori, egri al-olvasókanonok 400
- , (Kajol fia), somosi (Aba nb.) 364
- , Kelemen fia 249
- , Kenéz fia, Miklós apja 139
- , (Koch fia), Imre apja 342
- , Krisztián fia 72
- , László fia (Gutkeled nb., várdai) 429
- , László fia, edelényi 400, 405
- , László fia l. még János, Lőrinc (helyesen: László) fia
- , Lázár fia, molnári 150
- mester, Lotár fia (Gutkeled nb.) 343
- , Lőrinc (helyesen: László) fia, szakolyi (Gutkeled nb.) 554
- , Lőrinc fia 184
- mester, Lőrinc fia 245
- , Lukács fia, vigánti 489
- , Marcell fia, beregi szolgabíró 95
- , Markalf fia, (Koch unokája) 342
- , Márton fia 72
- , Márton fia (Agmánd nb.) 28/1
- , Márton fia (Ják nb.) 322
- , (Márton fia), dobokai ispán 403
- , Martonos fia, Zochud unokája 302
- , Mihály fia, mérai 228
- , Mihály fia, veszprémi 353
- , (Mihály fia), Miklós apja, Márton fivére, (alsóörsi) 303
- , Miklós fia 190
- , Miklós fia 265
- , Miklós fia, béri 351
- , Miklós fia, delnei 367
- , Fekete Miklós fia, (bárcai) 137, 228
- , Szőr Miklós fia 194, 198
- , Miklós fia, farkaslyuki 531
- , Miklós fia (Gutkeled nb.) 91
- , Miklós fia, Batiz unokája, gömöri alispán 453, 458–459, 476–477, 485
- , Ompud fia 391, 455
- mester, Osl fia, (Osl nb.), varasdi ispán 513, 521
- , Pál fia, ajkai 157
- , Pál fia, bánki (Hontpázmány nb.) 231, 236
- , Pál fia, kércsi 290
- , Pál fia, Marhard unokája, Myner Miklós apja (Aba nb.), nagyvidai 491
- , Péter fia (Aba nb.), bertóti 421

- , Péter fia, blathyncz-i, nádori ember 462
- , Péter fia, bocsori 150
- , Prenchul fia, Péter apja 552
- , Rathlo fia, (Szatmár megyei birto-
kos) 552
- , Roland fia, Bekes unokája, csász-
tai 400
- mester, Sándor fia 195
- mester, Sándor fia, Chalen unokája 405
- , Simon fia 472
- , Sztancs fia, (Bogátradvány nb.,
izsépi) 96
- , Tamás fia, delnei 367
- , Tamás fia, Vatala unokája, töreki 548
- , Tóbiás fia, csanyi 153
- , Tyvan fia, diszeli 560
- , Usz fia (Tekele nb.), Semsei Ta-
más serviens-e 318
- , Valter fia 223, 383
- , Velcsenye fia 27, 30
- , Vydozlaus fia 355
- mester, Vilyamus fia 483
- , Wamdoch~Wandus fia, Szabolcs
megye kiküldöttje 186, 203
- , Warda fia, jenői 335
- , Wlch fia, Tamás apja 88
- , Zakariás fia 277
- , András testvére, (Erzsébet férje?) 437
- , Fuldreh frater-e, szabolcsi szolgál-
bíró 3
- , Miklós pap fivére, csabai 422
- , Posar László fivére 348
- fia Benedek (dományi?) 11
- fia Egyed (Aba nb.) 127
- fia Gábor, bereti 178
- fia Gergely, ságodi 150
- fia György, vigánti 489
- fia Henrik (bárcai) 112, 140–141
- fia Illés, (bárcai) 112, 140
- fia Imre 331
- fia István 61/1
- fia István 341
- fia Jakab 506
- fia János 317
- fia János 401
- fia János mester 245
- fia János, vasvári(?) 288
- fia László 423
- (Lengyel) fia László (Balogsemjén
nb., kállai) 413
- fia Lodomér 376
- fia Mihály 526
- fia Miklós 203
- fia Miklós 546
- fia Miklós, bárcai 112, 138, 140–141
- fia Pál, laki 411
- fia Péter 325
- fia Péter fia Mátyás 88
- fia Péter, panyolai, semjéni (Ba-
logsemjén nb.) 274, 366
- fiai: Jakab és B[alázs?] 253
- l. még Iván
- Jánosi (Iowanussy, Iuanusy, Janosi,
Janosy, Yuuanusy)** ma Kántorjánosi
(Szatmár m.) 176, 297–298, 506, 552
- Janosi I. Jánosi
- Janosy I. Jánosi
- jászói konvent* 20, 23, 57, 97, 115,
253a, 291a, 397, 436
- *prépost* 23, 397, 436
- Jaurinum I. Győr
- javadalmas (prebendarius)* 407
- Jazarmegi I. Jazormegy
- Jazormegy (Jazarmegi)** (Szepes m.)
339

Jazou l. Jászó(i)
 Jazov l. Jászó(i)
 Jebel l. Széphely
jegenyefa (iegenie) 546
jegyajándék 146, 174, 181, 213,
 219–220, 223, 226, 229, 289, 296,
 375, 423, 432, 437, 456, 501, 545
jegyző (notarius) l. fehérvári kápta-
 lani; pécsi káptalani; vajdai jegyző
 Jelenec l. Gimes
 Jene l. Jenő
 Jenew l. Jenő
Jenő (Ieneu) ma Somlójenő és Tüs-
 kevár (Veszprém m.) 335
 – (**Jene, Jenew**) ma Budajenő (Pilis
 m.) 422
 Jenslanus, Megerdorfer, budai esküdt
 503
Jepu (Zala m.?) 544
 Joachim, ugocsai ispán 103p
 –, (Péter fia), hatházi (Gutkeled nb.)
 414
 Jób l. Kis Jób
 – mester, Simon fia (csicseri) 95,
 116, 350
jobbágys, jobbágysok 3, 13, 19, 24–25,
 33, 38, 58, 71, 73, 82, 90, 109, 117,
 130, 139–141, 143, 149–151, 173,
 195, 205, 224, 237, 241–242, 245,
 247, 263, 265, 269, 278, 282, 285–
 286, 300, 309, 311, 314, 355, 358,
 376, 381, 384, 390, 401–402, 408–
 410, 413–416, 422, 424, 427, 431,
 435, 439, 447, 453–454, 456–457,
 459, 464, 474, 482, 500, 504, 506,
 513, 519, 525, 552, 573
jobbágysok szolgáltatásai 286
jobbágysok 435

jogtalan vám szedése 572
 Johanca l. Ivánka
 Johancha l. Ivánka
 Johanka l. Ivánka
 Johannes Angeli de Interano római
 kúriai képviselő 389
johanniták l. csurgói konvent
jokulátor l. mulattatók
 Jolonth, Albert fia Miklós nővére 501
 Jordanus, Hench [fia], illésfalvi 179
 –, Jurk fia Jurk fia 179
 Jovan fia István, simonyi 150
 Jowanca l. Ivánka
 Jowanka l. Ivánka
 József, saskői várnagy és kamarais-
 pán 334
 Jucu l. Zsuk
 Juh (dict.) Miklós 93
 – 12, 40, 401, 444, 478; *juhok lege-
 lője* 444
juhar (ihor) fa 546
 Julia l. Gyula
 Jurk, Pál fia Imre serviens-e 262
 – mester, (Gyula fia, marázi, gyula-
 házi) 152, 168, 186
 –, Jurk fia, István, Miklós, Márk,
 Márton és Jordanus apja 179
 – fiai: Péter és Jurk 179
 Jurle-i konvent l. türjei konvent
Jutas (Jutas), (Veszprém m.) 250

K

Kachych l. Kacsics
Kacsics nemzetség 387
 Kaemnika l. Nagykelek
 Kakas mester, Rikalf fia 187, 430
 – Miklós l. Miklós mester, Miklós fia

Kalász (Kalus) ma Budakalász (Pilis m.) 276

Kaldmonorat l. Káldmonorát

Káldmonorát (Kaldmonorat)
(Torda m.) 28/1

Kalenda, veszprémi főesperes 41a

Kalinkovo l. Szemet

kalista 546

Kálló (Callo, Kallo, Kallou, Kallow)
ma Nagykálló (Szabolcs m.) 266–
267, 270, 273–274, 280, 283–284,
290, 326–327, 399, 439, 460, 566

Kallo l. Kálló

Kállósemjén l. Nagysemjén, Semjén

Kallou l. Kálló

Kallow l. Kálló

Kálmán, Bács megyei birtokos 586

–, győri püspök 544a, 567

Kalnik l. Nagykelek

kalocsai érsek 78a, 237a, 302, 427–428

– *érsekség* 426, 450, 484

– *káptalan* 411, 416

Kaltren (Kaltren) (Bars m.) 334

Kalus l. Kalász

kamara 504

kamarahaszna 482

kamaraispán, kamarás 334, 409, 482

Kamarun l. Komárom

Kamenec l. Kövesd

Kamenica l. Tarkő

kamera l. levéltár, káptalani

Kamnat (Kamnath) (Vas m.) 150

Kamnath l. Kamnat

kanca 61; *elvittele* 415

kancellár l. alkancellár, egri püspöki, esztergomi érseki, királynéi, titkos, veszprémi püspöki

Kanizsaszeg (Kenesazyg), ma Nagykanizsa (Zala m.) 380

kanizsaszegi várnagy 380

kanonok 387, 407, 510; *kinevezése* 84; *választása* 155; l. még egri kanonok, éneklőkanonok, erdélyi, esztergomi, fehérvári kanonok, olvasókanonok, örkanonok, pozsonyi kanonok, prépost, veszprémi kanonok
kanonoki javadalom 155; *betöltése* 301; *üresedésben lévő* 5

kantár 253

Kántor (Cantor, Kantor) (dict.) János, Miklós fia, derzsi, jánosi 506, 552

– (Cantor) (dict.) Mihály 61/2

– (Kantor) (dict.) Mihály, (István fia), jánosi 506

– (Kantor) (dict.) Péter, (Miklós fia), jánosi 506

– (Kantor) (dict.) Tamás, (Miklós fia), jánosi 506

Kántorjánosi l. Jánosi

Kánya (Kanya) (Tolna m.) 243, 293–294

káplán 77, 155, 411, 501

Kaplony, (Lónyai), dobokai szolgabíró 403

Kapolcs (Kopuch) (Zala m.) 489

Kápolna (Capulna) (Gömör m.?) 475

– (**Kapolna**) ma Sajókápolna (Borsod m.) 483

– 42, 366

– l. még királyi kápolna

kápolnaispán 465, 489

Kapos (Kopus) ma Nagykapos (Velké Kapušany, Sz.) (Ung m.) 242

– (**Kapus**) folyó 522–524

kaposi polgár 242

Kaposmérő l. Mére

Kapsa fia Simon (mérei) 520, 522–524
káptalan l. aradi, bácsi, budai, csázmai,
egri, erdélyi, esztergomi, fehérvári,
győri, kalocsai, kői, nyitrai, pécsi, po-
zsonyi, szenternyei, szepesi, váci, vá-
radi, vasvári, veszprémi káptalan,
veszprémi Mindenszentek-társaskáp-
talan, zágrábi káptalan

káptalani levéltár 351

– *tanú* l. tanú kiküldése

Kapus folyó l. Kapos folyó

Kapušíanske Kľačany l. Nyarád

karakói ispán 89a

Karakószörcsök l. Szörcsök

Karász (Karaz) ma Nyírkarász (Sza-
bolcs m.) 90, 109, 163, 168, 244

karászi pap 168

Karászi Sándor l. Sándor (Karászi)

Karaz l. Karász

Karazna l. Kraszna(i)

Karcha l. Karcsa

Karcsa (Karcha) ma Egyházkarcsa
vagy Királyfiakarcsa része (Kostolné
Kračany és Kráľovičove Kračany,
Sz.) (Pozsony m.) 343, 569

kard 75, 333, 390, 478

Karmacs (Kormoch) (Zala m.) 150

károkozás 15, 27, 29, 43, 57, 68, 70, 72,
90, 116, 149, 180, 189, 202–203, 273,
278, 300, 304, 311, 316, 329, 335–
336, 355, 367, 388, 406, 474, 495,
506, 514, 519, 525, 544, 563, 582,
587–588

Károly, I., magyar király 67, 71, 100,
116, 126, 148, 155, 158a, 159, 221,
240, 256, 261, 272, 278, 293–294,
302, 308, 334, 336b, 342, 353, 359,
363, 369, 369b, 373, 391–393, 395,

396a, 412, 430, 433, 435, 455,
467c, 471, 473, 474b, 480, 483–
484, 488–498, 503c, 503f, 503j,
503j, 534

–, morva örgróf 471, 473; cseh trón-
örökös 518b

–, pozsegai comes terrestris 355

Karoskápólna (Kurazcapulnai)
(Zala m.) 435

karpap 405, 440, 462, 499

Karulus l. Károly

Kasina (Casna) ma Kašina, Ho.
(Zágráb m.) 12

Kašina l. Kasina

Kassa (Cassa, Cassensis, Kassa)
ma Košice, Sz. (Abaúj m.) 42–43,
114, 128, 138, 206, 238–239, 263,
307, 316; l. még Bárca, Felbárca,
Széplak, Zsebes

kassai bíró 238–239, 307

– *esküdtek* 238

– *plébános* 42–43, 307

– *polgárok* 238–239

kassaiak (Cassensis) földje 129

kaszálás 300, 402

kaszáló 444, 463, 489, 546, 573

Káta (Katha) (Pest m.) 103

Kata, Menolth fia László özvegye 296

Katalin, Tamás fia Pál lánya 503

– l. még Katus

Katha l. Kata, Káta

kathedralis l. székesegyházi (főespe-
res)

katonai tábor 193

Katus, Magdolna leánya 26

Kázmér fia András 296

– fia András, tinnyei 422

– fia Benedek 65

Kazsu (Cozuh) ma Kožuchov, Sz.
(Zemplén m.) 54

Kecel (Kechel) ma Magyarkecel és
Oláhkecel (Meseşenii de Jos és Me-
seşenii de Sus, Ro.) (Kraszna m.) 526

Keche l. Gecse

Kechel l. Kecel

Kechkeskw l. Kecskekő

Kecskekő (Kechkeskw) (Fehér m.)
478

kecskekői várnagy 478

Keek l. Kék

Keer l. Kér

kehely (papi) 366; *elvitele* 388

Kék (Keek), (Zala m.) 250

Keled fia Péter (Gutkeled nb.) 51,
116, 152, 203

– fia Arnold mester és Mihály mes-
ter, Hahót nb. 312, 402

Keled l. Keled

Kelemen comes (Borsod megyei ne-
mes) 247

–, lipetői alispán 1

–, nyitrai olvasókanonok 304

–, V., pápa 175

–, VI., pápa 518a

–, Fekete Miklós fia, bárcai 139, 206,
213, 226

– mester, Rikalf fia, Rikalf unokája 430

– fia János 249

– fia Márton, tolkei 435

**Kelemenés (Kelemenés, Keleme-
nesch)** ma Árokalja (Arcalia, Ro.)
(Doboka m.) 224

Kelemenesch l. Kelemenés

Kelnek (Kelnuk) ma Călnic, Ro.
(Fehér m.) 389

kelneki plébános 389

Kelnuk l. Kelnek

Kelyan fia Kelyan 203

–, Kelyan fia 203

kemeji főesperes 302

Kemen l. Kemény

Kemenestaródfa l. Taródfalva

Kemény comes 295, 352

– comes, Aba nb. Somosi János kép-
viselője 364

–, apáti nemes (Zala m.) 150

–, Demeter fia (Aba nb.) 511

–, Kemény fia, jáki (Ják nb.) 328, 451

– fia Dénes fia János mester és fia:
Domonkos 394

– fia Jakab 235

– fia Kemény, jáki (Ják nb.) 328, 451

– fia: Miklós és Lőrinc 9

Kemey l. Kemej(i)

Kemey-i Miklós l. Miklós, kemeji

Kemin l. Kemény

Kemlék l. Nagykemlék

Kemyn l. Kemény

Kench, a leleszi egyház jobbágya 242

Kendermező (Kendurmezeu) ma
Chendrea, Ro. (Doboka m.) 502

Kendurmezeu l. Kendermező

Kenesazyg l. Kanizsaszeg

Keneys l. Kinizs

Kenéz fia János fia Miklós 139

Kentel l. Kentelke

Kentelke (Kentel, Kenteluk) ma
Chintelnic, Ro. (Doboka m.) 224

Kenteluk l. Kentelke

kenyér 12

kepe 40, 327, 336, 401

képviselő l. procurator

Kér (Keer) ma Abaújkér (Abaúj m.)
17, 139

– **(Ker)** ma Kérsején (Szabolcs m.)
273

Ker l. Kér

Kerch l. Kércs

Kércs (Kerch, Kyrch) ma Nyírkércs
(Szabolcs m.) (230?), 290, 506

– **(Keyrch)** ma Hernádkércs (Abaúj m.)
(230?), 436

Kerekbarty birtok (Újvár megye?) 141

Kerekto (Kerk to) (Bodrog m.) 313

Keres 88

Keresceg l. Körösszeg

kereskedő 128

Kerestwr l. Keresztúr

Kereszeg l. Körösszeg

Keresztelő Szent János-egyház l. veszprémi,
vigánti Keresztelő Szt. János-egyház

keresztes konvent l. csurgói konvent,
esztergomi keresztes konvent, fehérvári
keresztes konvent, felhévízi konvent,
újudvari keresztes konvent

– preceptor l. tordai keresztes preceptor

Keresztúr (Kerestwr) ma Pókakeresztúr
(Pácureni, Ro.) (Torda m.) 501

keresztúri Szentkereszt-egyház (Torda
m.) 501

Kerk to l. Kerekto

Kernez l. Gernez

Kérsején l. Kér

kert 319

kerület (districtus) l. Királyi, tarcai
kerület

Keselches (? megye) 88

Keszi (Kezy), ma Gyulakeszi (Zala m.)
296

Kesznyéten (Kesznetun) (Zemplén m.)
491

készpénz 43, 338, 437, 491, 555

Kethe l. Gecse

Kethi fia Gergely 88

Ketsomreu l. Kétsomró

Kétsomró (Ketsomreu) (Doboka m.)
502

Kéttamási (Duo Tomasi) ma Szep-
pestamásfalva (Spišské Tomášov-
ce, Sz.) (Szepes m.) 256

Kétvidrice (Ketvidriche) (Bars m.) 334

Ketvidriche l. Kétvidric

Keuche l. Kölce

Keuesd l. Kövesd

Keyrch l. Kércs

kéz levágása 478, 544; l. még csonkítás

Kezепnemy l. Középnémeti

kezes, kezesség 31, 58, 61, 108, 117,
147, 189, 232, 414, 424, 535

kézikönyv 366

Kesznetun l. Kesznyéten

Kezy l. Keszi

kiátkozás l. kiközösítés

kifosztás l. rablás

kihirdetés, piacokon 253

kiközösítés (excommunicatio) 2, 5,
15, 22, 121, 219–220, 222, 231,
440, 478, 536; l. még egyházi tila-
lom (interdictum)

Kilián (kopajti?), Krassó megyei
ember 336

Kiliti (Kiliti) ma Dunakiliti (Po-
zsony m.) 480

kincstár (camera) 279

kinevezett bíró l. bíró, öt megyébe a
király által kinevezett

Kinizs (Keneys) ma Nagykinizs
(Abaúj m.) 436

király 148, 447, 530; l. még András,
II., magyar; András, III., magyar;

Béla, IV., magyar; János cseh; Károly, I., magyar; Lajos, I., magyar; László, Szt., I., magyar; Ottó, magyar; Vencel (László), magyar; Vencel, II., cseh és lengyel király
 – *személye helyett eljáró bíró* 214, 237d
 Királydaróc l. Daróc
 Királyfiakarcsa l. Karcsa
 Királyháza l. Nyaláb
Királyhida (Kyralhida) ma Nemessándorháza (Zala m.) 545
Királyi kerület (Kyrali districtus) (Beszterce környékén, Erdélyben) 159
 – *bírák* 103q
 – *egyház* l. még királyi kápolna
 – *ember* 126, 136, 144, 149, 154, 156, 159, 240, 278, 294, 308, 334, 345, 359, 363, 368, 405, 412, 456, 506, 511, 530
 – *káplán* 155
 – *kápolna* 116
 – *kúria* 147
 – *oklevél* 76, 82, 113, 177, 215, 256, 308, 342, 500
 – *udvarnokbirtok* 520
királyné 72; l. még Erzsébet; Erzsébet, II. Vencel felesége; Mária; Izabella
királynéi kancellár 509
 – *népek* 489
 – *országbíró* l. királynéi udvarbíró
 – *tárnokmester* 74, 209a, 482
 – *udvarbíró* 302a
 Kis (Parvus) Jób fia Domonkos (Csi-cseri) 116, 350

– Kozma, Kozma fia, Ivánka apja (Gutkeled nb.) 51, 56, 91, 124–125, 208, 337
 Kisbelleg l. Belleg
 Kisbóbróc l. Bóbróc
 Kisbudafa l. Buda
Kisfalud (Kysfalud) (Gömör m.) 485
 Kisgejőc l. Gejőc
 Kisida l. Ida
 Kiskövesd l. Kövesd
 Kislőd l. Lövöld
 Kismákfa l. Mákfa
Kismalom malom (Kapolcs területén, Zala m.) 489
 Kispáli l. Páli
 Kissomlyó l. Somlyó
Kistapolcsány (Kwstopilechan) ma Topolčianky, Sz. (Bars m.) 454, 456–457
 Kisunyom l. Unyom
 Kisvárdá l. Várda
 Kisvitéz l. Vitéz
 Kisszalánc l. Szalánc
 Kisszeben l. Urkuta
kiváltság l. hospes kiváltság
kiváltságlevél 500
kiváltságok adása 493
 Klára, (Kaplyon nb.) Vetési Mihály lánya, Illés bán özvegye, László anyja 176
klarissza apácák l. nagyszombati klarissza apácák
klerikus 94, 150, 186, 300; l. még pap
 Knesich l. Knezsic
Knezsic (Knesich) ma Zsitvaapáti (Žitavany, Sz.) (Bars m.) 456–457
knezsici Szűz Mária-egyház 457
 Kocas l. Kakas

Koch fiai: Bod, Mok, Markalf, János, Jakó, Balázs és Ábrahám 342

Kochord l. Kocsord

Kocs (Kweh) (Komárom m.) 345

Kocso l. Koksó

Kocsord l. Hidaskocsord

Kokos l. Kakas

Kokošovce l. Delne

Koksó (Caxa, Kocso) (Abaúj m.) 37, 164

Koksóbaksa l. Baksa

Kokšov-Bakša l. Baksa

Kokynér l. Kökényér

Kolbása (Kulbasa) ma Brezina, Sz. (Abaúj m.) 96

Kolonbok víz (Bodrog m.) 313

Koloz l. Kolus

Kolozs (Culus) ma Cojocna, Ro. (Kolozs m.) 535, 537

– *megye* 535, 537

kolozsi ispán 474e, 535

Kolozsmonostor (villa monasterii S. Marie) ma Kolozsvár (Cluj-Napoca, Ro.) része (Kolozs m.) 478

Kolozsvár (Cluswar) ma Cluj-Napoca, Ro. (Kolozs m.) 478; l. még Kolozsmonostor

Kolus, Olivér fia, ivánföldi 519

koma (compater) 209, 238, 323, 425, 533

Komárom megye 78, 80, 83, 111, 119, 133–134, 412, 570

komáromi alvárnagy 80, 133

– *ispán* 78, 80, 83, 174a, 336c, 570

Komlós (Komlous) (Torda m.) 28/1

Komlous l. Komlós

Komora l. Komoró

Komoró (Chomora, Komora, Komoro, Komorou) (Szabolcs m.) 64, 109, 202–203

Komoro l. Komoró

Komorou l. Komoró

Kompold, Mihály fia, kompolti (Aba nb.) 562

Kompolt (Compolth, Kompolth) (Heves m.) 536, 562

Kompolth l. Kompolt

kompolti Szűz Mária-monostor 562

Kondoros (Kundurur) (Pozsony m.) 253–254

Kondrádfölde (terra Corradi) ma Gersekarát (Vas m.) 150

Konrád, barnagi 250

–, mákfai 150

–, Óvári l. Konrád, Jakab apja

–, Hilbrandus fia, sztojánfalvi 62

–, Jakab fia, Óvári Konrád unokája (Győr nb.) 432

–, Konrád fia 306

–, Jakab apja, Óvári (Győr nb.) 6, 160, 432

–, Magdolna sógora 20

–, Márton sógora 23

– fia Benedek 130

– fia Herbort 250

– mester fia Jakab (Óvári, Győr nb.) 6, 160, 432

– fia Konrád 306

– fia Márk, rádi 294

– fia Péter, közjegyző 482a

– fia Tamás, (kistárkányi) 75

– fiai Baksa és Máté 103

Konrádfi Péter közjegyző 482a

Kont fia Lőrinc, ovadi 321

Konth l. Kont

Konth, Zochud fia Martonos officialisa 315

Konuschus, nagyszombati bíró 490

konvent l. almádi, borsmonostori, csatári, csornai, dömölki, esztergomi keresztés, fehérvári keresztés, felhévizi, jászói, leleszi, sági, somogyi konvent, szepesi Szűz Mária-egyház és konvent, tihanyi, türjei, újudvari keresztés, váradelőhegyi, váradi, vasvári, zalai, zabori konvent

Kónya (dict.) Miklós, Tamás vajda fia (Kacsics nb.) 387

Kopan l. Koppány(i)

Kopasz, bárcai Edus serviens-e 158
– (Jakab) (Borsa nb.) nádor, kunok bírása 14, 51, 55–56, 74, 105–106, 116, 125, 148, 161, 163, 172

– fia Bekcs mester (Borsa nb.) 192

Kopen l. Koplány

Koplány (Koplen) (Nógrád m.) 126

Kopona (Zemplén m.?) 346

Kopoz l. Kopasz

Koppan l. Koppány(i)

Koppány (Kopan, Koppán) ma Bakkonykoppány (Veszprém m.) 279

koppányi apát 279

Koprina l. Koprivna

Koprinna (Kőrös m.) 320

Koprivna (Koprina) (Pozsega m.) 510

Kopuch l. Kapos

Kopus l. Kapos

Kormoch l. Karmacs 150

Kormos mester, Adolf fia 187

Kórógy (Koroug) (Bihar m.) 125

Koroleve l. Nyaláb

Koroug l. Kórogy

Korraddus l. Konrád

kóruspap 363

Košice l. Bárca, Felbárca, Kassa, Zsebes

Kostolné Kračany l. Karcsa

Kostolné Moravce l. Marót

Kosut, csengeri, szatmári jobbágy 237

Koxa fiai: István és Márk 362

Kozar, jobbágy 355

kozdi papok közössége 440

Koze l. Kozd(i)

Kozma (Cozma) ma Kuzmice, Sz. (Abaúj m.) 31

– l. Kis Kozma

– comes 309

–, fehérvári al-éneklőkanonok (succantor) 303

–, Sáros megyei ember 421

–, tárcai alesperes 563c

–, Csépan fia 181

–, Jakab fia 280, 283

– fia Ivánka (Gutkeled nb.) 55, 463

– fia Ivánka fia János (Gutkeled nb.) 463

– fia Lőrinc, köcski 150

– fia Mihály, panyiti jobbágy 475

– fiai: Tamás és György 88

Kozmafalva (Cosmafalu) (Bihar m.) 463

Kožuchov l. Kazsu

köböl 40, 161, 208, 286

Köcsk (Kuchk) (Vas m.) 60, 150, 285, 361

Köcski Sándor l. Sándor, Köcski

kőegyház 162, 212, 394, 501, 552

kői káptalan 497

Kökényér (Kokynér) (Csanád m.) 359

Kökényes (Kukenus) ma Kökényesmindszent, Babosdöbréte része (Zala m.) 150

Kökényesmindszent l. Kökényes

Kölcse (Keuche, Kulche, Chulche)
 (Illés fia, ruszkai) 213, 226, 229
köles 463
költözés l. hospes költözése
könyv, könyvek 40, 303, 366, 584; *el-
 vitele* 388
köpeny 73, 289, 303
Körmend (Curmend) (Vas m.) 65,
 329
körmendi polgárok 329
 – *zsidók* 329
körmenet, úrnapi 344
Körös (Crisium) ma Križevci, Ho.
 (Körös m.) 320, 330, 404, 406
 – **(Crisy)** folyó 530
 Köröscsente l. Csente
körösi ispán 320, 330, 404, 406
**Körösszeg (Keresceg, Kereszeg,
 Kereszek)** ma Cheresig, Ro. (Bi-
 har m.) 205, 208, 215
körösszegi pap 205
körtefa 530, 546
körtemplom (rotunda) 212
Körtvélyes (Kurthueles) (Borsod m.?)
 63
 – **(Kurtuelus~Kurtuuelus)** (Po-
 zsony m.) 319
Kőszeg (Kuzeg, Kuzig) (Vas m.)
 59, 329
 Kőszegi András l. András, (Gergely
 fia, Héder nb., Kőszegi)
 – Iván l. János, (Henrik fia, Héder nb.
 Kőszegi)
 – János l. János, (Henrik fia, Héder nb.
 Kőszegi)
 – Miklós l. Miklós mester, Gegely
 fia és Miklós fia
Kőszegiei (Héder nb.) 59

kőtemplom l. köegyház
Kövesd (Keuesd) ma Gavosida
 (Gavojdia, Ro.) (Temes m.) 557
 – **(Küesd[!])** ma Nagykövesd és Kis-
 kövesd (Vel'ky Kamenec és Malý
 Kamenec, Sz.) (Zemplén m.) 261
kövesdi plébános 261
követ, szentszéki, 8
követek küldése 148, 396
követség l. gyalogos, lovas követség
**Középfalva (Mytteldorf, Kuzep-
 folu)** ma Chiuza, Ro. (Belső-Szol-
 nok m.) 224
**Középnémeti (Kezepnemty, Ku-
 zepnemti)** ma Tornyosnémeti
 (Abaúj m.) 26, 195, 220, 227–229,
 332–333
 – *alesperes* 219
 – *Szt. Jakab apostol-egyház* (Abaúj m.)
 332–333
közgyűlés (congregatio) 3, 172, 202,
 244, 446–447, 479, 553
közjegyző 263f, 389, 482a
közút 90, 302, 328, 335, 359, 447, 530
 Kračany l. Karcsa
 Král'ovičove Kračany l. Karcsa
 Krásna l. Széplak
 Kraso l. Krassó(i)
Krassó megye 336
krassói alispán 336
 – *ispán* 336
krasznai főesperes 466
 Kristóf 581
 Krisztián fia János 72
Kriva (Criwa) ma Krivány (Kri-
 vany, Sz.) (Sáros m.) 430
 Krivany l. Kriva
 Križevci l. Körös

Križovany l. Szentkereszt
 Kuch 54
 Kuchk l. Köcsk
 Kuka (dict.) György, kassai György
 serviens-e 114
 Kukenus l. Kökényes
Kukeuermezeu síkság (Doboka m.)
 502
 Kulbasa l. Kolbása
 Kulche l. Kölce
 Kulcsár (Claviger) Miklós, nyőgéri
 150, 285
 Kun (dict.) János, Pál fia Imre serviens-e
 262
 Kun l. még Comanus
 Kunch, Endre fia, Meney-i 126
 Kunchel~Kuncheul, szedlicei 364
 Kuncheul l. Kunchel
 Kunclinus albíró (viceiudex), (János
 fia), budai esküdt 503
 Kundakur fia Domonkos, béri 468
 Kundurus l. Kondoros
kunok bírása 55, 89a, 125, 161, 318,
 441, 446, 448, 474, 479
 Kunus~Kunnus, (Hench fia), szedli-
 cei 364
 Kupsa fiai: Tamás és Demeter 425
 Kurazcapulnai l. Karoskápolna
 Kurmus l. Kormos
 Kurthueles l. Körtvélyes
 Kurtuelus l. Körtvélyes
 Kurtuuelus l. Körtvélyes
Kutas (Kutus) (Zala m.) 545
 Kutus l. Kutas
 Kuzeg l. Kőszeg
 Kuzepfolu l. Középfalva
 Kuzepnemti l. Középnémeti
 Kuzu l. Kuzu
 Kuzig l. Kőszeg

Kuzmice l. Kozma
 Kuzu (~Kuzeu), baranyai alispán 6, 9
 Küesd l. Kövesd
külön(ös) jelenlét 115, 244, 445
Külsőgégyen (Kylssevgegen) (Sza-
 bolcs m.) 338
Külső-Szolnok megye 553
 Külsövat l. Vat
 Kw l. Kő(i)
 Kwch l. Kocs
 Kwstopilchan l. Kistapolcsány
 Kylssevgegen l. Külsőgégyen
 Kylyanus l. Kilián
 Kyralhida l. Királyhida
 Kyrali l. Királyi
 Kyrch l. Kéres
 Kysfalud l. Kisfalud

L

Laack l. Lack
 Laad l. Lád
 Laak l. Lak
lábasszóság 90, 161, 300
 Lachk l. Lack, László
 Lack mester 207
 – (László), Fekete Miklós fia, bárcai
 213, 227, 259, 382
 – mester, Tamás fia, Ratold unokája
 (Divék nb.) 306
 – fia István l. István, Lackfi
 Lackfi István l. István, Lackfi
Lád (Laad) ma Szendrőlád (Borsod m.)
 405
 Lademer l. Lodomér
Lajmér (Laymer) (Baranya m.) 416
 Lajos, I., magyar király 262a
Lajta-hegy (Sopron m.) 508

Lak (Laak, Lok) (Borsod m.) 63, 313, 411

– **(Lok)** ma Kéttornyúlak (Veszprém m.) 494

Lampert, bellegi (András apja) 199

–, István fia (Hontpázmány nb.) 230

– fia István 150

– fia Péter, kondorosi 253

– fia Tamás, molnári 150

Lampertszásza (Lompretzaza) ma Berekszász (Beregove, Ukr.) (Bereg m.) 429

Lappanch-hegy (Sáros m.) 564

Laskod (Laskod, Laskody, Laskud, Loscod, Loskod, Loskud) (Szabolcs m.) 176, 269, 283, 297–298, 469, 506

Laskody l. Laskod

Laskud l. Laskod

László l. Gardván László

– l. Posar László

–, barsi főesperes, veszprémi kánonok 84

–, Bolezlaus fia Bálint serviens-e 167, 170

– *(másik)*, Bolezlaus fia Bálint serviens-e 167, 170

–, borsodi alispán 180

–, budai olvasókanonok 387

–, csolti apát 530

–, daróci 580

–, edelényi pap, borsodi alesperes 247

–, erdélyi püspök káplánja, türei pap 501

–, erdélyi vajda (Kán nb.) 93, 148, 173, 187c

–, garamszentbenedeki apát 334

–, Gyurk officialis-a 241

– (Jánki), kalocsai érsek 237a, 302, 427

–, Szt., I., magyar király 312

– (Vencel), magyar király I. Vencel

–, mesteri 285

– mester, nyalábi várnagy 282

–, pécsi püspök 432, pápai megbízott bíró 291

–, ruszkai László serviens-e 118

–, ruszkai Péter serviens-e 118

– szabó (sartor) 584

– (Szabolcs megyei birtokos?) 87

–, szentmártoni, [al]vajda (Borsa nb.) 224

–, szolnoki főesperes és vinci plébános 478

–, váradi olvasókanonok 501

–, verei 68

– (vice?) iudex 311

–, zágrábi püspök 488

– mester, (Zala megyei birtokos) 286

– mester, Aladár fia (Gutkeled nb.), várdai 64, 90, 120, 203, 244–245

–, András fia, Csapó unokája (Nádasd nb.) 144, 149–151, 154, 156, 183, 185, 204

–, András fia 423

–, Andronicus fia 317

–, Aprod fia, taródfalvi 573

–, Belus fia 399

– mester, Benedek fia (Ákos nb.) 418, 453, 458–459, 476

–, Dénes fia 345

–, Dénes fia 543

–, Doncs fia (Baksa nb.) 372

–, Drug fia (Gutkeled nb.) 124, 161–162

–, Eccer fia 96

- , Ethened fia, (ruszkai) 115, 118, 165
- , Fanch fia 392
- , Gathal fia, Gergely és Miklós apja (Gatal nb.) 86, 368
- , Gotha fia, máhi 544
- , György fia, Tamás unokája, Vatala dédunokája, töreki 548
- , Illés bán és Kaplyon nb. Mihály leánya: Klára fia 176
- , Imre fia, kökényesi 150
- , István fia, vigánti 489
- , Iván fia, Margit apja, cséfalvi 569
- , János fia (Balogsemjén nb., kállai) 413
- , János fia 423
- , Gardván László fia, rédei (Aba nb.) 499
- , László fia, varsányi 444
- , Lőrinc fia (Aba nb.) 408, 410
- , Lőrinc fia, jenői 422
- , Lőrinc fia, szebenyei 97, 101, 107, 110
- , Menolth fia, Miklós apja keszi 296
- , Mihály fia, Ubul unokája (Balogsemjén nb.), semjéni, 231, 236, 258, 278, 284, 388, 470; szabolcsi alispán 500, 506
- , Mihály fia 252
- mester, Miklós bán fia (Gutkeled nb.) 86
- , Miklós fia 137
- , Fekete Miklós fia, bárcai l. Lack (László), Fekete Miklós fia, bárcai
- , Pamlinus fia 398
- , Péter fia, radványi 11
- , Rikalf fia, tarkövi 566
- , Sándor fia, János és Sándor apja, edelényi, karászi 163, 385
- , (Sándor fia), monoki (Bogátradvány nb.) 481
- , Simon fia, budai polgár 503
- , Syge fia 81
- , Szigfrid fia 329
- mester, Tamás fia, Simon unokája (Baksa nb.) 7, 50, 82, 103, 128, 197, 209, 233–234, 242, 255–256, 261, 268, 289, 307, 342, 346, 358, 372; pataki várnagy és ispán 239; zempléni ispán 238, 275
- , Vilyamus fia 483
- , Fábíán fiainak: Istvánnak és Illésnek a fivére 553
- , István bán fivére (Babonics) 503g
- fia János (Gutkeled nb., várdai) 429
- fia Miklós 560
- fia Miklós, molnári 150
- fia Pál 33
- fia Péter (Balogsemjén nb.) szabolcsi alispán 414
- fia Péter mester 423
- fia Tamás mester, szécsi (Baksa nb.) 415
- fia Tamás, molnári 150
- fia Zaah 355
- fiai: Ábrahám és Pongrác, kazsui 54
- fiai: János és Sándor, edelényi 400, 405
- fiai: László és Pál, varsányi 444
- fiai: Miklós és Mihály 324
- l. még Lack
- Latorca** folyó (Ung m.) 462
- Latorcha l. Latorca
- latt* 389
- Latyr l. Litér

Laurandius l. Roland

Laymer l. Lajmér

Lazar fiai: János és Miklós, molnári
150

leánynegyed 146, 213, 219–220,
229, 289, 374, 394, 432, 502, 512,
527

Lebsicha (ma Ho.) (Pozsega m.) 355

lector l. olvasókanonok

Lednic (Lednuche) ma Lednica, Sz.
(Trencsén m.) 263

Lednica l. Lednic

Lednuche l. Lednic

lefejezés 526

legátus, pápai 5, 8, 121, 123, 132,
229a

legelő 501, 573

Lekenye (Leklene) ma Bohúňovo,
Sz. (Gömör m.) 453, 459

Leklene l. Lekenye

Leles l. Lelesz

Lelesz (Lelez) ma Leles, Sz. (Zemp-
lén m.) 103

leleszi konvent 54, 70, 82, 89a, 103,
108, 140, 216, 233–235, 242, 370,
372, 552, 559, 561a; l. még pré-
postság (leleszi konventé)

– *prépost* 108, 233–235, 255, 552, 559

– *Szt. Kereszt-konvent* l. leleszi konvent

Lelez l. Lelesz(i)

Lemes (Lemes) ma Lemešany, Sz.
(Sáros m.) 314; l. még Böki

Lemešany l. Lemes, Böki

Lengel l. Lengyel

Lengres, Jacobus de l. Jacobus de Lengres

Lengyel (dict.) János, István fia, Mi-
hály unokája, László apja semjéni
(Balogsemjén nb.) 271, 327, 341,
357, 413, 506

– *király* 16

Lengyelország (Polonia) 16, 75

Leonard fia István 384

Leopold l. Lipót

Lesták l. Nagy Lesták

– mester, hevesi szolgabíró 536

–, Csépán fia 317

–, Gurk fia 295

–, Sike fia, récsényi 190

– fiai: Beduch és István, szalapai 544

Léta (Leta) ma Magyarléta (Liteni,
Ro.) (Fehér m.) 478

létai várnagy 478

Leueu l. Lövő

Leukus l. Lökös

Leupold l. Lipót

Leupsdorf ma Csütörtök? (Štvrtok na
Ostrove, Sz.) (Pozsony m.?) 582

Leurent l. Lőrinte

Leustach l. Lesták

Leustachius l. Lesták

Leusthachius l. Lesták

Leva l. Léva

Léva (Leva) vár (ma Levice, Sz.)
(Bars m.) 416

lévai várnagy 416

levéltár, káptalani 351

Lew (dict.) István l. Lövő István

Lewstachius l. Lesták

libera villa l. szabad falu

Lider (Lyudir) ma Baktalórántháza
része (Szatmár m.) 176

Liengel l. Lengyel

Liengen l. Lengyel

Lietava l. Litva

Lipót, pakai, pozsonyi szolgabíró 253

–, selmecbányai polgár 44

Lippoldus fia Márk, szöröcsöki 150

– fia Mihály, pederi 150

Liptó fia Pál 511

liptói alispán 1

– *ispán* 467b

Liptovský Trnovec l. Tarnóc

liszt 286

Liteni l. Léta

Litér (Latyr), (Veszprém m.) 250

Litéri (Lytery) (Abaúj m.) 491

litteratus l. deák

Litva (Lytwa) ma Zsolnalitva (Lie-tava, Sz.) (Trencsén m.) 263

ló 12, 27, 29, 31, 40, 73, 82, 90, 117, 128, 136, 138, 147, 153, 158, 169, 186–187, 193, 206, 227–228, 238, 242, 252–253, 262, 268, 271, 292, 329, 350, 358, 379, 413, 470, 478, 506, 566; l. még csikó, kanca, lószín, lovas követség, lovas megsebesítése, ménés

Lóc (Loch) ma Brestovány (Brestovany, Sz.) része (Pozsony m.) 146

Loch l. Lóc

Lócs (Louch) (Vas m.) 451

Lodomér, jobbágy 33

–, veszprémi Mindenszentek-egyház papja 303

–, János fia, Miklós comes jobbágya 376

–, (Kutha fia), aranyi 313

–, Wench fivére 375

Logreth mester, (Valkó megyei nemes) 11

Lok l. Lak

Lompretzaza l. Lampertszásza

Lona l. Lónya

Lónya (Lona) (Bereg m.) 505

lopás 12, 24, 90, 158, 201, 206, 237, 253, 277, 305, 388, 406, 414–415, 422, 439, 509; l. még rablás

Lorand(us) l. Roland

Lóránt l. Roland

Loscod l. Laskod

Loskod l. Laskod

Loskud l. Laskod

lőszín l. fekete, feyerpeg, pej, ruh, sar, verespej, zew színű ló

Lotár fia János mester (Gutkeled nb.) 343

Lotárd, (Lotárd fia, Gutkeled nb.) 497

Lotur, gilipi nemes 131

–, (Zeme fia?) 99

Louch l. Lócs

lovas követség 12

– *megsebesítése* 245

lovázmester 508

Lökös mester, zalai alispán 519

–, Ivánka fia, Odun unokája (Gutkeled nb.) 486

– fia Péter, szabolcsi szolgabíró 3

Lőrinc l. Chakow Lőrinc

– 577

–, András mester serviens-e 252

–, Borsod megyei szolgabíró 180

–, bozzai 150

–, bölzsei, Újvár megyei ember 227

–, csabai 422

–, forrói alesperes és pap 288, 376

–, Jepu-i, (Zala megyei nemes) 544

–, kanizsaszegi várnagy 380

–, kemeji főesperes 302

–, kéri 17

–, nagykelméri Pál követe 574

–, pederi 150

–, pederi(?) 150

–, szakolyi (Gutkeled nb.) 554
 –, szatmári polgár, Mylach jegyese 554
 –, vasvári dékán 437
 –, Batiz fia 33
 –, Bece fia, (bárcai) 135, 246
 –, Bernold fia 381
 –, Bozma fia, paloznaki 250
 –, Csépán fia, jákói 357, 388
 –, Dénes fia 278
 – mester, Drug fia 14
 –, Farkas fia, Péter és Mihály apja, Kekebarty-i 140–141
 –, File fia 305
 –, Gergely fia, billei (Hontpázmány nb.) 177, 284
 –, Gurk fia 295
 – mester, Imre fia, csornai (Osl nb.) 249
 –, Darabos István fia, döröskei (Nádasd nb.) 555
 –, István fia, zámmonostori 400
 –, Ivacinus fia 546
 –, Kemény fia 9
 –, Kont fia, ovadi 321
 –, Kozma fia, köcski 150
 – mester, Merse fia, (szinyei) 566
 – vajda, (Miklós fia), zarándi ispán (Igmánd nb.) 73
 –, Mikus fia 230
 –, Pál fia, szabolcsi szolgabíró 3
 –, (Pech fia), keceli 526
 –, Rafain fia, derzsi 203
 –, Sándor fia, László és Miklós apja, szebenyei 97–98, 101, 107, 110
 –, Simon fia, bébi 150
 –, Pós fivére 379
 – fia Jakab deák 499
 – fia János mester 245
 – fia László (Aba nb.) 408, 410

– fia Márk 154, 156
 – fia Mihály, gibárti 131
 – fia Miklós, (béli?) 375
 – fia Miklós 481
 – volt nádor fia Miklós 6
 – fia Pál 287
 – fiai: István és László, jenőiek 422
 – fiai: János és István 184
Lőrinte (Leurente) (Veszprém m.) 303
 – mester (Saul fia, Lőrinte nb.) 102
 Lövő (Lew) (dict.) István, (Salamer fia), Miklós és János apja 188
 – (Lueu) (dict.) Miklós, Lackfi István serviens-e 533
Lövöld (Luold) ma Kislőd és Városlőd (Veszprém m.) 291
Lubna (Lubna) (Borsod m.) 405
 Lubreg l. Ludbreg
Lúc (Lwch), ma Tiszalúc (Zemplén m.) 40
 Lúč na Ostrove l. Lúcs
Lucakeu kő (Doboka m.) 502
 Luche l. Lúcs
 Lucus l. Lökös
Lúcs (Superior Luche) ma Lúč na Ostrove, Sz. 287
Ludas (Ludos) (Heves m.) 536
Ludbreg (Lubreg) ma Ho. (Kőrös m.) 574
 Ludna l. Lubna
 Ludos l. Ludas
 Ludveg fia Jakab, Baksa nb. Tamás fiainak serviens-e 233–235
 Luer (dict.) Gozma 52–53
 Luka, Bodrog megyei nemes 313
 –, gyeli 150
 –, Lukács fia, vigánti 489
 – fia Zeules 461

Lukács mester, Druget Fülöp udvarbírája
 v. abaúji alispánja (255?), 268
 –, Druget Fülöp udvarbírója 255,
 (268?)
 –, pataki polgár 108
 –, szili pap 249
 –, Boltha fia, ajkai 157
 –, Demeter fia, iváni 477
 –, (Márton fia), kökényéri 359
 –, Péter fia (Tekele nb.), Semsei Ta-
 más serviens-e 318
 –, Péter fia, radványi 11
 – fia Balázs, verei 67
 – fia György 191, 300
 – fiai: Luka és János, vigánti 489
 Luold l. Lövöld
 Luthard l. Lotárd
 Luthart l. Lotár
 Lwch l. Lúe
 Lyptou l. Liptó
 Lytery l. Litéri
 Lytwa l. Litva

M

M. comes 43
 M. iskolamester 516–518
 M. mislyei prépost l. Mihály, mislyei
 prépost
 Maah l. Máh
Macharku kő (Doboka m.) 502
 Machou l. Macsó(i)
macsói bán 313, 425, 427
magánlevél 61/2, 187, 187a, 192, 197,
 209, 238, 255, 331, 343, 369a, 385a,
 396a, 409, 425, 427, 516–518, 525,
 543, 571, 574, 582
 Magar l. Magyar

Magdolna, Katus anyja 26
 –, Márton özvegye, Tamás anyja 20
 Magna Chaba l. Csaba, Nagy
 Magnus l. Nagy
 Magnus Semien l. Nagysemjén
 Magyar (dict.) András, urkurai kirá-
 lyi jobbággy 415
 – (dict.) Pál, gimesi várnagy 424,
 464, 514–515, 518
 Magyarkecel l. Kecel
 Magyarléta l. Léta
magyarok (Pannonii, Ungari) 312, 428
Magyarország (Hungaria, Ungaria)
 8, 93, 100, 116, 121, 126, 155, 159,
 175, 240, 278, 293, 306, 308, 334,
 353, 359, 373, 393, 412, 426, 428,
 430, 450, 471, 473, 488, 496, 507,
 534, 564
Magyaros (Mungerochs, Munaros)
 ma Sajómagyaros (Şieu-Măgheruş,
 Ro.) (Doboka m.) 224
 Magyarszovát l. Szovát
Máh (Maah) (Zala m.) 544
maior exercitus l. hadnagy
 Maior Kaemnika l. Nagykemlék
Majtény (Mohthyn) ma Nagymaj-
 tény (Moftinu Mare, Ro.) (Szatmár
 m.) 105
Mákfa (Makua, Makwa) ma Kis- és
 Nagymákfa, Vasvár része (Vas m.)
 150, 154, 156, 183, 555
 Makiam l. Makján
 Makján mester (Aba nb.) 138
 –, idősebb (maior) 137
 Makó, (Jób fia), beregi, hetei 202–203
 Makou l. Makó
 Makua l. Mákfa
 Makwa l. Mákfa
 Malá Budafa l. Buda

Malá Ida l. Ida
 Maläice l. Málca
Málca (Malcha) ma Maläice, Sz.
 (Zemplén m.) 316
 Malcha l. Málca
malom 143, 224, 240, 311, 319, 480,
 489–490, 493, 519, 522–524, 562–
 564, 578, 584
malomgát 319, 514, 524
malomhely 157, 489
 Malý Kamenec l. Kövesd
 Mancha l. Mantha
 Manic l. Mányik
mansio l. házhely
 Mantha fia Tamás (Kacsics nb.) 397
Mányik (Manyk) ma Manic, Ro.
 (Doboka m.) 403
 Many l. Mányik
 Marcell comes 587
 –, Gurk fiainak serviens-e 295
 –, idai pap 136
 –, Csépán fia 317
 –, István fia 355
 –, Marcell fia, (kálldi) 65
 –, Tyba fia 69
 – fia Gergely, nádori bírságbehajtó
 448
 – fia Imre, (kálldi) 204
 – fia István, szakalyi 112
 – fia János, beregi szolgabíró 95
 – fia Marcell, (kálldi) 65
 – fiai: Antal és Sebestyén, (pányoki)
 101, 107, 110
 Marchard l. Marhard
 Marcus de Veneciis, római kúriai
 képviselő 389
 – fia István l. Marius fia István
 Margit 552

–, IV. Béla király leánya 175
 –, Bors özvegye, hanvai Vinclo
 soror-ja 174
 –, Cséfalvi Iván fia László leánya 569
 –, Tamás fia Pál leánya 503
margitszigeti apácák l. szigeti (do-
 monkos) apácák
marha (elvittele, tilalmazása) 12, 60,
 286, 350, 427
 Marhard fia Mihály (Aba nb.)
 (136?), 206, 226
 – fia Pál mester (Aba nb.) (136?),
 226, 491
 – fia Pál fia János mester fia: Myner
 (dict.) Miklós (Aba nb.), nagyidai
 491
 – fiai (Aba nb.) 136
 Mária királyné, I. Károly felesége 353
 – Magdolna-egyház, budai l. budai
 Mária Magdolna-egyház
 Máriapócs l. Pócs
 Marius fia István (márkusfalvi) 397
 Mark l. Márk, Márok
Márk (Mark) (Szabolcs m.) 81
 – comes 190
 –, bakónaki 380
 –, (rádi) zempléni alispán 342, 346
 –, Roland fia Sándor jobbágya 109
 –, sári 150
 –, szatmári alispán-helyettes 277
 –, Artolf fia, (sári) 144
 –, Drug fia (Gutkeled nb.) 162
 –, Illés fia, nádori ember 115
 –, Jurk fia, Jurk unokája 179
 –, Konrád fia, rádi 294
 –, Koxa fia, gyeli 362
 –, Lippoldus fia, szörcsök 150
 –, Lőrinc fia 154, 156

–, Máté fia 355
 –, Munuh fia, újudvari 380
 –, Poka fia 191
 –, Pósa fia (Türje nb.) 320
 –, Pósa fia, császtai 385, 400
 – fia Miklós, serviens 451
 – fia Péter, almágyi 126
 – fia Pető, mákfai (Nádasd nb.) 555
márka 12, 20, 23, 27, 29–30, 32, 35–36, 45–47, 54, 65, 70, 72, 82, 86, 90, 93, 103, 113, 122, 138, 140, 142, 146–147, 157–158, 164, 171, 179–181, 193, 202–203, 216, 227–228, 232, 239, 245, 249–250, 252–253, 258, 262, 266–267, 269, 273–274, 278, 299, 302–304, 315, 325, 329, 348, 353, 355, 360, 375, 380, 403, 411, 415, 432, 434–435, 440, 456–458, 470, 486, 503, 510–511, 544, 553, 555, 568–569, 587; l. még budai súlyú márka, ezüstmárka, garasmárka, sebesi súlyú márka
 Markalf, (Koch fia), János apja 342
 –, Pál fivére 150
 – fia Budur, sári 150
 – fia Mihály, (sári) 144
 Markalph l. Markalf
 Markolph l. Markalf
 Markus fia Miklós 552
 Markys, halastói 65
marócsai ispán 544b
 Marossárpatak l. Sárpatak
Marót (Marouth) ma Morović (Szrb.) (Valkó m.) 497
 – **(Morouch)** ma Egyházmárót (Kostolné Moravce), Hontmarót (Hontianske Moravce, Sz.) része (Hont m.) 304

maróti plébános 503h
 Marouth l. Marót
 Martinus (Sanctus) l. Szentmárton
Marton (Mortun), Vas m. 58, 468
 Márton l. Sánta Márton
 – 287
 – mester 190
 – özvegye 152
 –, béli Sándor jobbágya 311
 –, csokalyi pap 176
 –, csornai prépost 72
 –, egri éneklőkanonok 302, 491, 511
 –, egri püspök 213, 219–220, 222, 226, 231, 236, 272, 288–289, 302
 –, Hontpázmány nb. Péter serviens-e 236
 –, Káta nb. Tamás jobbágya 82
 –, Kopona-i 346
 –, meggyesi 150
 –, sebesi plébános 544d
 –, (szabolcsi lakos?) 186
 –, valkói alispán 241
 –, Ádám fia 429
 –, Bece fia, (bárcai) 135, 246
 –, Bedech fia, Sebestyén unokája 489
 –, Dániel fia, köcski 150
 –, Dénes fia 324
 –, Dénes fia, varsányi 444
 –, György fia, halmosi 150
 –, János fia 544
 –, Jurk fia, Jurk unokája 179
 –, Kelemen fia, tolkei 435
 –, (Márton fia), Chana és Tekele testvére (Tekele nb.) 164
 –, Mihály fia, mérei 522, 524
 –, Mihály fia, veszprémi, örsi prépost 353; fehérvári főesperes 303
 –, Mykes fia, (gégényi) 338
 –, Péter fia 65

–, Sándor fia, (Ják nb.) 322
 –, Magdolna férje 20, 23
 – fia András, sári 150
 – fia Fábián, bárcai 112–114, 122, 136
 – fia István 404, 406
 – fia István 72
 – fia János 72
 – fia Romanus 355
 – fia: János és Jakab, (Ják nb.) 322
 – fia: János, Herceg, Domonkos és Preglyn (Agmánd nb.) 28/1
 – bán fia: Miklós, Pál és Imre 117
 – l. még: Martonos, Zochud
 Martonos, lemesi János mester job-
 bágya 314
 –, Ábrahám fia (Csolt nb.) 530
 –, Endre fia (Gutkeled nb.) 497
 –, Zochud fia János és Wyzulo apja,
 (pelejte) 272, 279, 302, 315–316
 Máté (Csák nb.) l. Máté, Péter fia
 –, Fodor János serviens-e 29
 –, mákfai Bálint oszkói jobbágya 150
 –, pederi 150
 –, Záh nb. Og serviens-e 103
 –, Bach fia, fügedi 536
 –, Fábián fia, felsőlúcsi 287
 –, Konrád fia 103
 –, Máté fia (Agmánd nb.) 28/1
 –, (Péter fia, Csák nb.) 134; tárnok-
 mester 111, 119; nádor 80, 83, 96c,
 190, 263, 304
 –, Pósa fia 129
 – fia Balázs 95
 – fia Jakab, szalapai 544
 – fia Márk 355
 – fia Máté (Agmánd nb.) 28/1
 Matha (~László), István fia (Hont-
 pázmány nb.) 230

Matheas l. Mátyás(földe)
 Mátyás, fehérvári káptalani jegyző
 (notarius) 303
 –, fenyőfalvi plébános, királyi káp-
 lán 155
 –, Péter fia, János unokája 88
 – comes fia Mihály, örsi 303
 – fia Miklós 193
Mátyás(földe) (Matheas) (Kőrös m.)
 320
 Mauricius l. Móric
Mazalóc (Bács m.) 586
 Medech, Sebestyén fia, vigánti 489
 Medies l. Meggyes
 Medui l. Medve
 Medve fia Jakab, vajai 214, 297–298
 Medvee l. Medve
megegyezés 1, 19, 72–73, 160, 180,
 252, 264, 266, 269, 292, 299, 314,
 325, 463, 485, 544, 558
 Megerdorfer Jenslanus l. Jenslanus, Meger-
 dorfer
 Megered l. Berencs
megvakíttatás 304
megye 131; l. még Bars, Bereg, Bihar,
 Borsod, Doboka, Esztergom, Gömör,
 Hevesújvár, Hont, Kolozs, Komá-
 rom, Krassó, Külső-Szolnok megye,
 Nyír comitatus, Nógrád, Pozsega, Po-
 zsony, Sáros, Somogy, Sopron, Sza-
 bolcs, Szatmár, Temes, Torda, Ugo-
 csa, Újvár, Ung, Valkó, Vas, Zala,
 Zemplén megye
megyei ember 227, 336, 390, 421,
 431, 453, 533
 Megyered l. Berencs
Meggyes (Medies) ma Meggyesko-
 vácsi (Vas m.) 150
 Meggyeskovácsi l. Meggyes

Menchel l. Mencshely
Mencshely (Menchel) (Veszprém m.)
 303
ménés 73, 325, 514, 562, 584
Meney (? megye) 126
 Menhard fia Pál (Aba nb.) 50
 Menolth fia László, keszi 296
 Menul fia Péter 490
menyegző 197, 516–518
 Mera l. Méra
Méra (Mera) (Abaúj m.) 228
Mére (Mere) ma Kaposmérő (Somogy m.) 522–524
 Mere l. Mére
 Merhard l. Menhard
 Merişor l. Almás
mérlegház 224
 Merse comes, lőrintei 303
 – fia Benedek fiai (szinyei) 441
 – fia Lőrinc mester (szinyei) 566
 – fiai: Pál és Miklós, gilipi 99, 131
mértékegység l. hold, kepe, köböl,
 latt, márká, rőf, szapu, szekér, uncia, vég, véka
 Meseşenii de Jos l. Kecel
 Meseşenii de Sus l. Kecel
 Mesko, (Piaſt), veszprémi püspök és királynéi kancellár 507, 509–510
Mesteri (Mestur) (Vas m.) 285
 Mestur l. Mesteri
mészáros 224, 493
mészárszék 224
Meszesen túli (ultra Mezes) püspöki helynök 176
 Mezes l. Meszes
 Mezörtücs l. Rücs
 Mezőszokol l. Szokol
 Micalet l. Mikalet
 Michael, Sanctus l. Szentmihály

Micheleth l. Micsélet
 Micov l. Mikó
Micsélet (Micheleth) ma Csütörtök-hely (Spišský Štvrtok, Sz.) része (Szepes m.) 179
 Mihal l. Mihályi
 Mihály l. Bőd Mihály
 – l. Cseh Mihály
 – l. Fejes Mihály
 – l. Fodor Mihály
 – l. Kántor Mihály
 – mester 549
 –, beregszászi plébános 442–443
 –, cséffai falunagy 61
 –, comes, gilipi nemes 131
 –, ibronyi pap 357
 –, jákói Csépán serviens-e 81
 –, jászói prépost 397
 –, jenői Warda fiai: Tamás és János serviens-e 335
 –, jobbágy 33
 –, karászi 109
 –, kelneki plébános, sebesi dékán 389
 –, Konrád fia Tamás serviens-e 75
 –, krivai plébános 430
 –, megbízott alországbíró 68
 –, mislyei prépost 63b, 103b, 103n, 158
 –, olaszi és szentkereszti pap 2
 –, pap 40
 –, Pető apródja (Újvár m.) 228
 –, ruszkai Izsep serviens-e 227
 –, sárosi alesperes 563c
 –, (szabolcsi v. szatmári nemes?) 274
 –, újvári ispán l. Mihály, Marhard fia
 –, ungvári egyház rector-a 423
 – mester, veszprémi Mindenszentek-társaskáptalan prépostja 509

- , vetési (Kaplyon nb.), Klára apja 176
- , zágrábi püspök 12
- , zsuki 501
- , Ábrahám fia, laskodi 297–298
- , Allár fia, Beke és István apja, vi-rágosberek 461
- , András fia, (valkajai) 70
- , Arlabus(?) fia, apáti 150
- , (Benedek fia?), papi 198
- , Budo fia 69
- , Chege fia, körtvélyesi 319
- , Demeter fia, szabolcsi alispán 472
- , Dénes fia 435
- , Dénes fia, köcski 361
- , Detre fia, csoltói 397
- , Detre fia, jobbágy 415
- , Detre fia, varsányi 444
- , Domonkos fia (Agmánd nb.) 28/1
- , Gorozlou fia, verei 67
- , Gurk fia, tományi 310
- , György fia, (upori) 302
- , István fia, derzsi 552
- , Iván fia, bölzei 45, 47
- mester, Jakab mester fia 142
- , János fia 526
- , János fia, szűcsi (Aba nb.) 511
- mester, Keled fia (Hahót nb.) 312, 402
- , Kozma fia, panyiti jobbágy 475
- , László fia 324
- , Lippoldus fia, pederi 150
- , Lőrinc fia, gibárti 131
- , Lőrinc fia, Kekebarty-i 140–141
- , Marhard fia, újvári ispán (Aba nb.) 139, 164, 171, 206
- , Markalf fia (sári) 144
- , Mátyás fia, örsi 303
- , Mihály fia 150
- , Mihály fia 355
- , Mihály fia 587
- , Mihály fia, (Gutkeled nb.), szabolcsi alispán 439
- , Mihály fia, köcski 150
- , Mihály fia, sári 150
- , Mihály fia, Ubul unokája, nagysejéni (Balogsejéni nb.) 192, 236, 258, 270, 273, 278, 284, 323, 409
- , Miklós, (dict.) Peres fia 423
- , Miklós fia, Albert unokája, zsuki 501
- mester, (Miklós fia), szentmihályi (Dorozsma nb.) 381, 396, 427
- , Mikus fia 230
- , Mojs fia, (Hontpázmány nb.) 260
- , Ont fia, felsődörögdi 560
- , P... fia 88
- mester, Pál fia 427
- , Péter fia 203
- , Simon fia 272
- , Szalók fia 116
- , Tamás fia, granice 355
- , Tamás vajda fia (Kacsics nb.) 387
- , Ubul fia, László, Mihály és István apja, nagysejéni (Balogsejéni nb.) 231, 236, 323; szatmári (al)ispán 277
- , Vilyamus fia 483, (503?)
- , Vlmanus fia, budai esküdt (483?), 503
- , Jakab fivére 250
- fia Demeter 270, 273
- fia Dezső, mérei 520, 522, 524
- fia Egyed (Aba nb.) 417, 421
- fia Fridlinus, Moson megyei nemes 41
- fia Helech 74

- fia István (Balogsemjén nb.) 221, 284, 269, 271, 278, (366?), 442–443
- fia István fia János, semjéni (Balogsemjén nb.) 271
- fia István fia Péter, szőlősi plébános (Balogsemjén nb., kállai) 442–443
- fia István mester, maróti (Gutkeled nb.) 497
- fia Iván 88
- fia János, mérai 228
- fia László 252
- fia László mester, nagysemjéni (Balogsemjén nb.) 258, 278, 284, (366?), 388, 500; szabolcsi alispán 506
- fia Márton, mérei 522, 524
- fia Mihály 150
- fia Mihály 355
- fia Mihály 587
- fia Mihály, (Gutkeled nb.), szabolcsi alispán 439
- fia Mihály, köcski 150
- fia Mihály, sári 150
- fia Mihály, semjéni (Balogsemjén nb.) 192, 258, 270, 273, 278, 284, (366?), 409
- (–?) fia Miklós 487
- fia Miklós, millértői 80, 134
- fia Og, (Záh nb.) 103
- fia Péter, mákfai Bálint oszkói jobbágya 150
- fia Pósa, millértői 142
- fia Sándor 232
- fiai, semjéniek (Balogsemjén nb.) 366
- fiai: Márton prépost és János (veszprémi) 353
- fiai: Mike és Severus 58
- fiai: Pál és András, szőlősi 461

Mihályi (Mihal) (Sopron m.) 72

Mikael l. Mihály

Mikalet fiai: Bertalan és Miklós 47

Mikch l. Mikcs

Mikcs mester, (Mihály fia, Ákos nb.)

171; királynéi udvarbíró 302a; sárosi ispán 358; zempléni ispán 342, 346; szlavón bán 449

Mike, lócsi 451

–, ruszkai Mog és László képviselője 165

–, Csépán fia 322

–, Ják fia (Ják nb.) 328

–, Mihály fia 58

Mikes fiai: Péter, Dénes és Márton (gégényi) 338

Mikich mester l. Mikcs

Miklós l. Apród Miklós

– l. Bakó Miklós

– l. Juh Miklós

– l. Farkas Miklós

– l. Fekete Miklós

– l. Forgács Miklós

– l. Kónya Miklós

– l. Kulcsár Miklós

– l. Lövvő Miklós

– l. Myner Miklós

– l. Nagy Miklós

– l. Nyakas Miklós

– l. Perényi Miklós

– l. Peres Miklós

– l. Rabenstayer Miklós

– l. Ryma-i Miklós

– l. Sárkány Miklós

– l. Szőr Miklós

– l. Tumpa Miklós

– l. Vas Miklós

– l. Veche Miklós

- 88
- 241
- comes 376
- comes (szász) 534
- ispán 564b
- , Aba nb. László jobbágya 408, 410
- , Amadé nádor embere 128
- , baksai (197, 209, 261, 275?), 378, (394?)
- , béri 468
- , bíró, Magyar Pál officialisa 514–515
- , Bocassini, ostiai és velletri püspök, szentszéki követ 5, 8
- , bödei nemes 402
- , budai káptalan presbitere 387
- , csipkerekéi 150
- , döntőbíró 402
- , egri karpap 405
- , egri olvasókanonok 302
- , egri örkanonok 302
- , egri prépost 491
- , egri püspök 563, 565
- , enyickei, újvári alesperes 470a
- , erdélyi káptalan ügyvédje 565
- , erdélyi alvajda 265
- mester, erdélyi kanonok 224
- , erdélyi vajda 231a
- , Fülöp alnádora I. Perényi Miklós
- , Galleli, examinátor 460a
- , győri püspök, örökös győri ispán 211
- , harapkói ágostonosok perjele 564
- mester, (Héder nb. Hédervári) győri ispán 343
- , (Jakab fia Kozma serviens-e) 283
- , jobbágys 247
- , karászi pap, borsovai fő-(c: al-)esperes 168
- , Karászi Sándor fiainak serviens-e 163
- , Káta nb. Tamás jobbágys 82
- , kéki 250
- , kemeji, (Koppány nb. János fia?) 275
- , kolozsi ispán 474e, 535
- falunagy, leleszi egyház jobbágys 242
- , (nemes) 587
- , novai alesperes, kutasi 545
- , őri Pál serviens-e 390
- , pataki bírós 108
- , Perényi I. Perényi Miklós
- , Pósa serviens-e 6
- , radnai polgár 224
- , ruszkai Bychke serviens-e 118
- , sárosi alispán 408, 410, 421
- , szalai 172
- mester, (Szatmár megyei nemes) 176
- , szatmári polgár, serfőző 554
- , szepesi káptalan klerikusa 300
- , szlavón bán, soproni és komáromi ispán 336c
- , szolga 375
- , szováti 535
- , Szt. János-egyház patrónusa 587
- , tárnokmester I. Miklós, Gergely fia
- , telegdi főesperes 61/1
- , (Treutel), pozsonyi ispán 336a, 533
- frater, újhelyi pálosok előljárója 563
- , újvári alesperes, pap (enyickei) 94
- , várkonyi pap 528
- mester, (Aba fia, Aba nb.) 188
- , Albert fia, Barnabás, Dávid, Mihály és Illés apja, zsuki, szokoli 501, 537
- , (Albert fia, Tagyi), szatmári alispán 217, 237
- , András fia 423
- , András fia, babóti 72
- , András fia, Polyan unokája 300

- , András fia, (valkajai) 70
- , Andronicus fia 317
- , Baksa fia (Baksa nb.) 197, 209, 261, (378?), 394; zempléni ispán 275
- , Bálint fia 167
- , Belus fia 399
- , Bertalan fia 253
- mester, Biter fia, (Balassa) 148, 262
- comes, Blauus fia, burgbergi 534
- , Botyz (?) fia 418
- , Buchche fia, Derew~Debre~Dubre unokája, nyarádi 512
- , Comanus fia 359
- , Csépán fia, Kistapolcsányi András famulusa 454
- , Demeter fia, gecsei 46
- mester, Detre fia (Baksa nb.) 209, 242
- , Domonkos fia 292
- , Dorog fia (Gutkeled nb.) 51
- , Egyed fia 61/1
- , Egyed fia (Gatal nb.?) 538
- , Ehellős fia, sári 150
- , Fabrus (Faber) fia, Leupsdorf-i 582
- mester, Gábor fia (Káta nb.) 120
- , (Gergely fia, Héder nb., Kőszegi) tárnokmester 144, 148–151, 154, 156–157, (285?)
- mester, (Gergely fia? Miklós fia? Héder nb., Kőszegi) 285
- mester, Gilét fia (zsámboki), somogyi ispán 331; bajmóci és privygyei comes 493
- , Guge fia, bozzai 150
- , György fia 571
- , Gyula fia (kistapolcsányi) 454, 456–457
- , Hannus fia (187?), 339
- , Hannus fia, serviens 187, (339?)
- , Hilbrandus fia, sztojánfalvi 62
- , Iruzlaus fia 113–114
- , István fia 546
- Lövvő István fia 188
- , István fia, derzsi 552
- , István fia (Hontpázmány nb.) 230
- , István fia, rakamazi falunagy 326
- , István fia, vigánti 489
- , István fia, zámmonostori 400
- , Iván fia, András apja (Hánta nb.) 391, 455
- , Ivanch fia, böki officialis 314
- , Ivánka fia 168
- mester, Ivánka fia, Odon unokája (Gutkeled nb.) 161, 463
- , Jakab mester fia 78, 80, 83, 111, 119, 133–134, 142
- , Jakab fia, döröskei 251
- , Jakab fia, gyeli 150
- , Jakab fia, Óvári Konrád unokája (Győr nb.) 432
- mester, Jakab fia, Halasd unokája 304
- , János fia 203
- , János fia 546
- , János fia, (alsóörsi), tanuló 303
- , János fia, Mihály unokája, veszprémi 353
- , János fia, szűcsi (Aba nb.) 511
- mester, Hencfi János fia, Pestújhegy [Buda] várának rector-a 434, 503
- , Jurk fia, Jurk unokája 179
- , Kemény fia 9
- , Kenéz fia János fia, kéri 139
- , László fia 324
- , László fia 560
- , László fia, Gathal unokája 368

- , László fia, Menolth unokája, keszi 296
- , László fia, molnári 150
- , László fia, szabolcsi alispán (Balogsemjén nb., kállai) 413
- , Lőrinc fia (97, 101, 107, 110?), 481
- , Lőrinc fia, (béli?) 375
- , Lőrinc fia, szebenyei 97, 101, 107, 110, (481?)
- , Márk fia, Ják nb. Kemény serviens-e 328, 451
- , Markus fia, (Szatmár megyei birtokos) 552
- , Márton bán fia 117
- , Mátyás fia 193
- , Merse fia, gilipi 99, 131
- , Mihály fia, millértői 80, 134
- , (Mihály?) fia 487
- , Mikalet fia 45, 47
- , Miklós fia 265
- , Miklós fia (Hontpázmány nb.) 453, 458–459, 476
- mester, (Miklós fia, Kőszegi, Héder nb.?) 286
- , Miklós fia, szuhai 174
- , Mikó fia 13
- , Mikó fia, sasai 383
- , (Olivér fia), biri 58
- , Ozderyk fia 477
- , Pál fia 180
- mester, Pál bán fia 14
- , Pál fia, ajkai 157
- , Pál bán fia (Gutkeled nb.) 233–234
- , Péter fia 558
- mester, Péter fia, Byter unokája (zólyomi) 525
- , Petőc fia (Aba nb.) 441
- (Mikse) mester, (Rénold fia, Rátót nb.) 160
- , Saas fia, selmecbányai polgár 44
- , Samud fia 203
- , Sándor fia, Chalen unokája 405
- , Sándor fia, karászi, szabolcsi szolgabíró 152, 163, 189
- , Sebestyén fia, szatmári polgár 554
- , Simon fia, jobbágy 519
- , Tamás fia 61
- , Thalyas fia, gilipi 131
- , Tyma fia, zsennyei 150
- , Vanchul fia 88
- comes, Vilmod fia 176; szabolcsi szolgabíró 152; Debreceni Dózsa udvarbírája 292
- , Wod fia, János és Egyed apja 190
- , Wyzulo fia, Zochud fia Martonos unokája 302
- , Illés és Henrik fivére, (bárcai) 135
- , László fia László és Pál rokona, varsányi 444
- , Péter diák fivére 517
- , Simon fivére 272
- fia Balázs, dományi 11
- fia Dénes 329
- fia Gergely, reszneki (Csabi nb.) 555
- fia György 228
- fia István (Gatal nb.) 538
- fia János, bárcai 137
- fia János, béri 351
- fia János, delnei 367
- fia János, farkaslyuki 531
- fia János (Gutkeled nb.) 91, 105
- , (Fekete) fia Kelemen (bárcai) 139, 206
- , (Fekete) fia Lack, (bárcai) (137?), 259

– fia László 137, (259?)
 – bán fia László mester (Gutkeled nb.) 86
 –, (Peres) fia Mihály 423
 – fia Miklós 174
 – fia Tivadar, (császári) 200
 – mester fiai: Balázs és Zonk János (Csák nb.), fonyi 491
 – fiai: Dénes és Demeter, Kekebarty-i 141
 – fiai: Elleus és Gergely, gacsályi és rozsályi (Gutkeled nb.) 212
 – fiai: Jakab és János (gömöri) 485
 – fiai: János és Miklós 265
 – fiai: János, Péter, Tamás, Bereck, István és Roland, derzsi 552
 – fiai: Miklós és András (Hontpázmány nb.) 453, 458–459, 476
 – pap fivére János 422
 Mikó, Gergely fia, Kistapolcsányi Gergely jobbágya 454
 –, Gogan fia, máhi 544
 –, Velcsenye fia 27, 30
 – fia Miklós 383
 – fia Mikocsa 511
 – fia Péter 503
 – fia Péter, szalacsi 232
 – fiai: Miklós, Mok és Benedek 13
 Mikocsa, Mikó fia 511
Mikolád (Mykolad), (Zala m.? Veszprém m.?) 250
 Mikou l. Mikó
 Mikov l. Mikó
 Mikse (Rátót nb.) l. Miklós (Mikse) mester (Mykse?) fia Pál 487
 Mikus fiai: Balázs, Lőrinc és Mihály 230
 Milerthu l. Millértő

Milertu l. Millértő
Millértő (Milerthu, Milertu, Mylertu, Mylertw) (Komárom m.) 78, 111, 119, 133–134, 142
 Mindenszentek-egyház, veszprémi l. veszprémi Mindenszentek-társaskáptalan
Mindenszentek-oltár igazgatója (Váradi káptalan?) 106
Miród (Myroud)-patak (Vas m.) 444
mise mondása 528
misekönyv 366
miseruha 366
 Miske, csehtelki nemes 537
 –, Rénold fia, örsi (Rátót nb.) 432
 Misle l. Mislye(i)
 mislei l. mislyei
mislyei káptalan 103b
 – *prépost* 63b, 103b, 103n, 158, 213, 219–220
 Mixa, Iwkon fivére, blinai 377
Mizse (Mysey) (Heves m.) 467
 Moch l. Mog
 Mochk, Ite fia 112–114
 Mochnya l. Mohnya
 Mochy l. Mog
 Mocsk l. Mochk
 Moftinu Mare l. Majtény
 Mog, Ethened fia, Illés fivére, ruszkai 115, 118, 165, 213, 219–220, 226, 229
 – fia Péter, szörcsöki 150
 Mogh l. Mog
 Mogy l. Mog
Mohnya (Mochnya) ma Monyhád (Chmiňany, Sz.) (Sáros m.) 564
Mohora (Mohora) (Nógrád megye) 445
 Mohthyn l. Majtény
 Moita fia Edus 29

Moita l. Mojta
 Moius l. Mojs
 Mojs, János fia Imre serviens-e 342
 –, zélai, csúzi Miklós lánya Doncha
 egykori férje 146
 –, Mojs fia, pohárnokmester és besz-
 tercei ispán (Ákos nb.) 159
 –, Mojta fia, Edus fivére, bárcai 10,
 19, 27–28, 30, 37, 46, 49, 57, 94,
 112–114, 122, 130
 – fia György 26
 – fia Mihály (Hontpázmány nb.) 260
 – fia Mojs, pohárnokmester és besz-
 tercei ispán (Ákos nb.) 159
 – fia György, (bárcai) 178
 – fia Tamás, (bárcai) 178, 374
 Mojta fia Edus, bárcai 17, 28, 37, 46,
 112, 122, 127, 158
 – fia Mojs, bárcai 10, 27–28, 30, 37,
 46, 57, 94, 112, 122, 130
 Mok, Mikó fia 13
 Mokou l. Makó
 Mokyan l. Makján
 Molnar l. Molnári
Molnári (Molnar) ma Püspökmol-
 nári (Vas m.) 150
Monaj (Monay) (Abaúj m.) 164
 Monak l. Monok
 monasterium s. Marie l. Kolozsmonostor
 Monay l. Monaj
mongolok l. tatárok
Monok (Monak) (Zemplén m.) 481
 Mónosbél l. Bél
Monostor (Munustur) (Bihar m.) 212
 Monza fia Benedek 69
 Monyhád l. Mohnya
Monyorósd (Monyorosd) ma Őri-
 magyarósd (Vas m.) 555
 Monyorosd l. Monyorósd

Mooch-i (dict.) István mester, egri
 kanonok 405
 Moravce l. Marót
 Móric comes, újvári alispán 50
 –, Vas megyei birtokos 468
 –, (István fia), bábi, csúzi Miklós lá-
 nya Doncha férje, nyitrai szolgál-
 bíró 146, 190
 –, Póka fia, kércsi 230
 – comes fia Pető, meneshelyi 303, 353
 Morkolph l. Markalf
 Morkolphus l. Markalf
 Morouch l. Marót
 Morović l. Marót
 Mortun l. Marton
 Mortunus l. Martonos
Moruchzygete, sziget (Pozsony m.) 41
morva őrgróf 471, 473
mosoni ispán 306c
 Mosonmagyaróvár l. Óvár
 Most pri Bratislave l. Hét
 Moth l. Moch
 Mouis l. Mojs
 Moys l. Mojs
 Moysa, zsennyei 150
 Moyses l. Mózes
 Moytha l. Mojta
 Moyus l. Mojs
 Mózes (Moyeses), (Jakab fia Kozma
 serviens-e) 283
 –, (Kolozs megyei nemes) 537
 Mukach l. Munkács
 Mukacseve l. Munkács
mulattatók 518
 Munaros l. Magyaros
 Mungerochs l. Magyaros
Munkács (Mukach) ma Mu-
 kacseve, Ukr. (Bereg m.) 282
munkácsi várnagy 282

Munuh fia Márk 380
 Munustur l. Monostor
műveletlen föld 573
művelt föld 573
 Mychael, Sanctus l. Szentmihály
 Mycolay l. Miklós
 Mykes l. Mikes
 Myko l. Mikó
 Mykocha l. Mikocsa
 Mykola l. Miklós
 Mykolad l. Mikolád
 Mykos fia Dénes 152
 Mykou l. Mikó
 Mykouch fia György, zsédenyi 150
 Mylach, Lőrinc szatmári polgár jegyese 554
 Myle, tordai keresztes preceptor 103j
 Mylertu l. Millértő
 Mylertw l. Millértő
 Myner (dict.) Miklós, János fia, Pál unokája, Marhard dédunokája, nagyidai (Aba nb.) 491
 Myroud-folyó l. Miród-patak
 Mysey l. Mizse
 Mytteldorf l. Középfalva

N

Nabrad l. Nábrád
Nábrád (Nabrad) (Szatmár m.) 323
 Nadasd l. Nádasd
Nádasd (Nadasd) (Vas m.) 285
 Nade l. Nádé
Nádé(falva) (Nade, Nadeyfolva), (Bars m.) 44, 334
 Nadeyfolva l. Nádéfalva
nádor 3, 6–7, 10, 48, 54–57, 63a, 63c, 66, 70, 72, 74–75, 80, 83, 96c, 97–98,

101, 103, 103c, 103h, 103i, 106–108, 110, 115–116, 118, 125, 127–131, 148, 161, 163, 187, 190, 210, 263, 304, 308, 318, 339, 341, 348, 350, 409, 413–414, 419–420, 441, 446–448, 453, 458–459, 462, 472, 474, 476–477, 479, 485–486, 499–500, 500b, 503e; l. még alnádor; Amadé; Dózsa; Druget Fülöp; Druget János; Druget Vilmos; István, (Ernye fia, Ákos nb.); János, (Henrik fia, Héder nb.); Kopasz (Jakab); Máté, Péter fia, Csák nb.; Roland, Leusták fia
nádorhelyettes (vice gerens palatini) 417
nádori albíró 17–20, 115, 341, 448; l. még János; Pál; Perényi Miklós
 – *ember* 55–56, 108, 115, 462, 499
 Nagy (Magnus) ..., Borsa Beke várnagya 208
 – Aba, Aba fia 146
 – (dict.) György fia Gergely 435
 – (dict.) István, szokoli 537
 – (dict.) Jakab, (János fia, jányoki), pozsonyi szolgabíró 41, 52–53
 – (dict.) János, budai polgár 503
 – (dict.) János, Szatmár megyei nemes 237
 – (dict.) János, Szentmihályi Mihály követe 396
 – (dict.) János, (János fia), sárosi szolgabíró (401?), 441
 – (dict.) János mester, Péter fia, Ábahám unokája (Káta nb., Csaholyi) 269, 464
 – (dict.) Lesták, (Demeter fia, Aba nb.) 491
 – (dict.) Miklós, sári 150

– (dict.) Péter 92
 – (dict.) Péter, orosz jobbágy 525
 – (dict.) Péter, Péter fia, sári 150
 – (dict.) Péter fia Tamás 412
Nagyazar (Nogozor) ma Velké
 Ozorovce, Sz. (Zemplén m.) 272
 Nagybakónak l. Bakónak
 Nagybaracska l. Baracska
 Nagybereg l. Bereg
nagybíró, ismeretlen l. ismeretlen ki-
 bocsátó
 Nagybobróc l. Bobróc
 Nagybudaфа l. Buda
 Nagycenk l. Cenk
 Nagycsány l. Csány
 Nagyfüged l. Füged
 Nagygejőc l. Gejőc
 Nagygeresd l. Geresd
 Nagyida l. még Ida
 Nagyálló l. Kálló
 Nagykanizsa l. Kanizsaszeg
 Nagykapos l. Kapos
Nagykemlék (Maior Kaemnika)
 ma Kalnik, Ho. (Kőrös m.) 574
 Nagykinizs l. Kinizs
 Nagykövesd l. Kövesd
 Nagymajtény l. Majtény
 Nagymákfa l. Mákfa
 Nagymartoni Pál országbíró l. Pál, or-
 szágbíró
Nagymihály (Nogmihal) ma Érmi-
 hályfalva (Valea lui Mihai, Ro.)
 (Bihar m./Szatmár m.) 446
 Nagyoroszi l. Oroszi
 Nagypaka l. Paka
 Nagypáli l. Páli
 Nagyréde l. Réde
 Nagysáros l. Sáros

**Nagysemjén (Magnus Semien, Nog-
 semian, Nogsemyan)** ma Kállósem-
 jén (Szabolcs m.) 323, 388, 506
 Nagysimonyi l. Simonyi
**Nagyszombat (Tyrna, Tyrnavia,
 Tyrnensis)** ma Trnava, Sz. (Po-
 zsony m.) 490, 582
nagyszombati bíró 490
 – *klarissza apácák* 490
 – *plébános* 146
 Nagyszőlős l. Szőlős
 Nagytilaj l. Tilaj
 Nagyvárad l. Várad
 Nagyvisnyó l. Visnyó
 Nagyvitéz l. Vitéz
 Nalab l. Nyaláb
Napkor (Napkur) (Szabolcs m.) 506
 Napkur l. Napkor
 Narag l. Nyarád
 Narvize l. Nyárvize
 Negouenzyl l. Negyvenszil
 Neguenzyl l. Negyvenszil
negyedmárka l. ferto
Negyvenszil (Negouenzyl, Neguenzyl)
 ma Bihardiószeg (Diosig, Ro.) része
 (Bihar m.) 51, 55
 Nekkel, Péter fia 333
nemes, nemesek 14, 20, 28/1, 32, 41,
 51, 56–57, 65, 68, 70, 72, 77, 80,
 83, 86, 93, 95, 113, 131, 140, 158,
 164, 172, 175, 190, 201–202, 207,
 212–213, 219–221, 229, 231, 236,
 249, 252–253, 269, 284, 288, 303,
 308, 313, 321, 327, 332, 334, 343,
 352, 357, 366, 374, 401–402, 405,
 413, 422–423, 437, 444, 446, 449,
 456, 462, 477–480, 489, 491, 501,
 504, 506, 512, 523, 528, 548, 552,
 560, 562, 573, 587

Nemesapáti I. Apáti
 Nemessándorháza I. Királyhida
németek (Teutonic) 428, 493
Németi (Nemphty) (Baranya m.)
 384; I. még Középnémeti
Németország (Theotonia) 322
 Nemphty I. Németi
Neszele (Nezeley) ma Zalaegerszeg
 része (Zala m.) 150
 Neuger I. Nyögér
 Neugradiensis I. nógrádi
 Nezeley I. Neszele
 Niger I. Fekete
 Nitrensis I. nyitrai
 Nitrie I. nyitrai
 Nitriensis I. nyitrai
 Nižný Zpov I. Izsép
 Noa I. Nova
 Noghyda I. Nagyida
 Nogmihal I. Nagymihály
 Nogozor I. Nagyazar
Nógrád megye 499, 563d
nógrádi főesperes 84
 Nogsemian I. Nagysemjén
 Nogsemyan I. Nagysemjén
Nóráp (Norap) (Veszprém m.) 494
 Norap I. Nóráp
 Noster fia István, mákfai Bálint oszkói
 jobbágya 150
notarius I. jegyző
 Nothk fia Iván, nádori ember 51
 Nougradiensis I. Nógrád
Nova (Noa) (Zala m.) 545
 – Curia I. Újudvar
 Novacuria I. Újudvar(i)
novai alesperes 545
 Novavilla I. Újfalu
 Nové Zámky I. Nyárhid
 Novum Castrum I. Újvár(i)
 Novus Mons Pestiensis I. Buda

nőági örökösödés 126, 302
nők elleni erőszak 26, 71, 151, 168,
 321, 376, 456–457
 Nul I. Nyúl
nyáj 300, 478
 Nyakas (dict.) Miklós, (Péter fia) 338
Nyaláb (Nalab) vár, ma Királyháza (Koroleve, Ukr.) területén (Ugocsa m.) 282
nyalábi várnagy 282
Nyarád (Narag) ma Nyarádkelepcsény (Kapušíanske Kláčany, Sz.)
 (Ung m.) 512
 Nyarádkelepcsény I. Nyarád
nyárfa 519
Nyárhid (Nyarhyd) ma Érsekújvár (Nové Zámky, Sz.) helyén (Nyitra m.) 126
 Nyarhyd I. Nyárhid
Nyárvize (Narvize) folyó (Sáros m.)
 564
 Nyékvárkony I. Várkony
nyelvváltság 553
nyereg 253
Nyír comitatus 423
 Nyírbogát I. Bogát
 Nyínderzs I. Derzs
 Nyíribrony I. Ibrony
 Nyírkákó I. Jákó
 Nyírkársz I. Karász
 Nyírkéres I. Kéres
 Nyírpazony I. Pazon
Nyitra (Nytra) folyó 126
nyitrai alispán 190, 295, 310
 – *ispán* 352
 – *káptalan* 199, 222b, 261c, 263h,
 304, 306, 349, 396f, 457, 532
 – *olvasókanonok* 304, 361c, 532
 – *örkanonok* 188
 – *püspök* 237a, 352, 428
 – *püspökség* 426

Nyőgér (Neuger) (Vas m.) 285

Nyr l. Nyír

Nytra l. Nyitra

Nyueg l. Nyüved

Nyúl (Nul) (Győr m.) 211

nyúlszigeti apácák l. szigeti apácák

Nyumud, állóvíz Torda mellett (Békés m.) 530

Nyüved (Nyueg) ma Paptamási (Tămașeu, Ro.) része (Bihar m.) 56

O, Ö

O. l. még Amadé nádor

Oborín l. Abara

óbudai káptalan l. budai káptalan

– Szt. Péter egyház l. budai káptalan

Obun l. Abony

Obuydych l. Abajdoc

Och l. Ach

Ocharzka (Kőrös m.?) 538

Ochoz l. Atyusz

Ocna Dejului l. Désakna

Odon l. Odun

Odoof l. Adolf

Odouf l. Adolf

Odum l. Odun

Odun fia Ivánka (Gutkeled nb.) 14, 51, 55, 91, 125, 161, 232, 260, 340, 360, 465

– fia Ivánka fia Lökös (Gutkeled nb.) 486

– fia Ivánka fia Miklós (Gutkeled nb.) 463

Oegel, jobbagy 355

officialis 50, 71, 88, 117, 128, 190, 216, 240–241, 314–315, 336, 348, 414, 482, 514–515

Og, Mihály fia (Záh nb.) 103

Ogmand (nemzetség) l. Agmánd (nemzetség)

Ogmand, Dénes fivére 324

Ogya l. Olgya

oklevél átírása (megegyezése) 4, 15, 85, 100, 123, 218, 237a, 248, 251, 254, 304, 306, 312, 349, 351, 356, 361, 365, 369, 373, 391, 393, 395, 430, 433, 449, 455, 488, 492 497, 507, 531–532, 551, 559, 561

– *bemutatása* 6, 62, 76, 114, 125, 173, 177, 199, 215, 297–298, 304, 330, 334, 349, 361, 380, 393, 423, 430, 449, 488–489, 495, 507, 511, 531, 549, 551, 559

– *érvénytelenítése* 178, 212, 397, 416, 463, 500

– *hamisítása* 298

– *őrzése* 532, 551

– l. még chirografált oklevél; damus pro memoria-oklevél; érvénytelen oklevél bemutatása; hamis oklevél; királyi oklevél; városi oklevél

Oláhkecel l. Kecel

Olaszi (Olozy), ma Bodrogolaszi (Zemplén m.) 2

Olbricht, battyáni 317

Ol'dza l. Olgya

Olgya (Ogya) ma Ol'dza, Sz. (Pozsony m.) 551

Olivér, Vid fia 246

– fia Demeter (bogdányi) 506

– fia Kolus, ivánföldi 519

Ollandus, beregi szolgabíró 95

Ollár (Allar) ma Alibánfa (Zala m.) 248

Ollár l. Allár

Olozy l. Olaszi

oltár 32, 34, 162, 303, 584

oltáralapítás 584

oltárigazgató 106

Olup, Ehellős fia, ajkai 102, 157

olvasókanonok l. aradi, budai, egri olvasókanonok; egri al-olvasókanonok; nyitrai, szepesi, váradi olvasókanonok

Olvsr l. Alsőörs

Olwrs l. Alsőörs

Omode(us) l. Amadé

Omor (Humur) ma Rovinița Mare, Ro. (Krassó m.) 336

Ompud fia János 391, 455

– fia kányai Fülöp 243, 293

Onc l. Ont

Ont mester, Aba nb. Egyed gener-e 543

– fia Mihály, felsődörögdi 560

Onth l. Ont

Ontus fiai: András és Andronicus 73

Oproud (dict.) Miklós l. Apród (dict.) Miklós

Ópusztaszer l. Szer

Oradea l. Várad

Óradna l. Radna

Orbán, somlyói (Vas m.) 150

–, Orbán fia 191

– fiai Pál és István 402

– fiai: Orbán és Pál 191

Ordzovany l. Ragyolc

Orkucany l. Urkuta

Orkuta l. Urkuta

Orodđi l. erdődi

Orodiensis l. aradi

Oroszi (Wruzy) ma Nagyoroszi (Nógrád m.) 525

Oroszlánkő (Oruslanku) ma Vršatské Podhradie, Sz. (Trencsén m.) 263

Orosztő (Oroztew) helynév (Bodrog m.) 313

Oroszvár (Vruzwar) ma Rusovce, Sz. (Moson m.) 41

Oroztew l. Orosztő

Orros (dict.) Jakab 398

– (dict.) Péter, pozsonyi alispán és várnagy 398

Orrus l. Orros

országbíró 233–235, 248, 308, 311, 345, 361a, 361b, 405, 407, 420a, 441, 447, 452, 461, 484a, 489, 495, 502a, 503a, 503d, 511, 521, 525, 525a, 525b, 525c, 529–530, 531a, 532b; l. még alországbíró; királynéi országbíró; Pál (Nagymartoni); Sándor, Köcski

Ortholphus l. Artolf

Ortolf l. Artolf

Ortolphus l. Artolf

Oruslanku l. Oroszlánkő

Osl mester, Osl fia (Osl nb.) 72

– fia János (Osl nb.) 521

Ostfi János l. János mester, Osl fia

ostiai (Hostiensis) püspök 8

Oszkó (Vzkou) (Vas m.) 150

Oszlár (Ozlar) (Temes m.) 527

Osztopán (Wztupan) (Somogy m.) 317

Otho l. Ottó

Othyaz l. Atyusz

Otolf l. Artolf

Ottó, kaposi polgár 242

–, magyar király, bajor herceg 148

Ottóvölgy l. Dalyan

Ovad (Owad) (Vas m.) 321

Óvár (Owar) ma Mosonmagyaróvár (Moson m.) 6, 432

Óvári Konrád l. Konrád, Jakab apja

Ovčie l. Vitéz

Owad l. Ovad

Owar l. Óvár
 Owar-i Konrád l. Konrád, Óvári
 Ozderyk fia Miklós 477
 Ozdscentpeter l. Uzdiszentpéter
 Ozlar l. Oszlár
Özora (Azara) (Tolna m.) 243, 293–294
 Ozoufeu l. Aszófő
ökör (elvitele) 40, 72, 169, 178, 237,
 286, 295, 305, 331, 401, 439, 478,
 506
Ör (Eur) (Szatmár m.) 390
 Ördög (dict.) János, Miklós fia (Gut-
 keled nb.) 105–106
 Örimagyarósd l. Monyorósd
örkanonok l. aradi, budai, egri, erdélyi,
 nyitrai, pozsonyi, váradi, vasvári
örkanonok
örkanonok-helyettes l. fehérvári
örökös ispán l. esztergomi, győri
Örs (Vrs) ma Felsőörs (Zala m.)
 432, 487; l. még Alsóörs
örsi prépost 353
Ősi (Ewsy) (Tolna m.) 293–294
özvegy 20, 23, 41, 43, 152, 154, 156,
 174, 176, 181, 183, 213, 216, 219–
 220, 223, 229, 262, 289, 296, 321,
 375, 409, 423, 437, 489, 503, 513b,
 526–527, 571

P

P. comes 556
 – comes 557
 –, Gek fia, szatmári alispán 200
 –, Pál országbíró bírságbehajtója 529
 –, veszprémi éneklőkanonok 77
 Pačetin l. Pacsinta(i rév)
 Pachinta l. Pacsinta

Păcureni l. Keresztúr
Pacsinta (Pachinta, Pochunta) ma
 Pačetin, Ho. (Valkó m.) 68, 71
Pacsinta(i rév) (portus Pochinta)
 ma Pačetin, Ho. (Valkó m.) 67
 Pagan (dict.) István l. Pogány (dict.) Ist-
 ván
 – l. Pogány
 – teluke l. Pogánytelke
 Paghud l. Pátyod
Paka (Paka) ma Nagypaka (Vel'ká
 Paka, Sz.) (Pozsony m.) 253
 Pál l. Magyar Pál
 – 88
 – 581
 – alispán l. Pál, honti alispán
 –, Amadé nádor albirája 115
 –, aradi kanonok 548
 –, bási pap 40
 – bíró özvegye 409
 –, Dyr-i, Aba fia Aba famulusa 146
 –, erdélyi örkanonok 4
 –, esztergomi kanonok 301
 –, Garai l. Pál, István fia, Garai
 – comes, gilipi nemes 131
 –, Gutkeled nb. Kozma serviens-e 337
 –, honti alispán 570a
 –, Iorecz l. Iorecz Pál
 –, jászói prépost 436
 –, Jepu-i, (Zala megyei nemes) 544
 –, (Karászi Sándor fia Miklós serviens-e)
 189
 –, középnémeti alesperes 213, 219–
 220; középnémeti Szt. Jakab apostol-
 egyház papja és rector-a 332–333
 –, krasznai főesperes, az erdélyi káp-
 talan dékánja 466
 –, mákfai 150

- , nábrádi János serviens-e 323
- , (Nagymartoni), országbíró 405, 407, 420a, 441, 447, 452, 461, 484a, 489, 502a, 503a, 503d, 511, 521, 525, 525a, 525b, 525c, 529–530, 531a, 532b,
- , őri 390
- , pederi nemes (Vas m.) 322
- , Pósa serviens-e 6
- mester, pozsegi és esztergom-hegyfoki kanonok 510
- szabó, Kistapolcsányi András jobbágya 454
- mester, szamoszegi albíró 460
- , szepesi prépost 218, 284b
- , szkárosi, kereskedő 128
- , szolga 216
- , szőlősi plébános 442–443
- , udvari ifjú 334
- mester, újbári (al)ispán I. Pál, Merhard fia
- comes, (Valkó megyei nemes) 71
- , Aprod fia, taródfalvi 573
- , Behan fia, szelepcsényi, a garam-szentbenedeki egyház famulusa 456–457
- , Csépán fia, Kistapolcsányi Miklós famulusa 454
- mester, Debreceni Dózsa fia, szabolcsi ispán 414, 439, 448, 558; adorzáni várnagy 413
- , Dedalus fia 527
- mester, (Dénes fia? szatmári ispán?) 200
- , Detre fia, varsányi 444
- , Ebed fia, (rakazmazi?) 326
- , Fanch fia 392
- , István fia, felsődörögdi 560
- , (István fia, Garai), macsói bán és bodrogi ispán 313; királynéi tárnokmester 482
- , István fia, gilipi 131
- , Jakab fia 407
- comes, Jakab fia 93
- , János fia, laki 411
- , László fia 33
- , László fia, varsányi 444
- , Liptó fia 511
- , Lőrinc fia 287
- , Marhard fia, János apja, Myner (dict.) Miklós nagyapja (Aba nb.), nagyidai 491
- , Márton bán fia 117
- , Merhard fia (Aba nb.), újbári ispán 50, 135, 137, 226
- , Merse fia, gilipi 99, 131
- , Mihály fia, szőlősi 461
- mester, (Miklós fia, Balog nb. Szécsi?) 200
- , (Mykse?) fia 487
- , Orbán fia 191
- , Orbán fia 402
- , Pál fia, királyi ember 405
- , (Péter fia), nyitrai alispán 190, (295?)
- , Póka fia 108
- , Poka fia 300
- , Rateus fia, Péter és István apja (Gatal nb.?) 538
- mester, Rofayn fia (Káta nb.) 74
- , Roland fia, ollári 248
- , Romanus fia, Kistapolcsányi Gergely jobbágya 454
- , Simon fia, András apja 401
- , Simon fia, kamnati 150
- , Stung fia 203

–, Szabó (Zobou) fia, veszprémi 303
 –, Tamás fia 503
 –, Tyvan fia, diszeli 560
 –, Vinclo fia, nyitrai alispán (295?), 310
 –, Vyda fia, bozzai 150, (345?)
 –, Wydaa fia (150?), 345
 –, Chala fivére 207
 –, Gyula fivére 379
 –, Markalf fivére 150
 – fia András 502
 – fia András, somlyói 150
 – fia Bálint 150
 – fia Béla 65
 – fia Domonkos 317
 – fia Domonkos, hermáni 150
 – fia György 404, 406
 – fia Imre 262
 – bán fia István mester, málcai (Gutkeled nb.) 233–235, 264, 316; szabolcsi (al)ispán 326–327
 – fia János, bánki (Hontpázmány nb.) 231, 236
 – fia János, kércsi 290
 – fia Lőrinc, szabolcsi szolgabíró 3
 – fia Mihály mester 427
 – fia Miklós (14?), 180, (233–234?)
 – bán fia Miklós mester 14, (180?), 233–234
 – fia Pál 405
 – fia Pál 519
 – fia Rafain, (öri) 214
 – bán fia Vid mester (Gutkeled nb.) 233–235, 266–267
 – fiai: János és Miklós, ajkai 157
 – fiai: Pós és Balázs 33
palást 303
 Palgar l. Pologár

Páli (Pauli) ma Kis- és Nagypáli (Zala m.) 151
pálos szerzetesek 563
Paloznak (Paloznuk), (Zala m.) 250
 Paloznuk l. Paloznak
 Pamlény fiai, sókiak 79
 Pamlin(us) l. Pamlény
 Pamlinus fia László 398
 Panala l. Panyola
panaszlevél 173
páncél 470, 485
 Panica l. Panyit
 Pank l. Pányok
 pankotai főesperes l. zsombolyi főesperes
pannonhalmi apát 281
 – *Szt. Márton-egyház* 281
 Pannonii l. magyarok
 Panula l. Panyola
Panyit (Ponyth) ma Gömörpanyit (Gemerská Panica, Sz.) (Gömör m.) 475
 – fia Jakab mester 405
Pányok (Pank) (Abaúj m.) 110
Panyola (Panala, Panula) (Szatmár m.) 274, 460
pap (clericus) 326; (*presbiter*) 125, 176, 249, 303, 335; (*rector ecclesie*) 8, 469; (*sacerdos*) 66, 94, 125, 136, 145, 196, 205, 218, 222, 231, 247, 249, 257–258, 289, 297–298, 303, 319, 332–333, 335, 357, 365–366, 374, 384, 407, 411, 440, 442–443, 493, 501, 528, 587
 – *helyettesítése* 528
 – l. még plébános
pápa l. Benedek, XII.; Bonifác, VIII.; János, XXII.; Kelemen, V.; Kelemen, VI., pápa

Papa l. Pápa(i)

pápai adó (taxa, tributum) 428

– *bíró, kiküldött* l. pápai delegált bírák

– *delegált bírák* 174b, 276, 291, 354, 365, 563

– *(de Papa) főesperes* 335

– *legatus* 5, 8, 229a

– *tizedjegyzék* l. tizedjegyzék, pápai

– *tizedszedők* l. tizedszedők, pápai

Papi (Papy, Pop, Popi) (Abaúj m.) 30, 97, 140, 198

Papos (Popusy) (Szatmár m.) 176

Paptamási l. Nyüved

Papy l. Papi

Parakcha (Parobcha), jobbágy 33

Parasznya (Paraznya) (Borsod m.) 483

Paraznya l. Parasznya

párbaj 1, 12, 20, 72, 130, 277, 329, 485

Parhida l. Pelbárthida

Parich l. Parics

Parics (Parich) (Zemplén m.) 268

paricsi várnagy 268

parita (pareta) l. általános ítélőszék

Parobcha l. Parakcha

pártfogásba vétel 425

Parvus l. Kis

Pata (Patha) ma Gyöngyöspata (Heves m.) 511

Pata fia Demeter fiai: Kemény és Demeter (Aba nb.) 511

patai főesperes 491

Patak (Patak, Pataka, Pothok, Potok) ma Sárospatak (Zemplén m.) 2, 108, (158?), 271, 472

– **(Potak)** falu (Zemplén m.?) 158

– l. még Balajtpataka, Dezyzke Patahaka, Eger, Polovina potaka patak; l. még folyó(víz)

Pataka l. Patak

Pataki (de Potok) István l. István, pataki *pataki bíró* 108

– *ispán* 239

– *polgárok* 108

– *várnagy* 239

Patakvár (castrum Patak) mai Sátoraljaújhely területén (Zemplén m.) 116

Pataszurdoka (Pathazurduka) (Heves m.) 511

Patha l. Pata(i)

Pathazurduka l. Pataszurdoka

patronátusi jog 212, 501, 552, 564, 567

patrónus, egyházé 39, 145, 587

patvarkodás 416

Paty (Pog) ma Rábapaty (Vas m.) 150

Pátyod (Paghud) (Szatmár m.) 299

Pauli l. Páli

Pázmány, halmosi nemes 150

Paznan l. Pázmány

Pazony (Pozon) ma Nyírpazony (Szabolcs m.) 189

Peckfyzu l. Petkfüze

Pécs (Quinqueecclesie) (Baranya m.) 432

pecsét hamisítása 298

– *hiánya* 348

– *hitele* 389

– *küldése* 453

pécsi káptalan 201, 384, 488, 550

– *káptalani jegyző* 384

– *prépost* 565

– *püspök* 160, 201, 291, 303, 428, 432

– *püspökség* 426, 428, 450, 484

– *székesegyházi főesperes* 160
 pécsváradi konvent l. váradi konvent
Peder (Pider, Pyder, Pydur) ma Péteri, Táplánszentkereszt része (Vas m.) 150, 322, 461
 –, Szabolcs m. kiküldöttje 186
pej (pei, pey) színű ló 29, 31, 147, 153, 227
 Pelbárt mester, Aladár fia (Gutkeled nb., várdai) 90, 439
Pelbárthida (Priardhyda) ma Parhida, Ro. (Bihar m.) 208
Pelejte (Pluhtha) ma Plechotice, Sz. (Zemplén m.) 272
 Penkul fia István, Moson megyei nemes 41
pensa 146, 199, 237, 267, 335, 411, 513, 555, 568–569, 573–574
 Pentec pap, más néven István 587
pénz elosztása 200
 – *kérése* 447
 – l. még pénznem
pénznem l. bécsi (széles) dénár, dénár, ezüstmárka, fertó, forint, garas, márka, pensa, zágrábi dénár
per áthelyezése 77, 226, 323
 – *átruházása* 337
 Perbard l. Pelbárt
 Perbese l. Avasalja, Taródfalva
perdöntő eskü l. eskütétel
Pere (Pere), (Abaúj m.) 13, 139–140
 Perebard l. Pelbárt
 Peren l. Perény
 Peren-i Miklós l. Perényi Miklós
Perény (Peren, Perven) ma Perény-Hím (Perín-Chym, Sz.) (Abaúj m.) 164, 564
 Perény-Hím l. Perény

Perényi Miklós, (Orbán fia), István, Miklós és Pál apja, 564; szepesi alispán 191; nádori albíró, udvarbíró, sárosi várnagy 259, 341, 354a, 417
 Peres (dict.) Miklós fia Mihály 423
perhalasztás 9, 13, 17, 28, 37, 53, 67, 78–80, 83, 91, 93, 97–98, 101, 107, 110–111, 118–120, 133–134, 145, 163, 167, 170, 191, 210, 217, 229–230, 236, 241, 259–260, 264, 280, 284, 290, 322, 326, 341–342, 346, 364, 374, 377, 408, 410, 418, 429, 452, 459, 465, 476–477, 511, 536, 581, 588
 Perín-Chym l. Perény
perjelnő 303
Perked (Perked) (Szabolcs m.) 506
 Permús 88
Pern (Pern) (Szatmár m.?) 447
 Pernhauser Gedulinus l. Gedulinus, Pernhauser
 Perthold l. Bertót
 Pertoldy l. Bertót
 Perven l. Perény
 Pescey~Pescei l. Peszej
 Pestiensis l. Buda, Budavár
 Pestújhegy l. Budavár
Peszej (Pescey~Pescei) (Veszprém m.) 77
 Pete, Bodrog megyei nemes 313
 –, gilipi nemes 131
 –, (Zeme fia?) 99
 Petenia, János fia Jakab testvére 506
 Petenye, Szatmár megyei kiküldött 390
 – fia Péter 197
 Péter l. Abajdoc Péter
 – l. Deák Péter
 – l. Fekete Péter

- I. Győri Péter
- I. Kántor Péter
- I. Nagy Péter
- I. Orros Péter
- 88
- 568
- 584
- , aradi éneklőkanonok 548
- , aszófői pap 303
- mester, Baranya megyei birtokos 384
- , bíró, Magyar Pál officialisa 515
- , (volt) budai dékán 387
- , budai éneklőkanonok 387
- , budai káptalan presbitere 387
- , budai plébános 434
- mester, Csanád egri püspök általános helynöke 357
- , csolnoki, a szigeti apácák procurátora 422
- diák 516–517
- , egri prépost 302
- , erdélyi alvajda 500a
- , erdélyi püspök 61/2, 336g
- , erdélyi püspök Meszesen túli helynöke, szatmári plébános 176
- , fehérvári kanonok 279
- , Fekete Péter serviens-e 112
- , gégenyi, (Miklós apja) 168
- , geszterédi jobbággy 431
- , gilipi nemes 131
- , gömöri főesperesség administrator-a 123
- , gutori, pozsonyi szolgabíró 253
- , inatai 73
- mester, Kán László vajda étekfogómestere 93
- , kassai polgár 238
- , királyi szekeres 564a
- , királyi udvarmester I. Péter, királyi szekeres
- , királynéi tárnokmester (Aba nb.) 209a
- , leleszi prépost 233–235
- , mislyei prépost 213, 219–220
- , Pacsintai Gergely officialis-a 71
- , pécsi püspök 160
- , sárfői 149
- soltész 408, 410
- , spalatói érsek 78a
- , szabadi 147
- szabó, (Szatmár megyei birtokos) 552
- , szabolcsi főesperes 302
- mester, (szabolcsi nemes?) 186
- mester szepesi adószedő 382
- szerémi püspök, kápolnaispán és királyi titkos kancellár 465, 489
- , szikszói pap 222
- , szőlősi plébános I. Péter, István fia
- , tarcai plébános 218
- , újvári (al)ispán I. Péter, György fia
- , valkói falunagy 169
- , valkói várnagy 169
- , váradelőhegyi prépost 463
- , váradi őrkánonok 501
- , vissi pap 2
- , zempléni főesperes 302
- , zsuki 501
- , Ábrahám fia, (Koch unokája) (299?), 342
- , Ábrahám fia 299, (342?)
- , András fia 150
- , Anna fia, Pregmethi(?) apja, szolga 176
- , Atlip fia, ovadi 321
- , Bach fia, fügedi 536

- , Bálint fia 167–170, (374?)
- , Bálint fia, bocsárdi (167–170?), 374
- , Beke fia, Hontpázmány nb. István famulus-a, (Hontpázmány nb.) 466
- , Benedek fia, bánki (Hontpázmány nb.) 231, 236, 327
- , Benedek fia, bocsori 150
- , Benedek fia, (ruszkai) 115, 118
- , Berche fia, szinai 57
- , Biter fia, jobbágy 464
- , Byter fia, Miklós apja, (zólyomi) 525
- , Csépán fia 317
- , Domonkos fia 150
- , Domonkos fia 292
- , Domonkos fia 408, 410
- , Domonkos fia (Agmánd nb.) 28/1
- , Domonkos fia, kisfaludi 485
- , Drugauch fia, Márton fia Miklós officialis-a 117
- , Ehellős fia, (Hontpázmány nb., redneki) 96
- , Elerk fia, sári 150
- , Fábián fia 355
- , Fábián fia (Miskolc nb.) 311
- , Gebarth fia, Tamás apja, rendvei 199
- , György fia, Aba nb., újbári (al)ispán 12c, 13, 24–37, 45–49
- , Ilork fia (sári) 144
- , Cimba István fia (Csák nb.) 425
- , István fia, Hontpázmány nb. István fiainak serviens-e 230
- , (István fia, János apja), bábi 349
- , István fia, Mihály unokája, szőlősi plébános (Balogsemjén nb., kállai) 257, 442–443; semjéni pap (clericus) 326
- , Szakállas István fia, jobbágy 424
- , Ják fia, (Ják nb.) 328
- , Jakab fia, Zoym unokája, (Gatal nb.) 538
- , János fia, Mátyás apja 88
- , János fia, panyolai, semjéni (Balogsemjén nb.) 274, 325, 366
- , János fia, Prenchul unokája (Szatmár megyei birtokos) 552
- , Jurk fia, Péter, Arnold és János (~Iván) apja 179
- , Keled fia, (Gutkeled nb.) 51, 152, 203
- , Keled fia 116
- , Konrád fia, közjegyző 482a
- , Lampert fia, kondorosi 253
- mester, László fia 423
- , László fia (Balogsemjén nb.), szabolcsi alispán 413–414
- , Lökös fia, szabolcsi szolgabíró 3
- , Lőrinc fia, Kekebarty-i 140–141
- , Márk fia, almágyi 126
- , Márton fia, verekeyei, pozsonyi szolgabíró 253
- , Menul fia 490
- , Mihály fia, mákfai Bálint oszkói jobbágya 150
- , Miklós fia, derzsi 552
- , Mikó fia, budai esküdt 503
- , Mikó fia, szalacsi 232
- , Mog fia, szörcsöki 150
- , Mykes fia, (gégényi) 338
- , Pál fia, Rateus unokája (Gatal nb.?) 538
- , Petenye fia, zempléni és ungi ispán 197, 209
- , Péter fia, János apja (Aba nb.), bertóti 421
- , Péter fia, Jurk unokája, Balázs apja 179

- , Péter fia, királyhidai 545
- , Poka fia 191, 300
- , Polian~Polan fia 418
- , Sándor fia (Ják nb.) 322
- , Sándor fia, koksói 37, 48
- , Simon fia 116
- , Simon fia, almási 4
- , Simon fia, sasai 383
- , Thoryan fia 472
- , Vulkán fia, újudvari 380
- , Vytalk klerikus fia, zalai 150
- , Zalizca fia, (rakamazi) 326
- , Chudkon fivére 377
- , István fiai: Farkas és Demeter ro-
kona 59
- , Orbán fia Pál és István atyafia 402
- fia Albert 375
- fia Andics, olgyai 551
- fia Bálint, mákfai 150
- fia Domonkos, Dalyan-i 319
- fia Drug mester (Gutkeled nb.) 91
- fia Fülöp 237
- fia György, patyi 150
- fia Jakab 404, 406
- fia Jakab, szabolcsi alispán 388, 399
- fia János, avasaljai 573
- fia János, blathyncz-i 462
- fia János, bocsoni 150
- fia János, (Káta nb., Csaholyi) 464
- fia Lukács (Tekele nb.) 318
- fia Márton 65
- fia Mihály 203
- fia Miklós 558
- fia Nekkel 333
- fia Péter fia János (Aba nb.), ber-
tóti 421
- fia Péter, királyhidai 545
- fia Nagy (Magnus) Péter, sári 150
- fia Petőc (Aba nb.) 417
- fia Tamás 386
- fia Tamás, kondorosi 253–254
- , (Nagy) fia Tamás mester (Csór
nb.) 412
- fiai: László, István és Lukács, rad-
ványi 11
- Peterdegyháza (eccl. Peturd) (Bé-
kés m.) 530**
- Péteri l. Peder
- Petery l. Petri
- Peteu l. Pető
- Peteuch l. Petőc
- Petev l. Pető
- Petew l. Pető
- Pethe l. Pete
- Pethenie l. Petenye
- Petheu l. Pető
- Pethew l. Pető
- Pethke fia Demeter 250
- Pethune l. Petenye
- Petkeu, Ágoston fia, mérei 523
- Petkfúze (Peckfyzu) (Bars m.) 199**
- Peto, laskodi 469
- Petovia (Petovia) ma Ptuj, Szlové-
nia 574**
- petoviai polgár 574*
- Pető l. Roh Pető
- l. Tarnuk Pető
- l. Tuz Pető
- mester, Bolezlaus fia Bálint és fiai
képviselője 167
- , királyi ember (Bars m.) 456
- , Ders fia, pederi 461
- mester, (István fia, Szántói, Zsidó
nb.) szatmári ispán 217, 221, 390
- , István fia, varsányi 444
- , Márk fia, mákfai (Nádasd nb.) 555
- , Móric fia 353

– mester, (Péter fia, Szalók nb.), Tamás vajda jegyzője 396
 –, (Sándor fia?) 526
 –, Zitmar fia 139
 –, Gyula fivére 502
 Petőc, ruszkai Szerafin serviens-e 20
 –, Péter fia, Miklós apja (Aba nb.) 417, 441
 – fia Miklós (Aba nb.) 441
 Petres l. Petresfalva
Petresfalva (Petresfolua) ma Petres (Petriș, Ro.) (Besztercevidéke) 159
 Petresfolua l. Petresfalva
Petri (Petri), ma Hernádpetri (Abaúj m.) 13
 – (**Petery, Petur**) ma Pócspetri (Szabolcs m.) 203, 231
 Petriș l. Petresfalva
 Petur l. Petri
 Peturd egyház l. Peterd
pey l. pej
 Pezinok l. Bazin
 Philpus l. Fülöp
 Phioch fia Tamás 180
 Phylipus l. Fülöp
piac l. vásár
 Piast Mesko l. Mesko, Piast
 Pider l. Peder
 Pidter, pederi nemes 150
 Piliscsaba l. Csaba, Nagy
pilisi apát 365
pince 303, 503
Pizd (Pyzd) (Vas m.) 149
plébános 218; l. még beregszászi, budai, enyickei, fenyőfalvi, kassai, kövesdi, maróti, nagyszombati, sebesi, szatmári, szőlősi, vinci plébános
 – *állítása* 21

Plechotice l. Pelejte
 Pluhtha l. Pelejte
 Pochinta l. Pacsinta
 Pochunta l. Pacsinta
Pócs (Pouch) ma Máriapócs (Szabolcs m.) 357
 Pócspetri l. Petri
 Podhájska l. Belleg
Podor (Veszprém m.) 494
 Pog l. Paty
 Pogan l. Pogány
 Pogány (dict.) István mester (466?), 478, (562?)
 – (dict.) István mester, Ferenc fia, Hontpázmány nb. 466, (478?), 562
Pogánytelke (Pagan teluke) (Torda m.) 28/1
pohárnokmester 159; l. még Mojs, Mojs fia
 Póka, harangi falunagy 143
 –, ruszkai Illés serviens-e 118
 –, Móric apja, kércsi 230
 – fia Márk 191
 – fia Pál 108
 – fia Pál 300
 – fia Péter 191, 300
 Pókakeresztúr l. Keresztúr
 Polan l. Polian
 Polan l. Polyán
 Poľany l. Polyán
polgár l. budai, kaposi, kassai, körmendi, petoviai, pozsonyi, selmecbányai, szatmári, szőlősi polgár(ok)
 Polian~Polan fia Péter 418
Pologár (Palgar) (Valkó m.) 11
 Polonia l. Lengyelország
Polovina potaka patak 546

Polyán (Polan) ma Bodrogmező
(Poľany, Sz.) (Zemplén m.) 358

– fia András fiai: Miklós és János 300

pondus 45, 47, 279

Pongrác mester, Domonkos fia
(Bogátradvány nb.) 275

–, László fia, kazsui 54

Ponyth l. Panyit

Pop l. Papi

Popi l. Papi

Poprád l. Sztojánfalva

Popusy l. Papos

poroszló 18, 72, 77, 112, 377, 402

Poruenus, jobbágy 355

Pós (Hontpázmány nb. Ehellős fia-
nak szolgája) 96

–, szolnoki (al)ispán, adorjáni vár-
nagy 258

–, Pál fia 33

– fia Egyed (kolbásai) 96

– fivére Lőrinc 379

Pósa, Lőrinc fia Miklós serviens-e 6

– mester, veszprémi prépost (Türje nb.)
157

–, (Izsép fia), szeri (Borkalán nb.) 173

–, Mihály fia, millértői 78, 80, 83,
111, 119, 134, 142

– fia Márk (Türje nb.) 320

– fia Márk, császtai 385

– fia Máté 129

Posaga l. Pozsega(i)

Pósahegye (Pousa Hege) (Kőrös m.)
320

Posar (dict.) László mester 348

Posega l. Pozsega(i)

Posoniensis l. pozsonyi

Posonium l. Pozsony

Posonius mester, budai káptalan
tagja 387

Posonyum l. Pozsony

posztó 128, 292, 409, 513, 574

Potak l. Patak

Pothok l. Patak

Potok l. Patak

Pottendorfi Rudolf, soproni ispán
237b

Pouca l. Póka

Pouch l. Pócs

Pouka l. Póka

Pous l. Pós

Pousa l. Pósa

Pousa Hege l. Pósahegye

Považská Bystrica l. Beszterce

Pozon l. Pazony

Pozsega megye 355, 510

Pozsegai István l. István, (Pozsegai?)

– *comes terrestris* 355

– *ispán* 117, 355

– *kanonok* 510

– *káptalan* 510

– Szt. Péter-egyház l. pozsegai káptalan

Pozsony (Posonium, Posonyum) ma

Bratislava, Sz. (Pozsony m.) 343, 480,

572; l. még Csún, Dévény

– *megye* 253, 480

pozsonyi alispán 41, 52–53, 69, 79,

480; l. még Detre; Fülöp; Schad

Hermán; Rumugus; Rynekkerius

– *bíró* 41, 343, 508

– *hospesek* 496

– *ispán* 56a, 103f, 336a, 533

– *kanonok* 146

– *káptalan* 41, 56b, 146, 254, 260b,

287, 319, 389a, 398, 475a, 543a,

551, 563b, 569, 586

– *levéltár* 8

– *örkanonok* 5, 551
 – *polgár(ok)* 229a, 309, 496
 – *szolgabíró* 41, 480
Pölöske (Pyli[skel]) vár (Zala m.) 545
 Prebard, Aladár fia (Gutkeled nb.) 120
prebendarius l. javadalmas
 Preglyn, Márton fia, Domonkos apja (Agmánd nb.) 28/1
 Pregmethi(?), Péter fia, szolga 176
 premontrei l. csornai konvent
premontreiek 304
 Prenchul fia János fia Péter 552
prépost l. boszniai, egri, erdélyi, esztergomi, esztergomi Szt. György-egyházi, fehérvári, jászói, leleszi, mislyei, örsi, pécsi, szebeni, szepesi, váradelőhegyi, váradi, vasvári, veszprémi prépost
presbíter 387; l. még pap
 Presingarius comes, (fogott) bíró 377
 Prešov l. Eperjes
 Priardhyda l. Pelbárthida
 Prievidza l. Privigye
 Prividia l. Privigye
Privigye (Prividia) vár, ma Prievidza (Sz.) (Nyitra m.) 493
privilegium átírása l. oklevél átírása
procurator (képviselő, ügyvéd) 97, 260, 389, 422–423, 511; l. még érseki procurator
 (de) Promonterio Waradiensi l. váradelőhegyi konvent
proscribálás 414
provincia l. megye, várkerület
 Ptuj l. Petovia
 Pucur (dict.) János mester, fogott bíró 93

Purbisfalva (Purbyssafolua) (Valkó m.) 391, 455
 Purbyssafolua l. Purbisfalva
Purgat (Purgat) (Valkó m.) 68
puszta telek 468
 Pusztaalmás l. Almás
 Putur (dict.) János l. Pucur (dict.) János
püspök 577; l. még boszniai, csanádi, egri, erdélyi, győri, nyitrai, ostiai, pécsi, szerémi, váci, váradi, veszprémi, zágrábi püspök
 – *felszentelése* 84
püspöki helynök (vikárius) l. helynök
 – *joghatóság* 438
 Püspökmolnári l. Molnári
püspökség l. pécsi, váci, váradi, veszprémi
 Pyder l. Peder
 Pydur l. Peder
 Pyliske l. Pölöske
 Pylys l. Pilis(i)
Pyppinch hegy, Árokalja mellett (Doboka m.) 224
 Pyrk fia Domonkos 453
 Pyzd l. Pizd

Q

quarta magistralis 66
 Quinqueecclesie l. Pécs
 Quinqueecclesiensis l. pécsi

R

R., somogyvári apát 365
 Raad l. Rád
Raba erdő 362

Rábahídvég l. Hidvég

Rábaköz (Rabakuz) 437

Rabakuz l. Rábaköz

Rábapaty l. Paty

Rabenstayer (dict.) Miklós, budai es-
küdt 503

rablás 12, 43, 61, 70, 149, 173, 186,
206, 239, 253, 278, 316, 350, 358,
406, 447, 456–457, 478, 512–513,
526, 587; l. még lopás

rablók 480

Racîş l. Rákos

Rád (Raad, Rady) (Somogy m.)
293–294

Rada, Gyurk jobbágya 241

Radava l. Rendve

Radna (Rodna~Rudna), ma Óradna
(Rodna, Ro.) (Besztercevidék) 224

Rados, Gyurk jobbágya 241

Radvány (Roduan) (Valkó m.?) 11

Rady l. Rád

Rafain, János fia János jobbágya 245

–, Pál fia, (őri) 214

–, Sung fia 203

– fia Lőrinc, derzsi 203

– fia Pál (Káta nb.) 74

Ragolch l. Ragyolc

Ragyóc l. Ragyolc

Ragyolc (Ragolch) ma Ragyóc
(Ordzovany, Sz.) (Szepes m.) 339

Rajnold l. Rénold

Rakamaz (Rakamaz) (Szabolcs m.)
326

rakamazi falunagy 326

Rákos (Rakus) ma Almásrákos
(Racîş, Ro.) (Doboka m.) 502

– (**Rakus**) ma Bp. része (Pest m.) 230

Rakus l. Rákos

Ramacha l. Ramocsa

Ramocsa (Ramacha) ma Ramocsa-
háza (Szabolcs m.) 109

–, Fülöp fia 462

– fia Tybona fia István 560

Ramocsaháza l. Balogjánosi

Ranua l. Ronyva

Raphayn l. Rafain

Rascina l. Bascina, Raszinja

Rasinja l. Raszinja

Raszinja (Rascina) ma Apajkeresztúr
(Rasinja), Ho. (Körös m.) 330

*raszinjai Szt. János evangelista-egy-
ház* 330

Rát (Rath) ma Rativci, Ukr. (Ung m.)
462

Rateus fia Pál fiai: Péter és István
(Gatal nb.?) 538

Rath l. Rát

Rathko l. Rathlo

Rathlo fia János 552

Rathlou fia Albert 383

Rathold l. Ratold

Rativci l. Rát

Ratold, (Zerye fia), béli, királyi em-
ber 136

– fia Tamás fia Lack (Divék nb.) 306

Rátót l. Ratold

Raymundus de Bonofato, XXII. Já-
nos pápa megbízott magyarországi
tizedszedője 426, 450

Razin l. Rázom

Razna (Razna) föld (Vas m.) 444

Rázom (Razin) (Szabolcs m.) 51, 55

Rechen l. Récsény

rector (egyházé) 88, 332–333, 374,
398, 423, 475; (*váré*) 434, 503

– *ecclesie* l. még pap

Récsény (Richun), ma Rišnovcem
Sz. (Nyitra m.) 190, 310

Réde (Rede) ma Nagyréde (Heves m.)
499

Rede l. Réde

Rednek (Rednuk) (Abaúj m.) 96

Rednuk l. Rednek

Regéc (Regwech) (Abaúj m.) 118

regisztrum 308, 348, 482

Regwech l. Regéc

Renduey l. Rendve

Rendve (Renduey) (Radava, Sz.)
(Bars m.) 199

Rennek, dunai sziget (Pozsony m.)
41

Rénold (volt) nádor 63c

– fia Miske, örsi (Rátót nb.) 432

Resznek (Reznuk) (Zala m.) 555

rét 265, 444, 491, 573

Rethy l. Réti

Réti (Rethy) (Borsod m.) 405
rév 67

Reznuk l. Resznek

Richun l. Récsény

Rîciu l. Rücs

Ricsóvárálja l. Hricsó

Rikalf mester, Rikalf fia, Kelemen
apja 430

– fia László mester, tarkövi 566

– fia Rikalf mester fia Kelemen 430

Rima patak (Sáros m.) 564

Rišňovce l. Récsény

Róbert 209

–, veszprémi püspök 365

Rodna l. Radna

Roduan l. Radvány

Rofoyun l. Rafain

Roh (dict.) Pető, (Újvár megyei ne-
mes) 228

Rohod (Ruhud) Szatmár m. 244

rókabőr-köpeny 303

Rokycany l. Berki

Roland 92

–, döntőbíró 402

–, budai esküdt 503

–, Bekes fia, császtai 385

–, nádor, Leusták fia (Rátót nb.) 3

–, Miklós fia, derzsi 552

–, Tamás fia 81, 176, (290?), 292

–, Tamás fia (81, 176?), 290, (292?)

– fia Pál, ollári 248

– fia Sándor (komorói) 3, 64, 109,
116, 163, 202–203

– fiai János és Iván, császtai 400

**Róma (domus s. Petri-basillica b.
Petri)** ma Roma, Olaszó. 61

– fia Domonkos 317

római egyház l. Szentszék

Romanus, Márton fia 355

– fia Pál, jobbágy 454

Romungus l. Rumugus

Romurgus curialis comes 20a

Ronyva (Ranua) folyó (Zemplén m.)
563

Rophoyn l. Rafain

Rorand l. Roland

Rorandus l. Roland

Rosaly l. Rozsály

Rosenberch l. Rózsahegy

Roşiori l. Félegyház

Rovinița Mare l. Omor

Rovinka l. Csölle

Roxa l. Koxa

Rozgon l. Rozgony

Rozgony (Rozgon) ma Rozhanovce,
Sz. (Abaúj m.) 423

Rozhanovce l. Rozgony

rozs 208, 493

Rózsahegy (Rosenberch) ma
Ružomberok, Sz. (Liptó m.) 473

Rozsály (Rosaly) (Szatmár m.) 212

rőf (brachium) 292, 513

Rudna l. Radna

Rudolf, Pottendorfi l. Pottendorfi
Rudolf

–, szabadi 147

Ruedlinus, budai esküdt 503

Rufinus de Cibinio, pápai tizedszedő
229a, 260a

Rufus l. Veres

ruh színű ló 268

ruha (elvétele) 289, 478; l. még fej-
fedő, felsőruha, köpeny, palást

Ruhud l. Rohod

Rumugus, pozsonyi alispán 79

Ruphus l. Veres

Rusca, Máté fia Balázs testvére 95

Ruska l. Ruzska

Rusovce l. Oroszvár

Ruszka (Ruska, Ruzka) ma Gönc-
ruszka (Abaúj m.) 20, 153, 165–
166, 182, 194, 213, 219–220, 227,
229

– **(Ruzka)** ma Dobóruszka (Ruská,
Sz.) (Ung m.) 512

rutének (Rutenii) 78

Ruzka l. Ruzska

Ružomberok l. Rózsahegy

Rycholph l. Rikalf

Rycolph l. Rikalf

Ryma-i (dict.) Miklós, Kecsekői majd
Létai várnagy 478

Rynekkerius, pozsonyi alispán 41,
52–53

S

S. Andreas l. Szentendre

S. Crux l. Szentkereszt

S. Elisabeth l. Szentersébet

S. Georgius l. Szentgyörgy

S. Irenus (capitulum) l. Szenternye(i)

S. Martinus l. Szentmárton

S. Michael~ Mychael l. Szentmihály

Saaph l. Sáp

Saar l. Sár

Saarfeu l. Sárkö

Saar-hegy l. Lajta-hegy

Saarzow l. Sárszó

Saas fiai Miklós és Iván 44

Saaskew l. Saskő

Sabaria l. Szombathely

Sabinov l. Urkuta

sacerdos l. pap

Ság l. Alsóság

sági konvent 304

Ságod (Sagud) ma Zalaegerszeg ré-
sze (Zala m.) 150

Sagud l. Ságod 150

Sajógömör l. Gömör

Sajókápolna l. Kápolna

Sajómagyaros l. Magyaros

Sălacea l. Szalacs

Salamon (Salamon) (Szabolcs m.)
186

– **(Salomon)** ma Szolomonove, Ukr.
(Zemplén m.) 289

–, jászói prépost 23

–, Valter fia 383

– fia Benedek, simonyi 150

– fia (Domonkos?) 521

Salamonharasztja (Solmunharasta)
(Szerém m.?) 11

Salánk (Sa[lank]) (Csanád m.) 359

Salank l. Salánk

salis (villa) l. Sófálva

Salló(?) (Sallo?) (Bars m.?) 366

Salomon h. l. Salamon

- Sâmbăteni l. Szombathely
 Sámson comes, káta 103
 Samud fia Miklós 203
 Samuel fia Dénes, királyi ember 278
 Sándor comes 204
 – comes 340
 –, aradi ispán és solymosi várnagy 173
 –, pederi 150
 – mester, Ambrus fia, ozorai 243, 293–294
 –, Berechke fia, Gömör megyei ember 453
 –, Chalen fia, János mester, Miklós és Jakab apja 405
 –, Gergely fia (Hontpázmány nb.) 284
 –, István fia, béli 311
 –, Köcski, országbíró 345, 361a, 361b
 –, László fia, edelényi 400, 405
 –, Mihály fia 232
 –, Roland fia, komorói 3, 109, 116, 163, 202–203
 – mester, (Sándor fia, karászi), szabolcsi (al)ispán 81, 90, 109
 –, Simon fia, a szerencsi egyház patrónusa (Bogátradvány nb.) 22, 38–40
 –, Heym fivére 317
 – fia András, sólyagi 550
 – fia Demeter, koksói 113, 129, 164
 – fia Ivánka, ludasi 536
 – fia Jakab 88
 – fia Jakab (Ákos nb.) 475
 – fia János 195
 – fia László, edelényi 385
 – fia Miklós, (Karászi) 152, 189
 – fia Péter, koksói 37, 48
 – fiai ... 526
 – fiai: Lőrinc, Gergely, István és Tamás, szebenyei 97, 101, 107, 110
 – fiai: Miklós és László, (karászi) 163
 – fiai: Péter és Márton (Ják nb.) 322
 Sandur l. Sándor
 Sánta (Claudus) (dict.) Benedek 144
 – (Claudus) (dict.) Márton, Moson megyei nemes 41
 Santus, erdélyi éneklőkanonok 502
Sáp (Saaph) (Borsod m.) 405
 Sar l. Sár
Sár (Saar, Sar) ma Sárvár (Vas m.) 60, 148, (150, 185?), 322, 324, 328
 – (**Saar**) (Vas m.) 150
 – (**Sar**) (Vas m.) 185
 – (**Saar**), (Veszprém m.) 250
 – *színű ló* 413
Sar... (Vas m.) 578
 Sărata l. Sófálva
 Sărățel l. Szeretfalva
 Sărfimizdó l. Sărfő
Sărfő (Saarfeu) ma Sărfimizdó (Vas m.) 149
 Sarkan l. Sárkány
 Sárkány (Sarkan) (dict.) Miklós, Aba nb. Somosi János serviens-e 364
Sáros (Sarus) ma Nagysáros (Vel'ky Šariš, Sz.) (Sáros m.) (288?), 358, 364, 367, 401, 408, 410, 415, 421, 564
Sáros (Sarus) (Sáros m.?) 288
 – *megye* 314, 364, 367, 386, 401, 408, 410, 414a, 421, 441, 564
 – *megyei szolgabírák* 441
sárosi adószedő 382
 – *alispán* 314, 364, 367
 – *ispán* 358
 – *varnagy* 350, 417
 Sárospatak l. Patak
Sárpatak (Sarpatak) ma Marossárpatak (Glodeni, Ro.) (Torda m.) 501

Sarpatak l. Sárpaták
Sárszó (Saarzew) (Arad m.) 548
 Sarus l. Sáros(i)
 Sárvár l. Sár
Sasa (Sasa), (Borsod m.) 383
 Säsarm l. Szeszárma
Saskő (Saaskew) vár (Bars m.)
saskői alvárnagy 334
 – *várnagy* 334
 Sátoraljaújhely l. Patakvár, Újhely
 Satu Mare l. Szatmár
 Săuca l. Szödemeter
 Saul comes, hidegkúti 250
 – mester, nyitrai kanonok 188
 –, ugi nemes 150
 – fia Tamás 377
 Scakalus l. Szakállas
 Scebene l. Szebenye
 Scebnizbana l. Selmecebánya
 Sceggurg l. Szentgyörgy
 Scent Thamas l. Szenttamás
 Scenthpal l. Szentpál
Scepch falu (Szepes m.?) 300
 Scepes l. Szepes(i)
 Scephel l. Széphely
 Sceplik l. Széplak
 Scepod, borsodi alispán 311
 Scepus l. Szepes(i)
 Scepusyensis l. szepesi
 Schad (dict.) Herman, pozsonyi (al)is-
 pán 56a, 69
scholarus l. tanuló
 Scipis l. szepesi
 Sclavonia l. horvát-dalmát, Szlavónia
 Scoizorma l. Szeszárma
 Scour (dict.) Miklós l. Ször (dict.) Miklós
 Scyna l. Szina
 Scypis l. Szepes(i)
 Šebastovce l. Zsebes

Sebes (Sebus) ma Szászsebes (Sebeș, Ro.) (Fehér m.) 389
 – (Ábrahám fia, Hontpázmány nb.), Bazin ura 508
 – l. még sebesi dékánátus
sebesi (de Sebus) dékánátus 389
 – *dékán* 389
 – *plébános* 544d
 – *súlyú márka* 389
sebesítés 2, 12, 58, 60, 139, 149, 186, 214, 238–239, 245, 250, 255, 328, 335, 390, 402, 422, 456–457, 464, 478, 493, 505, 512–513, 526, 544
 Sebestyén comes 223
 –, Bárca nb. Illés szolgabíró porosz-
 lója 18
 –, Borsod megyei szolgabíró 180
 – comes, millértői Pósa rokona 78, 80, 83, 111, 119, 133–134, 142
 – comes, vászolyi comes 250
 – mester, zalai főesperes, veszprémi püspöki kancellár 507
 –, Endre fia 180
 –, Marcell fia (pányoki) 97, 101, 107, 110
 – mester, Ybrahon fia 330
 – fia Bedech~Bedeck fia Márton 489
 – fia Medech, vigánti 489
 – fia Miklós, szatmári polgár 554
 Sebus l. Sebes(i)
 Sečovce l. Szécs
Séd patak (Veszprém m.) 494
 Sedlice l. Szedlice
Sedtu (Komárom m.?) 412
 Sedulinus l. Gedulinus
 Sedun l. Zsédény
 Seed l. Séd
 Segus mester, udvari ifjú 504

sekrestye 532, 551

Sekzow l. Szikszó

Selmecebánya (Scebnizbana), ma

Banská Štiavnica, Sz. (Hont m.) 44

selmecebányai polgárok 44

Semche l. Semse

Semeyen l. Semjén

Semeyn l. Semjén

Semien l. Nagysemjén, Semjén

Semjén (Semeyen, Semeyn, Semien, Semyen, Simean) ma Kálló-

semjén (Szabolcs m.) 203, 231,

258, 271, 326, 366, 409; l. még

Nagysemjén

semjéni pap 258, 326, 366

Sempse l. Semse

Šemša l. Semse

Semse (Semche, Sempse) ma Šemša,

Sz. (Abaúj m.) 115, 213

Semyen l. Semjén

Seňa l. Szina

Senbecherenere, helynév (Bodrog m.)

313

Senne, zsenneyei 150

– l. még Zsennye

Sepes l. Szepes(i)

Seplac l. Széplak

Seps l. Szepes(i)

Seraphyn l. Szerafin

Serefel l. Szerafin

Serefyl l. Szerafin

Serephil l. Szerafin

Serephin l. Szerafin

serfőző 554

serviens 6, 20, 27, 29, 64, 75, 90, 96,

103, 112, 114, 117–118, 120, 127,

136, 149, 163, 166–167, 170, 187,

189, 194–195, 198, 206, 211, 227,

230, 233–236, 250, 262, 269, 280,

318, 328–329, 335, 337, 342, 346,

359, 364, 379, 390, 397, 408, 415,

451, 464, 478, 481, 533, 571

sessio l. telek

Seuered l. Szeveréd

Severedus l. Szigfrid

Severeus, Mihály fia, tilaji, jobbágy 58

Siculi l. székelyek

Șieu-Măgheruș l. Magyaros

Sigfrid, maróti plébános 503h

Sike fia Lesták 190

Siklósbodony l. Bodony

silfa l. szilfa

Simean l. Semjén

Simegium l. Somogy(i)

Simon mester l. Veres Simon

– 571

–, egri olvasókanonok [o: éneklőka-
nonok?] 223

–, Etened fia Illés servinse 166

– comes, Garai Pál királynéi tárnok-
mester officialis-a 482

– mester, pozsonyi őrkanonok 5

–, Szt. Jakab-egyház rektora 398

–, (újvári) főesperes 42

–, (újvári) várnagy 112

–, várnagy (Újvár m.) 228

–, várnagy, bölzsei 153

–, vaspöri 150

– (Egyed fia, Balogsemjén nb.) 143

–, Emuch fia 299

–, Kapsa fia (mérei) 520, 522–524

– mester, (Mihály fia, Kacsics nb.),
krassói ispán 336

–, Simon fia, apáti 150

–, Simon fia (Baksa nb.) 7, 216

–, Simon fia, hermáni 150

–, Miklós fivére 272

–, Sándor apja (Bogátradvány nb.)
 22, 38–40
 – fia András, bocsori 150
 – fia Detre (Baksa nb.) 95
 – fia Dezső mester (Kacsics nb.) 397
 – fia János 472
 – fia László 503
 – fia László (Baksa nb.) 289
 – fia Lőrinc, bébi 150
 – fia Mihály 272
 – fia Miklós 519
 – fia Pál fia András 401
 – fia Pál, kamnati 150
 – fia Péter 116
 – fia Péter 383
 – fia Simon (Baksa nb.) 7, 216
 – fia Simon, apáti 150
 – fia Simon, hermáni 150
 – fia Tamás 462
 – fia (Tamás) (Baksa nb.) 289, 452
 – fiai: Csóka és Benedek 102
 – fiai: István és Péter, almási 4
 – és Júdás-egyház, harapkói l. harap-
 kói Simon és Júdás-egyház
simonia 257
Simontornya (Symontornya) vár 434
Simonyi (Symun) ma Nagysimonyi
 (Vas m.) 150
Simperg (Symperg) (Pozsony m.) 569
 Sîngeorge l. Szentgyörgy
 Sînpetru de Cîmpie l. Uzdiszentpéter
 Sirmiensi l. szerémi
Siroka (Syrica) ma Široké, Sz. (Sá-
 ros m.) 441
 Široké l. Siroka
 Sixtus, lúci pap 40
 Skároš l. Szkáros
 Slančík l. Szalánc

Slawus l. Tót
 Slepčany l. Szelepcsény
 Slimnic l. Szelindek
só 82, 303
 Socolu de Cîmpie l. Szokol
Sófalva (villa salis) ma Sărata, Ro.
 (Doboka m.) 224
 Şoimoş l. Solymos
 Sokol'any l. Szakaly
 Solmunharasta l. Salamonharasztja
soltész 408, 410, 474, 493, 564
 Solumus l. Solymos
Sólyag (Solyagh) (Tolna m.) 550
 Solyagh l. Sólyag
Solymos (Solumus) ma Solymosvár
 (Şoimoş, Ro.) (Arad m.) 173
 – **(Solumus)** (Szabolcs m.) 3
solymosi várnagy 173
 Solymosvár l. Solymos
 Somlójenő l. Jenő
Somlyó (Sumlou) ma Kissomlyó
 (Vas m.) 150
Somogy (Symigium) ma Somogy-
 vár (Somogy m.) 479
 – *megye* 479
somogyi ispán 331
 – *konvent* 317, 419–420, 435, 513c,
 520, 522–524, 544c, 561
 Somogyvár l. Somogy
 somogyvári konvent l. somogyi konvent
 – *Szt. Egyed-monostor* 312
 – *Szt. Egyed-monostor apátja* 312, 365
Somos (Sumus) ma Drienov, Sz.
 (Sáros m.) 364
 Somró l. Kétsomró
Sopron (Supronium) (Sopron m.) 76
 – *megye* 76, 459a
soproni ispán 237b, 336c, 508
 – *varnag* 86

sorsvetés 32, 34, 478
sörfőző l. serfőző
spalatói érsek 78a
 Spišské Tomášovce l. Kéttamási
 Spišský Štvrtek l. Micskelet
Srednia folyó 546
 Sstefk l. Stefk
stallum 84
 Stanch l. Sztancs
 Stefk, Csépán fia 317
Stiuntnik[?] pataka patak 546
 Stoyanus Hilbrandus l. Hilbrandus, szto-
 jánfalvi
 Stoyanus l. Sztojánfalva
 Strechun l. Sztrecsény
 Strečno l. Sztrecsény
 Strigoniensis l. Esztergom(i)
 Štvrtek na Ostrove l. Leupsdorf
 Suatu l. Szovát
 Sub Saagy l. Alsóság
subcustos l. örkanonok-helyettes
subdiaconus l. alszerpap
succantor l. al-éneklőkanonok
sug l. szög
 Suk l. Zsuk
 Sumhun l. Zsomboly(i)
 Sumlou l. Somlyó
 Summus Sczug l. Szamosszeg
 Sumrakus, (János és Miklós apja?,
 Smaragd nb.?) 530
 Sumus l. Somos
 Sung fiai: Pál és Rafain 203
 Superior Luche l. Lúcs
 Superioris Durugd l. Felsődörög
 Supronium l. Sopron
 Surchuk l. Szörcsök
 Suze fia Gergely 532
Sümeg (Symog) (Esztergom m.) 407
sütőház 224
 Svätý Jur l. Szentgyörgy

Svinia l. Szinye
 Swk l. Zsuk
 Swyne l. Siznye
 Syge fia László 81
 Syke, Benedek fia, István apja, sár-
 szói 548
 Symigium l. Somogy
 Symog l. Sümeg
 Symon l. Simon
 Symontornya l. Simontornya
 Symoun l. Simon
 Symperg l. Simperg
 Symun l. Simonyi
 Syrica l. Siroka
 Syrmienensis l. szerémi
szabad falu (libera villa) 12
 Szabadhely l. Szombathely
Szabadi (Zobody) (? megye) 147
 Szabó (Sartor) László l. László szabó
 – (Zobou) fia Pál, veszprémi 303
szabó 303, 454, 493, 552, 584
Szabolcs megye 3, 64, 81, 90, 109,
 152, 177, 181, 184, 186, 189, 193,
 237e, 266–267, 270, 273–274,
 277a, 280, 283–284, 290, 326–327,
 369c, 388, 394, 399, 413, 431, 439,
 470, 474a, 500, 558
szabolcsi (al)ispán 184, 186, 193,
 280, 284, 326–327, 347, 388, 399,
 413–414, 439, 500, 506
 – *főesperes* 302, 491
 – *ispán* 177, 189, 237d, 266–267,
 273–274, 283, 290, 347–348, 409,
 413–414, 439, 472, 500, 558
Száka (Zaka) (Abaúj m.) 18, 35
 Szakállas (Scakalus) (dict.) István
 fia Péter 424
Szakaly (Zokol) ma Abaújszakaly
 (Sokol'any, Sz.) (Abaúj m.) 112

Szakoly (Zakul) (Szatmár/Szabolcs m.)
554

Szala (Zala) (Abaúj m.?) 172

Szalacs (Zoloch) ma Sălacea, Ro.
(Bihar m.) 232

Szalánc (Zalanch) ma Kisszalánc
(Slančík, Sz.) (Abaúj m.) 408, 410

Szalapa (Zalapa) (Zala m.) 544

szállásadás 311

Szalók (nemes) 587

– fia Mihály 116

szalonna 286

számadáskönyv 132

Szamosszeg (Summus Sczug) (Szabolcs m.) 460

szamosszegi albiró 460

szántás, szántóföld 224, 253, 265,
287, 435, 444, 468, 501, 519, 525,
570

szapu 493; *trencsényi* 263

Szarm (Zorm), helynév (Vas m.)
444

Szarvaskend (Zorwoskend) (Vas m.)
151

Szarvkő vára l. Lajta-hegy

Szászbongárd l. Bongárd

szászok 534

Szászsebes l. Sebes, sebesi dékánátus

Szatmár (Zothmar, Zotmar, Zotmor)
ma Szatmárnémeti (Satu Mare, Ro.)
(Szatmár m.) 176, 192, 277, 554

Szatmár megye 172, 200, 212, 217,
221, 237, 277, 299, 325, 390, 446,
506, 552

szatmári alesperes 297–298

– (al)ispán 200, 217, 237, 277

– bíró 554

– ispán 217, 221, 237d, 390, 460

– *plébános* 176

– *polgárok* 554

Szatmárnémeti l. Szatmár

szavatosság vállalása 61, 124, 146,
212, 302, 304, 335, 437, 491, 502–
503, 555, 569

szebeni dékán 174b, 438

– *káptalan* 438

– *prépost* 103j

– *szék* 534

Szebenye (Scebene, Zebene) (Abaúj
m.) 97–98, 101, 107, 110, 376

Szécs (Zeech) ma Gálszécs (Sečovce),
Szl. (Zemplén m.) 415

Szécsényi Tamás l. Tamás, Farkas fia

Szécsi András l. András, Szécsi

szederbokor 302

Szedlice (Zelleche, Zyllice) ma Sed-
lice, Sz. (Sáros m.) 364, 474

Szeged (Zeged, Zegedinum) (Csong-
rád m.) 93, 381; l. még Szentmihály
szegedi alvárnagy 381

– *vár* 381

Szeghalom (Zugholm) (Békés m.)
530

szegyhely (zegehel), halfogó hely 309

Székely (Zekul) (Szabolcs m.) 388

– (Zecul) Tamás, Komorói Sándor
serviens-e 64

székelyek (Siculi) 428

*székelyi Szt. Mihály arkangyal-egy-
ház (Szabolcs m.)* 388

szekér 149, 263, 286, 300, 401, 409,
496, 526

szekeres, királyi 564a

székesegyház (chatedralis) 428

*székesegyházi (kathedralis) főespe-
res* l. pécsi székesegyházi

Székesfehérvár(i) l. Fehérvár(i)
Szekszárd (Zukzard) (Tolna m.) 565
szekszárdi apát 565
Szelepcsény (Zelepchen) ma Slep-
 čany, Sz. (Bars m.) 456–457
 széles bécsi dénár l. bécsi széles dénár
Szelindek (Ztolzenberg) ma Slimnic,
 Ro. 438
Szemet (Zemet) ma Kalinkovo, Sz.
 (Pozsony m.) 41
szemüveg 5
széna (begyűjtése, elvitele) 263, 336,
 381, 401
Szencse (Zenche) (Pilis m.) 276
 Szendrőlád l. Lád
 Szentbenedek l. Garamszentbenedek
 szentbenedeki egyház l. garamszentbe-
 nedeki egyház
szentély 552
Szentendre (S. Andreas) (Pilis m.) 276
szentendrei főesperes 303
szenternyei káptalan 391, 455
Szenterzsébet (S. Elisabeth) ma
 BükkSZenterzsébet (Heves m.) 216
szentgotthárdi egyház 444
Szentgyörgy (Zentgurg) (Bihar/Sza-
 bolcs m.) 162
 – (**villa S. Georgii**) ma Tárnokszent-
 györgy (Sîngeorge, Ro.) (Krassó
 m.) 336
 – (**S. Georgius**) ma Svätý Jur, Sz.
 (Pozsony m.) 41
 – (**Sceggurg, Zentgurg**) (Szabolcs
 m.) 14, (162?), 225
 szentgyörgyi Ábrahám l. Ábrahám, Áb-
 rahám fia, szentgyörgyi
 – *Szt. György-egyház* (Bihar/Sza-
 bolcs m.) 162

Szentjakab l. Szt. Jakab-egyház
Szentkereszt (Zentkerest) ma
 Krížovany, Sz. (Sáros m.) 564
 – (**S. Crux**), (Zemplén m.?) 2
 Szentkereszt-egyház, keresztúri l. keresztúri
 Szentkereszt-egyház (Torda m.)
 Szentlélek monostor, harapkói l. harap-
 kói Szentlélek-monostor, ágostonos
Szentmárton (S. Martinus) (? me-
 gye) 117
 – (**S. Martinus**) (Doboka m.) 224
**Szentmihály (S. Mychael, S. Mic-
 hael, Zenthmichal)** ma Szentmi-
 hály(telek), Szeged része (Csong-
 rád m.) 381, 396, 427
 – (**S. Michael**) (Szabolcs m.) 193
 Szentmihályi (dict.) Mihály mester l.
 Mihály mester, (Miklós fia), szent-
 mihályi
 Szentmihálytelek l. Szentmihály
Szentpál (Scenthpal) (Bihar m.) 212
szentségtartó 366
Szentszék (Római Egyház) 121, 123,
 132, 175, 365, 389, 428, 440, 471,
 565
szentszéki bíró l. váradi szentszéki bíró
 – *követ* l. legátus
Szenttamás (Scent Thamas) (Torda m.)
 28/1
szentté avatás 175
Szennyes (Zenyés) (Szatmár m.) 464
szepesi ... 378
 – *adószedő* 382
 – *alispán* 191
 – *ispán* 256, 268, 300, 307a, 318,
 339, 386, 415, 417
 – *káptalan* 179, 218, 300, 430, 474d,
 474g, 511a, 564

– királyi városok 344
 – olvasókanonok 339
 – prépost 218, 284b
 – Szt. Márton-egyház (káptalanja) l. szépesi káptalan
 – Szűz Mária-egyház apátja 62
 – Szűz Mária-egyház és konvent 62
 – várnagy 191, 300, 307, 318
 Szepestamásfalva l. Kéttamási
 Szépfalu l. Sződi
Széphely (Scephel) ma Jebel, Ro. (Temes m.) 527
Széplak (Seplac) ma Abaszéplak (Krásna), Kassa (Košice, Sz.) része (Abaúj m.) 94
 – **(Zeplok)** (Csanád m.) 381
széplaki apát 42
Szer (Zeer) ma Ópusztaszer (Csongrád m.) 173
 Szerafin, Bogomer fia, ruszkai 20, 118, 153, 165–166, 182, 194, 198, 213, 219–220; özvegye 229
 – fia István 253
 Szeredne l. Valkaja
 Szerednye l. Valkaja
 Szerém l. még Zewrem
szerémi ispán 117, 425
 – káptalan l. szenternyei káptalan
 – *püspök* 428, 465, 489
 – *püspökség* 426
Szerencs (Zerench) (Zemplén m.) 21–22, 38–40, 275
szerencsi apát 275
 – *Szent Péter-egyház* 21–22, 38–40
Szeretfalva (Zereth) ma Sărățel, Ro. (Doboka m.) 224

Szeszárma (Weizhorn, Scoizorma) ma Szészárma (Säsarm, Ro.) (Belső-Szolnok m.) 224
 Szészárma l. Szeszárma
 Szeveréd, pederi 150
Szielnize~Szielnicze folyó (Nyitra m.) 493
Sziget (Zigeth) (Bodrog m.) 313
sziget 41, 240
 Szigetbecse l. Becse
szigeti (domonkos) apácák 240, 422
 Szigfrid fia László (kálldi) 329
Szikszó (Sekzow, Zikzou) (Abaúj m.) 206, 222
Szil (Zyl) (Sopron m.) 249
Szilas (Zilas) (Szabolcs m.) 431
szilfa (silfa) 546
 Szilveszter fia Tamás 217
Szina (Scyna) ma Seňa, Sz. (Abaúj m.) 57, 101
Szinye (Zunye) (Borsod m.) 180
 – **(Swyne)** ma Svinia, Sz. (Sáros m.) 564
Szkáros (Zakarus) ma Eszkáros (Skároš, Sz.) (Abaúj m.) 128
szlavón bán 336c, 427, 449
Szlavónia (Sclavonia) 85, 449
 Szoboszló comes fia Egyed 210
szokásjog 77, 95, 213, 226, 253, 308, 355, 422, 427, 462, 495, 503, 511, 547
Szokol (Zokol) ma Mezőszokol (Socolu de Cîmpie, Ro.) (Kolozs m.) 537
szolga, szolgálák 24, 96, 176, 214, 216, 331, 375, 587; l. még szolgálólány
szolgabírák 3, 6, 9, 11, 18, 31, 37, 41, 48, 64, 71, 78, 80–81, 90, 95, 109, 117, 134–135, 137, 152, 177, 180–181, 184, 186, 189, 193, 200,

215, 217, 221, 227–229, 237, 241, 253, 261a, 261b, 266–267, 273–275, 277, 280, 283, 290, 299, 308, 311, 313–314, 325–327, 336, 342, 346–348, 364, 367, 383–384, 386, 388, 390, 399, 401, 403, 408, 410, 413, 418, 421, 424, 429, 431, 439, 441, 458, 463, 470, 472, 476–477, 480, 485, 495, 505, 519, 535–537, 553, 558, 570; l. még alszolgabíró

szolgálattevő l. *officialis*

szolgálólány 321

Szolnok megye l. *Külső-Szolnok megye*

szolnoki főesperes 478

– *ispán* 237d, 258, 260, 264, 271, 284a, 387, 447, 464, 480a, 483a, 489, 499a

Szolomonove l. *Salamon*

Szombathely (Zumbot hel) ma Szabadhely (Sâmbăteni, Ro.) (Arad m.) 73

– **(Sabaria)** (Vas m.) 66

– l. még *Hermán*, *Szölös*

szombathelyi Szűz Mária-egyház 321

– *várnagy* 259a

szombati piac, budai 503

Szompács (Zompach), Zala m. 402

Szovát (Zoat) ma *Magyarszovát* (Suatu, Ro.) (Kolozs m.) 535

Szódemeter (Zendemeter ♂: Zeudemeter) ma *Săuca*, Ro. (Külső-Szolnok m.) 553

Szódi (Zeudi) ma *Szépfa* (*Frumușeni*, Ro.) (Arad m.) 173

szög (sug) színű ló 187

Szőke (dict.) *János*, a *váradelőhegyi* konvent tanúja 463

– l. még *Zeuke*

szőlő 375, 406, 434, 508, 514, 562, 572, 582, 584

Szölös (Zeleks, Zeleus, Zeuleus) ma *Nagyszölös* (*Vinohradiv*, Ukr.) (*Ugocsa m.*) 121, 257

– **(Zewleus)** ma *Nagyszölös* (*Vinohragyiv*, Ukr.) (*Ung m.*) 442–443

– **(Zeuleus)** ma *Gyöngyösszölös*, *Szombathely* része (*Vas m.*) 461

szőlői plébános 121, 257, 442–443

– *polgárok* 257

Ször (*Zeur~Scour*) (dict.) *Miklós fia János* 194, 198

Szöröcsök (Surchuk) ma *Karakó-szöröcsök* és *Borszöröcsök* (*Veszprém m.*) 150

szörényi bán 556–557

szörmebélés 303

Szt. Mihály-egyház *vasvári káptalanja* l. *vasvári káptalan*

– *Adorján-egyház*, *zalavári* l. *zalavári Szt. Adorján-egyház*

– *Ányos egyház*, *tihanyi* l. *tihanyi konvent*

– *Egyed-monostor* l. *somogyi konvent*

– *György-egyház (csabai, csolnoki?)* 422

– *György-egyház* 88

– *György-egyház* l. még *esztergomi*, *szentgyörgyi Szt. György egyház*

– *Imre-egyház*, *hodászi* l. *hodászi Szt. Imre-egyház*

– *István keresztes konvent*, l. *esztergomi Szent István keresztes konvent*

– *István király-egyház* l. *enyickei Szt. István király-egyház*

– *István protomártír váradelőhegyi konventje* l. *váradelőhegyi konvent*

– *István vértanú konventje* l. *váradelőhegyi konvent*

- István-egyház l. fehérvári Szt. István-egyház
- *István-konvent, (gyula)fehérvári, ágostonos* 389
- Jakab apostol-egyház, középnémeti l. középnémeti Szt. Jakab apostol-egyház
- *Jakab-egyház (Pozsony m.?)* 398
- *János egyház (? megye)* 587
- János-egyház, csentei l. csentei Szt. János-egyház
- János evangelista-egyház l. raszinjai Szt. János evangelista-egyház
- Katalin-egyház l. veszprémvölgyi Szent Katalin-egyház
- *Kereszt-egyház (Balogsemjén nb. Kállaiak egyháza)* 278
- Kereszt-konvent, leleszi l. leleszi konvent
- Margit-egyház l. veszprémi Szent Margit-egyház
- Margit monostor l. csécei (Nógrád m.) Szt. Margit-monostor
- Margit-monostor l. hahóti Szt. Margit-monostor
- Márton egyház szepesi káptalanja l. szepesi káptalan
- Márton egyház, pannonhalmi l. pannonhalmi Szt. Márton-egyház
- Márton egyház, szepesi l. szepesi káptalan, szepesi Szt. Márton-egyház
- Mihály arkangyal-egyház l. székelyi Szt. Mihály arkangyal-egyház
- Mihály egyház (erdélyi) káptalanja l. erdélyi káptalan
- Mihály egyház (vasvári) káptalanja l. vasvári káptalan
- Mihály-egyház l. erdélyi püspökség, veszprémi káptalan, veszprémi Szent Mihály-egyház

- Miklós-egyház l. veszprémi Szent Miklós-egyház
- *Miklós-egyház, semjéni* 366
- Péter-egyház, óbudai l. budai káptalan
- Péter-egyház, pozsegai l. pozsegai káptalan
- Péter-egyház, szerencsi l. szerencsi Szent Péter-egyház
- Tamás-egyház, esztergomi l. esztergom-hegyfoki Szt. Tamás-egyház
- Sztancs fiai Jakab és János (Bogátradvány nb., izsépi) 96
- Sztójánfalva (Stoyanus)** ma Poprád (Poprad, Sz.) része (Szepes m.) 62
- Sztrecsény (Strechun)** ma Strečno, Sz. (Trencsén m.) 263
- Szuha (Zuha), Sz.** (Gömör m.) 174
- Szücsi (Zewch)** (Heves m.) 511
- Szűz Mária-egyház* l. fehérvári, knezsici, szombathelyi, újfalui, vasvári, veszprémvölgyi Szűz Mária-egyház
- Mária-egyház, türjei l. türjei konvent
- Mária-egyház és konvent l. borsmonostori (Szűz Mária) egyház
- Mária-monostor, almádi l. almádi konvent
- Mária monostor, kompolti l. kompolti Szűz Mária monostor
- *Mária-oltár, veszprémi egyház altemplomában* 303
- Mária-premontrei monostor, sági l. sági konvent
- Mária-szigeti apácák l. szigeti apácák

T

- Taksony (Taxun, Toksun)** (Pest m.) 240, 422

- sziget l. Ülbő sziget
- Taliándörög l. Felsődörög
- Tamás l. Bód Tamás
- l. Kántor Tamás
- l. Székely Tamás
- l. Veres Tamás
- mester 235
- , bakonybéli apát 211
- , beregi és ugocsai ispán 245, 263g
- , Bogátradvány nb. Pongrács serviens-e 275
- , Borkalán nb. Szeri Pósa serviens-e 173
- , budai Mária Magdolna-egyház plébánosa 503
- mester deák, bolti officialis 414
- , enyickei plébános 544d
- , erdélyi örkanonok 478
- , esztergomi érsek és örökös ispán 78a, 121, 123, 136a, 155, 211, 218, 237a, 237c, 257, 344
- mester, esztergomi prépost 5, 15
- mester, farki 381
- comes, kátai 103
- , Komárom megyei birtokos 570
- , lipthói ispán és csókakői várnagy 467b
- , nyarádi 512
- , perényi (Abaúj m.) 164
- , petoviai? 574
- , purgati 68
- , (Szabolcs megyei birtokos?) 87
- , Szécsényi l. Tamás, Farkas fia
- , ugocsai főesperes 176
- , újvári (al)ispán 178
- , veszprémi egyház attemplomában lévő Szűz Mária-oltár papja 303
- , Abram fia, serviens (kácsándi) 50
- , Beke fia 449
- , Benedek fia, konrádföldi 150
- , Bertalan fia, zalai 150
- , Boltha fia, ajkai 157
- , Ded fia, perej jobbágy 13
- , (Dénes fia, jánki), beregi, ugocsai ispán és munkácsi várnagy 221, 269, 282, 323
- , Ehellős fia, (Hontpázmány nb., redneki) 96
- , Eugeuch fia, Moson megyei (oroszvári) nemes 41
- , (Szécsényi), Farkas fia, Kacsics nb., erdélyi vajda és szolnoki ispán 387, 396, 464, 480a, 483a, 489, 499a
- mester, (Ferenc fia, semsei), szepesi várnagy és alispán 191, 318
- mester, Gábor fia (Káta nb.) 82, 120
- , Gurk fia, tományi 352
- , (Imre fia), perkedi, Szabolcs megyei és királyi ember 506
- , Jakab fia 407
- , János fia, Plch unokája 88
- mester, (János fia), biri (Balogsemjén nb.) 347, 500, 566
- , Konrád fia (kiastárkányi) 75
- , Kozma fia 88
- , Kupsa fia 425
- , Lampert fia, molnári 150
- , László fia, molnári 150
- mester, László fia, szécsi (Baksa nb.) 415
- , Mantha fia (Kacsics nb.) 397
- , Márton és Magdolna fia 20
- , Miklós fia, derzsi 552
- , Mojs fia (bárcai) (137?), 178, (332?), 374
- (Mojs fia? János fia?), bárcai 137, 332

–, Péter fia 386
 –, Péter fia, kondorosi 253–254
 –, Péter fia, rendvei 199
 – mester, Nagy Péter fia, csókakői és
 gesztesi várnagy (Csór nb.) 412
 –, Phioch fia 180
 –, Ratold fia, Lack apja (Divék nb.)
 306
 –, Sándor fia, szebenyei 97, 101,
 107, 110
 –, Saul fia 377
 –, Simon fia 462
 –, Simon fia, László apja (Baksa nb.)
 289, 452
 –, Szilveszter fia 217
 –, (Tamás fia), pologári 11
 –, Thama fia 285
 –, Vatala fia, János, István és György
 apja, töreki 548
 –, Warda fia, jenői 335
 –, Penkul fia István rokona, Moson
 megyei nemes 41
 –, Roland fia Sándor fivére 64
 – fia Beke mester 355
 – fia Dénes 513
 – fia Doncs mester (Baksa nb.) 103,
 235
 – fia Jakab, kondorosi 253
 – fia János, delnei 367
 – fia Fodor János 88
 – fia Lack (Divék nb.) 306
 – fia László mester, eszenyi (Baksa
 nb.) 7, 50, 82, 103, 128, 197, 209,
 233–234, 238–239, 255–256, 261,
 268, 307, 342, 346, 358, 372
 – fia Mihály, granicei 355
 – fia Miklós 61
 – fia Pál 503

– fia Roland 81, 176, 290, 292
 Tămășeu I. Nyüved
 Tamási I. Kéttamási
tanács, városi 206, 257
tanú kiküldése 40–41, 55–56, 71,
 105–106, 108, 115, 126, 136, 146,
 149, 154, 156, 159, 176, 224, 240,
 278, 289, 294, 296, 300, 316, 320,
 359, 362–363, 368, 398, 405, 407,
 412, 422, 462, 499, 511, 519, 560,
 585
tanúállítás 27, 32, 57–58, 70, 90,
 150, 169, 201–203, 247, 277, 321,
 328, 587
tanuló (scholarus) 303
 Táplánszentkereszt I. Haraszti, Peder
Tapolca (Thopolza) (Zala m.?) 521;
 I. még Diszel
 Tapolcsány I. Kistapolcsány
tárcai alesperes 218
 – *kerület (districtus)* 218
 Tarcea I. Tarcsa
 Tarcha I. Tarcsa
 Tarchw I. Tarkő
Tarcsa (Tarcha) ma Értarcsa (Tarcea,
 Ro.) (Bihar m./Szatmár m.) 446
 taresai I. tárcai
Tarkő (Tarchw) ma Kamenica, Sz.
 (Sáros m.) 566
 Tarlodfaluaperbese I. Taródfalva
Tarnóc (Tarnoch) ma Liptovský
 Trnovec, Sz. (Liptó m.) 1
 Tarnoch I. Tarnóc
 Tarnok I. Tárnok
Tárnok (Tarnok) (Bodrog m.) 313
 – 334
 – (dict.) Pető I. Tarnuk (dict.) Pető
tárnokmester 103a, 119, 144, 148–149,
 151, 154, 156–157; I. még királynéi

tárnokmester; Demeter (Nekcsei);
 Máté, Péter fia; Miklós, Gergely fia;
 Ugrin
 Tárnokszentgyörgy l. Szentgyörgy
 Tarnuk (dict.) Pető 407
Taródfalva (Tarlodfaluaperbese)
 ma Kemenestaródfa (Vas m.) 573
 Tatamér, alkancellár, fehérvári pré-
 post 489, 503
tatárok 70, 223, 471
 Tatyiz l. Batiz
 Taxa l. Caxa, Koksó
 – l. még pápai adó
 Taxun l. Taksony
Téglás (Theglas) (Szabolcs m.) 414
 Tegzew fia István mester 63
tehén 40
 Tekele, (Márton fia), Chana és Már-
 ton testvére (Tekele nb.) 164
 Tekes fia Dénes fia János 63
Teki (Telkd) (Pilis m.) 422
 Telegdi Csanád l. Csanád (Telegdi)
 – *főesperes* 61/1
telek (curia, fundus curie, sessio) 12,
 253–254, 303, 319, 435, 456–457,
 468, 493, 503, 552, 570, 573
Telekes (Telukus) (Vas m.) 65
telepes l. hospes
 Telkd l. Telki
 Telukus l. Telekes
Temes (Themes) ma Divéktemes
 (Temeš, Sz.) (Nyitra m.) 514–515
 – *megye* 557
 Temeš l. Temes
 Temesiensis l. Temes
Temesvár (Temesvar, Temeswar) ma
 Timișoara, Ro. (Temes m.) 240, 278
 Temeswar l. Temesvár
temetés megtagadása 8

temető 456–457
templom l. köegyház
Tengőd (Tyngeld) (Tolna m.) 293–294
 Teodor l. Tivadar
 Teofil, (dict. Gyermeke), esztergomi
 prépost l. Gyermeke Teofil
Terebes (Terebus, Therebes) ma Tőke-
 terebes (Trebišov), Sz. (Zemplén m.)
 302, 417
 Terebus l. Terebes
 Terestyén fia Fábián 355
termény beszédese 263
terragium l. földbér
terrestris comes l. comes terrestris
 Teuteus l. Töttös
Teutonicus l. németek
 Thalyas fia Miklós, gilipi 131
 Thama fia Tamás 285
 Thaman l. Tomány
 Thapos 88
Thartari l. tatárok
 Thatamer(ius) l. Tatamér
 Theglas l. Téglás
 Thekela l. Tekele
 Thekus l. Tekes
 Themes l. Temes
 Theodor l. Tivadar
 Theophylus l. Teofil
 Theotonia l. Németország
 Therebes l. Terebes
Theutonicus l. németek
 Thilmanus~Thylmanus frater 255
 Thopolza l. Tapolca
 Thorda l. Torda
 Thordas (Sopron m.) 249
 Thoryan fia Péter 472
 Thusyr l. Tuzsér
 Thuteus l. Töttös
 Thykoniensis l. tihanyi

Tiba l. Tyba
 Tiborc, Vajk fia 436
 Tiburtius l. Tiborc
 Ticia l. Tisza
tihanyi konvent 12b, 41b, 250, 487, 507
 Tikoniensis l. tihanyi
Tilaj (Tylay) ma Nagytilaj (Vas m.) 58
 –, batizi 150
tilalmazás (eltiltás) 3, 14, 42, 77, 129, 131, 137, 153, 162, 188, 193, 211, 227–228, 265, 311, 329, 334, 372, 405, 423, 427, 502, 511, 514–515, 533, 538, 560, 570
 Tima, (Tupud fia), haraszi 321
 Timișoara l. Temesvár
Tinnye (Tynne) (Pilis m.) 422
 Tirnava l. Nagyszombat
 Tirmensis l. nagyszombati
Tisza folyó 394, 423
 Tiszalúc l. Lúcs
tisztítóeszkű l. eskü
titkos kancellár, királyi 489
 Tivadar, győri püspök 76
 –, szabolcsi jobbággy vagy serviens 90
 –, (Domonkos fia), vejtehi és széphelyi (Csanád nb.) 527
 –, Miklós fia (császári) 200
 –, (Péter fia? Miklós fia?, szatmári szolgabíró) 299
tized 66, 121, 211, 222, 257, 276, 426, 440, 446–447, 450; l. még dézsmahusza
tizedjegyzék, pápai 260a, 426, 450, 484
tizedszedők, pápai 229a, 260a, 426, 450, 484
 Tóbiás fia János, csanyi 153
 Tódor l. Tivadar
Tokaj (Tolkey) (Somogy m.) 520
 Toksun l. Taksony

Tolcsva (Tulchua), (Zemplén m.) 2
Tolke (Tolkei) (Somogy m.) 435
 Tolkey l. Tokaj
tolvajlás l. lopás, rablás
Tomány (Thaman) (Nyitra m.) 310, 352
 Tomasi l. Kéttamási
 Tomášovce l. Kéttamási
 Tompa Miklós l. Tumpa (dict.) Miklós
 Topoľčianky l. Kistapolcsány
Torda (Torda) (Békés m.) 530
 – **(Thorda)** ma Turda, Ro. (Torda m.) 464
 – *megye* 28/1, 501
tordai keresztes preceptor 103j
Tordasara, határjel Torda mellett (Békés m.) 530
Torna (Torna, Tornoua) ma Turňa nad Bodvou, Sz. (Torna m.) 147, 207
 – patak (Veszprém m.) 157
 Tornoua l. Torna
 Tornynosnémeti l. Középnémeti
 Torockó l. Torozkow
torony 503
Torozkow (Torockó?), birtok 498
Tost (Tostensis) ma Toszek, Lengyel. 301, 355
tosti herceg 301, 355
 Toszek l. Tost
 Tót (Sclavus) Gyrizlao~Byrizlou 67–68
 – (Slawus) (dict.) János mester 379
tournai (Dornetus) köpeny 289; posztó 409
 Tovodorus l. Tivadar
 Töketeres l. Terebes
tölgyfa 302
tőr 390
Törek (Turek) (Hunyad m.) 548
 Töttös mester, Imre fia, becsei 359, 416

Transiluana (pars) l. Erdély
 Transilvanus l. Erdély(i)
 Trebišov l. Terebes
Trencsén (Trinchynium) ma Trenčín,
 Sz. (Trencsén m.) 263
trencséni szapu 263
 Trepk, János fia, Bő nb. 317
 Treutel Miklós l. Miklós, Treutel
tributum l. pápai adó
 Trimannus, Arnold fia, selmecbányai polgár 44
 Trinchyniensis l. trencséni
 Trinchynium l. Trencsén
 Tristan l. Terestyén
 Trnava l. Nagyszombat
 Trumann l. Trimannus
tudományvétel 74, 149, 186, 278,
 300, 316, 336, 350, 359, 384, 390,
 398, 431, 456–457, 512, 519
 Tulchua l. Tolcsva
 Tumpa (dict.) Miklós, Druget Fülöp
 embere 300
tunica l. felsőruha
 Tunug l. Tunyog
Tunyog (Tunug) ma Tunyogmatolcs (Szatmár m.) 258
 Tunyogmatolcs l. Tunyog
 Turda l. Torda
 Turea l. Türe
 Turek l. Törek
 Turňa nad Bodvou l. Torna
 Turso (dict.) János, lekenyei jobbág
 453, 459
 Tusa l. Tuzsa
túszul adás 337
Tutus, helynév (Bodrog m.) 313
 Tuusa l. Tuzsa
 Tuz (dict.) Pető, beregi ispán 504–505

Tuzsa (Tusa, Tuusa) (Abaúj m.) 27,
 147, (382?)
 – **(Tusa)** (Abaúj/Sáros m.) 382
Tuzsér (Thusyr) (Szabolcs megye)
 423
Türe (Tywre) ma Turea (Kolozs m.)
 501
türjei konvent 263e, 544
 türjei Szűz Mária-egyház l. türjei konvent
 Tüskevár l. Jenő
tűzvész 490
 Tyba mester, Tyba fia 74
 –, Vajk fia 436
 – fia Imre (Hemerikus) 158
 – fia Marcell 69
 – fia Tyba 74
 Tybold mester, pozsonyi kanonok 41
 Tybona, Ramacha fia, István apja 560
 Tycia l. Tisza
 Tykoniensis l. tihanyi
 Tylay l. Tilaj
 Tylegd l. Telegd(i)
 Tyloy l. Tilaj
 Tyma fia Miklós, zsennyei 150
 Tyngeld l. Tengőd
 Tynne l. Tinnye
 Tyodor l. Tivadar
 Tyrna l. Nagyszombat
 Tyrnavia l. Nagyszombat
 Tyrnensis l. Nagyszombat
tyúk 12
 Tyvan fiai: Pál és János, diszeli 560
 Tywan, pederi 150
 Tywre l. Türe

U

Ubul fia Mihály, semjéni (Balog-
 semjén nb.) 231, 236, 323

– fia Mihály fia Mihály (Balogsemjén nb.), nagysemjéni 236, 323
 – fia Mihály fiai: László, és István (Balogsemjén nb.) 236
udvarbíró (iudex curie) 80, 83, 111, 119, 134, 255, 259, 292; l. még erdélyi vajdai, István, királynéi, Lukács, Miklós (Vilmod fia), Perényi Miklós udvarbíró
udvari ifjú 334, 504, 506
udvarmester, királyi 564a
udvarnokbirtok 520
udvarnok-várnépek, királynéi 489
Ug (Vg) (Vas m.) 150
 Ugacha l. Ugocsa(i)
 Ugaka l. Ugocsa(i)
 Ugocha l. Ugocsa(i)
Ugocsa megye 103p, 446
ugocsai főesperes 176
 – ispán 103p, 221, 263g, 269, 282, 323
Ugra (Vgra) ma Vugrovec Donji és Vugrovec Gornji Ho. (Zágráb m.) 12
ugrai várnagy 12
 Ugrin mester (Pós fia, Csák nb.), bácsi, pozsegai, valkói és szerémi ispán 11, 117, 126; tárnokmester és Bosznia ura 103a
Újfalú (Wyfolu) (Abaúj m.) 491
 – **(Wyfalú)** (Győr m.? Sopron m.?) 567
 – **(Novavilla)** (Vas m.) 285
újfalui Szűz Mária-egyház 567
Újhely (Vyhel) ma Sátoraljaújhely (Zemplén m.) 563
újhelyi ágostonos szerzetesek 563
 – *pálos szerzetesek* 563
Újlak (Wylak) (Szabolcs m.) 244
Újudvar (Vyuduor) (Temes m.) 527
 – **(Nova Curia)**, (Zala m.) 380

újudvari keresztes konvent 380, 435
Újvár (Novum Castrum, Wyuar) ma Abaújvár (Abaúj m.) 24, 34, 36, 45, 141
 – *megye* 13, 19a, 19b, 24–37, 45–48, 135, 137, 153, 165–167, 170, 182, 194–196, 198, 207, 227–229, 246, 378, 491; l. még Hevesújvár megye
újvári alesperes 94, 145, 470a
 – *(al)ispán* 12c, 13, 24–26, 29, 31–37, 45–47, 49–50, 112, 135, 137, 139, 153, 164–167, 170–171, 178, 182, 194–196, 198, 206–207, 227–229, 256, 268, 307a, 318, 378, 386, 415, 417
 – *főesperes* 42, 145, 213, 226, 288, 302
újvári ispán l. újvári (al)ispán
 – *vizsgálóbírák* 97
uncia 305
Ung, Ungvár (Hung, Wngwar) ma Ungvár (Uzshorod, Ukr.) (Ung m.) 75, 127, 423
 – *megye* 202, 462, 575–576
 Ungari l. magyarok
 Ungaria l. Magyarország
ungi alesperes 512
 – *főesperes* 302
 – *ispán* 209
 Ungnyarád l. Nyarád
 Ungvár l. Gerény, Ung
Unyom (Vnon) ma Kisunyom és Balogunyom (Vas m.) 150
Upor (Wpor) ma Úpor, Zemplénújfalu (Zemplínska Nová Ves, Sz.) része (Zemplén m.) 302
 Úpor l. Upor
 Urban, ruszakai Mog és László képviselője 165

– l. még Orbán
úriszék l. jobbágy feletti ítélkezés
Urkuta (Wrkuta) ma Orkuta
 (Orkucany), Kisszeben (Sabinov,
 Sz.) része (Sáros m.) 415
úrnap körmenet 344
 Ursi l. Illésfalva
 Uusz (Vz, Hvz) mester, Ite fia (Tekele nb.)
 164
 – fia János (Tekele nb.) 318
út 249, 302, 307, 494, 519, 546, 564;
 l. még közút
Uzdiszentpéter (Ozdscentpeter)
 ma Sînpetru de Cîmpie, Ro. (Tor-
 da/Kolozs m.) 28/1
 Uzshorod l. Gerény, Ung
ügyvéd l. procurator
ügyvédvalló levél 50, 198, 214, 233–
 235, 250, 275, 289, 357, 397, 416,
 435, 489, 511–512, 564; *hiánya* 91
Ülbő (Ilw) sziget, ma Taksony szí-
 get (Pest m.) 240
ülnökök 77, 423, 446, 512
üresedés (javadalom) 5, 155, 301,
 426, 440

V

váci káptalan 445
 – *püspök* 428
 – *püspökség* 426, 450, 484
vadászat tiltása 493
 Vágbeszterce l. Beszterce
Vaja (Waiay, Woya) (Szatmár m.)
 214, 390
Vajas (Woas~Woos) folyó (Bodrog m.)
 313
vajda l. erdélyi vajda; l. még alvajda

vajdai étékfogó (dapifer) 93
 – *jegyző (notarius)* 396
 – *joghatóság alóli mentesség* 393
 Vajk fiai: Tyba és Tiborc 436
Vajszló (Vyzlou) (Baranya m.) 384
 Vak (dict.) Drug, László, Albert,
 Márk és Domonkos apja (Gutkeled
 nb.) 124, 161–162, 225
Vál (Wal) (Fejér m.) 503
választott bírák 103g
választott bíró l. János, Héder nb.
 Kőszegi; l. még fogott bírák
 Valea lui Mihai l. Nagymihály
 Váli (dict.) Imre, budai polgár, Anna
 férje 503
Valkaja (Wolkoy) ma Szerednye
 (Szeredne, Ukr.) része (Ung m.) 70
Valkó megye 11, 71, 117, 169, 241,
 305, 482
valkói alispán 71, 117, 169, 241
 – *hadnagy* 169, 241, 305
 – *ispán* 117, 425
 – *várnagy* 169, 241, 305
Valkóvár (Wlkovar~Wlkowar) ma
 Vukovár (Vukovar, Ho.) (Valkó m.)
 117
 Vallis Wesprimiensis l. Veszprémvölgy(i)
 Valter, borsovai főesperes 302
 –, somogyvári apát 312
 –, szebeni mester, kiküldött pápai
 bíró 174b
 –, Detre és János apja 223
 – fia István 61/1
 – fiai: János és Salamon 383
vám 121, 496, 572; l. még hegyvám
vámszedés alóli mentesség 496
 Vanchul fia Miklós 88

vár 434; l. még Bajmóc, Buda(vár),
Nyaláb, Léva, Patakvár, Pölöske, Pri-
vigye, Saskő, szegedi, veszprémi vár
– építése 224, 508

Várad (Waradinum) ma Nagyvá-
rad (Oradea, Ro.) (Bihar m.) 2,
125, 163, 205

Varada l. Várda

váradelőhegyi konvent 55–56, 225,
337, 340, 371, 435b, 463, 506

– *prépost* 340, 463

– *Szt. István-konvent* l. váradelőhe-
gyi konvent

váradhegyfoki konvent l. váradelő-
hegyi konvent

– *Szt. István vértanú-konvent* l.
váradelőhegyi konvent

váradi (püspök?) 360

– *éneklőkanonok* 212, 501

– *káptalan* 91, 96b, 103m, 105–106,
124, 162–163, 175, 183a, 186a,
187b, 212, 263i, 278, 323b, 338,
394, 473a, 479a, 501, 526, 544f,
547, 559

– *konvent* 201; l. még váradelőhegyi
konvent

– *olvasókanonok* 212, 501

– *örkanonok* 212, 394, 501

– *prépost* 212, 501

– *püspök* 91, 125, 175, 205, (360?),
428, 446

– *püspökség* 263b, 263c, 426, 446, 450

– *szentszéki bíró* 263d

Varadiensis l. váradi

Varadsigete l. Váradszigete

Váradszigete (Varadsigete) (Vas m.)
573

varasdi ispán 513

Varasdiensis l. varasdi

Várda (Varada, Warda) ma Kis-
várda (Szabolcs m.) 244, 439, 469
varga 224, 493

Várgesztes l. Gesztes

Vári (Vary) ma Vari, Ukr. (Bereg m.)
424

várjobbággy 41, 402

várkerület (provincia) 263

Várkony (Varkun) ma Nyékvárkony
(Vrakúň, Sz.) (Pozsony m.) 528

Varkun l. Várkony

várnagy 11–12, 71, 80, 112, 117,
130, 153, 169, 173, 191, 208, 228,
239, 241, 258, 259a, 268, 282, 305,
307, 318, 334, 350, 380, 412–414,
416–417, 464, 467b, 478, 514–
515, 518, 572; l. még alvárnagy;
adorjáni, baranyai, csókakői, dévé-
nyi, gesztesi, gimesi, gönci, kani-
zsaszegi, kecskekői, létai, lévai,
munkácsi, nyalábi, paricsi, pataki,
sárosi, saskői, solymosi, soproni,
szepesi, szombathelyi, ugrai, val-
kói várnagy

Városlőd l. Lövöld

Várótelke (Varouteluke) (Torda
m.) 28/1

Varouteluke l. Várótelke

várral kapcsolatos munkák 282

Varsány (Wasian) ma Dunavarsány
(Pest m.) 422

– **(Wossyan)** (Vas m.) 444

Vary l. Vári

Vas megye 204, 573, 578

– (dict.) Miklós, ifjabb, (Dobokai
megyei nemes) 403

Vasalja l. Auasalyaperbese

vásár 12, 335, 381, 503

vásáron való kihirdetés 253

vasi ispán 508

Vaspör (Wosper) (Zala m.) 150

Vasvár (Castrum Ferreum, Castrum-ferreum) (Vas m.) 66, 549; l. még Gall falu, Mákfá

vasvári dékán 437

– *káptalan* 58, 65, 85, 89b, 92b, 103k, 103l, 144, 149–151, 154, 156, 183, 185, 204, 248, 251, 258b, 328–329, 336d, 351, 354b, 356, 361–362, 395a, 437, 444, 468, 474c, 474m, 519, 555

– *konvent, domonkos* 103s

– *órkanonok* 437

– *prépost* 66, 437

– *Szt. Mihály-egyház káptalanja* l. vasvári káptalan

– *Szűz Mária-egyház* 66

Vászoly (Wazul), (Zala m.) 250

vászon 574

Vat (Wath) ma Külsővat (Veszprém m.) 335

Vatala fia Tamás fiai: János, István és György, töreki 548

Veche (dict.) Dezső 385

– (dict.) Miklós 385

vég (hosszmérték) 128, 409

végrendelet, végrendelkezés 12, 146, 176, 303, 353, 385a, 434

Vejte l. Vejteh

Vejteh (Veytih) ma Vejte (Voiteg, Ro.) (Temes m.) 527

– l. még Vojteh

véka (canistrum) 554

Velchene l. Velcsenye

Velcsenye fiai: János, Mikó és Albert 27, 30

Veliki Berehi l. Bereg

Vel'ká Budafa l. Buda

– Ida l. Ida, Nagyida

– Paka l. Paka

Vel'ké Kapušany l. Kapos

– Ozorovce l. Nagyazar

Vel'ký Kamenec l. Kövesd

– Šariš l. Sáros

velletri (Weletrensis) püspök 8

Vencel (László), magyar király 16

–, II. cseh és lengyel király 5, 16, 27a

Vencezlaus l. Vincló

vendég l. hospes

vérdíj 142

Verei (Berey, Verey) (Valkó m.) 67–68

Verekne l. Vereknye

Vereknye (Werekne) ma Vranka, Sz. (Pozsony m.) 253

– **(Verekne)** víz (Pozsony m.) 480

Veres (Ruphus) Albert, a leleszi egyház jobbágya 242

– Benedek (András fia, Gutkeled nb.) 200

– (dict.) Jakab, Baksa nb. Simon officialis-a 216

– (dict.) János 562

– (dict.) Simon, szokoli 537

– (dict.) Tamás 346

veres pegy l. verespej

verespej színű ló 228

Verey l. Verei

Vesprimiensis l. veszprémi

Veszkény (Vezekyn) (Sopron m.) 249

Veszprém (Wesprimium) (Veszprém m.) 77, 303, 353

veszprémlőhegyi Mindenszentek-egyház l.
 veszprémi Mindenszentek-társaskáptalan
veszprémi egyház altemploma, Szűz
Mária-oltár 303
 – éneklőkanonok 77
 – főesperes 41a, 365
 – kanonok 84
 – kanonokság 5
 – káptalan 91a, 157, 250, 276, 303,
 353, 365, 489, 561
 – Keresztelő Szent János-egyház 303
 – Mindenszentek-egyház 303
 – Mindenszentek-társaskáptalan 509
 – prépost 157
 – püspök 5, 7a, 15, 77, 78a, 84, 276,
 291, 296, 307c, 354, 365, 428, 507,
 509–510
 – püspöki kancellár 507
 – püspökség 84, 276, 281, 365 426,
 428, 450, 484
 – Szent Margit-egyház 303
 – Szent Mihály-egyház 303
 – Szent Miklós-egyház 303
 – vár 303, 494
veszprémvölgyi Szent Katalin-egyház
 303
 – Szűz Mária-egyház 303
 Vesszős mester, Imre fia, becsei 359,
 416
Vetés (Vethes, Vetys) ma Vetiş, Ro.
 (Szatmár m.) 176, 221
 Vethes l. Vetés
 Vetiş l. Vetés
vetőmagok 525
 Vetus Buda l. Óbuda(i)
 Vetys l. Vetés
 Veytih l. Vejteh
 Vezeky l. Veszkeny

Vgocha l. Ugocsa(i)
 Vgra l. Ugra
vicarius l. helynök
vice archidiaconus l. alesperes
vice gerens vicarii l. alhelynök
vicearchidiaconus l. alesperes
vicecomes l. alispán
viceiudex l. alszolgabíró
viceplatinus l. alnádor
vicevicarius l. alhelynök
 Vid mester, Pál bán fia (Gutkeled
 nb.) 233–235, 266–267
 – fia Hejm 122
 – fia Olivér 246
 – fivére Jakab 422
 Vida fia Pál, bozzai 150, (345?)
 – fia Pál (150?), 345
Vidric (Widercz), (Bars m.) 44
 Vidrice l. Kétvidrice
 Vidus l. Vid
 Vigand l. Vigánt
Vigánt (Viganth~Vigand) ma Vi-
 gántpetend (Zala m.) 489
 Viganth l. Vigánt
vigánti Keresztelő Szt. János-egyház
 489
 Vigántpetend l. Vigánt
vikarius l. helynök
villicus l. falunagy
 Vilmod fia Miklós, Debreceni Dózsa
 udvarbírája 292
 Vilmos (mester) l. Druget Vilmos
 –, Druget l. Druget Vilmos
 –, rozgonyi egyház rector-a 423
 Vilyamus fiai: János mester, László
 és Mihály 483
Vinc (Winch) ma Alvinc (Vinţu de
 Jos, Ro.) (Fehér m.) 478

- Vince, kalocsai érsek 78a
 –, kapusi nemes 402
vinci plébános 478
 Vincló, Martonos fia, Zochud unokája, Miklós apja 302
 –, Miklós fia, hanvai 174
 – fia Pál 310
 Vinohradiv l. Szőlős
 Vinohragyiv l. Szőlős
 Vințu de Jos l. Vinc
 Viola, ovadi Kont özvegye 321
Virágosberek (Wyr[agusberk])
 (Vas m.?) 461
Vis (Wys) ma Viss (Szabolcs m.)
 (2?), 87
 – (**Vys**), (Szabolcs v. Zemplén m.) 2
Visegrád (Visegrad, Vyssegrad, Wis-sagrad, Wysegrad, Wyssegrad) (Pilis m.) 359, 386, 461, 465, 474, 483, 486, 496, 510–511, 525, 565
visegrádi apát 565
 Vișinelu l. Csehtelke
 Visl l. Vizsoly
Visnyó (Vysnou), ma Nagyvisnyó
 (Borsod m.) 311
 Viss l. Vis
 Viszló l. Vajszló
 Vít'az l. Vitéz
Vitéz (Vytez) ma Kisvitéz és Nagyvitéz
 (Ovčie és Vít'az, Sz.) (Sáros m.) 564
 Vitke l. András, „Bitke”, Ethened fia
 Vitus l. Vid
vízimalom 522–524
vizsgálóbírák 74, 97; l. még szolgabírák
Vizsoly (Visl, Vysl, Vysul, Wisl, Wysl, Wyssul, Wysul) (Abaúj m.)
 17, 20, 50, 57, 99, 107, 110, 112, 114, 122, 259, 272, 339, 341, 350, 441, 448, 481
 Vlmanus fia Mihály 503
 Vngh l. Ung
 Vnon l. Unyom
 Voiteg l. Vejteh
 Vojteh, száakai 18, 35
 Volchene l. Velcsenye
 Volgwinzgeseze l. Volkány
Volkány (Volkwinzgeseze) ma Vulcan, Ro. (Segesvár szék) 534
 Volko l. Valkó(i)
 Vos l. Vas
 Vörös (Ruphus) l. Veres
 – *posztó* 574
 Vrachyus comes, Pozsony megyei ember 41
 Vrakúň l. Várkony
 Vrakuňa l. Vereknye
 Vrbán(us) l. Orbán
 Vrs l. Alsóörs, Örs
 Vršatské Podhradie l. Oroszlánkő
 Vruzwar l. Oroszvár
 Vugrovec Donji és Gornji l. Ugra
 Vukovar l. Valkóvár
 Vulcan l. Volkány
 Vulkán fia Péter 380
 Vurpär l. Burgberg
 Vurpód l. Burgberg
 Vyda l. Vida
 Vydozlaus fia János 355
 Vyhel l. Újhely
 Vylmod fia Miklós comes 152, 176
 Vyncezlaus l. Vincló
 Vys l. Viss
 Vysl l. Vizsoly
 Vysnou l. Visnyó
 Vyssegrad l. Visegrád
 Vysul l. Vizsoly
 Vytalk klerikus, Péter apja, zalai 150

Vytez l. Vitéz
Vyuar l. Újvár
Vyuduor l. Újudvar
Vyvar l. Újvár
Vyzlou l. Vajszló
Vz l. Usz
Vza, tolcsvai 2
Vzkou l. Oszkó

W

Waiay l. Vaja
Wal l. Vál
Walbrunus, szebeni dékán és szelin-
deki plébános 438
Wallentinus l. Bálint
Walter l. Valter
Walther l. Valter
Waltherus l. Valter
Wamdoch~Wandus fia János, Sza-
bolcs megye kiküldöttje 186, 203
Wandus l. Wamdoch
Warad l. Várad
Waradiensis l. váradi
Waradinum l. Várad
Waradyensis l. váradi
Warda fiai: Tamás és János, jenői 335
– l. még Várda
Wasian l. Varsány
Wasvár (Wasvár) (véltetően helyte-
len névalak, Abaúj m.) 288; l. még
Vasvár
Wath l. Vat
waywada l. vajda
Wazul l. Vászoly
Wbuul l. Ubul
Weizhorn l. Szeszárma
Weletrensis l. velletri
Wench, Lodomér fivére 375

Werekne l. Vereknye
Wesprimiensis l. veszprémi
Wesprimium l. Veszprém
Wezzeus l. Vesszős
Wid l. Vid
Widercz l. Vidric
Wiennensis l. bécsi
Winch l. Vinc
Wisl l. Vizsoly
Wissagrad l. Visegrád
Witke l. András, „Bitke”, Ethened fia
Wlch fia János fia Tamás 88
Wlko l. Valkó(i)
Wlkovar l. Valkóvár
Wlkowar l. Valkóvár
Wng l. Ung
Wngh l. Ung
Wngwar l. Ungvár
Wnyn l. Iliny
Woas l. Vajas
Wod fia Miklós 190
Wolko l. Valkó
Wolkou l. Valkó(i)
Wolkoy l. Valkaja
Wolkun l. Vulkán
Wolkvw l. Valkó
Wolueng, budai esküdt 503
Woos l. Vajas
Wosper l. Vaspör
Wossyan l. Varsány
Woxa, ludbregi 574
Woya l. Vaja
Woyk l. Vajk
woywoda l. vajda
Wpor l. Upor
Wrduq l. Ördög
Wrkuta l. Urkuta
Wrs l. Örs(i)
Wruzy l. Oroszi
Wydaa l. Vida
Wyfalu l. Újfalu

Wyfolu l. Újfalu
 Wylak l. Újlak
 Wyllermus l. Vilmos
 Wynzulo l. Vinclo
 Wyragusberk l. Virágosberek
 Wys l. Vis
 Wysegrad l. Visegrád
 Wysl l. Vizsoly
 Wyssograd l. Visegrád
 Wyssul l. Vizsoly
 Wysul l. Vizsoly
 Wyuar l. Újvár(i)
 Wyvar l. Újvár(i)
 Wywar l. Újvár(i)
 Wz l. Usz
 Wztupan l. Osztopán

Y

Ybrahon fia Sebestyén mester 330
 Yda l. Ida
 Ysip l. Izsép
 Yuuan l. Iván
 Yuuanusy l. Jánosi
 Yvanka l. Ivánka
 Ywan l. Iván

Z

Zaag-i konvent l. sági konvent
 Zaag-i Szűz Mária premontrei monostor
 l. sági konvent
 Zaah, László fia 355
 zab 263, 493, 496
 Zabocho l. Szabolcs(i)
 Zabolch l. Szabolcs
 Zabouch l. Szabolcs(i)
 Zabowch l. Szabolcs(i)
 Zacharias l. Zakariás
 Zachud fia Martonos 272

zágrábi dénár 12
 – *káptalan* 12, 449, 467a
 – *püspök* 12, 56c, 61/2, 428, 488
 – *püspökség* 426, 428, 450
 Zah 92
 Zaka l. Száka
 Zakariás fia János 277
 Zakarus l. Szkáros
 Zakul l. Szakoly
Zala (Zala) (Zala m.) 150
 – folyó (Zala m.) 150, 555
 – *megye* 435, 489, 519
 – l. még Szala
 Zalabér l. Bér
 Zaladiensis l. Zala(i)
 Zalaegerszeg l. Neszele, Ságod
zalai alispán 519
 – *főesperes* 507
 – *ispán* 89a
 – *konvent* 258a, 380
 Zalanch l. Szalánc
 Zalapa l. Szalapa
Zalatnok (Körös m.) 320
 Zaläu l. Zilah
zalavári konvent l. zalai konvent
 – *Szt. Adorján-egyház* 444
 Zalawar l. Zalavár(i)
 Zalizca fia Péter, (rakamazi?) 326
 Zalocus l. Szalók
zálogba adás 31, 47, 122, 157, 162,
 199, 249, 380, 485, 520, 555, 560,
 569, 573, 583, 586; l. még birtok
 visszaváltása
Zámmonostora (Zammunustura)
 (Szabolcs m.) 400
 Zammunustura l. Zámmonostora
zarándi (al)ispán 73
 – *ispán* 73
 Zathmar l. Szatmár

Zathmariensis l. Szatmár(i)
 Zatmar l. Szatmár
 Zebene l. Szebenye
 Zebes l. Zsebes
 Zecul l. Székely
 Zeech l. Szécs
 Zeer l. Szer
 Zegediensis l. szegedi
 Zegedinum l. Szeged
zegehel l. szegyhely
 Zegen, bárcai Edus és Mojs serviens-e
 46, 127
 Zekul l. Székely
 Zela l. Zéla
Zéla (Zela) ma Felső- és Alsózélla
 (Horné és Dolné Zelenice, Sz.)
 (Nyitra m.) 146
 Zelepchen l. Szelepcsény
 Zeleus l. Szőlős
Zeauto tó (Pozsony m.) 287
 Zelews l. Szőlős
 Zelleche l. Szedlice
 Zeme fiai: Dénes és Chyma 99
 Zemel l. Zemplén(i)
 Zemet l. Szemet
 Zemlek mester, (Pucur-i) 93
 Zemlen l. Zemplén(i)
 Zemleniensis l. Zemplén(i)
 Zemlyn l. Zemplén
 Zemlynium l. Zimony
Zemplén (Zemlen) ma Zemplín, Sz.
 (Zemplén m.) 302
 – *megye* 103q, 275, 302, 342, 346,
 370–371, 491
zempléni alispán 342, 346
 – *főesperes* 302
 – *ispán* 209, 237d, 238, 342, 346
 Zempleniensis l. Zemplén(i)
 Zemplénújfalu l. Upor
 Zemplín l. Zemplén

Zemplínska Nová Ves l. Upor
 Zemun l. Zimony
 Zence, Kázmér fia András serviens-e
 422
 Zenche l. Szencse
 Zendemeter l. Szödemeter
 Zene 88
 – l. még Zeme
 Zenk l. Cenk
 Zentgurg l. Szentgyörgy
 Zenthos fia Domonkos, pataki polgár
 108
 Zenthmichal l. Szentmihály
 Zentkerest l. Szentkereszt
 Zenyes l. Szennyes
 Zeplok l. Széplak
 Zepus l. Szepes(i)
 Zerench l. Szerencs(i)
 Zereth l. Szeretfalva
 Zeudemeter l. Szödemeter
 Zeudi l. Szödi
 Zeuke l. Szőke
 Zeuke, Gogan fia, máhi 544
 Zeules, Luka fia 461
 Zeuleus l. Szőlős
 Zeur (dict.) l. Ször (dict.)
 Zeures, Hannus fia 339
zew színű ló 138
 Zewch l. Szűcsi
 Zewleus l. Szőlős
Zewrem (Szerém?), birtok 498
Ziget, helynév, Abaúj m. 378
 Zigeth l. Sziget
 Zikzou l. Szikszó
Zilah (Zilah, Zylah) ma Zaláu, Ro.
 (Külső-Szolnok m.) 70, 447
 Zilas l. Szilas
Zimony (Zemlynium) ma Zemun,
 Belgrád része, Szerb. (Szerém m.) 68
 Zipov l. Izsép

Zirc (Chyrch) (Veszprém m.) 291

zirci (bakonyi) apát 15, 276, 291, 365

– *(bakonyi) Szűz Mária-monostor*
276, 291

Žitavany l. Knezsic

Zitmar fia Pető 139

Zlandus fia Albert mester 338

– l. még Zlandus

Zlaudus, veszprémi püspök 510

Zlauk l. Zlaudus

Zoat l. Szovát

Zoboch l. Szabolcs(i)

Zobody l. Szabadi

Zobolc l. Szabolcs(i)

Zobolch l. Szabolcs(i)

zobori konvent 454

Zobou l. Szabó

Zobouch l. Szabolcs(i)

Zobozlaus l. Szoboszló

Zochud fia Martonos 279, 302, 315–316

– (~Zouchud) fia Martonos fiai: János és Wynzulo 302

Zoko l. Szokol

Zokol l. Szakaly, Szokol

Zolcha l. Zsolca

Zolnuk exterior l. Külső-Szolnok

Zoloch l. Szalacs

Zolouch l. Szalók

Zoltán, megbízott alországbíró 68

Zolum l. Zólyom(i)

zólyomi ispán 7, 450a

Zombor fia besenyő János 370–371

– fia Gergely, szőrcsöki 150

Zompach l. Szompács

Zonik l. Szolnok(i)

Zonk (dict.) János, Miklós mester fia
(Csák nb.), fonyi 491

Zonkor, (Hektor fia) 494

Zonuk l. Szolnok(i)

Zorm l. Szarm

Zorwoskend l. Szarvaskend

Zothmar l. Szatmár(i)

Zotmar l. Szatmár(i)

Zottmar l. Szatmár(i)

Zouchud l. Zochud

Zounuk l. Szolnok(i)

Zoym fia Jakab fia Péter (Gatal nb.)
538

Ztolzenberg l. Szelindek

Zubou, László fiai: Miklós és Mihály fivére 324

Zuburiensis l. zobori

Zudislaus fia István 355

Zudus mester, (adorjáni várnagy),
nádori ember 14, 55

Zugholm l. Szeghalom

Zuha l. Szuha

Zukzard l. Szekszárd

Zumbot hel l. Szombathely

Zumur, Jakab mester fia 78, 80, 83,
111, 119, 133–134, 142

Zuncus l. Zunkus

Zunkur l. Zonkor

Zunkus (Zuncus), csentei 73

Zunye l. Szinye

Zyl l. Szil

Zylah l. Zilah

Zyllice l. Szedlice

Zyreh l. Zirc(i)

Zsámboki Miklós l. Miklós mester, Gilét fia

Zsebes (Zebes) ma Šebastovce, Kassa
(Košice, Sz.) része (Abaúj m.) 145

Zsédeny (Sedun) (Vas m.) 150

Zsennye (Senne) (Vas m.) 150

zsidók 329, 574

zsinat 5, 440, 478

Zsitvaapáti l. Knezsic

Zsolca (Zolcha) ma Alsó- és Felső-
zsolca (Borsod m.) 180

Zsolnalitva l. Litva

zsoltárkönyv 366
zsombolyi főesperes 302
Zsombor l. még Zombor

Zsuk (Suk, Swk) ma Jucu, Ro. (Kolozs m.) 501, 537

[...] fia Péter 61/2

APPENDIX

Levéltári jelzetek mutatója

Mivel a keltezés alapján (azok hiánya miatt) nem lehet egyértelműen beazonosítani az egyes regesztákat az Országos Levéltár DL-DF adatbázisából, és a kiadó alapján való beazonosítás igen hosszadalmas és nehézkes lenne egyes gyakori kiadók esetében, ezért – az eddigi kötetektől eltérően – itt szükségesnek látszott a levéltári jelzeteknek egy külön mutatót készíteni.

DL-jelzetek

4: 12b; **236:** 1; **376:** 21; **376:** 22, 38, 39, 40, 275; **1077:** 392, 419, 420, 479; **1358:** 76; **1493:** 263a; **1498:** 124a; **1540:** 317; **1695:** 41; **2030:** 263h; **2253:** 336a, 389a; **2338:** 490; **2470:** 473a; **2479:** 258b; **2635:** 73; **2637:** 418; **2638:** 394; **2639:** 503k; **3013:** 476; **3032:** 396a; **3281:** 453; **3282:** 458; **3284:** 361a; **3344:** 563; **3394:** 240; **3455:** 459; **3540:** 521; **5717:** 433; **9481:** 434; **9716:** 12a; **12800:** 392, 419, 420, 479; **12803:** 467c; **20242:** 532b; **24449:** 249; **24458:** 508; **24459:** 491; **24678:** 503; **24680:** 450a; **24895:** 435; **25073:** 422; **25165:** 148; **25780:** 384; **25784:** 355; **25785:** 407; **25794:** 435a; **25795:** 425; **25959:** 262a; **25975:** 454, 456, 457, 544g; **28048:** 336g; **28052:** 345; **28054:** 511; **28060:** 563f; **29423:** 466; **29668:** 548; **30098:** 4; **30365:** 159; **30574:** 224; **30592:** 27a; **30594:** 114a; **30622:** 474o; **30637:** 526; **30673:** 502; **31077:** 433a; **31127:** 396b; **31194:** 95; **31212:** 350; **32193:** 495; **32199:** 570a; **32207:** 565; **32543:** 534; **33736:** 336b; **35844:** 12; **36190:** 391, 455; **36647:** 545; **37466:** 551; **38675:** 9; **38676:** 160; **39128:** 230; **39202:** 306; **39597:** 552, 559; **39641:** 300; **39649:** 191; **40292:** 186a; **40330:** 91; **40368:** 237c; **40421:** 187a; **40424:** 323b; **40445:** 291a, 306b; **40596:** 421; **40724:** 436; **40790:** 391, 455; **40818:** 354b; **40989:** 391, 455; **41036:** 498; **41125:** 474d; **41310:** 497; **42413:** 63; **42677:** 89, 92, 104; **42685:** 354b; **42720:** 544c; **43248:** 550; **43637:** 362; **44449:** 362; **45531:** 493; **46353:** 467; **46469:** 445; **47767:** 84; **47769:** 543; **47770:** 307b; **47775:** 328; **47782:** 451; **47783:** 385a; **47784:** 257a; **47785:** 14; **47793:** 263e; **47794:** 329; **47795:** 261a; **47802:** 261b; **47814:** 232; **47816:** 60; **47818:** 69; **47836:** 290; **47839:** 410; **47840:** 103k, 351; **47842:** 250; **47843:** 221; **47844:** 322; **47848:** 533; **47850:** 503f; **47851:** 502a; **47852:** 524a; **47854:** 417; **47855:** 408; **47856:** 527; **47908:** 469; **47917:** 472; **47921:** 571; **47923:** 252; **47924:** 103p; **47925:** 558; **47929:** 566; **47937:** 201; **47938:** 6; **47941:** 237; **47949:** 161; **47950:** 299; **47956:** 554; **47960:** 541; **47966:** 512; **47975:** 580; **47988:** 561a; **47989:** 59; **47990:** 474c; **47991:** 525; **48008:** 567a;

48017: 307; **48018:** 312; **48019:** 432; **48020:** 74; **48021:** 56; **48022:** 5;
48026: 397; **48027:** 530; **48271:** 370, 371, 372, 484a, 503m; **48546:** 528;
48765: 398; **49018:** 96c; **49276:** 513c, 520, 522, 523, 524, 561; **49285:**
433; **50261:** 174a; **50267:** 497; **50504:** 361; **50526:** 507; **51046:** 443;
53424: 263i; **56474:** 278; **56484:** 448; **56497:** 341; **56500:** 271; **56502:**
264; **56521:** 274; **56522:** 177; **56523:** 277a; **56524:** 284; **56525:** 270;
56526: 470; **56527:** 273; **56528:** 369c; **56529:** 326; **56530:** 327; **56531:**
399; **56532:** 388; **56533:** 431; **56534:** 474a; **56543:** 325; **56544:** 217;
56547: 282; **56549:** 348; **56550:** 347; **56551:** 413; **56552:** 506; **56553:** 414;
56554: 500; **56555:** 409; **56559:** 258; **56567:** 323; **56577:** 562; **56579:** 552;
56590: 183a; **56591:** 187b; **56593:** 172; **56594:** 236; **56595:** 474f; **56596:**
513a; **56597:** 61; **56598:** 121; **56599:** 257; **56601:** 231; **56603:** 366; **56606:**
357; **56614:** 443; **56636:** 460; **56659:** 222a; **56660:** 513b; **56662:** 192;
56817: 330; **56851:** 475; **57062:** 477; **57146:** 342a; **57971:** 128; **57972:**
209a; **57973:** 237d; **57974:** 103q; **57976:** 342; **57978:** 346; **57979:** 256;
57980: 307a; **57981:** 268; **57982:** 415; **57984:** 7; **57985:** 50; **57986:** 238;
57989: 474l; **57991:** 233; **57992:** 82; **57993:** 108; **57994:** 234; **57995:** 235;
57996: 103; **57997:** 242; **57998:** 216; **57999:** 197; **58017:** 336d; **58579:**
261c; **60114:** 531a; **60117:** 336; **60127:** 435c; **60953:** 170; **60961:** 62;
61117: 474j; **61136:** 474d; **62130:** 83; **62131:** 80; **62132:** 119; **62133:** 78;
62134: 133; **62135:** 134; **62136:** 111; **62139:** 79; **62140:** 237b; **62146:** 142;
62276: 423; **62433:** 583; **64680:** 1; **65226:** 500b; **66071:** 262; **66072:** 97a;
66400: 157; **66401:** 102; **66441:** 259a; **66442:** 321; **66781:** 474; **66872:**
435b; **67219:** 86; **67971b.:** 356; **68183:** 551a; **68589:** 207a; **68591:** 285;
68602: 549; **68605:** 519; **69135:** 474g; **69135:** 503n; **69142:** 518a; **69608:**
525c; **69615:** 536; **69616:** 452a; **69663:** 263g; **69666:** 396c; **69936:** 89a;
69939: 70; **70375:** 223; **70376:** 223; **70546:** 430; **71263:** 511a; **71276:** 395;
71908: 21, 22, 38, 39, 40, 275, 525a; **72795:** 91d; **73374:** 504; **74426:** 265;
74434: 537; **74436:** 535; **74439:** 474e; **74560:** 485; **75151:** 63a; **75152:**
130; **75153:** 339; **75157:** 259; **75165:** 103g; **75167:** 210; **75168:** 226;
75169: 364; **75175:** 45; **75176:** 46; **75177:** 13; **75178:** 24; **75179:** 26;
75180: 25; **75181:** 33; **75182:** 36; **75183:** 19a; **75184:** 137; **75185:** 227;
75186: 228; **75187:** 229; **75188:** 167; **75189:** 196; **75190:** 166; **75191:** 198;
75192: 182; **75193:** 153; **75195:** 386; **75196:** 12c; **75197:** 49; **75198:** 206;
75199: 171; **75202:** 136; **75203:** 23; **75211:** 246; **75215:** 17; **75216:** 336f;
75217: 258c; **75218:** 138; **75219:** 20; **75220:** 112; **75221:** 57; **75222:** 29;
75223: 28; **75224:** 194; **75225:** 18; **75226:** 35; **75227:** 19; **75228:** 107;
75229: 110; **75230:** 93a; **75231:** 147; **75232:** 97; **75233:** 101; **75234:** 47;
75239: 42; **75240:** 219; **75241:** 332; **75242:** 333; **75246:** 63b; **75247:** 158;
75248: 470a; **75506:** 378; **75509:** 492; **75810:** 310; **75811:** 190; **75816:**

582; **75817**: 188; **76130**: 563b; **76208**: 93; **76247**: 363; **82741**: 116; **82766**: 131; **82767**: 103h; **82768**: 163; **82780**: 452; **82795**: 202; **82813**: 480; **82814**: 3; **82815**: 64; **82816**: 237e; **82817**: 439; **82822**: 245; **82823**: 429; **82825**: 313; **82828**: 331; **82829**: 109; **82830**: 90; **82831**: 189; **82839**: 336e; **82847**: 302; **82853**: 411; **82869**: 103m; **82878**: 568; **82900**: 91b; **82902**: 96a; **82903**: 244; **82904**: 120; **82905**: 474h; **82906**: 203; **82907**: 257b; **82908**: 99; **82909**: 481; **82910**: 377; **82941**: 2; **82952**: 168; **83175**: 213; **84191**: 129; **84192**: 103i; **84193**: 48; **84201**: 63c; **84203**: 187; **84204**: 135; **84205**: 165; **84206**: 37; **84207**: 31; **84208**: 314; **84209**: 19b; **84210**: 178; **84217**: 115; **84220**: 253a; **84222**: 103b; **84223**: 103d; **84225**: 102a; **84226**: 10; **84227**: 140; **84228**: 127; **84229**: 122; **84230**: 113; **84231**: 145; **84232**: 252a; **84233**: 141; **84234**: 195; **84235**: 34; **84236**: 207; **84237**: 114; **84238**: 396e; **84240**: 98; **84241**: 118; **84242**: 382; **84246**: 222; **84247**: 374; **84248**: 544d; **84249**: 43; **84251**: 376; **84252**: 220; **84253**: 103n; **84254**: 94; **84666**: 505; **86124**: 575; **86125**: 576; **86765**: 459a; **86766**: 85; **86769**: 567; **86970**: 243, 293, 294; **87001**: 369b; **87007**: 368, 369; **87028**: 385, 400, 405; **88114**: 338; **89238**: 416; **89244**: 531; **90927**: 103a; **91084**: 577; **91789**: 103a; **93512**: 494; **93905**: 68; **93910**: 482; **93913**: 306c; **93926**: 169; **93927**: 71; **93928**: 241; **93929**: 305; **93935**: 578; **93936**: 117; **93940**: 513; **93947**: 173; **93957**: 544; **93961**: 103l; **93962**: 248; **93963**: 149; **93964**: 154; **93965**: 144; **93966**: 156; **93967**: 151; **93968**: 150; **93969**: 555; **93970**: 395a; **93972**: 444; **93973**: 185; **93983**: 258a; **93992**: 183; **93996**: 67; **94001**: 204; **94002**: 379; **94011**: 11; **94013**: 396; **94026**: 103r; **94027**: 324; **94028**: 381; **94030**: 56c; **94034**: 335; **94435**: 519a; **95492**: 295; **95495**: 52; **95496**: 53; **95497**: 301; **95498**: 352; **95587**: 263; **95588**: 309; **96034**: 563c; **97728**: 214; **97729**: 292; **97731**: 280; **97732**: 81; **97733**: 193; **97734**: 266; **97735**: 283; **97736**: 267; **97737**: 184; **97738**: 181; **97739**: 152; **97740**: 186; **97742**: 200; **97743**: 390; **97746**: 424; **97749**: 180; **97750**: 311; **97754**: 269; **97758**: 212; **97763**: 91c; **97768**: 247; **97769**: 297; **97770**: 298; **97773**: 176; **98278**: 563a, 563d; **98464**: 349; **98746**: 479a; **99382**: 588; **99537**: 279; **99538**: 54; **99543**: 315; **99544**: 316; **99549**: 272; **101634**: 369a; **101819**: 544e; **102952**: 1; **102952**: 564d; **103158**: 306a; **103256**: 353; **103771**: 503i; **104483**: 502b; **104587**: 579; **104603**: 286; **104750**: 65; **104757**: 587; **104758**: 427; **105151**: 91a; **105727**: 32; **105728**: 474i; **105729**: 30; **105730**: 27; **105733**: 139; **106780**: 487; **106920**: 503g; **107790**: 375; **108042**: 356; **108275**: 586

DF-jelzetek

200346: 7a, 307c, 396d; **200625:** 365; **200808:** 276; **200829:** 353; **200838:** 353; **200856:** 361b; **200858:** 361b; **201041:** 353; **201417:** 41b; **204732:** 260b; **206989:** 41a; **206997:** 103o; **207124:** 211; **207345:** 211; **209149:** 437; **209151:** 474m; **209730:** 462; **209826:** 503c; **210753:** 584; **218542:** 460a; **218546:** 466a; **226708:** 56a, 56b; **226731:** 254; **226736:** 146; **226739:** 287; **226826:** 20a; **226828:** 4a; **229876:** 380; **229892:** 560; **230043:** 303; **230069:** 281; **230084:** 37a, 92a, 103e, 296; **230240:** 12; **230253:** 12; **230795:** 538; **234426:** 544f; **236986:** 44; **238506:** 334; **238727:** 496; **238749:** 496; **238750:** 496; **238751:** 496; **238753:** 496; **238762:** 496; **238831:** 496; **238832:** 496; **239204:** 518b; **239208:** 572; **241401:** 564a; **243688:** 263f; **243691:** 222b; **243693:** 103f; **243702:** 222b; **243710:** 361c; **243711:** 343; **248177:** 474n; **248387:** 76a; **248723:** 199; **248769:** 237a; **248795:** 532a; **248960:** 383; **250429:** 546; **252345:** 449; **252737:** 403; **252896:** 187c; **253100:** 89b; **253116:** 58; **253118:** 92b; **253120:** 89b; **253171:** 461; **253172:** 66; **253309:** 499a; **253331:** 100; **253416:** 464; **253558:** 483a; **254216:** 96; **254217:** 231a; **254219:** 239; **254220:** 289; **254222:** 358; **254223:** 255; **255654:** 564c; **255658:** 373; **256345:** 467a; **256346:** 467a; **256722:** 503j; **257283:** 585; **257393:** 72; **257436:** 420a; **257964:** 467b; **258829:** 361d; **258907:** 503e; **259242:** 103t; **261237:** 323a; **261265:** 319; **261291:** 543a; **261464:** 396f; **262709:** 564; **263334:** 174; **264 288:** 87; **264306:** 87; **264534:** 87; **264544:** 354a; **264545:** 87; **265529:** 21, 22, 38, 39, 40, 275, 433b, 525b; **265985:** 452a; **266218:** 367; **266383:** 387; **266415:** 252b; **266563:** 88; **266606:** 1; **267908:** 336c; **268074:** 503b; **268681:** 475; **273019:** 482a; **273549:** 532; **273857:** 569; **275939:** 218, 284b; **276897:** 320; **277222:** 103j; **277241:** 174b; **277249:** 155; **277250:** 393; **277252:** 389; **277268:** 438; **277270:** 446, 447; **277277:** 412; **277290:** 500a; **277306:** 474k; **277308:** 564b; **277317:** 478; **277335:** 511b; **277417:** 501; **278303:** 573; **279074:** 103s; **279523:** 78a; **280079:** 304; **280415:** 126; **280564:** 503d; **282316:** 251; **282514:** 406; **282515:** 404; **282516:** 396g; **282519:** 574; **282520:** 544b; **282890:** 499; **283073:** 344; **283074:** 103c; **283086:** 288; **283097:** 15; **283106:** 123; **283107:** 307d; **283108:** 291; **283109:** 503h; **283110:** 509; **283111:** 510; **283155:** 354; **283156:** 570b; **283169:** 563e; **283214:** 503a; **283555:** 488, 503l; **285232:** 474b; **285430:** 475a; **285439:** 544a; **285767:** 96b; **285775:** 284a; **285782:** 318; **285797:** 480a; **285801:** 414a; **285802:** 302a; **285807:** 274; **285809:** 75; **285810:** 11a; **285811:** 401; **286087:** 581; **286314:** 263b, 263c, 263d; **286775:** 362; **287742:** 544h; **287825:** 136a; **287827:** 123; **291227:** 394a; **292450:** 260a, 450; **292767:** 440; **292771:** 8

**A bécsi Haus-, Hof-, und Staatsarchivban őrzött
Erdődy-levéltár jelzetei**

D36: 542; **D62.:** 91; **D93:** 486; **D164:** 465; **D2053:** 337; **D2056:** 143;
D2057: 547; **D2058:** 124; **D2064:** 162; **D2065:** 336h; **D2066:** 539; **D2067:**
340; **D2070:** 463; **D2071:** 106; **D2072:** 205, 208; **D2073:** 215; **D2074:** 540;
D2076: 158a; **D2078:** 51; **D2079:** 260; **D2080:** 125; **D2082. (28-10-2):** 77;
D2083: 225; **D2084:** 360

Egyéb, DL-DF jelzettel nem rendelkező rekordok őrzési helyei

Admont, Benediktinerstift, Cod. 800.: 514, 515, 516, 517, 518, 529, 556, 557
Archivio Storico Capitolino. Archivio Orsini n. inv. 225: 175
ASV. Camera Apostolica: Collectoriae Nr. 183: 426
ASV. Cod. 313. A.: 132
ASV. Reg. Vat. Rationes 180.: 484
Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 4276: 308
Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 481: 16

TARTALOMJEGYZÉK

PRAEFATIO	
Előszó.....	5
INDEX ABBREVIATIONUM	
Rövidítések jegyzéke.....	9
DOCUMENTA	
Oklevélregeszták.....	33
INDEX NOMINUM ET RERUM	
Név- és tárgymutató.....	401
APPENDIX	
Levéltári jelzetek mutatója.....	525
CONTENTA	
Tartalomjegyzék.....	533

Felelős kiadó: Szegedi Középkorász Műhely
Technikai szerkesztés: Kófalvi Tamás
Nyomdai kivitelezés: Innovariant Nyomda Kft., Algyő